I

كتاب ترجمهٔ تاريخ وصاف ٢٣ صح

بغدادى نظمى زاده

رحمه الله

عليه

اثر جميل على تاريخ الوصاف . من نظر اليه بعين الانصاف . بذل جهده في تحشيته باحسن الاوصاف
مطلوب لمن استخرج فراياه من بطون الاصداف . كتبه الفقير عبد الله المفتي في الدولة العثمانية
عفي عنه خفي الالطاف

اسئلك اللهم العصمة والتأييد .
واستمدت منك العون فيما ابدأ واعيد .

فاقول ان الكتاب المشهور . بل الروض المربع الممطور . فيما بين كتب التاريخ والاثار . كالورد من الازهار . والياقوت في الاحجار . اذ كل بحر تار . واستجد المرخ والعفار . عن جمعه وتاليفه . واتقن في احكامه وترصيفه . اصمعي زمانه . والمعي وقته واوانه . الفاضل المشتهر باوصاف الحضرة . ما برحت حضرة روضة ذات نضرة . اتى فيه باحجار الالئ نظماً ونثراً . ونفث في عقود فصوله البدايع سحراً . فابهر مهرة المورخين . وافحم السحرة المفلقين . كيف لا وكتابه هذا غاص بنوادر عيون الادب ولبابه . ومكتنز من فرايد الاخبار بلا اتابه . وهو ذو اللسانين الفارسية والعربية . ومالك ازمة البيانين الرياضية والادبية . فقيم اعداه انه ملاعب اسنة الاقلام . ومتصرف اعنة الكلام . الا انه لعمق مغاص افكاره . وسحق مرامي نبال انظاره . كاد ان اعرب فيما اعرب . وابعد حيثما قرب . والجاه ذلك الى ان يراض جوامح غوامضه . ويكشف معاقد معضلاته . فانتهض هذا الشارح المتطلع الفاحص المتولع . عن خبايا زواياه . وبكاين مفهومه وفراياه . جلا عرايس مخدراته الطاهرة وحلاها . ونور دياجير غوامض مبناها ومغزاها . منتهجاً منهج من اورد كل ضريب حسب ضريبه . وناحيا نحو من اختار ايضاح معزاته . وضرع فيه فجاء شرحه هذا لحل مشكلات الاصل كافلاً . وللفوايد الغزيرة حافلاً . واصاب في نقده

شاكلة الصواب اتيح له جزيل الثواب . زبره الفقير المستجير بفضل ربه القدير عثمان
عبد الباقي عارف القاضي لعسكر روم ايلي سابقا

الحمد لله وحده وكفى عبده . والصلوة على من لا نبي بعده . اما بعد فهذا الكتاب مشهور الحال . عند رجال الفضل والافضال . ومعدن ارباب العلم واصحاب الكمال فانه مشتمل على العبارات والاشارات . لا يحوم حوم بابها الا السنة الحقايق والمجازات والكنايات . بحسب ما اقتضته المقامات . الا العارف بخواص تراكيب البلغاء وافتنانات الكلام بحسب مراعاة الدواعي والاحوال . ثم الشارح بذل جهده في كشف النقاب . عن مخدرات الكتاب . حسب المجال . وفي ايضاح ما فيه من النكت والمعاني الثواني بلا اختلال . نمقه الفقير الى ربه الجليل . خليل القاضي
لعسكر اناطولي سابقا

الحمد لوليه . والصلوة على نبيه . وآله وصحبه . وبعد فهذا شرح محتو على نكات وظرايف ومشتمل على غوامض ومعارف . ولعمري ان شارحه ما قصر في تزيين عرايس عباراته . وبذل جهده في تبيين استعاراته وكناياته . تشهد براعة بفضله في العلوم . وتثبت استقامة طبعه ما بمضمار الفحول القروم . سبحان من اسس بنيان البلاغة بعد ما درس وجعل جموح العلم منقاداً لمن هو فارس . لا زال يداه من نظم اللآلي لقلايد الفضايل كالابحر كفه من نثر الفوايد لعوايد الفضول . حرره احقر عبد الملك الصمد . محمد مجدي
القاضي لعسكر اناطولي

ما كان تاريخ الوصاف . التي تغني اشتهاره عن الاوصاف . حريا ان يجتبه بمائدته مذاق جبل على ادراك اللطايف . وجديرا ان يعلق درره بقرط اذان اذهان اودعت فيها ركائز الظرايف . حيث اجتنى مولفه الحبر النحرير في تحريره وتنقيح . وتبدع في تاليفه وتبرع . واودع فيه غرايب لم يرها الراؤن . وابدع تنبيهات على رغايب لم يردها الرادون

ادل دليل على كمال فضله . وفضل كماله . من لعيل الخبر لا بعدم جوازيه . لا يذهب الوف
بين الله والناس . تمه العبد الفقير عبد الله الحسيني الفقير عفي عنه
الحمد لله على كثير نعمائه . والصلوة على محمد واله واصحابه . وبعد فلما نظرت في هذا الشرح
على تاريخ الوصاف . المسلم بين العلماء الاشراف . واطلعت على الدرر في بطون الاصداف
وجدته شرحا يحل عقد الفاظه ومبانيه . ويوضح الغوامض والعويصات من معانيه . ويبين ماله
وما عليه وما فيه . شكر الله تعالى سعي مؤلفه . حيث بذل الجهد في اظهار الصواب . واصاب فيه
بلا اخلال والطناب . حرره الفقير سليمان القاضي بادرنه سابقا

الموئل هو الله

هذه مقالة بديعة زينتها براعة وصاف الحضرة . كالروضة المرتبة المخضرة تعجبت فيها الشجرة الاجوبة المخشوش
لم ينل تناول حلوها كل ذي فهم حشوش . اخذرت فيها ابكار المزايا بغاية الاحتشان . وابت
كامنة في حجب الزوايا الى هذا الان . الله اكبر كل الحسن في الادب طوبى لمن جذبه ودابت
ثم لما طوحت بي ناقة من الدهيا . الى دار السلام الزوراء . نعت لي اديب من فرسان البراعة وارباب البراعة
تفرد تادب بالادب في انديه الافادة . وهو المدعو بنظمي زاده . بانه شرح مشكلات بدايعها
واوضح معضلات صنايعها . فاستدعوته بصفحات . لا تقاضه بحه الصفحات وزاد ابتدائي
الى الاستصحاب . فلقيت يوما بالترحاب . وهو لم يتخذ دهره عبثا . ولم يجعل تبره خبثا
ترنمت بلابل الزوراء باسجاع بديعة . وتغنت حمايم العجماء باغنية صحيحة . وفي فصاحة
بصباحة . وتغم لعبه من بهجة . فبه لحظة بوجنات الملونات . وادار دواير اذنيه لتسخير
عوالي المعضلات . ذو مناظرة ليست فيها اغلوطة . وصاحب جدة وبجته مغبوطة . صرف
همته الى الادب . ذو سعة براعة . ونقشت براعة . ببدانه احتجب بين حاله . واخترن
كماله بكماله . فلما اجلت النظر في شرحه المستطاب . الفيته على احسن ما يكون في نهج الصواب
لانه اوضح صعابه بالجد والتعب . وخلص ابيات ابانه عن مضيق العبث . ابرز
مرموزات مرموزاته مكشوفة اللثام . واظهر عقود سهاه كلبات الحور في النظام
لو صادفها داعظ الخرعوبة لسال رواله . ولاسبل خاطب التركة كيف ماله لم ينسج
مثل هذا المتنمنم في العبقر والهند . ولم ير شاكله في الابهر والسند . الان جئت
لحمة ليست بحوكة . واساور ارساغه غير مسبوكة . فاني لفظ ابهى . ونشده اجي .

واحسن في ترصيعه بجواهر يبتهج لها الاسماع . وادرج زنده بتلويحات تهتز عندها
الطباع الاثيرة قد تفتت في غوص عباراته الرابعة كلمة المهرة المتفننين . ونطقت بدقه انه الانه
ان لغة الالسنة سحرة المغلقين . لما انه تراه منسوجا من السنة مختلفة الاوضاع . وخرجات
بجهات لم يالفها الطباع . فكان لابد له من شرح يرفع اسرار استاره . عن وجوه عويصات
الفاظه ومبانيه . ويكشف محاسن الحمول والوزن في جباه الغازه ومعانيه . فقد درج الفارح
الفاضل . سلك مسلكا يوصل الاريب الى المارب . ونهج منهجا يبلغ به بغية كل طالب
فايم الله انه لفريد عصره . ووحيد مصره . ولقد ارتضع ثدي العلوم طفلا . وانهل من منطقه
والمفهوم سهلا . هذا وانا اعتذر عند وصفه بلسان التقصير . وان قميصا حيك من نسج
تسعة وعشرين حرفا من علاه قصير . وقد اقبلت عليه وانا اتخلل من ذات النحيين . والوث
الضيق من بيان الميم والعين . والله سبحانه وتعالى يبقيه . ويفسح له ويرقيه . والى المراتب
العالية يرقيه . قاله مجلا مجلا . افقر الورى الى عفو ربه الجليل ابو اسحق اسمعيل القاضي
بمدينة قسطنطينة المحمية حميت عن الافات والبلية . عفي عنه
وعن والديه ولاسلافه ولاخلافه . بمغفرته العلية والجلية

حسبي الله

سماع سامع ان تاريخ الوصاف . هو الذي ذهب سمعه في الارجاء والاطراف . ولعبت بخصري عبارة
ارضاها لا افتضاح عما يحول في خلدي من عرايس اوصافه الملاح . اذ هو اشرف من ان يحد
بالصفات . ويعبر عن محاسنه بافصح العبارات . وهذا القدر لمن قطع طنابيب الاطناب
ولبس الرتق عن النساف . ثم تمسك الى ان صاحب هذا الشرح الفريض . لا زال من
خير مستفيض . ولنعم بعض عمم نفع الكتاب . مقتصدا بين الايجاز والاطناب
بحل مشكلاته . وتفسير مفردات لغاته . وتبيين ما حازه من الفوايد . على نهجه
في الديباجة من القواعد . فقدره حيث نهض لما قعدت عن مثله اهمم

دارا

ولوعة المجيء استدرت من ثدي براعته. لنفاسته تحبث بكادل بضرب لسلاسته. آملاً املاء فوايده، وراجيا استكتاب فرايده. فراى غرامه، ولم يرد كلامه. واعتذر بان هذا الموء والملتمس الذي من كلمات البلغاء مقتبس، محتاج الى الاثبات والحك. وبدال نقص لا يصيح رد الشك. ووعد بالاهتمام، ان يرسله الي بعد الاتمام. ثم لما عزمت على الانطلاق، وتعقدت للرحلة حبك النطاق، استعهدت مرة بعد اخرى، واستحكمت المعاهدة الاولى فما عبر من ذلك الزمان الاحول اوحولان. حتى اخذ ما زان، وترك ما شان، ووشح ختامه بنم، وزين ختامه بحث القلم، ووفى ما وعد، وانجز ما عهد، فاذا رايت ما رايت، قلت مقرظا لله در الشارح والمصنف، وسعى المنقح والمولف، حيث اجادا فيما افادا شكر الله سعيهما الجميل والغنم عيهما باجر جزيل، وانا الفقير محمد امين الفتوى

المفتي سابقا بدار السلام بغداد المحمية

م

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

الحمد لله الذي خلق الانسان علمه البيان • وجعل هذا النوع نوع الانواع • ومجموعة
الاكوان • وعالم العوالم • وفذلكة المظاهر • ومنار مجمع العلوم والعرفان • ومناشير
تبيان الحكم والاتقان • فادار رحى العناير • وافلاك الارادة على قطب اني جاعل
في الارض خليفة • وامضاه بنص حكم اني اعلم ما لا تعلمون • واحكمه بحكم اني اعلم
غيب السموات والارض واعلم ما تبدون وما كنتم تكتمون • وجعل المنطق فضلا
مقوما لنوعهم اظهارا لفضلهم • فخصهم بالكلام المعهود الذي هو الناموس الكبير
والقانون المنير • ترجمان الصدق والحق • وترجمان الفتق والرتق • مجلي المعنى معبر
عن المبنى • الآمر الناهي المخبر عن الزمان الثاني • وقسمه مراتب ودرجات • فجعل
اعلاه من اعلى طبقات المعجزات • وابداه على لسان من هو عين هذا النوع المكرم
من اشرف المخلوقات • فتحلى بحلى انا افصح العرب • انا افصح من نطق بالضاد • حتى
دان له رقاب مصاقع الخطباء • من كل حاضر وباد • ثم الامثل فالامثل والافضل فالافضل
فكان بين طرفي غرائبه مهامه ومفازات • من حد الاعجاز الى ما يلتحق منه باصوات
الحيوانات • فسبحان من الحكيم حميد مجيد • تسبح له السموات والارض وما فيهن
من الناطق والصامت • ونحمده ونمجده على جلائل نعمه وعظائم مصنوعاته كل
مصوت وساكت • فرادى ومثنى وثلاث • حتى الجنين في ظلمات ثلاث • والصلوة
والسلام على المفرد العلم • والنور الاقدم • صدر البداير • وخاتم النهاير • مشرف بساط

الانس

الانس • مقرب جناب القدس • ينبوع ينابيع الحكم • جامع جوامع الكلم النبي المحمود
مقامه • والرسول المشهود منزلته ومكانته صلى الله عليه وسلم • وعلى آله واصحابه فرسان
افراس الرهان • المجلين منهم في ميادين العلوم والعرفان • ثم المصلين من التابعين
لهم باحسان • ما يروي العدل الثقة من احاديث صحاح وحسان • ويتلو المادح المستهام
مديح كعب وحسان **اما بعد** باعث تحريك غصن قلم وسبب تنظيم لآلي حروف ورقم
اولدركه فصحاي سابقيندن المغني بحر بيان • استاد كبخانه بدايع معاني وبيان
وصاف فضيلت اوصاف احسن الله معاده • وجعل في رياض الجنة مهاده • تاليف
ايتدوكي تاريخ بلاغت شماريخ عبارات مشكله بر خاوي • ولغات دقيقه مختلفه
وافي اولوب بحر زخار طبع عالي نژادلرينك دستيادي تلاطم انديشه برله ساحل
اندانه افاده ومنظوم ومنثور ولغات عربيه وفارسي وجغتايي ومغلي ومصطلح
علوم صرف ونحو وعروض وموسيقي واصول ايقاعيه وهندسه واشكال حساب
ونجوم وهيئت ومنطق وساير مصطلحات غريبه اوزره بنا وايجاد ولغز
ومعما وبرهانات حكميه وساير معقولات ومنقولاتدن ايراد ايتدكلري بدايع
صناعت ومعاني وادا حق فصاحت وبلاغت واقسام تشبيهات ومجازات
وانواع استعارات وتمثيلات وتخيلات واصناف صنايع بديعيه معنويه
وتجانيس لفظيه وخطيه وضروب امثال وغيرها ايله شو اهل كلام البابي
ايلدوكي البسه رنگارنك ودفاين الفاظده اخفا ايلدوكي جواهر گرانسنك
بر طلسم مشكل بند وخزاين مغلقات معاني ولغاته تعليق ايلدوكي قفل صد
بر افتتاحنه ادفاق عزايم اوهام ومفتاح دست افهام چندان چاره كـ
ايلدوغندن ناشي مصنف مرقوم عوالم معارفده بشقه بر عالم دنبوادي انشا
ودر تيلده بر غريب عالم اولوب افاده واستفاده به طالب وامتعه بلاد دست
مطا ويسنه اطلاع عدا غبا ولاه ارباب معارف عباراتي عسير المنال ونادر
الوجود فقراتي مشكل سؤال اولمغله مستور حجب نسيان واول استاد كامل

حدائق سخندانی و باغبان گلشن حقایق معانی نک اعتنا و تربیه ایتدیکی
ازهار و اثمار دقایق چیده و اقطاف اولنموب متروك طبقچه طاقچه اغفال
و مهجور زاویه اهمال اولمغین بو فقیر حقیر قلیل البضاعه حسین نظمی زاده
دخی کوره بعض آشنای معارف دوست ترغیبی ؟ فلعلّها و لعلّها و لعلّها
و لعلّها . و لعلّ من عقد العقود یحلّها . دخی باسیله دار السلام بغداد صانها
الله سبحانه و تعالی عن الاضداد دده پادشاه سلیمان تخت سکندر بخت
شهریار اعظم مالك ملك قیصر و جم رای غلام خورشید احتشام نیر اعظم
سپهر اجلال درة التاج افسر اقبال گردون دستگاه گیتی پادگاه اسلام
پناه ظل الله الغازی فی سبیل الله ناصر دین الله حافظ عباد الله سلطان
البرین و البحرین خادم الحرمین الشریفین ؟ زهی بسایه لطف تو خلق را آرام
زهی بطالع سعد تو دهر را تمکین . السلطان بن السلطان و الخاقان ابن
الخاقان السلطان احمد خان بن السلطان محمد خان لا زالت شموس عزّه
و تأییده فی افق مطالع الاقبال شارقه و اقمار سلطنته و دولته ابدی
البدریه فی فلك الاجلال و النصر بارقه حضرتلرینك ایام سعادت فرجام
سلطنت و هنگام فرخنده احکام خلافتلرنده یعنی سال هزار و الف
و مایه و ثمان عشر تاریخنده شاهد مرام و عروس مأموله وصول ایچون
گوشه گیر عزلت و اختیار کرده تنهاخانه وحدت اولوب مؤلف مذکورك
مشکل پسندان معانی و دانشمندان مدرسه سخندانی ایلاندره لغات
و اکثر نکات و خبایای عجیبه و غرایب غریبه سی سهل الوصول اولوب فواکه
لذیذه یعنی صناعت غریبه سندن کامران مأمول اولملری امیدیله
نیة المؤمن خیر من عمله حسب القدرة مشکلاتنی توضیح و لغات عربی
و فارسی و جغتای و مغلی مهما امکن حسب الظفر الیوم زباند زد اولان
ترکی ایله حروف هجا اوزره ترتیب ایله طریق اشتقاق اصل کلمه یی

ترکی و نهج شروح اوزره هر لغت کلمه و لفظ کیف ما وقع بعینه و صیغه
بابنده ایراد و ترجمه و مکرر اولان لغاتی بابنه حواله و اشارت و غرایب
اولان لغتی مطلق و فارسی اولانی فا ایله و سایر لغاتی میم ایله مقید و واضح
اولیوب شرح و افصاحه محتاج اولان ان لم یدرك کلّه لم یترك کلّه اکثر منظوم
و منثور و مغلقات و مرکبات نامشهوره و تعمیه و الغازه دایر کلاملرینی ایضا
ایدوب هر بری مشتمل اولدوغی لغات تحت بریسنك بابنده ایراد و شرح و بیان اولنوب
اوزره انجق نسخه مؤلف مذکور اقلیم عراق بلکه اقطار و اطرافده کیمیا مثال
کمیاب و عزیز الوجود اولمغین هزاران جستجو ایله رسیده دست فقیر اولان
نسخه نك آواخری اکثری مصحف و محرف و سقط مفرط ایله نامفهوم الفاظ
مجهول ایله ترکیب نامعلوم اولوب متلاشی المنوال و قوت ذهن بشری ایله تصحیحی
عدیم الاحتمال اول معولر لو بلا تعرض علی حاله ابقا اولنوب عنه خواهان حبل
المتین توفیق ربانی و عروة الوثقای رفیق صمدانی یر القایی بحر اعتصام و بارگاه
کبریادن تیسیر مرام نیازی ایله مقصوده آغاز اولندی بسم الله مستعینا بذکره الاعلی العظیم

باب الالف فصل الالف

أءة اصلی آئی در قلب مکانی ایله یا تقدیم اولنوب آءة اولمشدر کلیجی معنا سنه
زمانه آتیه و اخبار مستقبله ده دخی استعمال اولنور ؟ اذا اعلمتك الحادثات
بما مضی . کذلك ینبیك الزمان لا ءة . یعنی اگر مصایب و حوادث دهر سنکله کیجمش
احوال ایله اعلام معامله ایدرسه الم حکمه که مرور زمان و انقضاء اعوام دخی
سکا فرح و فراح آتیه دن خبر ویرر زیرا تغیر عرض لازم عالمدر ف ابغو ف
آبرو حیا ف آب فراح ما خالص غیر مقید ف آب فرو اشغندر دکر صو قلم آئی
نصه را جواب فرو خواند یعنی قلم بو حکایتی یوقرودن اشغه دکر آب منحنیه کبی ده و آن
و روان تحریر ایلدی ف آب تاب ما مصافی ف آب کار روی مصلحت و صورت حال ؟
تا بمیرد آتش غم میکنم در کار آب . فی چسود از این جواتش بر د آب کارمن کلامده

ترك

عكس صيغه‌سی واردر یعنی آتش غم سنطفی ولمق شراب ایچمکه مشغول اولوب
امّا بوننده بر فایده سز شراب آتش غمی دفع واطفا ایلدوکی کبی سکر مدام دخی نظام
حالی ودوی مصلحتی کیدردی ف آبا فسرده طوکمش صو ف آب ابرفی قوملق
یرده اولان صویه دینلور غایت عذوبت ولطافتده اولور ابرق بابنده مذکوردر
ف آبیار صو ویریجی ف آبیاران جمعیدر ف آب سرکذشت یعنی غرق اولدیغی
ایش کیدی چند دخی مقامده استعمال اولنور ونسئل الله العصمة ف آب ارس
قرا تر قریب بر نهردر ۹ چوالوندم غمی بردل ولیکن • زآب دیده بی شد آب ارس
یعنی دلیمك اوذرنده کوه الوند کبی غم واردر فامّا اشك دیده‌دن دخی نهر آرس
کبی بر نهر جاری اولمشدر معنی استدراك یعنی کرچه دلیمك اوذرنده اولان
غم کوه الونده مشابه‌در ولیکن اناك چشمه‌سی یوقدر بنم کوه غمیمك اقر چشمه‌سی واردر
ف آب دیده کوزیاشی ف آبیار رونقلو وصویی چوق ف آب دندان ذلیل
ومغلوب معناسنه انوری دشمنت با تو اکر بند عداوت بازد • آب دندان
تراز وکسی نتوان دید بباز ح • ر حرفنده حریف آب دندان ماده‌سنده
مشروح بیتی واردر ودخی ش • ا حرفنده ذکری واردر ف آب رکنی شیرازده
رکن ایله بنام بر جای نزهتکاهه منسوب بر صودر ۹ اذ رشك تو بر آب کند
مقلد فرات • مذکور نهرك وصفنده‌در یعنی رشکندن نهر فرات کوزنی
آب اشك ایله طولدردی ف آب سند بحر عمانه دوکلن بر صودر که شهر دیول
اناك اوذرنده اولوب بر وبقعه سنه سند واقتربقه سنه هند دینلور
ف آنجا نراد بخارنر ف آب کنك کنك عجمه تابع بر اسکله‌در اناده بحر فارسه
دوکلن بر نهردر ف آب مویر هن جیحونه دوکلن بر صودر که ماوراء النهرده
واقع مویر شهری انك ایله جیحوت اوذرنده واقع اولمشدر وشهر مذکوره
آمو دخی دینلور • واصحی ده اصل آمل نامیله بنام اولدوغنیدر آب صنعیه
فعل ایله رجع معناسنه • والشراب شراب لمن کان یشربه • یعنی بلفظ وماده

شراب که شربی نوشی ایلین کمسنه اوذرنده‌در بین الکلمتین جناس ترکیب متشابه
واردر آبی ارسلان آبا اللحم اصحاب کرامدن برینك لقبیدر اکل لحمی اکراه ایلدی
ف آبستن حامل عورت ف آبستنان جمعیدر • چون شب قدر با نوار صبح آبستن
یعنی لیلة القدر کبی انوار صبحه حامله‌در • زیرا علامت لیلة القدردندر که آنك
صباحی بر مرتبه منور اولور که حتی کثرت انواردن اولکون پرتو آفتابی بیضه‌دو
صادر نترق کوسترر ف آباش یعنی شوربا • ش • م • حرفنده ذکری واردر • آباء
اجداد واصطلاح حکماده افلاك سبعه‌یه دینلور آباء سواسیه یعنی امر وناهی
آباء واجداد ف آبنوس معروف سیاه اغجدر که اندن قلیج وخنجر یا پرلر ف آبان
تشرین اول فصل خریفك اورطه آیی ف آبشخور جای نصیب آب وادانه
آبشخور بطبشش فتنه را حصن حصین تر از سد سکندر • یعنی اخذ وقهرینك
جای اقامت ومکانی آب ودانه‌سی فتنه وفساده سد اسکندردن زیاده
وقوی بر حصن‌دو ف آباد معمور ف آبادان مثله ف آتش معروفدر ف آتش تر
شراب ف آتش زنه چقمق دیدکلری آلتدر آجال جمع اجلدر وقت معناسنه اکثر
انتهاء عمرده استعمال اولنور آجام جمع اجمه اورمان معناسنه آجر فارسیده
سنك پخته دینلور پشمش طاش آحاد جمع وحدد واحد معناسنه آخیت تاء
خطاب ایله ای صرت له اخا وصدیقا مواخات ندندر آخر الصاد مراد تنزیل
عزیزده ولتعلمن نبأه بعد حین کریمه‌سیدر ف آخته چقق وقلیج چکمك معناسنده
اسم مفعولدر ف آختن مصدریدر آداب جمع ادبدر ظرافت معناسنه وحسن
تناول اهل ادب علما وشعرا وعرفه دانان واوصلی وظرفا وارباب حیا
ف آذر قیشك آخر آیی ف آذار اشهر فصل ربیع ف آذریون صاری وکل وعریشین
وخطمی کلی وکل گلنجه ایله بنام بر چیچکدر آذان جمع اذندر قولاق معناسنه
ف اذینه جمعه کوننه علمدر شهر اذینها مرادیوك شهرلردر که ادا صلوة
جمعه شروطنه جامع اولالر ف آذر اتش ف آدام کرد دکلنبی وصبر ایلدی

ومكث ايلدي ف آرامیدن مصدريدر ف آراخیدن دخي كلمشدر ف آرامیده
ساكن اولمش ودكلنمش ف آدرن طاري ۰ لشكر قاآني چنانكه آدرن كه انرا توكي خواند
دربيابان باشيده اند ۰ يعني عسكر پادشاهي آق طاري كبي كه مغل آكا توكي ديرلر صحراده
سپلوب متفرق اولديلر ف آري كوردرسن معناسنه ف آز كوردي ف آري حرف
جواب تصديقدر نعم معناسنه فارسيده آندن بلي ايله تعبير ايدرلر آري
كبك با بازهوس مجادلات بندشا يكه اول بقهقهه برخود بندده ۰ قهقهه
كبك معروفدركه كلككك خنده عاشقانه صوت عالي ايله اوتمسي واردر آكا
قهقهه كبك دينلور يعني اول كلك كه طوغان وشاهين ايله برابرلك ايتمكه
وبازه اورمغه هوسي لا نقدر كه ابتدا خنده سي كندو اوزرينه اولدي بركسنه مغلوب
اولدقده خلق انك اوزرينه كولدوكيدر ماخوذ درحقيقي بلمين كمسنه لرك حالنه
تمثيلدر ۰ آري بكرفت جهاني بفسوس ۰ ف س ۰ حرفنده ذكر اولنمشدر
ف آرش آرنج اغاجي كه اندن اوق ياپرلر آرش كسره صفت بونده آرش
بربيك اسميدركه عدالتله وصف اولنمشدر توصيف ايله اوقنور ف آزرده
غمگين وديلك ف آرزومند ديلك صاحبي ومشتاق معناسنه ۰ چون
شد آرزوم جمله وفا ۰۰ سنم وجام عيش رفته قضا ۰ يعني چونكه مطالب
ومقاصدم بالجمله الذكيره دي شمدي تكيرونير ومقدما فوت اولمش جام عيش
وعشرتي نوشنك قضاسي تهنا قالوب مانع قالدي ف آرس فرات قريب
بر نهردر نحالا آكا آرز صوي ديرلر ايلدوده آب آرس ديو ذكري كچدي ف
آراي بزمك ف آراسيده مثله ف آرايي برشهردر ف آرايش زينت
ف آرزوغ كلرمك ف آرار رنج ف آزرده رنجيده ف آزري يعني آزره منسو
ف آزر ابراهيم الخليل عليه السلام حضرتلرينك پدري بعض قولده عموسي ايدي
وعمه ابيدي وا طلاق اولنور بت تراش ايدي ف آزري مشهور نقاشدر
ف آزموده تجربه وعادت اولنمش شي ف آزمودن مصدري آزموده را آزمو

يعني تجربه اولنمش شيئي تجربه ايتمك حاصلدر ف آز حرص وطمع وآرزو معناسنه
ف آزدوغ شاخ درخت آزوق مثله آزدوغ جنكزخان يعني شاخ جنكزخان
يعني نسل ودودمان جنكزخان وقانون وطريقت جنكزخان مخفي اولميه كه كلمه
مذكوره نسخهء وصنافده متعدد مواضعده زاي معجمه ودال مهمله ايله واقع اولمش
لغت عربيه اولمغله على احدى النقلين تعيينى ممكن اولميدي انجق الف مقصوره ودال
مهمله بابنده دخي ايراد اولنوب وجر آخر ايله بيان اولندي والمعنى واحد والجوهر
مختلفة وذاك اولي من هذا وربما يقال ان ذاك متعين وهذا محتاط ف آزدوغ
زاي معجمه ايله مثل آزدوغ ف آزرم ادب معناسنه حجاب آزرم برداشت يعني اوتنمق وادب
برده سني رفع ايلدي وحرمت واتش وسيل وحجابا والغرلقي ونهانز آزرم نار فرو
نشانده آزرم رسيد يعني روضه اخذ قصاص آتشي سونديرمش رجوع
ايلدي كلمتين بيننده تجنيس مركب متشابه واردر ف آزوق زاد وزود سفر
ف آسا كبي معناسنه ف آسايش راحتلك وامن ف آستين ينك آستين افشانده
ينك سبيجي وسلكيجي آستين بر زده انك ديعياني اولدي معناسنه ف آسيب
آفت وضرر وخوف ف آسترپطانر تركيده دخي استعمال اولنور ف آسي طبيب
ف آستان درگاه معناسنه آستان حقيقي مراد درگاه باري تعالي در ويونه
تشبيه طريقيله ۰ دولت برآستان حقيقي سوكند خورد ۰ يعني دولت درگاه حق
عز وعلا برقسم ايتديكه آخر الفقره كلامده استعارهء مكنيه وتخييليه وارترشيحيه
واردر آكي تخييليه اولميه خاصة لازم قوتنده حكم اولنور آس خوشبو همیشه
بهار بر شجردر كه آكا مرسين دينلور ف آستي استين معناسنه ۰ آزاستي نامیه
چون كرد چنار ۰ بيرون سرد ست با دلم بچه كند ۰ يعني چنار اغجي ابتدا نامیه دن
اليني طشره چيقردي يعني ساعت دليه ايله بچه لشدي آساد جمع اسد در ۰
آساد موت محذرات مالها ۰ الا الصوارم والقنا آجام ۰ مثل وصفنده در
يعني حذذا ولجق موت اسودلريدركه انلره سيوف ورماح نه غيري اورمان

بوتندیدی یعنی بنا قدری همیشه قلیچ وغزادن ادا سیدر وآسیا دونوت باس
تشبیه ایدندایی هم آسوده ف آس دکرمن ف آسی مثله ف آسیاب مثله
دزیر آسمان فلک آس معرکه را بجون دلیران میکرد اید یعنی زیر آسمانده فلک
جنك وقتال دکرمننی دلیرلر قانیله دولندردی آسیه فرعون زوجه سیدر
کاملات اربعه دندر ف آسان سهل یعنی آسغنم کار دنیا که بود سوار گر فنی بر خود
گر تو بر خویشتن کنی آسان کرده بیت عربی مضمونندن مأخوذدر م هون
علیك فانه کل شدیدة ان لم تشددها علیك تهون شعرده بو معقوله
سلح والمام دینلور یعنی امور دنیایی کر کند وا وزریکه صعب ومشکل عد
ایله سین اگر او وزریکه آسان ایدوب اینی تیز میکنددر دیو کیجت ویره سن
وصایمیه سن اول شدایدا وزریکه هین وآسان اولور ف آشکارا ظاهر
ونمایان ف آشفته پریشان وقاریشق اولمش اکثر حال عاشق وزلف محبوبه
استعمال اولنور ف آشوب فتنه وغوغا ف آشام خون آشام قان ایجیجی
ف آشامیدن مصدریدر ایچمك معناسنه م آش شوربا اصل الجمع صلدر
زوال شمسدن آخر نهاره وارنجه اولان وقتدر آصف وزیر سلیمان
علیه السلام سایر وزراء پادشاهی بر اطلاق اولنور آصف برخیا مخصوص اسمیدر
آطام جمع اطم در بضمتین قصور وطاق ایله بنا اولنمش ومسطح ومربع
بیوت وخانه اطمه مفردیدر ف آغاز ابتدا ف آغوش قوجاق م آغوشی
اناپکیلر بر بیر ل ب حرفنده ذکری واردر ف آفرید مخلوقات
ف آفرینش خلقت وپاردلمش ف آفرین دعاء خیر وکلمه تحسین ودیمك
معناسنه ووصف ترکیبا ولنور جهان آفرین دینلور آفریننده معناسنه
ف آغالیده بحر بیلر شیران از بیشه آغالیده یعنی اورماندن قوغولوب بیرلشمش
ارسلانلر ف آغالیدن مصدریدر وتیز کردن وبلتمك وایلتمك معناسنه
ه که یابی زجان آفرین آفرین یعنی تاکه مخلوقاتی خلق ایدیجیدن تحسین

ورضا بولرسن ف آفتاب خراسانی مراد علی الرضا بن موسی الکاظم بن جعفر
الصادق رضی الله عنهم حضرتلریدر زیرا ممالك خراساننده طوس نام شهرده
مدفونلردر ف آفریدکار حق سبحانه وتعالیدر بر اطلاق اولنور خالق معناسنه
آفاق جوانب واطراف ومطالع ومغارب کواکب آفاق مستویر خط استوا آفاقنه
دینلور انده لا یزال کیجه وکوندز برابردر آفاق مایله سایر ذوات العرض اولان
یرلرك آفاقنه دینلور که اول مواضعده لیل ونهار طول وقصر ایله متخالفدر
ف آفتاب کونش متخین قولیجرا اسد برجی مخصوص خانه سیدر دوردنجی فلکده
سلاطین واصحاب امر ونهی وارباب حل وعقده مخصوصدر ه آفتابا زجود
اسدنا دشمنا ست دشمنست تا ابد بر تختگاه چرخ جادم شاه باد یعنی اکر آفتاب
مخصوص خانه سی اولان برج اسدکبی دشمنلرکه دشمندنا بدلا باد تختگاهی اولان دوردنجی
فلکده پادشاه اولسون آفل زایل معناسنه م آقا بیوك برادر ا ق حرفنده ذکری
واردر م آقاوین پادشاهلر م آقاوایی ملك اعظم م آقای بزرك معناسنه م آق
سنقور کوندزه استعاره اولنور بیجه کر قره سنقور کیجه یه استعاره اولنور بانده
ذکر اولنمشدر ف آکنده پر معناسنه یعنی طولمش ودقیمش ف آکنده دقیق وطولدرمق
پوست لعضاد شمس الدین را بکاه آکنده یعنی قتل اولنان شمس الدینك دریسی صمان ایله
طولمش ف آکین ایج آکام جمع آکمه دردبر معناسنه الا جمع الی در نعمت وعطیه
معناسنه وشین حرفی ضمیر غایبدر یعنی نعمتلری ف الایش کسریا ایله بولشوق
والایش از الایش منت منزه بود نعمت وعطایاسی شوایب منتدن پاك ایدی
مراد بیمنت عطا ایدردی دیمکدر کلمتین بیننده جناس خطی واردر م آل مشهور
لوندر حسد وحیله وبوجه یر والنمر وصلیغم که عوام آلت قوس قزح دیدکلر بیت
وحیر ایله طعن ایتمك وچیرمق واکلمق م آل نشانه پادشاهی لغت خوارزمیدر
م آل بزرك پادشاهك بیوك نشانی م التون تمغا طغرای پادشاهی م التمغا
طرف دیواندن خراج الندقده کورلسند دیوا مضاء پادشاهی ورایج اولقلقجون

سبایك سیم وزر وانوابرضرب اولنان مهره دینلور ونشانه پادشاه وبضت نامه
وباج وخراج معناسنه ● آل مكتوبات خاصه دینار ودرهمه اوردقلری سكه وتمغا
آل مكتوبات ازمرتع باستدیركه افضل الاشكالست وشكل الكرة ابعد عن قبول
الافات نقل وزهود شكل مستدیر افضل الاشكال اولدوغی شكل طبیعی در
ودخی فی الجمله بالجمله اشكالك اصل ومادهسیدر زیرا سایر اشكال متساویة
الاضلاع دایرهدن واوتار قسی دایرهدن استخراج اولنور ● وشكل الكرة ابعد عن قبول
الافات دیدوكی زیرا شكل كرینك زوایا وضروسی اولمدوغندن استعماله كثرت عدم
جای بصادمت سببی آفات نقص وآسیبدن سالم اولدوغی عقلا وحسا
تقرردر ● بخلاف سایر اشكال زوایا وضروسی سببی ایله مرور زمان ایله كثرت
استعمالدن آشنوب آكا نقص طاری اولجغی محققدر ● یعنی تمتین ایچون سكه درهم
ودنانیری كه سكه پادشاهیده مقدما اولان شكل تربیعدن افضل الاشكال
اولان شكل مستدیره یه نقل اتیكه فرمان ایلدی ودرمیان سكه آل واول مجددا
ایجاد اولنان سكه نك بجنده لا اله الا الله محمد رسول الله كلمتین شهادتی نقش
ایلدیلر آل سراب معناسنه آل صیغه فعل ایله رجع معناسنه آل صیغه فعل ایله
ای امر ونهی من آل الملك رعیته ایالا یعنی ساسهم ای امرهم ونهاهم آل صیغه فعل الله
یمین ایلدی ● ض ح ● حرفنده ذكری وارد آل اهل وقرابات ● وآلك آل الجد آل تجدد
بر وجر آل والخلایق محمد ● اولكی وایكنجی آل سكه ونشان پادشاهی واوچنجی رجع معنا
فعل ماضی در دوردنجی اهل واقربا وقوم معناسنه یعنی سنك نشانر وسكت
سكه ملك وتاجدار در كه انكله وجوه اهل واقربا وقوم وتباع وسایر خلایق
صحت وغنا ورفاهیت حالنه رجوع وجهرم لرنرخون عافیت بو یوب سرخ رو
اولدیلر اوچنجی آل ایله پاقیسنك بیننده جناس مستوفی وارد واولكی دوردنجی
بیننده جناس تام وارد آل بویه اون بدی نفردركه متتابعا ومتناسلا شیراز
وبغداد وكرمان واصفهانه سلطنت ایلدیلر آغاز سلطنتلری اوچیوزه كرمی

سنه سنده اولوب مدت سلطنتلری ایكیوز طقسان بر سنه اولدی دراصل
الهام كود بسلند ندلر آل علی مراد سادات كرامدر آمال جمع امل امید معناسنه
آمل شداد ك بنا ایلدیكی جنت اولدوغی شهرك اسمیدر آمد كلدی آمد شد كلدی
كتدی آمد كسر میم ایله دیار بكر قلعهسی ● آمو شط جیحون كنارنده مشهور بلده در آموی
دخی دینلور آمل دخی دینلور موبیر دخی دینلور بابنده تكرار ایراد اولنمشدر وهو بلد
علی میل من جیحون والعامة تقول آمو والصحیح آمل كذا فی القاموس آب آموی وآب
موبیر اول بلده نسبتدر آماق غیظ یعنی احق وانسان بكا ایلدكده كوكسده ایچره قر
كبی بر نسنه حاصل اولور آكا دینلور عربیده شهقه دینلور ● فی فتیة من لیوث
الحرب قد حفظت ● بالمرهفات لهم فی الروع اماق ● یعنی اول حرب اسودندن
بر طایفه درندركه سوفلری سببی ایله انلر ایچون قلوب اعداده مخزون بیچه غیظ
وشهقهلر واردر لهم حفظت كلمهسنه متعلق وآماق نایب فاعلیدر وجملهسی
صفت فتیة ولهم رابط جملهدر وروع ضم ایله قلب معناسنه بابنده مذكوردر
آماق جمع موق در كوز بوجغنه دینلور ف آماده حاضر ومهیا آنف ابتدا معناسنه
ف ان تو یعنی سنك اولان معناسنه آن تو ترا وآن من نیز ترا یعنی سنك اولا
خود سنكدر بنم اولان دخی سنكدر ف آویخت اصدی ف آویختن مصدریدر
جان آویز یعنی جان آصیجی ف آویزند اصرلر ف آواره شد كیرو قالدی
وحیران وسرگردان اولدی ف آواره معطل معناسنه وحیران وبیچاره
وبیكار كیمسنه ف آواز صوت ف آوای مثله ف آوا مثلهم آون قاون صاغ
آل جاون قاون صول آل بابنده مذكوردر لغت مغلیدر ف آهن دمور
مكوب آهن سرد یعنی صاوق دموری دوكمه بیهوده سعی ایلمه علی طریق
التمثیل دینلور ف آهو جیران ف آهنك آواز خوش وقصد وهو من معنا
ف آهار نشاستج ف آهیختن قلیج وخنجر چكمك وقصد ایلمك وطشره
چقمق ف آهیخته اسم مفعولیدر ف آیین قاعده وقانون ف آیین بند

چراغان م آيتي كوچك بر ادداي ايات قرآنيه وعلامت ومعجزه آيت مثله

فصل ١١ ٭ المقصورتين

ايمۀ اثني عشر يعني حضرت على المرتضى وامام حسن وامام حسين ابني علي ٭ وزين العابدين علي بن الحسين ومحمد بن زين العابدين الملقب بالباقر ٭ وجعفر بن محمد الباقر الملقب بالصادق ٭ وموسى بن جعفر الصادق الملقب بالكاظم ٭ وعلي بن موسى الكاظم الملقب بالرضا ٭ ومحمد بن علي الرضا الملقب بالجواد ٭ وعلي بن محمد الجواد الملقب بالهادي ٭ وحسن بن علي الهادي الملقب بالعسكري ٭ ومحمد ابن الحسن العسكري الملقب بالمهدي ٭ ٩ وبثلثة اسما كل محمد ضرورة مثلثه اولى اسكان ايله اوقنور مراد محمد باقر ومحمد جواد ومحمد مهدي در وادبعة اسما كلهم علي مراد علي مرتضى وعلي زين العابدين وعلي رضا وعلي هادي در وبالحسنين السيدين جمع سلامتله در مراد امام حسن وامام حسين عمين وحضرت حسن عسكريدر وجعفر مراد جعفر صادقدر وموسى يعني موسى كاظم اجرني اثني لهم ولي اي محب وناصر ائمه مذكورينى توسل ايلر مناجات در مخفى اوليه كه بعضيلر ائمه مذكورينك مشاهد منوره لري اولدوغي اماكن مقدسه يي جمع ونظم ايتمشلر ٩ ترب بطيبة والغري وكربلا ٭ وبطوس والزورا وسامرا ٭ ما دمتهم في كربة الا انجلت ٭ وتبدل الضرا بالسرا ترب حذف مضاف ايله مبتدادر اي اصحاب قبور ومشاهد وما دمتهم جمله سي خبريه در جايزكه مرفوع على المدح اوله

زيرا عربيه ده رفع على المدح شايعدر وما دمتهم ابتدا كلام اوله وطيبه مدينه منوره در حضرت حسن بن علي المرتضى وزين العابدين ومحمد باقر اول مكان جنت عنوانده در وغري علي وزن غني كر لغتده مستحكم وحسن المنظر بنا ير ديناور در اصل كوفه يه قريب ارض نجفده غريان ديمكله نام ايكي بنيان مشهور ا ولوب حضرت علي المرتضى اول حوالي نور افزاده در وكربلا

بغداده ايكي مرحله مسافه ده كربلا ديمكله معروف بر زمين در كه امام حسين بن علي اول ارض مقدسه ده متواري انوار رضا اولمشلردر وطوس اقليم خراسانده بر عظيم شهردر على الرضا اول مقام فردوس مشامده در وزورا كه مراد بغداددر دار السلامدر جانب غربيسنده حضرت موساي كاظم ومحمد الجواد تدفين مقابر قريش ايله معروف محل بهشت آيينده در وسامرا بغداده اوچ مسافه ده بر بلدۀ عظيمه در كه خراب كردۀ تيمور در علي هادي وحسن عسكري اول خطۀ پاكده ودايع منزل عطرناكده اولمشلردر رضوان الله تعالى عليهم اجمعين

فصل اب

ابداع من غير سبق بر شيئي ايجاد ايتمك ابتكار مثله ابتسام تبسم ايتمك نيم خنده معناسنه ابكار بكرك جمعيدر هر شيئك اولي وترفند مي وعذرا معناسنه يعني باكره قيز وال دكمش واستعمال اولنمامش نادديده وناشنيده معانى ده استعمال اولنور ابجاد ابجدك معربيدر يكيجه قرائت تعليم وتعلم ايتمكده استعمال اولنور ابراد صلحا ابن الحاجب هو ابو عمرو عثمان بن ابي بكر بن يونس المصري المالكي كان كرديا والدي امير عز الدينك قپوجيسى ايدي وكان اماما عالما اشتهر بالفضل في آفاق الارض كلها وكان يشد اليه الرحال من اقاصي البلاد ابن الاعرابي معروف لغويدر نحويين بيننده ذكري واردر ابن اسما شاعردر ابن المقرب معروف شاعردر ابن كندي ادكياي عربدن بريدر ك ٭ ر حرفنده ذكري واردر ابن لنك شاعردر ابن سبكتكين معروف پادشاه عادلدر اسمي سلطان محمود غزنويدر ى ١ ٭ ح فنده ذكري واردر ابن العربي واعظدر وجودت وعاظتيله ضرب مثل اولنور ابن معتز خلفاي بني عباسدن معتز بالله خليفه نك اوغليدر بلغاده شاعر نابغ ايدي ٭ قيل بدئ الشعر بملك وختم بملك اولكيدن مراد امرئ القيس وايكنجيدن مراد ابن معتز باللهدر نصف ساعت خليفه اولوب قتل اولنديلر مدت خلافتيله ضرب مثل اولنور ابن ذكا ضم ومدايله صبحه ديلور

وذكاء شمسدر بابنده مذكوردر قرم تطلع رايته ودوايره يعني الظلام انارة
ابن ذكاء يعني بر سيد اولوكمسنه دركه رأيي و فكرينك انواري ليلي اضاءت
صبح ايتدي مستغني ايده انارة نزع خافض ايله منصوبدر ابن ذبان كلام و لغاته
دينلور مالك ابن ذبان اشده يعني لغات شتي بيلور ايدي ابن عميد بليغ مصقع
وخطاط مشهوردر ابن عطا مراد صاحب حكم ابن عطاء الله در ابن هندي شاعردر
ابن ساعده قس بن ساعدة ايادي در حكماء عربدن بليغ نابغ وخطيب مصقع عاقل
وصاحب انتباه بركمسنه اولوب بلاغت وخطبه سيله ضرب مثل اولنور قس
حرفنده قرماده سنده خالي و ترجمه سي مفصلا ذكر اولنمشدر ابن الاكوع صحابة
كرامدن سلمة بن عمرو بن سنان بن الاكوع در غزوه قرد و غطفان كوننده كفاره رمي
سهام ايدوب خذها وانا ابن الاكوع والبوم يوم الرضع ديو انشاد ايلين ابن
الاكوع در ابن هلال مشهور خطاط در ابن جلا امري وحالي واضح و منكشف
اولان كمسنه لرده استعمال اولنور و دخي مجازا شمسه اطلاق اولنور و علاقه
لتشبيه و ضوحدر و سحيم ابن وثيل الرياحينك لقبيدر انا ابن جلا وطلاع الثنايا
متى اضع العمامة تعرفوني بيتيله متمثل اولوب ميدان حربه كيردكجون ابن
جلا ايله تلقيب ولندي خلدالله جلالر و سحر ماذر عليه ابن جلا لر اولكي جلا لر جلاء
وهاضه بردر وايكنجي جلا لر جلا اسم ولر جار و مجرور صلة سحر در اي سحر لر كل شيء
طلع عليه ابن جلا يعني شمس كلامده جناس تركيب متشابه وارددر جلا ايل جلا ايل
اسلاميان كه از شعاع ابن جلا ايل از سواد سايه خود جهره ببرا اثر خجل و وجل بسند
چون افتاب هر دري و هر جا بي شدند يعني اكابر اسلاميانك محبوبه خاتونلري
يا اسلاميانك عظيمة القدر خواتيني كه كون شعاعندن بلكه كندو سايه لرينك
شخصندن جهره لرينه خجالت وخوف برده سي دوتارلر ايدي بر توافتاب كبي
هر در و هر دريجه بر دو شديلر يعني كون كورمز و كولكه لرندن حيا ايدن
مخدرات بتولره وزنا قلره دوشديلر جلا ايل وجلا ايل خجل و وجل بعينلرنده
جناس لاحق وارددر وجلا ايل ايله ابن جلا ايل بيننده جناس خطي وارددر ابرام الحاح
و فتل حبل و بر امري محكم ايتمك اي بر اقش بر قوشدركه درلودرلو الوان ايله متلون
اولور ابرو قاتي ابتهاج سرورد ابرقين بصره ايله مكه بيننده بر منزلدر و بني
جعفره منسوب بر صودر ابرزت صيغه فعل ايله اظهرت معناسنه ابطال جمع بطلدر
شجعان معناسنه ابهت عظمت ابردان صباح و اختام معناسنه ابو سعيد رستمي
نوادر صاحبيدر ابو عتيكه كسرا اول ابله قورت ابله قليل الفطنه واحمق وطرق
شر واضراردن غافل و ساده دل كمسنه ابرش اول آتدركه طوننده لوننه مخالف
نقطه لر اوله وجل آت كان سماؤه مثل الحصان الابرش يعني اول كيجه نك آسماني
كويا سيسلي ابرش آت كبي ايدي سمائي آتره و يلدزلري سيس نقطه لره تشبيه ايتمشدر قرا كلو ماهتاب
ولين كيجه دنكنايه در بيت رجز بحرينندر وكان نظرندا وليق مصنف مزج كلام
ايتمشدر ومصرع سدس سداسم وحبر كان در ابلق اول آتدركه طوننك بعضيسي
سياه و بعضيسي بياض اوله و بهرام كوراتنك اسميدر ابلق كردون بر عرصه دوران
چهار نوبت نعل هلال بينداخت يعني فرس چرخ اجاله حركت ايله دورت دفعه
نعلليني اكسيلدوب و آتيلدروب نعل پاره هلالي ساحر افق غربه دوردانه بر اقدي
دورت آي مرور ايلدي كنايه در ابلق اركك معناسنه اعز من الابلق العقوق وجودي
اولميوب الدكيرمكي ممكن اولميان اشياده ضرب واستعمال اولنور زيرا ابلق اركك
معناسنه و عقوق حامل عوره تر دينلور بس ارككي حامله محال اولدوغي ظاهردر
ابلق العقوق صبح معناسنه و تمثيل اولكي معنادندر الابلق المفرد ملوك عربدن
سموأل ابن عاديانك حصنيدركه آني باباسي عاديا يا حضرت سليمان عليه السلام
رض بتماده بنا ايتمش ايدي ملكه عرب زباءكه جزيره پادشاهي ايدي آني و مارد
العتي كه دومة الجندلده بر حصندر قصد ايدوب فتحلرندن عجز كتوردكده تمرد
مارد وعز الابلق ديوب بعده حصولي صعب و ناممكن اولان اشياده ضرب مثل
اولنمشدر ابيات امتناعات و ممتنعات معناسنه دخي كلور ابا فتح و كسر ايله نات
خورشيد

ابد ابنا امر شور با انواعندن معنله مخصوص شور بادر ابدا صیغهٔ فعل ایله اظهر
معناسنه ابدا مصدریدر م اباقاآن پادشاهلر معناسنه لغت خوارزمیدر
اباقا مفرددر پادشاه معظم یعنی شهنشاه قاآن دخی صیغهٔ جمعدر بابنده مذکوردر
ف اباد تسریز اول آبی ابساس هو ان یقال للناقة عند الحلب بس بس چوبان
ناقه‌یی صاغدوغی حینده تألیف وتسکین ایچون بس بس دیدوکی اسم صوتدن
ترکیبدر ابتداد اسلاغ ابسل عشاق عربک بریده معشوقه‌سی سلاماندر
لیلی ومجنون کبی سلامان وابسل دیو بو ایکی معشوقه وعاشقی مراد ایدرلر ابو الملیح
قنبره قوشی ابقع غراب ابقع سیاهی بیاض ایله قارشق الجه قرغه ابدال
برطایفه‌در که حق عز وجل زمینی وامور زمینی انلر ایله اقامت ایتمشدر وانلر
یتمش نفردر که قرقی شامده واوتوزی سایر بلادده اولور وخلایقدن مستور
الحاللدر بری فوت اولدقده بدلنه ملازمیندن بری تعیین اولنور قدس الله
اسرارهم ونفعنا والسامعین بهم ابش کسر اول وثانی ایله اتابک بنت سعد
اتابک شیراز حاکمی وعقیلهٔ ملک برخاتون ایدی تخت را کر بخت بودی کی شدی
شه ذوجدا تاج را کر دیده بودی بر ابش بکریستی یعنی سلطنت تختنک بختی
اولیدی بو پادشاه بخیه انده دور اولوردی وتاج تاجداری نک کوزی اولیدی
ابش اتابک اوزرینه فراقندن اغلر ایدی زیرا انلر تخت وتاج اکا مانند تاجدار
بولسه کرک مرثیه ده در وتخت ایله بخت بیننده جناس لاحق واردر ابتر
مقطوع الآخر وقویروغی کسوک دابتریه وصف اولور ابادت اذهاب واهلاک
اباد صیغهٔ فعل ایله افنی معناسنه ابر بولوت ابر بهار بهار فصلنک بولودی زیاده
صولی ودوکیجی اولور دستش چون ابر بهار دهطال یعنی دست جودی بهار
بولودی کبی زیاده کرم یغدیریجی ودوکیجی در هطال بابنده مذکوردر ابلد شد
لام وضمتین ایله بصره ده نزهتکاه ذات اشجار ملتفه وانهار جاریه یه
مشتمل برموضعدر بالاتفاق جنان اربع دنیادن بری عد اولنمشدر شعب

شیراز

شیراز سغد سمرقند غوطهٔ دمشق ابلهٔ بصره ابجرد عجم ملکنده بر شهردن
اب شد با ایله مرعی یعنی انعام اوتلیجق اوت اب شد با صیغهٔ فعل ایله هرم
معناسنه یعنی ابرندی وتوجه اولدی وما الاب الا الاب ما عاش لابنه
واب له طیب الحیوة اذا ابلی یعنی مادامکه بابا حیاتده در اوغلنه مرعی وبلغه
عیشدر وقتاکه بابا فوت اوله اوغلنه طیب زندکانیلک ابر یوب قوت
وضعیف اولور بیننده جناس تام وجناس مستوفی صنعتی واردر ابیض
سفید وقلیج معناسنه ابطح مکهٔ معظمه ده بیت شریفه قریب بر موضعدر که
ابتدا حجاج قدوم ایتدکده انده نزول ایلر وهم قوملق وادی یر دینلور ابتر ابن
معناسنه میم زایده در یتوق لدا الملک وهو لدا ابنم ترددر یعنی ملک اکا مشتاق
اولور وکندو ملکه اوغلدر مراد تدبیر مملکتده حاذق وماهر اولدوغنه
تلویحدر یقال هو ابن الصنعة وابن الحرب لمن کان ماهرا فیهما ابرص اول کسنه
ظاهر بدننده فساد مزاجدن بیاضلق ظاهر اوله واول دائه داء برص
دینلور ابهة بالضم کبر وعظمت ابی ابهه بر نسنه‌ده یعنی متکبر ومتعظم
س ف حرفنده ذکری واردر ابن دایر قرغه ابا طبل داولجی ابلج مفتح ومشرق
الحق ابلج والباطل لجلج یعنی حق واضح ونافذ وباطل جای شکوک وتردد اولور
غیرنافذدر ف ابر زهدا اند برطاغک اسمیدر ابا دلف کرمادن جود حاتمی ایله
مشهور کمسنه‌در ن ا حرفنده ذکری واردر حالت ثلاثه ده ابا دلف دیو
الف ایله سویلنور ابیه دنی وخسیس طعامدن یا غیریدن ابا ایدوب قبول
ایتمیز نفوسه دینلور ذکی النفس اولان کمسنه لردن کنایه‌در وصودن طویوب
صولی رد ایلین واوکک دوه یر کلین وجفتلشوب کبه اولمین دوه یه دخی
دینلور ابالة کاجانه اوتندن بر قوجق اوت ضغثا علی ابالة یعنی بر قبضه
حشیش بر قوجق اوت اوزرینه اضافه بر نسنه یی تقلیدا فقلیلا جمع ایتمکدر
کدا اول دخی دفع ضرورت ونفع ایتمیه ضرب مثل اولور ض غ حرفنده دخی

ایرادا ولنمشدر ابرق رمل یعنی قُم آب ابرق الف ممدوده ده ذکرا ولنمشدر
ابنهٔ کرم شراب **فصل التاء** اترار ترکستانده بر
شهرك اسمیدر اِتَّئِدْ تَئِدْ صیغهٔ امردر رفق ومهل ایله معناسنه م
انکین جنکزخانك بوادیدر م اِتَاوَة تثلیث همزه ایله خراج ورشوت سن ت
حرفنده ذکری وارددر اَتُّ شدّتنا ایله حجّت واحتجاجده غلبه چالمق یقال
اته اتّا ای غلبه فی الحجّة اتات جمیعدر • والفضل لا معترا بانه مشرقها اتاتر
یعنی حجّتده غلبه سی کون کبی ظاهر واشکاردر بر وجهله انکار اولنمز
اتصال کواکب • اقترانه ومقابله وتسدیسین وتربیعین وتثلیثین دن
عبارتدر اتصالات سعود یعنی اقترانات ومقابلات وغیرها کواکب
سعدن مخفی اولیه که منجّمین قتنده مطلقا مشتری سعد اکبر وزهره سعد
اصغردر ومطلقا زحل نحس اکبر ومرّیخ نحس اصغر عدّا اولنور اما عطارد
کواکب سعد ایله سعد ونحس ایله نحس عدّا اولنور • ونیّرین تثلیث وتسدیس
سعد ومقابله وتربیعده نحس ودخی راسده سعد وذنبده وکبده ده نحس عدّ
اولنور اتراب همسن اولان بولداشلر اتساق انتظام اتّسق ای انتظم والقمر
اذا اتّسق ای انتظم نوره واجتمع وتمّ بدرا اتاوت اطاعت اتراح جمع ترحه
غم معناسنه والشقایق اذا ما انشقت تشقت البلابل والاتراح بالبلابل
والاقداح اولکی بلابل جمع بلبال درکه غم معناسنه وایکنجی جمع بلبله دن
بلبلهٔ ابریق معناسنه وجمع بلبل درکه معروف قوشدر یعنی وقتاکه فصل
ربیع اولوب صحرا وبستانلرده شقایق نعمانی آچله ابریق شراب بلبله سی
یا نغمات بلبل واقداح مُحیّا ایله هموم وغموم ذاهب اولوب زایل اولور وکلام ده
جناس تام وارددر اتاح صیغهٔ فعل ایله هَیّأ یعنی حاضر ایلدی معناسنه
اتاح لنا باحتر مناه مرادینك وسعت ومساحلکن اکا مهیّا ایلدی جناس
خطی یا بندنده مراد مرادی اوذره ویردی دیمکدر انشاج اختلاطی

فصل الثاء

فعیل بمعنی مفعول کشینك کندو زمیننه کتوردکی نهردر ودخی بر سیلدرکه غیری
زمینده یغوب صویی سکا اقوب کله وعلی المعنی الثانی فعیل بمعنی فاعل اولور
کفیض الاتی علی جدجد یعنی اول عسکر جرّار صلب ومستوی یره اوزنر اقر
سیل طاشقینی کبی کلدیلر جدجد هی الارض الصلبة بابنده مذکوردر اثراب
کسر الف قطع ایله خاك بر چیزی زدن فغ حرفنده ذکری وارددر
فصل الثاء اثیل اصیل وشریف کثیر وعظیم معناسنه
دخی کلور اثال کسحاب وغراب مجد وشرف اثال کغراب اسم جبل در نیل حی فده
ذکری وارددر اثیر کرهٔ آتش اصطلاح اهل هیئتدندر فلك اثیر دخی دیرلر
یکی افتاب سماکه تبا ثیر سورت ظهار اذ اثیر آتش افشانی کرد یعنی بوری
اولدرکه افتاب صیف فصلنده نصف نهار اوقاتنك حدّت وشدّت حرارتی
تاثیرندن کرهٔ اثیرنه آتش افشانلك ایلدی اثرت ترجیح معناسنه اثادت فتنه
عن عاد فساد توزیع قویر موقد قالدیمق احمد سورهه اثلم عروضده اولجزودر که
مثلا فعولن ده فاکیدوب عولن قالور فعلن لفظنه نقل اولنور وبو عمله ثلم
وجزؤ بنیته اثلم دینلور **فصل الجيم** اجماع افراد اجماع اعیان
قوم معناسنه اجه اورمان جمعی اجامدر اجماع قومدنه حل وشدّ صاحبی اولنلر
بر امرده اتفاق ایدوب سایرلری انی تلقی بالقبول ایتمکه دینلور اجیاد
جمع جیددر کوددن معناسنه واطلعن بالاجیاد بالدرّ انجما • جعلن
لحبات الثغور ضرایرا • یعنی کردنلرینده انجو دن نظم اولنمش بو بیناطه کواکب
کوستردیلرنس اول درّ درازیایی دهنلرنده اولان دردانرّ اسنانرهم چشم
کوکبی ایتدیلر مراد بیاض وشدّت صفاده انجو بر مشابه دیشلرینی وصف
ایتمکدر اجلم دکلمك ودلحت ایتمك وجمع معناسنه اجحاف حجف وزانندر صده
اولا فاعلاتن مخبون اولوق انده فعلاتن قالور فاصله صغری که فعلادر
حذف اولنوب انده تن قالور بریننه فع وضع اولنمقدر واجحاف اذهاب

فیلر

مك

معناسنه وكلمه ده كثرت حذفه دينلور عربيه ده غير مهمنی دوروبان ايرشدر
دبركسه اوددينه ايتمی ترك ايتمك ودخی ايتمی ترتيب ايتمكده دخی استعمال
اولنور اضدادده دندر اجناد جمع جند عساكر معناسنه اجتياز كچمك جوانب
معناسنه وقناعت يعنی جواز حال بر حسب امكان اجوف ايچی بوش وعرف
اهل صرف ده معتل العين فعله دينلور قالدوباع كبی اجدی افعل تفضيل در
ای اغنی وانفع معناسنه اجفان جمع جفن در كوزك يوقاری اشغی قپاغنه دينلور
اجلاف جمع جلف در كه سرعتله كتمكه دينلور حالا اوركمه ده استعمال اولنور
من تسمية السبب باسم المسبب احداث جمع حدث در تقارب معناسنه اجتياح
اهلاك اجل وقت وانسانك وقت آخر عمری ع چون ديدكه فارغ شده
ايمن بنشست ع كيرد اجلش دست كه بالا ننمای يعنی وقتاكه آدم آخر عمره
كوردی كبير وضعف بيری سببی ايله كار وكسب تعيينده ايمن وفارغ
اولوب كار وقوتدن قالدی آلی اليه اوركه ای عمل مانده بير رسيده نكيرو
بر منكله عالم بالايی وپروازكاه ارواحی كوستروب اولطرفه اشارت ايلدی
كه عالم ارواحه سفر ايتمك وقتی كلدی هان كيدم كم سفر ايی يولده كوكك
ديو تلقين ايلدی اجل مبنيا علی السكون حرف جواب بصدد نقيد نعم معناسنه
اجل سندلام ايله افعل تفضيلدر اعظم معناسنه اجل لا ايتيه الدهر لا
ادق ولا اجل يعنی نعم دهر بز كوچك قود ونه سوك ونه حقير قودونه عظيم الجمله
يكسانه افنا ايدر معاد عقلی بابندندر كلامده جناس تام وار در وشو كلام
مانع دكلدر اجدل طوغان ع ق حرفنده ذكری وار در اجارت مراجعه معناسنه
ق ص حرفنده ذكری وار در واجارة شرعية معروفدر وتخليص معناسنه
اجرام اجساد معناسنه اجرام اثير افلاك وما فيها من الكواكب اجرام علويه
كواكب سيارات قال افلاطون الارض كرة والانسان هدف والافلاك
قسی والاجرام سهام والرامی هو الله فاين المفر حال بنی آدم تمثيلدر يعنی

محل سكنی ولان ارض كروی الشكل وبنی آدم سطح كره اوستنده نشانه
تير وافلاك اقواس قضا وكواكب سياره سهام قدر وكماندار دخی حق
عز وجل در كه تيرانداز هدف مراددن تخلف ايتمك ممتنع در پس ای هدف تير
بلا بنی آدم نزيره فرار ايده سن كه بر حال ايله شصت دست قضا وقدردن
خلاص يوقدر ع ولنعم ما قالوا انما الفرار الی الله مخفی اولميه كه ذكر كرويت
ارض فی بادی النظر مقصوده مدخلی اولميوب قليل الجدوی تحصيل الواقع كبی
كورينور لكن بعد النظر الصحيح كثير الجدوی اولدوغی مسلم وظاهر اولور
انده منظور وحكمت اولدركه زيرا شكل كروی غيری جميع اشكالك سطوحی
ذوات زوايادر يا قائمه ويا حاده ويا منفرجه كه فی المثل انلرده كيزلنمك ممكندر
اما شكل كرينك سطحنده اصلا زاويه اولمغله نره يه طوريلورسه نقطه
ذروه محاذيی اولوب اوستنده قائم اولان كمسنه كال بر وزده اولمغين بر يرنده
كيزلنمك عديم الاحتمال اولور ولهذا حكيم الهی مقام تمثيلده تخاطب عامه
نسبتله فی المثل من كل وجه مفر وتواری معدوم واصابت سهام كماندار مصيبه
محقق اولدوغی تصوير وتخييل وتقريب الجون الارض كره كلامنی ايراد
ايلدی اجحاش قتز وخدشه يعنی چيرك اوزمق اجهاش در فزع كوردند
يعنی خوف وفزع خاطره كلدكده خوف وفزع آل اوز ديلر ده يمكلدر اجن
لسان جغتايده ايچون معناسنه در ع من كرجان چقرم الطلی اجن
ايسم بن اوديم بن الم يعنی كوكن التون ايچون جان آلوردم باش اسغم اصرم
وردكنك اوردم والتون الوردم اجرد رفيق توپلی وقصير الشعر ويوكلكات
اجرد صاحلی كشنيچی صاچی آذ آت ع اذ ع حرفنده ذكری وار در حتی بدا
من فوقه اجرد ساح ع ان قال فلك الزنج فاه بصدقه ع يحكی السحاب طلوعه
فضهيله ع من رعده ومسيه من برقه ع فاعل قال ضمير ممدوح دريا ان قائل
قائل فيه معناسنه در وجمله يحكی السحاب مقول قولدر وفلك الزنج جواب

محل

شرط در وجمله شرطیه وجوابیه صفت اجرد در ای اذا قال فیه یحکی السحاب
الخ صدقه الریح یعنی تا که صحراده یوریجی سیر ایلین نجیب وسباق آت
آدفر سنده ظهور ایلدی بویله آت که آکی وصفنده دیر ایسه که طلوعی
طلوع سحاب مشابهدر که کیشینه سی رعدلنه ونیزدو مسیری برقندندر
مبشرات ریاح که بولودی جمع وبسط ایدیجی اهویه دراول قایلک تصدیقیله
نعم وصدقت دیو دهرکشا اولوب نطق ایلر اجتوی صیغه فعل ایله کره معنا سنه
یقال اجتوی المکان ای کره اقامته فیها وان کان فی نعمة ۹ فانی لو تخالفنی
شمالی • خلافک ما وصلت بها یمینی • اذا لقطعتها ولقلت بینی ۴۰
کذلک اجتوی من یجتوینی • خلافک مفعول مطلقدر ای لو تخالفنی شمالی
خلافا فاما تلا لخلافک یعنی اگر صول الم سنک بکا مخالفتک کبی مخالفت ایله
صاغ الیمی کا ایش وقرینی ایتمیوب اول وقت انی قطع وبندن مفارقت ایله
دیو امر ایدر ایدم • وعلی هذا القیاس بنی آیلیانی بویله اکراه ایله اکراه ایدرم
اجدرا فعل تفضیلدر الیق وسزاتر معناسنه ۹ فلم یجد الانسان الا ابن سعیه
فمن کان اسعی کان بالمجد اجدرا • یعنی انسان بولمز الا سعینک ثمره سنی بولود
یس کیمک سعیی زیاده اولدی شرفه زیاده لایق وسزا اولور

۱ فصل الحاء احسانی صیغه فعل ایله بنی صوارد دیمکدر
• ص • د • حرفنده ذکری واردر احساب کتایب یعنی عساکر وجماعات
کثیره ۹ قوم اذا لبسوا الدروع لموقف • لبستهم الاحساب فیه دروعا •
ای لهم بمعنی لاجلهم حذف وایصال بابندندر وقوم خبر مبتدا محذوف وفی جمله
شرطیه وجوابیه صفت قومدر یعنی انلر بر قومدر لرکه وقتا موافق حرب
بر موقفا یچون زره لر کیه لر بیچه کتایب وعساکر انلره تبعا نصرتلر یچون
زره لرین کیرلر ودخی کثی مفاخر ابا واجداد نی عد ایتمکه دینلور مفرد ی
حسب در احتیاط تجربه ور شنده وعواقب امورده سلامت طریقنه سلوک
ایتمکه

ایتمکه وبرنجی اول یوقلمق ومسایل شرعیه ده العمل بما یکون فیه جانب التقوی
احمد مراد صاحب مذهب امام جلیل احمد بن حنبلدر احمد بوری چغتا ابن
چنکز خانک اوغلیدر احمد هولاکوخان اوغلی سلطان احمددر هرچند احمد
با چندان اسباب منع صرف اذ کتایب وعساکر وخزاین وذخایر صورت
لا ینصرف داشت بالضرورة الخ قاعده نحو اوزرینه مبتنی در زیرا قواعد
عربیه ده احمد اسمنده موانع صرفدن علمیت ووزن فعل بولنده غیر منصرفدر لکن عند الضرورة الشعریه منصرف اولمسنه مساغ واردر کقول
فاطمة الزهرا رضی الله عنها ترثی اباها رسول الله صلی الله علیه وسلم • ماذا
علی من شم تربة احمد • ان لا یشم مدی الزمان غوالیا • صبت علی مصایب
لو انها • صبت علی الایام صرن لیالیا • پس قاعده مذکوره نوبه بر سیله
معنی قصه سلطان احمدک عساکر وخزاین وذخایردن متعدد اسباب عدم فرار
وانصراف وموجبات ثبات قدمی موجود ایدی لکن مقتضیات ضرورات مصلحت
کار ایله انکسار وانصراف وفراری تجویز ایلدی دیمکدر احداث ظهورات دهر
ودکنج صغیر السن اولوب هنوز عمله کلجک کسنه لره دینلور احدوثه
غریب وغیر مألوف اولان خبره دینلور احجام منع وکف بیا احجام بلامانع
وبلا کف معناسنه احداد جمع حدود یا جمع حد در بلد یا قریه یا اقلیمک
آخر مضافاتنه دینلور حقیقتده ایکی شئنک بیننده فاصله
مشترکه یه دینلور احقاب جمع حقب در دهر وسنه وهر سکسان سنه یه
بر حقب دینلور واحزاب جماعات شتی احتشاد جمعیت وجمع عساکر
استیناف احتشاد کنند یعنی یکی باشدن جمعیت ایلر احرده صیغه فعل الله
آنی غضبه کتوردی ۹ ان احرده الحدیث خالطه بر • اورق نقل عنبدک
لا تنساه • عبدک فعل مفترایله منصوبدر ای لا تنس عبدک لا تنسه
باب اشتغالدندر وضرورت وزن ایله لا ناهیه اهمال یا بعد الجزم

بالاسقاط فتحه اشباع اولنمشدر یعنی حکایت اشتیاق شکایت افتراق
محبوبی غصه کتوردسه کلامی صاپدروب سوز وخلط بولمه مرام و خاطرنه
موافق سوز سویله واکر رقت قلب ایدوب اصغای سمع ایدرسه اکا دیکه
بنده کی کوکلدن چقمیوب کاهی لسان یا قلب ایله یاد ایتمکی سندن
رجا ایلرم احنف العلم احنف بن قیس کبار تابعیندندر احنف العلم
دیو تلقیب اولنور ایدی احاد واحد واحد معناسنه در یعنی بر بر بود
احادی احاده نسبتدر • اوذاد ذادا ذاد دوران • دور اذ دوا
دردن ذرا ازدن دل روان • مراد فقره بالجمله بحسب الاملاء الخطی
حروف مقطعاتدن نظم ایتمک صنعتن اظهاردر وبو قسمه منقطع دینلور
موصل ثنائی ساخت بو کلمه وحدها ماقبلنه اولان فقره یه رابطه در
موصل ثنائی دیدکی ایکنجی قسمه اشارت ایچوندر وساخت کلمه سی بو
قسمدندر وعلی هذا القیاس فقرات بالجمله بربریله منتظم ومربوط اولمق
اوزره کمی احادی وکمی ثنائی وکمی ثلاثی وکمی رباعیدر یا مرکب غم غالب
صدمت برعرصه خاطر باسانی می تاخت موصل ثلاثی بتر فلک جفا
پیشم جکر مناجنش شکافته • موصل رباعی ایکی کمند سپهر منقلب بند محکم
منفذ نفسش بسته مناهج حصول مطالب تاخت یعنی هجوم ایلدی
وسکرتدی شکافته ایکی شق ایلدی اوذا ذالات جنك وبجق وتیردن
کوب دردن ثقل شراب • صدمت ایکی صلب وقاتی نسنه نك عنفیله بربرنه اورمق
وطوقنمق وهذا غم غالب صدمت دیو وصف ایتمشدر هر بری بابنده ذکر
اولنمشدر احداق جمع حدقه در سواد چشم ومطلق کوزه دینلور احداق
النرجس نرکسك کوزلری اجحاف مقاتله احتسا یقال احتسی المرق ای شربه
شیئاً فشیئا ایچمك معناسنه احنه بغض وحقد یعنی کین ودب احنه
یسیء الولا لها • وفی عقیدته عزودها احنه • یعنی نیجه صاحب بغض

وحسد وار درکه اکا ولاده ومحبت کوستررد ودرونده دوستلق ومودتنده
عداوت ومباغضه جانبنه میلی وار در احتکار رقت اولمق جوبانی الوب زیاده
قیمت ایله فروخت ایچون جمع وحبس ایلمك احبار جمع حبردر علومده منتهی
علما احول شاشی احتدام شدت احتراق نار احتراق اصطلاح منجمیندنده
احد کواکب متحیره خاصة شمس ایله مقترن اولدوغنه دینلور احتدام جرب
یعنی التهاب آتش قتال احدب کوکسی کیرمش واتقری چقمش کمسنه مونثی حدبادر
احوی شدید الخضرة که شدت اخضراردن سیاه لوننه قریب کوردنور

فصل الخاء

خ • اخشیجان موالید ثلاثه حیوانات ونباتات
ومعادندر وطباع متضاده وعناصر اربعه در یعنی • باد • آب • خاك وکتب
لغتده کورلیی بو معنادر اخیر ایچوق نسخه وصافده اخشیجان ثلث دیوا براد
ایتدوکندن موالید ثلثه یه دخی استعمال اولندوغی اخذ اولنور والیه تنتهی
اللغات اختراع انشا وایجاد اخلاط صفرا وبلغم وسودا ودم که اخلاط
اربعه ایله مشهوردر وحدود ارمنیه ده برشهردر لکن قاموسده خلاط
کتاب بلد بارمینیه ولا تقل اخلاط دیو ذکر ایتمشدر والغلط المشهور
فی باب اللغة خیر من الصحیح المهجور وبرشیئك انواع شتاده قاریشوغی
اخلاط ناس یعنی اوباش اختزال انفراد وانقطاع اخفش
ائمه نحودن امام مشهوردر اخفش ضعیف‌البصر افعل تفضیلدر زیاده
دینی • ت • ا • حرفنده ذکری واردر اخلاف جمع خلفدر اسلافدن
کیرو قالوب مقامینی دوتن اولادیدر اخایر جمع اخیردر خیر معناسنه
یعنی کزیده کان اخلاق جمع خلقدر سجیه وطبع ومروت ودین وعند
الاطلاق اوصاف محموده ده استعمال اولنور اما اوصاف مذمومه ده
مع القید اولمق شرطدر مثلا فلان سیء الخلق دینلور لاغیر اخفار
اخفردن نقض عهد وعذر معناسنه همزه سلب ایچوندر زیرا خفر

إجاره وإيمان معناسنه‌در اخو الحرب شجيع وملازم جنك ۝ اخو الحرب إن عضت
له الحرب عضها • وان شمرت يوما له الحرب شمرا • يعني بر شجيعدر كه اكر حرب
آني ديشلر ايسه اول دخي آني ديشلر واكر بركون اكا اتك دريميان اولورسه
كندو دخي اكا چمرر. مراد ظهور ايلين حروبده بر وجهله يوز دوندرميوب دوريان
دبرغرد ديمكدر اخو النهي عاقل وعقلده كامل كمسنه‌يه ديرلر ف اختر يلدز ف
اختر سياره حركت خاصه ايله مغربدن مشرقه سير ايلين كواكبدر هفت اختر
سياره • زحل ومشتري • ومريخ • وشمس • وزهره • وعطارد • وقمر ف
اخكر جمرة آتش يعني كافر عربيله كوز ف اخكر ستاره يعني يانجي كوز م إخماد جمر
يعني جمرهٔ آتشي سويندرمك م اختاي اكديش آت م اختهٔ مثله ۝ بر اختهاي
فربه ما برنشسته‌ي يعني بنجه زمان طاولي وسموز اكديش آتلريمه بندك •
جاي عتابه‌در م اختاجيان مير اخور اسبان اختهٔ اتباجيان قاف ايلهدر
ديلوركاه اخدع انساننك بر طمر در اخادع جمعيدر اخدلاس قاپوق اخيه ميخ
آخور وميخ طويلهٔ اسب اخاء قرداشلق ۝ تصر على التمادي في التنائي • ويوثر
قلع اخية الاخاء • يعني طول بعد وافتراقه اصرار ايدوب دوستلق وقرنداشلق
وتيلي يعني رابطه‌سني قلع ونقض ايتمكي هر شيئه اوزرينه ترجيح ايدر اخضل
واخضل صيغهٔ فعل ايله ابتل وانعم معناسنه واخضلت بالنسيم اذيال
الصباح يعني دامن صبح باد نسيم ايله تر وتر ومشتق اولدي اخيلية ليلى بنت
اخيل العقيلي معشوقات عربدن بري اولوب ليلى اخيليه ايله بنام ايدي
وتوبة بن الحمير اكا عاشق ايدي • نقلدر كه اواخر عمرنده عبد الملك بن مروانه اوزرينه
داخل اولوب عبد الملك اكا خطاب بويلر ديديكه آيا توبه سنك نه بريكه عاشق
اولديكه سكا محبتي ايله ضرب مثل ولنور اولدي • جوابنده آيا خلق سنده
نه حسن صورت وسيرت بولديكه سني امر خلافته لايق كوروب تقديم ايلديلر ديو
سرزنش ايلدي مزبوره اشعر نساء عربدن ايدي ۝ خيال الاخيلية ام مهاة •

بدت في حندس الظلماء خيالا • يعني آيا ليلى اخيليه‌نك خيالي يا خود شمس مي
سواد ظلمتده ظاهر اولدي • مهاة بونده شمس معناسنه‌در دربابنده مذكوردر
اخترام اخذ واقتطاع اخمص انساننك قدمي التنده يره دكمين دري يه
ديلور ۝ واثبت في مستنقع الموت رجله • وقال لها من تحت اخمصك الحشر
مستنقع صو جمع اولجق مكان بابنده مذكوردر وبيتده مكان حربدن عبارتدر
زيرا مكان قتال جمعيتكاه آب سنايادر يعني موتك مجتمعي اولان مكانده راحله‌سني
ثابت قدم ايدوب اكا خطاب بويلر ديديكه قيامت قدمك التندندر يعني ثبات قيامتي
توبه‌سنه قدر يركدن حركت ايتمز بن اخمص البطن قارني چكلمش ضامر البطن معناسنه
اخسا صيغهٔ امر ايله كلمهٔ طرد وزجردر اكثر مقام تحقيرده استعمال اولنور
اخسئوا اي ابعدوا عنا اختطاط نوامدن خط بسر اخشاب جمع خشب ديركلر
معناسنه بنه الات واوزار جنكدن ادد جمع

فصل الدال

دادمان بر عمله چوق مداومت ايدوب اوزرنده قوي اولمغه ديلور ادمان سير
ادامت سفر ادوان جمع دوندر الحق دو وضيع كمسنه‌لره ديلور اديم جلد مدبوغ
اديم عكاظي سوق عكاظه منسوبدر عكاظ بابنده مذكوردر ۝ ان لم يكن
سحرا هواك فانه • والسحر قدامن اديم واحد • والسحر منصوب ضمير انه اوزرنه
معطوفدر يعني اكر عشقك اقسام سحردن دكل ايسه تحقيقا عشقك وسحر
مخصوص ايكيسي بر دريدن بچلمش وكسلمشدر يعني كلاهما من واد واحد يعمل
احدهما في الانسان ما يعمل الاخر تشبيهده مبالغه افاده ايدر ادهم سياه آت
دبو قيني ادكن صيغهٔ فعل ايله ادلال ذته اي جعله ذا سكينة ووقار ادال الله مولاهما
يعني محب وناصر وتوابعلرين عزيز وصاحب وقار ايليسون اخبار بمعنى الدعادر
ادهم صيغهٔ فعل وشتم ايله قره كلق اولدي ديمكدر ادرار وظيفه ادرارات
منافع وايراد ومحاصيل اداب اتعاب اذ بابضد اقبال اد كسر اول وشد
دال ايله امر شنيع وزياده قبيح معناسنه ادحضه صيغهٔ فعل ايله ابطله

برد

معناسنه ادمات تحریك ایله مخالطات وموافقات وقرابات معناسنه
و وسایل ادمه مفردیدر ندراواصر ادمات یعنی عهود موافقات ومخالطاته
ادب ظرافت وحسن تناول ادبیات علوم لغت ونحو وصرف ومعانی وبدیع
وعروضه دینلور ادق الانف بورنی اینجه واو یغون ادسم زیاده چرب
یعنی یاغلی. لولا مطعم ادسم من مطعم وملبس ادفع من ملبس ووجه اصبح من
وجه لما سل سیف ولما وقع حیف حضرت امام جعفر الصادق کلام حکمت
بارندندر یعنی دنیاده اکر ماکل وملابس ومناکح بیننده افضل ومفضول
اولمسه ایدی وحسن واحسن اولمیدی بنی آدم مابیننده نه قلیج چکیلوردی
ونه ظلم واقع اولوردی اما لیبلوکم ایکم احسن عملا ولیوفی الصابرون
اجرهم بغیر حساب قضاسی جلوه کر بازار جزا اولمق ایچون اقتضاء
حکمت بر حکمت ادلیه قدسیه بو شکله که افضل الاشکالدر تعلق
ایلدی ادوار علم موسیقی به دینلور اذرة احد حصیتین ده فتق
فصل اذ
اذناب واشراف دینلور دنبر معناسنه
تابع ومتبوع علی معناسنه اصلده ذنبك جمعیدر قویروق دیمکدر مجاز
اتباعه اطلاق اولنور اذاعت بر خبری فاش واشکار ایتمك اذعان انقیاد
اذقان جمع ذقن درچکه معناسنه اذالت اهانت اذخر خوشبو بر اوتدر
اذیال جمع ذیلدر اتك معناسنه
فصل ار
ف اردان
اوجوز ومباح ومفت خور معناسنه اریج روایح طیبه ارج یعنی خوشبو
وطیب الرائحه دیمکدر ارجاء اطراف وجوانب وارکان بنیان. تحیة
ارجة ارجاؤها. ای سلام فائحة جوانبها بالروایح الطیبة ارجاء کسر
اول ایله تأخیر معناسنه م اردوغ خوارزم لغتنده نسل ودودمان معناسنه
اردوغ جنکز خان یعنی دودمان وخاندان واولاد وطریقت جنکزخان
اصل لغت خوارزمیده بالاپوش وقبایه دینلور که آرایش ونمایش

لابس ایچوندر عربیده اکا دثار دینلور آرایش ونمایش علاقه سیله اولاد
ودودمان وطریقت وقانوننده استعمال ایتمشلردر نیجه که بو فقره ده اصل
اودر بز مفسرا استعمال اولنمشدر پادشاه زاده کان وپسران اوزا بمثابت
اردوغانند یعنی قبای بالای که موجب آرایش ونمایش باشند اما هلاکو واولاد
اور رتبت جمیجا دارند یعنی پیراهن شعار دیعنی وکتافان قتیده بالجمله
پادشاهزاده لر واولادلری موجب زینت ونمایش اولان قبا یعنی بالاپوش
مثابه سنده. وهلاکو واولادی پیراهنی یعنی کوملکی رتبه سنده ایدی
یعنی انلر ایچون نمایش وآرایش زاید ایدیلر اما هلاکو واولادی پیراهنك
انسانه لزومی اولدوغی کبی لابد منه سرداب ومحل اسراری ایدیلر باقی فقرات
ب. ی. وص. ا. حرفلرنده ذکر وشرح اولنمشدر ودخی خفی اولمیه که اردوغ کلمه سی
نسخه ده مصحف ومتخالفا ولعله علی حسب الصورة الف ممدودة وذای معجمه ده
دخی وجه آخر ایله ذکر اولنمشدر هذا متعین وذاك محتاط ارتجال بدیهی یعنی نظم
ونثر بلا مخاوراتده من غیر تهیئة لد تکلم ایتمکه دینلور یقال ارتجل الکلام ای تکلم به
من غیر ان یهیئه ارهاق برکسنه یه فوق الطاقه تحملندن زیاده شی تحمیل ایتمك
ارداه صیغه فعل ایله حقیر وعده خسیسا ارذل دون وخسیس اراذل جمعیدر
م اریغ بوکا منکوقاانك برادریدر م اروق اسمدر م اردوخاصه پادشاهلر
مخیمه ومعسکرینه دینلور معروفدر ارتیاح نشاط ارتشاف امك یعنی مص
معناسنه ارداد جمع ردفدر ارغام معناسنه م ارتمندش حکادن بر حکیمك
اسمیدر م ارم شداد بنا ایلدوکی جنتك وقوم عادك جد اکبرلرینك اسمیدر
یاخود بلده یا قبیله یا جده کبرالرینك اسمیدر ارم ذات العماد دمشق شام
یا اسکندریه یا فارسده بر موضعدر اتوا دن تزیلده صیغه تمریض ایله
ایراد اولنمشدر که عادك شداد وشدید ایکی اوغلی وار ایدی که ملکلری
عظیم اولوب قهرلری عام اولمش ایدی. بعده شداد بو هلاك وامر ملك

شداده مختص وصفا ولوب معمورهٔ زمینه مالك وملوك ربع مسكون اكا منقاد
اولدیلر پس بعض اخبارده جنت اعلا اوصافنی استماع ایتمكله عدنك تعبض
صحارینده مماثلت سوداسیله بر جنت بنا ایدوب انی ارم ایله تسمیه ایلدی بعده
كورمكه كیدوب مدینهٔ مذكوره یه قریب اولدقده حق عز وجل بر صاعقه ارسال ایله
انی اهلاك ایلدی عبد الله بن قلابه بر كون طلب ابلی ایله عدنك صحراسنده
كزرایكن جنت مذكوره یه راست كلدوكی منقولدر جنت مرقومده اولان
بعض امور غریبه وصنایع نادیده دن بر مقدار كشافده ذكر اولنمشدر والله
سبحانه وتعالی اعز واعلم اردوان بر پادشاهك اسمیدر اركان جمع ركن
اساس معناسنه ارغام اكراه واذلال معناسنه اریحیت كمال ونهایت سخا
ووسعت خلق وحین كرمده نشاطلنمك وشاد وخرم اولمق ارسل كركوكه
قریب بر شهردر اریكه تخت وسریر عزتدر ارایك جمیدر اربطه جمع رباط
خانه معناسنه اران تخفیف وشدتر ایله ادربیجان وارمینیه حدودنده
دیلو وقزوین قلعه سی م ارتاق بازركان معناسنه حالا استربك استعمال
اولنیور ارنافات جمیدر ف ارغوان قرمزی چیچكدر اروم اصل معناسنه
اری ضم همزه ایله ظن ایدیم دیمكدر بو معناده لا یزال الصیغه مجهول ایله
استعمال اولنان افعالدندر ف ارش ذراع مشهوری ارشن بوندن ایلدرد
ویلك وقول وارمج معناسنه كه انده اوق یا پرلر غایت اعلا اوقلری اولور
تیرهای ارشی یعنی ادرج اعجمنده یا یلمش اوق قلجاریكه ارشنه نسبت
اولوب طویل ولدوغنه اشارت اولنور ارتیاش تمول وحسن عیش وترتب
وترفیه حال ف ارذیر قلاتی ارمل عورتی وفات اولمش كسنی ارمله قوجه سی
وفات اولمش عورتدر ومحتاج ومسكین عورتره دخی اطلاق اولنور ارامل
جمعیدر ارخصنا صیغهٔ فعل ایله مباح واوجوز واطلاق ایلدك
معناسنه اربا اربا یعنی قطعه قطعه وپارچه پارچه اردبهشت

ماه نیسانم اردوان سلاطین هندك بریدر ارام جمع ریم در اهوان معناسنه
ارجاس جمع رجس در قاذورات معناسنه مردار شیلر ف اروند همدانده
بر جبلك اسمیدر را حرفنده ذكری واردر اریض روض اریض یعنی پاك
ومنزه چمنستانكه حسننده كوزلر تعجب ایده ارحام جمع رحم در قرابت
ولادت معناسنه ت ن حرفنده ذكری واردر لا ارحام للملوك یعنی سیر
ملوكده حرمت قرابت یوقدر الملك عقیم دیدكلری كبی ارباب ملككلر ادیب
عاقل ادقم الاجربلانه ف اردن اقطاری وصادوطاری الف ممدوده ایله
لغتدر بابنده مذكوردر ارتیاد طلب ارتقاب انتظار ودیده غمزه زن سیاردر
ومناظرندا ویر ارتقابا رتقاب مناظره اغاز كردند مناظر جمع منظره در
بجره معناسنه وفلك تدویر غیر شامل للارض بر فلكدركه كوكب سیاره
انده كالفص فی الخاتم مركوزدر جمعی تداویردر بابنده مزید بیان ایله مذكوردر
تیر افلاكك تداویری تماشاكاه بر قصره تشبیه المشدد یعنی بعض كواكب
سیاراتك غمزه زن اولان دیده لری تماشاكاه افلاك تداویرده پرده
انتظار اكسه سندن باقشمیه باشلدیلر پردهٔ انتظاردن مراد پرده
سفید نهاردركیجه كیدوب صباح اولدوغندن كنایه در اذنقاب ایله
ارتقاب بیننده جناس خطی صنعتی واردر ومناظر ومناظره بیننده
جناس محرف واردر ارفع صفتدرهو من یعجبك حسنه م ارندوق اكر
غاشیه سی م ارندوق كش ركاب پادشاهیده غاشیه كش اولان كمسنه یه
دیلور ارواء مصدردر صو یر طویرمق معناسنه ارواء الاسنه یعنی غیراقلر
جهرسنی قاننده طویروب صوارمق ف ارژنك بخار خانه مانی نقاش
ودخی مانی نك دستورنامه سنده بر كتابی دركه هر نقشكه خاطرینه خطور ایلیه
یا آخر یرده بر نقش غریب كوره اول كتابنه رسمنی ثبت ایدر ایدی ف
ارژنك مثله ارغون شهزاده لرك بریدر ازكی صیغه فعل ایله اسعلا

والعتلا ... ارغنون برسازدر ارغنون نوازن مراد لطفا ايله سويلد يجي
بجاليجي ديمكدر ن • ا • حرفنده ذكري واردر ارجوان ضم ايله قرمزي لون
وقرمزي اثواب وقرمزي بويه ونشاسنج ارباب معنى اهل تصوف دل ايشان
آيينه دار اشعة انوار لاهوتي افتاد وجمال لاريب غيب معرا از سمت
حدوث وعيب در ان جلوه كر آمد يعني قلوب ارباب معاني پر انوار الهيه
مقابل آيينه اولوب حدوث وساير اسباب نقص وشكوكدن معرا ومنزه
اولان جمال شواهد لاريب غيب هر آينه اول آيينه ده جلوه كر ظهور
اولمده در اثر اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله بو معنانك شوندندر
ودخي ولي واصل مراقبه ير وادوب نفس فاضله سي عالم ملكوتدن كعرزده
كاينات عالم شهادته تعلق واتصال ايله عقل فعالدن تلقف روحاني ايله
اخبار علويه وكسب اسرار ملكوتيه واطلاعات حوادث دنيويه حاصل ايدوب
بو طريقدن دخي مستفيض خبايای غيوب اولدوغي دخي بو معنايه
قريبدر وكرامات الاولياء حق والله سبحانه اعلم ح • ا • حرفنده تكميل فائده
ذكر اولنمشدر اروغ من الثعلب دلكودن زياده قورققچه ديمكدر زياده
جبان وحراستن كسنه يه ضرب اولنور ارسطاطاليس رئيس مشائين
ارسطو حكيمدر القنية ينبوع الفتن ارسطو كلامندندر يعني دنياده
مال درهم ودينار الام وغصه وحوادث ونوايب چشمه سارديدر ينبوع
چشمه سار ونهر معينه وقنيه ماله ديلور هر بري بابنده مذكوردر
اراجيف اخبار فتنه ايله خوض كلام ايتمك حالا اكا ذيتبه استعمال
اولنور ارجاف مفرديدر جمع نوع ايچون ذر ارجافات مثله ارجاف
بركسنه خوفدن دترمك ومضطرب ايتمك ارجفت صيغه مجهول ايله
زياده مضطرب قيلندي ديمكدر ارتفاع ايراد ومحاصيل ارتفاعات
چند سالدر يعني بچه سنه لك محصول وايراد ومداخل اذى فتح اول

وسكون ثاني ايله بال معناسنه الأذى المشوم يعني استخراج اولنمش عسل
اردشير بر پادشاه در وسود لجنو لا مجرد ديرلر قال اردشير بن بابك الذي
لو كان حيا لم يكن الا ابن بابك اولكي بابك فتح باء ايله وايكنجي اضافتله مجرور در
وآخرنده كاف ضميردر يعني ملك اردشير بن بابك كه اكر بو عهده ايريشيدي
قپوكده خدمتكار ودربواب اولوردي بابك وبابك بيننده جناس تركيب
متشابه وارددر ارخاء سرخان يعني قورت سكرتمسي ديمكدر قورت لنكي
ديمكلر بيدر اردام مصدردر من ارزم الرعد اذا اشتد صوته
وارزام قرنكشنه سيدر غ • ل حرفنده ذكري واردر ارقال سرعت
سير تركيده ارغال وبرغال والغاف ويلغار ديو استعمال اولنور لفظ
عربيدر ٩ دعوني اصل ارقالها بذميلها • واطوي الدجى حتى ارى
صبحها الجلى ذميل سير خفيفه ديلور يعني براب كيتمك بابنده مذ كوردر
بني ترك ايدوب مانع اولكزكه كيجه يي قطع ايتمده سير سريع خفيفنده
اولمشدديم سواد ليلي طي يعني دروب ودوشوديم تا كه انك منير ومضئ
صبحني كوريجيه دك مراد طلب مراد ومقصود ليالي سنده بلاسكون
بلا استراحت كاه سريع وكاه آهسته قطع مسافه ايدهيم تا كه صبح مرام
ومقصودم منجلي واكا نايل اولنجيه دك ارنكر صيغه فعل ايله ثبت
معناسنه ف اذا اكر كلمه سنده تخفيف در حروف شرطدندر ان معنا

فصل الز • اذهار انوار معناسنه يعني چيچكلر خ • و

حرفنده ذكري وارددر مفردي زهردر ازدواج جفت اولق واولنمك
فارسيده كيجخدا شدن معناسنه ازشر كرفت باشدن باشلدي ديمكدر
ازدحام كثرت اجتماعدن حاصل اولان مضايقه در دال تادن مقلوبدر
ازدري صيغه فعل ايله عيبلدي ديمكدر ازدراء مصدريدر عيب
ايتمك معناسنه ٩ ومواهب ومناقب ومفاخر • وما اذرت على

الاحصاء . یعنی انکچون اول قدر عطایا ومدایح اوصاف ومفاخر آباء ومکارم
واردر که عقود عدددن بیرون در اکر عد واحصا ایتک صد واحصاسنه
باش قوشسه ایله میوب عجز کتورمکله اوذرنر عیب ایدر اذنبت صیغه
فعل ایله ای اصبت بالشر العظیم ٭ مهلا فقد اذنبت فی الغلواء . یعنی
رفق ومسامحه ایله که اوایل شباب وعنفوان صباده چوق جور وستم
ایلدک بر کسنه غرور ایله جور وظلمی غایته ایرشدروب تجاوز حد اطاقت
ایدرسه اکا ضرب مثل اولنور غلوا ضم معجمه وفتح لام ایله انفوان شبابه
اطلاق اولنور بابنده مذکوردر . ازدراء تحقیر ایتمک وبرینه چشم
حقارت ایله نظر ایتمک ف اذان ایچون معناسنه اذان ارغون یعنی
ارغون ایچون وارغون شهزاده لوینک بر بیری بابنده ذکر اولنمشدر ف ازدها
حیه عظیمه ازمه شدت وضیق امر کسر اول وسکون ثانی ایله در ازمه
فتح اول وشد میم ایله جمع زمام در یولار معناسنه ازدق ماتی لونی
واعمی معناسنه ونصل ازرق آبدار وصاف اوق دمرنی ازرق مسنون
پیکان تیز ٭ وازرق مسنون واسمر راعف . وابیض مصقول واجرد
صاهل . روان شدند اسمر راعف بو برنده قان کلان مزراق وابیض
مصقول سیف قاطع . واجرد صاهل قصیر الشعر نجیب کشنیجی آت هر بری
بابنده مذکوردر یعنی اول عسکر تیر تیز پیکان وسنان خونریزان
وسیف برنده ورومی سیزده الیفنی کورمش کبی کشنیجی نجیب آتلر ایله
روان اولدیلر اذمعوا صیغه فعل ایله یعنی عزم وثبات عزیمت
ایلدیلر یقال اذمع علی الامر ای عزم واثبت العزیمة علیه اذاء برابر ومقابل
اذر کسر ایله ادقر وقوت وفوتلو اولق اذر اذ جمع زد تشدیدایله دکمه
ازورار یوز دوندرمک یعنی عدول وانحراف ٭ اذا ما فرزنا کان ادنی
فرارنا . حدود الخدود وازورار المناکب . عسکرک فرو کرری وصفنده

یعنی دونستیزده وقتا که فرار ایده ایز غایت فرارمز چهره دوندرجک وابو
منحرف ایده جک قدر دکدینه فی الحال قنا لر دونرز واآبرزده فرار طویل معهود
بولنمز محاله درحدود ایله خدود بیننده جناس مضارع صنعتی واردر ازعاج بر
کسنه یرندن قوپرمغه واونیتمغه دینلور یقال انعجه عن مکانه ای قلعه واقلعه
ازج جمع ازاردر بیاض اولان تو چارشف وپشما لردخی دینلور ازج الحاجبین یعنی باریک
وداراز ابرو انهاق اذهاب روح قتل معناسنه در فصل اس
اسم سمو دن علو معناسنه یا اسمه دن علامت معناسنه معروفدر سم فعل امردر
یعنی عالی ومرتفع اول بر کسنه ده استعداد ومخایل رشد وترقی مشاهده اولنور
بو مقوله الفاظ ایله خطاب اولنور اسماه الله ای اعلاه اسما افعل تفضیلدر ای اعلا
وافضل اسفست یا تش بجیلی بوبجه استیصال بر شینی کوکندن قوپروب باندن تفنیه
الیقومق تماما اهلاک ایتمک اسل مزراق واوق اسبنطا کچمک وبر شیئی کیجلمک
اسهاب اطناب وتطویل کلام ٭ حرفنده ذکری واردر اسرنداه ای اعلاه وغلت علیه
استبداد تفریق یعنی طاغتمق اساغت سهل المشرب معناسنه یعنی صو یا شراب بوتندن
بوغازه ملایم منحدر اولر استملیت صیغه فعل ایله ای استنسخت منه استملاء مصدر در
بر نسخه دن یازمق معناسنه استحصاف حاء مهمله ایله بر شیئی محکم ایتمک عقلده دخی استعمال
اولنور استحکام مثله در استحصاف مرایر ملت یعنی ملت اسلامیه حبللرینک استحکام
وتقویت قلنلنده یعنی بچ وتابنده اسما جمع سمر دکیجه ده مصاحبت کلامه دینلور وبی
ثباتی کلرکه اسمار بادی وحضر بود بالمنظر مشاهده رفت یعنی لرطا بفرسنک قلت عقل
وعدم ثبات قدملری که بادیه وبلاد سکاننک کیجه لرده حکایت ونقل مجلسلری ایدی
اولکون رای العین مشاهده اولندی اسار اسیرلک استفال الخلق والخلق
طلب ایتمک وصف بغالده اولور متو معناسنه تصدر لک ضد یدر ٭ فقالوا اهل
یبلغک الثریا . فقلت نعم اذا شئت استفالا . وافر بحرندندر یعنی بکا دیدیلر که هنرک
وجاهک ثریا یرجه رمی دیدمکه نعم ایرشدر اکر الحق بابر طلب ایدرسم مرادیم الحق

پایم رتبهٔ ثریادر دیمکله اسیر دشمندن اخذ اولنمش کسنه ومقید ومسجون اولان کمسنه لره دینلور
ظ ر حرفنده ذکری واردر اسکانت عجز وذل اساود جمع اسود اسد معربیدیر ارسلان
معناسنه س ن حرفنده سبنله ماده سنده مصنع بیتی واردر وان جسیات
الامور منوطة بمستودعات في بطون الاساود یعنی عظایم امور ورفعت مقام بطون
اسوده ودیعه اولان مخوله متعلق وموقوفدر یعنی نیجه معالی امور واردر که هنوز
ظهوره مخول وارحام امهاتده اولان رجاله موقوفدر که عالم شهادته کلوب اول امور
وجوده کتوروب حایز قصب السبق معالی اولسه لر کرکدر اسکندر ثانی اسکندر ذوالقرنین
الرومي ابن فیلقوس دن قالیم سبعه اون ایکی سنه شمسیه ده مستولی اولدی اولکی
اسکندر یونانی در استبادت هلکت اساءت الی النوائب فاستبادت وانت قیم
ثار النائبات مرثیه ده در یعنی نوائب ومصائب چوق اساءت ایلدك تا که بالجمله
مصائب هلاك اولوب روی زمینده اثر برا اثر قالمدی وحالا سن نوائب ومصا
دهر قصاصیله مقتولسن مدح بما یشبه الذم بابندندر یعنی اکر بو کناه عد
اولنورسه ایشته کناهك بودر ثار القتیل ای قتل قاتله بابنده مذکوردر اسطقسات
اصل ماده وعناصر اربعه اسود واحمر عرب وعجم اسودین ماء وتمر اسار جمع
سر درکین لواتینا اسرع سریعا فعل تفضیلیدر اسرع من نکاح ام خارجة
ام خارجه بجیلیدن برعورتدر که قبایل شتادن ذواج ایدوب چوق ذکور واناث
اولادی وار ایدی مع هذا اکا دیرلردیکه سنی نکاح خطبه ایدر کمسنه واردر جوابندن
ندر بلا توقف همان بو ساعت وارك ونکاحمی عقد ایلکز دیو مع الالحاح والاستعجال
جواب ویرر ایدی بعده هر بلاده ویتر اولان عجله ده ضرب مثل اولندی استنطاق
طلب نطق یعنی سویلتمك اخبارده واقرارده استعمال اولنور استکبار تکبر
استنکاف نفرت ایتمك وانکار ایتمك وبرلری غریب عد ایتمك اعتراب معناسنه
اسرهم باسرهم باجمعهم دیمکدر بالجمله معناسنه اسرة بالضم اسرة الرجل رهط
وعشیرتدر وحشت سرای طبع مقطع ستره آفات ومجمع اسره بلیات یعنی وحشتخانه

طبیعتنا فانك ابتدا ولادتده کوبکی کسلدوکی یعنی مسقط رأسی دبلیانك
قوم وقبیله سی مجتمعی یعنی وطنی دراسمر مرادف اسمر راعف یعنی انفندن قان
اقر سنان مراد دشمنك ضرب وطعنندن خونریز ومحدن طمرلرین قانندر استعاره
مکنیه وترشیحیه در وتخییلیه دخی اولمق جایزدر زیرا اسمر وانف راعف
حکمنده اولور ان حرفنده ذکری واردر استثنا مراد استثناء منطقیدر
برصفتا ستثنا ان نقیض مقدم وعین تالی نا منتج کذاشت الخ مخفی اولمیه که نقیض
مقدم وعین تالی استثناسی صحیح الانتاج دکلدر علت اولا والدرکه ملزومك
عدمندن لازمك عدمی لازم کلمز وعلت ثانی لازمك وجودندن ملزومك وجودی
لازم کلمز مثال اول انه کان هذا انسانا بو مقدمدر فهو حیوان بو تالیدر لکنه لیس
بانسان بو استثناء نقیض مقدمدر نتیجه فهذا لیس بحیوان در وبو ایسه غلطدر زیرا
انسان اولمدوغی صورتده حیوان اولمق لازم کلمز جایزکه فرس اوله مثال ثانی انه کان
هذا انسانا فهو حیوان لکنه حیوان بو استثناء عین تالیدر نتیجه فهذا انسان بودخی
غلطدر زیرا حیوان اولدوغی صورتده البته انسان اولمق لازم کلمز جایزکه بقر اوله
بلکه صحیح الانتاج اولان استثناء عین مقدم ونقیض تالیدر مثال اول انه کان هذا
انسانا فهو حیوان لکنه انسان بو استثناء عین مقدمدر که نتیجه فهو حیوان بو صحیحدر
مثال ثانی انه کان هذا انسانا فهو حیوان لکنه لیس بحیوان بو استثناء نقیض تالیدر
نتیجه سی فلا یکون انسانا بو دخی صحیحدر وبونده دخی علت اولدر که وجود ملزومدن
وجود لازم وانعدام لازمدن انعدام ملزوم لازم کلور پس معنی قانون میزان
منطقیده استثناء نقیض مقدم واستثناء عین تالی صحیح الانتاج اولمدوغی کبی
حکم بلیغ ایله توصیه اولنان امور مفصله بی بلا نتیجه صحیح وبلا مآل برا قدیلر تا که
بو اجلدن دیوان اعلاء پادشاهیده کشف وتفحص امور واحکام اولندقده غم وخجالت
وکرند مخافتن صفحه آمال وذامن عرضلرنده قرار ایلدی دیمکدر وختم بدم التشویر فرد
یعنی بو حرکت مخالفدن چهره لری غم وغصه قانیله فواره کبی جوشدی وقاندی

استمالت طلب میل قلب معناسنه در آمان ویرمکده استعمال اولنور اسود ساحر مرد
اوق دراستیناف برشیئه یکی باشدن ابتدا ایتمک استظهار استعانت ونصرت
استبقا برشیئی ابقا ایتمک وبقاسنی طلب ایتمک استیعاب برشیئی فابلمق واحاطه
ایتمک وتماماً استیفا ایتمک استیلا تسلط استنکاف اعراض استیهال برکمسنه نك
برشیئه اهلیتی اولمق بروفق استیهال یعنی استعداد اهلیتنه کوره اسراف دنیا
باآخرتر کرکسن عملا وحقنده مجادله تبذیر مال ایتمك وجهل وخطا واغفال
استرواح راحت وطلب راحت استبرق دیباء ثخین الثخین اسنه دینلر معناسنه
اسنان مثله سن مفردیدر قدملح معناسنه جمع سنانه وجبلده طشره چقق
واصیلق پاره جبله سن وجمعنه اسنه دینلور اسف حزن واسفلحقی ندب
ایتمکدر ای حزن کل حاضر الحق وقتکده استشاطت الیها ای اشتر غضب وعلی
قول لفظ شیطان بو ماده دن مشتقدر والف ونون زایددر وعلی هذا استشاطت
شیطنت معناسنه دخی اولور که بما تجر فیه فلان تاریخ وصافده شیطنت معناسنه
استعمال اولنمشدر استلام طواف کعبه معظمه ده حجر اسوده الوپ سورمك یا تقبیل
ایتمك استلاب برکمسنه نك صوبتق یعنی سلبنی آلمق استنهاك کافت الله عقوبت شدیده
ایتمك استرجاع انا لله وانا الیه راجعون دیمک وبرشیئی ویروب وکیرو ویرالمق استرجاع
مواهب یعنی هبه ایلدوکی شیئی کیرو ویرالمق استرداد مثله استنزال ضیفی
منزله قوندروب اوکنه مال حاضری کتورمك وخصمك میدان ستیزه اینمرسین
طلب ایتمك یعنی خصمی میدانه اوقومق ومطلقا طلب نزولده استعمال اولنور وتحقیر
معناسنه استقالت عثرات واقع اولان زلة وخطاده مواخذه ایتمکی ترك عده
مع رضاء الطرفین فسخ بیعه اقاله دینلور وطلب اقاله یه استقاله دینلور یقال استقاله
فاقاله استعداد برشیئه حاضر ومهیا اولمق واستیعانه ونصرت معناسنه وقوت
اهلیت جبلی برچیزی درفطرت استعداد کردند یعنی نصرت ایلدیلر استدراك
غلط کرفتن وبمعنی التدارك وهو دفع التوهم الناشئ عن الکلام السابق اسعاف

حاجت روا کردن وامداد معناسنه استعفا طلب عفو وبهمتدن برائت
ذمت ویقه سلکمکه دینلور استرفاء طلب رفاهیت وسعت وراحت
معناسنه استعاره تشبیهده مبالغه ایچون برشیئده ادعاء معنای
مشبه برایدوب ذکر تشبیهی طرح وموضوع معنای حقیقیسی بکا اطلاق
ایتمکه دینلور کقولك رأیت اسدا وانت ترید الرجل الشجاع پس اکر مشبهه
بر ایله قرینه تشبیه ذکر اولنورسه استعاره مصرحه وتحقیقیه دینلور
رأیت اسدا فی الحمام کبی واکر قرینه ذکر اولنمزسه کنایه دینلور بابنده مذکوردر
واکر تشبیه نفسده اولوب مشبه به حذف ومشبه ذکر واکا لوازم مشبه بهدن
برشیئی اثبات اولنورسه اولکی یه استعاره مکنیه وایکنجیه استعاره تخییلیه دینلور
المنیة انشبت اظفارها بفلان کبی منیه مکنیه واظفارها تخییلیه در ودخی استعاره ده
مشبهه ملایم کلمه بولنورسه استعاره مجرده ویا مشبه به ملایم اولورسه استعاره
ترشیحیه دینلور کقوله لدی اسد شاکی السلاح مقذف ـ له لبد اظفاره لم تقلم
شاکی السلاح مجرده وله لبد ترشیحه واسد مصرحه در واکر تشبیه اسم ذاتده ولیوب
فعلده یا معنای فعلده یا حرفده اولورسه استعاره تبعیه دینلور نطقت
الحال بکذا فالحال ناطقة بکذا کبی ومثال ثالث کقوله تعالى اولئك علی هدی
من ربهم وبو اقسام مزید معنا ایله آخر کتابده رساله معانی وبیان شرحنده
ذکر اولنمشدر استشعار تاریخ وصافده کوکلده خوف ووجل دوتمق معناسنه
استعمال اولنمشدر حالبوکه اشعر الهم فی قلبی ای لزق بر لغتنده الزمق اولدره
استعمال الاعجام اولدر استنفار نفرت ایتمك وابعاد وقچمق معناسنه یقال استنفر
الظبی اذا شرد ف اسفندار آخر ماه زمستان یعنی شباط اسفار بالکسر اضاءت
صبح اسفار بالفتح جمع سفر معروفدر وجمع سفر بالکسر کتب معناسنه اساطیر
اکاذیب معناسنه اسطوره مفردیدر اساحی جمع اسهد در اساحی لم تر ده معرفت
واما اللذة ذکرناها للذة مفعول له در ای التذاذا ضمیر بارز مذکر جهد وجد

وضمیر مؤنث اسامی یه راجعدر یعنی ادی اسم وکنیه‌سی ایله نیجه رسوم الله
ذکر ایتدوکیمز بلنمك ایچون دکلدر زیرا اول معروف آفاق اولوب
هرکسك معلومی ایدی بلکه اطناب ذکری ایله لذت تحصیل اتمك ایچون
تعداد اسامی ایلدك استسقاء طلب غیث استسقاء طلبی معروف
مرض در اعاذنا الله منها والسامعین استجمام اجتماع وآرام یعنی دکلنمك
اسوه اقتداء حال والتزام طریقت اسلاف ومقتدا اسلاف کذشتکان
اذ اکابر واعیان ومتبوعین استیمان طلب امان وامن استلاذ ذال معجمه ایله
تحصن وصیغنمق وطلب تحصن استسلام انقیاد اسدال اثواب ویرده
اتکنی اشغه یره صالقدرمق معناسنه استبداد استقلال استقلال بنفسه
قایم اولوب غیره تبعیتی اولمغه دینلور وبر شیء قلیل وحقیر عد ایتمکه دینلور
استباحت اعمالده جایز وغیر جایز کورنمیوب فعللری مباح ایتمك استنجاد
استعانت واعانت وقوت نعد الضعف مفزع استنجاد یعنی ملجأ استعانت
واعانت طالبلرینك محل التجاسی ارباب همم وصفنده در اساف اسم صنمدر
ن ا حرفنده ذکری واردر استرفاد طلب عطا مفزع ابواب استرفاد
یعنی عطا وکرم مفزعی مراد برکمسنه عطا وکرم قپوسن قاپیجی اولورسه
انك خانه سنك قپوسنی قاقر دیمکدر اهل کرم القابندندر مفزع ایله
مقرع بیننده جناس خطی واردر اسقف رئیس دین نصرانیت وعالم نصاری
اساقفه جمعیدر علماء نصاری معناسنه استجاشت جیوش وعساکر
جمع ایتمك آسی حزن ومن سر اهل الارض ثم بکی اسی بکی بعیون سرها وقلوب
مرثیه ده در وبکی آبکی معناسنه یعنی ای اول کمسنه که مقدما حیاتنده خلایق
روی زمینی بالجمله لطف وکرم ومرحمتیله کولدروب شاد وخرم بعده
فوتیله حزناً علیه اوزرینه اغلتدی ینه اول کوز واول قلب ایله اغلتدی که
مقدما انلری مسرور وخرم ایتمش ایدی اسوان حزین اساوه بالضم طب معناسنه

اسنمه جمع سنام ذروه اورکجی ودراش جبل وهر شیئك اعلا وذروه سنه دینلور
استنداء کوکلنمك استصراخ برکمسنه‌دن نجات وامداد طلب ایتمك اصلده
صراخ فریاده دینلور استغاثه مثله استیحاش بیکانه‌لك کوسترمك ف
اسفند جمشید مسترقرنك برکوبی استعدا تعدی عینه‌دن شکایت
ایتمك تظلم معناسنه وتعدی یردجی دینلور م انرامیشی نظام ورونق ابهتیه(?)
رونق مملکت یعنی رونق مملکتك نظامی وبلاد ایلیسی لغت مغلیده اسعد صاحب
دیوان عمید الدین اسعددر که اتابك ابوبکر بن سعدی مؤاخذه ایدوب اشکنوان
قلعه‌سنده حبس ایتمشدی پس حال مواخذه ودرون حبسخانه‌ده بو رباعی یی
انشا ایدوب استشفاع برله اتابك ابوبکره ارسال ایلدی ر ای وارث تاج مملکت
وافسر سعد بخشای خدایرا بجان وسر سعد برمن که چو نام خویشتن تاهستم
همچون الف ایستاده‌ام بر سر سعد خدایرا ده اولان را ایچون معناسنه یعنی برای
خدا وبحق جان وسر پدرت کناهم را ببخشای وحقوق قدیمه وخدمات سابقه‌دن
مرعی بیاد زیرا اسمم که اسعددر الف نیجه که سعدا وکینه قایم ایسه سندیکی
صاحب وجود اولیلی اول الف کبی پدرك سعدك باشی اوزرنده یعنی اوکنده
خدمتده طوردم رباعی ده صنعت اولدر که اسمنده اولان حرف الف سعد
لفظنك اولنده واقع اولمشدر کویا اسمنك ترکیب هیئتی کندونك سعد ایله
اوکینده طوردوغی وضع وهیئتی محاکی‌در والاسم عین المسمی مراد بابو سعد ایله
اولان اتحاد وامتزاجنی یاد داشتی ایتمکدر تاکه بناء علیه رحم ایدوب کناهینی
عفو ایلیه استقبال نیرین بیننده واقع اولان مقابله‌یه دینلور ف استواد
قوی معناسنه کاهی اخبارده صحیح معناسنه استعمال اولنور واکر کسی این
سخن را استواد نداند واکر برکمسنه بو کلامی قوی عد ایتمزسه یعنی صحیح
بلمزسه ف اسفید فارسده بر قلعه‌در اسطرلاب الات منجمین‌دن
معروف آلتدر اسباب جمع سبب علت معناسنه انجق علت ایله سبب

بیننده فرق واردر محلنده مذکوردر وعروضده بر متحرك بعده ساكن
ایکیسی بر سبب خفیف وایکی متحرك ایکیسی بر سبب ثقیل دینلور استبحاث
تمحض ایتمك اصلده بحث وفحص یری ایستمکه دینلور اسیر الهوی
عشقك اسیری اسیر الحب مثله ف اسیر اسیر الهوی شاردا • فغرنی امامی
وورائی • شارد بمعنی قاچیجی یعنی اسیر سیر اسیر الهوی حال کونی فاد
عن قطعی حذف مضاف واقامت مضاف الیه مقامه ایله دربس کوجی عزم
ذهابم اوکنده دراما عقل وفکرم اکسنده در اسیر واسیر بیننده جناس مستو
وامامی وورائی بیننده طباق وورائی ووورائی بیننده جناس خط واردر ف
اسفراین اقلیم خراسانده نواحی نیسابور بر بلده در مهرجان دخی دینلور قادر
کسوی ای حسن واعتدال اهوی برسیدن مهرجان ایله تلقیب ایلدی اسلاف
جمع سدف ظلمت معناسنه وفیما معناسنه دخی کلور اضداددندر اسفند
بر پهلوان در اسفندیار دوبین تن یعنی بدنی توجدن خلق اولنمش پهلو
ف اکردوات بر مفتح تیشدی • ولا یدیسك وافتیال فرح استر
اذان • عجمه قانونه کره فاطرك نتینن اذا حتی مخرج بولی ایقنود قدنصکره
ماعداسنه قفل حلقه لری بجروب بر کیدولر ودرکلی بوسببا ایله بار وسفره
فوتی اولو زیرا کابر عجم اکرایله بندکلری قاطرده اولان حلقه لری التوندن
وکومشدن یا پرلر بیت مذکور بومعتاددن عبارتدر یعنی اکرحیوانات
قتنده التون وکومشك اعتباری اولوب انکله افتخار ایدیدیلر کلب بوینه
قلاده وقاطر فرجنه قفل التون وکومشدن اولور ایدی • فصل الشین
اشدغ ارسلان وقاد بالعقیق واول اثرکه بیاض غره ناصیه سندن الت
چکه سنه برینمش اوله اشباع کسر ایله اطناب کلام وطو برمق اشراف
فتح ایله اصحاب شرف اشك کوز یاشی اشفتة زیاده بولنفتة وخفیف ورقیق
اشطان جمع شطن درجل یعنی ایپ اشطاذ اغراز اکرد یعنی الدغم وحیله

حبالینی اوذود ایلدی • اشاحوا صیغه فعل ایله یعنی امور وحوایجلرینه جد
اوزدیلر ایدیلرکرف اشکانیان کیانیان حکومتیله ساسانیان جلوسی بیننده واقع
اولان ملوک طوایفدرلر اوذن سکز نفر اولوب حضرت علیه م شاپور بن اشکان عصره بدنده
وجود بن اشکان حضرت یحیی بن زکریا علیهما السلام قاتی الجود یهود طایفه سن
قتل عام ایدوب بنی اسرائیلی ذلیل ایلدی • واخر ملوک اشکانیان اولان اردوانی اردشیر
ابن بابکان کهاول ملوک ساسانیاندر اهلاك ایدوب دولت اشکانیانی انقراضه ویردی •
اشادت رفع الصوت بالشیء ومطلقا عالی ایتمکه دینلور اشاده دن دکلا یزالرایاعی استعمال
اولنور اشادت مزید فیه شاد بینیه دن اهلاك معناسنه اشرف علو جاه وعلو
مکان معناسنه واولان شرفك افعل تفضیلیدر اشرف الامکنه ای امکنها وارفعها
واعلاها علو معنوی وعلو حسیده استعمال اولنور اشرف منشئ تاریخ وصاف
اولان اسمیدر اشمت وشمت صیغه فعل ایله ای فرح بمصیبة غیره اشم شدیم ایله
عالی اشباح اجساد جمع شبح جسد معناسنه اشطرنا قرمه سنك دردت باشی
واردر ایکیسی ایلرو ایکیسی کیرو وهر ایکیسنه بر شطره دینلور بر فلان شطرنا قته
صیغه فعل وشد طا ایله دیمکدر معناسی محمه نك بر شطر بنی صاغدی واو
بر شطرینی باغلدی تا که سودی جمع اولو ومملو اولسون دیمکدر وفلان حلب الدهر
اشطره دیو ضرب مثل اولنور یعنی زمانه انده خیردن یا شردن بر شیئی ایقومیوب
تمامی شطرینده اولان سودینی صاغدی دیمکدر قدحلب الدهر اشطره دیو مجرب
امور وجهاندیده وکرمدیده کمسنه لرده ضرب اولنور یعنی ق • دحرفند دکر
اولنمشدر اشهب بیاضنه اناجوسیاه یا کوك قارشمش اولنور واتره دینلور شوشی
شهباده اتکر دن دمور قیر کوك قیر دیدکلری آتدر اشقر قوقیر قرمزی طونده
اولان آتدر وساربندن بولونده اولان دخی استعمال اولنور اشتباك تداخل
الشیئین بعضهما بعضا وایکی کمسنه بر بریله زیاده اختلاط واتحاد ایتمکه اشتباك
قرابت اختلاط نسبت قرابت واشتباك امور اختلاط ووقایع اشبال فتح اول ایله جمع

شبل دد ارسلان یوریلری اشیاه جمع شاهین دن معروف مرغ شکاریدر اشتمام قوقلمق
اشردن صیغهٔ فعل ونون توکید نشتریدن افرقی معناسنه واشردن عصبک یعنی
قوم واقربا ومعین وناصرکی طاعنیده ع ضن حرفنده ذکری وارددر اشتراک معروفدر
اما اصطلاحده اولدرکه ایکی شیئه فضاعکا اد ضاع متعدده ایله علی الانفراد بدوضع
الاخر براسم واحد وضع اولنمز اوله کالعین للشمس والباصرة ت وحرفنده ذکری
وارددر اشب اشجار ای التف اغصانها واختلط بعضها ببعض قنا اشب ق ن
حرفنده در ف ایشکره مرغان شکاری شاهین وباز کیلر اشی ککتف بطر معناسنه
شدت ترفه نعمت واستدراج ایله غافل ومغرور اولانر دیلور اشکوه دارات
سلطانی پادشاه طوغانجیلری اشقاص جمع شقص درسهم ونصیب واملاک ومزارع
قطعه لری اشجان جمع شجن در احزان وهموم ولغصان متشابکه یه دیلور اشکنده
صفی موج اشکن یعنی موج شکننده اشعه جمع شعاعدر پرتو انوار معناسنه اشفار
جمع شفره کوز قپاغندن کرپک چقدوغی موضعدر وکوز قپاغنه دخی دیلور
در امثال الحکما آمده که شخصی را باحکیمی اتفاق مجادله افتاد یعنی برینک برحکیم ایله
اتفاقا بر مجادله سی واقع اولدی حکیم را گفت مبین حکیمه دیدیکه بقمه وکورمه
اشفار را غواشی نور باصره ساخت حکیم دخی کوز قپاغنی نور باصره یه اورتو
ایلدی یعنی کوزین یومدی گفت مشنو حکیمه دیدیکه ایشتمه سر قارورهٔ صماخ را
بصمام تصام مصمت کرد اینده اولدخی قارورهٔ صماخ کوشنی کرلت ایله قپادی
یعنی ایکی برمعنی ایله ایکی قولاغنه دلکنی طقدی گفت مگوی پس اکا دیدیکه سویله
یعنی ساکت اول قفل صمت بر درج زد حکیم سکوت قفلنی حقهٔ دهانه اوردی
یعنی سکوت ایلدی گفت مدان بعده اکا دیدیکه بلمه یعنی جاهل اول حکیم را مجال
نماند وگفت این قسم مقدور نیست معذورم بدار یعنی حکیم بو تکلیفدن حیران
اولوب دیدیکه بو قسم تکلیف مقدور دکلدر بنی معذور طوت عذرخواه اولدی
بو تمثیلدن مراد اولدرکه صاحب کرصدد جهاندر کثرت شعور واستعداد

وو فرت وقوف ایراد ومصرف وتصرفات ملک وتدبیر مملکت وحکومتده
ماهر اولمغله ارباب حسدکا اضرارا بیدوکن وبوخصوصده صاحب کمالی
الحکیم معذورا ولدوغن تقریر وتفهیم ایتمکدر زیرا کورمک وایشتمک وسویلمک
حیطهٔ امکانده ودایرهٔ اختیارده اولوب اما عالم جاهل اولمق مقدوردکلدر
ف اشکنوان شیراز طرفنده برقلعه در ا ص حرفنده ذکری وارددر اشکوان
دخی دیلور ف اشتلم تحکم ونزاع وجزع وفزع وجنک ایتمک اشعب معروف کمسنه در
اشعب طماع ایله مشهوردرکه طمع خامی ایله ضرب مثل اولنور ٩ ان کان اشعب
فی عهدی اطالبه . بما تخیل بن اقسام مطمعه . طمعده مبالغدر یعنی اگر اشعب
طماع عصرمده اولیدی ممکن الوجود اولمین انواع خیالات مطامعمدن اکا کتو
حصه یی ویردیوم مطالبه ایتردم

فصل اص

اصطکاک
رعد اوردوغی رعد فصل بهارده غایت صیت اولغنده ولهذا اکا تشبیه
ایتمشدر اقوال حکما اوزره علی قول رعد سحابک بر برینه حکت ایله سوریلوب
طوقشمه سندن حاصل اولور پس اصطکاک سحاب اوردوغی معناسنه در ٩
کان اصطکاک الرعد رکض فوارس . کان بریق البرق بیض بوارق . کویا صوت
اصطکاک سحاب یعنی رعد فارسلرک آت سکردشلریدر ولمعان برق لمعان
سیوف براقه در اولکونکه رعد وبرقی میدان حربه تشبیه ایتمشدر اصطباح
صبوح خوردن یعنی اول نهارده ایچیلن شرابی ایچمک اصطبار صبر ایتمک
اصفاد جمع صفد در قید واغلال معناسنه مقرنین فی الاصفاد زنجیر وبوقاغی
بربرینه مقرون دیرلسنلر اصحاب فیل بیت شریفک تخریبنه کلان یمن پادشاهی
ابرهه بن الصباح جیشیدر اصم شدیدیم ایله کر ٩ قل ما بدالک من ذود ومن کذب
حلمی اصم واذنی غیر صماء . یعنی اباطیل واکاذیبدن لسانکه کلانی سویله
که قولاغم صاغر کلدر هرنه دیرایسک معلومدر لکن حلم صاغردر ایشتم
مراد کثرت حلمدن تحمل وتغافل ایدوب سنی مواخذه ایتم اصلین فت

موسیقی متعلقاتندندر اصمعی صاحب اللغة والاخبار عبد الملك بن
قریبدر شافعی حضرتلری دیدیکه ما عبّر احدٌ عن العرب احسن من عبارة الاصمعی
واصمعی یمشددکه احفظ ستة عشر الف ارجوزة اصطلا اتنی یا قیق اصولین
مراد اصول حدیث واصول فقهدر اصول کلام علم کلامدر م • حرفنده ذکری
واردر اصرار برشی اوزره اقامت ولجاج وعناد ایتمك اصطناع ایو ومدوح
علامت تحصیل ایتمکدر تکلّف نفس ایتمك واصطنعتك لنفسی ای اخترتك
ودخی مصنعه یعنی طعام مهیا ایدوب اخوان واصدقایی اکا دعوت ایتمك
اصغا سمع سویلنن کلامه قولاق ایله میل ایتمك اصابع جمع اصبعدر
بر مقتلر اصنقاع جمع صقع در قرا ونواحی اصطخر ممالك فارسدن بر مملکتدر
ممالك فارس باقلاع اصطخر واشکنوان که مدار رأس جدی وسرطان بر مسامت
دورلن داشت مدار رأس جدی طرف جنوبیده منطقة البروجك دایرة معدل
النهاردن کدر مسامت خط استوا اولان دایره در محل غایت بعدیده ومدار
رأس سرطان طرف شمالیده کذلك منطقة البروجك معدلدن نقطهٔ
غایت بعدیده وبو ایکی مدارك بینی تقسیم درجات فلکیه دن قرق سکز
درجه در یعنی بو ایکی مدار جنوبا وشمالا اول ممالکك انتهاء حدودینه مسامت
اولوب ایکی طرفدن سمت رأسلرنده دورایدیه ایدی حاصلی فضا الری
مقدار ما بین البعدین ایدی دیمکدر وبو قسم مبالغه غلو ایله تسمیه
اولنور اهل فن قتنده غیر مقبولدر اصطلاح هو عبارة عن اتفاق قوم علی
تسمیة الشی باسم ما ینقل عن وضعه الاول کتسمیة الارکان المخصوصة بالصلوة
اصلع باشك اوکنده توی اولمیه وصعنده وکل معناسنه ولتترکن فی
بغدادا خلی بن الحناء عند الاصلع ومن الخاتم عند الاقطع یعنی کل باشلو
قتنده حنا ومقطوع الید یانده خاتم نه مرتبه مهمل وعمل مانده ایسه سن دخی
بغدادده اول قدر مهمل وبی اعتبار ترك اولنورسن اصمخ خاء معجمه وصیغه

امر ایله اصغاء سمع ایله دیمکدر اصداغ جمع صدغدر کوز ایله قولاق بیننده اولان
دیره دینلور وانده بتشن صاچه دخی دیرلر اصطبل آخور اصطخاب خاء معجمه ایله
ایکی طرفدن بربرینه جفر شوب رفع صوت ایتمك اصطحاب حاء مهمله ایله مصاحبت
اولمق اصطلام استیصال یعنی قتل عام بو ماده لرده اولان طاء مشاالیه تاء فوقیه دن
مقلوبدر اصدار صوادوب صودن دونمك اصدر صیغهٔ فعل ایله ای رجع من السقی
اصید پادشاه یا غیری باشنی تکبر ابو قهر ودن جبابره یه دینلور ووذ علی
المریخ سطوا بی • عاداك من ذی نخوة اصید • بیت مطوی ومقطوع بحر رجزدندر
نخز دفع معناسنه در بابنده مذکوردر یعنی دفع ومنع صاحبی متکبرین
وجبابره دن سنکله عداوت ایلینلری قهر وبطشده مریخ خونریزاودرنه
ارنقلق ایله کرسنده اول قابلیت واستعداد واردر مثلا بر کمسه ده اقبال
ومخایل رشد مشاهده اولنورسه بو اسلوب کلام ایله خطاب ومدح اولنور
مبالغه بر متضمن درکویا بلا سعی مرتبه وجاهه کدر دیمکدر اصطحال حوض
کبیردر یا جبر معناسنه اصلم مقطوع الاذن والانف وعروضده جزودن
وتد مفروقی حذف ایتمکه صلم وجزوه وبیته اصلم دینلور اصهب قرمزی یا صاری
لون ودخی شدیدا لبیاض اولمین لونه دینلور

فصل اض

اضغاث احلام قارشق تعبیره لایق اولمین رؤیا یه دینلور مفردی ضغث در
بابنده مذکوردر اضمحلال زوال وذهاب اضناهم صیغهٔ فعل ایله اضعفهم
معناسنه اضناهم الجوع والعری یعنی آجلق وچپلاقلق انلری مریض وضعیف
ایتمش وبرلهم الترجل والسری ودخی پیاده لك کیجه یورومسی بدنلرین یومش
وارق ایتمش اضا کسر ایله غدیر یعنی کول م • ت • حرفنده ذکری واردر
اضطرار ضرورت یرون الموت قداما وخلفا • فیختارون الموت
اضطرارا • یعنی موتی ایلرولرنده وکیرولرنده رأی الیقین مشاهده
ایتمکله بالضروره موتی اختیار ایدیلر اضطرام اشتعال اضباب

جمع ضبّدر بركلى معناسنه اضداد جمع ضِد در مخالف معناسنه ومانعة الجمع اولان اشيا ومثل معناسنه دخى كلور لغتِ اضداددندر.

فصل الطّا

اطم بضمتين قصر وهر طاشدن بنا اولنان قلعه واول خانه دركه مربع ومسطح بنا اولنور جمعى اطام واطومدر اطلس نقوشدن خالى وساده حريردن منسوج قماشدر وهر نقوشدن ساده اولان شيئه ديلور فلك اطلس طقوزنجى فلكدر كه لسان شريعتده عرش ديلور وجه تسميه نقوشِ كواكبدن خالى اولدوغيچوندر اطراحسن ثناء اطواد جمع طوددر جبل عالى معناسنه اطبقوا صيغۀ فعل ايله ايضمّوا واتفقوا واجمعوا اطره وقتر حكايت جديده وعجيبه اطريفل معجوندر جزو اعظمى اهليلج ما اليخوليا دفعنه نافعدر اطفال جمع طفل اوشق معناسنه ابتداء ولادتدن سن تمييزه كلنجه طفل ديلور وكيجه سوره مشرنبا تاتر استعاره اولنور

فصل العين

اعتاب اقاله اعتراض منع اعوجيه بنى هلال آتلرندن بر معروف آت وار ايديكه اسم اعوج ايله بنام ايدى واعوجيه واعوجيات اهلى سويلننن نجيب وهنرمند آتلره كه منسوبدر ابتدا اشهرتنده قبيله كنده اولوب بعده بنى هلاله نقل ايلدى بعض اخبارده بنى هلاله بنى اكل المراردن نقل ايلدى ذكر اولنمشدر واكل المرار امرئ القيس جديدر والمشرفية فى العجاج لوامع والاعوجية فى الصفوف صفون مشرفيه قليج وصفون اول آت راحت اولدوغى حينده اوچ ايغنى يره بصوب دوردنجى ايغنك طرنغى وجيق يره ديكه وطوره اوصاف جياد خيلدندر قرآن عظيمده اذ عرض عليه بالعشى الصافنات الجياد ديو وصف اولنمشدر هر برى بابنده مذكوردر وبونده صفون صافن معناسنه فعول بمعنى فاعل اولوب تذكير وتأنيثى مستويدر خبر اعوجيه دن يعنى الغبار قتالده مرتفع اولان توز ايچنده سيوف لامع وصفوف مقاتلرده اعوجيه راحت كبى دوردنجى طرنغن يره ديكوب طورد

رجال حربك لابابالى ثبات قدملرندن يا اتكرندن اينوب پياده ميدان جنكه كيرد كنايه در اعذر صيغۀ فعل ايله عذرنى اظهار ايلدى ديمكدر اعقاب جمع عقبدر كشينك كير وقلان اولادندر ديلور اعكان جمع عكنه در سمزلك سببى ايله شكم دريسنده حاصل اولان بوكلملردر لد سرة راق اعكانها كانها يمنى ثوب مصندل مصندل وصندل حريردن منسوج رقيق وباريك ثوبدر كه غايت لطيف الجسم اولور بابنده مذكوردر وبيت ابو نواس وصفنده در يعنى ايكون برسرّم واردركه اعكانى يعنى طرا سمزلكدن بوكلملرى كوز للمش وحسن دارا اولمش بربو مشق وتازه محبوبه يه بنكزركه ثوب مصندل ايچنده اولمش اوله ايوانك اوست دريسنى رقت ولطافتده ثوب مصندله تشبيه ايتمشدر وتشبيه مركبدر وتحت دنانير شددن عقودها زنانير اعكانا معاقدها السرر مغل قيزلرينك وصفنده در زنانير مبتدا وتحت خبريدر و جمله شددن صفت دنانيردر وعقود جمع عقددر قلاده يعنى بوينباغ معناسنه ودنانيردن مراد سرپستانده اولان قرمزى مستديرخالكلردركه دنانير سرخه تشبيه ايتمشدر وايكى طرفدن سينه لرى اوزرنده اولدوغى وضعى آلتوندن ديزلمه قلاده يه تشبيه ايتمشدر وجايزكه مراد آلتون ايله منظوم قلادة حقيقى اوله وعلى كلا الحال حاصل معنى دنانير ايله منظوم ومشدوده قلايد تحتنده سمزلكدن حاصل اولان اعكان زنارلردركه اول زنارلرك محل عقدى سره لردر ديمكدر سمزلكدن شكملرنده اولان بوكلملرى زنارلره وزنارلك ايكى باشنده اولان دكمه وايلكى برابرلكتورب دوكمك هيئتنه سرهينى تشبيه ايتمشدر وياخود زنانير مبتدا وشددن خبر وعامل فى الظرف در وعقود جمع عقده وضمير تأنيث مقدم فى الرتبه اولان مؤخر مبتدايه راجعدر والمعنى زنانير اعكان شددن عقودها تحت دنانير الثدى والمعاقد منها السرر مخفى اولميه كه بو تركيب شددن لفظى زنانيره ربط اولنمق اولى ايكن متعين اولدوغيچون تركيب اولدن من حيث القوة فى المعنى ارجح اولمق احتمالى وار در ليكن وجه اوله ضعف تشبيه واشبو وجهده قوت معنى وتعقيد لفظى وضعف تركيب وار در

بو دنانير ايله زنانير بينده جناس لاحق صنعتى واردر

زنانير

اعذب زياده طاتلو اندى صيغهٔ فعل ايله اوخدى ديمكدر • ش • ز حرفنده ذكرى وارد
اعتساف جور وطريق جادهٔ مستقيمه‌دن اعتزمصون درهم ودينار اعطانجمع عطن در
دوه يتاقلرى اعتزا انتساب وانتما اعتزاز عزيز وغالب اولمق اعراف جمع عرفدر • عرف ديلك
تاج خروس عرف فرس آت يلوسى • فيما بعد مزيد معنا ايله ذكرى علم در اقول اذا الاعراف كانت
اعنة • فيغنيهم حسن الثبات عن اللجم • مغل الشكرى وصفنده در زير طايفهٔ مغلك
دزكينلرى آت يلولريدر • يعنى وقتاكه طاش كچيرلرنده حركت ايتميه لركه دزكينه نرخا
اكرليولرى كفايت ايدر اعطاف جوانب يعنى اوموزدن بوده وارنجه يان انتلرى وقولتق
معناسنه وعطفا نهر شيئك ايكى يانى براى ترعيد اعطاف سكان امصار يعنى اهل بلادك
اطراف وجوانب وجودلرين اضطرابه دوشوروب دترتمك ايچون • ش • ع • حرفنده ذكرى وارددر
اعيا بالكسر طاقت كتورميوب عجز كتورمك اعلاق جمع علق دركسر لام ايله هر شيئك نفيس
واعلاسى اعوان توابع اعتناق قوجقلشمق اعراق جمع عرقدر كسر لام ايله طمر وكشينك
اصل ونسبنه دينلور طيب الاعراق يعنى اصل ونسب اعنان اطراف ونواحى سمايه دينلور
عنان اعنان سماى معطوف كرم ايد يعنى پادشاه اطراف وجوانب آسمانه تماس اولان
عنان زخشن مصر قاهره‌نه اوزونير سفر ايتمدن دوندردى انحف زبون ومهزول انحفتم
يعنى زبون ايتديكز • ل • ق • حرفنده ذكرى واردر اعشبت اوت وچاير بتوردى ديمكدر
اعيان بابا وانا بر قرانداشلره دينلور • واكابر قوم واكابر بلد ومال وقيام ذاته اولان
جواهره دينلور اعجاز جمع عجزدر هر شيئك آخرى اعور بكچشم اعجاز بالكسر دعوادم
يا برفنده غيرلرى عاجز والجام ايتمك وكلامده اولدركه معنى مراد طرق بلاغتدن
برطريق ايله ادا اولنه كه بالجمله ساير طرق اداءدن ابلغ اوله كقوله تعالى ولكم في القصاص
حيوة اعلام جمع علمدر نشانه وبيرقلر واسما اعلام معروفدر اعنه جمع عنان دزكين
ديزكين معناسنه اعشى معروف شاعردر لاتقل بشرى ولكن بشريان • غرة المهدى
ويوم المهرجان قصيده سى بونكدر • ابتدا مهدى خليفه يه قصيده سن عرض
واشبو مطلع ايله قراءته آغاز ايدكده خليفه في الحال انى اسكات ايدوب

اكا ايكيوز سوط اوردى يعنى نقل اولنور سبب ضرب واهانت قصيدهٔ
مذكوره لاتقل بشرى ايله ابتدا ومصدر اولديغى ايچون ايدى ودخى شكوده
دينلور اعتضاد بر ايله استعانت ايتمك اعشار جمع عشر دركه اون جزؤدن
بر جزؤه دينلور واعشار قرآن مجيد معروفدر اعناق جمع عنقدر بوين
معناسنه اعجب بر خلاف مألوف اولان اشكال وحالات غريبه اعصار
كسر ايله قصر معناسنه فارسيده كرد باد ديدكلرى به وغبار شديد
ويولودى جمع ايلين هوا وشدت حرارتدن ايچنده آتش مشاهده اولنان
هوالره دينلور • ان كنت ريحا فقد لاقيت اعصارا يعنى اكر سن ريح
شديد سن اما قصر غدير اوغرادك مراد اكرچه تيز وكسكين سن ولكن
سندن اشد ينه مصادف اولدك ديمكدر والحديد بالحديد يصلح
ودمور دمور ايله اصلاح اولنور اعاصير جمع اعصاردر اعصار
فتح ايله جمع عصردر دهر معناسنه وزمانه معنا اعبا • فتح ايله اعمار
اعماد جمع عمود بنالره وضع اولنور طوغرو واغجلره دينلور اعيت صيغهٔ
فعل ايله عجزت معناسنه اعراب اصطلاح نحوده آخر كلمه ده معانى
مختلفه ايله تغيير قبول ايلين حركته دينلور اعراب تقديرى اولدركه
آخر كلمه ده بر حرف واقع اوله كه لفظا يا حكما حركت اعرابيه يى قبول ايتميه
نحو جاءني فتى واعجبني غلامي بعد از دفع جنگ محاصره على الاستدامجانيق
وعرادات بفعل ظاهر حركت نصب يافت وچون اعراب تقديرى در حالت
نصب تابع حركتست فقره نحو اصطلاحيدر اوزرينه مبتنيدر يعنى قلعهٔ مذكور
اوزرينه قوندقده ابتدا ايله جنگ محاصره رفع اولنوب قوت القدن صكره
كماشتكان خدمت محاصره نك فعل ظاهرلريله مجانيق وعرادات
نصب اولنوب اعراب تقديرى كبى در حال نصب مذكور جرجبال آلت
رميه تابع اولديغى مخفى اولميه كه چون اعراب تقديرى نصب تابع حركتست

صورتی انجق جمع مؤنث سالمده متصوردر بر عبارتده تسامح لازم کلور زیرا
فی الاصل کا اعراب تقدیری دیلمز انجق تجوز طریقیله اطلاق اولنمشدر
وجایزکه یاء متکلمه مضاف اولان اسم مراد اولنمش اوله نحو اکرمت غلامی
وبنیه ما فیه وقد ذکر ما فیه فی ع • ر حاصل کلام ابتدا محاصره ده منجنیقلر
وعرادلر قورلیوب بلا مکث رمی احجار ایله جنک ونضییقه مبادرت اولندی
دیمکدر ع • ر حرفنده دخی ذکر اولنمشدر منجنیق وعراده بابنده مذکوردر
اعوز احوج معناسنه صیغهٔ تفضیلدر لا مال اعوز من العقل یعنی متملکات
انساندن احوج ما یکون الیه عقلدن غیری بر نسنه یوقدر اعمال جمع عملدر
ومصدر نوع ایچوندر اعمال عمال تغییرن ا ولنجق قری ومزارع ومدن ورعایا
ووجوه خراج بیت المال مسلمین وجمع عامل دخی اولور اعراف یلوسی چوق
آتن وصفدر آتک زیاده قوتنه دلالت ایدر اعراف علی غیر قیاس جمع اعرفدر
اعراف اعراب یولادیم برق نژاد یعنی بادیه نشین اعرابک یلوسی چوق قوتلی بولاد
طرنقلی یلدم خاصیتلی آتلری اعتصام بر شیئ ایله توقی وتحفظ ایتمک اعوج
اکری وسیئ الخلق وبنی هلال ایچنده بر معروف آتک اسمیدر اعوجیه ماده سنده
تفصیلی واردر

فصل اغ

اغدودف اللیل ای اظلم اغدودف
اللیل معاجر الدیاجی یعنی کیجه ظلماتی مقنعه سنی یوزینه چکدی اغراف
جمع غرفه کوشکلر معناسنه اغتباط حسن حال ومسرت وتمنی مغبت اقران من
غیر زوال نعمته اغباب بالکسر بر شیئ کون اشیری فعله کتورمک وللدهر اعتاب
واغباب یعنی دهرک انسان حقنده کاهی اقبالی وکاهی ادباری واردر مراد
بنی ادمی کاهی جفا ایتمدن اقبال ایدر فاما انکار یوقتلک فتونی سور بسنه دونتی کبی
دونمزی واردر دیمکدر اعتاب ایله اغباب بیننده جناس خطی صنعتی واردر اغلوطه
مغالطه معناسنه یعنی انسانی غلطه دوشوره جک نسنه تاریخ در میان حضرت اغلوطه
شموس عقیق فی قباب زبرجد • ام الراح صرفا ام لخد مورد • میفرد تاریخ

وصفنده در اغلوطه بیت مذکوره مضاف ومیفرد و جمله سی خبر مبتدادر
یعنی تاریخ کندویشل اوراقی بیننده حسن هیئت وبهاء لوندن ایا زبرجددن
مبنی قبه لر ایچنده شموس عقیق می یاخود شراب صرف می یا قرمزی کل کبی
محبوبلریکا قلریمیدر مغالطه سن مشاهده ایلینلره آرتوردی اغضی صیغهٔ
فعل ایله کوزنی قپادی وصنق ایلدی دیمکدر محبوباتده استعمال اولنور اغضا
کسر ایله مصدریدر کوز صنقلغنه وقپامسنه دینلور م اغول بن کیوخان بن
اوکتای بن جنکزخان اغماد جمع غمد در قین معناسنه ۹ وکذا العلا لا یستباح نکاحها
الا بحیث یطلق الاغماد • یعنی درجهٔ علیانک نکاحی جایز اولماز الا اول مکانده که قلیجلر
قینلری قلیجدن طلاق ثلثه ایله بوشنر اولا لرعراد تا که سیوفی اغمادینر وضع ایتمکی
حرام وترک ایتمدکجه نیل معالی برکمسنه یه حلال اولمز نکاح ایله طلاق بیننده صنعت
طباق واردر اغرا بالکسر برکمسه آخرینی آخره اوزرینه قورقمه دیواضرادینر حمل
وترغیب ایتمک والدالمو معناسنه اغن شد نون ایله ککردن وانفدن سویلرکسنه
وصفدر وجنیز ابن وصفا ولور وهذا محبوبلرده استعمال اولنور ۹ اغن اذا استملت
وحی جفونه • دررت من السحر المبین کتابا • یعنی ملاحتلو خوش آینده تکلملو محبوب
وقتا که کوزلرنده وکوزلری قپاغنده اولان اشارت لطایف جادو سحر الفتون ملاحی
استنساخ ایده سن علوم سحردن بر کتاب عظیم وواضح قرائت یا اقرا ایتمش اولورسن
استملی الکتاب ای کتبه جفن کوزک اعلا واسفل قپاغی هر بری بابنده مذکوردر
اغرنداه صیغهٔ فعل ایله ای علاه بالقهر وغلبه اغید نعاسه وارمش ونعاسدن
بوینی اکلمش کمسنه یه وصفدر ویومشق جسملو محبوبلرده استعمال اولنور بعضی اغید
یعنی نعاسه وارمش وسنان اولان محبوب بر نفسم فدا اولسون ۹ واغید لوحاشر
فی سجوفه • لرد مشیبا لعارضین شبابا • یعنی بر یومشق بدنلو محبوب که اکر ایچه
بیلنی در آغوش ایده سن تحقیقا صقاللک بیاضلکی سیاه لوندن رجوع ایلر
سجوف جمع سجف در تحریک ایله دقت میان باقی معانیسی بابنده مذکوردر

اغتيال خديعه الجبن مُغتَلَة يعني جبانت كندو صاحبنه جاي خديعه در يعني
صاحبنه ديركه صافي قنوب قتال ايتمه كه موتدن خلاص بولرسن فاما واقع حال
بويله در كه حين جنكده جبانت سببي ايله قتالدن يوز دوندرنلر ثابت قدم
اولنلردن زياده هلاك اولورلر اغاريد جمع غريده در غنا وطرب ايله رفع صوت
ايلين طيوره دينلور اغنية وهي ما يُغنّى به روسرود معناسنه اغاني جمعيدر
ربات اغاني يعني دختران تربيت يافته سرود مراد ايرلق تعليم اولنمش قيزلر
ف اغلى المكرمات بها مهوركا يعني انكله مكرمات مهرلري غالي وقيمتلو ايدرم
مكرماتدن مراد مكارم اخلاقدر اغر رجل اغر اي شريف اغتراب غربته سفر
ايتمك اغبيا جمع غبي در قليل الفطنه بليد ونافهميده كمسنه لر اغوار الجوف
جمع غوردر اغرنوق اغرنوق معناسنه يوك ياپ ديديكلري در اغتباق غبوق خورد
وهو الخمر التي يشرب اخر النهار .. حرفنده ذكري وارد در اغراق
مبالغه اتمك

فصل الف

ف افزود آرتوردي ف افزودن مصدريدر ف افراخت يوجلتدي ف
افراختن مصدريدر ف افسانه حكايت ف افراسياب مشهور پادشاهدر
نزهر دراذكوشي افراسياب بود . افراسيابك قولقلري غايت اوزون ايدي
انكا اشارت ايدوب ديركه هر قولقلري اوزون اولان افراسياب دراذكوش
كبي عالمكير اولمز ما نحن فيه ده افراسياب ايله بنام اولان سردارلر مراد
وانهزامنه تعريض در بونده هم افراسياب ايله مسمى اولان مشهور افراسياب
عملني وجوده كتوره مز ديمكدر انجق تمثيل اصل مورد اوزره ايراد اولنمشدر
ف افراشت يوجلتدي ودوشه دي ف افراشتن مصدريدر سر ناسزا با
برافراشتن . وز ايشان اميد بهي داشتن . سررشته خود كم كردنست . وعجيب
اندرون مار بر وردنست . يعني نا اهل ونالايق كسنه لري سربلند
ايدوب جاه ومنصب ايله ايلرو چكمك واندن خير اميد ايدنه اولمق انسان

كندو سررشته مصلحتن ضايع ايتمك ويلاني اچ قويننده بسلمكدر يعني
بو حال بو حاله مشابهدر تشبيه بليغدر افلاك مايله افلاك حوامل
قاطعه للعالم فرض اولنسه افلاك ممثله وفلك البروج وفلك اعظمك سطوحنده
بر الاي دوائر حدوث ايلر اول دوائره افلاك مايله دينلور وذكر اولنان
افلاكدن مراد هر برينك دائرة منطقه لريدر كه اول دوائر دخي افلاك ايله تسميه
اولنور افلاك ممثله حوامل تداوير كواكب سياره اثر ظرفي اولوب اوج وحضيضه
حاوي ومحوي بر مشتمل اولان افلاكه دينلور ودخي دائرة منطقة البروج قاطعه
للعالم فرض اولنسه بو افلاكك سطوحنده حادث اولان دوائره دخي افلاك ممثله
دينلور ف افرازنده يوقارو قالديجي افانين جمع فنون در مفردي فن در بيشه معنا
افعل لا تفعل بر امرده متردد اولمقدن كنايه در اقدم رجلا واوخر اخرى بابندندر
افضل غيرنك اوزرينه مزيت معناسنه افضال بنا مزيت علمده استعمال اولنور ف
افسا د بولادر ف افكار كاف عجميله كوترم ديوكلو يورلمش دوه وياره لو افتضاح رسوا شدن
الخص قل قويرق بريا ايشوب يوه ايتدكلري موضعدر كه انده يومرده يوب يوردي
جيقريلر افاحيص جمعيدر مفحص دخي دينلور غ ن حرفنده ذكري وارد در افراد يكه
تاز شجعان وهنروران وممتازلر دينلور وموسيقي ده بر پرده نك اسميدر اجماع افراد
يعني اجماع اعيان واكابر قوم افاعي خبيث زهرناك حيه لر افعي مفرديدر افعالكم
افعالكم يعني افعالكز زهرناك يلانلردر كلامده جناس متشابه وارد در اقوالكم اقوالكم
ا و ق حرفنده مذكور در ف افسرده وفسرده صولش آتش افسرده سونمش آتش افلاج
بالكسر معروف مرضدر اطراف انسانك حركت وعملدن ابطال ايدر ف افروخت
آتش ياقدي ويلاندي بلندردي ف افتراج افول زوال افك كذب افاك اكاذب
ف افسوس حيف ايتمك ومسخره يرالمق ف افسون حيله ومكر ف افشرك عصاد
يعني اوتدن وبرزوراتدن ادهان اخراج ايدنجي ف افشرده سيقق افشركي
از طلب افشري كرانتر جست بونده كرانتر زياده معناسنه در يعني عصاره برزور او المعنى

تاج وافسر شاهی طلبندن زیاده آرزو ایدی افسر ایله افسر بیننده جناس مضارع
واردر افراس جمع فرس در آت معناسنه معروفدر بافراس سابق یعنی یوکرك
آتلر ایله افتراع باکره قیزك بکارتن بوزمق افترعها من قدیم الدهر غیر مسلم
حصانت قلعه وصفنده در یعنی بو باکره در که قدیم الایامدن برو بر کمسنه
واکا مالك اولمق نصیب اولمشدر افراط من الغدا تیك وتجاوز حد شیء تطرف
بطرف افراط یعنی افراط کوزی ایله تطرف ایتمك تطرف ایله بطرف بیننده
جناس خطی واردر افلاذ اکباد معناسنه مفردی فلذدر اصلده هی قطعة
من الکبد بونده مراد اولاددر اولادنا اکبادنا دن ماخوذدر رشقا کالحاظ
العیون رمی بها العشاق قوس الحاجب المقرون ای برشقون رشقا وتطیر
افلاذ الکباد کانها من کل ناحیة تقول خذونی یعنی اول عسکر دشمن بر عز
اوق یاغدردیلر که کویا محبوبلرك بربرینه چاتلمش آبرولرینك قوتی سهام نکاهلرن
عشاقه یاغدردیلر وجکر پاره‌لری جو هواده طیران ایدوب هر بری بر جانبدن
کمال رغبت ایله اول بنی الکر دیو ندا ایدیورلر افلاطون حکماء الهیین دن ربتی(?)
اشراقیین در قال افلاطون یحتاج فی العمل الی رجل فی طباعه بعض الاشراد(?)
واستقصاء الامور والغیظة علی الظلمة والرقة علی الضعفة کلام افلاطوندر
واوصاف مذکوره انبیاء عظام اوصافندندر مراد من حیث العقل دیمکدر
عالمه ارسال رسل وانبیا لازم اولدیغی بیان وتحقیقلرین اقرار ایتمکدر افلاذ
صالیو برملك اق ضم اول وشد فا ایله وآنده یکی لغت واردر کلمه ضجرت عمو
وبر شیدن اکراه ایتمکدن کنایه اولور افراه جمع فرهدر کلمه فارسیه لکن
اوزان عربیه ایله جمع اولنمشدر هر شیده زیاده لکه دینلور دشمنلر اجون
غم صد رنج باز افراه کن یعنی دشمنلری غم صد آزارکی یوکلرین زیاده
ایله واغزلت وبمعنی سایر افرع صفتدر باشنك ایکی طرفنده صاچی
چوق اولنه دینلور ضدی اصلعدر وکان ابوبکر افرع وعمر اصلع دیو حلیه

آسایش وخوش منشی ومنیه

دقیقه عرضنده وارنجه اولوب انده واقع اولان بلاد بعض بلاد بربر افریقیه
سوس قیروان طرابلس مغرب اسکندریه مصر دمیاط مدین بیت
المقدس طبریه دمشق کوفه مداین بغداد واسط بصره اهواز
اصفهان فارس یزد کرمان سجستان کنج بست زابل سندن
مولتان هندن تدهار(?) کشمیر دار الملك اهل صین وانده اوتوز اوج
جبل ویکرمی ایکی نهر واردر اقلیم رابع اوتوز اوچ درجه واوتوز بری دقیقه
عرضندن بر درجه وربع درجه عرضنه وارنجه اولوب انده واقع اولان
بلاد طنجه بلاد افرنجه قبرس انطاکیه طرسوس طرابلس شام حلب
زنجان نهاوند سلطانیه همدان ملطیه آمد ارزنجان نصیبین
موصل سر من رای مراغه تبریز حلوان اردبیل سهرورده ابهر
قزوین دیلم ساوه الموت قم آمل کاشان سادیر(?) سمنان دامغان
استراباد بسطام جرجان اسفراین شهرستان سبزوار طوس نیشابور
زوزن هراة سرخس خورجان فاریاب غور بلخ ترمذ صاغان بدخشان
تبت داخل جبال قشمیر بعض بلاد ختن خطا شمالی بلاد صین
وانده یکرمی بش جبل ویکرمی ایکی نهر واردر اقصین ایکی کوزه حمی دیه(?)
للاذنین مرعی ومشرع کما فیه للاقصین مروی ومشبع حاصلی بر مکان
مجمیدر که انده ایکی قولاغه اسباب انتعاش ومسموعات حیز وایکی کوزه موجبات
افراح وسرور ومرئیات طیبه واردر یعنی اسماع وعیون انده بالجمله خواهش
حاصلدر دیمکدر اقفاص جمع قفصدر قوش قفسی معروفدر والطیر
اجناس نظیر وانما للغانیات حبسن فی الاقفاص یعنی طیور اجناس
اقسامنه که کندو باشلرنه وجوب کوزلو الحق بعضیسی هنرور خوشنوا
لردر عندن اقفاسده حبس اولنمشلردر اکر صاحب هنر اولمیندلر بند
قفس اولمزلر ایدی بیت بحر کاملدن مضمر مقطوعدر اقراحه جمع

شریفه‌لرنده وارد اولمشدر رضی الله تعالی عنها وافرع فی الجبل انحدر وبهم
نزل افرعتم جبلاً ای نزلتم وانحدرتم فیه افنان اغصان جمع فنن دد افلس
مفلس معناسنه وابن الیوم افلس کادیجو. بیذل الروح ان ما فاته مالا.
مانلاینه دریعنی فتی اول مفلس فقیر که مال دیدکده غیب اولور دیکه جان
ویرمکله انجق افلاس عذابندن نجات وخلاص بولمشدر کلشو عطایای پادشاهی الیه
سیرا ولسون مراد کثرت کرم وعموم احساننده عامه خلایق اغنیا اولوب
بر فقیر قالمدوغن وصف ایتمکدر. ط ـ ر حرفنده فتحه اولان بنیتا ایله ایراد
اولنمشدر افق ناحیه ومهب ریاح ومطلع ومغرب کواکب دیره افق اول دایره
عظیمه‌در که سمادن بین ما یری وما لا یری یی قطع وفصل ایتمشدر

فصل اق

اقتناص صید ایتمک اصطیاد
معناسنه اقرحت صیغه فعل ایله مجروحت معناسنه قرحه دلکد بمعنی زخم
کردن فکم اقرحت خدا وکم الهبت حشا. وکم اوجعت قلبا وکم ادمعت طرفا
یعنی زمانز ودهر نیجه رجال واقوامی افنا ایدوب بنات واخوات
وامهات ودوجانک خدودینی آل اورمدن مجروح ایدوب آل قانر بوناشدر
ونیجه آتش درونی ایقاد ونیجه قلوبی ایجاع ونیجه کوزلری فراق حبیب ایله
اغلمشدر فکم قد جمتها یوم حرب وغارة. وقد نزعت من خوفها القلب
والشفا. ونیجه نسنی دخی جنک وهجوم کوننده خوفندن قلبلرین قطع وصحتدن الی
یتمشلر ایکن حمایت ایدوب خلاص ایتمشدر اقطان سکنا واقامت ایده جک
امکنه اقطار اطراف وجوانب فیما بعد تکرار مزید معنا ایله ذکر اولنمشدر
ونبت عنه الاوطان والاوطار. وضاقت علیه الاقطان والاقطار
یعنی اوطان وحصول حوایج کندودن بعید ومساکن واطراف اوزدنتنک
اوطان ایله اوطار اقطان ایله اقطار بینلرنده جناس لاحق وارددر
ثالث
دقیقه عرضندن اوتوز اوچ درجه اوتوز ... بلدلر

فرصد

فرصد اطبانک علاج ایچون دوزدکلری اقراصدر قرص بتاشیر وقرص تنزو
دیدکلری کبی دوای غذائی یعنی شوربا سی وغذای دوائی یعنی مقدار خورک
ادویه کلامنده عکس صنعتی وارددر اقتداح چقمق طاشی ایله آتش یاقمق الحقد
فی الناس مثل النار فی الحجر. لکنها باقتداح النار تستعر. یعنی بنی آدمده کین
وحسد چقمق طاشنده بالقوه کیزلو اولان آتشه مشابهدر انجق چقمق ایله آتش ظهوره
کلوب شعله لنور. مراد جبلت انسانیه ده حقد مرکوز وموجوددر انجق ظهوری
تحریکات واسبابه موقوفدر حرکت تردیدکلری کبی اقتاجیان کما شتکان وامیر
آخوران اسبان اخته یا پادشاهی آختاجیان خا معجمه ایله دخی بیلور یابنده
مذکوردر فغفور جامه دارش وکیخسروش غلام کیخسرو غلامینی تقدیر برنده
اقتاجیانش قیصر وخاقان دورکاد. یعنی پادشاه چینک قماشینی کیخسرو
مقام خدمتده بنده سی وقیصر روم وخاقان عجم میر اخورانی اسبان اخته سیدر
ابنیه جمع بنا اقتباس نثر یا نظمده قرآن عظیم یا حدیث نبویدن بر کلام الوب
استعمال ایتمک اول شرط ایله که قرآن وحدیثدن اولمق اوزره ایراد ایدوب
انلردن اولدوغنه کلامده تنبیه اولنیه کقول الحریری فلم یکن الا کلمح البصر او هو
اقرب. آخر کتابده رساله بیاننده ده ذکری وارددر اقتصاص قاتلدن قصاص
ایتمک اقاله فسخ معناسنه یقال اقال البیع ای فسخه اقالة اعداد اعتاد
یعنی سعید دکناه وجنایاتی عفو ایتمک اقاله عثرة عدم مؤاخذه بر جنایت
اقطاع جواهر قطعه لری وعلایف ووظایف معناسنه اقاصیص جمع قصه
حکایت معناسنه اقصی غایت اقذا جمع قذی کوز چپقی معناسنه اقطاب جمع قطب در
سطح کره نک ایکی طرفنده مرکزه مقابل ایکی نقطه درشویله که نقطه دن
نقطه یه بر خط مستقیم فرض اولنور سه اول خط کره نک مرکزندن اوغرایه وکره
حرکت وضعیه ایله انلر اوزرنده دور ایلیه واول خطه خط محور دینلور
اقطار جمع قطر جوانب معناسنه وسطح دایره نک بر طرفندن بر طرفنه مرکز دایره

اوغرهق اوذره چکیلن خط مستقیمه دینلور که مقدارده ثلث وسبع دایره ایله
ضبط اولنمشدر اقطار جسم مراد جسمك ابعاد ثلثه سیدر که طول وعرض
وعمقدن عبارتدر واطراف وجوانبنه دخی دینلور اقری صیغهٔ فعل متکلم ایله
اقرادن کسر قاف ایله ضیافت معناسنه اضیف دیمکدر اقتراف جنایت یعنی
اکتساب مآثم اخوان بابونج ترکیده یاپدیر چچکی دینلور فارسیده بابونك دیرلر
اقیال جمع قیل در قاف فتحیله عرب پادشاهلرینه دینلور قیصر روم کسرای عجم
رای هند کبی م اقلیدس بر حکیمك اسمیدر اقلیدسات اشکال هندسیه
که اقلیدس حکیمه منسوبدر ولانه اشکالی تأسیس ودر اصلنده ابواب وفصول
کثیره یه مشتمل بر کتاب کبیردر اقطع الی کسك • اص • حرفنده ذکری واردر
اقفال جمع قفلدر آلت معروفه در اقری صیغهٔ فعل ایله بعینا ولدی دیمکدر
اقتصاد عدالت یعنی بین الافراط والتفریط طریق وسط که طریق فضیلتدر
اقتحام بر شیئه بلا دوین دخول ایتمك اقفرت صیغهٔ فعل مخاطبه ایله یعنی
اوت وچایر بیتورمدك • اهل منازلك چوب منزللری خراب اولدوغندن اشارتدر
اقتراح بر شیئی تحکم یا الحاح ویا اصرار ایله طلب ایتمك اقتطاف میوه وسایر
اثمار کبیلری اشجاردن دوشورمك اقشعرار خوف یا غضبدن بدنك تویلی
قالقمق اقواء اکسر اول ایله مختلف کوردن قوافی را شعرده عیبدر • وخالی شدن
سرای • یقال اقوت الدار اذا خلت عن ساکنیها اقوا لکم اقوالکم یعنی اقوالکن
منزل ودار ودیاریکزی خراب ایدوب انی سزدن خالی ایلدیکا مراد چکدیککز
ستم جنایت وحصایدلسانکزدن ترکیب تمکلامده جناس تشابر واردر وافعالکم
افعالکم • اف • حرفنده مذکوردر واستغنا وافتقار معناسنه ضددر
اقرع وصف دربکل معناسنه بلاداء باشنده تویی بیتمیانره دینلور وکچل یلانر
دخی اطلاق اولنور کثیر السم اولغندر م اقا برادر بزرك آتینی برادر کوچك • ا ا •
حرفنده ذکر اولنمشدر اقلید کلید

فصل الك

اکمه

تلفظ

تلفظ ها ایله انادن طوغمه اعمی صاحب معجزه اکمه مراد حضرت عیسی علیه السلامدر
اکام جمع اکمه در ورود وازهارك اوستنده اولان پیشل ورتو وجمع کم در ضمه
وشدا ایله استین معناسنه ف اکدش اخته آت مغنیهٔ الکدش نژاد یعنی مغنیه
مترجله معناسنه رجال ایله بی بروا قونشدوغندن کویا اصلنده ارککا ولوب
انی اخته ایتمشلر م اکتا قاان ابن جنکزخان پدرینك ولی عهدی ایدی فوتندن
صکره تخت شاهی یه جلوس ایلدی اکناف جمع کنفدر اطراف وجوانب معناسنه
اکفی الکفاه بر منشینك اسمیدر اکفاء نسب یا هنرده یا غیریده برابر اولنلره دینلور
کفوندر نظیر ومثل معناسنه اکلیل تاج وجواهر ایله مزین اولمش عصابه که نسا
باشلرینه باغلرلر ومنازل قمردن بر منزلدر ودروضه مکلله مزینة بالورد وتکلل
البرق لمع خفیفا اکالیل جمیعدر اکالیل مثله اکاسره جمع کسری در عجم پادشاهلرینه
دینلور ف اکنون شمدی بیت کفتم هوس ساعد ودستش نکنم ؞ اکنون که بکردنم
در اید حکیم • یعنی نیت ایلدم که محبوبك دست وساعدینه میل وهوس ایتمیم مراد
طریق عشق ومحبتی ترك ایتمکه عزیمت ایلدم حالا که اول دست وساعدی بوینمه
دولشدیردی دخی بنجه ترك ایتمك ممکن اولوز آنی باشمده وشوب ضرورت مصلحت
وکاره تمثیل اولنوردر ف اکسون برقسم قماشدر واطلس معناسنه اکتاف جمع کتف
اومزن معناسنه اکواب جمع کوبدر عروه سی اولمیان ابریقه دینلور اکحل سیاه کوزلو
وبرطمردر که فصد اولنور اکفا بالکسر برشیئی باتر اشغه اتمك وعیوب قوافیدندر
بیتلك حرف رویسی آخرینه بکزمیه وقافیه ده حرکت دخی مختلفا ولمغه دینلور اکم
بضمتین دپه لر معناسنه فارسیده توده ها دینلور اکمه مفردیدر توده
معناسنه اکثار بالکسر مال وثروه یی زیاده ایتمك • ب ازدادهم کلما ازددنا
غنی • فالفقر کل الفقر فی الاکثار • یعنی غنا ومالی ارتوردوقچه همت
واحتیاجمز زیاده اولور پس کمال فقر واحتیاج زیاده جمعیت اموال ایتمکدر
اکام جمع اکمه در • نا • حرفنده ذکری واردر اکباد جمع کبددر جکر معناسنه

الکهب صفتدر سیاهه قریب بوز آتر دینلور واکثر دوه‌ده استعمال اولنور اکسیر
کیمیا • خ • و • حرفنده • ن • ده • حرفنده ذکری واردر • فصل
ال الموت ملاحده قلعه سنك اسمیدر که حسن صباحك جای
احتشادی ایدی الیاع حرارت واحتراق محبتی التوا بورلق ف البرز برجبلك
اسمیدر کوه البرز دینلور الحاظ جمع لحظدر کوز اوجیله نظر والتفاتر دینلور
الخیرة التی لایحمد علی المکروه الا هو • زیرا صورتا مکروه کورینن اشیاده البته بر
نوعه حکمت واردر که نتیجه سی خیره مفضیدر پس بونه موجب حمد اولمش اولور
وعلی کل حال تسلیم ایتمك شروط عبودیتدن اولمغله بو صورتده دخی الحمد لله علی
علی کل حال دیمك مأثوراتدندر • و بو کیفیت حق سبحانه وتعالینك شاننه خاص
اولدوغی معلومدر الغاز کلامده مقصودی کزلمك ومبهم ایتمکه دینلور تعمیه
معناسنه ولغز معروفدر ابقا غاندا اسمنده لغزدر متعدی عربی ابن میمون ابن
میمون باوقها نوبه • اولزمان موالی زاده لردن بماندا ابن میمون نامنده بر مشهور
کمسنه وارایدی که تفأل بقا ودرازی عمر ایچون میمون نام کمسنه اوغلنك
اسمنی بماند قومش باء موحده ایله پس حل العویزه بویله در که عربیده متعدی
عربی ابن میمون دن مراد بماندر که بماند عربیده بقی معناسنه‌در ومتعدیسی
ابقادر وابن میمون باوقها نوبه وابن میمون که بماندر باء نون اولنجه بماند
اولور مجموعی ابقا غاندا اولور دیمکدر مراد علی طریق الالغاز برکمسنه مطلع
اولمق اوزره ابقا خانك فوتی خبرینی افاده ایتمکدر که هر نا اهل اول خالدن
خبردار اولمیه وملغوز فیه ابقا غاندر کلامیدر العویزه کیزلنمك ومبهم
اولان مقصوده دینلور م الاجوق ترکمانه مخصوص برقسم بیوك چادردر که
بچه عمود اوزرینه قورولور الف ممدوده ده دخی ذکر اولندی م الاورنك
اسم شخصدر ف الوند مجمع برجبلدر الجوهم صیغه فعل ایله قوم یهودی
اکراه واضطراره دوشوریکرم م الجتو خوارزم لسانیده ملك معناسنه در

الملی

الملی ووده قده اولان اسم لکه دینلور وظل الی یعنی قالون کولکه یخی سایه انجاد
معناسنه اسم لکدن مأخوذدر م الاطاق بر موضعدر •
ه الحور لقیتها فی الخلد ذا عجب • هاتیك حوراء قدامت الاطاقا • فی الخلد
خبر مبتدادر یعنی حوریلر جنتده بولنورلر وکورینورلر زیرا مخلوقات جنتدندرلر
وبو عجیب وغریبدر که الاطاق ده حوریلر جمع اولمشدر تجاهل العارف
بابندندر م • ه • ا • حرفنده دخی مزید ذکری واردر الحان جمع لحندر لغات مختلفه
معناسنه الهام طرف فیاضدن تلقین روحانی اولنمق الحم بخه یردك دیمکدر
اصلی الی ماذن ما استفهامیه حروف جردن بریله منضم اولدقده الفی ساقط اولمق
مطرددر بم ولم وفیم کبی م الطن جغتابیده آلتون دیمکدر النصاق ایکی شئی بربرینه
یاپشمق وضم اولمق معناسنه النغ من حیث الخلقه حرف رایی غین معجمه یا لامه
وسین حرفنی ثاء مثلثه یه تغییر ایله نطق ایلیه وصفدر ومادة النغ مغیر الیه
اولان اوچ حرفدن ترکیبا ولنوب وصف قلنمشدر • وبابنست شیرازی چون
غین النغ زشت وی تحسین • یعنی شیرازه انتسابا ایله النغلك رایی غین معجمه ایله
تفوه ایدوب شیغازی دیدوکی کبی زشت هیئت ونا پسندیده قالیلر • کفی بالمرء
ذماء ان یکون شیرازیا وان کان فی الفضل رازیا • پس اهل شیراز بو تمثیل ایله زبانی
ذم خلائق اولیلر واو وصلیه دن ورازی تفسیر کبیر صاحبی امام فخر الدین
رازیدر • یعنی کشی فضیلتده امام فخر الدین رازی کبی علم اولورسه دخی اکا اهل
شیرازدن اولدوغی عیب کافیدر • الحمد لمن فضاله علی الذین یأمرون ولا یأمرون
فینتهون ولا ینتهون اولکی من موصول ایکنجیسی مسندر فعل ماضی اوچنجی حرف
جردر دخی مصدردر الذین الذین تکریر ایله تأکیدا بحوبه در نحو قوله یا تیم تیم عدی
وعلیه خرج قراءة من قرأ والذین من قبلکم بفتح میم من یأمرون ولا یأمرون فینتهون
ولا ینتهون باعتبار المتعلق نقیض باندن دیمکدر ای یأمرون بالمعروف ولا
یأمرون بالمنکر فینتهون عن الرذایل والمعاصی ولا ینتهون عن المحاسن والطاعات

مَنّ ومَنّ ما بیننده جناس مستوفی ومَنْ ومَنْ بیننده جناس محرّف واردر
ولله درّ جامعهم الغامیشی بر نبتی نشفتیح ویاك ایتمك الغامیشها جمعیدر
وجنك معناسنده ایلغامیشی یا ایله دخی لغتدر ا ی حرفنده ذکری واردر الالمام
نزول معناسنده وقفه اقبالها الماتر منیف دنیا وصفنده در یعنی دنیانك
اقبالی بر توقّف قویمتی کبیدر بر آنك وقت نزولی ایدوب بینه کوجوب کیدر
او سحاب ضیف یاخود یازبولودی کبیدر بر از اجق یاغر و فی الحال منقشع اولور
اوز یاره طیف یاخاطره خطور ایلین خیال کبیدر که سریع المرور در ضیف
وطیف بیننده صنعت جناس مضارع واردر م المالیخ اسم مملکتدر م الجفتا
ابن جنکز اوغلنك اوغلیدر الیتام جراحت یاره نك بتشوب صاغلدوغی م الجای
بر عورت اسمیدر که هلاکو خانك حبالهٔ ازدواجنده ایدی اولجای واو ایلهدخی
کورلشدر بابنده مذکوردر الهبت صیغهٔ فعل ایله اشتعلت معناسنه الالتهاب
مصدر دیر الف کسر اول ایله ایشق ویولداش ت ی حرفنده ذکری واردر
المعی ذکی وتیز فهم الوبر جمع لوادر م الام الام ضم اول ایله فوج فوج کومه کومه
اتلولر الوکه بالفتح رسالت الوکات رسل م الترجعتا ایدر اوتور یعنی قعود ایله
معناسنده م الن ترکیدر الجاصی یعنی النقاط دوشورملك الهیات هذا من
تسمیة الشیء باشرف اجزائه ذیرا بو قسمده مراد وجود اصلی وکلیسنده ماده یر
معتقر اولین اشیادر وبو قسم اوج فنه مشتملدر فن اول معرفت تقاسیم
وجود کلی وجزئی وحدت وکثرت متقدم ومتاخر قدیم وحادث قوت وفعل علت
ومعلول جوهر وعرض فن ثانی معرفت صانع وصفات جل شانه وتقدست
ذاته وتنزهت صفاته واجب الوجود وتوحید وان الواجب لذاته لا یشارك
الممکنات فی وجوده الخاص وانه عالم بذاته وانه مرید للاشیاء وجواد فیاض
وغیرها فن ثالث معرفة ملائکه که حکما اکا عقول مجرده دیرلر اثبات عقل
واثبات کثرة عقول وغیرها الغال الجمع لعل درکه معروف دوقیمت طاشدر

الفی

الفی مناصبدن برپایه درکه صاحبنك بیك اتلوسی موجود بولنه م الغ خان
شهزاده لرك بریدر ف ن حرفنده ذکری واردر م الاغ چیر معناسنه لغت اتراکدندر
الغابن یعنی لغو وباطل ایتمك

فصل ام

امت جماعة
من الناس امم جمعیدر امر بالکسر منکر وعجیب امرها امر دنیا وصفنده در یعنی
امری وشانی منکر وعجیبدر ه ن ش حرفنده ذکری واردر امر الامر صیغهٔ
فعل ایله یعنی کار ومصلحت شدید وصعب اولدی امارت بالکسر منصب حکومت
امارت بالفتح علامت امارات وامارات خذلانی داند اولکی جمع امارت کسر ایله
ایکنجی جمع امارت فتح ایله یعنی عاقل اولان کمسنه دنیانك جاه ومنصبنی توفیقسز
علامتلرندن عد ایدر کلمتین بیننده جناس محرّف واردر امثل افضل مؤنثی
مثلی در اماثل جمعیدر امد غایت ومنتهی امرا جمع امیر معرّبیدر امراء
تومان یعنی اویماغ وعشیرت وبلوك امرایی تا هزاره تا صده تا دهه وارنجه
هر بری بر منصب وامارتده امرء القیس بلغاء عربدن مشهوردر وعشاق
عربدن دخی عد اولنور معشوقه سی عنیزه ایله بنام ایدی املس یومشق وناعم
امرد یوزنده قل بتمامش اوغلان اموا صیغهٔ فعل ایله قصدوا معناسنه ام صیغهٔ
فعل ایله تبع وقصد ام مصدر دیر قصد واتباع معناسنه امم بحریك ایله مثله
وقرب ویسیر وامور دن بین وظاهر اولانی واقتصاد یعنی هر شیده وسط
مستقیم امهات عنصری اتش وباد وآب وخاك امینه مراد امانی جمعیدر
مرادات معناسنه امصار جمع مصر شهر کبیر معناسنه امداد تنعم یعنی تنعمانك
کثرت اسبابی وتعاقبی وسیل معناسنه وکثرت آب امیه مراد بنی امیه درکه
آل بیت نبوی یه ظاهر العداوه ایدیلر امتطی صیغهٔ فعل ایله رکب معناسنه
امتطی مهندا بتکه بندی دیمکدر فاذا امتطی مهندا فلیس بنیه الا
نشید مدایح الاجداد کابرا عن کابر نجیب وحسیب اولان اطفال مدحنده
مثلا اطفالی بتکه قویوب او یوموق ایچون بتکی صاللوب تغنی ایتمك

ثالوث قدیم دن دیرکه اول ولیدك بویله بر علو نسب ونجابت جبلیه سنده
مرکوز ومودوعدرکه ای یتیکه وضع ایدوب اویوتدقلری حینده خواب نوشنه
وایمزلالآباء واجدادینك مدحنده سویلنن قصاید ایله تغنی ورفع صوت ایتمك
اکجی ایدی اویودن ولما استطی ابدی الممالیك خلته عروسا علی فوق المنصة
خالیا باز وصفنده در یعنی وقتاکه خدامك اللی اوزرنده ظن ایدرسن کی بو
کلندرکه منصة عروس اوزره قعود ایدوب بیت المنصة بر جلاوحسنی ویرمش
ایتی من لا یحیی الکنابر امواهه جمع ماء در کالراح امواهها یعنی صولری شراب
نشئه سنی وینه انهار آب وصفنده در المحلت صیغه فعل ایله یعنی یمورلرینك
سببی ایله زمین اوت بتورمیوب خالی اولدیغی قلیل الامطار عدیم الانبات
سنه بر دخی سبب اولور یقال سنة محلة ای قلیل المطر والنبات واذا
الارض المحلت کان وبلا بحر خفیفه بند وبل مطر عظیمه دیلور بابنده مذکوردر
یعنی قلت مطردن زمین اوتدن خالی اولدقده اول ممدوح غیث عظیم مراد در وقت
ضیقده کرم وجود ایدوب خلایقی احتیاجدن خلاص ایدر دیمکدر اما صره
مصرعیلر ام قشعم حرب وموت وداهیه ویا نلو قورت وعنکبوت وقبر النمل
وقد کسرت انیابها ام قشعم وللموت فی وجه الکمی هریر یعنی اول جنکده
شدتدن موت یا نفس حرب یا داهیه خوفندن آزو دیشلرین یعنی الات
حرب وسلاح جنکی قیروب واتوب جاندن آل یا نقدی وما نوبن اولدی
وموت ایچون دخی خوف وقلت صبر ده شجعان وسلاح پوشلر فارس سنده
اونلمسی وارددر یعنی بالنفس موت دخی انلردن خوف وحذر اوزره در
کی جنك ایچون سلاح پوش اولنلر بهر بر کلیك شدت بردده طاقت کتورمدو کندن
اونلمسنه دیلور وبیتده ام قشعم دن مراد موت اولمسی اظهردر
امروزینه بوکوتلك وستیزه روزکار دبا اهل هنر امروزینه نیست
یعنی روزکارك اهل هنر ایله جنکی وعدا وتی بوکوتلك دکلدر بلکه

قدیم الاباء مدت عادت زمانه بودر ولیس معادات الدنیا لاولی النهی
حدیثا ولکن قد تربت مع الدهر یعنی دنیانك ارباب عقوله عداوتی جدید حادث
دکلدر بلکه بوعداوت قوجه دهر ایله همسن ویاشداشدر امس دونکه کون کاه اولور
قلت ایام کذشته دن کنایه اولور فعلی الاول مبنی علی الکسر وعلی الثانی
معربدر لیس الفرار الیوم عارا علی الفتی اذا عرفت عنه الشجاعة بالامس
یعنی بکیده بوکون فرار ایتمك عار جکجك دکلدر اکر دونکی کون ای فیما سبق
عمل شجاعت وحق فروسیتی ادا ایتمده بذل مقدور ایتمش ایسه مراد بالذات
تشجیع اولان کمسنه بر بعض مقامده اقتضا سببی ایله فرار عیب دکلدر بلکه
محلی ایله اولدخی کمالات وفضایلك بریدر اما طه اذا له امنیت ضم ایله
مراد معناسنه اوحکم بر لیغ رکن الدینی بوی سپرد ندتا بند ریع الف امنیت
اوراجون همزه دوا وعلت بایماء ما بقی ولا یبقی السیف الا الویل والحیف
مسلوب کرد انیدند وما بقی یعنی منیت دامنکیر حال شد امنیتك الفی کیدنجه
منیت قالورکه موت معناسنه در ودوا وعلت بعد اسقاط اعتبار
العاطف الفی کیدنجه دوعلت قالور بایماء ما بقی دیدوکندن مراد
منیت ودوعلت در یعنی فرمان ایله رکن الدینی اکا تسلیم ایلدیلر تاکه
امنیتك الفی دوا وعلت الفی کبی مع الایماء الی المنیة وتضاعف
العلة سلب ایلیه وظاهر اسیف فرح وسرور ابقا ایدیجی دکلدر اول
وآخر سیفات ابقا ایدجکی هلاك وتوترن هنری نسنه دکلدر لیس آخر
الامر دوعلت هلاك ومنیة دامنکیر حالی اولدیغی وذکر وجود اوراجون
رکن رجزی یعنی جزو اخیر بحر رجز مطوی کردند بدین علت کوالطی
فیه حسن رجز وضربده بر بحر در اجزاسی الیکره مستفعلن در وطی
جزودن جزو رابع ساکنی حذف ایتمکه دیلور وعلی هذا مستفعلن
فاکه رابع ساکننده حذف اولنجه اندن مستعلن قالور مفتعلن لفظنه

نقل اولنور و بو تجرده عمل طی حسندر زیرا تجرید شهادتدر حاصل ایلر دکن رجز
لفظنده رکن الدین اسمی ایله مشاکلت واردر معنی رکن الدین مذکورك
ذکر وجودی رکن بحر رجزکبی مطوی ایلدیلر یعنی طومار وجود و بساط نام ونشانی
بوکوب ابواجنبه زاویه عدم ایلدیلر اما اول علت ایله که رکن رجزیده عمل طی
عند اهل الفن حسن اولدوغی کبی رکن الدینك دخی رفع وجودی فی نفس الامر حسن
اولمق علتیله قتلنده مرتکب اولدیلر دیمکدر ام النجوم کهکشان ع وقد
صحت ام النجوم کانها . سموط لآل ملن فی جید کاعب . یعنی اول کیجه ده
تا که کهکشان طرفندن برمیل ایلدی کویا انجو دیزلمش رشته لردرکه محبوبه نك
کردنینه اولوب سینه سندن بر طرفه میل ایتمشلر ام تمثله دستایه دینلور وشرا
معناسنه امتحان برکسه نك عندنده اولان هنری یا غیری بی اختبار ایتمك
یعنی هنر نسبه نك اهلیدر دیو بیو قلمق املاك جمع ملك معروفدر اما بعد
کلمه فصل الخطاب دن خطبه لرده مطلع کلامدن حسن فصل و تخلص ایله
مقصده شروع ایتمکده ایراد اولنور ابتدا انکله حضرت داود و بعض روایتده
کعب بن لوی نطق ایتمشدر واما کلمه شرطدر و لهذا جوابنه فاء ادخال
اولنور ع لقد علم الحی الیمانون اننی . اذا قلت اما بعد انی خطیبها .
اننی وما بعدی سد مسد مفعولی علم در وانی خطیبها جواب اذا در
و جمله شرط و جواب خبر اننی در واما بعد مفعول قلت در یعنی قبیله
یمنیین علم الیقین بلدیلرکه بن وقتاکه خطبه یه تصدی ایدوب اما بعد
دیو نطق ایلسم بن اول فصل الخطابك خطیب مصقعیم مؤلف مرحوم
بیت مذکوری کندو کمالنه و رتبه بلاغتنه تمثیل بولمغله ایراد ایتمشدر
یعنی سنان سرتیز خامه مدن الده اولوب میدان بلاغت و حلبه سخن پرورده
اجاله رخش خاطر ایتدکده البته امضاء امر اعجاز و تنفیذ احکام کلام
معجز بنا ایدیجکی رجال الحی و قبایل و عشایر اقطار و آفاق علم الیقین

بلمثلردر

بلمثلردر امتشاج اختلاط معناسنه . یعنی واسطه امتشاج لحومیت و اشتبا
قرابت قرابت مناهج اطراف مزجی ماندی یعنی همشیره سی علاء الدوله یه نکاح
ایلیه تا که اختلاط مواد اجزاء لحومت و اشتباك سلسله قرابت ایله ایکی طرفك
حصولنه امانی مرعات اولنمش اوله

فصل ثالث

انتحال ما ادعیت لنفسك وهو لغیرك یعنی کلامدن یا غیری هنرندن برشیئی
فعل غیر ایکن کندو نفسکه نسبت و ادعا ایتمکه دینلور اسم فاعلی منتحل در ب ع
حرفنده ذکری واردر انتقاد انتخاب و اقچه نك ایوسنی زیوفدن آیرمق
و تمییز ایتمك انصار اهل مدینه درکه رسول اکرم صلی الله علیه و سلم حضرتلرینه
نصرت ایدوب مکه دن ولایتلرینه کتوردیلر انبا اخبار جمع نبأ در خبر معناسنه
انبا کسر اول ایله مصدر انبأ در اخبار معناسنه انیات جمع انیه در بالجمله
موجودات بن حیث رتبتها الذاتیه تحقق وجود عینیه نسبته دینلور و دخی
براهین انیه یه دینلور انی ب ر حرفنده برهان انی دیو بیان اولنمشدر
ف اندای دیوار صوامی جون چهره عاشق اشك اندای یعنی عاشق چهره سی
کبی کوز یاشی ایله صوالی ف اغدوده ن صوامق ف اندوده صوامش ف
اندوده صوادی اندا الجمع ندل در حسیس النسب و الجوق کمسنه لره دینلور اندی
افعل تفضیلدر زیاده کرم و سخی م اندا جیاد مجلسی شراب ایله نقل شاهی خدمتنده
و مطبخ و مطعم جیاد شاهی خدمتنده اولانلره دینلور نیته آمراء عنوانیله ذکر
اولنورلر ایدی انسان العین کوزك باصره سنده کورینن صورتدر انعم نعومتدن
فعل امردر یعنی خوش و یومشق اول و ایله ع کل المآرب ما ترجوه یحضرنا . سوی
حضورك فانعم بالمبادرة یعنی حاجات و مطالبمز بالجمله حاضرمز و حاصلمزدر
انجق اهم مطالبمز اولان حضورکدر قصد ایتدیکی اسراع ایله عیشمزی لطیف
و خوش ایله زیرا سنسز لطف عیش تمام بولمز انعم ده اولان الف الف قطع
ضرورت وزن ایجون ادراج ایله اوقنور انجاد نجدر یعنی منع اولنمق اجتناس

مثله انقراض بولمتي آخر اولوب ابويه بقيه قالمدي ف اند فارسيده ا وجدن
اوندوانجه اعدادمبهمه يه ديلور عربيده بضع ونيف معناسنه ن و
حرفنده ذكري واردر ايجاد بالكسر وعده وفا ايتمك انجز صيغه فعل ايله
وعدني وفا ايلدي ديمكدر ف انكشت برمق انكشت بخايد يعني برمعن
اصردي پچندي بركسنه برشيده پشيمان اولمقده استعمال اولنور ف انكشت
كسركافه تجيله كوموكو انامل برمعقدرك اوجي انكار رد نقش ايلر معناسنه
ف انكاريدن مقصد بودر انكار حساب دفتري ف انكاشتن مثله نقش ايتمك
وصورت ويرمك وصاتموق وطوق ايتمك • كرجهرۂ عيب بركسند برده دار
شدان شنوانا شنوده انكاشته ايم يعني اكر عيب اسرار برده سني جهرسندن جكه
واول استماع اولنه بن آني ايشدلممش مرتبه سنده عد ايدرم مراد ابو بكر سوز
اولوب ايشيد يلورسه اكا ايشتمامش كبي قولاق اورمم ودكلم ديمكدر انتظر صيغه
امر ايله كوزت وبكله ديمكدر انتظار بكلمك وكوزتمك وصبر ايتمك انياب جمع نابدر
اوك ديشلرك ايكي يانده ايكيشر ديشلرده دينلر اناخ صيغه فعل ايله دوه يي چوكردي
ديمكدر • م • ف • حرفنده ذكري واردر م انبار جي جنكر يلر شهزاده لرينك بريدر
انعقر صيغه فعل ايله يعني اينقلري جاليوب بره دوشدي عقر دندن انبغي قلي وار
قلج ايله چاليوب يره دوشورمكه ديلور انغفر صيغه فعل وفا ايله يعني يره
دوشوب طبراغه بولندي كلمتين بيننده جناس لاحق صنعتي واردر انوق جمع
نوقدر قره قوش معناسنه انهمل صيغه فعل ايله انصبت معناسنه يقال انهمل
المطر يعني يغمور زياده دوكدي ودوكلدي انصباب زياده دوكلمك انسياب
صوافقه سي سريعة الانسياب يعني سريع الجري في الهول انساب صيغه فعل ايله
مشيده اسراع ايلدي وصوكبي اقدي انجلا جلاي وطن رعايا انوك وضيع يعني
الحق كسنه لر • ن • ت • حرفنده ذكري واردر انكاس بابر اشغه اولمق ان
حرف مشبهه بالفعل در حروف نواصبدندر اولوب اسمني نصب وخبريني رفع ايدر

ان ولابد المرء ثوبه ان قصر عنه عري عنه وان طال عليه عثر فيه يعني بر كسنه نك
منصب وحكومتي كوملكي وسائر جامه سي كبيدر بر اكر اول جامه قامت ولبا قندن
قصير واكسك اولورسه عريان قالور واكر قامت ولبا قندن زياده وطويل اولورسه
ايقلري طولشوب اكله قاپو ايدي كوركدركه مولى وموتى عليه لياقت واستعداده
كوره اوله تاكه نظام مملكت وامور عالم خلل پذير اولميه اذ السفينة اذا لم ينه مأمون
يعني وقتاكه سفيه اولان كسنه يي عقلا ايشلدوكي افعال بدندن نهي ايتميه لر
كويا اكا لسان حال ايله سفاهت ايلمه دينو امر ايدر لر السكوت عن الفعل اذن بر
انشي نشتدن فعل ماضيدر انشي لي اي احدث لي واظهر ولم ارك ادري قبل
انقضاض هبوط يعني اشغه اينمك ودوشمك • د • ا • حرفنده ذكري واردر اكثر
برنجي قوشك هوادن صيدا وذدن سقوط ونزول ايتمكنده استعمال اولنور •
وبنيان يقلمه سنده وبوزلمه سنده دخي استعمال اولنور يقال انقض الحائط
اي سقط انقضاض نجم يلدز اقمه سي انم نمادن فعل امردر يعني زياده اول وبو لوب
بركسنده مخايل رشد وقابليت مشاهده اولنورسه اكا خطاب اولنور انجدار
يوقاريدن اشغه اقمق وبوه لمق وبين ترقي صخرة وانحدارها يعني برطاش بالقسر
يوقرو چقوب بالطبع اشغه اينمه سي مابيننده اولان مدتده دهر وزمانه دولو دولو
انواع اشكال كوستردي انجر لنكر كشتي انخزال ذهاب وانقطاع انفصام انقطاع
انقطاع كسلمك معروفدر انشبت صيغه فعل ايله يعني الشديردي انشبت
اظفاردها يعني طرنغني الشديردي وبرلشدردي انجذجم بجذدر تقع بر لر
• ط • ل • حرفنده ذكري واردر بجود مثله • ش • م • حرفنده ذكري واردر
ف انجام آخر • ت • ن • حرفنده ذكري واردر ف انكبين بال يعني عسل انزوت
صيغه فعل ايله دريسي برابر كلوب بوزشدي بني قولهم انزوت الجلدة من
النار اي اجتمعت وتقبضت • د • و • حرفنده ذكري واردر انخنث صيغه فعل ايله
يعني اكلدي وبوكلدي انخناء مصدر بدر اعتاد بالكسر صيغه فعل ايله اعنت

دیمکدر انفع افعل تفضیلدر بمعنی احب انقشاع غمام بولوت طاغیلوب دوکی آسمان

منکشف اولمق انباعلی صیغهٔ فعل ایله ای خالفنی ولم یوافقنی ف ابنیق قسدن بر

آلتدر که انکله کلاب چکرلر انطباق اجتماع سلسله انطباق یکنسنه یعنی اجتماع

واتفاق سلسله ورابطه سن کسدی انحسام بریده شدن چیزی انسلاك بیرونه آمد

انزال فتح ایله جمع نزل بمعنی طعام آماده برای مهمان مال حاضری دیدکلری کبی

وبمعنی ضیافت ف انکلیون بوقلمون معناسنه برشئ درلودرلو لون ایلر ولباس

کورنلك انخام جمع بجسد دمنیتظاهر انخرام کسراول ایله انکسار وانقطاع

فصم بیناالحرمه ای فصمه بمعنی کسره وقطعه انتقاض بوزلمق انفاس فتح ایله

جمع نفش درقافله سیاه مرکب ف اندوختن جمع وکسب ایلدی ف اندوختن

مصدر دیدرقزانمق معناسنه انتهاج طریقهٔ حزم یعنی سلوك طریق سعی وعزم

انتهاج بمعنی السلوك فی الطریق انحراف جاده دن خروج ومیل ایتمك انقضت

صیغهٔ فعل ایله یعنی قلیچ چکدی انتضی تذکیر فاعل ایچوندر انتضا مصدریدر

انتقام اخذ حیفت انکیختنه اندقوبردیلر ف انکیختن قوبرمق بینکختند قوبرقدیلر

انکسار صینمق وصیقلق ف اندك قلیل انعشت صیغهٔ فعل ایله اکلدی دیوکلدی

مصدری تنی در ف انداخت براقدی ف انداختن براقمق انام خلایق انقباض

خلق طارلغی ف انباز شریك ف انار معروف میوه در ف اندر فارسیده

تحسین ایچون کلمه برلاحق اولور بشکر اندرش دیدوکی کبی یعنی بشکرش معناسنه

اصلده زایددر نهادند زیر اندرش تحت ذرّ یعنی زیرغ ك ی حرفنده

ذکری واردر ف اندهجوزکلاتومعناسنه انتهاك شدت عقوبت یعنی تعذیبده

مبالغه ایتمك انتهکوا صیغهٔ فعل ایله شددوا العقوبة وبالغوا فیها ف

انبوه واسع وچوق ف انباشتن سیمك وطولدرمق انباشته شد یعنی

طولدی انزع صفتدر آلننك ایکی طرفی قیلسزاولانکمسنه ف اندوه عصه

ف انده تخفیف واو ایله مثله ن حرفنده ذکری واردر انذار باکسر

تخویف انفطرت صیغهٔ فعل ایله ایکی شق اولدی یعنی چاتلدی ویارلدی انتزت

داغلدی ویراکنده اولدی انتهاب تالمق انتکاث اخزینده مثلثه ایله چوزمك

بوزمق انتکاث مرایر یعنی بورلمش وقیل اولنمش ریسمانك بوکلمی اچمق نقض

عهود ومواثیقده استعمال اولنور انتقاص اکسلمك وذم ایتمکه دخی دینلور

انقضاض فا ایله تفرق انفضوا ای تفرقوا انهتاك تقدیم ها ایله رسوا شدن

مزهتك الستر ای جذبه وقطعه اوشق منه جزوا فبدا ما وراءه انواء یغمورلر

معناسنه ن و حرفنده نوء مادهٔ سنده مزید معنا ایله ذکر اولنمشدر کتتابع

الانواء فی نیسان یعنی ماه نیسانده اولان تتابع امطار کبی مجاز مرسل بابندندر

دیر علی رغم الاعراب انواء اول یلدزلردرکه انکله یغموره استدلال ایدوب مطرنا

بنوء کذا دیرلردی انقضی کچدی واداء اولندی ودوکندی انقضی فی لیت ولعل

عمری یعنی عمرم تمنی ورجا ایله کچدی ودوکندی انقض صیغهٔ فعل ایله ای

اثقل الحمل ظهره انقضت الملوان ظهری یعنی کیل ونهار ارقه می باره سکین

عصه ایله چوکردی وبیلمی بوکدی انفشکیز جدید وابتدا یغمورلك بتوردوکی

اوت وانفة الصلاة اولها وابتداؤها انفت ننك وعار واستنکاف وامتناع

م انوشه نجتلو انوشروان انوشه روان دوان جان معناسنه بابنده مذکوردر

یعنی نجوت ومسعود جانلو انوشروان عادل کلمتین مابیننده جناس

ترکیب مفروق واردر انهمار سیلان آب ومطلق دوکلمك معناسنه انابیر غلات

وحبوبات قویجق مخزن ومخزنلر انبار مفرد یدر آن فتح اول ایله اینندن

اکلنی دیمکدر انین شدت وجع یاشدت غصه دن اکلمك معناسنه وکثرت

فلم تقل عن وکاد اهل الاسلام ان ان عن عنا دن مخففدر یعنی اعدا بزدن کیتموب

اوذیمزه تکرار دوندی وقریب اولدیکه اهل اسلام غصه انکساردن اکلیه

وآه ایلیه عن وان بیننده جناس مضارع وان ایله ان بیننده جناس مستوفی

واردر کماة یترداهزه صیفت بنون تاکید کمان چون غمزه وابروی یار بربکدیکر

بیوستند بو فقره دن مراد تیری الفه وکمانی نون مشدده تاکید تشبیه ایله ایکسنك
ترکیب وجمعیتندن آن کلمه سی که اکلمك معناسنه در تحصیل ایدوب کمانداران
رمحی سهام ایله دمبدم کمانی اکلمکدیلر معناسنه اشارت ایتمکدر وبو هیئتی غمزه
وابروی محبوبه تشبیه ایتمشدر که مدام تیر غمزه سنی قوس حواجبنه بندودوب
عشاقه اتمه ده در ٭ وان القوی من هجر النبال ٭ وطار السهم من طرب القتال ٭
یعنی کمان حین رمیده اوقلرك مفارقتندن اکلدی واوقلر قتال شوقندن هواده
طیران ایلدی انزعاج یعنی بر نسنه دن آیرلق انقلاع مثله انزجار ممتنع ومنتهی
اولمق یعنی نهی ومنعی قبول ایتمك امض دقیق ورقیق کسنه یه وصف در انتعاش
حسن زندکانی وصاحب رغد عیش اولمق انفوان عنفوان معناسنه ابتدا واول
اشبل حزد مند وبنیه ونامدار کسنه انزوا کوشه کیر اولمق انشوطه بر عقده در که
انحلالی غایت سهل اوله انثلاب بالمثلثه معیب وملام اولمق ثلبه بثلبه عابه
ولامه انعام فتح ایله مواشی ثمانیه اذ ازواج ابل وبقر وغنم ومعز انما انتساب
ولادت ومصاهرت ٭ ف ٭ انکشت خاتم ٭ بجای سینه دهان وبجای کردن چشم
بجای تارك دیده بجای کتف عذار ٭ انکشت لغزدر بو لغجه مقوله سندندر یعنی اغزی
کوکسی یرنده وبر کوزی بوینی یرنده واول بر کوزی دپه سنده وچهره سنك ایکی یانی
ایکی اوموزنده ایشته معنی بو پیشه هر بیتی بر لو یبو یر یاقتدده وار سوللر انصرام
انقطاع انقراض الفاظ مترادفه دولر انحا جواب انیق علی وزن فعیل کوزل
ومعجب انشا فتح ایله نشوك جمیدر نما معناسنه

فصل

او
او کادجع وکن قوش یووه سی او والف الفت ایدیجیلر یعنی الیف
کمسنه لر جمع الفدر آیش ودوست معناسنه اوصاف فرهنگی هنر صناتمو خلقته
دلبرلك عرض ایتمك خود فروشی معناسنه اول الخل مراد اتی امر الله فلا
تستعجلوه ایت کریمه سیدر او وتاد جمع وتددر بای کرستی وسازاوتادی
وجمع وتر کسی واو ایله یعنی فرح اذواجك صنديدر اوتار بیست وچهار کانه

قانون دیدکلری سازدر که یکرمی دورت وتره ویرده یه مشتملدر اوابد وحشی یبان
جانورلری اوابد وحوش اوابد طیور اضافه بیانیه دن تقییداوابد ملك یعنی
مملکتك وحشی اولان امورلرینی ضبط ایتمك یعنی سد رخنه واصلاح خلل وخلل
امور سلطنت وتاجداری اول ابتدا اول العمل اخر الفکر بیت لوخبر در کلام حکمادن
یعنی بر شی ایشلنمك مراد اولنورسه کرکدر که ابتدا فکر ونظر اعمال اولنه غایت فکر
ونظر فعل وترکدن نیه منتهی اولوب قرار ایده سه اول شی ابتداء عمل وفعل قلنه
حاصلی نتیجه مقدمات صحیحه فکر صائب عنوان اعمال اولمق کرکدر دیمکدر
اذل وهله یعنی اول حال اصل وصنعده اول حال خوف دیمکدر بعده هر شیك
اول امر واول حالنده استعمال اولندی اوج هر شیئك ذروه اعلاسی اوزاد
الات ومشتل حرب وجمع ورزدر کناه معناسنه اوشاخ جمع وشخدر چرك معنا سنه
٭ اوج ٭ حرفنده ذکری واردر ٭ م ٭ اوکش شهزاده لرك بر بیرا اوثان جمع وثندر
اصنام معناسنه اودق عود الفضل یعنی فضل انجاری یاد ال وبداعی
بیرلغلنده مکثیه وتخیلیه بابنده در ٭ م ٭ اوکتای جنکزخانك اوغلیدر اکتای
بلاد واو دخی کورلشدر بابنده مذکوردر ٭ م ٭ اوباش لوند وبیکار وبطال کمسنه لر
وسفله واخلاط ناس ٭ م ٭ اولاغ عجله ایله کیدن رسوله مستعین باغلرین بارکیر
دینلور ومطلق طوار واکدش آت اولاغی تنك کشیده یعنی قولایی چکمش اولاغ
مراد خاص ومهیا اکر لحاق دیمکدنکا هی خدمتده مجدا ولمقدن کنایه اولنور
اوان قاب لحق آینه نك جمیدر اوهی سست وضعیف اولدی وافعل بتفضیل
معناسنه واوهن القوی خوفا وذعرا یعنی حیوب حوادث دهر قوای بدنی سست
وضعیف ایلدی خوف وذعر خوف معنا آراخی طرق معتمده ومعتبله سیر لو
اواخی خوت یعنی بر ادر لك طریقی وحقوقی اوذعنی صیغه فعل ایله الهمنی
معناسنه والهام بابنده مذکوردر اوداق جمع ودقدر یموره معناسنه اوعال
جمع وعلدر نطاع کجلیسی بغ المفضل اوغنم جبلا تیعصم اوغاله مناددر یعنی

ای ابناء نفسل برجبل شاهقه منحدر اولوب نزول ایدیکز که اوستنده اولان کچیلری حفظ ایدوب برکمسنه انلره دسترس اولمیه مراد بر قوم یا بر اولو کمسنه یه نسبت والتجا ایتدیکز که انلر مستجیرلرین هر مکر وهدن حمایه ایدرلر دیمکدر اوزغم بابنده مذکوردر م اولجای لسان خوارزمده اسیر معناسنه در والجا بنلر بیننده مسموعة الکلام والرای بر خاتونک اسمیدر الجای بلا واو دخی کورلمشدر بابنده ذکر اولندی ف اورن رای عجیله بر صفتدر که بهادرلره وصف ترکیب اولنوب قهرمان مرد اورن رستم شیر اورن دیلور مرد افکن وشیر افکن معناسنه اصلده اورنده مرد واورنده شیر دیمکدر م اوغانیان هند اقلیمنده شدت وصعوبت ایله معروف بر طایفه در اوداج جمع ودج در عنقده بر طمردر که قطع اولنورسه صاحبی فوت اولور ه تشنکی خاک رزم ه دردیکا وداج خورد برکف اوداج مرک تیغ چو ساغر شکست قان ایله مملو اولان عروق اوداجی شراب ایله مملو کاسه یه تشبیه ایتمشدر یعنی وقتا که اولوم اوداجلک ابندن مخون ایله مملو اولان کاسه تیغ مقاتلینی شکست ایلدی اندن دوکیلن می خونی فاتر تشنه اولان خاک میدان رزم نوش ایلدی ه هرچه ازان پس برید تیغ مشتی بر بدی ه هرچه ازان پس شکست کوزه مکر شکست ه یعنی اولجنکده شدت مضادبر وکثرت مطاعنه ده آلات جنک بالجمله افنا اولوب واشوب عملمانده وبی نام وبی نشان اولدی پس اول کونن صکره هر قلیج که عمله کلوب کسدی ایسه بکیدن معمول اولان ایکیجی قلیج کسدی وهر کرز که عمله کلوب ضرب وشکست ایلدی ایسه تازه یاپلمش ایکنجی کرز شکست ایلدی م اولجامیتی جعتاییدر بیشکش وتواضع معناسنه اوطار جمع وطر حاجت معناسنه اوهام جمع وهم در خاطرده تصویر اولنان اشکاله دیلور ه وکیف یصح فی الاوهام شیء ه اذا احتاج النهار الی دلیل ه یعنی وقتا که نهار دلیله محتاج اوله نیر اوهامده اولان اشیانک تصحیح واثبات مدعی ایتمک

بجه

بجه ممکن اولور توضیح مرام وابتنای کلام بو وجه اوزره در که اوهامده اولان اشیا بالجمله نظریه ونظریات ایسه بدیهیات یا نظریات بدیهه معدمات مسلمه ایله اثبات وتصحیح اولنور پس نهار والی السما فوقنا والارض تحتنا مقوله سندن اولوب حین وجودنده اثباتده دلیله محتاج وموقوف مقدماته احتیاج اولورسه بر نوع ایله نظریات اثبات وتصحیح اولنمق ممکن اولمز زیرا دور یا تسلسل ممنوعینه لازم کلور بو بندده قصد ظاهر وغایان اولان شی دلیله محتاج اولمدیغنه تمثیلدر م اولجایتو خان پادشاهک لقبیدر م اوردکند بر قلعه در اواصر جمع وصر در کسر اول ایله عهد معناسنه در اواصر ادمات یعنی عهود مخالطات وموافقاتده ادمات جمع ادمه بابنده مزید معنا ایله مذکوردر م اوذان ضم ایله الیندن ایش وهنر کلان کمسنه لره دیلور م اوذن مفردیدر تمامت اوذان تمامت بعادت بردة یعنی جمله الیندن ایش کلنلر تماما عادت ایلدیلر اوذان بجاسر فارغ وازاد یعنی وکندو اول بجاسردن فارغ یعنی امین اولدی میان کلمیتنده جناس ترکیب متشابه وارددر اوان جمع آن در وقت معناسنه اوب فتح اول ایله رجوع معناسنه اوبا او بالا یترک حوبا کوبان بمقام مالوف ومقطع سره ومن جمع سره نزول کرد یعنی اللهم انی اطلب الی اهلی رجوعا لا یترک هما ولا حاجة دیرک مسقط رأس ومجمع قوم وقبیله یی اولان وطننه نزول ایلدی وسفرده رجوعه اوبا لا یترک حوبا دیمک ماثور اتدن فقره اندن اقتباس اولنمشدر مسقط رأس ومرجع اسره بابلرنده ذکر اولنمشدر اوعار جمع وعر در طاشلق وغیر سهل والجقلی ویوکسکلی یره دیلور اوتاد جمع وتد در قازق معناسنه وعروضده ایکی متحرک وبرساکن اجتماعنه کلم کبی وتد مجموع دیلور وایکی متحرک وسطنده برساکن اجتماعنه قالکبی وتد مفروق دیرلر ودخی رجال الله دن دورت کمسنه در که منزلری عالمک ارکان اربعه سی اوزرنده بری مشرق وبری مغرب وبری شمال وبری جنو بده

نكهبانان عالم ومهيمنان ربع مسكوندرلر قدس الله اسرارهم اوتاد اربعه
مجمعين اعمال اندنلر توضيحي بويله دركه ابتداء عمله رصد ايدوب متفق برج
طالع بولنورسه اكا وتد طالع دينلور يني بو نسبت ايله على التوالي دردنجي
برجه وتد الارض ويدنجي برجه وتد غارب واوننجي برجه وتد وسط السماء
دينلور وهر ايكي وتدك بيننده على التوالي واقع اولان ايكي برجك اولكيسنه وتد
مايل وايكنجيسنه وتد زايل دينلور مثلا ابتداء نظرده برج حمل طالع بولنورسه
اكا وتد طالع وثوره وتد مايل وجوزايه وتد زايل وسرطانه وتد الارض واسده
وتد مايل وسنبله يه وتد زايل وميزانه وتد غارب وعقربه وتد مايل وقوسه
وتد زايل وجديه وتد وسط السماء ودلوه وتد مايل وحوته وتد زايل دينلور وعلى
هذا الترتيب بحسب الواقع اعتبار وعمل اولنور اوغاد جمع وغددر احمق
وضعيف وارذل ودني كمسنه لر اوغاد داء مهمله ايله جمع وغددر حقد
وعداوت ان الاعداء يميت الاوغاد ويسهل الاوغاد يعني بر كمسنه اندوكي
جنايتدن عذر خواه اولسه اول عذر حقد وعداوتي ازاله وما بيننده اولان
خشونتي يوشتور ايلر اوغاد ايله اوغار بيننده جناس مضارع واردر
اعذار جمع عذردر وهو طلب الاقالة فيما فعل من التقصير م اوداش بر بيلك
اسميدر اودي صيغة فعل ايله اهلك معناسنه اواسط الناس الحق
كمسنه لره دينلور م اوتك مكتوب م اونكهنا مكاتيب چند اوتك نوشت
سراسر سر بسري نر سراي سروري يعني بجه مكتوب تحرير ايلديكه باشدن
باشه حماقت وپادشاهه لايق اولمين كلمات ايله مشحوندر اوباد
جمع وبردر دوه قيلي وسمور وسنجاب كبيلرك يونيه ديرلر انواع اوباد
يعني انواع يوشيدكي كوركلر اوصال مفاصل قوير الاوصال ولم يلتفت
الى الصيد اوصال ايكنجي اوصال ده اولا معناسنه كقوله كسرت كعوبها
اوستقيما اي الا ان يستقيما اقسام بر اندن سنقور وصفنده در ايلم

يلتفت

يلتفت الى الصيد الا ان صال عليه فوير المفاصل ولوب بر صيده التفات
ايتمز الا انك اوذ دنز هجوم ايدوب الوزمرآد منظوري فلانصيد بجه سدن قوتلر
ديمكدن فقرهٔ مذكوره ده انجق بو معني ممكن اولديغي اكر بوندن اوجه بولنورسه
فيها ونعت كلمتين بيننده جناس مشابر واردر اوليات بديهيات ندر اولان
مقدمات منطقيه در اوصاب جمع وصب در مرض معناسنه م اوج اجج بر
كمسنه نوت اولديغي كوندن اوجنجي آيه لسان تركيده اوج اجج ديرلر واتنى
جمع آتسه در طيبة النفس معناسنه اوصاف ابكار دن يقال الجارية آنسة
اي زكية النفس م مثل الاوانس مثل الشمس لم ترها في ساحة الدار لا يعل
ولا جاد باكره قزلر وصفنده در يعني پرده نشين عفيفه لردن بكر قيزلركه
انلري ساحه خانه ده كون كورمدوكي كبي نرادن قونكشتي كور مشدر

فصل ام

اهلمنان اطمئنان بعض
حواشيدن اخذ اولنوب بنت اولنمشدر اهبت ضم ايله استعداد وعدت
آلات حرب ولوازم سايره كادزلر اهداب جمع هدب دركريك واتك معناسنه بعد
انجاذب اهداب مشاورت يعني چكاچك دامن مشاوره دن صكره مراد
هر كس خانه كوره سوز سويليوب عند نده اولان رأيي استخراجدن صكره ديمكد
اهوال مخاوف اهراق دماء فانه دوكمك اهضام فتح همزه ايله جمع هضمه كسر
اول ايله انجق برلر اهضام انا ذهاد وانوار دمادر يوشيدن يعني انجق يرلري
ووادي لري قبا وار بادپوش اولنلري اهواء مرادات نفس اهتزاز حركت ف
اهراد دسيل ايله تبرير بيننده بريكدر اهاب حيوانات دريسي اهر شد
داوصيغه فعل ايله چعز تني معناسنه شر اهر ذا ناب يعني شدت بود
ياشدت خوف كلبي چعزتني برشئنده علامات شر ظهوريده تمثيل وكوند
اصل مورد اعرابدن بري بر كيجه ده كلبك صوتني استماع ايدوب حرامي يا غيري
حوادث ظهوريدن زياده خوف وتعظيم امر ملاحظه ايتمكله شر اهر ذا ناب

تکلم ایلدی ای شر عظیم اهرم اهل وبر اهل جمل وشتربان آکثر بادیه نشین اصحاب
ابل اولان اعرابه اطلاق اولنور اهله جمع هلال دیرکیجه لك آیه دینلور اهلال
بالکسر احرام بندیج اولان تلبیه ایله رفع صوت ایتمکه دینلور کافه طوایف بار احرام
کعبه جلال صاحبی بستند از اطراف ونواحی والامال المطایا والمدح الاهلال
والعداة الاضاحی مبتدا واخبار اولوب تثنیه مفروق بابندندر یعنی کافه انام
اطراف وجوانبدن صاحب دیوانك کعبه اجلالنه تازه احرام بند اولوب
امیده ومرادا تلری بنك ومدیحلری تلبیه ودشمنان دولتی قربانلر ایدی جمله
حالیه ما قبلنه مقام ترشیحده واقع اولمشدر اهزع اول او قدر کرنیر کشته
اولان اوقلر آتلدقدنصکره کیرویر قالمش اولدکه کماندارلر لازملو وقتا ایچون
آنی عزیز صاقلرلر ومابقی فی کنانة الجدال اهزع یعنی تیرکش بوشنوب آخرکی
لازملو عزیز اوق بیله قالمدی اهطع صیغه فعل ایله اسرع معناسنه وبمعنی
مد عنقه وصوب رأسه ای امالك این الحجاب اذا تعرض اهطعت زواره من ساجد
ورکع بیت مرتبه ده دن ومن بیانیه در یعنی فتی وبیجه اولدی اول یرده لوکه رفع
اولندقده باب سعادتی طواف وزیارت ایدیجی ساجدین وراکعین دامنبوس
اجلال اولمغه ایتراع ایدرلر ایدی وجایزکه ساجدین ورکع حال اوله ومن زائده
اوله علی قول من جوزها فی الاثبات اهرامات مصر قاهرم ده اهرامات ایله بنام
ابنیه در هرمات بغیر الف دخی دینلور با بنده مذکور ودر انلردن هرمان تثنیه ایله
مسمی ایکی بنا واردر که ادریس علیه السلام کتب علومی طوفاندن حفظ ایچون
بنا ایلدی وبعض خبرده سنان ابن المشلشل بنا ایلدی دیکی روایت اولنمشدر
ودخی وایلدی بعضلرك طوفاندن عالملری اولوب حفظ کتب علوم ایچون
بنا ایلدکلری دخی مرویدر درونده نجوم وطب وطلسمات متعلق کتب وضع اولندو
ذکر اولنور والله سبحانه اعلم

فصل ای

ایجاز احتصا بالفاظ ایله معانی کثیره افاده ایتمك م ایرنجی تورنجی لغت

خطاییانده واصل ولیجی وباقی قالیجی معناسنه خطاییان تقریر کردند که نام ایلخان
از برای طول بقا ودوام رفعت وسنا در برلیغها ومکتوبات ایرنجی تورنجی نویسند
وبر چهره سکه همین نقش کنند یعنی خطاییلر تقریر ایلدیلر که تعالی طول بقا ودوام علو
شأن ایلخانی ایچون فرامین واوامر وطغرا وسکه درهم ودیناره ایرنجی تورنجی
تحریر ونقش ایلیه لر نیجه که بعض کسنه نك مثلا اوغلی دیرلر ایکی برتازه اوغلی دنیایه
کلدکده تعالی طول زندکانی ایچون اسمینی تورمش ومقیم ایله تسمیه ایلرم ایلغامیشی
جغتاییدر تنقیح وپاك ایتمك وجنك معناسنه کلور م ایل رعیت وعشایر وقبایل
حالا ایل واولوس دیدکلریدر م ایلی دعا بالك واطاعت م ایلی وباغی یعنی مطیع وعاصی
وما ایلیم مطواع یعنی برلر مطیع خراج کذار رعیت ایرم ایقاق لغت خوارزمیده عمان
وچوغله ومنافق وخاین وچوق سویلر کسنه لره دینلور م ایقاقان جمیعدر م ایقاغ بالمعجمه
مثله ای تندیا ایله کلمه استفهامیه در واسم موصول معناسنه دخی کلور ع ای یومی
من الموت افر یوم ما قدر او یوم قدر یعنی ایکی کونك قنقیسنده اولومدن تحرم
اوذ یعنی موت مقدر اولمین کونده یاخود مقدر اولان کونده اکر مقدر اولمین کونده
فرار تحصیل حاصلدر واکر مقدر اولان کونده فلا یغنی الحذر عن القدر فرادت
فائده یوق ولرنبی سکون تحت امر الله تعالی وتسلیمدن غیری طریق راحت یوقدر
ایلحا وحی ایتمك ماعدا انبیا علیهم الصلاة والسلامدن الهام معناسنه در م ایلخان
فرمان فرمای روی زمین مراد پادشاه اعظم دیمکدر ویرقو معناسنه ایم الله کلمه
قسمدر م ایلچی رسول معناسنه وایلکی ف ایستاده طوردی ف ایستادن مصدر
م ایاق کاسه شراب م اتاغ مثله م ایا الجیان ساقیانی وشراب خدمتنده
اولنلر م ایچو خوارزمیدر خواص پادشاهی ازدهها ومزارع وخراجها م
ایچو مثله ایوان کسری طاق کسری ایله بنام بغداده دورت ساعت مسافه
ارض مداینده غرایب ابنیه دن برعظیم ایواندر ملوك ساسانیدن بهرام بن بهرام
بنا ایتمشدر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم ولادت شریفنده ارهاص نبوت ایله

عرضا ایکی نوع اولوب کنکره لری زمینه ساقطا ولان ایوان مشهوردر حالا بین الطهر
الخلادینی هیئت انشقاق ایله قائم علی الارکان اولوب معجزنا قیدرقالدوبات ایوان
کسری وهو منصدع کشمل اصحاب کسری غیر ملتئم ایادی جمع یددر نعمت معناسنه
مجاز مرسل باببندندر ایاب رجوع الی موضع لایرتجیه ایابا ای رجوعا الی الدنیا مراد
قبردر ودخی رجوع الی الله معناسنه توبه وعباداته استعمال اولنور ایوان
معروفدر ایاد بن جعید رایقاع ضرب اصول یعنی اصول موسیقی ده زدن نقاره ده
ولا ترتب لقولی ان رقصی علی نقدر ایقاع الزمان یعنی کلامده یاسایر هنرده
ارتقا ادعا وافتخار دینهم صحتنه شک ایتمه زیرا بنم رقصم ذوق ونشاطم زمانک
نقاره ده اصول دوکنشنه کوره دور بیرده ده ونرنشده ده اصول دوکتر ایسه اول بیرده
واول رتبه ده آل وایق اوینادم ایهام وتخییل وتوریه دخی دینلور اولدرکه بر لفظک
قریب وغریب معناسی اولا بر وقتکه انسان استماع ایلیه فهمی معنای قریبه
سبقت ایلیه باوجودیکه متکلمک قصدی معنای غریبه اوله اکثر متشابهات
قرآنیه بو قسمدندر کقوله تعالی والسموات مطویات بیمینه انطلاکی طرفندن
بیلی ایچه افلانر وصفدر خ ذ حرفنده ذکری واردر ما یعنی ماوراء النهرده
بر شهردر ایمیل ماوراء النهر بلادندندر اینات مقرب وندیم پادشاهی ایناقات
جمعیدر ایطا تکریر قافیه ومنه قول الشاعر قالت لی قالت لی قالت لی حیث
استعملنی مات بمعنی واحد ایناق انسیت ایوا بالکسر بکسنیه بارنه مکان ا
ویروب نفسنه ضم ایتمک ایواء ایتام ودامل یعنی یتیم وطول عورتلره جوارنده
مکان ویرمک وکندو ییر ضم ایتمک ایران نهر جیحونک بو جنوبی طرفنده اولان
زمین وملکه دینلور ایتناع اثمار فواکه کماله ایرشوب زمان اقتطاف
حلولنه دینلور هنکام ایتناع نخیلات قطیف قطیف اعمال احساندن
بحرینه قریب ساحل بحر فارسده بر اسکله در بابنده مذکوردر یعنی قطیف
نخیلاتنک خرماسی نضج بولوب اقتطاف اولنجق وقتنده ایاک اسم فعل

امردر

امردر حذر ایله معناسنه وضمیر منصوب منفصلدر فایاک والامر الذی ان
توسعت موارده ضاقت علیک مصادره حاصلی اول ایشدن حذر ایله که اکا
دخول سکا واسع ایسه اما اندن خروج اوزریکه صعب وضیق اوله ایادی جمع یددر
عضو معروفدر ایدی مثله ایناجیان سکا نانه ایس یائی وفتح وکون نیت انشت ایس
کون لا یعرف ایس من لیس یعنی موجودی ناموجوددن فرق ایتمز بو کلامک تفصیلی بودر
لیسک اصلی لا ایس در ای لا وجد یعنی لاموجود همزه طرح کلام یا بر ایصال اولنمشدر
پس معنای کلام مذکور لا یعرف الوجد من لا وجد ای الموجود من لاموجود دیمکدر مخفی
اولمیه که ایس ده وجد معناسی حکمیدر زیرا العنده بو کلمه تنها اصلا حتر معنای مذکورده
کلمامشدر انجق مجموع لا ایس لا وجد معناسنه ذکر اولنمشدر ایس ترکیب مذکوردن حرف
نفی سلب اولنمشدر یعنی تقدیر جهت ایس مجردا عن الاحکام وجد معناسنه اولمق ظاهرا اصلده
بر لغتدر که لا یزال الا نافیه ایله استعمال اولنور انجق بونده تفنن وظرافت تعبیر قصد
اولنمشدر اید قوت من آد یئید ایدا ای اشتد وقوی وصلب ذهب الکید وانی الاید
یعنی بانا دحیله ومکر ایتکورمدن قالدی ایش قدرتا دوبیر دوشدی شمدی نوبت قوت
کیدایله اینبیننده جنابه لا حق واردر ایماض لمعان برق ف ایاز سلطان محمود
سبکتکین نام بنده سلطان محمود ف ایاس دخی دینلور ایغال بن قیلم اوغل فی البلاد
والعلم ایغالا ذهب وبالغ وابعد وانضاف وبروتدن بعیدا ولمغه دینلور واکر
معنای اصطلاحیسی آخر کتابده رساله معانی وبیان شرحنده مفصلا شرح اولنمشدر
لکن کلام آتی چونکه معنی مصطلحی اوزرینه مبنیدر بونده دخی بیانی لازم کلدی
پس ایغال مصطلح اولدرکه بیتده لاجل التاکید والمبالغه بر کلام ایراد اولنه که اصل
معنای بیت اندن مستغنی اوله کقول الخنساء وان صخرا لتاتم الهداة به
کانه علم فی رأسه نار کلامده فی رأسه نار دیدوکی صنعت ایغالدر زیرا معنا
بعوندن کانه علم کلامی ایله تامدر لکن تاکید ومبالغه ایچون ایراد اولنمشدر
محاصره قلعه استغنال دیرجنک صنعت ایغالدرفت یعنی قلعه محاصره سنده

جنکله اشتغال کوستورمکده صنعت بدیعیه دن ایغال صنعتی واقع اولدی مراد
قلعه بیدون القتال حاصل اولوب جنکدن مستغنی ومجرد محاصره حصول مقصوده
کافی ایدی لکن زیاده فی العنف وما العذر فی الشدة محاصره جنکیله ایلدیلر دیمکدر
ایلاق ییلاق معناسنده ایدی قوت برشهزاده نامیده ای حرف ندادر ای نفس که
اعتقادی نرباری نفسی اما ره یه خطاب ایدوب دیر که ای نفس که سن فی الحقیقة اعتقاد
ویاردکلسن ودشمن مطلق نه دوستدار وجبلی محسی دشمنی سن دوستلوق
صاحبی دکلسن که دائما بنی اغرا واغوا ایدوب مهالک وخطرلره براقمده سن
آخرکی ادبار نتیجه ایام اعتباددمای اقل ما فی الباب دهرک تقلبات وتغیرات ندن
برعبرت آل وفریب ومغالطات اودائما کرکن وانک حیله وتسویلات وتزیینا
یاد داشت ایدوب بو برحسابه کتور اکر بر عمره اعتباد داری دامن همت فروافشاد
که از چندین متضادهم غالب ومغلوب درحساب خواهد آمد اکر عمره اعتماد
واتکا ایدرسن امید دامنی الدن اشغه براق که بیت اثناسنده بنجه بر بریله
متضاد دکشاکش ده اولان امرجه ده غالب ومغلوب عمله کلوب البته بربرینی
خراب ایلسه لر کرکدر یا خود معنی غنی وفقیر پادشاه ورعیت مالک ومملوک غالب
ومغلوب بو برینی استقصا واستیصال اولسه کرکدر دیمک اوله لکن الاول اظهر
واقوی لاتر معنی یتضمن البرهان اکر بر ثروت مستعار دورکاد تکیه مسیفرمایی
بدانکه بر مصحف آن میخندی که آفات حادثات از کمینگاه بر نخواست ثروت
کلمه سنک مصحفی بروت دیدر رسیده بیغ یعنی شارب معناسنه دریعنی اکر
ثروت مال ومقول عاریت دورکارده اتکا ایدرسن یقین بلکه اول ثروتک مصحفنه
یعنی بیغنه کولوب اوندن ریشخند ایدرسن که اکاکینکاهدن افات حوادث
دهر ایرشمز تعواسنده در واکر بطراوت جوانی نظر ایدهم در خاطرمی آوری اهسته
ترجلان کن ولا تمش فی الارض مرحا که صرصر مشیب بای بخستانده اکر بجلک
جمن ارینک تازه لکیله شدت فرح ونشاطی خاطره کتوروب مغرور اولورسن

یاپ

یاپ یاپ بوری وفرح ونشاط ایله صالنمه که بیرلک باد صرصرینک ایقلرینه
خود یخلمشلردر بلکه طورمه سنی دیو کلمه در عنقریب کلوب اول چمنزاری یقوب
پایمال ایدیسه کرکدر واکر جاه وقربت سلطان وشوافع حقوق ایشان مستظهر باتی
فارغ باش که تیغ آبتی چون پیمان زنان نابسته بکشایند واکر جاه وتقرب سلطان
وحقوق نصح خدمت دولت پادشاهی ایله انتصاد وپایدار لک امیدنده سن
اول وبو امیددن ال یقه که رابطه جاه وتقرب ووسیله حقوق خدمتکی برجو
وغمز ایله قضیه عهد وپیمان زنان کبی هنوز عقد رشته میثاق اتمام بولمزدن اوده
نقض ایدرلر وچون صباحت مردان بسر موی نقصان پذیرد وساده دن مجو
صفحه حدودلری کبی اول جاه وتقرب ده بر سرمو بجا حرکتیله نقصان بولور وماسند
چراغ در ره باد شمال ثبات نمیکیرد وچی باد شمال اوغرلغنده اولان چراغ کبی دوام
وثبات اولمز وچون مسادات درکوش کرما در زادی بیفایده ماند فانزدن طوغمه
کر قولاغنه یاپ سویلمک کبی فایده سی اولمز وافی وتهدیدی بعزه بعدها تخلیت
بما بیننا وتخلت لکالمرتجی ظل الغمامة کلما تبوء منها للمقیل اضمحلت جاه
وتقرب پادشاهی نا پایدار وبی ثبات اولدوغنه تمثیل مقامنده در یعنی بم حالم
وعزم یر محبت وعشقنده اولان تحیر والهکم انلن صکره کسا بینمزدن رقیب
وموانع مرتفع اولوب وصلنه نایل اولدم برقطعه سحاب سایه سنده داحتلنجا سنده
اولان کمسنه نک حالنه بکزر که نه وقت که اول سحابک سایه سنده قیلولر دادحالن
ایچون برمقام دوتر هما نا اول بولوت منقشع وزایل اولوب اول کمسنه اجقده قالور
یتیم الغی غیرده تعرب وجاهی بولوتدر وانکله استظهاری سایه ده واستظهار
رجا سنده اولان کمسنه یی ولم یرتجی بر تشبیه امثله لکن تشبیه مرکب

باب الباء فصل الف

ف بانک آواز ف باخلیع بر قلعه اسمیدر ف بازجسته دو نوبت تکرار اولوب
تحقیق ایتمک ف بالعن یصدق ف بازدهم کیرو وبر دم معناسنده ف بالیدن

نمودارا اولمق واوزامق ببال یعنی نمودار اول واوزه بابیره بالید یعنی تمام طفولیتدن
مزداد ایله نشو ونما بولمش وبوسش ف باشیدن صاچمق ف باریدن یاغمق ف
بارید یاغدی ف پاییدن ثابت قدم اولمق م بپای وببال وببادو بتاب چوکوه
وچوسرو وچواز وچوخور لف ونشر مرتب یعنی کوه کبی پایدار وپاینده اول
وسرو کبی سرفراز ونمودار اول واز کبی بالغچی اول وخورشید کبی پرتو انداز عالم اول
سرور ونشاط وخزینه جهان ببای وببین وبباش وبخور یعنی همیشه سرور
وخوشدل وبخشنده وجهانکیر اول بخوردن مراد خراج کیر مملکت عالم اول دیمکدر
دعادر ف باز طوغان واویوت وکیرو ودوناق واچق ودوشق وفرق وتمییز
ایتمک وباذو یعنی ساعد وقولاچ وبارنیج لفظندن وصف ترکیب شطرنج باز کبی
یعنی بازنده شطرنج ف بازهره قتش طوغانی قتشده بزاة غایت تیز وکسکین اولغندن
ف بانیچه اویوت بوس هم ایله فقر وعذاب وشدت حزن اعاذنا الله سنه
والسامعین بانکی مثله ف بادیر صحراف بازخواست روز قیامت وسوال مؤاخذه
ف بازخواست کرد سوال ومؤاخذه ایلدی ودخی کیرو ویر آلدی وکیرو ویر استدی معنا سنه
رودکا رچنداندن مواهب بزبان استرجاع بازخواست فرمود مرثیه ده در یعنی
زمانه بخه باعشلدوغی اشیایی انا لله وانا الیه راجعون لسانیله کیرو ویر الدی
العیاذ بالله تعالی اموال وانفسده نقص واقع اولدقده سویلنن کلمه استرجاعه
اشارتدر ف بازخواستها باری یعنی کچن سنه دن باقی قلان بقایایی
میری وبقایای حساب ف باچنك کرفتن چند کلمات م بافوابن کبوك بن اوکتا
ابن چنکزخان ف بادپایان یوکرك آتلر م بامیان بلخده اون منزل بسا فرغزنین
بیننده بر شهرك اسمیدر که کابل هندالتك توابعندندر ف بایستکی لازمت
وکرکلنجه معناسنه ف بادیوك واجازت یعنی اذن وصفقه معناسنه وحکم
وبیعت ویول وکره وچیچك وبزرك معناسنه بار یندادن برحیلت منطوبست
یعنی امر دیدیکه سعد الدوله یهودی ارغون خان اوزرینه برکسنه دخول

ایتمکه اذن ویرمدوکی التده برحیله یه متضمندر ف باره برکره واسب نیکو وجاه
حق ورشوت ودیوار شهر یعنی قلعه قلعه ودستور معناسنه در حقنده وایچون معناسنه
ف باره خود کیندر ایچون وکندو حقنده ف باره بیل تن فیل جها متلوات ف
باره کی ایو آت ف باشا انجه قوشی مرغ شکاردید ووزیر معناسنه م باشه بود کی
وکله عصفور نره شیری ودشتی اژدهو باشه لاجل الوزن حذف الف ایله تخفیف
اولنمشدر یعنی ایکی طرفك عسکری بربرینه نسبتی انجه ایله سرچه سور دیسی وارکك
ارسلان ایله صحرا جیرانه نسبتی کبی ایدی ف بال قنت ف بارکاه دربادشاه
معنای لغوییی جای اجازت خواستن مرد خول دا ومرتبه وخیمه ودیوانخانه
ف پای قدم ف بادبل ف بادجهان اسیجی یل ف بادبرای مثله بادی ابتدا
ایشلین وطشره خلقتندن سنه شهره کلان کسنه وظاهر معناسنه وباعث سبب معنا
دخی استعمال اولنور ف بادبان کمی یلکنی م بالش خوار دزم لغتنده معین المقداد لحیه یه
دینلور فارسیده نومان وترکیده کیسه دیدکلری کبی لیشونه عرو شدن عبارتدر
ویصدق معناسنه م بالیغ بر شهردر ف بایان غایت وانتهام پایان ابن موکتا
شهزاده لرك بریدر ف بایزه بابجمیله پادشاهدن ویریلن نشان سرافرازی ورضا
واطاعت مثلا سرعوج بامنجر کبی حالا قلیج قفتانی دیدکلری اول معنایه در غصب
ایلخانیانده امرا ووزرایه غالبا ارسلان باشی ویرورلر ایدیکه اول نشانه کورنلر
انی مقبول پادشاهی بیلوب اکا سرفرو واطاعت ایدرلر ف بایزه مثله ف پاینج
مثله ف بادا باد بزاولدیسه اولسون دیمکدر هرچه بادا باد دیدکلری کبی ف بادسرد
شکایت وآولوم نفسی ع د حرفنده ذکری واردر ف پای شکست عاجز کسنه
ف بادام معروفدر ف بادام یعنی بادم اولایم معناسنه بادام نکوسته چشم باخیال
نرکس یارکی شمه یی ع یارب بفدای چشم مستت بادام یعنی بادامك کوسته
چشمی ایله خیال چشم یار بینده معا بناز وشیوه وار ودیار چشم مستکه
فدا اولایم نثر ومصرعده اولان بادام وبادام بیننده جناس متشابه مستوفی

ف بازداشت حبس معناسنه ومنع ایتمکی اوزرا بازداشت ونمود یعنی حبسنه امر
ایلدی یا حبسنی ایلدی دیمکدر ف باد پیما هوا اولچیجی ترکیبده یرتاوجی وعربیده کیال
الهوا دیدکلری یعنی یاسل بیجیع ف باخت اوتیدی ف باختن مصدریدر باتز تیغ
بوندن ودیعمایوثر الکلام المعقول اشدمما یوثر اللباتر المصقول یعنی اولورکه کلام
حکمت آمیز سیف قاطعدن زیاده تاثیر ایدوب مصلحت کوردم باسقاق لغت
خوارزمیده شحنه ونایب معناسنه باسقاق بغداد داد یعنی اکا بغداد شحنه لکنی
وقایم مقاملکنی ویردی ف بازکشت احوال دیرین وکذشته وکیرو دوندی دیمکدر
بجایی که بازکشت ممکن نبود • مراد قبر ودار آخرتدر ف باربد باء ثانیه نك ضمیله
نام مطرب خسرو پرویز باربدیء یعنی مطرب خسروه منسوب ومشابه ف پاس
کیجه نسنه وکیجه کونه ف پاسی شله ف پاس کشك یعنی کیجه نوبت بکلمك ومطلق
حفظ ودون یاردیمی ف پاسبان کیجه بکجیسی چون دزد رفت غلغله پاسبان
چه سود تمثیلدر یعنی حرامی بتی آلوب کیتدکدن صکره پاسبانك سس ایدو
غوغاسندن نه فایده نه شیء اللدن چقدقدن صکره حنین وشکایت ایتمکك فایده سی
اولمدوغندن ضرب اولنور امن از طلاوه پاس طلا قراول بکلیجیلره دینلور پاسبنده
منکوردر یعنی قراول بکلمه دن وکشکدن یعنی کیجه ایله نوبت بکلمه دن فارغ وامین
ف باج قافله دن بوك الق اکچه درصندر ف پاکوره شیروانده بر بلده در پالک
خاطر • ایا وطنی انه فاتنی بك سابق • من الدهر فلینعم لساکنك البال تحت ونحره
یعنی ای داد ودیارم اگرچه زماندن بر مدت سنکله عیش وعشرت وآشنالق
وحقوقم سبقت ایلدی ونوایب دهر بنی سندن دور ایدوب وسنی بندن غیرلره
آشنا ایلدی لکن سنده بیلك سنده ساکن اولنلره خاطر خوشلغی وصفای قلب
اولسون بالی چوعیش ئتی یا بن سنقر اعنی مرطوب ذات الاعضان بر شجردر قضیب
البان دیو قامت محبوب وتمایل قامتی اکا واغصاننه تشبیه ایدرلر • بیالاسی
شمال درباغ بان • که از باغ شد جدا باغبان • یعنی بنجه سنه لردکه نجم باف

باغزه

باغه زیاد وزاری ایدرکه باغبان باعهدت ایزد وی شدی باغ بان ایله باغبان
بیننده جناس مفروق صنعتی واردر بانیض یوم دوبیجی قوشی باذخ عالی ف بامداد
صباح وقتی ف باذکار ارنده کیروویر برافندرلرم بادرجی لسان خوارزمیده خوانسالار
یعنی سفره جی باشی ف باری حق سبحانه وتعالی جل ذکره وتبارك اسمه اسم شریفیدر
باری هم آخر ایله خالق معناسنه اسماء مقدسه دندر باری بری دن اسم فاعلدر
یونجی معناسنه باب منقوض دندر کمعطی القوس باربها یعنی یا یی یا یجسی الینه ویریجی
کبی مراد استادی النه دیمکدر بابأة الصبي بری اوغلنه بابی انت وامی دیمکدر یعنی
یعنی بابلم وانام سکا فدا اولسون معناسنه ودخی اوشوق ابتدا بابا دیمکدن عبارتدر
در عهد بابأة الصبي یعنی زمان طفولیتده باحرمیان سرای باسلیق فصد
طمرلرینك برینه معروفدر ف باریك اینجه ودقیق • ص • حرفنده ذکری واردر
بارق شعله ولمعان اولوشنده استعمال اولنور بارق خطف یعنی کوزلری قاماشدیریجی
وبو یعنی خیره ایدیجی شعله ولمعان • ش • غ • حرفنده ذکری واردر بادر صیغه
امر ایله اسرع یعنی بتز اول دیمکدر بادرة حادثه دهر ومهمه نك التنده بتز ایته
دینلور بادر صیغه فعل ایله سرعت ایلدی دیمکدر ف باد هوا ف باد پران سرعت ایله
کیجیجی هوا باد پران در قفس کرده عمر ممی بندارند • دنیا وعمرنا پایدار وصفنده
یعنی هر ادرو دنر قفس ایجنده وضع اولنمش باد تیز وزنده در عمر دیو ظن وعقد
ایدرلر واب ریزان در غربال ریخته امانی می انکارند • وصفلرا سوراخ غربیل
ایچنه آب مایع وسیالی دکوکب مرادات ومطالب دیو نقش صحیفه خاطر ایدرلر
وومیض برق خلوت را دولت واسایش میکویند • ویمور ایله الیجی بلدهمك
ازاجق شعله وپارلسنه دولت وغنا نام قومشلر این باد بی بنیاد قطعا کردن
خواهد شد • یعنی بوعلسز هوانك بنا وعماری البته برکون چوکسه کرکدر واین
برق بیك چشم مثل دلی وبو شعله کوزك برکره باقیشنده یعنی طرفة العین ده
لاشیء وزایل اولسه کرکدر واین دور از حسن المآب ناچیز خواهد کشت • وبو دنیای

دورا زخوفی وجای بتیو المحل لا شئ دفاف اولسه کوکدد بایو فاسد وهالك وکاسد
وبی خیر ومعطل حایر بایر یعنی بر طرفه کیده جکن بلمد وکندن طورمش و قالمش
بابل بغداده اون دورت مسافر ساعت جانب غربیده اصلده سواد کوفه ده بر بلدد در که
قدیم الایامدن خرابه اولوب حالا یری عظیم دپه لر وخرابه لر وآثار ابنیه یر مشتملدر
چاه بابل انده غیر معلوم الاثر بر بیوك اسمیدر ه خال توبرزنخدان هاروت
وچاه بابل یعنی زنخدانکده خالك هیئتی هاروت چاه بابلده اولدوغی
هیئته مشابهدر مرویدر که حضرت ادریس علیه السلام عصرنده ملکین هاروت
وماروت هر بری بشر شکلنده تشکل ایلیوب بابل شهرینه هبوط ایلدیلر وانلرده
شهوات نفسانیه انسانیه ترکیب اولنوب زهره نام بر خاتونه متعرض اولملریله
اول عورت انلری شرك ومعاصیه دوشوروب انلردن تعلم ایلدوکی علم واسما ایله
آسمانه عروج وزهره کوکبنه مسخ اولدی پس ملکین مذکورین اقتراف ایلدکلری
معاصی سببی ایله ذکر اولنان چاه بابلده سرنکون معذب قالدیلر وبو اثری
امام احمد بن حنبل وابو الشیخ ابن حبان وبیهقی وغیریلری مرفوعا وحضرت
علی المرتضی وابن عباسدن موقوفا اسانید صحیحه ایله روایت ایتمشلردر
لکن امام فخر الدین رازی تفسیر کبیرنده هذه الروایة مردودة غیر مقبولة دیو
موکدا تصریح رد ایتمشدر وعلی کل حال معنای ظاهرینه تعرض اولنیوب توقف
بوله علماء متقدمینك دیموزیر حمل اولنوب تأویل اولنسه لا بأس دنیلیکه هاروت
وماروتدن مراد روح وعقلدر که اهل عالم قدسیه عنصر لرسمایه مجرددن زمینه
تعلقه هبوط ایدوب نهایت حسن وجماله نیتر زهره یه محاکیا ولان بدنه بشریه
که کما للری انك اوزرینه موقوفدر عاشق اولدیلر واول بدنه واسطه سیله
شرك ومعاصی واوزار لذات دنیه اکتساب ایتدیلر پس بدنه معشوق
انلرك حسنی تدبیر لریله کندو یه مناسب ولایق سماء کماله عروج ایتمك ایله
مابینلرنده اولان تعلق منقطع وعناصر متفرقه اولمق معناسنه مسخ اولندی

وروح ایله

وروح ایله عقلك بو احوال ایله طرف تعلقی طرف تجردلری اوزرینه غالب وفرق
بعده مبتدل اولدوغی سبب ایله مقام قدسیلری ولان عالم قدسه اتصال وملك
روحانیانه انحطاطدن حرمان ایله معذب والام روحانیه ایله منکوس الحال متألم
قالدیلر والله سبحانه وتعالی اعلم پس ارباب سخن وشعرانك چاه زنخدان وچاه بابل
وخال وهاروت وبو بابده ایراد ایتدوکلری تشبیهات وتمثیلات ومجازات
واستعارات ذکر اولنان نقل اوزرینه مبتنیدر ف بازوا وموزایله دیرسك
اوراسی عربیده عضد دیرلر بقوت بازو وکرز یکه زخم را یعنی عضد وایکنجی ضربه
احتیاج ایتدرمیوب ضربه واحده ایله قضاء امر ایدیجی کرز کاوسر ایله ف
باذ داود دونه معناسنه ف باز داریدن مصدر ییره دونه مك معناسنه
ف بادی بدست الده دوتیلان هوا که ای رفته درخاك بادی بدست مرثیه ده
یعنی الده دوتیلان هوا کبی الدن اوچن طپراغه کیدن رها کرده ناکام جای
نشست • وای الدن چقوب نامرادیلك مکاننده اوتورمش ف بای کشیدع بود
یعنی ایلچانده حضور ایاق اوزتمش ایدی بونده بای کشیدن ایاق اوزاتمق معناسنه در
یقال پای از دامن بیرون نکشید کما یقال ایاغ دون کشید پس ذکر متعلق ایله معلومدر
اما مطلق اولدوغی مقامده لابد اوزتمق معناسنه قرینه حال لازمدر کما نحن فیه
ف باغچه سرای در وسنده عمارت وکوشك بنا اولنمق باغ سرا بستان دخی دیلود
ف پالیز بستان وبوستان بوزغی ف بانو خاتون بانو اصیغه فعل وضمیر
جمع ایله اوزا قلشدیلر معناسنه ن و حرفنده ذکری وارد در باذل کبی
وفوقلی ده م باشلامیشی تعیین وراهبری معناسنه نوروز بیك را باشکر
باشلامیشی کنم یعنی نوروزبیکی عسکر ایله معا تعیین وراهبر ایدرم تاکه
ظاهر ف بار خواست را مهمله ایله ماذون ومجاز اولمق باشی عزت وشرت
باض صیغه فعل ایله یوعردلکی ه ریاسته باض فی الاسی وساوسها • تدور
فیه ونخشی ان تدور جمله باض صیغه مبتدادر وتدور فیه خبر یدد

یعنی زیاست که وسوابی باشمده یوم ایدوب یو مرد لمش دور ایچنده طورمه کرمده ذد
اناتور قولور که آخر الامر انی اهلاك ایلیه اوکی یتدور دوورا تدن ایکنجی دایره دن
اهلاك معناسنه در وما بینهما جناس تام واردر ف بالا ایدسنور ف بالا ایدت
سرمق معناسنه مصدر بدیر ف بالای کسك واوست ✱ تا اتش اقبال که بالا کیرد
تا قبضه شمشیرکه بالا ایدخون ✱ یعنی تا که کوره سن حکم قضا و قدر ایله کیما آتش
اقبالی الاولنوب سربلند اولور وکیمك قلیجندن خون غلبه ترشح ایدر مراد کیمه
نصرت نصیب اولور دیمکدر ف بالا یوش اوست کیجك ف بادش عوض ف
باداش مثله و نقاب معناسنه ف باز دست کردند یعنی قولدیلر مرآت سمتلرینه
الدیلر وطرفلرینه چکدیلر دیمکدر ف بام طام و صبح معناسنه ✱ صبح بتیغ
لمعان مصرف بام شکافته کرد ✱ سنق فجرك عبارتیدر ✱ بند بامش اذ ابر برو رفته تر
که بند بامش از ابر بر رفته تر ✱ سند بودرن مخففدر واوکی وایکنجی تر دطب معنا
واوجنجی اداة تفضیلدر یعنی قلعه اول مرتبه عالی ایدیکه سر دیواری عالی
بولوتدن اسلنمش ایدی زیرا انك سقفی سحاب بردن زیاده جو سمانر مرتفع ایدی
وبولوت انك اشعنه یاغر ایدی ف بام هفتم یعنی آسمان که کوکب زحل فلکیدر
باریار رقیق و یوفقه ف بازیچه طوغان یوریسی ف بازی اویون و حیله ف
بازیجه مثله ف باز یدن مصدر دیدیر ف پای مرد نصیب و برکسنه انجه
دوشوب جرلنمك ف پای مرد مثله ف پای مردی کرد یکیتلك و ثبات قدم
ایلدی ف پارسی امراض سودا ایته دن برعرضدر باخود تموز آتشك اون سکزنجی
یکرمی دوردنجی واریجه اولان ایامندر ف باخود محبوبات ایله دیمکدر مع الحی
معناسنه لفظین بیننده تجنیس متشابه واردر م بادشمنی لفظ مغلیدر
بادشمنی معناسنه ف بابلی قوشه وبردکلری طعمه یردیلور باه باهی در فعل
امردر افتخار ایله معناسنه باهی افتخار ایلدی ✱ وباه بالمنظر ابر الذی جاء
وافضله فی بهجته واذ دده ✱ یعنی تام النور قمر ایله حسن ده افتخار ایدر حسنیله

انك اوزرینه زیاده لك ایله وغلبه جالدی وافضل کلمه سی باب مغالبه دندر مین
قولك فاضلته ففضلته ای غلبته فی الفضل برکسنه ده مخایل رشد واستعداد
کمال ظهورده اولدوغندن کنایه دن وازده کلمه سی عطف تفسیری باشندن باهت
صیغه فعل ایله افتخرت معناسنه باه ✱ توت جاغ ف باسیچ فرلنیج باغ قولاج
باغات جمیعد ف باسق طویل باسقات طوال معناسنه نخل باسقات اوزون مرتفع
خرما اغاجلری ف بارز میدان جنکه جقیجی وظاهر معناسنه با کورا ابتدا مطر ویمیش باکوره
یمیش طرفنده سی جمعی بواکیردر بتیل ضعیف

فصل ب ب

ببغا بای ثانیه نك تخفیف وشدتی ایله مینا انواعندن بر یشل قوشدر کرهندستانده
اولور ببای وببال وبباد وبناب پا بیدن وبالیدن وباریدن وتابیدن دن
فعل امردر یعنی ثابت وسرفراز و یعنور کبی یا غنجی وخورشید کبی پرتو برا قیجی اول
دعادر ب ا حرفنده ذکر اولنمشدر

فصل ب ت

ف بت ضم ایله صنم بتان جمیعدر محبوبلره استعاره اولنور م بنکبی تذکره جی و مکتوبی
بنادستدر تا ایله قاطع ف بت فتح ایله جلهما خانز وجلها جریثی ✱ مطالبت زلبت
بوسه یی بسی کردم ✱ ولی چو عزه مرا تو مطال بت داری ✱ عزه معشوقات عربدن
بریدر عاشقی کثیردر یعنی ویردوکك وعزه او دره چوق زمان اولدیکه سندن بر
بوسه دعوا و مطالبه ایدرم ولکن سن عزه کثیره ایلدوکی مماطله کبی نجا بوکونه
یادین دیرك جلها خانز مماطله سن ایده سن وجلها الزك بر صاحبنه مماطله لر ایله ضرب
مثل اولنور مطالبت ایله بت مطال بیننده جناس مزدوج صنعتی واردر بیتده چو
عزه دیدوکی کثیر عزه نك مماطله سی قضیه سنده دیدوکی بیته اشارتدر وهو
قضی کل ذی دین فوفی غریمه ✱ وعزه ممطول معنی غریمها ✱ غریمها نایب فاعل
ممطول ومعنی حالدر وممطول خبر عزه در یعنی هر مدیون دینی ادا ایدوب
داینه حقنی ایفا ایلدی وعزه نك داینی الی الآن تاخیر اولنوب بو کونه یادین
دیرك معنا مماطله ایله دوچار اولمشدر ✱ بیت مرحومك قدس الله نفسه

ودروح بنسیم الرحمة والرضوان رمسه اثر نذن بو مضمونده اشو بیت ثبت
قیلندی رجا واُمیدا ولنورکه ذکری بالخیر لر بر وسیلهٔ حسنه اولوب رحمت رحمان ایله
یاد اولنه • دُدوغ وعنه بیرده نظمی قایلونه نک اولیدی اووعنه نک دخی هر بر
صباحی یارینه دوشمش • فاما اسمت سخن بر و دری فهم ایلین اولوا النهاد دقیق
نظر الیسه لر ذکر اولنان ابیاتده ابلغ ومحسن اولدوغنده اقرار وانصاف ایدر نقلدر که
کثیرک عبدی بضاعت تجارت ایله احیای عربده طواف ایدرکن بالاتفاق
عزه نک اولدوغی جماعت قریه یه اوغرییه بلا سبق تعارف عزه ایله بعض اثواب مساومه
ومعامله ایدوب لکن ثمنن ادا ایتمکده اکا زیاده مماطله ومدافعه ایدر بر اهل
حیدن بری عبدی بوره سیدینک معشوقه سی عزه اولدوغن بلدکده بر کون
کثرت مماطله وطول مدافعه سندن زیاده صیقیلوب عزه یه بالمواجهه واله لقد
صدق سیدی حیث قال فیک • فقضی کل ذی دین فوفی غریمه • وعزة ممطول معنی
غریمها • دیو بیتی انشاد ایلر عزه کلام عبدی وبیتی استماع ایتدکده شکر یرخنده
اولوب ثمن نوبی ادا ایدر • بعده عبد مذکور سیدی کثیره رجوع ایتدکده واقع اولانی
قضیه نک مطلع ومقطعی ایله حکایت ایتمکله انت حر لوجه الله تعالی والمال
کله لک لعزة عزة وایصال البیت الیها دیوب مجازات عبد ایلدی • روایت
اولنورکه ام البنین ایله بنام اولان همشیرهٔ عمر بن عبد العزیزکه حبالهٔ زوجیت
عبد الملکده ایدی برکون عزه یی احضار واکا خطاب برله کثیر شعرنده سندن
مطالبه ایلدوکی وسنک مماطله ایتدوکک آیا ندر دیو مع الالحاح سؤال ایلدی
اول دخی یا ام البنین کثیره بر بوسه وعد ایدوب وعدیمه بوکون یادین دیرک وفا
ایتمدم دیو جواب ویردکده ام البنین وادوعدیکه وفا ایله وانمی بم اوزریمه دیو
امر ایلدی • بعده ذکر اولنورکه ام البنین بو تعلیم سببی ایله قرق رقبه اعتاق
ایدوب لیتنی لم اقلها دیو [illegible] بنات قطع بابین وزاد وجهاد
ومتاع خانه وهو علی ثبات امر یعنی امرک [illegible] مشرف خاص ومطلع درس [illegible]

حرفنده ذکری واردر

فصل ب ث

بث شد مثلثه ایله شیشه انشاد ویرمک وشدت حزن وحال معناسنه

فصل ب ج

بجه ترکان ترکان علاء الدوله نک
همشیره سی اوزلوغ اتابک محمدک والده سیدر وبجه ترکاندن مراد محمد اتابکدر که
طفولیتنده تخت شاهی یه کچوب مدبر دولتی مادری ترکان ایدی بحر عجر یا بنده
مذکوردر یعنی ع • ج • حرفنده ذکری واردر

فصل ب ح

بحبوحه وسط مکان بحتری معروف شاعردر بحیره دریا بحور جمیعدر بحر فارس
بصره دریاسیدر بحرین بصره دریاسنده بر جزیره در اعمال فارسدندر اولوب اکثر
اینجو واملاسی اول جزیره ده غوص استخراج اولنور بحر اخضر بحر هنددر طرف شرقیسی بلاد
صین وطرف شمالی بلاد هند وطرف غربیسی بلاد یمندر اما طرف جنوبیسی معلوم دکلدر
زیرا جنوب طرفنه ممتد اولوب خط استوا کچر وجزیرهٔ سرندیب بوندادر بحران
ضم اول ایله اصطلاح اطباده اولوب شب بحران اول کیجه درکه مرض طبیعته غالب
اولوب طبیعت مرض ایله مقاومت ومصارعت ایدر مثلا دشمن بر قلعه یی محاصره ایدوب
یورش صدمه سنده اولدقده اهل قلعه اعدایی جدّ ودفع وفریقینک مقاومت ومقابله سنه
تشبیه ایتمشلردر بو تمثیلک نیجه شاخ وبرکلری واردر محلنده طلب اولنه بعض اکیجه
اطباء عجم مریضه دوا ویرمکدن احتما ایدرلر تاکه طبیعت تدبیر دوایه استغال
سببی ایله مرض ایله کمال مقاومتنده غفلت وفتور کلمیه بلکه اذا خلیت ونفسها
بالجمله قوتنی دفع مرضنه توجه ایدوب باذن الله تعالی اوله که مرضی دفع یازبون
ایلیه ولیالی بحران ابتداء ایام مرضندن تعداولنوق اوزده بر قاچ لیالی مخصوصه در
واجود بحران یدنجی کیجه ده اولدوغی محلنده مذکوردر بر امرک جنک یا غیری
حوادث کمال شدت وفصل طرفینی وقتنه دخی مجازا استعمال اولنور
بحل کن یعنی حلال ایله

فصل ب خ

بخود معروفدر بخوردان معروفدر عربیده مجمره دیدکلریدر بخارا شهر معروفدر

ف بخشود اسرگدی ورحم ایلدی ف بخشود اسرگدی ورحم ایلدی ف بخشودن
مصدریدر بخیل معروفدر بخل مصدریدر بخر بخربك ایله بوی دهن ف بخشید
باغشلدی ف بخشیدن مصدریدر ف بخش حصه ونصیب وبخشیده معناسندن
وصف ترکیبی اولور عطا بخش کبی یعنی عطا بغشلیجی بخیع منبج بخع مصدریدر
ذبح معناسنه ۹ فی فتیة جلل الحدید لباسهم ، وخلوقهم علق النجیع الاحمر صفت
علق دن وخلوق قاف ایله طیب دن بر نوعدر یعنی بر عسکر ایلهکه قلیج اغزلری
لباسلرییدر یعنی حین قتالده اوزرلرینه اولقدر قلیج یاغرکه کثرتندن حد سیوف
بدنلرینی احاطه ایدوب کندولره لباس کبی اولور ودخی مذبوحلرك منجمد اولمش
قرمزی قانلری انلره طیب مثابه سنده در بخس ناقص ثمن بخس ادنی واکمك
قیمت بدور کامل النور وتام

فصل ب د

الاستدارة آیلر بدره مفرد بیدر ۹ توفی البدور بعدوهی اهلة ، وینزکها
النقصان وهی کوامل ، یعنی دراصل فیما بوول بدر اولجق هلال ایدی هلالکی
حالتنده حذر ایله وخوف اوزره اول زیرا یوما فیوما ترقی ومزید قوتده در
اما بدریت حالتنده زیاده حذر ایمجك دکلدر زیرا کون بکون هبوط وانتقاص
قوتده در جوانجت اولنلردن حذر اوزره اولوب مقاومت ایتمامکه ممکندر
بدو صحرانشین بداوة صحرانشین اولمق ۹ حضرتیز مثل البداوة حسنها ،
ماکان متجلبا ولا مجلوبا ، اسم کان ضمیر مستتر حسن در یعنی سواکن مدندن
برمحبوبه دکله صحرانشین محبوبات کبی حسن ذاتی وخلقی در برك ودوزن
وغازه وغالیه دن مکتسب دکلدر یعنی حسنی غیردن اکتساب ایدوب
کندو نفسنه نسبت یا اخذ وجر ایتمشدر انتحال وجلب هر بری بابنده مذکوردر
ف بدید ظاهر وپیدا بدید اینده خود را یعنی کندوبی عدمدن وجوده کتورن
بدا صیغهٔ فعل ایله ظاهر اولدی دیمکدر بدعت سنته مخالف اولان امور
بدل غلط عرفا اهل نحوده ابدال دردر بدل کل وبدل بعض وبدل اشتمال

دردنجی

دردنجیسی بدل غلطدر جاء زید حمار کبی وبو قسم کلامده غیر مستحسندر بدایع
فنون غریبه ومعجزه بدیع موجد الشیء من غیر سبق مثله بدیهه عقل یعنی عقلك
اولحکمی بداد مثله وشرحت معناسنه علی البداد یعنی بالبدیهه بداد متفرق
جاءت الخیل بدادا بدادا ای متفرقة ، ینتظرون صهیل الجیاد والتصاق البداد
یعنی جیاد خیلك کشنه مسن وقول قول متفرق اولان عسکرك بر بیره اولشوب
برادایر جمع اولدقلرینی کوزددلر بجالرلر ف بدخشان اسم شهردر که انده عقیق
معدنی اولور ف بدسکال یاوز صانیجی ۹ یکی شربت ازپی بدسکال ، بود خوشتر
ازعمر همتا دسال ، یعنی بد صانیجی دشمنی هلاك کنده صکره صاغ قالوب برایچم
صو ایچمك نیچه مدت حیات بیشتر سنه دشمنك وجودیله اولان عمردن خوشرکدر
بدره الجنة ملو اوزرلردی چکلش کیسه که درونده بیك یا اون بیك درهم
یاایکی بیك دینار اوله وبدره تمام ایرلت بدر اتربدره مقتدرت ایله مجروردر بو
واوه وارث دینلور که قرینهٔ تقدیریه قائم مقام رب در ای رب بدره یعنی واقع
اولمشدر که تام النور والاستدارة ماه تمامی انك بدرلری کوکرت بره ایندرمشدر
بدر منیر الوجه مدور نور ایله ممتلی یوزلو ف بدخواهنان بدخواهانت معناسنه
یعنی بدخواهلرك وبرامراستیتلرك ف بدنام سرکش آت توسن معناسنه وچند
امراء صدره وهزاره که بواسطهٔ حرکت ناهنجام این ابلق بدنام مرکب مراد ایشان
چون عذر لشیان لنك بودلنج ، یعنی اول انکسار فاحشده نیچه امراء کبار معتل
صدر وهزاره منصبدار لری که اسب سرکش چرخك حرکت ناهموارندن راحله
مرادلری عذر لشیان کبی لنك وفضای عالم اوزرلرینه حوصلهٔ بخیلان کبی تنك
اولمشیدی حوانح معرکه ده مانده اولوب که ۹ اسبی چنانکه دانی زیر لذمیانه
زین ، معهود اولدوغی اوزره قولانی قولانی اوزره چکلش آتلری وارایکن جملهٔ افنا
اولوب پیاده قالملریله بنکه سنوت احتیاجلرینی یا انلرنده معنا بولنان
معقولهٔ حشرات زمین اولان معل ایله بربری بیننده دامنکیر خاتم عفت

اولان ماه پیکر قیزلریني بر بر بادکیر مهر ایله تزویج وعقد ایجوب باقی کمو کلري قابه
ناجنس آتلر ایله مبادله ایلدیلر وبو حال ایله کاه پیاده وکاه سوار کندولري
بغداده دوشوردیلر ف بدنشان کم اصیلجي وبد اصالتلي ف بدکیش بدین بد دفته
قلاوز

فصل ب ذ

ف بذیر مقبول ف بذیرفت
قبول ایلدي ف پذیرفتن مصدر یدر بذیر خجسته یعني دنی والحق بذله کر دفع
لطیفه وخوش طبعي شهزاده فرمود که نیت شده که هر سالي بخط خویش سي پاره
بحضرت کعبه فرستم نظام الملک جواب بر طریقه بذله في البدیهه کفت چون شهزاده
با وامر انکار دمیکنند بخانه صاحب فرستان اولی باشد یعني شهزاده سلغور دیدیکه
نذر ایتدم که هر سنه کندو دست خطم ایله اوتوز جزو قرآن عظیم الشان تحریر
طریقیله یازوب کعبه معظمه یه وقف وارسال ایلیم پس نظام الملک خطاط خوش
طبعلک وتملیح طریقیله مرتجلا چونکه شهزاده مصحف کلام اللهک اوامر ونواهی
عمل ایتمزلر ایسه صاحبنک خانه سنه ردی وارسال ایتمک یکدر بذر تخم کندم ونحوه
بذل انفاق

فصل ب ر

بریني عالي براعت علومده
اقرانی واصحابنه فایق اولمق ف برداردکوتورور • ن • حرفنده ذکري واردر
ف برید کسدي ف بریدن کسمک ف برداني دورمک • س • خ • حرفنده ذکري
واردر بر کسر اول وشد ایله ایولک وفایده وحجت ودکلی یوریمی • م • ر • حرفنده
ذکري واردر بر فتح اول وشد ایله چول براري جمیدر واسم من اسماء الله الحسنی برنا
یکت وکنج وهر شیئک ابتدا حالنه دینلور ف برطلو ف برده زجاجي کوز پرده لرینک
بریدر • ن • د • حرفنده ذکري واردر ف برغراب قارغه توتي • ک • م • حرفنده
ذکري وفایده سي واردر ف بربابي مفتوحه عجمیله فنت وقوش یوکي ویلک
وتاج واسکفک قوردلغي یرلریدر ف بزوین ثریا یلدزي ف برزین بر آتشکده در
که حضرت ابراهیم علیه السلام زمانندده بنا اولمشدر آذر بزرین دخي دیرلردي
وملل ابراهیمیه دن برملتک اسمیدر براق اسم دابة النبي صلی الله علیه وسلم

لیلة

ليلة المعراج وهي من دواب الجنة او البراق راحلته یعني یاخود براق بنجکي ایدي
ف برجیس مشتري یلدزیدر لعله المجهین بروج اثنی عشردن برج قوس وبرج حوت
مخصوص ومنسوب خانه سیدر فقها وعلما وقضاة واشراف واصحاب دین ودیانت
وارباب مناصب یلدزیدر وطبیعتده کرم ورطوبت صددنده اولدوغي تاریخ
وصافک ذکر اولنان اموره بعض مواضعده تعلقي اولمغله ذکر اولنمشدر ودخي کوکب
مذکور سعد اکبر ایله بنام وموصوفدر وبرجیس خوب ایني بالک نهاد الخ بو فقره
مشتري یلدزي سعد عتا ولنوب باذن الله تعالی بعض تأثیرات وخاصیتي اولدوغنه
ایما واردر ف برخورداري عمردن کام المق بروج مشیده قصور عالیه ومحصنه
براثن پنجه یعني الکف مع الاصابع برثن مفردیدر برطیلات جمعدر برطیل مفردیدر
رشوت وسحت یعني حرام ف برداشت قالدردي ف برداشتن مصدریدر ف
برنداشت قالدرمدي سر که کردت از زانوي حسرت برنداشت مرثیه ده دره
یعني سفینه زارده بنفشه لرانک ماتمنده بیلي بوکک تفکر باشني حسرت دیزندن
قالدرمدیلر ف برده کي ستور عورتي ف برزن محله ودقاق باشي ویوصین
واوذونن محله بر اعاظمه خلایق ف پرنده اوجیجي نعمت پرنده یعني نعمت
ناپایدار ف برده اسیر برده کابزان مغل بخریدند یعني اسیرلري طابعه مغلدن
اشترا ایلدیلر ف برجاش اوقه توردقلري نشانه دینلور وبرجیس را برجاس
مبشکافت یعني بو بله تیر انداز انکه مشتري یلدزیني هدف تیرکبي ایکي بولر
وفقره ده تخصیص مشترینک حسني اولدرکه اعال منجمینده قوس برجي مشتري یه
مخصوص خانه در یعني مشتري صاحب قوس کاندار ایکن اني هدف کبي ایکي شق
ایلرد یمکدر برقع عروس یوزینه چکدکلري دلبنددر واتلره کیوردکلري
سنکلکه دخي دینلور برقع جمیدر لو انني انصفت في اکرامه لجلله
راکبه الکریم الالمعي لخلعت ثم قطعت غیر مضیق برد الشباب لجله والبرقع
آت وصفنده در والبرقع ده ال بدل مضاف الیه در اي وبرقعه یعني اولانک

کریم وذکی اولان تاکینک جلالة شاننه کوره اکرامنده انصاف ایده ایدم شاب
یعنی کنجلک لباسنی نه مرتبه معزز ایسه دخی اوزره منّت چقروب انک چل وسنکلکی
بخلسز بولوب واسع چل وسنکلکه بچرایدم جلالت عظمت معناسنه وجل علی وزن
کلّ آت چلی هر بری بابنده مذکوردر وقضمته حبّ الفؤاد لحبه وجعلت
مربطه سواد المدمع ودخی محبّتمدن اکا شمیر بدلنه حبّة الفؤاد قلبی یم ایدیدم
وسواد عینی اکا بغلیجق اخوذ ایدر ایدیم ف پراکنده طاغلمش وپریشان اولمش
ف پراکنده شدن مصدریدر طاغلمق وپریشان اولمق معناسنه ف بره قوزی
برودند بر تنور خورشید بره برخوانچمی کرته بدان بوی آمد شمس برج
حمله تحویل ایدوب فصل ربیع وقوسمندن حسن بنا ایندی یعنی چاشتنکیر ایتن تقدیر
تنور آفتابه بره یعنی قوزی کبابی آصیلر اول رایحه اوذرینه کبلی چنزاب
سفره سنه کلدیلر مراد حرارت شمسی زیاده تأثیر ایتمکه شروع ایتدوکی افاده
ف برچین فتح ایله بر شیئی دموز میخ ایله قدامق وبکشدیرمکه دینلور ف بر
سینه چون جان بو بر کشید یعنی روح کبی سینه یه حکدی وتضییب معناسنه
ف برخود بخشاید یعنی نصیب خود بخشاید برید اون ایکی میل مسافه
بر برید دن ورسول معناسنه وفلان یبرد وکی بارکیر ناجاره یر دینلور انکبرید
پرنده نامه برنده یعنی اول نامه کوتورب اوچنجی رسول برنده وبرنده بیننده
جنابی تام واردن چون برید دعاء ابرار دراینصعاد ونوازل قضا دراینحداد
مراد ایکی طرفک دخی یوقرودن وآشغه دن دعا ایلدوکلری سهام بریدی دعاء
ابرار وصلحا ونوازل قضاء آسمان کبی البته حتیر مقصددن تخلف ایتیوب
هر بری مصیب غیر مخطی ایدی دیمکدر ف برجم کاکل ف برورد ن بسلمک
ف برخاش جنک ف بریج وسند ضم ایله جوق طولشقلی وبوزغولی ودوکلی ف
برچین یعنی حلقه حلقه بوکلی چوق زلف وکاکلده استعمال اولنور بر رفته
عالی ابر بر رفته یعنی یوکسکه چقمش بولوت کوه بر رفته یعنی جبل عالی ف

برخاست قالقدی ف برخاستن مصدریدر ف بربط معروف سازدر ترکیده قوپوز
دینلور ف برداخته تمام اولمش وصورت ویرلمش ودوزلمش ف برداختن مصدریدر
ف پرویز خسرو اسمیدر وقلاوز معناسنه کتب الی ابنه شیرویه وهو فی حبسه یعنی
پرویز خسرو اوغلی شیرویه یه حبسنده ایکن حبسخانه دن شیرویه یه توصیه نامه
تحریر وارسال ایلدی لاتوسعن علی جندک فیستغنوا عنک یعنی عسکرک اوزرینه
توسیع اقطاع وعلایف ایتمه که اغنیا اولوب سکا احتیاجلری قالمز وعدم احتیاج
عدم اطاعته مؤدی اولور ولاتضیقن علیهم فیضجوا منک ودخی قلت عطا ایله
انلره تضییق حال ایتمه که سندن نفرت ایدرلر ونفرت خدمتده عدم نصح واخلاصه
مفضی اولور واعطهم عطاء مقتصدا پس انلره افراط وتفریط بیننده اورته یوللی
حال ایله اعطا ایله که سندن نه مستغنی ونه نافر اولالر ووسّع علیهم فی الرجا
ولاتوسّع علیهم فی العطا ودخی سندن امید وآمالرین زیاده ایله لکن عطاده
وانجازده توسیع ایتمه زیرا دوام وکثرت رجا وامید لذاته ملازمت اقتضا ایدر ف
پرواز اوچوش معناسنه ف پریدن مصدریدر ف برخوان اوقودیمکدر بربر اقلیم
اوّلده ساکن بر طایفه در ف بلنک بربری اقلیم مذکورک قپلانی دیمکدر غایتده
بیوک اولور بروز ظهور برفته برقه منسوب دیمکدر خیولنا برقیة تجیء معنابه
محتملدر بری که حضرت علی المرتضی یه منسوب اوله زیرا حضرت مشارالیهه ذوالبرقة
دیو تلقیب ایدرلر ایدی حضرت عباس عم النبی رضی الله عنه روز وقعه حنینده
کمال شجاعتن مشاهده ایدوب اکا ذوالبرقه دیو لقب وضع ایلدی وبر وجه دخی
مشاهیر عربدن ابن عرفه اتنک اسمی برق ایدیکه بونکله اکا نسبت اوله وجه
ثالث بلدهمه نسبت اوله قد کانّ البرق الخاطف دیدکلری کبی ف برخی بعضلری
دیمکدر وکذا معناسنه ف برک ورق وزینت وطاقت ویراق وساز معناسنه
ومعنی ثقل ایله م ی حرفنده ذکری واردر ف برک وساز انتظام حال و
رفاهیت عیش وسرمایه دارلق ولفقده دخی استعمال اولنور وز بلبل وکل برک وساز

لف ونشر غير مرتبدر برك كلدن وساز بلبلدن اولمق اوزره دفاهيت حال ورغد عيش
معناسي مراد اولنمشدر برخيا حضرت سليمانك وزيري آصفك اسميدر ف برستيدن
طاپمق وعبوديت ايتمك آفتاب پرست يعني كونش طاپيجي برام بر موضعدر كه انده وقايع
عربيه بر وقعهٔ عظيمه واقع اولمشدر ع د حرفنده ذكري واردر بربر با نسبت ايله
مخلوقات برايا جميعدر بري صيغه فعل ايله يونيدي ديمكدر برابم السري يعني كيجه
يورومسي انلري يونيدي مراد ضعيف ايليدي واشديدردي ديمكدر ف برنيان
حريردن منسوج قماش وخاصه سنقش خطايي قماش ويرنيشان وصغري معنا
ف بريان حرير برنيان معناسنه برتيغ هندي ب برنيان كوداد بولادي كه يعني
زخم او ررودكين براهن پولاد خنده برنيان ه سراورا ازمصاحبت بدن دوركردا
يعني چيني قماشي صنعتلو خوش جسم وزنكادو برجوهر تيغ هندي ايله كه دوت
سيتين ده زره پوشلو اوردو يعني زخم مقابلنده برنيان چيني آهن پولاد اوذرينر
ريش خنده ايلي كه هم جسمر اولان تيغ هندي سيزي نرصوره تر قويوب پاره پاره ايلدي
بدندن باشيني جدا ايلدي تيغ هندي وجوهرني خطا وچين قماشنه تشبيه
ايتمشدر وعلاوه تشبيه هر ايكيسنك اصل نيمينده اولان نقوشيدر وبيتده
رد العجز على الصدر صنعتي واردر اكر بايد خادست توكشته بي وكر برنيا نست
خودرشته بي يعني اكر دوست خادردائي اكوب تربيه ايلدك واكر قماشي ايسه
تادوبودين سزدورذك وطوقودك مراد اكربد واكرخوش ثمرهٔ اعمال دستكدر
ديمكدر حضرت عبد الله انصاري كلامندندر اكركاسني تلخست ازبوستانست
وكرعبدالله مجرمست ازدوستانست برهان جدي وهي ما يحكم فيه العقل
بجديه مفيد للعلم مثالي نور القمر مستفاد من الشمس زيرا قمرك شمسه قرب
وبعدي سببي ايله اختلاف تشكلات نوريسندن يعني اجتماعده محاق
بعده اون اوچ درجه افتراقده هلال وعلى هذا القياس شيئا فشيئا بعد
زياده اولدقجه نوري زياده اولوب كمال بعد وتقابلده تام النور والاستداره

بعده تكرار قربه مايل اولدقجه شيئا فشيئا قرب زياده اولدقجه نوري ناقص وغايت
قرب واجتماعده طرفمزده عديم النور اولدوغندن تخمين صحيح اولنور كه نور قمر شمسدن
مستفاد اولوب لذاته نوري يوقدر وكيفيت هلال وبدر ت ق حرفنده مفصلا
ذكر اولنمشدر برهان اني اثر ايله مؤثره اوزرينه استدلال اولنان مقدماتدر دنيلور
مثالي هذا محموم بو اثردر وكل محموم متعفن الاخلاط فهذا متعفن الاخلاط بو مؤثردر حكمدر
زيرا حما خارجي ايله كه اثردر تعفن اخلاط اوزرينه كه مؤثردر حكم اولندي برهان لمي
مؤثر ايله اثر اوزرينه استدلال اولنان مقدماتدر مثالي هذا متعفن الاخلاط بو مؤثردر
وكل متعفن الاخلاط محموم فهذا محموم بو اثردر پس تعفن اخلاط كه مؤثردر حما اوزرينه
كه اثردر حكم اولندي وضابطهٔ برهانين بودر كه انينك علتي الحق خارجده در
ذهنده امر بالعكسدر اما لمينك علتي هم ذهنده وهم خارجده اولور برك بركندندر
برهه زمان طويل معناسنه ب ملكوا برهة فسادوا وقادوا ثم صاروا احدوثة
للسمار بحر خفيفدندر يعني نيجه زمان طويل پادشاه صاحب ملك واولو اولو
طرف طرف عساكر چكديلر آخر الامر نيجه لر صحبتي ايچون اكلنجك غريب حكايت
وافسانه اولديلر ف بروانه چري باشي وحكم وفرمان معناسنه وپروانه چراغ معروف
بوجكدر برود الشراب فتح ايله قاف ايله ممزوج شراب م برك ضم ايله قاوق ذ برهم زده
بربيرينه اورلمش ف برهم زد يعني بربرينه اوردي برهم زدن مصدريدر برهم شدن
غمناك وغضبناك اولمق ف بريا وبرگون ف بري مثله ومحبوبات اجنه
دنيلور وآفتاب ف بري سال كيچن سنه بري الساحر يعني پاك ذمت وبري اعراض
برغ ضم ايله وضدتيه باجحردن صاغلمق برق يلدرم براز كسر ايله غايط چون
براذدن منبوز كريحت يعني غائط كبي چشمه بر يعني ادبخانه يه فرار ايليدي ف
بوز قوت وشعلهٔ تام واكون ف بوز كاد اكون اكون فلاح برح شدت برحا مثله
برحاء الحمى شدتدر ى ص حرفنده ذكري واردر مفوقه فوق المنايا وفضله
على المرء يملي البرح والويل مفوقه دوقدنه ضم ايله هر طرفدن رمي سهام ايتمك

ج ١ حرفنده ذكري واردر

معناسنه تقول رميتنا فوقا اي رشقا وفوق وفوقتر اوق كزينه ديلور با بنده مذكوردر
تقول فقت السهم يعني اوقك كزيني ييردم فهو سهم افوق اي مكسور موضع الوتر منه
يعني بويله سهام كه من كل وجه اولوم اوذرينه اتلمش يا اولوم اوزرينه شدت رميدن
كزي قيريلمش حالا كه دشمنى دشمنه شر وعذاب آيتى قراءت وتقرير ايلر ونصله
جمله سي حاليه اولمغله خوذ ما قبلنه معطوفدر برد ضم اول ايله مخطط كسا ايردنيلور
برد مفوف آخري فا ايله يعني اوزرنده طوله بياض خطوط چكلمش كسا وبيت مذكورده
خابركه مفوفة فاني الاخرا ولة يعني سهام كساء موت اوزرنه بياض خطوط كبي
چكلمش كويا سهام مقابلين كثرتندن موت اوزرينه بركساء مفوف يعني بياض خطوطلى
برده اولمشدر برد صاوق وبوم ورطوبت قم برد تحريك ايله يغمور ايله يعني طولو
ف برتاپى منزل اوقى ديدكلري ف برتاب بجره ف برتاو مثله ف برو ابرو
سمو ومعنا برك بالكسر حوض برك جمعيدر احواض معناسنه ه

فصل ب ذ

بزرك ايدا سمدر ف بزم مجلس شراب
ومجلس صحبت ف بژوه ضم با عجمي وزاء عجمي ايله بر نسخه جد ايله طلب وسؤال
وتفتيش اتمك وتفحص معناسنه دانش بژوه يعني طالب معارف وجود دانش
بژوه وصف تركيبيدر يعني هميشه معرفت ودانشى اهتمام ايله طلب ايليجي واديجي
ذات مكرم ه داندكه بژوه نزايد بكار هيچ ه عقل بيلوركه كاردنيفوهده جد وجهد
وتفتيش وطلب برفايده ايتمز واندیشه كلمه دمكدر بر صيغه فعل ايله سلب معنا
بن مصدريد من عز بز يعني كيمكه غالب وقوي اولدي مغلوبك اوستنده اولان
ف اثوابى صويدى والذي سورغالب وقوي ينكدر ديجك محلده استعمال اولنور
برلك زا بين عجميسي ايله تشديد ثاني ف برماند غضنه لو وحشنلو ه ت ه ب
حرفنده ذكري واردر ف برد بشودر ف برنده مصغيدر ه جزبان اوغاد
بني برد ووحزاب دوي انجاد بني برد ه نمانزد شده دن يعني زمانرادادل
اتمكنده غيري كمسنه نك اتمكن بشوعر واشراف آبرويده غيري برنجي

بزده ويرده ينده جانى خطى واردر

كيدر يعني مدام دون بر عر ومردم ازار كه كت غيري صنعتى يوقدر ف بژمرده
صولمش ف بژمرده نكشته يعني صولمدي بزاة جمع باز دوغانلر معناسنه
ف بژغم ايله كچي ف بزكي تصغيريدر يعني اوغلق وكچيجك ف بزان وزان معناسنه
اسبجي بلزم ه ي ه حرفنده ذكري واردر

فصل ب س

ف بسودن الّه يا وقمق وقاورمق وسورمك وبرقمق وبرتمق ويوالمق وكيدرمك ه خ ه و
حرفنده ذكري واردر عنان كامكاري بنسوده يعني صاحبقران جنكزخانك مرادي
اوزره پادشاهلق اتنك عنانني دوتدي وسورمدي بساط كليم ودوشك بسيط
عروضده بر بحردر اجزاسي ايكي كره مستفعلن فاعلن مستفعلن فاعلن در وارض
واسعة وذات الاجزاء اولين جواهر جزء لا يتجزى كي واجزاسي مختلفة الطبايع ولبو
حقيقت واحده دن مركب اولان جواهر عناصر كبي اولكي بسيط حقيقي وايكنجي
بسيط عرفيدر بسيط روحاني عقول ونفوس مجرده بسيط جسماني افلاك
وعناصر كبي ف بستان با عجميله اغاچ ف بسين صكره كي ديمكدر واكين وقتي
ف بسين روزي يا دنكي كون مرادر روز قيامتدر دوز پسين قيامت كوننه علمدر
ف نخستين فطرت پسين شمار مرد عاقل وصفنده در يعني فطرت وخلقتده
اول لكن نطق وفعلده صكره بن صايجي يعني تامل ما حصل واندیشه مستقبل ايلي
سخن راننده وكاركناندر ف پسته فستق محبوبلرك دهاننه استعاره اولنور
ه فندق صانزحريري في حق عاج لمغلاف فستق وصفنده در يعني زمرده
وبياض قبوغني فيل دشندنه يا پلمش حقه يه وفستق اوزرنده اولان نبيل
برده يي حريره تشبيه ايتمشدر ف پستى دوشك بستى ضم با ايله بر شاعرك اسميدر
ف پستي للحقلق نسالت شجاعت ف بسنده با عربيله قناعت ف بسنده
با عجميله ايو ومقبول پسنديده بكنلمش ف بسمل مرغ بسملي بر كشنه
يعني يا ديجق بوغزلنمش قوش بسل كريه المنظر اولان كمسنه بسل كركع جميد
ويقال غير بسل يعني كوركهنا بد منظر ه غ ه ب ه حرفنده ذكري واردر ف

بستان فیروزی شیرازده اتابك قتلغ خانك كند والیله دكدوكی باغك اسمیدر
ف تبی باء عربیله دیتر یعنی كافی واكجق ونیجه معنالرینه تبی بود خاصه خصمانه
قوی اقراری یعنی كافیدر خصوصا قوی خصملردن بر اقرار ایتمك كقوله الفضل
ما شهدت به الاعداء * نه زین تبی من نی وصحرا ومی روشن و تو. یعنی بكا بو كافی دكل
بن وصحرا اتكی وشراب ناب وسن برابر اولا ایز. من جون نو نو قی جون من نی و تو بی
من و تو بكا سنك كبی معشوق وسكا بنم كبی عاشق وبن وسن لا یعقل از خود رفته
سرخوش اولوب كندو كندولكمزدن چقش اولا ایز ناخود معنی كمال تداخل اتحادن
ایكی روح بر بدنده اولمق اوزره بن سن كبی وسن بن كبی تیز بن بن و تیز سن سن اولا ایز
دیمك اوله. انا من اهوی ومن اهوی انا. نحن روحان حللنا بدنا. فاذا ابصرتنی
ابصرته. واذا ابصرته ابصرتنا ف تبی نیجه نیجه ف تیش باء عجمیله صوك واكسه
وكبرو تركیده ایمدی دیدكلری محلده استعمال اولنور یعنی بو تمهیددن وبوبلیه
اولدقدن صكره دیمكدر ف تبد قرمزی لون. درج تبدكون انار از رشك
عقیق لب دلدار دردرون دل پرده اصفری تبت. یعنی انارك سرخ كونت
اولان ایچی یعنی دانلری عقیق كونت اولان لب محبوبك رشكندن درون دلده
صاد وعرض پرده لری باغلدی مراد انارك دروننده دانلر بیننده اولان پرده لر
كلامده مراعات نظیر واردر ف تبته باغلو ف تبتق مصدریدر وموسیقیده
تبته كه كار معروفدر

فصل بش

بشاشت كولر یوزلولك ف تیشت ضم باء عجمیله ارقه تیم بود كه درمیان تیغ وكمان
روی وپشت بمود تیزی. لف ونشر مرتبدر. وسفراه تیر نشیب وفراز نمود نری
بو كلام نصب باز و قتالدن كنایه در. زیرا جنبش مصاف بعده تیغ یوزین
ووقت مراماندن كمانك ارقه سن اعدایه قارشو كوستردوكی وبو حالت وقت
ستیزه مخصوص اولدوغی معلومدر پس معنی فریقین ما بیننده تیغ زنان
روی تیغی وكماندارانه پشت كمانی كوستروب رسولانه سهام اجل ایله نده

آشغه دیو فرق نكا پوایتمكله نایره جنك اشتعال بولمق خوف واندیشه سی وارایدی
دیمكدر. روی وپشت بیننده صنعت تضاد واردر. پشت زمین وداغ كردند
یعنی روی زمینی ترك ایدوب كتدیلر مراد فوت اولوب مقبور اولدی دیمكدر ف
پشته دیه ف پشته مراكب یعنی ظهور خیل آت ارقه لری معناسنه. وسی
پشتمی علامت سلطنت اشكارا كرد یعنی بر دیر باشنده سلطنت علمنی
دكدیكی ناكه درون قلعه ده اولنلر پادشاهك امداده كلدوكن بیلوب ثابت قدم
اولالر ف بشیزه بالق واژدها پولی * پشیزه نرم شدی بر مسام ماهی دال
دال بیوك بالق معناسنه بابنده مذكوردر یعنی شدت حرارت شمسدن دریاده
بیوك بالقلرك مساماتنده پولكری بشوب نرم اولدی یعنی هر بری یكی یا قلمش
تازه داغ كبی اولدی. ماهی وسایر پولوجا نورلرده پوللر مسامات جسملری اوزرنده
بتمشدر سایر حیوانات مساماتنده قل بتدوكی كبی ف تبشه باء عجمیله سیودی
سینك ف تبشه خانه سیوری سینكی دفع ایچون پرده وكلله لر بوتر تبشخانه بر دیلو
بشر باكسر طراوت وجه روی خنده بشر محیا مثله محیا یوز معناسنه بابنده
مذكوردر والبشر بعد البلی یلی كسر با ایله چورمك معناسنه بابنده مذكوردر
بوننده قوجلقدن كنایه در یعنی پیر لكدن صكره كنجلك بشری مژده معناسنه

فصل بص

بصر كوز بصیرت
جودت رای بصره بلد معروفدر

فصل بض

بضاعت معاملاتده اولدركه بر كمسنه بر مقدار اقچه دفع ایدوب ربحی
مالكنه شرط اولنه

فصل بط

بطش شدت ایله یاپشمق ودوتمق بطنان بطن یعنی قارن بطنان غیب
یعنی باطن غیب بطر تحریك ایله فرح ونشاط ودولت ونعمته الدنوب
مغرور اولمق بطر صیغه فعل ایله مغرور وكثرت فرح وطغیاندن
مدهوش ومتحیر اولدی بطرتم بطرتم یعنی طغیان مغرور اولدیكز بو سبب ایله

مدهوش وهلاك اولديكن جناس تام باسندر بطين فالتي بيوك كمسنه اوصاف
شجعانندر زيرا علم قيافتده بزركي شكم زياده جرات وشانه دلالت ايدر بطانر
دوست دروني وسرداشر واستر قبا وغيره بطل شجيع بطل شجيع مراد حضرت
علي مرتضادر كرم الله وجهه بطحاء اوفق طاشلو قوملو زمين وصفت مذكوره
مكه مكرمه فناسنده بربره غلبه ايله علم اولمشدر اكثر اشعار عربيه بطحاء ديو
اطلاق اولندقده بطحاء مكه يي قصد ايدرلر من يبلغن حمامات ببطحاء ممتعا
بسلسال وخضراء يعني ارض بطحاده آب جاري وانهار زاهره ايله متمتع اولمش
وصفا بولمش دام صياددن آزاده خوشنوا مرغوله آوا مرغان كبود حرمه
آيا كم سلامي ابلاغ ايدوب انلر صفاده وبن محبس قفسده اسير اولدوغمي بلديرر اوله كه
درد بمه درمان وچاره حاليمه همت ايدوب دم التشويق ونفس كلوسوز ايله خلاص
برمرغوله هو جكه لر ابطحاء مكة هذا الذي اراه عيانا وهذا انا بحر متقارب
كمال شوقدن نايل اولدوغمي تجاهل العارف طريقيله استفهام ايدوب ديركه
آيا بو عيانا كوردوكم بطحاء مكه ميدر وبو مكانده اولان بنمي يم والا بو كوردوكم
خواب خيال ياخيال خواب ميدر بطا بالكسر بطي السير ديمكدر ديرر دونده معنا

فصل بع

بعقوبه بغداد قصباتندن
ذات الاشجار والنخيل بر قصبه در بعد الابعد كواكب سياره نك افلاك
تداويرلرنده كوكب مركز حامله نسبةً تدويرينك ذروه سنده اولدوغي حال
بعد ابعد وحضيضده اولدوغي حاله بعد اقرب ديلور وفض كفيض
المشتري في الندى اذا اعتلى في بعده الابعد يعني مشتري كه سعد
اكبردر فلك تدويرينك ذروه سنده اعتلا سنده سعود ايله فيضان ايتدوكي
كبي سن دخي ذروه سرير سلطنته جلوس واعتلاء ايلدوكك حالده عطا
وكرم ايله فيضان ايله بغل عورتك كسنيسي او حرفنده ذكري واردر

فصل بغ

بغيه اسك بغرجي جغتاب

جنكرك

جنكرك اوغلي وغليدر بغل قاطر والبغل استر يعني بغله سوار اولمق حماره
بنمكدن وپياده يورمكدن عرضه زياده ستر حالدر كلامده لغتيدن شبه تورير
صنعتي واردر زيرا فارسيده بغله استر ديلور ف بغتاق تتاطايفه سي
باشلولرنه كيدكلري قوطه دركه مقنعه ديرلر وهندوستان تجاري لسانده
دوپاك ديمكله مشهوردر فارسيده لغت حادثه در خ و حرفنده ذكري واردر ح
بغتاق زرين خورا زفرق الغ خاتون كردوند بيفتاد كمر باشيغ ترك كين رقبه نجم
فروكشاديد مشتري محضر زوال عمر سلطنتش برقم وكل نعيم لا محالة زايل برقوم
كردانيد يعني الغ خاتون مقتول اولدوغنك ماتمنده دني يعني زرتار مغرق قوطه
افتاب عروس منصه كردوندن باشندن اول ماتمده يره دوشدي مراد شمس مكسوف
اولوب عالم قراكلق اولدي ديمكدر ومريخ ترك كين قبه فلك بجمين دن كمر وبند
تيغني مياننده اچدي وبرا قدي كه شمد نكبر وكيمك ايچون يل با غلرم وقليج
قوشنورم ومشتري دانشمند محضر زوال سلطنتني دنيا نك هر نعيم ودولتي
لا محالة زايلدر امضاسيله ممضي ايلدي بيت لبيد كنه صدري الا كل شيء
ما خلا الله باطل در رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلري اصدق كلمة
قالها لبيد ديو پسنديده جناب حكمت مآب نبوي اولمشدر بغتاتها تاقها
اذ كلما البست لا لا عارضها قد زان بغتاقا يعني اول محبوبرنك مقنعه سي
كندوير مشتاق وعاشق اولدي زيرا هر كيد كجه رخسينك برق ولمعاني آب
كونز للدوب حسن وزينت ويره بيتده رد العجز على الصدر صنعتي واردر ق
بغتاق آل يعني قرمزي مقنعه بغات بر نوع يوز قوشدر و دخي اشرار طيوره
اطلاق اولنور بغي پادشاه وقت اوزرينه خروج ايتمك وظلم ايتمك وحقدن
عدول ايتمك وآل اوزنمو وكذب سويلك البغي سائق الى الحين يعني بغي وظلم
باغي وظالمي بر وقت معينه سورر البته انده اهلاك ايليسه كركدر ان الله تعالى
لا يهمل ولكن يمهل كلامندن مأخوذدر بغاده بغداد ديلرد يمكدر بعض ضد

حب بغضنا مثله عداوت معناسنه

فصل ب ف

ف بغتره طوغانی ابتدا تعلیم ایچون قوش قنادندن اتخاذ ایتدکلری آلتدر

م بقراط بمعنى مالك الصحة

فصل ب ق

حکمادن بر حکیم معروفدر اسمیدر بقعه زمیندن بر قطعه معناسنه ذکر جوانبندن
محدود ومتمایز اوله بقم معروف قرمزی بویه‌در بهری بر صفت نیل ادا بقم دوانر
کشت یعنی نیل مصر کبی بقم صوییندن بر طاشقین نهر جاری اولدی زیرا نیل مصر
طاشدقده قرمزی لونده آقدوغی مشهوردر زخون قتلی کثرتندن عبارت وقف
قلادن کنایه‌در کلامده مراعات نظیر واردر بقل خضروات وسبزوات
ولا تستوي الخشاب قوم تورثت قدیما واخشاب نبتن مع البقل یعنی اولن
قومك مفاخر آبالری که کابرا عن کابر وابا عن جد توارث ایله دردر بوکون حادث
اولوب بردن بتن خضروات وسبزوات کبی ولان مفاخر آبا ایله برابر ومساوی
دکلدر وشتان ما بینهما بقرصیع بقیه ما بقی من الشیء بعد ذهاب اکثره
بکر کسر ایله کنج دوه واره

فصل ب ك

وارمش قیز وهرشینك مستعمل ومشی ۱۰ ب حرفنده ذکری واردر ف
بکنی شراب بکر ضم با وفتح کاف ایله جمع بکوردر اول مطر وسمی ثالث الربیع بطلب
یعنی فصل ربیع سکا طیب مطره وسمی تبجی کوزدی بکر تحریك ایله صبا خلندی
بکرة صباح الی وقت الزوال

فصل ب ل

بلاغت متکلمده تألیف کلام بلیغه قدرت وملکه وکلامده مع شرط الفصاحة
مقتضای حاله وجه مخصوص اوزره مطابق اولان کلامه دینلور بلید دیرفهم
وجامد الطبع کمسنه‌یه دینلور ذکی وتیز فهمك ضدیدر بلا طایل بیفایده
ف بلنك فیلانی بلنك خشم اوردر یعنی غضبه کلمش قپلان بلند ضم ایله
عالی بلبل معروف قوشدر بلبله ابریق امزکی بلبال الهموم وغموم بلابل
جمع بلبل وجمع بلبله وجمع بلبال دن البلابل من الهموم بال لا یکشفها سوى البلا

یعنی قلبم هموم وغمومدن چوزیشدی اول هموم وغمومی ازاله ایتمز الا شراب ابریقنك
بلبله‌لری یعنی نغمه دوکیلن شراب مجاز مرسل بابندندر م واذا البلابل فصحت
بلغاتها فانف البلابل باحتساء بلابل اولکی جمع بلبل ایکنجی جمع بلبال اوچنجی
جمع بلبله‌دن بیانلرینده جناس تام صنعتی واردر یعنی وقتا که فصل بهارده اوکو
بلبللر خالص وصاف نغمه‌لر ایده‌لر شراب ابریقنك بلبله‌لرندن می نوش ایتمکله هموم و
غمومی شتت وازاله ایله م بلغار مشدد خان مملکتلرندندر ف بللور شیشه صاف
بللوره تیز الشره بللور مشابر لطیف وصاف کوبکلوف توده توده بللوره توده یعنی کومه
کومتر قار معناسنه بللور قاره استعاره اولنمشدر سوده یعنی تراشیده یا بنده
مذکوردر دست بللورین صفاده بللوره مشابر الدم بلعاق ضیق معناسنه بلاقع
اوت بتمز یرکه انده اصلا بتیج بولنمیه ارضی قفر معناسنه بلقع مفردیدر الیمین
الفاجرة تذر الدیار بلاقع حدیث نبویدر یعنی عمدا یمین کاذب صاحبنك دار ودیارینی
خراب ترك ایدوب آب وآبادانلقدن بر اثر قومز ونعوذ بالله تعالى من الفجور ونسئله العصمة
فی القول والعمل بلاهت غفلت عقل وقلت فطانت امور وحمق وظرف شیء وایذائی
بلمامك وساده دل اولمق ارباب بلاهت ساده اولوب دقایق اموری بیلمیانلر بلغه
کفافی قوت اولجق قدر شیء بلغان مراده واصل اولمق م بلوك جماعت مفروزه ومقاطعه
معناسنه ملوك بلوك یعنی ملوك طوایف که جمله‌سی بر سلطان اعظمه منتمی ومنتسب
اولوب زیر حکمنده اولالر لکن هر بری مملکتنده مطلق العنان وذی حکومتنده اولالر
مملکتك خلجی پادشاه اعظمدن فی الجمله مقطوع ایتمش اوله‌لر ن بلارك با عجمیله
جوهردار قلیج م بلبان واغوشی اتابکلردن ایکی شهزاده‌دردر ب حرفنده ذکری
واردر بلقیس حضرت سلیمان علیه السلام بلقیسیدر معروفدر م بلغاق فترات
ف بله کوز قپقی ف بلضم ایله کوپری وجسر م براب کرده تکیه چوپل بزد زیرکان
هرکس کش اعتماد برین آبکون پلست بونده آبکونه فلك معناسنه‌در یعنی هر کمك
که اعتماد واتکاسی بو مجاز خلایق اولان آبکون کوپری‌یه یعنی چرخ مینویه‌در ارباب

عقول قسنده کورنجدن بنا اولنمش کوپری کبی صو یر اعتماد و اتکا ایتمشدر که عاقبة الامر
اول صو اول کوپری یی یقوب خراب ایده جکدر زیرا صو نا کوجه اکا اعتماد ایتمشدر
اما ساعت بساعت اول انك افناسنه سعی ایتمده در کش اعتماد که اعتماد ینك تقدیرنده
بل صیغه فعل ایله اصلندی معناسنه بلل اصلنمق و اصابت ایرکمز بن برچیزی

فصل باء م ف بم نقاره نك قبا صداسی که

فصل باء ن ف بیجه دزدیك
صدای تیز نیز زیر دینلور

بنا صیغه فعل ایله بعد معناسنه بنو مصدر یدر ف بنام نامدار دیمکدر ف
بنکار نکبن باء عجمیله در ف بند نصیحت و وعظ ف بند باء عربیله بوقاغی
و دوکم و باغلمق بنود جمیدر فارسیده اوزان عربیله جمع اولنمشدر اکر ذکر شکر بنود
یعنی حلاوته نیشکرده وکملی یعنی فاصله لی حکایت ف بند قبا دکمه لر ف بندار بنی
صنورلر ف بندا شت قیاس ایلدی و بلکیلك صانمق و سنلك غرور بو وجود ایشان
دربندا شتی است یعنی انلرك وجودیله غرورده در ف بندا بمثله و صنو
بنات فلك کواکب سبعه سیادر و ابعه بنات فلك مراد شمسده بنات جوطبود
بنات نعش یدی قرداش دیمکله معروف یلدزلردن مداری قطب شمالینك قریبنده
عرض لج سمت راسنه اوغرارك حرفنده ذکری واردر بنات ضمایر نفسنده
مضمر اولان معانی و مضامین ف بنجه کف بنفشه بنفشه نك معربیدر ف بن کوك
و اصل اذ رعیت شهی که مایر بود بن دیوار کند و بام انتود یعنی بر پادشاه
که رعایانك سرمایه سن الندن الدی وغنی یر کرم و عطا ایلدی اول کمسنه کبیدر که
دیوار سرایینك دیبنی و اساسنی قازدی و انکله چامور ایدوب سرایینك طامنی
صوادی ف بن دندان دیش دیبی از بن دندان یعنی جان و کوکلدن دیمکدر ف
بنفشه معروف چیچکدر و ساحت حدیقه ادم بادونی باغ بنفشه اوازقافیه
بنفشه نك ... اشعارده بنفشه قافیه سی زیاده تنك اولدوغندن جمله
دواوین شعرای متقدمین و متاخرین تتبع و استقرا اولنورسه قافیه مذکوره ده

برقصیده یابر غزل بولنما مغله طریق مبالغه و غلو ایله ساحه باغ جنتی اول
باغك یالکز بنفشه روضه سنه نسبه قافیه بنفشه یر تشبیه نا مقبول ایتمشدر
کما یشهد علیه قول حسان • وانما الشعر لب المرء یعرضه • علی المجالس ان کیسا و ان حمقا
و ان اشعر بیت انت قائله • بیت یقال اذا انشدته صدقا ف بنکاه اوبه و کوی
ف بنکاه صبر یعنی صبر اوبه سی بنان برمق اوجی و برمغه دخی دینلور ف بنه
قیم ایله اغرلق ف بنهان کیزلو و صاقلو بنی هاشم سادات کرام اهل بیت
نبوتدر بنو قنطورا طایفه ترکه دینلور بنی عباس مراد خلفای بنی عباسدر که
حضرت عبد الله بن عباس نسلندندرلر بنی امیه مراد ملوك بنی امیه در که
اسلامده الف شهر حکومت ایلدیلر قال القاسم بن الفضل حسبنا ملك بنی امیه
فاذا هو الف شهر لا یزید و لا ینقص • ا م • حرفنده دخی بیانی واردر ف بنج آب
بر نهرك اسمیدر ف بنکه ورد ضم ایله کل تکلی کلبن معناسنه بند عربیدر
بیوك علم بنود جمعیدر ف بناه الجا یعنی صغنمق ف بنکان طاس قپاغی
و ادبر و ساعت شیشه سی و لکن بنت مخاض

فصل باء و
ف بوتر الیون و کوسی ارینجك طپراقده ظرفدر ف بوتقه مثله ف
بوستین پوست معناسنه معروفدر بواد هلاك ف بوی قوقو یعنی رایحه
ف بو تخفیفدر ف بویا قوقوجی غالبا لاسیما عند الاطلاق روایح طیبه ده
استعمال اولنور ف بوشیده اورتلو بوس واو محض ایله قبله یعنی اوپش ف
بوسیدا اوپدی ف بوسیدن مصدریدر بوش همزه ایله شدت ف بول کوپری
و جسر بل بلا واو دخی لغتدر یا بنده ذکر اولنمشدر ف بو بود کلمه سندن
مخففدر ف بود و اولك اسکانی ایله ایدی معناسنه و مخیله اولور معناسنه
ف بوقلمون رنکارنك الوانز دونن جسم دهر بوقلمون یعنی متغیر هر بر وقتده
بر درلو حاله کیریجی بوادرق براق و لماع اولان قلیجلر مفردی باد قه در ف
بوغرا و غل ف بور بها جنکیزلر عصرنده بها نامنده بر کمسنه نك اوغلی بر شاعر در

ف بوردستان حکایت اوغلی دیمکدر نیجه وقایع کورمش وکیچورمش جهان دیده
کمسنه لره دیلور عرب اخو الحرب وابن الحرب وابن الخطوب دید وکیکبی نیم روز و
کاه بوردستانست • نیم روز بر شهرك اسمیدر یعنی شهر نیم روز مجرب امور وجهان
دیده ووقایع کشیده اولان کمسنه لره جای وطندر مراد اهل بلده مذکوره جمله
وقایع کورمش وکیچورمش ومجربلر امور عالم ایتمش کمسنه لردیمکدر ف بورزالك مراد
رستم در بوایز قواطع معناسنه بون بالفتح بعد معناسنه وبین اللحم والاخشاب
بون یعنی ات ایله دکنك بیننده بعد بعید ومسافت کثیره واردر مراد انسان
دکنکله تاب وتوانی اولمز دیمکدر ف بوسیدن باء عجمیله بلمك ویوکرمك • با
م • حرفنده ذکری واردر ف بویان یلیجی ف بویربلمه • م • ١٠ • حرفنده ذکری واردر
بوذر مراد صحابه کبار کرامدن ابوذر غفاریدر رضی الله عنه بولهب مراد ابولهب
ابن عبد المطلب در مشرکیندن ایدی • م • بوذن لقبان وبولهب جوی • رعنا
صفتان ورعنا کوی • رعنا اوصاف محبوبانندندر بابنده مذکوردر • وارعن
احمق معناسنه در قوم یهود رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه نظر
نظر والتفات ایله تا که سنکله تکلم ایده لم دیو یا محمد راعنا لفظی ایله خطاب
ایدرلر ایدی لکن ضمیر اندیشه لرنده حاشا احمق معناسنی قصد ایدوب توریه
ایدرلر ایدی وبو لفظ ایسه مابینلرنده مشتبه تقامنده سوکلنوردی وعلی
هذا التمهید بیت مذکورده منافقلر وصفنده در یعنی ظاهر اسمده مسلمان
اسمی ایله ملقب اما حقیقتده کافر وصورتده محبوب لکن قصد وسیرتده فاجر
وخاین بوادر اسرع حوادث دهر وجمع بادره در المحکك السنه اولان اتنه
دیلور بوایق مهلکات وظلم وشر وغوایل ودواهی بوادی وحواضر یعنی اهالی
صحرا واهالك مدن جمع بادی یعنی خارج بلدده مدینه یرکلن وجمع بادیر در
صحرا معناسنه ف بوریا قمشدن حصیر بوکین جمع باکوره بمثلت ابتدا طرفنده
دیلور واول مطر وسمی ف بود ارغج یعنی جلهانك برزدوقی ایچون اوزندی

ایلك

ایلك وفاء معناسنه ف بوه بیقوشه مشابه بر قوشدر بوم بیقوش واوکی
قوشی وممکلکت وسرحد وقرارکاه بوالجمع بالیه درچوبیشلر معناسنه • م •
عطفنا تحییتنا مساعیه انها • عظام المساعی لاعظام البوالیا • الف الطلاق
ایچوندر یعنی اثناء طریقده کیدرایکن مشهدینه عطف عنان راحله ایدوب
مخادم ومساعیسنه سلام ویردك یعنی قبرینی طواف ایلدك زیرا انك مساعی
مساعی عظامدر زیر خاکده چوریمش کموکلر دکلدر بیتده جناس تام ومذهب
کلامی واردر یعنی وکل من کان عظام المساعی یحیی تحییناه ف بوربا عربیله
بهلم کورانتك اسمیدر ف بونبش عنبد ف بولاد معروف دمور در

فصل ب م

ف بهمن کانون ثانی وبر جیجکدر
زعفران بکزر دفع چشم بد ایچون یقوب بخور ایدرلر بهمن سرخ وبهمن سفید
ایکی قسمدر وبر شخصك اسمیدر جولاهنای سیمود که فلك مجمره شکل دفع چشم
بدرا بر اتش خورشید بهمن میسوخت یعنی بر نوع بهار دلك کوستردیکه فلك
مجمره دان هیئتنده دفع ضرر عین مصیب ایچون آتش آفتاب ایله بهمنی یاقدی
بهجات سرورلر بهجه مفرد بیه سرور معناسنه ف بهادر شجیع وقوی
بهلوان ف بهره نصیب بی بهره یعنی بی نصیب بهار کسر ایله طیب الرایحه
بر قرمزی جیچکدر بهار فتح ایله فصل ربیع ویاز وقرنفل ودارصینی وهیل
وسیبر وبوانواع اشیای حاره تحسین ماکل ایچون اطعمه یه کیره نسنه لره
دیلور عربیده توابل دیدکلریدر بابنده مذکوردر لعبت حادثه دز ف
بهنا واسع ف بهنا ورمله ف بهلوارقه واومز ف بهی حسنا دخوب منظر
محبوب • ش • م • حرفنده ذکری واردر ف بزا یودیمکدر ف بهی اتولك ف بها
قیمت بهاء حسن ف بهن دشت واسع صحرا بهلم جود بهرام کوردخی دیلور
ملوك ساسانیاندن معروف پادشاهدر صنیده مایل وبها ددا بیی بهرهت
صیغه فعل ایله ای غلبت وفهرت بهراء اضاء نده زیاده غالب نسنه کرکوزلری

باقه ده خیره ایلیه بهیم قرانکلو لیل بهیم ای مظلم ف بر آبوا بهی برنج ترنج عنب
بنان یا بترنج اوردد یعنی اول باغلت ابواسی حکه سنده اولان زنخ ایله محبوبلرك
حکه لری التنده اولان ترنج غبغبی زنخه کتوردی یعنی رشکندن بی دماغ
و مریض اولدی زنخ حکه وحکه ده اولان چقوره دینلور بابنده مذکوردر
بزنخ وترنج وبرنج کلمه لرنده صنعت تجنیس خطی واردر ف بهرام کوکب
مریخ بخشی اصغر ایله موصوفدر سپاهی واهل سلاح وکردان یعنی شجعان
ومرکان وعیاران ودزدان یعنی حرامیلر یلدزیدر ف بهرام نام پادشاهی
عیراز بهرام کور ومطلق پادشاهه دینلور وقوش آشکفی بهرام سیاف کوشه
خنجر کرفته مراد کوکب مریخدر یعنی تیغ زن فلك اولان مریخ الن خنجر قبضه
اوردی ف بهشت چادکانه جنان اربع دنیا سغد سمرقند شعب شیراز غوطه
دمشق ابله بصره بو چاری اربعه یه اتفاق ایله جنان دنیا دیشلردر بهلول
اولیاء الله دندر ف بهبود شد رستك وراحتلك وایولك درکار جهان بوی
بهبود خلاص هر روز بود سد بلا محکم تره یعنی کار دنیاده خلاص راحتلکنه
سعی ایدوب چالشمق هر کونده قید بلا زیاده محکم اولمغه سبب اولور هر بر
حرکتده بلادن بر قید زیاده اولوب زیاده محکم ایده

فصل

ف پیروز مظفر وغالب وفرصت وبختلو ف پیروزه

بیتی

معروف قیمتلو طاشدر وحرز طاشی ف پیروزه خنك کوك قیرآتلو معنا
ف سوند باغلیجق باغ وایکی شیئی بر بیرینه بند ایتمك ف یارب چو زخالت پیره سا دم
منزل ف پیوند محبتهم بفضلت مکسل یعنی خدایا وقتا که وحشتکاه قبری
منزلکاه ایلدم محبتهم پیوند ورابطه سنی یعنی رضا ورحمتك سلسله سن
وسندن سندن قطع ایتمه محبتهم ومحبوبز آیت کریمه سندن اقتباس در
باب تضمیننده دخی واورسه مساغی واردر ف پیر قوجه ومرشد طریقت
ف بارای پیر وبخت جوان یعنی مجرب جهاندیده عقل پیر وکنج وقوتلو

طالع ایله

طالع ایله عقلك توجه سی وطالعك کنجی دیو تمثیل اولنور پیرانه جوانی قوجه کشی
کنجلکمك او بالعکس شیبان عجیبان هما ابرد من ثلج شیخ یتصبی وصبی یتشیخ
تمثیلنك قیمتیدر ف پیره زن قوجه قاری ف پیره زنی یعنی بر قوجه قاری یا تنکرنجوی
ف بیر سیمی پی ادبلك وادتو واکسك عمل خارج ف بجنتی الکلك عاجزه کرفتار اولوب
بجنتی سودای باطل مشغول کشت یعنی خیال خام اونونی الملکه باشلدی یعنی افکار
فاسده یه مشغول اولدی بیداء استسر صحرا بیض الانوق قاف ایله جمع نقدر قره قوش
معناسنه یعنی قره قوشك یمرطه لری اعز من بیض الانوق عزیز الوجود اولوب اله
کیرمسی ممکن اولمین شیئده تمثیل اولنور زیرا بیاض قره قوش بولنمق جمع بین الضدین
کبی عدیم الامکاندر بیدره مصرحالکی بلك اشرفلك عموسیدر کمملك اشرف عدد
ایلدی ف پیمان عهد معناسنه همیشه پیمان ودلرا بو فا ومهرت درست وشکسته
داشته ام یعنی مدام محبوبك عهدینی وفاده شکسته ودلمی محبتنده درست وبسته
دوتمغه عادتمدر پیمان ودل وفا ومهر ایله مرتب ودرست وشکسته غیر مرتبدر زیرا
پیمان وفا شکسته ایله بسته ودل ومهر درست ایله مربوطدر وازجکر زهاب
خون اب وبر دیده راه خواب کشاده وبسته کرداشته یعنی کدا شته ام وجکردن
خونا برسنی نشین کشاده ودیده یه طریق خواب استراحتی بسته ایلدك شعار مدد
لف ونشر مرتبدر تا کی بلحت واندوه من ازدیر ودزودا امدن وشدنت کم وبیش
شود یم راحتم سنك کیچ کلمکدن کم وغصم تیز کتمکدن زیاده اولسون آمدنت
وشدنت دیر وزود ایله کم وبیش راحت واندوه ایله مرتبدر تا چند من وتو
از نیاز وناز دوست ودشمن جفا ووفا یکدیکر باشیم یعنی بنجه بر دك سن
نیازم وسنك نازك سببی ایله بندن دوستی ووفا سندن دشمنی وجفا
اولق اوذره بربیرمزك دوست ودشمنلك وجفا ووفا سنده اولکلم من وتو
نیاز وناز دوست ودشمن بربیرله مرتبدر اما جفا ووفا ما قبلی ایله
غیر مرتبدر وجفا وحق دوستی راجون اشك وکیسو بیت دوعین وبیا

پشت خود داری وپی اندازی ودخی بحه بردك ظلم وجفا ای اشك دیدهٔم کبی
اوکومده دوترسن وحق دوستی یی کاکلك کبی اکسکله براقورسن جفا واشك ودوری
من وداری بالانتظام مرتب وحق دوستی وکیسوئیت وپس ونشت خود وپی اندازی
بر بریله مرتباً منتظم دراتیم فراق وامید وصال چون چهره وزلف خودم کاه خوش
وکاه مشوش میدادی چون زلف خودم یعنی چون زلف خودمن اتقدیرنده دریعنی خوش
فراقدن بنی کاهی زلفك کبی مشوش وامید وصالدن بنی کاهی چهرك کبی خوشحال
ایلدیكن بیم فراق وامید وصال ایله چهره وزلف غیر مرتب وچهره وزلف ایله
خوش ومشوش مرتبدرلر غ • د • حرفنده عدا فی مادّه سنده مع فقرات اخر
وزیاده معنی ذکر وشرح اولمشدر ف پی سند یعنی قوت اولدی ف پیوست باغلدی
ف پیوستن مصدریدر ف پیوست همیشه مدام معناسنه ف پیوسته مثله
ف پیوند باغ یعنی بند وقوم واقربا ودوستی اتصاللرینه علت اولان شیئ مثلا پیوند
ولادت پیوند مصاهرت پیوند نان ونمك ونحوها دیدکلری کبی ف پیشانی
آلن ف پیرایه وصف ترکیب ولون سخن بیراکی یعنی سوز بزدیجی ف پیغام
خبر ف پیغم مثله بیض ح • ی • حرفنده مذکوردر ف پیلد ظالم بیت الاحزان
ماتم خانه ف پیرنك باء عربیله هیولی معناسنه ونقاشلر بر صورتی تصویر
ایتدکلرنده ابتداء بیرنك رسم ایدرلر بعده اول رسمه الوان طولدیررلر پس
اول رسمه بیرنك دیرلر ف پیش اولك ف پیش نظر اوردخاطره کتوردی
دیمکدر ف پیشه باء عربیله اورمان ف پیشه باء عجمیله کار وصنعت
ف پیشی باء عربیله زیاده وزهر معناسنه ف پیمانه جام شراب واولچك
ف پی اکسنه وعقب ف پیشکار خدمتکار ف پیشکاران جمعیدر ف
پیشکاران چهار کانه مراد طبیعت انسانیه ده اولان خدام اربعه در
هاضمه • جاذبه • ماسکه • دافعه • بونلره ماعدا اوج قوت دخی واردر که
مخدومان سه گانه دیرلر نامیه • غاذیه • مولده مجموع خادم ومخ

طبایع سبع دیرلر هر برینك معناسی بابنده مذکوردر ف پیدا ظاهر واشکار ف
پیشگاه قارشو واوك ومیدان ف پیم فوق بیت معمور اسمانده کعبه اشرفه اسنده
ویرا برنده مطاف ملائکه بیت معمور ایله بنام بربیت در کعبه معظمه اهل ارضه
قبلهٔ صلوة اولدیغی کبی بیت معمور دخی قبلهٔ دعادر بیض محبوبلری ویسوفه
دخی اطلاق اولنور بیض قواضب سیوف قواطع دیمکدر مفردی ابیض در ف
بیدق شطرنج اتلرندن معروف آتدر دانه بیدق تزویر وتصحیف منصو
احتیال مشغول کشت یعنی کذب بیدقی سورمکه وحیله منصوبه سی ایجاد
ایدوب دوزمکه باشلدی منصوبه بابنده مذکوردر ف پیل فیل ف بی طایل
بیفایده ف پیرامون باء عجمیله اطراف وجوانب یعنی چپ چوره واتك معناسنه
یعنی دامن ف پیرامن مثله ف پیله اوق دمری ف پیلك چتال دمرلو اوق
اهل بدخشانك استعمال ایتدیکی بر نوع اوق دمرینه که کسمه دیرلر وپیلك
آخر الزمانه اوکتا قاآن آمده هلاکو وصفنده در یعنی پادشاه اعظم اوکتا قاآن
اوقینك چتال دمری ایدی مراد سلاحی والت نفاذ حکمی ایدی دیمکدر ا • ف
حرفنده • ص • ا • حرفنده بافی فقرات شرح اولمشدر ف پیکان دوشاخ مثله
ف پیغاره باء عجمیله سرزنش وبهتان وناکس وملامت وجنك وطعنه ف
پیراهن کوکلك بیضاء کوملکی بیضاء وصفراء کومش والتون ف پیراسته
دوزلمش وقوشلمش ف پیراستن اغچی دباغی بودیوب اصلاح ایتمك وزراعت
یرین دوزمك وبزمك ودوزمك قوشمق وقوشی طاشله اورمق ف پیژن
باء وزاء عجمیله کوان کودرز کیکاوسك پهلوانی ایدی افراسیاب ایله ماجراسی
اولمغله انی اله کتوروب حبس ایلدی • ج • ا • حرفنده پیژنك دیو حکایتی
ودخی • ك • حرفنده ذکری ومناسب بیتی واردر ف پیه ایچ یاغی ف پی مثله
پیه دن تخفیف درف پیچیدند صاردیلر ف پیچیدن مصدریدر ف
پیکر شخص وهیئت ف پیمودندا ولچدیلر ف پیمودن مصدریدر • د • ا • ف

حرفنده ذکری واردر ف پیشوا مقتدا و امیر و حاکم ف بیچاره کوهر و لعل و کوك
بحق باللجه بحق بیدجمع بادیر صحرالر معناسنه ب لا البید بیداء ذنهم بنهضتی
نحو الخلیج ولا البحار بحار یعنی وقتا کم سن خلیج دومه حرکت مراد ایلیه سن
نر صحرالر و کلده صحرانده دریالر دردن یعنی بوادی و صحاری و بحار دوانهن
سنی عزیمتکدن منع ایلمز و همتکه نسبة کلا شیئدرلر بیره حلبه قریب نهر فرات
اوزرنده بیرجك دیدکلری شهردر سکان بیره یعنی اهل بیرجك ف بیرزد النو
ف بیزبیدت الیمن عنبر بیز یعنی بیزه عنبر باغدیریجی ف بید سکود انجی ت
بید برك ترکیبدر یعنی سکوددن بیراقلی چوبان … میبیزد از بید برك یعنی
بعنو کبی سکوددن بیراقی النور دوکیلور ف بیکار خنبك ج ا حرفنده ذکری
واردر و نقش و اثکون ف بیاده بیه و شطرنج آلتلرندن بیدق دیدکلری الذی
بیتز شاه بز رخ بز رفعه نقریر بیاده دیکر فرو راند یعنی شاه اولکنه رخ اوزرن
رقعه شطرنج تقریرده اولکیدن ماعدا بر آخر پیاده دخی سوردی کلامده
مراعات نظیر واردر شاه و رخ دخی آلات شطرنجدن اولدوغی معروفدر
برکمسه نك علیه سنده نزاکت و اسلوب حکیم ایله کلام بدسوق اتمکدن
کنایه در بیت البقرا و کوزطامی بین فراق و بعد و میان دو چیز خواه معنوی
خواه حسی ف بی سپر چیقمق بقدم عشرت زمین را چی سپر کرد انید یعنی
پای عشرت ایله زمینی عیش و عشرتی چیغندی مراد عیش و عشرتدن تمامیجه
کام آلدی دیمکدر ف بیوه زنان توجه قاریلر ف بیوه زن مفرد بیدر ف بیوسان
ضم اول ایله امیدوار معناسنه ف بیوسد یعنی طمع کند ف بیوسیدن
مصدر بیدر طمع و رجا و تواضع و صاچو صاچمق و صیغنچ اولمق و صیغنمق
ب بعقد زلف بیردی هزار جان هنوز بیوسه نیست فرا بامن شکسته کسود
یعنی زلفینك دوکملریله بیك جانی اسیر ایلدی هنوز بن شکسته ده کسود
و تقیید طمعنی بغلمشدر کسود ایله شکسته کلمه لرینك جمعنده اولان تحنی

خفی دکلدر ف ناپیوسان یعنی نا امید این بنده بی پیوسیدکه بجاك این درکه بلجی
خواهد یا مثل چنین درحساب آمد یعنی بو بنده امید دوشمز ایدیم وظنی ایتمز ایدیم
که بو درکاهه کلوردم و بو حیوانی یعنی کبی بو اقلیمده بو مرتبه لازملودر انجق بنم بو
طرفه کلوب و بو کبی معا کوردوکم اتفاقیا ندنه واقع اولسنده ف پیروان
توابع بیت الراح میخانر ف بیچاره مضطرب ف بیچ کوك کافینی عربیله ف بیلکوش
قنق بیر یعنی ف بیغوی با عجمیله ترکی لساندر ترکی خط باخط بیغوی یعنی ترکی خط الله
ف بیك رسول ــــ اصلده چوق سکردوب یورلمین کمسنه یه دینیلور

باب التاء فصل ا

تأنی سنه بالیله استناع تانی شدنون ایله اکلنمك و آهسته کوزدن کاری تأنی
و تانی یعنی بلا استناع و بلا امهال کلمتین بیننده جناس لاحق واردر تاهیل
بر دوست کلدکده اکا اکرام ایدوب اهلا و سهلا و مرحبا دیمك لا تأسوا لا تحزنوا
دیمکدر تاوی صیغه فعل ایله اجتمع معناسنه من قولهم تاوت الطیر ای اجتمعت من
اوی منزلا ای نزله بنفسه ب ابناء قوم تاووکم علی حنق ای تاووا الکم حذف و ایصال ایله
یعنی انلر بر قومك رجالیدرلرکه سزه کلدیلر غیظ و غضب اوزره جمعیت و اتفاق
ایتمشلردر تارق صیغه فعل ایله یعنی اویقوسز قالوب تا علامت تأنیثدر ب اذا
کحلت عیناه رملا فلم یکن عجیب لئن باتت عیونی تارق مرثیه ده در و یکن
تامه در و تارق خبریدر یعنی وقتا که قبرده انك ایکی کوزی قم ایله طوله عجب
دکلدرکه کوزلرم کیجه لر صباحه وارنجه اویقوسزلق حالتنده قاله تالیف
علم موسیقی موضوعات و متعلقاتندندر و ایکی شی آراسنه الفت و توافق
ویرملك تأثیل تعظیم تأوی الیه یعنی اکا بنمتم اولوب رجوع و التجا اتمك تأدیب
ادبلندرمك ف تاب بوکم و قوت و کرم اسی ف تافت طوقودی و اکردی و بوکدی
و قازدی و دولندی و کوجی یتدی و طاقت کتوردی ف تافتن مصدر بیدر دوی
بتافت یوزدوندردی تابع حتی تابعه یکونان مع الانسان یتبعانه حیث

ذهب تاجیل تأخیر ف تاختن قاوشمق وقتنده اوملق وسکیرتمك وایلك بورتوق
تاخت سکیرتدی وسرعت فهم معنی یابشدر واسبه بر سلیسر عنب تاخته ع ن
حرفنده خنده یاش ماده سنده فقره سی ایله ذکر ونخرج اولنمشدر ف تاك اصم حرفی
وچرتلق انجی ف تاك دزانی یودم اصمه سی ف تاداج بغماف تادر قرانلق ف تاد
اردش که مقابل انجندر ف تادو بود اریش وارغج ف تادیانر فحی ف تادك ماشی
دیرسی تابل حجی توابله هیل وقرنفل ودارصینی وسیرو بومثلو نبها دات
دوکیلوب بربیرنه خلط واطعمه یه قوینلن شئدر ف تاجیك ولایت فارس واهالی
فارس ف تازیك زای عجمیله مثله ف تازیك زای عربیله لغت فرسدن غیری
لغت بلمینه تعصیلر دیدیکه لسان فرسی بلمینه دینلور ف تازی عربی مراکب
تازی نهاد یعنی عربی الاصل والنسب آنلر تالیتول صیغه فعل ایله ای عالج
البحر یعنی اعمال بحره مستغول اولدی ف تاوان جرم وجنایت واودك تاج
صیغه فعل ایله متهیا اولدی معناسنه وتاح للمجلس علی العود القاری یعنی
لغضان اشجار اوزرنده قمری مجلس ایچون غنا ایر حاضر ومهیا اولدیلر تارش
تلفان ایله ضرب وطعنی دفع ایدیجی ضارب وتارش یعنی طاعن ودافع تارج
ای فاح الریح الطیب تامیل وعد ایله امیدلندرمك ق تابستان ایام صیف تایه
ضایع وبیتکن تانق بر امرایر بعقلده تحسین رأی وعمل ایتکه دینلور تالد
اسکی مال تالد وطارف مال عتیق ومال جدید تاق صیغه فعل ایله اشتاق

فصل ث ب ف

ثبغ حرفنده ذکری واردر

ثباد قوم وقبیله فارسیده ثباد هلاك عربیده ثبور وثبیر صیغه فعل ایله
ای یهلك وکاد معناسنه ثبری ای تظهر ثبری الصبح صیغه فعل ایله
وانتشر ضوؤه ثبرج اظهار زینت ثبرجت ای اظهرت زینتها ثبلج اضاء
ف ثت اصمه یعنی خام ثبدد تفرق ثبج تقدیم جیم ایله اوکمك ف ثبیره
طبل وکوس وصور ثبیره زن طبل زن ثبجبج بر مکانده حلول ایتکده متمکن

اولق بجموعه دنتن وسط مکانرد دینلور با بنده مذکوردر ثبا بعرجمع ثبعدد
ملوك یمنه دینلور قیاصره روم واکاسره عجم کبی ثبذیر ناحق یره انجه صرف
ایتمك ثبختر تکبر وغرور دن صالنی یوریمك ثبعات وساوس وبلیات
وذنوب ثبعمعفره دیلر ثبدید تفریق وتشتیت یعنی طاغیتمق ثباشیر هرشیك
اولی ثباشیر صبح اوایل صبح یعنی هوا ایتدکه روی زمینده حاصل اولان طیرلوب
یول یول خطوطه دینلور ثبو صیغه فعل ایله یعنی منزله حلول واقامت بلدی
ثبوئ مصدریدر ثبلد عدم ذکاوت وضد تجلد بی ثبلد یعنی بلا جبانت والجعلو
کوسترمزیزین یعنی با تجلد ثباله یعنی هلاك وحسران اکا مصدریت اوزرنه
منصوبدر ف ثبانجه ال ایله بوزه اورمق ترکیده دخی مستعملدر ثبلبل اختلاط
السن وغوغا قوتی اولق ووساوس صدور واصحاب اراتك ذایلری مختلف اولق
ثبرکسی ایله غیر مسکوك التونه دیرلر والتون وکومش معناسنه ه وماء علی الرضر
یجری کانه صفایح ثبر وقد یسکن للجداول ای فی الجداول ثبغ خافض ایله سنو
یعنی صوا بحق جای طاشی اوزرنده اقر کوبا الواح سیم درکه انهر لجینده سبیکه
اولمشدر ثبجع صیغه فعل ایله ذبح ایده سن دیمکدر حتی م نفسك ثبجع اصلی حتی
تاددر وما استفهامیه در حروف جردن بری اکا داخل ولدوقده الفی ساقط
اولق قاعده عربیه دندر بم ولم وعم کبی معناسی الی ما یعنی نیجه یه دك نفسکی
بوغزلرسن وقتل ایدرسن ف ثبخاله حما دن دوداقده چیقن اوچقدر م پرثمان
چوبدیدن چرخ دزتب خالت . جوشید دلش برصفت ثبخالت یعنی وقتاکه
چرخ خالکی حما ده غصه لو کوردی غصه سندن قلبی دوداغنده اولان اوچق
کبی حراره کلوب قاینه دی وجوشدی بیتده جناس ترکیب مفروق صنعتی واردر
ثبصبص تملق ایتمك ف ثوبره آت توبره سیدر ف ثباهی ثبکن ثبلی السرائر
ای تختبر القلوب والضمائر یعنی ثبعرف ما طاب من الضمایر وما خفی من الاعمال
وما خبث منها یوم ثبلی السرایر اتوکونودن متمایزا ولان کونده مراددر دنیا مند

تبریزکشی اقرانی اوزدن فایق اولمق تبریز عجمده سواد اعظم بر شهردر تبت کسکو
بلاد بالمشرق ینسب الیها المسك الاذفر

فصل تت

ف تتق پرده تتابع بربرینه تابع اولمق و بربرینک عقبنده کلمك تتقل کمقفذ دلکو

فصل تث

خ ذ حرفنده ذکری واردر
تثقفهن صیغه فعل ایله ای تسویهن وبمعنی تصادفهن او تأخذهن او تظفر
بهن او تدرکهن تثقیف راست کردن نیزه تثبت طبق بکلکی وبرنق بیر خونریز
مغل کجاسامان تثبت وتوقف داشت یعنی افراسیابک مغل اوقنه مقاتلیه
طورمغه یر ممکن که صبر وآرامی اوله تثریب لوم ایتمك لا تثریب یعنی لوم یوقدر
واولمز تثنی حسن ولطافتدن اکیلوب بوکلمك وبانلنه یا نرصا النوب بیل ایتمك
وبل بوکوب یره اوتورمغه دینلور تثلیث برشیئی اوچ حصه ایتمك واشکال الهندسه ده
شکلی ذات اضلاع ثلثه ایتمکه ومنجمین قتنده اوضاع کواکبك بروجده هر بر بینک
آخرینه نسبة بر وضع مخصوصنه دینلور وتسدیس دخی بو قیاس اوزره در
بابنده مذکوردر تثلیث وتسدیس ناهید یعنی زهره وبرجیس یعنی مشتری
مثلا زهره درجه ودقیقه ده حمل برجنده اولدوغی تقدیرده درجه ودقیقه ده
مشتری اسد یا قوس برجنده اوله بو تثلیثدر یا کذلك زهره حمل برجنده
اولدوغی تقدیرده مشتری جوزا یا دلو برجنده اوله بو تسدیسدر وعلی هذا القیاس والتعد
بو ایکی کوکبك که بری سعد اکبر وبری سعد اصغردر تثلیث وتسدیسلری
موجب دوستی اولوب غایت مبارکدر بروج اثنی عشرده ایکی تثلیث وایکی
تربیع وایکی تسدیس واقع اولور وسایر کواکب سیاره ده تثلیث وتسدیس
وتربیع ومقابله واقتران بربرینه اضافت ایله بو قیاس اوزره بر دار اوضاع
مخصوصه دن

فصل تج

تجلیه جلا لندرمك عروسك بزك وغازه وغالیه لرنده استعمال اولنور
تجشم تکلف مع المشقة تجاوب فتن بربرینه متشابه جواب ده فتنه لــو

مراد انواع فتنه دیمکدر بربری عقبنده متوالی کلان فتنه یر دخی دینلور اعاذنا الله
منها والسامعین وسایر المسلمین تجاسر جرأت معناسنه جسور مقدم وشجیع
وصاحب جرأت کمسنه یه دینلور بابنده مذکوردر تجوش صیغه فعل ایله غلیان
ایدر معناسنه یعنی قاینر وطاشر تجنی بیگناهه جنایت نسبت ایتمك ای ادعی علیه
ذنبا لم یفعله تقصر خطوها ذل التجنی محبوبه وصفنده در یعنی اول ناحق کناهه
نسبت ایتمك خوفی ومذلتی یا ب یوریمه وادملیحه قصیر ویاقی ایلر یعنی خجالت
اتهامدن آهسته یورر که بر مقدار سریع یورسه شاید اول ناحق یره کوز بکلکینه
ونیچیالکه نسبت ایلیه‌لر ویخفض جفنها کسر الدلال ودخی غنج ودلال یعنی نکل
وهبنک تمایل وتکسری کوزینك قبقنی اشغه دوتر مراد ذاتنده اولان کثرت غنج
ودلال سببی ایله کوزلرین صیقی دوتر دیمکدر الیف الخصر باذن الحواشی یعنی نازك
وابیجه قوجغه صغر وقوجغه مناسب بیللو وملایم ومرطوب صوبیر طوپتر اطراف
وجوانبلو وفوز الردف مذعور الاعالی یعنی بیوك کفللو وکفلندن یوقاروسی لطافت
واینجلکندن قورقر کبی تمایل وتکاسر ایدوب دتره یجی محبوبه تجرع بر ایکی یودم صو ایچمك
جرعه ضم ایله بر ایکی یودم صو معناسنه بابنده مذکوردر تجلد تکلف شجاعت
وجرأت دینلور صیغه تکلفدر جلد تحریکی ایله شجاعت وجرأت معناسنه
بابنده مذکوردر تجنن دلیلك وتکلف جنون تجن صیغه فعل ایله جنین دندی
فضله علی کل شیئ تجن برامه ای علی کل شیئ تحبل به امه خاصلی آنی جنس تولدید
اولان هر ذی روح اوزرینه تفضیل ایلدی دیمکدر تجنی جنینه حامل اولمق
وجنین بابنده مذکوردر تجتاب صیغه فعل ایله قطع مسافه ایلر معناسنه
ومنه اجتبت المسافة ای قطعتها واجتبت القمیص ای لبستها تجذیر
جذر نك تضعیفی ایله مصدریدر اصطلاح اهل حسابده ج ذ حرفنده
نه اولدوغی بیان اولنمشدر تجاهشنا البکاء ای تکلفناه وشرعنا بر جهش
بکایه شروع ایتمك وغیریسی اوزرینه اغلمق وج حرفنده ذکری واردر تجاحظ

صيغه‌سی تفعل ایله ای تهلکهم تجافی برشیدن کیرو طورمق ولزوم مکان ایتمه‌مک
اذ تکافی مستنکف ومتجافی بود یعنی دشمنه مکافات وانتقام اقتدارندن اعراض
وابعاد ایدیجی ایدی. ظ ن حرفنده ذکری واردر تجلّیهم صیغه‌سی تفعل ایله یعنی اشیاء
اخراج ایدیسر اجلاء وطندندر تجلّی برتو انوار قدسیه بماهتاب چه حاجت شب
تجلی را. یعنی شب تجلیات انوار جمال قدسی یه ماهتاب نه حاجت واردر برکسنه‌نک
قلبی صیقل ذکا وانوار فهم ایله مجلّی اولوب اکثر اشیا مصیب اولورسه ودخی امر
ظاهر وباهر اولوب دلیله احتیاجی اولمزسه انکله تمثیل اولنور تجهّم برکسنه‌یه
غضب وعبوس چهره ایله قارشولمق تجمّش مغازله وملاعبه تجعید زلفی وصاچی
بربری اوزرینه بوکمک تجفاف کسر ایله البسه حربیدندر که جنک کوننده آته وفیله
کیورلر تجانیف جمیعدر تجرید برشیئی کسوه‌سندن چیلاق ایتمک واصطلاحده
پایانیده کلام استعاره ده مستعار له‌یه ملایم وصف ایراد ایتمکه استعاره مجرده
دینلور ودخی برامرذو صفتدن اول صفتده کمالنی افاده ایتمک ایچون کندیدن
کبی برامر آخر انتزاع ایتمکه تجرید دینلور. مثالی رأیت من زید اسدا کبی مثلا زیددن
اسد انتزاع اولنمغله کمال شجاعتنه دلالت اولنمشدر. آخر کتابده شرح معانی
وبیان فصلنده ذکر اولنمشلردر بابندن طلب اولنمق احتمالیله بابنده دخی
ذکر اولندی. تخلیه تحلی ایله برنک

فصل تاء خاء

واوصاف پسندیده ایله متخلّق اولمق. واصطلاح تصوّفده نور وحدت ایله
مالامال اولمغه دینلور. ارباب معانی التخلی ثم التحلی دیدکلری بومقامه
ارشاد وقصد ایدرلر تحصیل حاصل کلام یا فعلدن دولمش ودیلمش واستعمال اولنمش
وحاصل اولمش بلا فایده حرید شیئه استغال ایتمک تحیت سلام ویرمک
تخشب تعرّف یعنی تعارف تخوید سرعت ایله سیر ایتمک تحرّی انسانک کندی
ظنّ وعندنده خیرلو واولی اولانی استعمال وطلب ایتمک وهو طلب احرى الامرين
واولاها تخفی صیغه‌سی تفعل ایله مشیدن ایغنک الّتی آشنور دیمکدر وهی الرّ

تخفی

تخفی الرياح بين نغافها. وتزل الابصار دون روابيها وشعافها. قلعه وصفنده
یعنی اول قلعه بویله قلعه‌در که ریاح صعب یرلری ودره‌لری مابیننده کیدر وکره
ونورودکده صعوبتدن وبعد مسافه‌دن ایغنک التی آشنور وبور عکدن قالور
واساسنک ثبات ورسوخندن دیوارینک باشنه بقمقدن کوزلر صورجر وقایر
یا نکاه چشم انده طریقی شاشورر. نغاف وروابی وشعاف هربری بابنده مذکوردر
تخاول صیغه‌سی تفعل ایله تزید معناسنه‌در. م حرفنده ذکری واردر تخدّد صیغه‌سی
تفعل ایله بونده تخیط معناسنه‌در. جدد احاطه‌یه دینلور واحاطه برشیئک
اطرافنی الوب اورطه‌یه المغه دینلور. والریح تخدد اطراف الرداء کما. افضی
الشفیق علی تنبیه وشان. ای اطراف رداء المحبوب یعنی بادنسیم رداء محبوبک اطرافنده
کزوب دولشور یعنی تحریک ایدر تاکه لطف ایله ای خواب نازدن اویره تجده که
برمشفق کمسنه امر غمش برشو کلوسنی ویار معنه وصول بولور یاخود تخددن
مراد مجرد تحریک اطراف ردادر زیرا جنبد بو قار و دن اشعد ایتمک معناسنه
دخی اولور لیس تخدّد نک معنی لان میسی تحریکه تحوّل حذاقت وجودت فکر
وبرشیده تصرف ایتمکه قدرت تخیل مثله

فصل تاء خاء

تخلیه بریکانی خالی ایتمک ونفسی اکدار وساوس وقذورات شکوکدن وعن
كل ما يشغل عن الحق پاک ایتمکه دینلور. اخلاص معناسنه وارباب معانی قتنده
ماسوادن خالی ایتمکدر ف تخم بذر ف تحمی برومند بار ویریجی تخم تخوم معالم
وحدود معناسنه مثلا تخوم سمرقند وتخوم بخاری حدود ومعالم اراضیسی
دیمکدر تخوم ارض کره زمینک اطراف وجوانب وحدودی تخوم هر تخوم یعنی هر
حدوا قلیمک مرتبی ومعیّنی یاخود سمت راسلرنده اولان کواکبی میانت
کلمیسنده صنعت جناس خطّی واردر تخوم ارضین طبقات زمینک جای
فصل وحد مشترکلرینه دینلور ف تختّه تابوت معربیدر ف تختّه جامه
بچلمش قماش ده تخته جامه یعنی اون طاقه یکه پارچه قماش یا بز

تخنيق تضييق تخنيق سبعين كرد مثلا بر كمسه نك سنى وعمرى يتمشه يا
سكسانه ياسائر عقود اعدادك برينه قريب اولدقده تخنيق سبعين يا تخنيق
ثمانين كرد ديو وصف اولنور تخفيف مؤن مصارفى ومصروف عليهى تقليل
ايتمك تختكاه پاى تخت پادشاهى تخز صيغة فعل ايله يعنى بره سقوط ايلمك
خوردن در بره سقوط ايتمك معناسنه تخمين بر شيئى من حيث الكمية يا من
حيث الكيفية مقدارينى يا قيمتينى يا وصفنى حدس يا وهم ايله تقدير ايتمك

فصل د

تدمر اسم بلده دركه تدمر بنت حسان
ابن اذينه بنا ايتمشدر حسنا تدمر مراد تدمر شهرينى بنا ايلين خاتون
مذكوردر تدنق بخل وطماعى يا الكزلك وكندى مسافر كورمك ايچون ماهيابده
اكل طعام ايتمك مجد الدين سمرقندى كه مال دابمرابجه وتدنق جون جوجو بجو
كردد يعنى ربا وبخل ايله مالى اديه كومه سى كبى دانردانر جمع ايتمشى ايدى تدنق
حسابده استقصا ومناقشه ايدوب نقير وقطمير كوزتمك حضرت حسن
بصرى كلامندندر لا تدنقوا فيدنق عليكم تدليس مشتريدن سلعه نك
عيبنى كتم ايتمك واصطلاح محدثينده بر محدث ترويج اسنادا يچون
معاصرى اولان بر مشهور شيخ ثقه دن بر حديث روايت ايليه كه كندى
استماع ايتامش اوله بلكه انده اخفى قليل الاعتبار بر شيخدن يا اول شيخ
ثقه دن استماع ايلين قليل الاعتبار دن استماع واخذ ايتمش اوله مع هذا
عن فلان ديو اول شيخ كبيرى تسميه ايليه لكن حين اداده عن فلان
لفظى ايله ادا ايتمك شرطدر اما حدثنى يا اخبرنى يا انبأنى يا سمعت
لفظى ايله ادا ايدرسه كذب محض اولور بالاتفاق روايتى مردوده دور زيرا
كاذبك روايتى مردوددر اما عن لفظنده اخفى كتم وتدليس كيفيتى
اولمغله بعض اجلة محدثين ترويج قصديله استعمال ايتمشدرلر زيرا عن
لفظى صحيح غير مصرح فى الكيف در ومعاصر ايله قيد اولنمغين زيرا
شيخ مذكور معاصرى اولدوغى تقديرجه وهم وتدليس مرتفع اولور
تداعى جعرشمق وديوار يقلمغه ديلور يقال تداعى البناء اى سقط لكن
صددنده اولدوغى حالده معنى اول مناسبده تدرب صيغة امر ايله عادت
ديمكدر تدرب مصدرييه عادت ايتمك معناسنه تدريب مثله تدهده
صيغة فعل ايله يورلنمك ديمكدر تدهده الموج من علو كدهيا يعنى
درياده موج بلاى آسمانى كبى يوقارودن اشغه يوارلنمك وجائزكه تدهده
بحذف احدى التائين فعل مضارع اوله پس دفع ايله تلفظ اولنور يوارلنمق
معناسنه تدارك بر شيئ فوت اولمدين اكا علاج وچاره ايتمك تدمغ غين
معجمه ايله كبر ودماغدار اولمق تداوير مراد افلاك تداوير كواكب سياره
كه افلاك غير شاملة للارض درلر وكواكب ستة سيارات انلرده كركز الفص
فى الخاتم مركوزدرلر پس بو سببله كوكبه كاه سرعت وكاه بطؤ وكاه استقامت
وكاه تحير يعنى رجوع عارض اولور انجق قمره رجوع عارض اولمز زيرا
فلك حاملى فلك تدويرندن حركتده اسرعدر تدوير مفرد ييدر تداول
بر شيئى عادت ايتمك تقول هذا مما تداوله الناس اى جعلوا عادة لهم
تدفق انصباب ماء يعنى صوبك اندفاع ايله دوكلمه سى تدرج بر شيئه
باير باير واهسته اهسته ترقى ايتمك ونائل اولمق تدوب صيغة فعل ايله
ذاب دن تعب معناسنه وتفس تدوب اى تشعب تدور

فصل ذ

تذكى صيغة فعل ايله تشتعل معناسنه
بشعلة الراى تذكى شعلة الباس ولذة المجد تنسى لذة الكاس
يعنى جودة رأى شعله سيله آتش حرب شعله لنور ونيل شرف وكرم لذت
شرابى اونتدرر تذبذب تحرك وتردد ف تذذ وسوكلن قوتى تذب
صيغة فعل ايله تدفع معناسنه تذبل صيغة فعل ايله برنرده اولور
ديمكدر يعنى صولوب ذبولدن صولمق معناسنه

فصل ر

م ترغولسان خوارزم ده مسافره تقديم ايتدكلري ما حضري طعامه ديرلر
ترفل تجختر يترفل اي يتبختر ويمايل في مشيته كبرا ترتبت مرقد ترشيح حتى
ترتيب وبرمق معناسنده وتزيين واصطلاحده كلام استعاره ده مستعار منه
ملايم ووصف ايراد ايتمك ترشح سزمق ودملمك تره ماهي سبزوات ومخضرات
شلغم وشونده دخي خاصة بالغلبه ديرلر ترحة غم ووراء كل فرحة ترحة
وعقيب كل نزول ترحال يعني هر سرورك عقبنده بر غم وغصه وهر نزول
واقامتك عقبنده بر رحلت وكوچ واردر بو فقير رغبة في الرجا ديدم كه
ووراء كل ترحة فرحة وعقيب كل ترحال نزول وحسبنا الله ونعم الوكيل
ترحال كوچ ايتمك م ترفاق لغت خوارزمده سلحداد وسلاح وارمغانه
دخي ديرلر بعض نسخ لغتده ترقان نون ايله در ترنان ورنر مقام ايله
ترديد وترجيع اصوات ترسل مجموعه انشا ورفق ومهل ترديد دونمك
ترداد صيغه فعل ايله تردد دن يعني امر كده يا امر حقده تردد ايدر معنا
ترود معروفدر ترشيق تحسين وتلطيف يقال رشيق القد اي حسن القامة
ولطيفها تراكم قات قات بربري اوزره ترائي مطلقا كورنمك واثبات
وجود ايتمك وبربرنه كورنمك ترجمان معبر يعني ديلمج معروفدر ترهات باطل
سوزلر ترب كسر ايله يا اشداش اوغلنجقلر كه برسنه ده يا بر آيده يا بر
كونده انالري قارندن بره دوشمش اولالر ترب ضم ايله طپراق ترادف
بربري اكسنه بنمك وبربرينك اردنجه تعاقب ايتمك وايكي كلمه بر معناده
اولمق ترجيع ترديد صوت وانا لله وانا اليه راجعون ديمك ف ترنج نارنج
برنوعيدر معروفدر ترنج زليخا اي مراد آفتابدر اصلده زليخانك حضرت
يوسف عليه السلام قصته سنده اي لوم ايلين خواتيني مسافره دعوت
ايدوب امتحانا اللرينه بر سكين ايله ويرديكي ترنجدن عبارتدر آفتابه
استعاره اولنمشدر ترفه لين عيش يعني حسن زندكاني ترعيد غين معجمه ايله

توسيع

توسيع عيش ترب الكعبة تا حرف منهد يعني درب البيت الحرام قسم ايدرم ترعيد
مهمله ايله تخويف وتخويفدن دترتمك واضطراب دوشورمك ف تره سبزوات
معدنوس ورشاد واسفناج كبيلر تركيك تضعيف وسست ايتمك وكوشلك
ترياق اكبر ضرر سمي دفع ايدر معروف تركيبدر اصلده بر معجوندركه اندرماخس
حكيم اختراع ايتمشدر حكمادن اندروماخس قديم اكالحوم افاعي يه اضافه ايدوب
تتميم وتكميل خاصيت ايتديلر وجه تسميه اولا لدغ هوامدن نافع اولمغله يونانده
هوامه تريا ديرلر ومسموم اولان اشيادن نافع اولمغله كه يونانده اشربه
مسمومه يرقاء ديرلر بو ايكي كلمه دن تركيب ايدوب تريا قاء ايله بالمد تسميه
ايلديلر بعده تخفيف وتعريب اولنوب ترياق ديديلر ومعجون مذكور ابتداء تركيبدن
الني آيه وارنجه طفلدر بعده بلاد حاره ده اون سنه وغيريده يكرمي سنه يه وارنجه
سن شباب ومراهقدر بعده بلاد حاره ده اون سنه وغيريده يكرمي سنه يه وارنجه
سن وقوفيدر بعده شيخ وهرم اولمغله سائر معاجين مقوله سندن اولوب
تاثير اصلي وموضوع لهسي عملندن دوشر لا يشرب السم على حراره وان تاقي
لك ترياقه حاصلي يانمنده ضرر سمي دفع ايدر ترياق واردر ديو صاقين حرارت
ايدوب سمي ايچمه بنادا اول ترياق طفل يا شيخ هرم اولوب سندن اول سمك
ضررني دفع ايتمكه قادر اولميه وهلاك اوله سن ديمكدر برشيئه اتكا واعتماد
ايلين خلاص دوقوب مخاطره دخول واقتحام ايتمكدن تحذيره تمثيلدر ترصيص
برشيئي برشيئه يا پشدرمق يپرلشدرمك درتلي بونمناسنه لكن اللذ اللعدد
ف ترك چرخ ضم اول ايله مريخ يلدزه ديرلر منجمين قتنده اون ايكي برجدن
حمل وعقرب برجلري مخصوص خانه سيدر ولهذا اشبو بيتده تخصيص ايتمشدر
ع ترك چرخ اردستمت داخون نريزد چون حمل نيش زهرآلود عقرب بر
دلتي ناكاه باد يعني اكر خنجر كذار فلك اولان مريخ سكا دشمن اولنلرك
قوني بوغزلركبي قانلرين دوكرسه عقربات زهرناك دكني على الغفلة

جانبی صوقمش ف ترلک کین مزیج یلدزلر وصنعدر م ترغون حکم همایون تردی
صیغه‌سی فعل ایله حالی بردن اشغه دوشمک دیمکدر یعنی یوستیدن رداء یعنی
جامه . رداء للردا فیه دلیل . تردی تن بر یوما تردی . بو بیتده ایکی معنی جمع
اولنمشدر مابینلرنده جناس تام واردر م . ف . حرفنده شرح اولنمشدر ترایب
کوکس کموکنه دینلور ومطلق کوکسه اطلاق اولنور ترایب جمیعدر ترایب نفاق
براسیل تسویل زینت داد . یعنی نفاق سینه سنه حیله وخدعه وتزیین باطل
دلقلری صالقدوب زینت وحسن ویردی مراد صورت حسن قلوب انی الدار
دیمکدر ترنو صیغه‌سی فعل ایله یعنی کوزین دیکوب علی الدوام باقردی نو مصدریدر
ادامت نظر دینلور ف ترس فتح ایله وترقو ف ترسیدن مصدریدر ترس
ضم ایله قلقان ف ترنک کسر اول وثانی ایله اوقک نشانه دکدیکده حاصل
اولان صوت یاخود رمیده یای کرشدن حاصل اولان صوتک اسمیدر ترقین
دفتر حساب اوزرینه کورلشدر دیو چکیلن خطه دینلور خط بطلان ایله
دخی تسمیه اولنور باسنده مذکوردر ترقین تهجین یعنی خط تقبیب وتقبیح
ترک فتح ایله تیرکش ونولغه ترزم صیغه‌سی فعل ایله یره چوکمک معناسنه من ذرمت
الناقه ای تثبتت علی الارض ولا تقتدر علی القیام م خمیس قاصی الشرق ترزم
تحته یعنی بر عساکر عظیمه که کثرتندن منتهای بلاد شرق ایغی النده چوکوب
وترنج سنه اخریات المغارب واقاصی بلاد مغرب اندن اضطراب کلوب ودیتزمراد انلر
اسکندر ذوالقرنین عسکرین تشبیه ایتمکدر که مغرب ومطلع شمسه اثر بصد
ف تر تازه ورطب واداه افعل تفضیل در خوشتر وبهتر کبی . ب . ا . حرفنده
ذکری واردر ترتیل حسن تالیف وترتیب وتنسیق ف ترلیک عرقچین ف
ترلیک زرکشی یعنی التون دکمه عرقچین ف ترکتاز ضم ایله یغما اعوذ غارت
وسکردم صالموق ونادوشمه معناسنه ترائی اراءتدن فعل کوستر لغتنه بحوده
ترقوه اعلای صدرده اولان چقوره دینلور که جای وغر نفسدر تراقی جمعیدر

واعناق معناسنه ویسمن عن در تقلدن مثله . کان التراقی وتحت بالمیا
دردن مراد محبوبلرک اسنانلریدر یعنی لبلرین بو بله ایچوده انلرین دردوب
تبسم ایدرلرکه اول دردک جنسندن بو بیناغ طاقیلمشلردر کویا کردانلری دز
جواهر تبسماتدن دوزمه قلاده‌لر ایله تزیین اولنمشدر ضرایر مناظم مباسم
ایشان بود . ص . ر . حرفنده شرح اولنمشدر م ترلک مقرمه معناسنه که محبوبلر
اتکله یودقلرندن ترلرین سیلرلر تراث میراث ترقرق تلالؤ ولمعان وصودوکلمسی
ترمیص جبر واصلاح بروعنی صیغه‌سی فعل ایله تخوفنی معناسنه لم ترعنی یعنی لم
تخوفنی ف ترمذ بلد معروفدر ترحیب کلن دوسته مرحبا دیمک ترحل صیغه‌سی
صیغه‌سی فعل ایله رحلت وکوچ ایتدی دیمکدر سواء حل عندی او ترحل مراد قتمده
وجودی وعدمی برابردر دیمکدر ترحل الزمان کمعناه سرعته وقلب اسمه
بالفارسی توسعا . قلب معناه اوزرینه معطوفدر ای وکقلب اسمه والزمان جمع
زمن‌در وهی عبارة عن حرکة الفلک وهی اسرع کل شیء وزمانک اسمی وقتدر فارسیده وقله
علی طریق المجاز المرسل والتوسع دم دینلور ودمک قلبی مددر طول بعد معناسنه
وتوسعا بالفارسی کلمه‌سنه وترحل کلمه‌سنه قیددر یعنی ترحل الزمان للخیر
والنشاط کمعنی الزمان من حیث السرعة والبعد وترحل کقلب اسم المتوسع
فیه بالفارسی وهو المد من حیث الطول فی البعد وعلی طریق التوسع دید وکیم
دیرادم فارسیده اکرچه نفسده وضع اولنمشدر لکن وقت معناسنه توسع ایدرلر
وهو من تسمیة الظرف باسم الحال فیه یکدم یعنی یکساعت معناسنه اصلده
یکنفس دیمکدر دردم وصال یعنی فی وقت الوصال ترفع تکبر م ترخان
ندیم پادشاهی که حضور همایون شاهیده مطلق العنان سویلیوب مانعی
اولمیه ف ترجبین ترنج معناسنه ترجرج یاندن یانه کلمک وکیتمک ترجرجت
الارض بوطئها یعنی قدم بصمصندن کره زمین یاندن یانه اضطراب
وحرکت ایلدی ترکض سکرتمک م ترغان بدرقه یعنی قلاوز ودوامین

وساعتجی م ترغاق قاف ایله باج معناسنه م ترکان نام زنی که همشیرهٔ علاء الد
که ابو بکر برای پسرش خطبه کرده بحبالهٔ نکاح آورده بوده ومحمد اتابك از دست
وخاتونلر ومحبوبلر وکذا الی معناسنه ترك بالضم خطا وچین ودشت قبچاق
مملکتی
فصلت ز
ترزدهی صیغهٔ فعل ایله
ای یجعله باطلا وکاذبا وخفیفا • جموع ترزدهی الفلقا • فلق دواهی معناسنه
مفردی فلقد بابنده مذکوردر یعنی بر نوع جماعات عسکریه که دواهی وابطال
وتعجیز ایدرلر • ف • ل • حرفنده ذکری واردر م ترغو مسافره کنوردکلری
مال حاضری یر دیلور را مهمله ایله دخی کورلشده ترزف صیغهٔ فعل مجهول ایله
یعنی عروس کتیسی خانه سنه ایلدیلور زفافده کلینی قوجه سی اوینه ایلتمکه
دیلور • ش • غ حرفنده ذکری واردر تزری تاء تانیث وصیغهٔ فعل ایله عیب
ایله معناسنه • ك • حرفنده ذکری واردر ترزهی تا تانیث وصیغهٔ فعل ایله
یعنی خوش منظر کورینور تزویق • تزیین • تزویر • کذب تحسین وتزیین ایتمك
فصلت س
تسنیم جنتده بر نهرك اسمیدر که
قصور وغرف اوزرنده جریان ایدر اللهم اسقنا منه والسامعین تسنموها
ای استعلوا علیها ورکبوا سنامها ای اعلاها وذروتها • ی • ل حرفنده یلب
ماده سنده ذکری واردر تسجیع اصطلاح بیانیده علی قول السکاکی نثرده
ایکی فاصله نك اخرلرنده حرف واحد متوافق اولمقدر علیم وحکیم ماجد
وراکعین کبی ونثرده سجع شعرده قافیه منزله سنده در تسجاع مقفی کلام
تسویل صورت حقدن کلوب طریق مکیدت وضلالتی تحسین وتسویغ وتز
ایتمك تسمیط ایجو یا سای بجغی رشته یر جکوب دیزمك سمط بر دیزم
رشته یر دیلور بابنده مذکوردر تسومنی صیغهٔ فعل ایله تطلب منی
معناسنه سوم بایع متاعنه قیمت طلب ایتمکه دیلور تساومه تعامله
معناسنه تسویف مماطله مثلا وعده نك بوکونن ارتسنه وارتسنی اولتر

برتق بر بوکون ایرجك شیئی کلجکه تاخیر ایتمك زمان استقباله وضع اولنان
سوف کلمه سندن تصریف اولنمشدر تشاکر صیغهٔ فعل ایله سکردن سرخو
کوستردی دیمکدر باب تمرینده نذر تشهید بر کسنه نك اویقوسی بحورمق
یا ساقیی احمرنی کوسکما • ام فی کوسکماهم وتشهید زیاده تحزن ایچون تثنیه صیغه
ندب وخطاب ایتمك دأب تغزلات عربیه دندر یا صاحبی یا خلیلی تثنیه ایله
دیدکلری کبی وبو طریقك وضوحی بودرکه دراصل منادی واحدا ولوب
تکرار مجرد ندا وخطابده در وتثنیه منادی تکریر ندا وخطاب منزله سنه
تنزیل اولنمشدر اصلده یا ساقی یا ساقی دیمکدر تکریردن نقل اولنوب تثنیه
منادی ایله تعبیر اولنمشدر یعنی ای بکا جام مجی صونن ساقی بکا ویردوکك
جاملرده ایا شرابمیدر یا خود هم وغصه میدر بیلمز قاچیرسنه میدر اصحنا
انا الحق لا یغیر بی • هذا المدام ولا هذا الاغاریدی • واکر جامده شراب ایسه بنی
ایا بن طاشیم بکا نیرا اولدی که بنی نر بو شراب ونر بو قدر نغمه آرا وخوشنوا
طیور حالینی غصه دن نشاطه نقل وتغییر وبکا تاثیر ایتمیور تجاهل العارف
بابندندر اغاریدخوشنوا مطرب طیوره دیلور بابنده مذکوردر تشاجم
صودکلمه یی بن تجم الدمع ای سال تسخیف بر کسنه یی قلت عقله نسبت
ایتمك تساس صیغهٔ فعل مجهول ایله یقال ساس الرعیة ای امرها ونهاها وساسیه
ای ادبه وبالاقدام تساس الاقالیم یعنی احکام اقدام ایله اقالیم ضبط واهالیسی
تأدیب وامر ونهی اولنور تسامه صیغهٔ فعل ایله من سامت الطیر علی التمر ای
حامت یعنی اطرافنده واوزرنده قنت چالدی فلاتسامه مجزومدر یعنی اطرا
کزمه واوزرنده قنت چالمه • ن • ج • حرفنده ذکری واردر تسبیل سبل حاج
یعنی طریق حاجی لوجه الله تعالی مسلوك ایتمك تسمو صیغهٔ فعل ایله عالی
ومرتفع اولور مصدری سمودر علو وارتفاع معناسنه و کریم بر الالقاب
تسمو لعزتهم هوا بطمنا علی السما • نوازلا • یعنی بر کریمدر که القاب انکله

عالی ورفعت قدر بولوب عز جاهی ایجون اطلاق اسماء نزول ایلی لا الاسماء
تنزل من السماء کلامندن ماخوذدر ف لشمه ایجنه قالیش ازمشاهده
محاولات ومناولات لشمها ایشان وبستی درمیانها بی لیشان سعد
ذابح میخواست که بخنجر بهرام حمل وجدی فلک پوست بدر کشد وبدست
کف الخضیب ازبرای ایشان لشمه سازند. سعد ذابح منازل قمردن بر
منزلدر. وکف الخضیب دخی بر کوکبدر. بهرام مریخدن. خنجر تیغ وخونریز کلله
وصف اولنور حمل وجدی برجلری معروفدر. فقره ده سعد ذابح ومریخ وحمل
وجدی وکف الخضیب کلمه لرنده مراعات نظیر واردر. وجمله مکنیات وتخییلات
وترشیحاتدر. وکف الخضیبك بیجه قصابلر مناسبتی معلومدر. یعنی مطربات
ومغنیه لرك حین شروع تطریب وتغنیده علی العاده موی میانلرین
بغلمق ایچون بربرندن لشمه طلب ایتملری وبربرینه مناوله ایتملری وانکله
بیللرینی باغلدقلری مشاهده سنده سعد ذابح فلك بوخصوصده بولنمق
سوداسیله مراد ایدیکه مریخدن خنجر الوب حمل وجدی آسمانی ذبح وپوستلرینی
صویا تاکه اندن دست محنا یعنی کف الخضیب چرخ ایله شد میان بیشانلر
ایچون قایشلر یاپرلر. تشبیع برینی طلبا فی کمال التطهیر بری دفعه بیعتق
تسویغ عطا وترجیح دادن جانب وجود چیزیرا تسویغات جمع در عطایا
معناسنه دردعهد او مشارب تسویغات ومناهل درادات وصدقات
ازشوایب کدورات مصفی بود. یعنی الحوانك عصرنده جوایز وعطایای پادشاهی
ووظایف وصدقات الجانی شرایع ومناهلی شوایب قذورات وکدوراتدن
پاك ایدی. یعنی منع وجفا وتقتیر وتعسیردن خالی وخالی اولوب هر کسه
عطایا ووظایف وصدقه وجبر دایکان اودره سهلك واصل اولوردی. مشارب
مواضع شرب. بفر لرده اولاه سزیعیر لرکبی ومناهل منهله وشرب معناسنه
هر بری بابنده مذکوردر. تشدیس برینی الی حصه ایتمك واصطلاحده بر

شکلی ذات اضلاع ست ایتمکه دینلور وشکله مسدس دینلور تشریق صیغهٔ
فعل ایله لبس القمیص اوالبدع دیمکدر بشکاب کسر ایله روان شدن اشک ازدیده

فصلت ش

تشرق بولشمق وکورشمکله حاصل
اولان شرف تشذیب ذال معجمه ایله اصلاح معناسنه اصلدن خرما اغجنك
اصلاحنه دینلور تشادف صیغهٔ فعل ایله اطلع علیه معناسنه یعنی اوزرینه
مطلع اولدی تشویر تشویش وغصه ومخالت وقایمق تشاذ صیغهٔ فعل مجهول ایله
جص ایله صوانور تشاذ بجنبات القلوب ربوعها یعنی منازل وامکنه سی
جص ایله صوانه سویدای قلوب ایله صوانور تشویر تقبیح وجه انف واذن کسمک
کبی شاهت الوجوه ای قبحت تشریع اصطلاح اهل معانیده بیت واحد ایکی
قافیه اوزرینه بنا اولنمق درکه هر قنقی برینك اوزرینه وقف اولنسه معنی ووزنا
صحیح اوله مثالی یا خاطب الدنیا الدنیة انها . شرك الردی وقرارة الاکدار
اکر ردی اوزرینه وقف اولنورسه مجزو کاملدن ومعنی تام واکر اکدار اوزرینه
وقف اولنورسه مقطوع کاملدن اولور وآخر کتابده شرح معانیده دخی ذکر
اولنمشدر تشین صیغهٔ فعل ایله ای تکون عیبا تشبیب اشتعال آتش
تشبب ای تشتعل وحرقت قلب عشاق وکرمیت وقصیده نك اولنده اولان
تغزله دینلور وطاعتق واشتعال آتش فتنه وددازای فضیلت کتابت
ایشان عبد الحمید را از تشبیب تا مخلص امتیازی ملخص محصل نکشتی
برکوشهٔ این خاکدان عرصهٔ تیغ خونفشان کرد اسیرند یعنی خواجگان سیف
الدین ونظام الدین که فضیلت کتابتلری برابرنده واکا نسبت عبد الحمید کاتبه
که کتابتده مسلم آفاق ایدی قصیدهٔ فضیلتك ابتداء تغزلندن تا مقطعنه
وارنجه برامتیاز نمایان محصل اولمزدی حاصل کلام کتابتده فرید دهر
ویکانهٔ عصر ومشهور عالم اولان عبد الحمیدك انلرك فضیلت کتابتلری
برابرنده قصیدهٔ فضایل کتابتده من اوله الی آخره ذکری بولنمز ایدی بو لیله

فاضل کسنه لری بو خاکدانده معروض تیغ خونریز یعنی قتل ایلدیلر دیمکدر
تشیّع مذهب شیعه‌یی اتخاذ ایتمک تشرید طرد یعنی قوومق تشریف
خلعت تشریف خاص یعنی پادشاهه مصاحبلک خلعتی تشیّخ شیخ ومرشد
دکل ایکن کندوکندویی اول هیئتده کوسترمک باب تکلفدندر تشکال کسر ایله
قوزی ایله بیاض مخلوط صودن وغیریلدن. ت هـ حرفنده ذکری واردر تشذر
صیغهٔ فعل ایله تهیّأ للقتال وتغضّب ونشط وتسرّع فی الأمر وتهدّد. ط

فصل ت ص تصویت سس ایلمک تصاریف حوادث
وصروف وتغییرات وتحویلات زمانه تصغی صیغهٔ فعل مخاطب ایله استماع
کلامه قولق اوردسن دیمکدر تصافق آل الله دوتوب کورشمک ومساله ایتمک
تصفیق آل الله چالمق اصلده بر ضرب برکه صوتی استماع اولنور وتصفیق علی ایقاع
ما یتهیا السرود بلغ وانده اولان سواقی وانهار وصفنده‌در سروری نفسنده
بر انسانه تشبیه ایدوب مشبه بری حذف ومشبّهی ذکر ایدوب تصفیق
کلمه‌سی اکا ترشیح ایتمشدر استعارهٔ مکنیه باسندندر یعنی سرور ونشاط
انده جاری اولان میاهک صوت جریان ایله دوتدوغی اصول پرده‌سی اوزره
آل الله چالوب رقص ایلر ایقاع نقاره‌ده دوتیلان اصوله دینلور بابنده
مذکوردر وصوافرقده حاصل اولان صوتی استعاره اولنمشدر تصور
بر شیئک عقلده حصول صورتنه دینلور تصدیق اخبارده مخبری صدقه
نسبت ایتمک ومحکوم ومحکوم علیه وحکمه شامل اولان کلامه دخی دینلور
تصفح یان ویرمک واعراض ایتمک وتکرّم وعفو ایتمک تصنّع کرلک هیئتنی
کوسترمکدر باب تکلفدندر یعنی ایشنر لکه اورمق تصهال آت کشنمه‌سی
اطیب الاغانی تصهال الجیاد یعنی ملکدارانک وتاجدارانک قتنده غنالرک
زیاده خوش آینده‌سی وقت اصطفاف فریقینده نجیب آتلرک کشنمه‌سیدر
آت کشنمه‌سی غنا منزله‌سنه تنزیل ایتمشدر وجه جامع عند الاستماع

حاصل اولان صفای خاطردن وابرد الظل ظل الرماح وکولکه‌لرک زیاده
سرینی ولطیفی سایهٔ رماحدر واعذب الشراب دم العدو وشرابک زیاده
طتلوسی اعدا قانیدر تصلّف تملّق وبرشیده ناسزا تکلّف وتمدّح ایتمک

فصل ت ض تضعضع صیغهٔ فعل ایله
بقلدی ویرندن اوینادی وذلیل وفقیر اولدی تضریب قاده تعریض ایتمک
معناسنه من قولهم ضرّب تضریباً ای تعرّض للضراب وهو الثلج تضاعیف
اثنا معناسنه‌در تضاعیف المخال یعنی اول خالت اثناسنده وخلاللرنده
تضوّعت صیغهٔ فعل ایله رایحه‌سی فوقدی ومنتشر اولدی دیمکدر تضرّع تذلل
وخشوع ویقال تضرّع الی الله تعالی ای تعرّض الی الحاجة

فصل ت ط تطرّق کیجه ایله غفلة بریرک اوزرنه دخول ایتمک
ومطلق کیجه ایله بریره کلمکه دینلور تطأطأ الحقلو معناسنه معنوی وحسّی
استعمال اولنور تطبّب طبیبلک تطرّف نظر ایتمک طرف بصردن در وبر طرفه
طورمق طرفندن درجانب معناسنه تطواف مواقف مبارک کسرتا ایله یعنی
مشاهد کثیرة الخیرات زیارتی مراد مواقف حجده مواقف عرفه ومسجد
ابراهیم ومشعر حرام یعنی مزدلفه ومنی وامکنهٔ جمرات وصفا ومروه تطیح
صیغهٔ فعل ایله ای تهلک وتذهب. والوتر السمر المبین حوافق. تطیح باشتات قلری
العدا وتطیر. باشتات ده اولان یا تقدیر ایچوندر یعنی حضرت ظاهره‌نک بیراق
کشاده اولوب دشمن افراد اعدایی بربر اهلاک واذهاب ایلر.

فصل ت ظ تظلّم اظهار مظلومیت

فصل ت ع تعسّف یولنده وجاده سنده
اولمین امور یا کلام یا معنایه مرتکب اولمق یقال عسف عن الطریق ای مال
وعدل واخذ علی غیر الطریق تعنیف لوم وتعییر وبرشئی غضب ایله الق. ع
عنفدن بنر که صندر رفق در تعمیق بر امرک انتهاسنه وارب دقت ایله تأمّل

واستخراج نتیجه ومعنی ایتمك كاهی استخراج معناده افراط حدینی تجاوز ایتمكده

دخی استعمال اولنور بو نوعی مذموم مددر تعمیق وافر عبارتنده بحروافر عروضنه بر

توهیمی واردر تغییر یعنی اللك ایله عیب ایتمك بناسی سلب واذا الرایحوسنده

تقشیر كبی قبرنی كیده رمك واذاله ایتمك معناسنه تعس صیغه فعل ایله هلاك

اولدی دیمكدر تعس سكون عین ایله مصدر دیده هلاك معناسنه تعود برشی

عادت ایتمك • تعودت الخلاف فلو كرهتنا • لذیذ وفاتها حصل الوفاق •

یعنی زمانمز انسانلك خلاف مرادی وجوده كتورمكی عادت ایتمشدر اگر محبوبك

دوستلق ووصالنی اكراه ایدوب طلب ایتمیدك بزه دوستلق ووصالی حاصل

اولوردی كما قیل سا طلب بعد الدار عنكم لتقربوا • وتسكب عینای الدموع لتجمدا

تعركی تدلیكی معناسنه یا مصدر تیردر یعنی اوغمق تضاعف من عركته عركا

ای دلكته تعلل تسلی و بر شیده توقف ایتمك تعنعن حدیثنا عن مسند احمد

صیغه فعل ایله عنعنه حدیث راوی اسناده عن فلان عن فلان لفظنی ایراد

ایتمك ایله اداء روایت ایلیه ومسند احمد عبارتنده توریه واردر زیرا قصد

سلطان احمددر ومسند احمد حضرت امام احمد بن حنبلك جمع ایلدوكی احادیث نبویه

كتابیدر كه كتاب مشهوردر وبونده سلطان احمدك ارسال ایلدوكی مكتوب

قصد اولنمشدر تعمم تردد بی تعمم بی تردد دیمكدر تغشیش یوه یا علمق

تعانق سینه بر سینه قوجقلشمق • كان تعانق اشجارها • والریح فی هزهن

افتنان • تناجی المحبین اضنا هم • هوی ما له فیه الاهوان • بحر متقارب دندر

وتناجی مصدر اضیف الی فاعله خبر كاندر والریح جمله حالیه معترضه در

هوی عشق معناسنه فاعل اضناهم در وجمله ما له صفت هوی در وجمله

اضناهم وقد اضناهم تقدیری ایله محبیندن حالدر یعنی اول باغك اشجاری

بربریله معانقه ایدوب قوجقلشدقلری عشق ضعیف ایتمش عشاقك

بربریله یا فلشوب مسارده ایتدكلرینه متشابهدر وحالت مذكوره ده بوندن

زیاده تداخل وتقلشمق اقتضا ایدر تا كه بربرینه سوزی اسماع ایدوب تفهیم ایلیه لر

لكن بو بیله بر عشق كه اول ضعیف عاشقك اننده هوان ومذلتدن غیری بر حاصلی

یوقدر حالا ریح ایچون اول اشجاری تحریك ایتمكده بهجه حسن افتنان واردر

مراد زیاده التفاف وتكاثف اغصان واشجاری وصف ایتمكدر تعاطی برشی

یا بر كلامده خوض ایلكادخول ایتمك تعزیر مصیبت صاحبنه تسلیه ویبرمك

وخاطرینی اله الموق وحسن صبره توصیه ایتمك ورسم عزا حیم مراعات ایتمك التعزیز

ثلث كلام مأثوردر یعنی رسم ماتم مراعات ایتمك اوچ كوندر زیاده سی بدعتدر

تعازی ماتم معناسنه عزا دنندر یعنی ماتم دوتمق ودخی بر خبری مخبرینه یا بر

كلامی قایلنه نسبت ایتمك یقال هذا الكلام او الشعر عزاه الی فلان ای نسبه

الیه • ن • ب • حرفنده ذكری واردر تعقیبه طولمق تعالی اسم فعلدر اقبل

معناسنه یعنی كل تعال صیغه فعل ایله تعالیدن تخفیف در ای علا وارتفع

تعریب فحش كلام التعریب زند العداوة یعنی هجو وذم ایتمك عداوت چقمغنه

كه اتش عداوتی ایقاد ایلر مراد كلام قبیح مورث عداوتدر دیمكدر تعاوربتداول

امور یعنی تعاقب امور معناسنه تعقیب الذكر اما بعد معناسنه تعرج حبی

الن ترلمه سی تعویل اعتماد واتكال تعجرف حمق وخفت تعاریج صعود وترقی

عروجدندر تعرف دوستی وآشنالق • ق • ی • حرفنده قصوم ماده سنده

ذكری واردر مخفی اولمیه كه تعرف كرجام یا اماله الخ فقره سی وصشعق وبل الف

الله بین قلوبهم الغازی وتاتی هواها سبی وما تحجبك عنی مقاوله وظرافی وفی

وان حشو ملیح الخ جمله سی وفی كان فیه سطوة اللیث بیتی قصوم بابنده

واقع اولمغله بر موضعده ذكر وبیان اولنمشدر اولبابده طلبا ولكنه فانه

مطلب حسن ظریف وحل منیف لطیف تعطس لقضیه دیمكدر عطسه دندر

وتاعلامت تانیثدر تعریض ایكی قسمدر بری هوان یفهم السامع مراده

من غیر تصریح یعنی سكلمك صریح كلامنده معنی مراد اولمیوب انجق سامعه

انكله معناي مرادي افهام ايليه بيجكه مسلمينه ايذا ايلين كمسنه يربالتعريض خطاب
ايدوب المسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده ديو تعريض ايده سوزبر امراد مؤذيدن
سلب صفت اسلام ايتمكدن كنايه دردرت تعريض ابلغ من التصريح يعني اولوكه
اسلوب تعريض نفس مستمعده تصريح معناي مرادده اوقع وانجع اولور زيرا
طريق تعريضده ايقاظ عن الغفلة تلويح اولدر وعندنده غيري كلام مع البرهان خطاب
مع العامدن وقسم آخري ظاهرده بركمسنه خطاب ايله تصريح معنايي اراده ايده سي
فاما اول مخاطبدن غيري براخر كمسنه يرايستدرمكي قصد ايليه سن بوقسمدن
اقول لك يا جارتي فاسمعي انت يا بنيتي ديو تعبير اولنور

فصل

ت غ تغابن انسانلر بربرين غبن ايتمك رودذ قيامت يوم
التغابن ديلور زيرا اهل جنت اولكون اهل ناره غبن ايدوب جنتده مقام ومنزللرين
بالحق والاستحقاق وارث اولورلر وتنافس معناسنه حاصل جهان بيش داناكه
همت بغابني دررسيد تغابني نيزرد يعني حاصل دنيا ارباب همم عاليه واصحاب
نهاقتنده انسان بربريله تجاوذ وتجاذب وتنافس ايتمكه دكمز تغابني وتغابني
بيننده صنعت جناس خطي واردر تغريد تطريب وايرلمق من غرد الطير اذا
صوت وغني تغرد الطيار الاسحار اي رفعت اصواتها بالغناء تغابي عدم
فطنت من قولهم غبي الشي اذا لم يفطن له م تغار ذخيره ووجبر معاش ه
تغارلت ذخاير تغمغم اوشدرمق تغمغم اكلنمز سوز سويلمك وكرده منك وابطال
وشجعانك روز قتالده وحين مقاتلهده اوردقلري نعره في حومة الموت
الذي لا يتقي غمراتها الابطال غير تغمغم غمراتها مفعول يتقي در وغير اصلده
صفت غمرالده موقع استثناده واقع اولمسدر يعني بويله موتك ميدانده
ودايره سنده كه ابطال وشجعان انك شدايدينه دخول واقتحامدن خوف
ايتمزلر انجق خوف ايدرلر ايسه كندوا وردقلري نعره هيبتندن خوف ايدرلر
مدح بما يشبه الذم بابندندر مدحه تاكيد افاده ايدر لكن كلام تعظيم

وتهويل حومة من بوره ايچون سوق اولنمشدر يعني بويله حومه كه انده واقع اولان
نعره لردن ابطال وشجعان دخي هيبت چكرلر وخوف ايدرلر

فصل

ت ف تفرس حذاقت تفشلوا صيغة فعل ايله ضعيف
وجبان اولورسز ديمكدر فشل دندر ضعف وجبن معناسنه بابنده مذكوردر
ف تفسيدن قزمق وقزدرمق جكر تفسيد كان ظلم يعني آتش ظلمدن جكري
بالمثل شوره حرب تفسيده كشت يعني جنك وقتال شوري قيزدي حضرت
رسول اكرم صلى الله عليه وسلم غزوة اوطاسده حين قتالده اشكاره ايدوب الان
حمي الوطيس بويردي وعندن مأخوذدر كلام اعلا طبقات بلاغتده اولوب مذكور
حد اعجازده در وطيس تنور معناسنه در فتدبر ف تفت قيزغين ف
تفته مثله ف سنك تفته قيزمش طاش تفرق طاغلمق تفرق ايدي سبا
برجماعت وقبيله تماما متفرق ومتشتت اولسه تفرقوا ايدي سبا ديو انلره
ضرب مثل اولنور اصل كلام بلقيسا ولدوغي سبا شهري وقتا كه سيل عرم ايله
غرق اولدي بالجمله اهلي متشتت وپراكنده واطرافه واكنافه متفرق اولدقلرينه
هر قبيله كه نوايب دهر سببي ايله متشتت اولا انلره ضرب اولنور اولدي
تقوه لسان كتوروب سويلمك تفادي تحامي واحتراز يقال تفادي منه
اي احترز منه وتحامي يعني اندن احتراز وپرهيز ايلدي تفجع توجع اكثر نعوذ
بالله تعالى اخبار مصايب استماعندن حاصل اولان توجعده استعمال اولنور
تفاح الما وليس على الراح كالتفاح من تفاح ايكنجي تفاح نقل معرمه معناسنه در
باب مشاكله دندر يا مراد مطلق ميوه من تسمية العام باسم الخاص يا اولكي
تفاحده الف لام عهد ايچون در مراد شيراز الماسيدر يا مراد سيب زنخدان
محبوبدر يا مراد سفتالو يعني بوسه در يعني شراب اوزره نقل ايده جك ميوه لردن
الماكبي برنعمه يوقدر يا شراب اوزره نقل ايده جك شيراز الماسي كبي بر الما
يوقدر يا برميوه يوقدر يا سيب زنخدان كبي بر الما يوقدر يا محبوبدن تفكه

بو سه کبی برلملیو قدر دیمکدر کلام جمله معانئ مذکوره یه محتملدر و معناء
عهد دن ماعدا اولان معانی باجمعها باب مشاکله یه ردر اولنور تقضی براعرد
اکر خیرو اکر شر خلاص و فارغ اولمق اذ عهدة ان تقضی باید بمود یعنی انك ذمت
و عهده سندن خلاص کوسترمك کرکدر تقوق استعلاده بر اقرات و امثال
تفتك صیغه فعل ایله غفلة قتل ایتمکه فرصت کوزه دن دیمکدر دنیا وصفنده در

تقعقع سلاح بربرینه طوقندقده و اسنان **فصل ق**

شدت برددن بربرینه چالدقده حاصل اولان صوته دینلور تقعقعت
السلاح والاسنان یعنی اسلحه و دیشلر بربرینه چالنوب صدالری چقدی
تقعقع سلاح یعنی صوت اسلحه . ر . و . حرفنده ذکری وارد ر تفاوی جمع
قوت در امسالندن کافی ایدجك قدر اکل و ماکولات تفوت المرهفات یعنی
سیوف خون اعدادن غذالنور تفتن موافقت طلب ایتمك تفریع تعنیف
و لوم باشده فافهم معناسنه و مطلق برشیی فا قیمق تقرع صیغه فعل ایله
ای تدق و تضرب والمقارعة المضاربه تقطیع افاعیل مراد علم عروضده
بیت اوزدنر علی سبیل الموازنه اولان تقطیع اجزادن تقاصیر بو یینا غلر
تقصاد بالکسر مفردیه بو یینباغ معناسنه متقلد بتقاصیر تقصیر
بوده کناه و تقصیرات بو یینباغلر یکمش ایدی دیمکدر تقضی صیغه فعل ایله
منقضی اولدی و کچدی دیمکدر تقضی مصدر بدر منقضی اولمق معناسنه
تقاضی طلب دین تقویم کواکب علم هیئت و منجمین اصطلاحنده کواکب
سیاراتك افلاك حواملارنده هر بری مرکز عالمه نسبته دایره فلك
البروجدن قطع ایلدیکی قوسه دینلور و لهذا مراکز حوامل خارجة المراکزه
نسبته اولان سیر کواکب مذکوره تعدیله محتاج اولورناله حرکت وسطیه
حاصل اولا تقریب سکرتمك بر نوع عدیه که آت یاغیری حیوان حین
رکضده ایکی النی بردن و ایکی ایاغنی بردن قالدروب قویمه خ . ذ . حرفنده

ذکری واردر و برشیی قریب ایتمك تبعیدك ضدیدر تقلیب برشیی اوست
آلت دوندرمك یا عجزی صدرنه و صدری عجزنه دوندرمك . س . ل . حرفنده
ذکری واردر تقتیر برکسنه عیالینه و ذریته انفاقده تضییق ایتمك . و . فالمالك
مالك تقتیرا و مبتذلا . والرأی رأیك فی وزده و فی صدده یعنی مالك ایکی بخل و اکر
اسراف علی کلا الحالین مالکدر و رأیی اکر ذهاب و اکر ایابده . و علی التقدیرین
رأیکه بیجه مرادایدرسه ایسك مانع و مزاحمت یوقدر ورده صویه کیمکه و صدر
صودن دونمکه دینلور مطلق ذهاب و ایاب برده مجازا و لنودا طلاق
الخاص علی العام بابندندر تقطین تعزیر معناسنه در لکن تاریخ وصافده قتل
معناسنه استعمال اولنمشدر و قد یکون التعزیر بالقتل و ان تعفوا اقرب
للتقوی تقاعس تاخر یعنی کیرو لنمك تقشقش شدتشین ایله اخچ قوت و مرقع الیه
قناعت ورزندکانیلك ایتمك تقاطع دایرتین ایکی دایره بربرینه موازی اولیوب
بربریله ایکی نقطه ده تقاطع ایده وکینه دینلور چون اذ تقاطع دایرتی مضیء و مظلم
قمر و مقتضی تقاطع الدایرتین اذ یری ماوراء ه هلالیا هلال شوال مانند
ربات جمال برقوشی اذافق غربیه شکل مقوس نمود و مقتضی تقاطع الدایرتین
الخ جمله سی چون اذ تقاطع الخ ایله هلال شوال جمله لری مابینده جمله حالیه
معترضه در و ماوراءه ده اولان ضمیر تقاطع الدایرتینه راجعدر و قد یکون
الاعتراض بالجملة الحالیة یعنی چونکه جرم قمرك مضیئ و مظلم دایره لری
تقاطعی سببیله هلال شوالی نیم رخ پرده نشینان بنات الجمال مخدرات
کبی نصف دایره افق غربیدن برقوسنده معوس الشکل کورندی حالا که
مقتضای تقاطع دایرتین خارج تقاطعنده اولان قوسینی هلالی الشکل
کورنمکدر هذا شکله و علی هذا التقدیر فما بین الهلالین من سطحی القمر
له وجهان سماوی و ارضی فالمظلم منهما لطرف الارض والمضیء لطرف السماء
ثم کلما بعد القمر من الشمس ازداد نور الهلال الی ان یستغرق النور نصف

سطح جرمه وذلك في بعده الابعد اعني المقابلة فيكون بدرا لاهل الارض
محاقا في طرف السماء وتنطبق الدائرتان المذكورتان ويزول التقاطع
المذكور ثم لما يأخذ بالمفارقة من نقطة المقابلة يحصل التقاطع المذكور
ايضا ويبدو الهلال مضيئا في طرف السماء ويتنا قص البدر بقدره في طرف
الارض ثم لا يزال يزداد في جانب السماء ويتنا قص في جانب الارض وهكذا
الى ان يجتمعا ويقترنا فيكون البدر في ذلك الطرف بعينه في طرفنا محاقا
عكس الاول وتنطبق الدائرتان كما في الاول وهكذا الى ما شاء الله سبحانه
وتعالى وذلك بحكم الخبير العقالي والله سبحانه وتعالى اعلم بحقايقه
وكل ذلك بتقدير العزيز العليم قال عز وجل والقمر قدرناه منازل حتى
عاد كالعرجون القديم ذلك لتعلموا عدد السنين والحساب ما خلق الله
ذلك الا بالحق واجل مسمى وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها ان الانسان
لكفور ونسئله الهام الشكر والهداية الى سواء السبيل

فصل ث ث تمامي ما لدي يا غير دينه جوق شي جمع ايتمك

م نكشمغني انعام وعاطفتك وبخششك وتقرب پادشاهي ف تنك جمله
معناسنده صرصرتك يعني بادصرصرجمله لو وبلمك معناسنه وبو معناده
وصف تركيب مراد اولنور اسب تك وباد تك كبي ف تكيدن مصدريدر
يلوب يوريمك وسكرتمك معناسنه واداة تشبيه در ~ تك رودكار دردات
كه هست ~ هي بكندازند سخن رازدست يعني مادامكه رودكارك بويوركي
وطويل يلمه سي واردر البته انسانك سررشته كلامني وراس المالي الندن
الندن چقرر ف تكا بوي يلوب يوريمك تكريت يعني عادة قريبة وتابع
برتلدر تكريت معدن ابده اولور تكدش سرعت مشي ويوريودكه
كوكس كروب يوريمك ~ وخيل تكدش بالدارعين بحت المجاحر بجمرة
جمرا محذوف متقارب بنده عروضيدن سبب خفيف حذف اولنوب

دارعینده

دارعینده اولان یا عروضدن ونون ابتداء ثانیده وبیت مدوردر یعنی برقسم
اتلركه هر بري ايكي دنغ كيمش فارسي كوتوروب سرعت مشي ايله ميدان قتالده قوپن
غبارا لتنده سكرتمك سكردلو وجمزاورطه يوللي قورت لنكيدن ارتحق سكرتمكده
دينلور بابنده مذكوردر اولاق بندوكي نافه يرجازه ديدكلري بو معنادندر
ف تكاوديورغه آت وبمعني دونده ورقنده وتازنده يعني تيزكيجي ومطلوت
كيجي وسكردبجي ف تكرك يغمور ايله ياغن دولو ف تكه كسر ايله برلغه آت
تكله اتابك مظفرالدين زنكينك اسميدر ~ تفرق بالآفاق تكلة شاهنا
فلا من يجادير ولا من يجاوير يعني پادشاهمز تكلهنك صيت وصداسي
جمله آفاق واقاليمه منتشر اولدي نه اكا برابرلك ايليجي ونه قارشو قوپنجي واردر
جايزكه نسخه يجادير خاء ودال مهملتين اوله ما بين كلمتينده جناس خطي اولور
لكن اولكي نسخه ابلغدر وشاهنا تكلهدن عطف بياندر تكسير اجفان محبوبك
كوزلري صيق اولمدن عبارتدر كلامده مزيت حسنه ايما واردر تكعيب بر
عددي كندو نفسنده ضرب ايدوب تكرار اول عددي حاصلنه ضرب ايتمكه دينلور
مثلا بشي بشده ضرب ايلسك يكرمي بش حاصل اولور يكرمي بشي تكرار بشده ضرب ايله
يوز يكرمي بش حاصل اولور پس بشك تكعيبي يوز يكرمي بشدر دينلور ومضروب
اولله شي وضرب اولدن حاصل مال وضرب ثانيدن حاصله كعب دينلور بو عمله
تكعيب دينلور وتمويل ديدوكلري مراد مال ايله تسميه اولنان عددي طريق
ضرب مذكور ايله تحصيل اتمكدر وبو عمله تمويل دينلور بابنده مذكوردر اصطلاح
اهل حسابدندر تكني دلبخيلك ~ خواستن حاصل ادار نيست مردم را كه عشر
ميطلبد از تكني صعلوك يعني خلقه حاصل يراد ومداخل كوزتماسندن غيري
برشي يوق مع هذا فقيرلك دلبخيلك ايتدوكي كسيرلت رغيفدن عشر طلب ايله
تكرع انسان سايرحيوانات كبي اغزيني آقن صوا فرهنر وضع ايدوب اغزي ايله
صوايچمكه دينلور طوبخه صوايچمكدن كنايه در

فصل ت ل

تلفيق كلامي مزخرف ومصطلح ايتمكه ودوزمكه دينلور احاديث ملفقه يعني
مزخرفه ومصطلحه وشيء بربرينه اولشدرمق وضم ايتمك وايكي متباين صورتده
اولان كلامك بيننه توفيق وجمع ويرمك تلبث اقامت تلد دير تلاد جمع تلادد
ديرلر معناسنه تليد بضم خا شهرنده بر مشهور دير در تليد مال قديم تلاد
مثله جميدر تليم تقبيل تلاع اوكسك يرلر والچق يرلره دخي دينلور لغت اضداددندر
تلعة مفردي دير معناسنه اصلده يوكسك واديلره واريخه يردكه مرتفع اولان
مواضعنه دينلور ش جنود تلاع الارض يحمي لواؤها. قوله بما امي الكرام مفعول
تلاع منصوب على انه مفعول يعني بر عسكركه اعلام والويه لري زمينده مرتفع
اولان مواضعي واديلره واريخه طولدرر وقابلر ودخي كورمايي عاجز ايلر اشيايي
انلر لسانله امر ايدوب فعله كتوردرلر تلافي ابتدافا ولنان شيئك بدلينه عوض
ويرمك بالابتداف بيتيسر التلاف يعني ابتداف قلوب ايله عوض مافات حاصل
اولور تلقيب لقبلندرمق يعني لقب ايله تسميه ايتمك تلمقع تاش وصقال
تماما اغرمسي وتلهب معناسنه وبورهان ايله اورتمك تلهب الاولنك وحرارت
كلمك واشتغال معناسنه تلعثم سوزده تاني ومكث ودوتقنلق يعني تلعثم
يعني بي توقف ومطلقا تمكث وتاني ير دينلور تلجلج كلامده تردد ايتمك ف
تلخ اجي ف تلخي دهن اغزاجيلغي خاطر بوزاجوق شي ايله خلوق طادلغنه دينلور
تلهف تحزن وتحسر ه. مفرده ذكري واردر تلميذ شاكرد وطالب علم تلامذه
جميدر طلبه علم وصناع معناسنه تلاطم امواج طالغه نك كثرت وقوتندن
بربريني چالمق شدت تلاطم امواج كشتيها لحظة بر محدب اثيرمي مونوخوساعتي
در مقعر طبقة ثري ثري طبقات ارضدن يدنجي طبقه يه دينلور بابنده مذكوردر
يعني شدت تلاطم امواج سفاينيكاه ارتفاعده كرة اتشك محدبي اوستنده
يعني سماء دنيانك مقعرينه مماس وكاه انخفاضده كرة زمينك يدنجي طبقه سي كه
منتهاي طبقات ارضدر مقعرينه كوستردي تلويح اوزاقدن برشيئه

اشارت ايتمك معناسنه واصطلاحده كلامده تعريضه مناسب برشي ذكر
اولنه كه اول شي براخر ذكر اولنمامش مقصوده دلالت ايليه مثلا بر محتاج بر غنييه
جنبك لاسلم عليك ديوب استعطا ايدر تعريض ايليه بوقسمه تلويح تعريض دينلور
بر قسمي دخي تلويح غير تعريضيدر كلامده لازم ايله ملزوم بيننده وسايط وانتقالات
چوق اولمغه دينلور مثلا بر كريمي كثير الرماد ديو وصف ايليوب كرمنه تلويح اولنه
خاتمة كتابده رسالة معاحن ترجنده ذكر اولنمشدر تلبيس حيله ايتمك تلظي
صيغه فعل ايله اشتغال بولدي والاولندي تلخيص بيان ايتمك تلحين قراتده
بريني تخطيه ايتمك

فصل ثم

تمحل التكلف في الحاجة يعني حاجتك حصولنه چاره جو اولمق وكلفت نفس ايتمك تململ شدت جوع يا الدن
يانديغ يانرد وسمك اضطراب ايتمك يقال تململ اي تقلب من وجع والم وبرشيدن
ململ وبركيلك كتورمك تمجمج سويلدكده لساني اغزده دوندروب لفظي بيان ايتمك
بحتوا ابطال ف تمتع بادامي جاعدن كنايردر تمادي غايته ايرمك طلبنده
اولمغه مرادا انكله قالوب سمهمك اولمق وطول زمانه دخي دينلور امتداد زمان
معناسنه تمرد استكبار وتجبر وارتكاب معاصيده مبالغه ايتمك تمهيد
اصلاح وتسويه امور تموج چالقنمق ومضطرب اولمق تماثيل صورتلر تمزيق يرتمق
وشق ايتمك تمائيم موت وموثان ثاء مثلثه ايله بر نسنه صوير براقوب خلط ايتمك
تمائين كاثمات الملح في الماء طوز خلط ايله صواچنده اريدوكي كبي سندخي
اردين تميمه حفظ ايچون اوشقلرك كردنلرينه تعليق ايدوكلري تعويذه يه
دينلور تمايم جميدر ش واذا المنية انشبت اظفارها. الفيت كل تميمة لا تنفع
منيه استعاره مكنيه واظفارها تخيليه در منيه يي نفسده اسده تشبيه
ولوازم اسددن اكا اظفاري اثبات ايتمشدر يعني وقتاكه موت بدن
انسانلر بجه سز الشدروب برلشدره دفع ايچون بالجمله تعويذاتي جمع ايدوب
كتوروسك اندن نفع ودفع ايتمز تمطي صيغة فعل ايله سيرده جد جهد

اشارت

ابتدی دیمکدر ومتعلی النهار یعنی کون اشتداد بولدی وازدادی تموبر تلبیسلك
وحیله تملق روی ظاهرده تلطف وتودد تمرن خالل وخوم تماجامیتی معلیدر
مضایقت معناسنه تموبر صیغهٔ فعل ایله تقوتر معناسنه یعنی قوتلندر عتیت
اسیعدا ایتمك تمساح کسر ایله دواب بحردن معروف دابردر اکثری نیل مصرده
نهرلرنده اولور وبو ماده بر متعلق اولان بیت • ن • حرفنده ذکر وشرح اولنمشدر
تمساح جان شکر یعنی جان صیدایدیجی تمساح تمویل اصطلاح اهل حسابده
برعددی کندو نفسنه اورب حاصلنه مال وبو عمله تمویل دینلور • ت • کعب
حرفنده تکعیب ماده سنده ذکر اولنمشدر وبر یعنی مالدار ایتمك معناسنه تمول
مالدار اولق تمزغ یره یاتوب یرینه ینه طپراغه بولنمق ودخی کوسترکه دینلور
تمثیل برشیئی نظیر طریقیله ایراد ایتمك وتصویر وتفهیم ایچون خارجده بر
صورت دوزمکه دینلور

فصل ت ن

م تنکری
حق سبحانه وتعالی نك اسم شریفیدر عزاسمه ترکیده دخی استعمال اولنور
ف تن بدن ف تن داد منقاد ومطیع اولدی ف تن زد سکوت ایلدی
وانبم اولدی دیمکدر تن بلور تن بدن یعنی بلور بدنلو جسم تنسیق تنظیم
وکلامی منوال واحد اوزره اولغین ومرتب ایراد ایتمك ف تنسوق نفایس
امتعه یکه یادچه تفاریق کبی لر تنسوقات جمیعه تمنیق ترتیب وتزیین
کتابت تناوب نوبت ایله تعاقب ایتمك تناوب محن یعنی تعاقب محن بری
دفع اولنور سه آخری علی الفور ایرشور ف تنك طار تنز یعنی قیلدن خولو
اولق کاهی عاصی اولقدن کنایه در تشکیل تعذیب تنوق تعجب وجودت
ملبس ومطعم وبرشیئی زیاده کوزل وخوب ایتمك وبراشیره جابك دستلکه
دینلور تنوقات جمیعه تنوقات اقلیدسی یعنی قانون معجب هندسه
مطابق اشکال وصنایع ابنیه وطرح اندازی عمارات خوب منظر
وکمال حذاقت وحسنده ارا اولق معناسنه دخی کلور چهره تنوق اوزره

یعنی حسن وجمال چهره سنی شغله لتذیه دی تناضل اوق اتشمق کرقفسنك
اوقی ایلوروادر ف تند صعب وقاتی وبولك وکسکین ف تندباد قصرغه
تنائی تباعد تناجی سرّا سویلشمك • ت • ع • حرفنده ذکری واردر تناجی صیغهٔ
فعل ایله خفیهٔ سرّ ایله سویلشمك تانیث ایچوندر تناء کسکان دهاقین
یعنی عجم فلاحلری مفردی تانی دردهاقین وتناء عطف تفسیر یا عطف
مرادف یا سبندر کذا وصیا کبی تنوء مقیم اولق معناسنه کذا فی الترجمان
تنحس صیغهٔ امر ایله ترك ایله دیمکدر یقال تنحست النصاری ای ترکوا اکل اللحم
تنکب صیغهٔ فعل ایله یایی اومزنه اصدی دیمکدر • ه • تنکب قوسا بالحواجب
واتقی بعینیه سیفا عارضاه حمایله • ه • یعنی محبوب حواجبندن اومزنه بر
قوس اصدی وایکی کوزینك نکاهیله قلیج چکدی که اول قلیجك یایی یکفلرینك
برتوندن حاصل اولان خیط الشعاع حسنیدر کلامده حواجب محبوب
طولده اومزنه ایرشدوکنه ایما واردر تنکب عدول معناسنه دخی کلور
تنوشه صیغهٔ فعل ایله تناله وتصیبه معناسنه • ه • ظلت سیوف بنی
الدنا تنوشه • لله ارحام هناك تمزق • دنا جمع دنیه در خسیس وخبیث
البطن وفروج ماجنه یعنی زانیه معناسنه یابنده مذکوردر یعنی سیوف
ابناء فروج زانیه وخبیثة البطن اقربا وذوا الارحامه اصابت ضرر ایتمده
مقیم اولوب اننده حق سبحانه وتعالی نك حسن صله ایله وصیت ایلدوکی
ارحامدن بنچه لرینك لباس حیالری پاره پاره قیلدی تنهل یعنی تغضب
صیغهٔ فعل ایله دوکیلوه معناسنه تنهلان تغضبان دیمکدر تنین
کسر ایله حیهٔ عظیمه • د • ا • حرفنده ذکری واردر تناسخ حکما متقدمینك
بعضیلری مذهبیدرکه نفوس ناقصهٔ بشریه بو عالمده ابدان انسانیه ده
متردد اولوب برندن آخرینه انتقال ایتمکله تحصیل کمالات ملکیه
ایتدکدنصکره ابدانندن قطع تعلق ایدوب روحانیته ملحق اولور دیدیلر

تناسخ بو کیفیتدن عبارتدر اکر اسکندر کشور کشای • بتناسخ باز بجهان
امدی الخ • یعنی اسکندر بالفرض علی زعم من قال بالتناسخ طریقیله تکرار بو جهانه
کلیدی کمان همتی کبی بیلفی خذ متکده ایکی قات بوکردی تنفعل صیغه فعل ایله
متأثر اولور دیمکدر • تجنب مصاحبة الاشرار • فان الطباع تنفعل من الطباع
وانت لا تدری • یعنی مجالس اشراردن بعید اولوب تجنب ایله زیرا طبیعت
صحبت طبیعت آخردن متأثر اولوب بچه خصلت سرقت ایدر حالا که سن اول
استراقه متنبه اولمزسن بر وقت اولور که کندوکی اشراردن اولش بولورسن
ونعوذ بالله تعالی من مجالسة الاشرار

فصلت و

م توق
توغ معناسنه معروفدر تواری بر شینك اکنه سنده اختفا ایتمك متواری
غیب ما وراء پرده غیبده مکنون اولان اشیا توریه اصطلاح بیانیده
بر کلمه نك ایکی معناسی اوله قریب وبعید متکلم اطلاق ایدوب معنای
بعیدین قصد ومراد ایتمکه دینلور باشارت وزیر اورا درزی توریه
بشهرستان عدم فرستاد • یعنی وزیر اشارتیله آنی لباس توریه ده یعنی
تخفیجه قتل ایلدی جایز که توریه شهرستان عدم کلمه سنده اوله زیرا
کلمه مذکوره نك معنای قریبی مملکت عدم دیمکدر و بعیدی قتل
معناسنه در پس بونده مراد قتل معناسیدر یعنی توریه بابنده اولمق اوزره
شهرستان عدمه ارسال ایلدی یعنی قتل ایلدی دیمك اوله توبیخ تعریض
یعنی ایکی شینك اعلا واولاسنی قصد وطلب ایتمك توبیخ لوم ایتمك
ف توان دانست بلمکه قادر اولور دیمکدر توأم ایش مثلا ایکی مولود بطن
واحد ایله ولادت ایلیه پس هر ایکی شی بر بریله متلازم ومعادل ومسایر
اولورسه انده استعمال اولنور کویا بطن واحدن نتیجه سیدر لها الفتح مع
الوفاق توأم یعنی فتح ونصرت اتفاق ایتمکله متلازم وایشده بربرندن
ایرلمز مراد فتح وفاقتسز اولمز دیمکدر م تولی ابن جنکز خان که هلاکونك

باباسیدر

باباسیدر م توشی ابن جنکز خان پدری جنکز خاندن اول ای مقدم فوت
اولدیغی نقل اولنور که خصایل اسلامیه دن انده بچه خصلت بولنوردی بر اسمی
دخی جوجی ایدی توغل بر شیئده زیاده امعان نظر ایتمك ودخی بر شیئه زیاده
دخول ایدوب مشغول اولمق توغل کامل کلامده بحر کامله ایهام واردر ف
توش طاقت وقدرت وحرکت واحلق تجان آتری وارسلاندن وظاهر معناسنه
ف توشه آذوق ف توشدان آذوق توبچق ف توشمال جاوش وایش آری
سرکار معناسنه ف توبخ بغیه جان یعنی رمق ف توشمان نشان ومیان سرای
م تومان لغت خوارزمیه ده ومغان لغتلرنده اون بیك عدده دیرلر امرا تومان
اصلده ذکر اولنان عدده اولان عسکر تینك بکلرینه وامیرلرینه دینلور لکن عدده
تخصیصندن قطع نظر اویماغ وجماعت وبلوکات امراسنه اطلاق ایدیلیر واکر
اقل ایسه لردخی تاهزاره تاصده تادهه وار بچه امرا تومانده دینلور ف تومان
کجیلر شلواری تواطئ برابرلك وبر شی اوزره اتفاق ایتمك بالاشتراك بل
بالتواطئ اشتراك اصطلاح اصولیینده اولدر که بر نیچه شیئه اوضاع متعدده
ایله علی الانفراد بدون الآخر بر اسم واحد وضع اولنمش اوله کالعین مثلا
للشمس والباصرة وغیرهما لکن مخفی اولمیه که بونده اشتراك کلمه سنده
مراد مصنف اصطلاح منطقییینده تواطئ مقابلنده اولان تشکیك معناسیدر
زیرا محاذات وتشبیهات مجرد اشتراك اسم قصدی ایله بلا وجد وادر کلمه
کلیه نك افرادنده معنای موضوع مساوی اولورسه اکا متواطی دینلور
مثلا انسان کبی زید وعمرو وبکر وخالدده معنی انسان متساویدر واکر
شدت یا تقدم وتأخرده متفاوت اولورسه اکا مشکك دینلور مثلا بیاض
کبی زیرا معنی بیاض تلجده فیل کوکنده اولان بیاضدن اشددر ووجود
کبی که معنای وجود واجبده ممکنده اولان وجوددن اقدم واشددر
پس تشبیهات واستعاراتده معنی تواطئ ادعا ایتمك ابلغ اولور زیرا حل

شجاعه علی وجه التواطی اسد دیدوکیمزده مشبه مشبه بهک من حیث
تساوی معنی الاسد فی افراده نوعندن یا جنسندن اولمغی افاده ایدر وهذا
بل بالتواطی دیو ترقی حال ایلدی هذا هو الظاهر لکن اشتراک لفظی دخی علی
معناه استبو مقصده تطبیق ایمکده تحلل ولنورسه وجهی وارددر توسل
بر شیئک وساطتیله مطلوبه وصول استمک توانی ضعف سببی ایله تقصیر
وتاخیر وامهال ومطلقا تاخیر تقصیر معناسنه توانی فی حاجته ای قصر
فی طلبه توالی شیئ بربری عقبنده کلمک توبید کل یتور مک ف توزی قارنج
توالید جمع تلید اموال عتیق معناسنه ف توده دیجک وحبوبات یغینن
دیلور ودوه اورکیجی توقل صعود فی الجبل توقله ای صعوده تورط ووقوع
فی المهلکة ودخول فی المهالک ف توسن ضم ایله اسب سرکش توهج توقد
وتلالؤ م توقیع فرمانلرده نشان پادشاهی وحجتلرده قاضی امضاسنه
دیلور سعدا تابک زنکینک فرمانلری الله بس کلامی ایله توقیع اولنوردی
حسبی الله وکفی معناسنه در توفیق هو خلق القدرة فی العبد علی الطاعة
ووجوه الصلاح وتنفیذ الحق ودفع الباطل توانتی صیغهٔ فعل ایله تطاول
معناسنه لا توانتی یعنی بکا اطاعت ایلمز اولندیتا تا یتیشلیجون درم توران
ماوراء النهرده واقع زمین وممالک توذی صیغهٔ فعل مجهول ایله تهلک
معناسنه م توساميشی تفویض ومفوض معناسنه لغت مغلیه در توفکون
صیغهٔ فعل ایله ونا خطاب ایجون در تصرفون معناسنه فانی توفکون یعنی نیجه
ونه دلیل ایله حقدن یوز دوندروب صرف اولورسن توق العوج فی العصا اکریلک
معناسنه توقرشله س وعیب ذی الشرف المذکور مذکور وعیب ذی الطرف
المغمور مغمور دیو قته الظفر تخفی من حقارتها ومثلها فی سواد العین
مشهور اولکی مذکور ومغمور ما قبللرینه صفتدرلر وایکنجی مذکور ومغمور
خبر مبتدادرلر یعنی اباء واجدادندن شرافتی عنعنه ایله روایت مذکور اولان

عیبی

عیبی کورینور والسنه ده سویلنور ومجهولک عیبی مجهول اولوب بر وزده اکا
التفات ایتمزمثالی مثلا طرنقنده بر اعوجاج اولورسه طرنق اصلنده حقیر
اولدوغندن اول اکریلکه نظر والتفات اولنمز فاما کوز سوادنده انک کبی
بر اعوجاج یعنی احوللک کورینورسه کوز شریف اولدوغیجون اول
شاشیلق منظور ومشهور عالم اولور شعرده بو قسم مضمون المثل السایر دینلور
تو قاتن شدت اشتیاق

فصل سیم

تهتال زیاده دیکجی
یغمور اذا بردودیده سـ ویجالا ونهتالا ووبلاودیمتن وسجا ونشکالا وتهلان
خونابر سیاردد مرثیه ده در ذکر اولنان اوصاف یغمورک اقسامندندر هر بری
بابنده مذکوردر یعنی ایکی کوز بولودندن یغمورک هر بر نوعندن قان ایله بوینوق
ومخلوط کاه طلو وممتلی دلو عظیم کبی دوکر وکاه ضعیف وکاه عظیم صیب
وکاه تاپ وکاه سیللر کبی وکاه قرمزی ایله بیاض بولنق خونابر یغمور یاغر ودوکر
تهدید تخویف تهمی صیغهٔ فعل ایله دوکر معناسنه امطار استعمال اولنور
والقطر علی البهار تهمی بهار خوشبو بر نبتک اسمیدر بابنده مذکوردر فصل
ربیع ولطافت ودقت وصفنده در یعنی یغمور نبت بهارا و دوزر الکل دوکر
تهمتن پهلوان معناسنه ورستم زالک حضمی که افندیسنک اوغلی ایدی
تجین تغییب تهافت تساقط یعنی بر شیئی اوزدر بروانلر چراغ اوزرینه
دوشدوکی کبی دوشمک تهور بیش ولیکی کوز نمیوب کوزی دیر سنده
جنکه کیرمک معناسنه شجاعتک طرف افراطیدر ممدوح دکلدر وهذا
حضرت علی مرتضی منقبتنده جمع ثلاثا مع ثلاث العلم مع العمل والسخاء
مع الفقر والشجاعة مع العقل دیو مدح اولنمشدر تهانی تهنیه دنیا
مژده ایتمک وتیسیر امر معناسنه ن ب حرفنده ذکری وارددر تهتک حجاب
وپرده دریدن تهتر حمق وجهل تهزز نشاطلنمک تهجد صلوة لیل
فتهجد به نافلة لک ای صل صلوة اللیل زیادة لک علی امتک تفویک

هولناك برسنده ایله تخویف ایتمك بتمام فرط عشقدن عاشقده حاصل اولان
تحیر و واله اولمقلق و محبت نه ته قات قات دیکدر آسیاب تر تر و جام ها تر تر
و صتره ها ده ده تکیشیمتها کرد • یعنی آتلر طقوز طقوز و یکه پاره لو قات قات
و ایچه صره لری اونر اونر انعامات و عواطف ایلدی تر تر و تر تر سینده تجنیس
خطی واردر فصلت ی ف تیراوق و حزیران آیی و عطارد
کوکبی قول منجمین اوزره عطارد یلدزینك بروج اثنی عشره دن جوزا و سنبله برجلری
مخصوص خانه لریدر بیتده تخصیص جوزا و سنبله بو معنا اوزره در منتبیده
ب تیر اگر جوزا صفت در خدمت ببندد کمر • خوشه او توشه ره مسیح الله باد
یعنی عطارد جوزا گبی سکا کمر بند خدمت اولورسه اتك سنبله سی حضرت
عیسا مسیح اللهك سیاحت و اسفار نده یا سایر سفر ایتدکده آذوغه
راهی اولسون خوشه و توشه بیننده جناس لاحق صنعتی واردر تیر انداز
کماندارلر تیر اندازایی که بنوك ناوك در شب تیره خال از رخ زنگی بربایند
یعنی بویله کماندارلرکه اوق دمرنی ایله قرانلق کیجه ده زنجی عرب چهره سنده اولان
سیاه خالی کوترلر وجا برخال بیلنمیه خاك نسخه سی اولا دخی ابلغ اولمش اولور
یعنی شب تار ده روی زنجیدن خاك تیره یی سیلوب کوترلر شویله که زنجی
سطح روینه برالم اصابت ایتمز • و زهره را هنگام نزدی بکسته کسوف بر صحیفه
چهره نورانی خورشید بشکافند و زهره یلدزینی وقت احتراقده صحیفه
چهره آفتاب اوزرنده ایکی بولرلر تیر چرخ را قلم کتابت شود هند و کاتب
فلکك قلمنه اوق اوجیله خوش نویسان صنع و خطاطان عالم بالاتفاق
تعریف و تحدید ایتدکلری اوزره کما ینبغی شق ویررلر • تیر دبیر خامه زن نامه
سیه سفید روز و شب و شمار کننده روزکار رشد یعنی کاتب فلك اولان
عطارد روز و شبك دفتر سفید و سیه تحریر و تعاقب ازمنه ضبط و عددینه
مسخر اولدی • توحید و صنایع باری تعالی ده در ف تیر تابی منزل اوقی

ف تیر پرتاوی مثله ف تیرکش اوقدان معروفدر ف تیغ معروفدر تیغ یکسواره
چرخ یعنی تیغ خورشید ف تیهو کلك • باز تشبیه الف سینه تیهو از سر ناز میخارید
یعنی زمان عدل و امنینده طوغان سباع طیوردن ایکن ایش و مو الفکی ککلك
ناز و استغنا جهتندن سینه سنی لطف ایله قاشر تشبیه و سینه بیننده جناس
خطی و باز ایله ناز اراسنده جناس لاحق واردر و تیهو باز با شاهین نظر معا
انداخت و دخی ککلك شاهین ایله عاشق و معشوق معامله سن قوردیلر ب در عهد
تو باز اگرچه بیمار شود • از بیم تو آرزوی تیهو نکند • زمان حکومتکده اگرچه طوغان
بیمار اولور لکن بیمارلق ککلك اتی آرزو ایدیجی اولورلر و بو ایسه سنك خوف
سیاستکدن ایی آرزو ایتیوب خاطرندن کیچورمز م تیمور ابن چمکین ابن قبل اقا
تیه تیکنلك م تیغور امداد ایچون رعایایه تکلیف و توزیع اولنان اقچه یه دینلور
امداد تیر معناسنه ب بسبیل تیغور بغوده سیده هر ده دیناری بیرون از فرع
مقرر دیناری بدهند یعنی امداد تیر طریقیله قرار بولدی که رسوم معین خراجدن
خارج هر اون دینار خراج مقرره دن بر دینار زیاده ویره لرکه خراجك ده یازده
اولور مثلا اون درهم خراج مقرره سی اولان بر درهم زیاده ویره دیکدر تیما اولنسر
صحرا غیبده فلاة دینلور و دخی نو صنعلن اسمیدر که ملوك عربدن برینك انده بر
قصری اولوب قصر تیما دیمکله مشهوردر تیار شدیا ایله اول موجدر که جوشلق
و شدتندن ساحله ایریشور ب و علی خلیج الروم منك مهابة من خوفها تیطانئ
التیار • خلیج رومدن مراد جایزکه اق دکیز اوله یعنی روم خلیجنك اوستنده
سندن بر مهابت واردرکه اول مهابت خوفندن بحرده امواج ساکن اولوب
صدا چقمزلر تیار عمان بحر غماه سیف تیار تیغ آب و جوهرینه بحره تشبیه
ایدوب لوازم بحردن تیار لفظنی اکا اثبات ایتمشدر مکنیه مخیله بابندندر
ف تیرماهی شلغم و چکنددر و بالجمله سبزوات و مخضراته اطلاق اولنور
تیس کیجی قوچی لا یعرف الکبش من التیس یعنی قیون قوچنی کیجی قوچندن

از رخ لامی مخصص‌در کاف اضافه بعیدر

50

فرق ایتمز بیشعودلره ضرب اولنور تیس جبل طاغ کچیسنك قوچی وبو تیوز لیسی
تین انجیر ای تبسانتین در بسانتین سورهٔ نحل را تفسیری شیرین کفت انجیر
وصفنده در نحل نبور عسل وسور لعاب دهن ومشرب وماکولدن بعد التناول
بقیه قلان وشیرین طتلو بو فقره ده اشبو ذکر اینید وکیمز معانی ایهام وتوریه
واردر وتبسانتین وبسانتین بینلرنده جناس مرکب متشابه واردر وبو دره که
فقرهٔ مذکوره ده ای تبسا صناعت بردازلك ایتسدر وبعد ملاحظة الصناعات
یعنی بسانتینده ای چوق انجیر واردر که سورهٔ نحلی یعنی اول سورهٔ کریمه ده واقع
یخرج من بطونها شراب مختلف الوانه فیه شفاء للناس آیت کریمه سنی خوب وشیرین
تفسیر ایلر پس برکمسنه عسلك جاشنیسنی بلمك وفهم ایتمك استرایسه اول
اناجیردن تناول ایلسونکه انده تأویل وتفسیرین بولور ف تیره قرکلق ف
تیغول اخرنده لام ایله زلف برده یرغو بیش لعلش سنبل تیغول اذا نلث
بیکنه اوبخت ازمه سنبل بنرین برسنت یعنی اول محبوب سنبل لعلی رخ پر سیجی
بلاکاه رخندن اصدوغنجون سنبل زلف لعل دهننه دعوا ایرکتدی یکباد
تیغول دم صبح بر افشان تا باد شود مجرم کردان ممالك یعنی برکره زلفندن
نفس صبحی یعنی بوی رخکی منتشر ایله تاکه هوا معطر اولوب بخوردان کردان
مملکت اولوب جهان معطر ایلیه صبح دن مراد رخ محبوبدر ودمدن مراد بوی زلفیدر

باب الثاء فصل ث ا

ثابت قره حکما عربدن بریدر ثاقب دلیجی تیز فهم وتیز رای اولنلرده استعمال
اولنور ثار عداوت وطلب قصاص یعنی ولی مقتول قیلنك قانن طلب
ایتمك ثائره منتشره ثائرات جمیع طاغلمش وپراکنده اولمش اشیا فتنهٔ ثائره
یعنی فتنهٔ هایجه ومنتشره ثانیه ث و حرفنده ثوانی ماده سنده ذکر
اولنمشدر ثاب صیغهٔ فعل ایله رجع معناسنه لم تتب لم ترجع دیمکدر ودخی
وثب دن هجوم ایتدی واتلندی معناسنه

فصل ث ب

شبور هلاك وخسران ثبیر مکهٔ مکرمه ده واقع برجبلدر ولوان باشه اصاب
ثبیرا ما استقل له قطر ولوان باشه کلامی مصرع اولدر علی قدر الحاجر احد
ایدوب ایکنجی مصرعدن تصحیح غرض ایتمشدر طویل بحرندن نصف مصرعدر
وزنی فعولن مفاعلن در بو دخی نفس کلامدندر یعنی اکر شدت وقهری جبل
ثبیره اصابت ایده ایدی اول جبلك ارکان وجوانبی اکا تحمل وطاقت کتوره مز ایدی
ثبج صرت ایله ظهر وسطی وهرشیك وسطی

فصل ث ج

ثج صیغهٔ فعل ایله یقال ثج الماء والدم ای سال ثج مصدریدر سیلان دم هدی
وزیاده جاری ودوکیجی صو جیش کالبحر طامی الموج مضطرب یعنی بر جلبه وغوغالو
عسکر که زیاده دوکیجی عالی الامواج صو کبیدر یضیق عنه سهول الارض والاکم
یعنی زمینك منخفض ومرتفع مواضعی انلری صیغمز یعذو بر الریح حشری وهی
راسخة رسفا المقید لا یسعی بر القدم یعنی اول جیشك کثرتندن بر وجهله
برقوتنه ایرشیجی بلوب انلری کنغوبر امداد ایتمدوکندن ثابتی اپقلرنده
بوقاعی اولان کمسنه کبی ایتلرقه یورر ویصد عنه السحب وهی هامیة منهرقا
اشب فی الجو غررحم یعنی ودخی بولوت اول عسکری اوغرده قوراکنده برطرفه
اعراض ایدوب آخر جانبه صاو ودشوره حالاکه اول بولوت اول عسکردن
الحققه ولهذا اوستلرندن کچیجی بر جانبه صا وشور زیرا انلردن جو هواده
بو بونز کیجوب ملتقت اولمشغز رحم یعنی لو واردر بیتده اولان لغات تقریردن
مفهوم اولدوغندن غیری هر بری بابنده مذکوردر ثجج سیل معناسنه

فصل ث ج

ثجه صیغهٔ فعل ایله کمسغه ای جرة جرا شدید

فصل ث د

ثدی ممه ثدی ناقی یعنی قبرمش وبوکسلمش

فصل ث ر

ثری زمین وطبقات ارضدن طبقهٔ طینیه
امام ابو اللیث تفسیرنده نقل ایتمشدر که ثری طبقات زمیندن طبقهٔ
رطب در که تحت الثرانی سنه مسافه در اکر حکمت حکیم قادر ایله اولـ

صبحدن مراد رخ محبوبدر ودمدن مراد نفس
بوی نسیم صبح رخیدر یعنی برکره ودبرد یعنی
شبوی زلفکدن نسیم یاسمین بوی صبح رخکی
منتشر ایله تاکه اندن هوا معطر تا اولوب
بخوردان کردان عالم اوله سیاهی زلف
شبوی ایله سفیدی صبح شمیم بوی
زلفك ممتعنده اوله

طبقهٔ رطب اولمیدی جهنم اتشنك حرارتی دنیا وما فیهایی یاقرایدی
وبعض روایتده ثری یدنجی طبقهٔ ارض در نقل المشدر ثروت مالدار اولمق
تمول معناسنه ثراء ضم اول ایله ممدوداً کثرت مال وعرضهم الثراء لا الثناء
یعنی پادشاه اعظم طرفندن اتیه فوق اللسان جری وجاهل کمسنه لرك حاجت
واغراضلری جمع مال در ولا ولی نعمه یاکندو نفسنه تحصیل ثنا ودعا کلمه ثریا
معروف در منازل قمردن بر منزلدر

فصل ث ع

ثعبان قالون واوزون یلان

فصل ث غ

ثغر اغز ثغور جمعیدر ثغار دمثله واوك دیشلره دینلور ورخنهٔ دیوار ورخنهٔ مملکت که اندن قلعه
یا مملکت اوزرینه دشمندن خوف اولنور وسرحد باشی ثغار دماری یعنی مواضع هلاك

فصل ث ق

ثقة صحیح القول والروایة ومعتمد علیه کمسنه یه
ثقات مجتنازان یعنی حکایات واخبار واحادیث روایتنه مجاز یعنی اجازت
ویرلمش مقبول النقل راویلر یا کلوب کیجیجی سافرنی وستاحارك مقبول القول
والروایة وموثق اولنلری ثقاف کتاب خصام معناسنه ثقاف
قتال یعنی خصومت قتال چون کار ازدال دقاق بقاف ثقاف قتال کشید
شورش بلاد دهن باز کرد یعنی چونکه ایش سوکشمه ده دوکشمه یه چکدی شورش آتش
بلاد دهنین کشاده ایلدی ودال دقاق بقاف ثقاف کشید دیر وکنه الغاد
اولدر که دال حرفی قاف ایله ترکیب اولندقده دق کلمه سی حاصل اولور اورتمق
معناسنه پس مرادی خصومت معاوله ده مضاد بر ومقابله یه منجر اولدی دیمکدر ودقاق
بابنده مذکوردر ثقیل اول موسیقیده اقسام ایقاعیه یعنی انواع اصول
ثقاده نك برینه ثقبه سوراخ یعنی دلك ثقبلة الاذاف کفلی اغیر ویبولت
ثقفوا صیغهٔ فعل مجهول ایله ای صودفوا وظفر بهم یعنی انلره ظفر بولدیلر

فصل ث ل

ثلب عیبی تصریح ایتمك ثلب سرایر یعنی کیزلو
عیوبی اظهار وتصریح ایتمك ثلم کدك ومثلم کدیلمش بابنده مذکوردر وعلل

عرضیه نك برینه ثلم دینلور جزؤ مدخولنه اثلم دینلور ثلاثی ثلثه ثلثه وصیغه
منسوبدر ایح حرفنده احادی ماده سنده ذکری وارد ثلج قار معناسنه رسالهٔ
ثلجیه قار ماده سنده دوزد وکی لغزدر بسم الله الرحمن الرحیم هل اتاك حدیث الغاشیة
غاشیه روز قیامته دینلور مراد دوی زمینی قاپلین وبصدرتن فاردد اسرار علی
الارض فاشیه جو هواده مکنون ودقایق اسرار ایکن روی زمینده فاش واشکارا
اولور وجوه یومئذ خاشعة خلقك قار یغدوغی کونده بوزغون وذلیل اولدقلری چهره لری
عبارتدر نزل فی شانهم تصلی نارا حامیة خلایق شدت برودتدن آتشده قیزمق
خاصه اولدقلری شاننده وارد اولمشدر افاض علی الریاض منتشرة یعنی منتشر اولدوغی
حالده اوتلر وچمنلر اوزرینه فیضان ایلر مسفرة ضاحکة مستبشرة اول ریاض مفیض
الوجه وچمنده روی وسرور اولدوغی حالده فراشی وطی لا یطیب علیه الهجوع بردی تمیش
مسنوی دوشکدر که اوزرنده اویومق خوش دکلدر بلکه ممکن دکلدر طعام لا یسمن ولا
یغنی من جوع بر طعامدر که آنی اکل ایلیانی نه سمیز ایدر ونه آجلقدن مستغنی ایلر قراضات
فضة جعلت سبایك تطلع علی الادانك یعنی کومش اوفنی براده سیدر که سبیکه اولنوب
اسکملر ویخترلر الحله کومشلنور شهب بزاة انقضت علی السهل والحزن وبیاض اشهب
طوغانلردر وادی وجبال اوزرینه صیده اینرکبی جو هوادن قت چالوب اشغه
سوزلوردر بشر مهجورة عن وطنها وابیضت عیناه من الحزن اصل وطنندن
یعنی بحار وجبالدن یا جو هوادن جدا دوشوب ایکی کوزی کثرت بکادن اغرمشدر
تصعد بلا مرقاة هباء منثورا جو هوا بر ذرات ناچیز اولدوغی حالده نردبانسز
صعود ایلر ویتقلب الی اهله مسرورا وبعد الصعود اهلنه یعنی بحار وجبال الله
معتبر معروف الاسم مشهور الجسم کامروا رجوع ایلر مراد اصلنه اجزای شاسته
وذرات بخارات مائیه اولوب جبال وبحارده مرتفع وجو هواده منجمد وصاحب
وجود ومکانت اولدوغندن صکره تکرار بحار وجبال اوزرینه یاغوب رجوع ایتدوکندن
کنایه ایتمکدر وفی ترقی من الحیا یعنی بر بحیادرکه حیادن تربیه بولمشدر

ردرکه

حیادن مراد یغموره یوتربیه در میت من شأنه احیاء ابن سام ابن سام برجانور
قاردن حاصل اولور یعنی بر شیدر که ابن سامی طوغورر اخوجود علاء الکف
نداه بلا سؤال ویر صاحب کرمدر که بلا سؤال کف انسانی نقره ایله برابر ایدر
مضاف یجر ویرفع المخفض بو فقره صناعت نحو اوزرینه مبتنیدر یعنی چکچکه مضاف
اولوب جر اولنور وسقوفدن اشغیه برافیق ایچون رفع اولنور سی ذو نطاق رمی
بالرفض وبات وظاهره سنی المذهب لکن رفض ایله متهم اولمشدر مراد اوترک
وهجر ایدوب بام خانه وسر جداردن یره براقدقلری حال ینصب علی محله ساکن
یعنی بر حالدرکه دوشدیکی یرده ساکن اولان بذورات ونباتات بتوب قوام اوزره
نصب اولنور واذا حرک حرک بالکسر وقتاکه انی تحریک ایده لر کسر ایله تحریک
ایدرلر زیرا ثقل وجودندن فتره مدیحه تحریک ونقل اولنمز نحو یلوک الساکن
اذا حرک حرک بالکسر دیکلریندن الغاز وتضمیندر مبدل منه یقع بطریق
الطرح بالقسر المبدل منه فی حکم الطرح قاعده سنه بنا بام ودیواردن
قسرا طرح اولنور ضمیر بار دنلکنه ینفصل عما استکنه یعنی اصلده بر ضمیر
باردر متصلدر که محلندن بروز وظهور ایلیکن مستکنی اولان ششیدن
منفصل اولور مراد بخار وجبال متصل اولان بخارات واجزاء رشاشیه دن
ظهور ایدوب مستکنی اولان بخار وجبالدن حین صعودنده ایرلدوغنه
اشارتدر مضاعف من باب الناقص یعنی یاغمور قطره بربری اوزرینه مضاعف
اولوب یغلمشدر ما لا یزال اسفلدن ایدوب صو اولمه دن بس معتل الآخر
با بندن اولور لفیف غیر سالم من العله وعلتدن غیر سالم اولوب طرفلر
ادیمه دن بس معتل الطرفین اولوب لفیف مفروق بابندن اولور متحرکه
تصیر مسکنه یاغمور قطره متحرک ویره دوشدکده ساکن اولور مظروف کالظرف
یقع علی الازمنة والامکنة بو دخی بر امر غریبدر که کندو مظروفیدر لکن
ظرف زمان ومکان اوزرینه واقع اولدوغی کبی اول دخی زمان ومکان

اوزرینه واقع اولور ازمان متعینه وامکنه مخصوصه ده دوشدکیندن
عبارتدر ملفوظ لا یعتد به عند التقطیع بو فقرات عروض قواعدی اوزرینه
مبتنیدر در اصل تقطیعات عروضیه دن هر حرف که ملفوظ اولا تقطیعه
داخل اولوب معتد به در استرا لسه تحریر وخطه کلسون مثلا نون تنوین
کبی وهر حرف که ملفوظ اولمیه تقطیعه داخل اولمیوب غیر معتد به در استرا یسه
تحریر وخطه کلسون مثلا اقیموا الصلوة ده اولان واو جمع والف لام
تعریف کبی بس معنی بو دخی امور عجیبه دندر که ملفوظدر لکن تقطیعده
غیر ملفوظ کبی معتد به دکلدر وملفوظیتی یاغدوغیدر که کویا سحابک
قندن لفظ ورمی اولنور ولا یعتد به عند التقطیع دیدوکی زیرا قاری تجزیر
وتفریق ایتدکده هبا وبلا لا شی غیر معتد به اولوب اولدوغی ظاهردر عروض
لا یستقیم البیت الا بحذفه یعنی بیت شعر بنلک عروضیدر اما انی حذف
ایتدکجه بیت موزون ومستقیم اولماز مراد بیوتات وخانه لرک عوارضندندر
تا انی بیت وخانه لردن اسقاط ودفع ایتمدکجه عمارات وابنیه پایدار ومستقیم
اولمز والا بالجمله یقیلور ولطالما ینکسر بخفیه وچوق اولمشدر که انلک
زحافیله بیت وزن واستقامتندن دوشمشدر با وجودیکه ابیاتک
زحاف دخولیله استقامتندن دوشمز زحاف عروضیه معروفدر ولغتده
یرده سورنکه دینلور قار چوق دوشکله سقوف خانه لرک عجلری عنده فیرلدو
عبارتدر تنزیل یعارضه البلوجات الشمسیة بو فقره اصطلاح اصول
اوزرینه مبتنیدر یعنی آیت منزلدر سما وتیردکه واردات شمس کا معارض
اولوب حکمنی ابطال ایلر مراد حرارت شمسی انی اریدوب صو ایدوکیدر
عرض ولکن لا یلازم الجوهر یعنی عرض مفارقدندر زیرا وجودیت کرعرض
جوهر ابره لازم دکلدر مقدم تالیه ینتج اضراد الاصغر والاکبر بو فقره اصطلاح
اهل منطق اوزرینه مبتنیدر یعنی قضایای شرطیه دن بر مقدمه دکه

اودرنر

تالیسی صغیر و کبیره ضرر ایتاج ایدرکم منفصلة ذات اجزاء کم متصل فی الاجزاء یعنی ذات اجزاء عدیدیر بر کم منفصله در اما اجزانی ده یعنی اریوب صوا ولدقده کم متصله اولور موضوع یجعل محمولا فی القضیة یعنی زمین اوزره موضوعدر لکن بعض قضیه لرده که استعماله حاجت اوله محمول اولور یعنی نقل اولنور موجبة کلیة لا تنعکس الا جزئیة بو فقره نک توضیحی بودر که جبال اوزرنده قار متکاثف اولوب ششدکده بنه اول قاردن بعض انجارات مائیه و اجزاء رشاشیه یوقار و منعکس و مرتفع اولور بنی بو کلیه جزئیه ایله منعکس اولمش اولور علی ما هو القاعدة فی ان الموجبة الکلیة لا تنعکس الا جزئیة نحو کل انسان حیوان ینعکس بعض الحیوان انسان نحو ایرکه مراد بعینه نفس میزانده مذکور فلا هکذا کل ثلج ماء ینعکس بعض الماء ثلج کالمثال المذکور موجود وجوده زاید علی ماهیته هر موجودک وجودی زاید علی ماهیته در لکن بونده مراد حقیقت و ماهیتی ماینتدر الحق وجودی یعنی جمود و نجمی زاید علی ماهیته در ممکن امتنع عن الدایمیة لوجوب ماهیته یعنی بر ممکن در کم وجوب ماهیتی سببی ایله ممتنع البقاء والدایمیه در وجوب ماهیتدن مراد لزوم ماهیتیدر گویا صورتا بو دخی بر لغز بیلدیرکه وجوب وجودی عدم دایمیتنه علت اولا فی نفس الامر امر بالعکسدر یعنی وجوب وجوده بقا و دایما علت اولمقدر بلغمی تحجر مادتر ولا تنفتح الا بالحرارة الغریزیة یعنی بو فقره اصطلاح طبا وزرنه مبتنیدر و بلغمک مادهسی برودت اولدوغی معلومدر یعنی بو بلغمیدرکه مادهسی متحجر و منجمد اولمغله طبیعتندن سدده لر حاصل اولمشدر اول سددهلر منفتح اولماز الا حرارت طبیعت ایله مراد حرارت شمسدر کوکب استقام فی سیره حتی وافی الحضیض ولا یرجع الی الذروة بالحضیض بو فقرات اصطلاح هیئت اوزرنه مبتنیدر یعنی بر جنس کوکبدرکه حالت صعود و هبوطده مستقیم السیردر با وجودی که کواکب

سیاره یر افلاک تداویرلرنده سیر ایتدکلرنده کاهی استقامت وکاه بطوء وکاه سرعت وکاه رجوع عارض اولور مراد اجزاء مائیه سی استقامت اوزره طوغرو جوه چقوب تکرار زمینه صورت ثلجیت ایله کذلک دونوب کیدر و بر امر غریب دخی بودرکه کواکب سیاره لا یزال ذروه یه صعود و حضیضه هبوط ایتمزدن اما بو برکره ذروه یه صعود و حضیضه هبوط ایتدکدنصکره تکرار ذروه یه بر حال ایله رجوع ایتمز قوتی یمتد فیما یعیش الحوت و یسیر مع الجدي والحمل تاثیره فی السنبلة للقوت بو فقره نک توضیحی بودرکه ثلجک زیاده نزولی و باغمه سی آفتاب قوس برجنه تحویل ایتدکده حوت برجنده خروجنه وار نجیه دکدر بعد ذلک تحویل برج حمله زمینه قوت بتورمکه شروع ایدر یعنی بر قوتیدرکه حوتک مراد بالقدر ایچنده زنده کاسیل ایدوکی شنیئه مراد شطوط و انهاردر دایما امداد ایدر یعنی انلری ارتورر وفا یعنی یلی فی الواقع اکر قار و یغمور اولسه میاه و عیون قلت بولور و دخی بعد ذلک آنک سببی ایله یرلرده چایر وچمن و سنبل بتوب کتچی وقیون و فوزی ایده و تلوند مراد قوس و حوت و حمل و سنبله و جدی بر وجنک ایراد ایله ذکر اولنان معنایه توریه در خارجی یمنع عن الخروج الی الصلاة یعنی بر خارجی در که یوللری قطع ایدوب متردد و مسافرینی یوله و صحرایه چقمقدن منع ایلر مسلم یرتد عما هو علیه فی الحالات یعنی بر مسلماندرکه اولدوغی احوال وصفاتندن ارتداد ایلر مراد جامد ایکن صو اولدوغیدر مهاجر جا الی الانصار کاصحاب الصفة منعکفین یعنی بر مهاجر درکه وطندن مدینه یه هجرت ایدوب اهل صفه کبی اهل مدینه ایله مجالسه ایلر محاضر حاضر اهل البیت بر محاضردرکه اهل بیت ایله صحبت و مصاحبت ایلر مراد انصار و اهل بیت ایرادی ایله که اقوام مخصوصه در بو ذکر اولنان معنایه توریه ایتمکدر دُرّ زینتنا ثم من تصحیف السحاب خاء منجمه ایله

تصحيفي سحابدر دردنكي اتونمن مقلوب القراب مقلوبي بارقدر يلدرم
معناسنه بيض نعام يتولد منه افراخ الطوا ويس بعد حين وحواصل خواص
الطوطي على اليقين حواصل خواص طوطي دن مراد طوطيلرك بوغازلي الندي ده
زيرا خواص طوطيلرك بوغازلري بعضيسي آق رنك و بعضيسي قرمزي و بعضي يشل
بياض وعلى هذا القياس ديكا رنك و لعتمدر يعني شتر مرغ يومرطه سيدر
كه بر زمان يرده طوردقده بعضكره جبال واوديه وصحاريده طاوس ياوريلري
وخواص طوطيان حوصله لري ياوريلري وجقرر مراد قار سببي ايله فضل
ربيع ده بتن الوان كوناكون نباتات وازهاردر جسم تفر اليد عنه عند
اللمس بر جسمدر كه يدحين لمسده اندن فرار ايلر برودتنه اشارتدر ابي
عن الاستقرار وبر متكبردر كه بر يرده مستقرا اولمدن ابا ايدر اريوب صو اولدوغنه
تلويحدر شتوي دواجه في الصيف برودتي سببي ايله ايام صيفده مرغوب
ومطلوب اولدوغندن عبارتدر حضري يقتل اهل البداوة بالحيف يعني
اهل بلددندر اكن صحرانشينلري او لنلري ظلما قتل ايلر صوفي صافي القلب
في غيابات الجب بعض اهل تصوف زيادة في الرياضة بعضي جب ومغاره لرده
اربعينه جلوس ايدرلر انلره تشبيها كثرت ثلوج ابيار وعيونه واصل اولوب
وانده غايت صاف ومصفا اولدوغندن كنايه در زايرة تزور كل سنة بلاد اعية
الحب بر زايردر كه هر سنه داعي محبت اولمقيزين خلاقيق كلوب زيارت ايلر
ناعمة ترق بالليل وتشرح بالنهار بو مشوق بر محبوبدر كه كيجه لرده اوو خانلره
كتوريلور اما كوندزا ولدقده خانلردن لمشره چقريلور وساير عروس اوه كلدكده
احسان ولطف ومسرت ايله كلور اما بو معشوق جسملو محبوب ويل وهلاك الله
كلور علوي الوكر كالفراش تتهافت ودخي يوه سي اولدوغي محل عالي وعرتفعدر
بر وانر چراغ اوزرينه ساقط اولدوغي كبي بو دخي پروانرلرهيئتنده يرا اوزرينه
دوكيلوب ساقط اولور سفلي القصد في الانتكاس تتخافت يعني سفلي

قصد

قصدلودر كه باش اشغنه ايتمده خفيتا يبره طفيلي لا ياتي البيوت من ابوابها
يعني خانلره بلا دعوت كلور مع هذا قپودن كلمز بلكه ديواردن اشوب كلور
بو حدده سخت دوي بر طفيلي در اثواب مقصورة لا يصلح ان يتوارى
بو دخي امر عزيزدر كه بر پاك وبياض ومقصور كوملكلردر اما اوسته كيمكه وستر
جسم ايتمكه صالح ولايق دكلدر قطن يندف بقوس الشتاء على الشدة وتفطن العقل
يعني بر پنبه در كه قوس شتا ايله شدت اوزره آتيلور وحلج اولنور ونظر يعني كوز
انكله پاموغلنور زيرا قاردن وتاثيرندن انسانك وحيوانك كوزلري خيره
اولوب چپقله بوز و چپوك كبي در اعتزعن جيلاف اولاد كسنه يرا وشومك لبا سيدر
وجنيه زعرة ودر يرمك فقنا سيدر ولد تتساقط عن مرتبة الاباء اباء دن مراد
سموات سبع در يعني بر ولددر كه اسمانلردن متساقطا اولور عزيزة تراجع اهله
حتى ذل في نظر الاعزاء يعني بر عزيزدر كه اهلنه مراجعت ايلر يعني اسكي حالنه
رجوع ايلر شويله كه نظر اعزه ده ذليل ولا شي اولور بارد يظل في هواجر الصيف
وعليه من اللبود وعاء يعني بر بارددر كه حرارت صيفده يا في قالور حالا كه
اوزرينه كيچه لردن اورتو واردر كيچه لرده تسلنوب صاديلوب ايام صيفده
استعمال اولندوغندن عبارتدر ويمسي ويصبح في الشتاء على سطوح الفضاء
وشتا فصلنده طاملر باشنده وصحرالرده اخشاملر وصباحلر جلوس ثقيل
على الجلاس دبر مصاحبدر كه اهل مجلس اوزرينه ثقيل الوجود اولوب اني اكراه
ايدرلر جواد يسقط على الراس وبر سخيدر كه باش اوزرينه دوشر ناهيك بلجية
اصلي من الادي المتوه ادى فتح همزه وسكون دال ايله بال معناسنه وادي متوه
استخراج اولنمش عسل دكلدر بابنده مذكوردر يعني بو رسالة ثلجية سكا غير
تحف وهدايادن كفايت ايدر كه اصلده مستخرج اولنمش عسل لنه و صحايف
ابرادان يوم الغشوه ودوزقيامته وادبجه اعزه يرلاجل المطالعة صحفهدر
والحمد لله خالق النور والنور والصلوة على محمد النبي المصطفى وجهه في الديجور

وعلى آله وذريته ما تعاقب الحزن والسرور • وسلّم تسليما • نورضم ایله ضیا نود
فتح ایله ودود وادهار ما بین كلمتینده جناس محرف صنعتی واردر دیجود
قراكلو معناسنه دبیر اصحاب معناسنه هر بیتی بابنده مذكوردر چون سور
اصیل اختران از مرحله حوت بمنزل حمل كوچ كرد وعطارد بتجنیس كاتب را
باب لاجوردی نوشت كه وقتا كه آفتاب مرحله برج حوتدن برج حمله تحویل
ایلدی یعنی فصل بهیع داخل اولدی كاتب فلك اولان عطارده لاجوردی خط الله
مصنف كتاب ولان وصافك بو انواع تجنیسه مشتمل فقره سنی تحریر ایلدی
كه هذاك هداك اولكی اسم اشارت وایكنجی هدایتدن اولوب ما بینلرنده
تجنیس خطی واردر تحویك تخویك اولكی تحمك وایكنجی طرفیك معناسنه در
ینه تجنیس خطی دینلر سنة سِنة اولكی بر ییل وایكنجی یوم خفیف معناسنه
ما بینلرنده جناس محرف صنعتی واردر بهیئة بهیئة اولكی شكل وهیئتدن
وایكنجی بهادن حسن معناسنه جناس خطی دینلر منة منه یعنی تفضلا من
الله سبحانه وتعالى كذلك جناس خطیده تقدّ تقدّ بهما بهما كذلك جناس
خطیدندر

فصل ث م

ثمل ایچكنی سرخوش ثمال اولكسنه دركه
بالجمله قوم واقرباسنك ملجأ وماوا لری اولوب امورلرینه متصدری اولمش اولا
حضرت نبی اكرم صلى الله علیه وسلم وصف شریفنده ابوطالبك مدحیه لركه
وابیض یستسقى الغمام بوجهه • ثمال الیتامى عصمة للارامل •

فصل ث ن

ثنویه هم القایلون بالنور والظلمة یعنی نور خالق خیر وظلمت
خالق شردر دیو اعتقاد ایدرلر وبو طایفه نك رئیسی مانی نقاشدر وهذا
انلره مانویه دخی دینلور نیجه كه ردلرنده كلمشدر • وكم لظلام اللیل عندك
من ید • اى من خیر ونعمة • تخبر ان المانویة تكذب • ثنی تحریك ایله اوك قلی
عربیده عانه دخی دینلور بلغت الدماء الثنى یعنی اولقدر قان دوكلدیكه
انده اولان پیاده لرك جای عورتی اوریتدی ثنائى اثناد اثناد وصفنده

نسبتدر

نسبتدر • ا ج • حرفنده احادی ماده سنده ذكری واردر ثنی صیغه فعل ایله
دوندردی معناسنه ثنا عنانه عن المكافحة یعنی دیزكینی اورشمقدن دوندردی
جنكدن اعراض ایلدی • ثناء مد ایله مدح ایله وصف ایتمك جمعی اثنیه در ثناء
یثنی عنان العمر الابق یعنی بو ایله بر مدح ودعا كه كیچكن وقاچقن عمرك عنانی
كیرویه دوندرر یعنی عمر كذشته یی تكرار دوندرر صاحبی كنج وتازه ایلر
ثنیه عقبة جبل یا طریق عقبه یا جبل یا جبلده اولان طریق ثنیات جمعیدر
واسنانده اوكده ایكی یوقاروده وایكی اشغه ده اولان دیشلر ثنایا جمعیدر

فصل ث و

ثوابت نجوم ثورگاو وبروج اثنی عشردن
برینك اسمیدر ثوانی جمع ثانیه در اصطلاح اهل هیئت ومنجمیندنه وهی جزء
من ستین جزء من الدقیقة • ق • حرفنده ذكری واردر ثوالث جمع ثالثه وهی
جزء من ستین جزء من الثانیة روابع ثوالثده خوامس روابعده سوادس
خوامسدندر وهكذا تا حد امكان ضبط وحساب واریجه بو قیاس اوزره در
ثوى صیغه فعل ایله اقامت ایلدی دیمكدر • ثوى كل قلب وسط صدری
حقیقة وثواك ذا القلب الكئیب یا صدری یعنی هر قلب انسانی فی
الحقیقة سینه انسانیده اقامت ایلدی اما ای سرور صدر وسینه سنك
جای اقامتك بو قلب حزیندر ثوران جوشمق ثوران غبار كثرت ارتفاع
غبار ثواكل جمع ثاكله در محبوب یا ولدینی فقد ایلین مصیبت زده عورته
دینلور مصدری ثكلدر • سواء علیهم بعد اذ یلج الوغا • اثكل ام ناحت
علیه الثواكل • اثكل ده اولان همزه تسویه معناسنه در یعنی هر بری
میدان جنكه كیردكدن صكره قتنده برابر ومستویدر یاكندو خصمنی
قتل ایدوب قوم وقبیله سن انلك قبیله سی اغلتمش یاكندو قتل اولنوب
اوزرینه قوم وقبیله سی نوحه وزاری ایتمشلر حاصلی ولده ملك
واولنك عندنده مستویدر دیمكدر شجعان وابطال وصفنده در

كعب بن زهير اصحاب كرام وصفنده بو مضمونده ديمشدر كه لا يفرحون اذا نالت
رماحهم قوما وليسوا مجازيعا اذا نيلوا . فصل ث م

ثهلان بر جبل اسميدر ش م حرفنده ذكري واردر ع وما ثهلان اشرف
قنتيه . باحمل للنوائب من فؤادي . اشرف قنتيه ثهلاندن بدل بعضدر
وما مشبهة بليس دن و ثهلان اسمي و باحمل محلا منصوب خبريدر يعني
ثهلان جبلنك آك اعلا دپه لري و ذروه سي نوايب دهري قلبيدن زياده
كوترجي دكلدر مراد احمال و اثقال مصايبده قلبم تحمل ايلدوكي شيئي جبل ثهلان
كوتورمكه طاقت كتورمز ديمكدر . فيل ثهلان جثه يعني جبل ثهلان بدنلو
فيل .

باب الجيم . فصل ج ا .

جاش نفس و قلب انسانه ديلور و اضطراب معناسنه جاش صيغه فعل
غليان ايلدي ديمكدر جاش البحر والقدر او غيرهما يعني قاينيدي ف جاودان
مدام و ابد معناسنه ف جاويد مثله ف چاك يقه و ير غاج و يرق زبان
از تشنكي چاك شد يعني لساني صوسزلقدن ايكي شق اولدي ف چاكاچاك يقه
بيقه ديمكدر ف جامه لباس مع انواعها ف جامه دان البسه قويجق و حفظ
ايده جك ظرف معروفدر حالا تركيده ده مستعملدر ف جامه دادان يعني يادشاه
قفتان كيدرمه ف چاشت وقت ضحا قوشلق ديكلريدر جارحتر اعضاء
انساني ويريجي جانوره وصف اولور ع في كل جارحة هواك ذبيح يعني عاشقك
هر بر عضوينده عشق و محبتك مخزون و مدفوندر جافل منزعج و مضطرب
و نافرده وقلق كسنه يه وصف اولنور ع فلست بجافل لصروف دهري يعني
مصايب دهردن اوركيجي و مضطرب اولجي دكلم بجافل حاء مهمله ايله اولمق
دخي احتمالي ولعله حافل بابنده دخي ذكر اولنديغي . وله وجه وجيه ف
جادا يار معناسنه ف چادر چارشف ديدكلريدر عورتلرك اورتندكلري
ايزاره ديلور طلاق سه كانه بر كوشه چادرش نيست يعني طلاق ثلثه نك

اوج طاشي ايزارينك كناريننه بغلدي مراد اني اوج طلاق ايله تطليق
ايلدي ديمكدر عجمده عادتدر كه بري عورتنه اوچ طلاق ويردكده اوزرينه
اولان ايزارك كوشه سنه اوج اوفق طاش بغلر كلام مذكور بو عادته
اوزرينه مبتنيدر و خنيه معناسنه تركيده دخي مستعملدر ف چابلوسي
دلكولنمك چابلوس دلكو معناسنه در م چاچله چارق كه اكثر اكراد
ايغه كيرلر جاسوس دشمن احوالني استخبار ايچون خفية تبديل هيئت
و جامه ايله ارسال اولنان كمسنه يه ديلور جاسوسا في زي الفقراء
يعني درويشلر لباس و هيئتنده جاسوس ارسال ايلديلر م چاچ حتن ملكنده
بر شهردر م چاچي استاد بر معروف يايجينك اسميدر و بياض يوزلو يايه
دخي ديلور هنكامي كه كمان چاچي را مانند ابروي بتان در خم افكند
قمر در قوس آمد يعني وقتا كه اول محبوب دلبر چاچي قوس عملندن اولان
يايي الله اول ابروي محابيب دايره سي كبي چكه ماه تمام قوس برجنه
تحويل ايلر محبوب مذكور يايي چكدكده چهره سي يايك دايره سي اچنده
كورندوكي هيئتي ماهك قوس برجنده اولدوغي هيئته تشبيه ايتمشدر
شبهته والسيف في كفه . بالبدر يلعب بالبرق . ابكجي مصرع مكسوردر
يعني قليج الده اولدوغي حالده آيي بدر اولمش ماهه تشبيه ايلدم كه الندهكي
بلده عي اوينديور جوذر بيان صغرينك ياوريسنه ديلور محبوبلرك
كوزلريني انك كوزلرينه تشبيه ايدرلر جاسرجي اتلوجسور دخي ديلور
ف جان روح جان اجناس فضايل عدلست يعني بالجمله فضايلك روحي
و معقودي عدالتدر زيرا فضايلك باشلرها ايكي طرفي واردر بري افراط و بري
تفريط در فضيلت ميان طرفينده عدالت ما بين الطرفيندر مثلا تهور
و جبانت مذموميتين كبي عدالتي شجاعتدر كه فضايلدندر اسراف و
امساك كبي عدالتي سخادر وعلى هذا القياس طرفيني مذموم و عدالت ما بين

طرونين ممدوح و فضايل دربيت بو معنى اوزره مبتنيدر ف جانور هر درنوع ﻫ وزاعتدال هوا حكم جانور كيرد اكر بنوك قلم صورتي كشند بكار
هند وستانك اعتدال هوسي وصفنده در يعني هوا جان بخشنده اكر نقش
خامه ايله بر صورت نقش اولنورسه ذوات الارواح جانور كبي حركته كلور ف
جامه دري كسر دال ايله قفتان يرتمق ف جانكراي جان اصريجي ف جان شده
فوت اولدي ديمكدر ف جاسون كوكل يا قيجي جاهليت بلا كتاب ولا شريعة
اولان اديان شلادين مشركين عرب كبي ام جاهليت رسول اكرم صلى الله عليه
وسلم عصرندن اقدم اولان طوايف عربادر ف چاه قيو ومحبس خانه تنك
رندر ف چاه زنخدان محبوبلرك چكه لرنده اولان چقور ف چاه زنخ مثله
ف چاه بيژن تفصيلي بودركه بيژن رستمك همشيره زاده سي اولوب افراسيابك
منيژه نام دختري عاشق اولدي افراسياب مابينده اولان معامله لرينه
مطلع اولمغله بر شب بيژني منيژه نك خانه سنده بصوب اني بر چاه
عميقده حبس و منيژه يي خانه دن دور ايلدي القصه رستم بو حالتدن
خبردار اولدقده يدي نفر پهلوان ايله وارروب بيژني افراسياب چاهندن
اخراج و بيژن و منيژه يي آلوب كيرو بر عودت ايلدي بيژن بن كوين كودرز
بابنده مذكوردر ف جايي يدن شي واشجاردن ميوه دوشريجي وكنهكار يعني
مانم دوستور يجي چار صيغه فعل ايله اي ظلم جور ديدر واستيجار معناسي
يني طلب خلاص ونجات ايلدي مع حرفنده ذكري واردر ف چاره حيله
ومدد و بمعنى يكباره ف چار درت ف چار مغز قوز يعني جوز دي
ف چار دست مطاولت يعني ظلم وتعدينك دورت الي مرادي يمين ويسار
وامام وخلفدن دست تعدي يي دراز ايتمك معناسيدر كويا هر طرفنده
بر الي واردر يا خود تصوير معني مطاولت ايچون دستكو يا دست
مطاولتك هر برالي ايكي متعارف الى طولنده دردي مكدر نص على هذا

التقدير مطاولتك دورت متعارف الى اولمش اولور يا خود مراد على طريق
التغليب مراد ايكي ال وايكي ايعيدن يعني دو دست ودو پاي مطاولت دراز
كرد ديمكدر چار تكبير بر صحبت ايشان زد يعني صحبتلرندن فارغ وممنون
اولدي جاده طريق ومسلوك يعني دوكلمش يول ف چاكر خدمتكار ف چار سو
بازار ودورت يول اورطه سي جاسي بر شي استقصا ايله طلب ايدجي وخلال
بيوت وخانه لر اراسنده كزوب متردد اولان كمسنه ﻫ اما ترى قضب الريحان
لابسة حسنا تبيج دم العنقود للجاسي يعني كورمزميسن كه رياحين وانوار
شاخلري بر نوع لباس حسن كيمشلردر كه اول حسنك عشق واقتضاسي خلال
باغده كزوب سير ايدن ومتردد اولنلره شراب حلال ومباح ايلرم جاثليق فخ
مثلثه ايله رئيس نصارى مثلا بلاد اسلاميه ده بغداد دار السلامده اقامت
ايلين رئيسه جاثليق وجاثليقك زير امرنده اولوب انطاكيه ده جانشين
اولان رئيسه بطريق وبطريقك زير دستنده اولان رئيسه مطران ومطرانك
تعيينيله بلاد سايره اسلاميه ده اولانه اسقف بعده قس وقسيس بعده
شماس ديرلر ف چال طوزاق ف چالي مثله ف چالاك چست يعني خفيف
الحركه دركار ف چابك مثله ف چابكي سرعت حركت مصدردر م چاق چاق
آوازه سلاح وآوازه تير وتبر ف چاليش جنك ﻫ چون شاه كند بر اسب چاليش
چاليش يعني وقتا كه پادشاه جنك آتنه بنوب جنك ايليه دشمن كند از خا
چو نالش نالش دشمن قلمك اوجي حين تحريرده اكلدوكي كبي اكلر وانين ايلر
اولكي نالش فتح لام ايله ناله اش ايكنجي كسر لام ايله ناله معناسنه در نال
قلم اوجي نوك معناسنه بابنده مذكوردر نالش ونالش بيننده جناس
متشابه محرف واردر ف جاحش معروفدر جاحظ عمرو بن بحر الجاحظ
شاعر معروفدر ف چاشني لذت وطعم ف چاشني كير بيشين طعامك
لذتني وبمكني وپخته وناپخته سني بو قليجي مراد سركار مطبخ ديمكدر چاشني كير

تضا میکنت م ای سوخته این دیك تمنا خامست یعنی جاشنی کیر قضا
دیبکه ای تمناسنده جکر بخی بشورب و یاقی بو تمنا وآذرها ایتدوکك شیئك
قازغانی خام ونا پخته در سوخته وخام بیننده صنعت مطابقه واردر
ف جای مکان ف جا مثله جا پلدایر وطایف معناسنه جولاندن م
دوندن علی کنافه الطل جایل یعنی بویله کل که اطرافنده شبنم طوف ایده
مراد اوراق کل اوزره کیجه ایله دوشن شبنمدر که تحریبی کلکر غایت اعلا
ومطرا اچیلوب حسن وبهجتده اولور م جاوسکوك اقجه وسکه جا وچاو
فغفور یعنی سکه سکۀ پادشاه چیندر جاو چاو قاآن یعنی سکه سکۀ پادشاه
اعظم جنکز یانده بونده مراد امر پادشاهی ایله بر کاغذ پاره لردر که اکا بعض
خطوط طلسمات واوفاق وضع اولنوب درهم ودینار یرلرنه خلق بیننده
جاری ورایج اولمش ایدی وشکلی وتفصیلی ما نحن فیه اولان تاریخ وصاف ده
مذکوردر ف جام پیالۀ شراب وبلد معروف در ف جام کام جام مراد
جاذبر انسانده بر قوتدر که معده ورحم امرءده وسایر اعضاده اولور که
اول قوت ایله معده وسایر اعضا غذایی علی مراتب الانضمام جذب
ایلر ورحم سیما بعد الحیض وبعد الطهر عن الجماع احلیل رجلی کندویه جذب
ایلر خدام اربعه نك بریدر ف جادپاره رقاصلر . بر مقلد بر کیجروب
رقص ایتدکلری جادپاره لردر دورت پاره دره بر الده ایکیسی دوترلر
جادر قورکشو جابلقا طرف مشرق جابلسا طرف مغرب جادیر کنج وفتنه
عورت وآفتاب وسفینه وحوت سجاتر وتعالی ده اولان بغمته
دینلور جالی خرابیر ف جاروب سپرکر ف جاروب زده سپرکه اورمجی
م جاون قان صول آل آون قان صاغ آل بابنده مذکور جاف جفا ایدیجی
ف جاش بغدای وادیر یعنی وکتان تخمی وخرمن معناسنه ف جاش قونی
یعنی مکر وحیله خرمنی ویغنی ف جادو سحر ف جادو نا یعنی سحر طوغریجی

جائی پرده دیبا و زر سوه بخی جائم جثمدن اسم فاعلدر سینه سی اوزدن یره دوشی
کمسنه یر وصفدر ف جاریخ ایشکجه ایشکلر دورت قازق قاقوب دورت
آل وایغی اکا که دکلری آلتدر م جامیشی مضایقت معناسنه لغت مغلیدر ف
جامکیات عسکره ویریلن دولتلر معناسنه ف چاه بابل شهر بابلده بر چاهدر که
کویا اقتراف معصیت سببی ایله ملکین هاروت وماروت انده سرنکون
اصلمش اولالر ب ا ه حرفنده بابل ماده سنده علی طریق الاستطراد مع الاشباع
ذکر اولنمشدر م جالینوس فاعل العجایب معناسنه لغت یونانیه در بر مشهور
حکیمك اسمیدر ف چار اژدرها عناصر اربعه در م ر ه حرفنده ذکری
واردر م جاجرم بر شهردر ف چارشلخ خرمن یبه سی ف جانابان اولنی وشتن
کیلانه ادك

فصل ج ب

جبلی یعنی خلقی جبلت اصل
خلقت جبان تکه معناسنه شجیعك ضدیدر جبن تکه لك جبهه آلن
جباه جمع جبهه جبین آلنك ایکی یانی جبروت تکبر معناسینه مبالغه در
جباد ضم جیم ایله هدن معناسنده جبه بول قفتان وفراجه جبر بر کمسنه یه
اکراها بلا اختیار بر شی ایشلتدرمك اجبار معناسنده وضد کسر جبر
الفقیر ای اغناه بعد الفقر جبار متکبر جبذ جذب معناسنه یعنی طرفنه
چکدی جبایت جمع ایتمك یقال جبی الخراج اذا جمعه

فصل ج ت

ف چتر چادر وسایبان وسراپرده یعنی اکا بر دیوارخانه یر چکدکلری
پرده لر وپادشاهلر سوار یا پیاده کزدکجه حرارت افتابدن باشلری
اوزره دوتدقلری سایبانلر دخی مخصوصا چتر دینلور ف چتر زرکشی
آلتون دکمه سایبان وسراپرده ف چتوان چه توان دن ترکیب وتخفیفدر
یعنی نیه قادرسن چتوان کفتن یعنی نه دیمکه قادر اولور

فصل ج ث

جثه انسان یا غیر ینك هر شیئك جسم وشخصنه دینلور
جثث جمعیدر جثوم لزوم مکان جثوم فتح یعنی لزوم کردن فتحها

درجاپی جثمان جسم معناسنه جثوم جمعیدر جثم سینه اوزرینه دوشمک
جثو دیز اوزرینه سورمک

فصل ج ح

جحیم آتش وجهنم طبقه‌لرندن بریدر جمیعا اعاذنا الله منها والسامعین جحفل ثقیل وزنی
عسکر یعنی ال حرفنده ذکری واردر جحفلین جیشین عظیمین وعظیم القدر معناسنه
بغال رجل جحفل ای عظیم القدر ج فی جحفل ستر العیون غباره وکانما یبصرن
بالاذان • بحر کاملدندر مصرع ثانی مضمر ومقطوعدر یعنی بویله عظیم المقدار
وعریض الاثار عسکرله اتلردن مرتفع اولان توز وغبار کوزلری قپادوب
کورمدن ایشیتودی انجق اصوات خیل وسلاحدن کویا قولاق خاصه سیله
بربرینی کوردرلر ایدی یعنی حس ایدرلر ایدی جحر هوام وسباع ووحوش کندولر یووه
ایله کری چقوردر لایلدغ المؤمن من جحر مرتین یعنی عاقل وامر معاش ومعادی
بلمش واکلمش صاحب تجربه مؤمن بر کره بلمزلکله بر ندر ایشه اوغرایوب ضرردن
مشاهده ایلسه بردخی اول ایشه اوغراماز ومعاودة ایتمز ومؤمن وصفنک
تخصیصی کلام امور معاده وافعال معاصیه بردخی عام اولمق ایچوندر

فصل ج د

جد بخت وحظ وافر ورزق واسع واقبال وعظمت وغنا
جد بخت فرمال موفوردیمکدر جد منصور یعنی بخت منصور جدود جمعیدر
ج ومایغنی الحصون علی الصعود • اذا مال الجدود عن السعود • بحر
وافردندر وصعود فتح صاد ایله صرب وصعب المسلک ولان عقبه شاقه
دینلور بابنده مزید معنا ایله مذکوردر یعنی دست رس ولمین عقبات
شاقه اوزرنده اولان قلاع وحصونده متحصن اولمق دفع مضرت ایتمز
وفتاکه والعیاذ بالله تعالی بخت اقبالدن ادباره میل ایلیه ونعوذ بالله
تعالی من الحور بعد الکور جد بابانک باباسنه وماعلا دینلور جد
بالکسر تحقیق عزم وصدق معناسنه هزلک ضدیدر وسعی معناسنه
ج جدیک الدهر وانت تهزل بحر جزدندر یعنی مرور اعوام وکرود

ازمان

ازمان فساد امرکی وهدم بنیاد وجودکی تحقیق ایدوب کوچکلمشی در
حالا که سن لهویات وملاعبه مشغول سن جدیر اولی واحق ولایق معناسنه
جدی کچی قوزیسی وبروج اثنی عشرک بریدر که انقلاب شتوی اندن ابتدا
ایلر ف جدا اجنبی واترو معناسنه ف جدا ای اجنبیلک واترولق ف
جدا شدن ایرو دوشمک واجنبی اولمق جدوی عطیه ونفع وما یجدی
عنک هذا شیئا ای ماینفع ولایغنی یجدی سلامة ای یعطی ویفید السلامة
فقلده السیف الدماء وقبل ذا • یجدوه جید الناس کان یطوق • مرثیه
مقوله‌لردر یعنی سیف بوینینه قاندن بویناغ کیوردی وبوندن ایلرو
خلقک کردنلری انک طوق عطیه سیله مطوق اولور ایدی یعنی عطایا
وکرمی سببیله رقبه عبودیتنده ایدیلر جداد توب جداد هنوز جلهاده
کلمش بیزلر جدلیات مقدمات مشهوره دن یا عند العام مسلم اولان مقدمات
مؤلفا ولان اقیسه منطقیه‌یه دینلور العدل حسن والظلم قبیح ومراعات
الضعفا محمودة وکشف العورة مذموم کبی بونده غرض الزام خصم یا مقدمات
برهانیه ادراکندن عاجز اولان کمسنه‌یه بو طریق ایله اقناع تحصیل ایتمکدر
جدلیان اهل جدلیاته دینلور یعنی بو صنف کمسنه‌لره اطلاق اولنور جدل
بحثلشمک وچکشمک وغوغا ایتمک معناسنه در جدیدین لیل ونهار ذکر ور الجدیدین
یعنی رجوع لیل ونهار زیرا کیجه وکوندز لا یزال کیدوب تکرار رجوع ایتمده در
کوروکرنک جمعیدر رجوع معناسنه بابنده مذکوردر جدجد ضم ایله صلب
ومستوی زمینه دینلور ا ات • حرفنده ذکر عیارد در

فصل ج ذ

جذل تحریک ایله فرح ن • ی حرفنده ذکری واردر جذلان فرحان دیمکدر
جذل کفرح وزنا ومعنی جذلا فهو جذل وجذلان ای فرحان صفت مشبهه در
جذل بسکون الذال اودون معناسنه جذم قطع جذم تحریک ایله معروف
مرضدر که صاحبنک والعیاذ بالله تعالی اطرافی چوروب وقوبوب ساقط اولور

وَالفرع يَبني الى الجذم يعني كبجلك جذامْ مرضنه منجر ومفضي اولور بربدْ سني
بربدْ سنيه دلالت ايتمكه واكا مؤدي اولمغه تمثيل اولنور م غ حرفنده بيتي
ومفصلاً شرحي واردر جذوة نادبرا ذجق يا تمش آتش ومكلف الايام
ضد طباعها متطلب في الماء جذوة نار خاصل معنى نها نردن طبيعتنك
ضدنده طلب وامید ايديجي كمسنه صوايجنده آزاجق آتش طلب ايديجي بر سكز دن
هيج صوايجنده آتش لا سيما اتش ضعيف بولنمق ممكن دكلدر والضدان لا يجتمعان
تشبيه بليغ باسندن جذر اصم علم حساب اصطلاحنجه ننه وجذر ايكي
قسمدر بري منطق وبري اصم جذر منطق اول عدد صحيحدركه اني نفسنه
ضرب ايتسك اندن عدد مسئول ومقصود حاصل اوله مثلا يكرمي بشك
جذرندن سؤال اولنورسه بشدر ديو جواب ويريلور ودرت يوز سكسان
دردك جذرندن سؤال اولنورسه يكرمي ايكيدر ديو وسكسان برك جذرندن
سؤال اولنورسه طقوزدر ديو جواب ويريلور زيرا اعداد مذكوره كندو
نفسلرنه ضرب اولندقده تقديرده مسئول عنه حاصل اولور وبو عمله
تجذير دينلور وجذر اصم اولدر كه اعداد صحيحه دن بر عدد بولنميه كه
اول عدد كندو نفسنه ضرب اولنورسه اندن عدد مقصود حاصل اوله
مكر ضرب صحيح مع الكسر ايله اوله اول دخي تقريبا اولوب تحديدا حاصل
اولمز مثلا اون واون بركبي كه اعداد صحيحه ده بر عدد بولنمز كه اني نفسنه
ضرب ايتسك عدد مقصود حاصل اوله مكر مع الكسر ضرب اولنه كه
تقريبا انجق حصولي ممكن اولور والا تحقيقا وتحديدا حصولي مقدور
ضبط عقول بشر دكلدر ولهذا بعض اذكارده سبحان من لا يعلم جذر الا
الا هو ديو وارد اولمشدر وطريق استخراج جذرلري متون وشروح علم
حسابده محرر ومبيندر جذر اصم عن التحقيق فرار ذكر اولنان تفصيل
وتعيينه مبيندر يعني جذر اصم تحقيقدن تحديد دوردر واول سعي كبي اولكدر

مادرزاد ونا پذیر علاج اولوب تحقيق وتحديد اموري بالحقيقه فهم ايتمكدن بالطبع
والخلقة بعيد وفاردن كمال رتبه تحقيقدن دور اولوب نضيحت پذير
وقابل علاج اولمين كمسنه لره تمثيل اولنور جذر عشره مراد جذر اصمدر
كوئي در علم سياقت تكسير اوراق را متفنن بودند طامع ومرفتني وخاين
وكلاء وعمال وصفندر يعني كويا علم سياقتده اوراق افرادي بر بريا اوزرينه
تكسير ايتمده متفنن ايديلر واصلده اهل فن محاسبات دفترين مكرر شايتيوب
هر بر ماده يه بر بر افراد تحرير وبربري اوزرينه وضع وبر دسته ايدوب بر رشته يه
باغلرلر واكا دفتر افراد ديو تسميه ايدرلر يعني ماده بماده ضبط ارتشا وسرقتده
كويا ضبط مواد ايچون تكثير اوراقده متفنن ايديلر وازعلم مساحت در ضرب شيئي
وبيخ ماهر وعلم مقاديرده انجق بشدن والتيدن قوتب المقدر ماهر واستاد ايديلر
وتسميه مواضع را چون اسماء تسعه وتسعين تكرار ميكردند يعني جر وجلب ايدجك
مواضعي حضرت باري وتعالى نك طقسان طقوز اسمي كبي لسانلرينه ورد ايتمشلر ايدي
اما نوشته خود را چون جذر عشره بفكرت حل مينوانستند اما معرفلري اول
قدر ايديكه كندو نوشته لري اولان تحريراتي جذر اصم كبي فكر عميق ومطالعه
كثيره ايله تحقيقا وتحديدا دكل بلكه انجق تقريبا استخراج ايدرلر ايدي مراد كندو يازيلرين
دوغريجا اوقيه مزلر ايدي ديمكدر كما الجهل ولادندن كما بر در در موضع معمور تخم
طمع افشانده ند يعني مملكتك معمور وآباد يرلرنده كندو نفسلري ايچون تخم طمع صاچرلر ايدي
تا الصابر شود يعني تا خراب ويبجنه دك اما بايلت را تخم دوان را ميبرابنند
اما خراب ومنهدم يرلرده ديوان تخمي سوردرلر ايدي تا كه ذكر كفايت ساير كردد
يعني تا كه نام ميري لسانلرده سويلنيني كه بود يوان خزينه سيدر يا خود معنى حاصل
اولمجق يرلره دست طمعي وضع ايدرلر ايدي تا كه تماما استيفا ايدوب دوكنجيه دك
اما ميرينك ايرادات ومداخلي ممكن الحصول اولمين يرلره تعليق ايدرلر ايدي
ديمك اوله در جواب سلام خواص وعوام مي كفتند كه كيست وچيست

ودر آستین بگو چند است • وخواص وعوامدن بری زیارتلرینه کلوب سلام ویرد
بو کیمدر ونه منصبده در وقوینینده عقدار انجه کتورمشدر دیو دردر سلام
ایدرلر ایدی • ودر معرض تقریب حشمات ومناصبك مقرری معرضنده •
فهات هات وهیهات • لا تستوفها • فانّ قلبی بما تدری لفی شغل • بیتنی اوقورلر
هیهاکسر ایله تیز وعجله ایله دیو تنبیه وتحضیض ایچون موضوع بر کلمه در یعنی
رشوتی نقدا کتور وتیز کتور ویره سی یعنی نسیه فکی ایتمه دوشمه که اول فکر بعید
عن حصول المصلحه در زیرا قلبم لایزال اول بلدوکك معهود شی ایله یعنی فکر
اندیشه ایله مشغولدر اندن غیری بر نسنه خاطره خطور ایلمز وآندن غیری بر
نسنه مصلحت کورمز • ان کان اسعب فی عهدی الطالبه • بما تخیل من اقسام
مطمعه اش • حرفنده مذکوردر • فصل جیم • جوف سیلاب وادیه
ف چرخه چرخ • ف چرخه ودوك یعنی چقرق ودوکمجه چقرغك میلنه اکر دکده
صادر قلری یوماغه دوك دیلور • ف چراکاه اوتلق یری • ف چریك برینك
اسمیدر وعسکر معناسنده • ف چری شله جرلب دربدت بر ظرفدر که مسافرینی
انده زاد وزوادلرینی قویوب یوله کوترلر • جریر شعرای اسلامیه دن شاعر معروفدر
فرزدقك معاصری ایدی • جرئت کعنی بتعیل یعنی توانا وجراتلو وجسور •
جریده مجموعه جراید جمعیدر • جرب بالضم خراع وخبیث جریزه لایبالی
ومبالغه کلام نه جریزه یعنی لایبالی ومبالغه کلام دکلدر بلکه حقیقتدر
وضیعه وخباثت معناسنه • جرجانی اکابر علمادن معروفدر • جراد عسکر
جراد کسه سی منقطع اولمز عسکر جراده سمی قاتل بر عقربلر که یوره وکره ذنبنی
یره چکر وسوررور • جرد صیغه فعل ایله تجرید سیف ایلدی یعنی قیندن
چکدی • خ • حرفنده ذکری وارد • جرمیه کناه جرایم جمعیدر • ف جرخ فلك
ف چرخ رهی یعنی فلك اکا بنده رهی بنده معناسنه بابنده مذکوردر • ف
چرخ چادم دردنجی فلك الشمس • ف چرخه بر آلتدر که منجنیق ایله طاش

اتدوقلری کبی انکله اوق اترلر لکن بیت آتیه ده مراد کمان سختدر یعنی قاتی یای
چرخ دور برتاب یعنی اوزاغه ایچی منجنیق نه رقص وچقرق ودکرمن چرخی
نه هرکه حرکت وصنعته یعنی دوریر ایله حرکت ایدر • یکی چرخ را برکشید از
سقاح • تو کفتی که خورشید شد در سراح • سفاح هکبه سراح کقطام نامداد
بر آتك اسمیدر هر بری بابنده مذکوردر یعنی بری آته بنوب کمان سختنی یای لتی
رستی که چرخه حقیقی اوله قابندن ویا هکبه سندن چکدی بویله که سن دیرسن
که آفتاب آت صرتنه کلدی • سر برج کیمخت باز کرد • دران هرچه بد مرغ پرواز کرد
کیمخت صغری دریسندن ایتلنی اشیادر بیتده مراد اوق قوید قلری اوق دانی
که اکا جعبه دیلور بابنده مذکوردر • یعنی اوق دانی برجنك قبوسنی چوب اندن
اقلاق مرغان تیر بالجمله پرواز ایلدیلر • زکردان هرانکه انجا کذشت • کمانش چنان
بند دران پهن دشت • مکر کرکس وزال بشتافتند • بر انده بیر یکی بکر یافتند •
کردان جمع کرد در ضم کاف ایله بهادرلر معناسنه وزال قرتال قوشنه دیلور هر بری
بابنده مذکوردر • یعنی بهادران ودلاوراندن کیمکه اول میداندن کیچدی یعنی
انده بولندی کمانی هکبه دن چکوب اول صحرای واسعده اوقلرینی اوچوردی
بویله که هواده کثرت سهامدن کویا کرکس وقرتال قوشلری سرعت ایدوب اندن
قنت قنت جانتسلو وطوبتسلرد • چو از کمان تیر باران کرد • نشکفت اکر سبزه
زاد خنجر کل ولاله بشکفت • بو کلام اکر بیت ایسه ناموزوندر واکر ما بینده
فقره مسجع ایسه فلا باس بر • شکفت کسر شین ایله عجب معناسنه در بابنده
مذکوردر یعنی چونکه کمان بولودی اوق یغموری یاغدردی عجب اولمز اکر جهستان
وتیغ وخنجرده دخی کل سرخ ولالۀ احمر الحیله مراد خنجرك دخی اول جنکده دوکدوکی
جانلرن الوده اولدوغیدر • ابر کمان • وباران تیر • وسبزه زاد خنجر • وشکفتن
اول ولاله دیخنجر • جمعیت ومناسبت مراعاتی خفی دکلدر • شکفت ایله شکفت
بیننده جناس محرف صنعتی واردر • ز بولادیکان تیر عقاب • سپر کرده

دربیش تیر آفتاب یعنی اول جنکده بولادیسکان وبر عقاب غایله سندن تیر فلک
آفتابی اوکنده سپر ایلدی یاخود معنی آفتاب کمانداری فلک اولان تیرک خوفندن
اوکنده پولاد پیکانندن وبر عقاب بندن یا پلمه بر سپر دوتدی که بو ادا القده ناکاه
کندوبی اورمیه دیمك اوله که اوقلرك جوهواده کثرتندن کونك یوزنی سپر کبی
قاپدیغندن کنایه اوله الاول اقرب والثانی ابلغ • هوا پر ز زنبور شد تیر بزر
خدنکش تن واهنین نیشتر • یعنی جوهوا کسکین قندلو خدنك بدنلو دمور دکنلو
زنبور ایله مالامال اولدی اوقی ذکر اولنان صفات ایله موصوف زنبوره تشبیه
ایتمشدر خدنك بابنده مذکوردر جراد چکرکه جریوه هر شیئك اصلی جرد ضم الجیم
اجردك جمعیدر توتیز معناسنه وقصیر الشعر آتلره دینلور علامت جودتدر ونجابتدر
خیلدندر والسابقات الجرد • رقیق وقصیر الشعر بوکرك آتلر دیمکدر ودخی مطلق
یوکرك آتلر دینلور بابنده مذکوردر جرّ الثقیل مخصوص بر قندر که بعض الات
دورب انکله تقیل شیلری یوقرو چکرلر اکثر بولت قلیون وجهاز اتده استعمال
اولنور که زور بازو وکثرت رجال ایله قالدرمق ممکن اولمیان اثقالی اول آلت
مخصوصه ایله علی وجه السهولة یوقرو چکرلر ف جرنداب تبریزده بر متعین
مقبره نك اسمیدر ف جریال هر قرمزی لونده اولان شیئ ف چراغ فتیله
قندیل س • حرفنده مذکوردر ف جریب سموز ویاغلو طعام جریره کناه جرّه
خزفدن یاپلمه ظرفدر که ایچنه صو یاشراب قورلر جرّاك اجلك معناسنه یقال
فعلت ذلك من جرّاك ای من اجلك وسببك جرّه کسر وشد ایله قوت وجیرانك
ودوه کبیلرك معده دن چیقروب بر مقدار چیند کدنصکره یوتدقلری شیئه
انکله اکل ایلدکلری علفی هضم ایدرلر جریب طعامدر وارضدن مقدار
معلومدر ازهری رحمه الله دیدیکه جریب طعامدن دورت قفیز وزمیندن
دورت قفیز حبوبات بذر اکری زمینه دینلور ف چرده یاغز یعنی آله چ
سیاه لون معناسنه انسانده سیاه چرده یعنی قره یاغز دیدکلری بد

وبدا اصلا آت

فصل ج ز

جزع خرز یمانی یعنی یمنه منسوب
بوبنجوق شعیتدر بو بنجوق درجزر و مد دریا اوچلرنده صو یلك کلشنه مدّ وچکیلوب
کیدیلشنه جزر دینلور ترقی ونقصانی حاله تمثیل اولنور جزم برامری قطعا
قرار ویروب عزم ایتمك عزم کلمه سندن ابلغدر جزء لا یتجزّی اول جوهردرکه
نه فعلاً ونه وهمًا ونه تقدیرًا تجزی وقسمت قبول ایتمیه یعنی بو جزو جوهر قایم
بذاته اولمق اوزره وجودی فی عقل تجویز ایدمی ایتمزمی اختلاف واردر حکما
انکار ومتکلمین تجویز ایتمشلردر هر برزمره نك مقدماتی ونقض ومنعی علی
حدّ الآداب کتب کلامیه ده مبسوطدر جزیه خراج اهل ذمّت اعباء جزیت
یعنی ثقل واحمال الخراج جزیة الجماجم قیوبلندن وغیریدن اعداد دوشر اوزرنه
النان خراج ف جز عنبر معناسنه جزاد قصاب

فصل ج س ف جست جابك وچست

ف جست استدی واردی ف جستن مصدریدر استمك وارمق معناسنه
ف جست فتح ایله قالقدی وچقدی ف جستن مصدریدر چقمق وقالقمق
معناسنه از خانه بجست یعنی خانه دن چقدی • د • حرفنده ذکری واردر جباره
جراحت جسور جراتلو جساد کسر ایله انسان واجنه وملائکه جسمی وزعفران
معناسنه جسد مثله جسم بر جوهردر که ابعاد ثلثه یه قابلیتی اوله وبهذا القدر
اکا جسم طبیعی دینلور جسم تعلیمی اولدر که طولاً وعرضاً وعمقاً بالفعل انقسام قبول
ایلیه وجسم طبیعی ایله جسم تعلیمینك فرقی اولدر که جسم تعلیمی اشکال مختلفه ایله
متعدد اولور مثلا شمع عسل واحد اختلاف مسافه سطوحی حیثیتی ایله
اشکال مختلفه یه تشکلی ممکندر اما جسم طبیعی جمیع اشکالده امر واحدر مثلا نوع
وشخص کبی زیرا شخص اشکال مختلفه ایله متعدد اولور اما نوع بالجمله اشخاص
جزئیاتك اشکالنده امر واحددر جسر کوپری ف چسباده بر شیئی بر شیئه اویغون
اولمق

فصل ج ش

ف چشم معروفدر ف چشم بد بایرکوزه
یعنی عین مصیب ف چشم زخم مثله • د • حرفنده ذکری واردر ف چشم زخم

الحوم مثله العين حق اثرندن ماخوذدر س حرفنده مذکوردر چشم ظاهر پوشیده
اعمی معناسنده ف چشیده دادتمی ف چشیدن مصدریدر ف جشن بزم یعنی مجلس
وطوی و بیرام و تعظیم معناسنه لشکر جشن یعنی جمعیتی چوق عظیم عسکر ف چشمه سار
چشمه لری چوق یره دینلور چشمه لك معناسنه

فصل ج ع

جعار یانلو قوت عربیده ضبع دینلور ع کلیه وجری یا جعار وابشری بلحم امرء
لم یشهد الیوم ناصره جعار منادیدر ولوصف مبنی علی الکسردر یعنی ای ضبع سکا برکمسنه
اتیله مژده اولسونکه انك اولیا و ناصرلری بوکون حاضر دکلدر برنر قده اکل اید
وچکسندن چکلك واد اسیه اکل ایله و چکسندن جعد فتیله چوق و بوکلی صاچ معناسنه
زلف وکاکلده استعمال اولنور بنفشه جعد یعنی بنفشه زلف فصل

ج غ

جغتا ابن چنکزخان جغد بیقوش

فصل ج ف

جفن کوزك اشغی و یوقرو قپاغی ع ولا تقعده تغضی الجفون عن القذا
وفی الارض مرکوب وسیف وصاحب یعنی کوزك قپغی چوپدن صقنمه حالا که یر
یوزنده آت و قلیج و صاحب واردر مراد صاحب دیوان پادشاهیدر وزیر معنا
یعنی امك وجودی ایله بر شیئ ده الم چکمه و بروا ایتمه ع ابت الملاحة ان تفتح جفنه
الا بقدر تبسم المکروب یعنی ملاحت و حسن کوزلری قپغی اچیلوب صاغه و صول
یا عشاق یوزینه نظر ایتمدن ابا وامتناع ایلدی مکر کشادن چشمی مکروب
وغصه لو کمسه نك تبسمی قدر اوله و مکروب نك تبسمی علی تقدیر الوجود نزم رتبه
خفی و مبهم اولدوغی چوق معلومدر جفاف بر شیئ رطب ایکن صوبی چکیلوب
قوروموق جفت صیغه سی فعل ایله قوروری دعکدر تا تانیث ایچوندر

فصل

ج ك

ف چکل کسر ایله ترکستان مملکتندن بر برك اسمیدر که محبوبلری
غایت چوق اولور ف چکلی چشم چکل محبوبلرینك کوزلری کبی کوزلو ف چکد
ظلار ف چکیدن طملموق ف چکن قماشك بر قسمیدر که اوزرینه ابریشم ایله دکمه
نقش اولنور قبا چکن یعنی اول قسم قماشدن قفتان ف چکاوك تویغر قوشی که

قبتره دیدکلری قوش درو ابو الملیح دخی دینلور

فصل ج ل

جلیس مصاحب و همجلس جلد کسر ایله قوی و شدید معناسنه جلاد جمعیدر
جلادت شجاعت و صلابت ف جلوه ضا البتی صالینی یوروملك جلاب
معروف کل صویدر کلابدن معربدر ع از خالت هرچه نرکس و سنبل سری زند
آن چشم نیکوان بود زلف دلبران از خاکدان جلاب کبی هم روا بود از بسکه
خفتر اندر دان ساده سکرانت یعنی زمیندن هر نرکس که باش ویره انده مقبوردر
محبوبلرك کوزلریدر و هر سنبل که بتر انده یا انك دلبرلرك زلفلریدر که اصلندن
بتمش ویر یوزنر چهتش بنا کرخاکدن کلاب چکرسن لایق ودروادر از بسکه انده کل
وکل بدن محبوبلر اویومشلردر مرادی بو کوردکك کره خاکك دروقی نرنا زنین کرورنر
کلعذار دلرا ایله مملو و مشحوندر دیوا ظهار تحسر و عبرتدر جلیع اول عورتدر که
زوجی ایله خلوت اولدقده تستر ینقی یتمز و قلیلة الحیا عورتدر ع وعند الجلیع
وغیظ المرائی یعنی بو ایله بر طرب انکیز و شوق آمیز مجلس ایدیکه بر عورت شوقندن انده
قلت حیا ایدرسه بلا اختیار رکبنه حمل ولنوب معذور عد اولنور دی و دخی ریا
ریا مورث غیظ ایدی جلی شد لام ایله کشف معناسنه ع وجلت ظلام الظلم
انوار عدله یعنی نور عدلی ظلم و تعدی ظلمانتی کشف و ازاله ایلدی جلا تخفیف
مثله ف ی حرفنده ذکری واردر ع جلا التجریب عن عینی عماها یعنی تجربه
کوزمك کورلکنی ازاله و کشف ایدن صیقلدی جلا هدی الملکة علینا هدی
کعنی کلن یعنی عروس معناسنه بابنده مذکوردر یعنی عروس مملکتی بزه مزین عرض
ایلدی من جلا العروس الی اهلها ای زینتها و عرضها الیه جلا وطن یعنی وطنندن
افتراق و تفرق ایتمك جلاول ات کوملکلری جل شد وضم ایله مفرد یدر جالاجل
جیم مجمله سویلنور جلبه فتح اول و سکون ثانی ایله کوچك بالقچی قا یعنی
جلبه تحریك ایله اختلاط اصوات جلود دریلر جلد کسر ایله مفردیدر جلید
کوز پردهلرینك بریدرکه کوز یاشی انده کلور علم تشریح اصطلاحنده لعنت

حادثه دن نایرهٔ خشم ناحقی در التهاب امد که رطوبات جلیدی را تحلیل کرده
از نائرهٔ چشم روان کرده یعنی حرارت غضبی بر حدده اشتعال والتهاب کلدی
که کوزده اولان پردهٔ جلیدیه رطوباتی تحلیل ایدوب کوزلوله سندن روان
ایلدی مراد حرص و غضب بندن اغلدیغی دیمکدر جلید جای طاشی جلمود شله جلامید
جمعیدر وکانما نقشت حوافر خیله • للناظرین اهلة فی الجلمد یعنی کویا انلرینک
طرنقلری ناظرلره جای طاشنه شکل اهله یی نقش ایتمشدر اهله جمع هلالدر بر
کیجه لک ای انک شدت عدو و تصلب و قوت وطاقندن کنایه در که سکردکده
برحدده طرنغی یره چالرکه نعلی جای طاشنه او زرنده اثر ایدوب صورت هلالی نقش
ایلر جلباب ثوب واسع که نساطایفه سی کیرلر خالا اکا دایتر دیرلر ودخی چارشف
معنا سنه خالا ایزار دیکلریدر جلاء بیب جمعیدر جلب عجمی کمسنه یر دیلور وطشره
شهره جلب اولنان اشیاء ف جلو بر مسند و غماز .
فصل جیم
ف جمشید فلک مراد افتابدر جمشید معروف اولو پادشاهدر جموح نفس
انسانی نفس غالبا ولمن جمح الفرس جموح جالق بانمق یکلات جمرات ثلث
جمرهٔ هوا و جمرهٔ آب و جمرهٔ خاک جمرة اوفق طاش حصاة معناسنه وشعایر حجده
مواقف مخصوصه ده رمی اولنان جمراتک بریدر اولی و وسطی و عقبه ودخی
آتش توری جمهور اعیان و معظم ناس م جمکین ابن قیلان قاله جم غفیر ناسدن
جماعت کثیره شریف و وضیع جمیعا وطرا و قاطبة معناسنه جم مثله جماله
صمفر صار و ودوه لر آیت کریمه دن اقتباسدر جمع ضم اول و فتح ثانی ایله جمعه
جمعیدر روز آدینه معروفدر ودخی صلوة جمعه یه اطلاق اولنور جمجمه باش معناسنه
اصلده هی عظم الرأس المشتمل علی الدماغ یعنی کاسه سر ترکیده قفه دیدکلریدر
جماجم جمعیدر باشلر معناسنه جمز یوکرمک جمازه اولاق دوه سی ترکیده یل دوه سی
دیدکلریدر ف • ل • حرفنده ذکری وارد رجل ارکک دوه جمان بونجق هیئتنده
کومشدن ایشلنی حبه لردر جمانتر البحر یجود انزلری و کجمانتر البحر یحسل نظامه

یعنی یبحوط طاقتی کبی که رشته سی کسیلوب طاغلمش اوله او ل قومک جمعیت و جماعت
متفرق و پراکنده اولدی ف جمیدن نازایله صالنمق ف بجمیدن یعنی صالنمه بدر
ف جمیده نازایله صالنمش ق ل حرفنده ذکری وارددر جموع جماعات ناس تقیله و جوق
عسکر وصفنا ولور ف • ل حرفنده ذکری واردر جماعت بیره جمع اولمش و اتفاق
ایتمش ناس جماع بالکسر معروفدر م جمیجا لغت خوارزمده بیرهن یعنی کوملک عرب
شعار دیلور اصلده هرات او زره کیلن جامه در • ا • ر • حرفنده ذکری واردر
فصل جیم نون
ف جنک جیم عربیه ایله حرب و قتال معروفدر ف
چنک جیم عجمیه ایله پنجه واکری و بوکم و معروف ساز در بیت انی جنک نشت وجوانان
چنک زلف درچنک جام باده ودرکوش بانک چنک اولکی چنک اکری ایکنجی بوکم و ایکنجی
پنجه دورد نجی ساز معروف معناسنه مابینلرنده جناس تام وارد ریعنی بیلی اکلمش
پیرلر وجبین انلردن حلقه لنمش زلفلو محبوبلر جام باده الدلر و نوای ساز چنک
کوشلرنده مراد اکابر وارباب دولت باده نوش و محبوب جوانلر سافی و مطرباندر
دیمکدر جنبذ ذال معجمه ایله قبه جنف شرده میل ایتمک پنجه که حنف حاء
مهمله ایله خیره میل ایتمکه دیلور اصلده مطلق میل معناسنه در لکن عرف
تخصیص ایتمشدر جنا صیغهٔ فعل ایله التقط معناسنه یعنی دوشوردی جنی
مصدردر دوشورمک معناسنه درجنا الجنتین دان باغ وصفنده در آیت
کریمه دن اقتباسدر حاصل معنی انجاری بالجمله نشو و تازه اولوب میوه سی
متناوللدن قریب اولوب تناولی سهولتله میسر اولور و بونده جنی مجنی معناسنه
مصدر بمعنی المفعولدر جنی فعیل بمعنی المفعولدر جنی دوشورلمش کل جنا
صیغهٔ فعل ایله ای اتی بالاثم یعنی کناه ایشلدی جنایت مصدریدر و کناهه
دخی دیلور ف جنبر قصتو و نساطایفه سی بوغازلرنده یجوروب باشه
باغلدقلری ذکر مجیر دیلور عنبر زلفی که ماه درجنبر اوست یعنی بر عنبر زلفلو
محبوب که ماه چارده شبه انک حلقه سی ایچنده در مراد ماه روی محبوبدر

درجنبر چیرت پیچان یعنی چیرت چنبرنده صاریلمش وبورلمش مراد سر کردان اولمش
دیمکدر جنت باغ وبستان وجنت معهوده جنان جمع جنتدر باغ وبستان معناسنه
جنان اربعه دنیا ربع مسکونده کمال نزهتده درت موضع سایر امکنه اوزره ترجیحه
ناس اتفاق ایدوب هر برینی جنت دنیا دیو تسمیه ایتمشلردر شعب شیراز
سغد سمرقند غوطه شام ابله بصره جنان اربعه دنیاده مراد بونلردر م جنکز جیم
عربیله معروف پادشاه صاحب خروجدر وجه تسمیه سنده اولان کلام ک ز حرفنده
مذکوردر ف جنبانید تحریک ایلدی متعدیدر ف جنبانیدن مصدریدر ف
جنبیدن حرکت ایتمک لازمدر ف جنبید حرکت ایلدی ف جنباید حرکت ایلر
فعل مضارعدر ف جنبان شد مثله مواد مذکوره بالجمله ما نحن فیه اولان تاریخ
وصافده ایراد اولنمغله بحسب الواقع ذکر اولنمشدر جنوب بالفتح طرف سهیل
یمان وبر یلک اسمیدر که حدودی مهبی مطلع سهیلدن مطلع ثریایه وارنجه دکین
جنان فتح ایله دل یعنی قلب ف چنکل پنجه قوشک بورنی وقیغی ف جنکل جیم عربیله
اورمان ف چنکال پنجه ف جنکال ضم ایله هدف تیر یعنی اوق نشانی جنه
ضم ایله هدف تیر یعنی اوق نشانی جنه ضم ایله وقایه وقلقان وهر حفظ ایدیجی
جنه ضم ایله عسکر جنود مجنده جمع اولمش عسکر ف جند پنجه ومقدار دیمکدر
کیم استفهامیه وکم خبریه معناسنه م جند ماوراء النهرده بر بلدک اسمیدر جنیب
یدک جنایب جمعیدر جنیب کش یدک کش معناسنه یعنی یدکجی مراکب را
با جنیبت کش شمال همعنان ساختند یعنی سفینه لری باد شمال یدکجیسی وقابدی ایله
همراه ایلدی جنیبت درگاه یعنی کوز وقپو اوکنده حاضر اولان آت قسم بادکوکه
در ازای این جنایت جنایب را استجام نکنم تا بی ترحم نرحم تیغ غایله سرای
تخریب سرای درکنار دو رکنار اونهم یعنی یمین ایتدیکه بو کناه مقابلنده یدکلری
یعنی یدکه بندلرکم آتلرمی راحت وتمنوب بر آن دکلتیم تا که بلا رحم تیغ هلاک ایله
سرایی هدم وتخریب ایدوکنک جزاسی انک دولت واستبداد جنک با عمرنیک

نو جعنه قو بیجه جنایت وجنایب بیننده جناس لاحق محرف ترحم ونرحم بیننده
جناس خطی سرای وسرای بیننده جناس لاحق واردر جنایب یول وسفر
یولداشلری جنبات اطراف جنح صیغه فعل ایله مال معناسنه جنح ضم ایله
ناحیه وجانب جنح اللیل کیجه قراکلغی وکیجه دن بر قطعه جناح فتح ایله قنات
ومجاز مرسل طریقیله قوشه دخی دینلور جناح ضم ایله بصنق یعنی حرج جناحین
صفوف خمسه عسکرک صاغ وصول قولی جندره ایکی طرفی بولنمق ایکی عجزه که
بربنه نوفی صاروب اول بری ایله دوکوب برداخت ایدرلر فارسیده شکنجه
دینلور چنار شجر معروفدر جنین انا قارننده اولان اوشاق جنون دلیلک
جن صیغه مجهول ایله جنوندن لا یزال صیغه مجهول ایله استعمال اولنان
افعالدندر دلی اولدی معناسنه جن صیغه معلوم ایله ستر معناسنه
یقال جن اللیل ای ستر ظلامه وجحر الارض جندک قتی طاش چاقیل وطاغ طاشی
کبیلو ک ح و د حرفنده ذکری واردر جنادل جمعیدر

فصل ج و

جوزا بروج اثنی عشردن بر برجدر د ا حرفنده دادماده سنده
ذکری واردر ف جواز نامه اثنای طریقده راهدارلر متعرض اولمامق ایچون
حاکم یا امیردن آلنان رقعه دینلور جوق جماعت جولان میدانده یمین
ویساره کزمک وطواف ایتمک جوهر ما یقوم بنفسه اولان ذوات واجسام
همتش مانند جوهر وجودی بذات خود قایم یعنی ممدوحک همتی سایر همم کبی
اعراض معقوله سندن اولیوب بلکه بر وجود درکه کندو بنفسیله قایمدر
کویا کثرت وقوتدن مجسم بر حقیقتدر عظیم الهمه اولدوغندن مبالغه در
ف جوین بصیغه التصغیر نیسابور قراسندن ذات الانهار والبساتین
بر عظیم قریه در جوش قاینمق وطاشمق جوشش یعنی قاینر وطاشر ف جوبک زن
وقحبه ودخل یلدن استعاره اولنور جوبک زن بر جبو قحبه دیمکدر جواری
جوالت سانی جاریه لر جمعیدر ظلم ف جوساب بهره وبلغار اوقی جوشن زرخ وکیم

جواشن جمیعده م جوجي جنکز خانك اوغلیدر توشي ایله دخي بنام ایدي جوهر
سنبال شراب ف جوي مولیان بهر جیحون جوشد واوایله بر ایله آسمان
اداسنده اولان هواء ساکن جوي حرکت ایله اولان دردوسون بش دل ي
ص و ل ي حرفنده ذکري واردر جوازي اصلی جوایزدر قلب مکانی یابند
صوسزلر یا کلوب کیجه جکلر معناسنده ف جوز ضم ایله بر شهرلنا سمیدر وقرمزي
کلی مشهوردر جوري کل دیدکلري اول ولایته منسوبدر جودي ارض جزیره ده بر
جبلدر که سفینهٔ نوح علیه السلام بعد الطوفان اول جبل اوزرنده مستقر
اولدي جود سخا جواد سخي ونجیب هنرلو آت جواد ودهان میدان مسابقه ده
رهن ایله قوشدردقلري ایکی یوکرکلك ایله مشهور اولانه آتلر ف جوان کنج
جوزهر اصطلاح اهل هیئتده جوزهرات جمیعدر افلاك مایلهٔ کواکب سیارهنك
افلاك ممثلاتي بلکه منطقهٔ فلك البروج ایله علی نقطتین تقاطع ایلدکلري
عقدتینه دینلور بر اول نقطه که کوکب اندن شمالی منطقهٔ البروجه انتقال
ایلر راس واول نقطه که کوکب اندن جنوبي منطقهٔ مذکوره یه انتقال ایلر
ذنب ایله تسمیه اولنور و وجه تسمیه اولدر که تقاطعین مذکورتیندن نصف
مایل و نصف ممثلده جانبنا قرهیت حاصل اولان شکلی شکل تنینه تشبیه
ایتمشلردر باش طرفنده که محاذ شمالیدر راس وقویرق طرفنده که محاذ جنوبیدر
ذنب دینلور وبو تفصیلده قصد ما نحن فیه اولان فقراتي وصافه نك
نیجه سي بو اصطلاحات اوزره منتني اولدوغیجوندر دا حرفنده داد
ماده سنده ذکري واردر افلاك مایله وممثله ومنطقة البروج هر بري
بابنده مذکوردر جوزهر قمر افلاك مایل وحامل وتدویر قمره محیط بر
فلکدر که افلاك مذکوره بو فلکك دوندره اولوب ممثلات کبي تحتنده
دکلدر وبو فلکده حاوي ومحوي اعتبار اولنمز جوار جاریه لر وساقیه لر
وکیملر مفردي جاریه در جواري الکنس مراد کواکبدر زیرا کیجه ظاهر اولوب

کوندن

کوندن
کیزلنوردلر جوهري اسمعیل بن نصر بن حماد الجوهري صاحب صحاح اللغة جوسق قصر
جواسق جمیعدر قصر معناسنده ف چوکان باشي اکري عصا معروفدر مانند چوکان
الف ممدود و رها مقصودم فارسلر میدانده چوکان ایله اویندقلري کرهنك لسان
حالندن حکایتده مراد ماندماه دیمکدر چوکان وکوي الف ممدوده رها مقصوره
تشبیه ایتمشدر م ساها لعب نمایید فلك چوکان قد تا جو توشاهسواري
سوي میدان ازد یعني چوکان قامتلو فلك نیجه زماندر که کوي وچوکان بازلق
کوستردي تاکه بو تقریب ایله سنك کبي بر شهسواري بو میدانه کتوره حتی تعلیل
بابنده در جوارح یرتیجي حیوانات نطیر جوارح مرغ شکاریلري اوجورمق یعني
صیده براقمق مراد عمل صیده اشتغال ایتمکدر وجمع جارحه در اعضاء انسانیه
معناسنده ف جوي وصف ترکیبا ولنور دولتجوي وعزتجوي یعني طالب دولت
وطالب عزت جوییدن استمك وطلب ایتمك سلامتجوي سلامت طلب ایدیجي
ونهر آب معناسنده ف چوب یاسا تعزیرده کنکه دیمکدر جنکزخانك قانوننده
ایدیکه رفیع یا وضیع امیر یا مأموردن بر جنایت یا تقصیر یا حضور پادشاهده
بر ترك ادب ایدرسه جنایتنه کوره اکا برچ دکنك ویا مقله تعزیر ایدرلردي
اقل تعزیر یدي سوط ایدي واکا چوب یاسا دیرلر ایدي ویاسا حکم وقانون
معناسنده در بابنده مذکوردر جواخ اوك بتور غیر واطمانت جواخ مزاعه
یعني عیشك بنیه وارکانه وجودي مستقر وساکن اولدي جوش سینه جواش
جمیعده م جوك پادشاهلق قارشوسنده دیزینه قویوب بوکلمکه ودیکلمکه
دینلور جوك زده دیز یره قومق دشت قبچق وترکستان لسانیدر ف جوبینه
اوغلنجقلرك انه بر کبي بندکلري چبق یا قامشه دینلور ف جواهر خوشاب
آبدار جواهر معناسنه خواهر ماده سنده ذکري واردر م چون من بتو منم
وتو بجود توئي من آن منم که من نیم وان تو ئي توئي وحدت وجودده دربیني
چونکه هستي ممکنات حدوث وبقاده ذات باري تعالي یه مستند واتکاء

قايم ومظهر جمال ذات مقدسدر وذات مقدس وجوب وجود ايله موجوددر
پس بالجمله ماسوانك عنوان وجودي بالنسبة الى ذاته تعالى نيستي ايله معنوندر
يعني فضل معنويي فنا اولوب وذات باري عز وجل هويت ازليه سيله موجود
ووصف هو هو لا موجود بوجوب الوجود الا هو ايله موصوفدر معني بيت
چون نيستك وجودك ايله موجودم وسن كندي وجوب وجودكله موجودسن
پس بن اول كمسنه يم كه بنم اولمق فضل مبين ومقوم ذاتمدر وسن اول ذات منزه
صاحبيسن كه مهما ناسن سنسن ديمكدر كلمه واجب الوجود بو معناده عبارتدر
پدرم مرحوم سقى الله ثراه بزلال الرحمة والغفران وعطر تربته بنسيم الكرم والرضوان
كلامنده بو سياقده اثر بيدركه او هست وديكر نيست وليكن عالم • در نيستي آسا
شده هست نما • يعني درانيده نيستي الحق بودر ليك محتجبدن چاشني كير حقيقت
اولمق مشاهده ومكاشفه واستغراق كلي يه محتاج وموقوفدر والا تقليد
مجرد بو مقامده كار كر اولمز • اين همه گفتگوي توحيد نيست • راه وحدت بترك
وتجريديست ف جوجو سرچه عربيده عصفور ديلور ف چوچو جيم عجميله
شلله ف جوجه شلله وطاوق يوريسي جوجذر ولد البقر الوحشية

فصل جيم ه ف چهره اوز ف جهان عالم ف جهانگير فاتح
ملك دنيا ف جهاندار جهانه مالك پادشاه اعظم ف جهانگشاي يعني
جهانگير ومشهور كتاب تاريخدر ف جهان ديده صاحب تجربه روزگار
ف جهانبان عالمي بكليجي ف جهان بكام يعني زمانه موافق مراد ف جهانباز
دنيا ايله مصادعه وملاعبه ايدوب داد وستد امور يله وكرم وسردي ايله
آلوده وصاحب تجربه اولان كمسنه يه وصف اولور • اين بديست در جهانبازي
كار هر مرد ونه هر كاري • جهانبازيلكده بو بللو وظاهر در كه هر ادنك برابيني
وهر ايشك برابري واردر • تمثيلات عربيه ده لكل عمل رجال ولكل رجل عمل
منطوقي اوزره در ف چهار درت وبرجان نازنين چهار يعني نازنين

عناصر اربعه اولان خانه اوزره ف چهار ازدها عناصر اربعه • م • ر حرفنده
ذكري واردر چهار ديوار مثله چهار ارکان جنان دنيا يعني شعب شيراز وسغد
سمرقند وغوطه شام وابله بصره كه هر بري ذات المياه والاشجار والانوار والازهار
اولوب بالاجماع جنت دنيا ديمكله بنام بو چهار جاي نزهتگاهدر • ج • ن • حرفنده دخي
ذكرلري واردر ف پيشكاران چهار كانه مراد قواي اربعه هاضمه جاذبه
ماسكه دافعه وبونلره خدام اربعه ديلور • ب • ي حرفنده پيشكار ماده سنده
ذكر وتفصيلي واردر ف چهد سيجر يعني آتلور ف باد چهان اسب يلدرم كب را
اذنه ر چهانيدند يعني آتلري صوير بلندر ديلر جهد فتح وضم ايله زياده تعب ايله
چالشمق وطاقت ومشقت معناسنه جهوري الصوت صوتي عالي وشديد اولو
اولان كمسنه يه ديلور جهينه اخبار بود خبرلرك جهينه سي ايدي معناسنه
مراد هر واقعه وهر قضيه ولمورك وقوعنده حاضر ايدي ديمكدر عربك وعند
جهينة الخبر اليقين ديو ضرب مثل ايتدكلري ندن ماخوذدر اصل مورد بويله دركه
حصين بن عمرو ابن معاويه كلابي بني جهينه دن اخنس نامنده بر كمسنه ايله رفيق
طريق اولوب كيدر ايكن منزله اولاير نزول ايتدكلرنده اخنس جهني حصين بن
عمرو كلابي يي غدرا قتل وبالجمله مال وسلبيني آلوب كيدر اما بو واقعه دن
اصلا بر كمسنه آگاه وخبردار اولمز پس حصينك همشيره سي صخرة بنت عمرو
كلابيه برادري حصينك فقداننده هر موسم وجمعيتگاه طوايف وركايب
اعرابده حاضر بولنوب آه وزاري ايدرك قرنداشنك احوالندن سؤال ايدردي
وكاه بر وقتده صحبت اوزره خبر وير مز ايدي بر دفعه قاتل اولان اخنس جهني غدار
موسمده بولنوب بو بيتي انشاد ايدوب ديديكه • تسائل عن حصين كل ركب
وعند جهينة الخبر اليقين • بنا على هذا هر قضيه ده بولنوب اخباره واقف
اولان كمسنه يه ضرب مثل اولنور اولدي لكن مورد مذكورده بر روايت دخي
واردر كه رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه مرفوعا حديث ابن عمر

رضی الله عنهما دن دیلمی مسندنده ذکر ایتمشدر که ان اخر من یدخل الجنة رجل
من جهینة فیقول اهل الجنة عند جهینة الخبر الیقین هل من بقی من الخلایق
احد اهل جنت آیا جهنمده عصاة مسلمیندن بر کمسنه قالدیمی خبرین منتظر
و متشوف ایکن جهینه جنته چقه کلور پس اهل جنت اول خبر جهینه ده در
دیو بربرلره اخبار ایدوب اکا عصاة مسلمیندن جهنمده کیمسه قالدیمی دیو سؤال
ایدرلر لکن دار قطنی هذا الحدیث باطل دیو تصریح و رواة سندده جامع
ابن سوادة و عبد الملک بن الحکمة ضعیفدر دیو طعن ایتمشدر و الله سبحانه
و تعالی اعلم ف جهانرا ز شدتها ایله کیجیلر یعنی ناخذایان و سرکار راب
جهانرا جهل مرکب اولدر که صاحبی بلمیه که جاهلدر بلکه ادعاء علم ایلیه
و ترکیب معناسی زیرا ایکی جهل بسیط دن مرکب بر جهلدر بری جهل اصل
و بری دخی جهل جهل اصل جهل مرکب چون افلاطون در حکمت و اصمعی
در ادب ثانی نداشت یعنی بو مرتبه ترقی سلم جهل مرکب ایتمشدی که حکمتده
افلاطون و عربیاتده اصمعینک نظیری اولدقلری کبی بونلر دخی کمال جهلده
نظیر و مثالی یوق ایدی جهام یعنی سوز بولوت فصل جی
جید بوین عنق معناسنه جمعی اجیاد در ف چین بو کلم زلف و ابرو چین
زلف و چین جبین دیو استعمال اولنور و ما وراء النهرده معروف مملکتک
اسمیدر جیاد کسر ایله ذوات الانساب آتلر جنیب یقه جیوب جمعیدر ع ی
حرفنده ذکری واردر شبها دامن ظلام را در طول فکر بدست سهر جیب سحر
دوخت یعنی کیجه لر طول فکر ایله ظلمت اتککی اویقوسزلق الیله سحر یقه سنه
دیکه ایدوب دکدی حاصلی بخیه کیجه لر افکار ایله کوزلرم خواب راحت
کورمیوب سیاهی شبی سفیدی صبحه وصل ایتمکله بیدار قالوردی
دیمکدر سهر ایله سحر بیننده جناس مضارع صنعتی واردر و اذا
تنفست الریاح حسبتها مسکا تنفس عن جیوب غوانی مقطوع کاملدر

یعنی اول اثناده وقتا که هوا حرکت ایلیه قیاس ایدرسنکه مسک اذفر در ذوات
الحسن محبوبات یقه سندن و تونیندن تنفس ایدیور ف چیده دوشوردی ف
چیدن مصدریدر ف چیر غالب و دلیر و بی شرم ف چیره مثله ف چیره دست الی اوزن
دا و یغن چوره زبان زبان دراز یعنی سوزنی سویلیوب لسانی اسرکیمین کمسنه م چیلا
جفتا ییده تواضع معناسنه ی ر حرفنده فقره سی و ذکری واردر بر
چیلا ایتی کتانه یعنی تواضع و تخشع ایدرک وال کوکسه قویوب و اکیلوب
سلام ملیر ق معناسنه جیم حروف هجادندر چون مجال توقف تنکتر از حلقه
میم و صد لشم بود و مکنت قرار کمتر از نقطه جیم یعنی اول جنکده چونکه
مجال توقف حلقه میمدن و سینه لیمدن زیاده تنک و قدرت قرار و ثبات نقطه
جیمدن اقل و اصغر ایدی و لا شی اصغر و اقل من النقطه ذراصل مراد کمتر از
نقطه دیمکدر لکن انجام جیم تحصیل سجع ایچوندر جیحان نهر فرات سعتنده
بر نهرک اسمیدر که حدود روم و لادن جبال ما بیننده کلوب بلاد شامیه دن
مصیصه نام بلده اوغنره واندن آق دکیزه دوکلر جیش عسکر جیوش جمعیدر
جتیش ساندیا وصیغه فعل ایله طاشغن ایلدی دیمکدر والوده جیشه الذا
یعنی و دود و ازهاری یعنی جوشدردی و دخی جمع و تجهیز جیش ایلدی
معناسنه جیر کسر اوزره مبنیا اولوب کلمه تصدیق در نعم معناسنه ف
جیحون طرتو واسع معناسنه مرکوب ابتر را جیحون کرفته از شیراز بیرون
اورد یعنی مؤکد حکم یرلیغ صادر اولدیکه ابتر تا بکل مرکوبنی طرتو واسع
دونددی حالده شیراز شهرندن طشره اتلیه مراد اتابک ابتری نفی ایلیه لر
دیمکدر و بو اسلوب کلام تالیف تاکید نفی و طرد ایچوندر مثلا بر کمسنه رد و طرد
اولنورسه طریقک واسعدر یولک آچقدر یره مراد ایدرسک کیت دیدکری
کبی م جیر شهزاده لردن برینک اسمیدر ف جینه دانه و مرغ یعنی قوش
اونلیجق حبوبات جیحون شط بلخ دکه راس عمودی بدخشاندن چقر

باب الحاء فصل الحاء

حافدٌ خدم واعوان
و تابع جمعی حفدة در حافی مسهود معناسنه و زبر قدمی یازیرخفی اشوب
دقیق اولان کمسنه یه وصف اولور حایر ارض کربلاده امام حسین بن علی رضی الله
عنهما حضرتلرینک مشهد منورلری اولدوغی بقعهٔ مبارکه یه دینلور و بعض
اوقاتده مطلق زمین کربلایه دینلور دیو وارد اولمشدر حایر بایر نه طرفه کیده جکن
بلمیوب کندی یرنده طورمش و قالمش کمسنه یه وصف اولور حاجب ابرو و قپوجی
حاطب اللیل روایت واخباره صحیح وسقیم قوی وضعیف وغث وسمین
کوزتمیوب جمع ونقل ایلین کمسنه یه وصف اولور وحلال وحرام وبنات وبد
صا یمیوب هرچه باشد ازهر جا که باشد دیو جمع وتوفیر مال ایلین کمسنه یه
دخی دینلور حاولوا صیغهٔ فعل ایله ای راموا وطلبوا حاکی مشابه و واصف
مثلا آینه ده کورینن عکس ناظرک صورتنه حاکیدر یعنی اول صورتی کما هی
وصف ایلر حاکی عرض اکبر یعنی فوت اولدوغی کون دوز قیامته مشابه
وانندن بر نمونه ایدی حالی یعنی حلی ایله بزنمش وزمان من المبانی حالی یعنی
بر زمان که مینمت حلیها ایله مجلا ومزین ایدی حاوی کتاب سمیه وجامع
وظرف معناسنه م ح حرفنده ذکری وارد حاشیه کنار حاشا کلمهٔ تنزیه در
واستثناده دخی استعمال اولنور عدا وخلا کبی حالک شربت سواد یقال اسود
حالک ای شدید السواد حلک دخی دینلور باب مذکورده حان صیغهٔ فعل ایله
وقت قریب اولدی دیمکدر اذا حان الحین حار العین یعنی وقت هلاک
قریب اولدقده کوزینک شاشوب کورمز اولور اذا جاء القضاء عمی البصر تمثیلی
کبیدر حار صیغهٔ فعل ایله شاشدی ومتحیر اولدی دیمکدر حاجز مانع
وایکی شینک ما بیننی قطع ایلین شئ حامل افتاب اول فلکدر که جرم شمس
اننده مرکوزدر و فلک خارج المرکز دخی دیولر زیرا مرکزی مرکز عالمدن خارجدر
هر بر سیاره نک بونلک کبی خارج المرکز بر حامل فلک تدویرلری وارد که

افلاک ممثله لری بختنده در لر پس بو سبب ایله افلاک ممثله ده حاوی محوی
حاصل اولور حاط صیغهٔ فعل ایله احاط وجمع معناسنه حاسرات باشلری
اچق عورتلر که نعوذ بالله تعالی وقت مصیبتده باشلرینی اچارلر حواس
مثله حادی وقت سیرده دوه لری سورن راعی ایرلق ایله سوق ایتمکله
بالملابسه اطلاق اولنور اصلده سایق معناسنه در م ح ج جاجی جیم عجمیله طهماسب
سلحدارینک اسمیدر م ج اجی جیم عربیله عجله یعنی کردک حانز وحادر حجره
وسرایی حافل صویی یا سودی بر اراپر جمع ایدیجی بر دینلور و فلست بجافل
بصروف دهری بصروف ده اولان یا تقویه عامل ایچوندر یعنی مصایب دهری
جمع ایدیجی کلم مراد انکله عصته والمرکوزتیم وجمع ایتم وبجافل جیم ایله ولم ورد
لام ایله اولمق احتمالی وکلمله بمصرع منکوره ج ا حرفنده دخی جافل ماده سنده
ذکر اولندی دله وجه سبیه حاذ شد دال ایله مخالف کمسنه حاد تخفیف ایله
میل وعدول ایدیجی فلا حاد ولا حاد یعنی نه مخالفت ایدیجی و نه اطاعتدن
میل وعدول ایدیجی وارد حال زوجتر وسیاه جاموس حازم امطاکیه قربنده
بر شهرک اسمیدر م خ حرفنده ذکری وارد حافه طرف و جانب معناسنه
حافات اطراف وجوانب حامی حمایت ایدیجی حامتر صیغهٔ فعل ایله یعنی انی
معانقه ایلدم وقوجقلدم حام ابن نوح علیه السلام حاکم ایچو ممالک
یعنی ممالکده واقع خواص پادشاهیه بالجمله حاکم وعامل اولدیلر حالت
ناکزیر مراد موتدر که بر کمسنه اندن قچوب خلاص بولمشدر حام صیغهٔ فعل ایله
شینک اطرافنده طولشدی دیمکدر حادثات وقایع دهر اعاذنا الله منها
والشامعین حانوت خمار دکانی وخماره و مطلق دکان دخی اطلاق
اولنور جمعی حوانیتدر حالب سوخ صاغیجی حانین بر شئ وسطه الوب
اطرافنده حلقه باغلیجیلر معناسنه حاسر طاولغزسی وزدنجی وقلقانی
اولمینه دینلور فقره ده حاسرین خاسرین خایبین خاسرین حیلدوف

معناسنه‌در یعنی عریان و حسران و محروم و غائبن حالنده رجوع ایلدیلر قرینتین
اولیننده جناس مضارع و احزینده جناس لاحق صنعتی وارددر حالٌ هی
الکیفیة التی انت فیها و الوقت الذی انت فیه حال صیغه‌سی فعل ایله استوا
و استقامتدن اکریلکه تغیّر یا تحریک ایلدی معناسنه ی ر حرفنده ذکری
واردر • اذا ما استفدت المال مالوا بودهم • الیک وحالوا ان تغیّر حال یعنی
وقتا که مال و دولتک اوله سکا میل و محبت ایلرلر اکر نعوذ بالله تعالی من تغیر
الزمان حال متغیرا ولورسه انلرک دخی محبتلری استقامتدن اعوجاجه متغیر
اولور حالوا و حال بیننده جناس مستوفی واردر و واو جمع مانع اولمز زیرا حکم
انفصالده‌در

فصل ح ب

حبل دیمان و عروق و اعصاب
معناسنه ه بدار کل ساکنها غریب • طویل الهجر منبت الحبال یعنی بر خانه‌یه
کوننده دیکه سکانی بالجمله غربا طویل الفراق متفرق العروق والاعضا بدنلر
مراد قبردن • وعهد و ذمت و امانت معناسنه کلور حبور سرور حبات فتح ایله
دانه‌لر حبه مفرده‌سیدر حبات کسر ایله محبوبات معناسنه حبات القلوب فتح
حا ایله سویدای قلوب که محل اسرار قلبدر ارباب معنا کا سر دیرلر که محل مشاهده
انوار جمال الله‌در و قلب محل مشاهده انوار صفاتدر و کسر حا ایله محبوبات القلوب
معناسنه محبّبات حبات القلوب کسر یا فتح ایله‌در یعنی سویدای قلوب سوکیلولری
یا بو ایله سوکیلولر که سویدای قلوبدرلر یا محبوبات القلوب اولان سوکیلولر اوکی
وصف و اضافت ایله ایکنجی وصف ایله‌در حباله شرک صید کما تخله قوش صید
ایدرلر حبایل جمعیدر حبایل مکاره و آفات دانام دنیا نهادند مکروهات و بلیات
طوزاغنه دنیا دیو نام قومشلر حبر فتح و کسر اول ایله عالم منتهی و کسر ایله مداد
یعنی یاذو قلمی سیاه مرکب حباء عطایا حباک صیغه‌سی فعل ایله اعطاک معنا
حبیب سوکلو دوست حبایب جمعیدر حباب یاغمور یاغدقده صو یوزنده حاصل
اولان قبرجق حبب جمعیدر ی ل • حرفنده ذکری واردر

فصل ح ت

حتف موت حتوف جمعیدر حتم بیخیه دک معناسنه اصلی حتی مادر حروف جردن
بری ما استفهامیه اوزرنده داخل اولدوقده الفی ساقط اولور دیم و لم کبی حت یومق
ستنجت یولمق تانک تشدیدی ایله

فصل ح ث

حث شد ثلثه ایله
بر شینک فعلنه تحریض ایتمک حثیث سریع معناسنه

فصل ح ج

حجر الاسود معروفدر حجت برهان یعنی مدعایی اثبات ایدیجک دلیل و صک شرعی
حجاز ارض حرمین مکه و مدینه حجله بیت یزیّن للعروس بالثیاب والسرر والستور
ترکیده کردک اوی دینلور حجل جمعیدر حجال مثله حجاب جمع حاجب درقبوجی
معناسنه حجر المطر بردکی طاشدر کمان کره طاشی کبی فارسیده سنک تکرک دینلور
حج قصد معناسنه حجا عقل غ ا • حرفنده ذکری واردر حجر کسر ایله آتک حجر فتح
منع و حبس حجل تحریک ایله آتک بلکنده اولان بیاضه ترکیده سکل دینلور ه
مفقودة غرر الجیاد لنقعه • و حجولها مما یخوض من الدما • حجولها غرراو ذرنده
معطوفدر یعنی اول جنکده مرتفع اولان غباردن آتلرک غره ناصیه‌لری معدوم
و مستور اولدی و دوکیلن قان دریاسنه خوض ایتمدن اینقلرنده اولان سکللر
مفقود اولدی • یلقاک من وضح الحدید موضحا • طوداً و من رهج السنابک
ادهما • یعنی واولجواد آتلر کاهی قلیج و کیم پرتوندن سکا بیاض کورنورلر و کاهی
حوافرلری التندن مرتفع اولان غبار نسبتی ایله سیاه کورنورلر نقع و وضح
و رهج و ادهم و سنابک تقریردن معلوم اولدوغنده غیری هر بری بابنده
مذکوردر حجاب الارض من التی و کم فی حجاب الارض من حسرات یعنی یرالتنده
فراق احبابدن نیجه حسرتلر واردر مراد احبه‌نک فوت اولوب مقبور اولدقلرینه
حجه کسر حا و فتح جیم ایله سنه یعنی یل معناسنه

فصل ح د

حد هو الفصل بین شیئین و منتهی کل شی حد سکر یعنی شرب شرابک سرخوش
ایده‌جک درجه‌سی ارخد سکر اجتناب بایدنمود ملوک و عماله لسان حکما اوزره
نصیحتدر یعنی شرابی استعمال ایتدوکک تقدیرجه درجه سکردن اجتناب

كوسترمك كركس كه حالت سكرده محل حكومت وسلطنت اولور نيجه محذورات
واقع اولور. اما كلامده شرب خمره تعيين اولنان حد شرعي به تعريض وايهام
واردر مطلق شرابدن تحذير ايتمك معناسنى افاده ايدر. حد حديد قليج اغزي
وقليجدن چالم يري حديد كسكين وتيز حداد جعيده دمورجي معناسنه. والحديد
بالحديد يصلح يعني دمور دمور ايله اصلاح اولنور يعني عقلا كلامندندر
لكل شيء آفة من جنسه حتى الحديد سلط عليه المبرد. برشيئك تاديب واصلاحي
ينه كندو نوعندن برشي مسلط ايتمكه تمثيلدر. حداثت سن كنجلك حديقه باغ
حدايق جمعيدر. حدس ظن وتخمين وبركمسه دايله سويلمك وشدت ذكا وفهم
حدثان مصيبت. ل ي. حرفنده ذكري واردر. حدي سوق مطايا راعي باحكام
حين سيرده ايرتغنيله دوه لري سوق ايتمكه عرف اولنمشدر. حداد عورت زوجي
ايچون ماتم دوتوب لاجل العدة بزكنو زينتي ترك ايتمكه دينلور من حدت المرأة
تحد حدادا اي تركت زينتها للعدة. ك. حرفنده ذكري واردر. حد مشترك
كميات متصله ده برجزؤك نهايتي وآخرينك بدايتي اولوب ايكي طرفه نسبتي
اولان جزؤه دينلور

فصل ح ذ

حذف مهارت حذي بالفتح
برينه آهروات نعلمك من حذي الفرس اي نعله حذو النعل بالنعل برشي
برشيئه زياده مشابه ومن كل الوجوه برابر اولورسه اكا تمثيل اولنور اي كمطابقة
النعل بالنعل حذي صيغه فعل ايله يقال حذي الشيء بالشيء اي قدره كل واحد
على صاحبه حذاء برابر وجنب يقال قعد بحذاه اي بجنبه در حذاي كامكاري
يعني كامكارلك قبضه وبرابرينده اكا نسبت حذافير بالجمله وباسرها معناسنه
الدنيا بحذافيرها الخفض والدعة يعني دنيا باسرها سعت عيش وراحتدكدن
عبارتدر مراد بركمسنه نك دنياده سعت عيش وراحتكي اولورسه تماما دنيا
مالك اولمش اولور ديمكدر حذفير مفرديدر وهو بمعناه حذام كقطام اسم امرأة
ذات رأي مبني على الكسردر حذم قطع

فصل ح ر

حركت وضعي
حركت دوريه كحركة الافلاك حركت ارادي اختيار ايله اولان حركتدر كحركتنا
مثلا حركت طبيعي من حيث الطبع والخلقة اولان حركتدر بو حركت متحركك
اراده سندن خارجدر كحركة الحجر من الاعلى الى الاسفل حركت قسري تحريك غير ايله
اولان حركتدر كحركة الافلاك بتحريك الفلك الاعظم من المشرق الى المغرب لكن الشرط
ان يكون المقسور حركة طبيعية وحيث لا طبع لا قسر ودخي حركاتك بر تقسيم اخري
دخي واردر وضعيه كما ذكر وأينية وهي حركة الانتقال من موضع الى الآخر وكمية
كحركة النامي من الصغر الى الكبر في الحجم وكيفية كحركة الماء من البرودة الى السخونة
قسمين اخيرين اگرچه ما نحن فيه اولان تاريخ وصافده ايراد واستعمال اولنمامشدر
لكن استقصاي اقسام حركت ايچون استطرادا اولندي ان لم ينفع فلم يضر حريف
معامل معناسنه حريفك من يعاملك فارسيده دوست وهمكار وخصم معناسنه
مستعملدر. ف. حريف آب دندان زبون ومغلوب معناسنه. ب. حوادث در نبرد دهر
وفتنه در شطرنج رنج. بدسكالت را حريف آب دندان يافته. يعني نبرد باز حوادث
دهر بختنه سنسندر نبرد درد وغمده وشطرنج باز فتنه زمانه دقعه منصوبه
شطرنج رنج والمده سكا بدصانن وبدفكر اولنلري حريف زبون ومعامل مغلوب
بولسون يا بولدي. حاصلي حادثه زمانه وفتنه دهر اكا غالب كلوب همشه اني
مغلوب ومقهور ايليه يا ايلدي ديمكدر. ذلف وارش سرزني بريده جلاد اجل
بزدل هركه خلاف خال عصيان يافته. هركه ان ... خلافت معناسنه در
حاصلي جلاد اجل كيمك كه قلبنده سكا عصيانك اكري بولدي آنك باشني زلفي
كبي قطع ايلدي ديمكدر. هم زبيم لمعه تيغ تو جاسوس ظفر مرك را دو چشمه تيغ تو پنهان
يافته. يعني جاسوس ظفر خوفي لمعه تيغكك خوفندن چشمه تيغكده صاقلنمش
بولدي. سالها برخوان رزم اندين بان تيغ تو وحش وطير ودام ودد را خرج
مهمان يافته. را لفظي زايددر. وبيت. ذ ا. حرفنده مشروحدر. حريفان آب
دندان تيغ از تحيع حبل الوريد چهره كلكون مي ساختند. يعني تيغ مغلوبلري

اعدا همكاردن

قطع حبل الوريد ايله ذبح اولندقلرندن چهره لرين قان ايله سرخ ايلديلر
واصل اللعب عرفان الحريف يعني در اصل حكما مخصوص اويونلري وضع وايجاد
ايتديلركه تا هركس حريف ومعامليني بيله تمرتبه ونرهنرك اريه حرير ابريشم
نعومتندن كنايه اولور حراست بكلمك ومحافظه ايتمك حرسه جمع حارسدر
بكجيلر ومحافظين ومن عزبن حرسه كيمكه باغ اكدي واشجار دكديكي كوركده آني محافظه
وتربيه وسقي ايليه باب تمثيلندندر حرمين مكه معظمه ومدينه منوره حرمنم
وشد ايله ضد رقتدر وكريم الاصل خوش ذات ونجيب كمسنه لره وصفدر ونجيب
آتلره ودوه لره وبازلره دخي وصف اولور الا لا ارى حرا فان لم تصدقوا فبالله
دلوني على رجل حر يعني ابناء عصرده بر كريم الاصل وخوش ذات بولمدم اكر بني
تصديق ايتمزسنز ايمدي بني بر حر اوزرينه دلالت ايدكز فلا دلاله فلا حر احرار
واصحاب كرم وبنك انديش كمسنه لرك قلتندن كنايه در حرز حفظ حريم زمينده
قورنمش يره وبر ملكك اطراف واكنافنه مضاف اولان حقوق ومرافقنه دينلور حربا
ابرصه مشابه بر برد ابتردر دائما آفتابه استقبال ايلر حربا في شدت حرارت ايله
قائمدر حراد بالكسر تشنه معناسنه ع ز حرفنده ذكري واردر حرزدن فتح الباء
اتن يا غيريين سوردكده كيروكيدوب ميدانه حتي دابه يه وصفدر حر الوجه
بالضم والشد انسانك چهره سنده هيئت مقابله ده كورينن قدر دايره وجبهه
معنا ودخي بالكسر جبهه يه دينلور حري كغني لايق واولي معناسنه فصل

ح ز حزر حزاد حمين ومعقد حزم كشي امورني ضبط ومستحكم ايتمكه دينلور
من الحزم سوء الظن في سائر الناس يعني سائر خلقه يعني عوام ناسه سوء ظن ايتمك
استحكام امرده معدوددر لا تتركن الظن في شيء تحاذره فان سلمت
فما للحزم من نائبي يعني بر امرده كه خباي حذر ايدرسه دن امين اولمقله سوء ظني
ترك ايتمه اكر اندن سالم اولوب ظنك كاذب اولورسه احتياطده ضرر يوقدر
حزب جماعت حزب الله جماعت مسلمين اكثر استعلاء كلمة الله ايچون احتشا

واجتماع ايلين عساكر مسلمينده استعمال اولنور حزن فتح لوئل ايله خشن وطاشلو
زمينه دينلوركه سلوكي صعب ودشوار اوله حزق فتح اول ايله تركيده قورطه
ديدكلري بيدر فقد يظن شجاعا من بر حزق وقد يظن جبانا من برقع يعني
چوق اولوركه قورطه جي كمسنه شجيع قياس اولنور واوستي بمالو وكندو ساكن
وساكت حقير المنظر كمسنه لكه قياس اولنور اما زير معدنده مرد وكسنه السده
آرسلان ديدكلري كبي انلرده نرد لير ودلاورلر بولنور حزوي بر موضعك اسميدر
يوما بحزوي ويوما بالعقيق وبالعذيب يوما ويوما بالخليصاء بر موضعك
اسميدر هر بري بابنده مذكوردر ناپايداد دنيايه تمثيلدر كه هر كون بر آخره انتقال
ايلر

فصل ح س

حسب يكفي معناسنه كفايت ايدر ديمكدر اسماء
افعالدندر وحسبك عار انني عنك راحل يعني بو عار وعيب سكا كفايت
ايدر كه بر سنك جواركده رحلت ايديجي اولم تحسب فقط ديمكدر حسرت فوت
اولمش شيئه حزن شديد ايتمك حسك صحراده بتر بر نباتدر خاصل اولور فندق
كبي بر شيئدر كه اطرافنده دكن برلري كبي برلري واردر عربيده سعدان ديرلر اهل
حروب اول هيئتده دموردن ياپوب طريق اعدايه سپرلر انكا دخي حسك دينلور
مهمات وادوات حروبدندر حسناء كوزل عورت اذا غدرت حسناء اوفت بعهدها
يعني وقتا كه محبوبه عهدنه غدر ومخالفت ايليه في الحقيقه عهدينه وفا ايتمش اولور
ومن عهدها ان لا يدوم له عهد له ده اولان ضمير عهده راجعدر وجايزكه
ها ضميره تانيث اولوب حسناء يه راجع اوله يعني زيرا اصل خلقت وطبيعي عهدنه كه
عهدينه وفا ايتميه كلامنده حسن تعليل واردر حسير منكشف معناسنه وكوزك
بقه دن يورغونلق سببي ايله كورمدني قالوب منقطع اولدوغنه وصف اولور
ومتحسر يعني حسرتلو ومتلهف معناسنه هزيم وكليم حسير وكسير يعني
منهزم ومجروح وحسرتلو يا عريان ومنكسر حسرى كثرت سيردن قالمش وعجز
كتورمش دوه لر وحسيرك جمعيدر مكسوف ومحزون وبورغن ودوزغن

معناسنده غ اخرفنده ذکری واردر حسن منقلب برکمسه سفرایدوب تکرار خانه
راضی وخوشحال رجوع ایتمکده استعمال اولنور حسام قلیج وغنی فی الروی الحسام
یعنی قلیجلر باشلرده ایرلیدی مراد حین طعنده حاصل اولان صوت تردر حسام
مکتبه وغنی تخییلیه تبعیه یا ترشیحیه تبعیه در حسد زوال النعمت محسوده
تمنا ایتمکدر حسم قطع حساب علم حساب حشو صوابجان حشوة ضم ایله التی القلیل
من المال حسان کسر ایله محبوبلر حسان الوجوه کوزل یوزلولر حس مشترک
حواس خمس باطنیه نک بریدر که حواس ظاهر ایله مدرک اولان اشیای حواس
باطنه ایصال ایلیجی قوتدر ولهذا سمی بما سمی حسان بن ثابت رضی رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک شاعر و مادحی ایدی حسن صباح اهل الحا
دیثیده الموت شهرنده و اول اطرافده اولان قلاع وبقاعده یوز یتمش سنه
کندو واتباعی مذهب الحادی اجرا ایلدی حساب جمل ابجاد کلمه لری
حروفنه تعیین اولنان اعداد وعقوع اعداد در حروف الهموت ملاحده
شهری اولان الموت لفظندن الیوب بسط ایتمشلردر حساب ابجاد ایله
ترکیب مذکور درت یوز سکسن اوچدر حسن صباحک الموت شهرنده ابتدا
ظهور وخروجی تاریخ سنوبردن درت یوز سکسان اوچه مطابق واقع اولمغله
بوصورتی طایله اتفاقیه دخی توهمات بر باطلنی تاکید وزیاده ایتمکه
سبب اولدی که کویا اله اموت اوله حسن صباح در شب چهارشنبه رجب
سنه ثلاث وثمانین واربعمایه سخت هابط بر آنجا صعود شد مزبورک
مذهب الحاد ایله ظهورندن عبارتدر یعنی تاریخ مذکورده زیاده تسافل ایله
انده ریاسته صعود ایلدی مراد صعودی عین کمال تسافل وهبوط ایدی
دیمکدر

فصل ح ش

حشاشه مریضده بقیه روح
وقوت واوت لم یترکن منها تقادم عهدها فالان غیر حشاشه صفراء
حشاشه دن مراد شرابک قوت درسیده یعنی بویله برشراب عتیق که

کهنه لکی وطول مدت عمری کوب ایجنده اندن دردی حشکدر غیری برشی
ایلقومامش زیاده کهنه لکندن کنایه در حشر اکبر روز قیامت دوزخش بحر
اخضر وصراط مستقیمش تخته معبر دریا جنکک وصفنده در یعنی اول
کون دریاده روز قیامت قیام ایدوب که جهنمی بحر هند وصراط مستقیمی تخته
سفاین ایدی وحاشیه نسخه ده صراط غیر مستقیمش دخی کورلمشدر ولدرو
صعوبت حاله ایما ایدر حشو زاید حشو کلام کلامده مقصده مدخلی
اولمین کلمه یه دینلور فی ی حرفنده ذکری واردر و بو اوچ قسمدر بری مفسد
کقوله ولا فضل فیها للشجاعة والندا وصبر الفتی لولا لقاء شعوب پتده ندا
کلمه سی حشو مفسددر زیرا کرم لقاء موتده انسان سهل اولور وشجاعت
واقتحام حروب لقاء تهلکه ده صعب اولور اولکی صورتده کرم ایتمده فضل
یوقدر بلکه فضل ایکنجیده در زیرا بو معرضده ندا کلمه سی معناسی مراد دده
حشو مفسد اولور وایکنجی حشو غیر مفسددر کقوله واعلم علم الیوم والامس قبله
ولکننی عن علم ما فی غد عمی بیتده قبل کلمه سی حشو غیر مفسددر کما تری
واوچنجی حشو ملیحدر حشو ملیح اثنای کلامده واقع اولان جمله
معترضه یه دینلور کقوله ان الثمانین وبلغتها قد احوجت سمعی الی ترجمان
وبلغتها حشو ملیح عدا ولنور وجمله معترضه دعائیه در حشو لوزینج حشو
ملیح معناسنه ای وقوعه فی اصل الکلام کوقوع اللوز فی حشو اقراص السکر
لوزینج بابنده مذکوردر وایج معناسنه غزال من الترک حشو القبا یعنی
ترکدن قفتاننه طلو آهو هنیئت بر محبوب حشو القبادن مراد یعنی بر سمین
مفرط ونزهال مفرط اتنه ممتلی دیمکدر حشاشی اطراف وجوانب وحشاشا
کل شی جانباه حشر تحریک ایله دوشمنی کمسه لرک جمعیتلری ونفیر عام
عسکرینه دینلور حشمت فلان صاحب حشمتدر تحریک ایله یعنی اهل
واقربا وقبیله وتوابع وخواص صاحبیده دیمکدر حشمت کسر وسکون ایله

حيا وانقباض نفس ما نحن فيه ده معنئ حيا مراد اولنمشدر حشم تحريك ايله
عيال واقربا حرب ذبون اول حربيه كه كثرت عساكردن رجال حرب ازدحامندن
بربريله تدافع ايليه لر حريري محمد بن عثمان البصري الحريري صاحب المقامات
ايمه عصرينك بريدر فصل الحاء مع الصاد حصاد اكيني بچمك حصافت
استحكام عقل حصانت استحكام معناسنه قلاع وحصونده استعمال اولنور
وعفت وتحفظ معناسنه حصر تحريك ايله تكلمده دوتقنلق حصباء زياده
اوفق طاشلر حصا مثله وحصاها الجمان يعنى اول يرلك اوفق طاشجغزلري
حبات فضه يه مشابهدر تشبيه بليغدر جمان بابنده مذكوردر حصن
قلعه حصون جميعدر حصون العرب الخيل والسلاح يعنى باديه نشين اولان
اعرابك قلعه لري آت وسلاحدر اهل مدن ديوار ايله تحفظ ايتدكلري كبى
انلر دخي آت واسلحه ايله تحصن ايدرلر بشاكلة تقديريه بابنده
حصان ادكى آت حصحص الحق اي ظهر الحق حصراوي بر مخصوص اسمدر
كه علم رقمي محنقيقده غايت استاد وماهر ايدي فصل الحاء مع الضاد
حضيض الجبل حضانت اوشغى والده سي ارضاع وتربيت ايتمك وسوتمكه
دينلور حضر شهر معيشتي يعني سنه يره وار بچه يردكدر حضر شهرده ساكن
اولنلره دينلور ضدي بدودركه باديه نشينلره دينلور فصل الحاء مع الطاء
حطام قوراوت قرقه واوفقلري حطام دنيا متاع دنيا واموال واثواب
ومخرات دنيويه حطمه على وزن همزه اسماء جهنمدندر اعاذنا الله منها
والسامعين حطب اودون حطب حطمه يعنى جهنم باينده حوق اشيا والا
وتود جهنم فنخ وا وايله معناسنه در فصل الحاء مع الظاء
حظ نصيب حظوة اكلة دنيا وصفنده در يعنى دنيانك بر تنعم وسروري
دخى طمامدته نصيبلنمكدر فصل الحاء مع الفاء
حفاة ايقلري يالين اولنلره وصفدر حفاوت كرم ولطف وفرح وسرور

واكرامده مبالغه وبرشيده تقييد واعتنا ايتمك حفادت دال ايله خدمت
حفد تحريك ايله خدم واعوان جمع حافددر حفدة تحريك ايله كيشينك بنات
يا اولاد يا اصهاري حفت صيغه مجهول ايله اي زينت حفيظه غضب
وحميت معناسنه واحفظه اي اغضبه فاحتفظ اي غضب اكثر كلام قبيح
ناشي غضبده استعمال اولنور حفايظ جميعدر ولكنهم اهل الحفايظ
والعلى سادات كرام مدحنده در يعنى حميت وغيرت ومعالي امور وعلو
درجه صاحبيدرلر فصل الحاء مع القاف حقيقت هر شيئك
ما هو عليه واصل وذات وماهيتي ولفظي موضوع له سنده استعمال
ايتمك مثلا لفظ اسدي حيوان معروفده استعمال ايتمك كبى حقب كسر ايله
دهردن برمدتدركه وقت معيني اولميه وسنه يره دخى دينلور حقب
جميعدر حقوب مثله دهور متتابعه وازمان متمادير معناسنه حقب
بضمتين سكسان سنه يه ودهره وسنينه دينلور جمعي احقاب واحقبدر
حقايب مثله واثنيه اثنت عليه الحقايب يعنى بر دعا ومدح كه دهور
وازمان اول دعا ومدحك دعا ومدحن ايليدي لر مراد دهور وازمان اول
دعانك جزالت معناسنه وحسن نظام كلامنه تحسينا بلديلر حقب
تحريك ايله دوه سمريني باغلدقلري ايب وبوك معناسنه مجاز مرسل
طريقيله در حقايب جميعدر احقاب وحقايب عجايب يعنى دنيانك
سنين ودهوري عجايب امور وغرايب حوادث احوال واتقاليد روشهور
اومشهور بحوادث كوائز وانك ايام وشهوري شدايد ومصايب اكبرلري
ديمكله نام ومشهوردرلر حقد كين وعداوت دروني حقود جميعدر حقود
فعول بمعنى فاعل كثير الحقد اولان كمسنه يه وصفدر حقن منع حقن دماء
قان دوكمكدن ودوكلمه دن منع ايتمك شفق دمانك صدديه حق اليقين
برشيئي قلب وحواس وجوارح ايله يعنى علم شهوده وحال حقيقته دوق

مشاهده ایتمکه دینلور وهذا مؤثر بعد ذوق المهاجر یقین دینلور
ودخی عبد مقبلك فنا فی الحق وبقاء بالحق رتبه سنه وصولیدن
عبارتدر قالوا انه مشاهدة الصرفة اذا بلغ مقام الوصلة وحقیقة الرؤیة
وشاهد مشاهدة الأزل وغاب فی بحر الابدیة وبعضیلر دیدیلرکه علم یقین
ظاهر شریعت وعین الیقین اخلاص عمل وحق الیقین مشاهده حق ودخی
مبادی مؤثر علم الیقین ومعاینه ملك مؤثر عین الیقین وذوق مرارهٔ مؤثر
حق الیقین دینلور ودخی دیدیلرکه حق الیقین بعد الموت اولان مشاهده مبادی
احوال آخرتدر

فصل ك

حکم لقمانی حکم حکمتك
جمیدر که معرفت اصل وحقیقت اشیادر دینلور ولقمان معروف حکیم ربانیدر
که حکمتیله ضرب مثل اولنور حکمه تحریك ایله حلقهٔ لجامه دینلور که آتك
آلتِ چکه سنه کیچر حکم تحریك ایله ایکی خصم خارجدن برینی اختیار ایدوب
انك حکمنه راضی ومنقاد اولمغه قرار ویردکلری کمسنه یه دینلور فیك
الخصام وانت الخصم والحکم یعنی مخاصمه سنك ایچوندر وسنهم مدعی وهم
مفضل خصومت ایدیجی سن پس بنجه مراد ایلرسك حکم ایله که حکمکه راضی
ومنقادیز وانت الخصوم وانت الحکم بینه معنیٔ مذکورا اوزره در حکمت
مدنی مراد علم اخلاق وعلم سیاست منزلدرکه الانسان مدنی الطبع کلامندن
مأخوذدر حکمت بدنی مراد علم طبدر حکایت کبوتران ومطوقه ك ب
حرفنده کبوتر ماده سنده مذکوردر حکایت شیر وشغال ش ی ح حرفنده
شیر ماده سنده مذکوردر حکایت صلح موش باگربه م و حرفنده موش
ماده سنده ایراد اولنمشدر

فصل ح

حلبه
اول آتلردرکه مسابقه یعنی قوشدرمه ایچون جمع اولنمش اوله کاه
اولورکه میدان مسابقه یه اطلاق اولنور من اطلاق اسم المظروف علی الظرف
مجاز مرسل بابندن اولور درحلبه رهان یعنی مراهنه ایله آت قوشدنه مق

میدانندن حلیه ضم حاء ویاء مثناة تحتیه ایله خلقت وصفت وصورت حلو
طتلو حلو ومر طتلو وآجی سرور والمدن کنا یه اولنور حله ضم وشدّ ایله برقفتان
برکو ملکه معاحله دینلور ایکی اولمق شرطیله حلل جمیدر حلیف معاهد حله
کسر اول ایله بغداد دار السلام مضافاتندن طرف غربیسنده اوندیری ساعت
مسافه بعدایله مابین ما بینه نهر فرات اوزدر ذات الاشجار معتدل الهوا
بر قصبه عظیمه در حلقه درکوش عبد مملوك معناسنه اولیدی اشترا ایلدکلری
ایکی قولغنه بر حلقه کیچورمك عادت ایدی کویا علامت انقیاد واطاعته
اشارتدر اوله حلایل جلایل یعنی مخدرات جلیلة القدر خواتین یا کبار واعزه نك
خواتینی دیمکدر ما بین کلمتین ده جناس لاحق وار در حلاحل بالضم اولو وکوکن
دولت وسید وشجاع وکثیر المروة حلاحل فتح ایله جمیدر کالمجد سوی عطا ملیك
ما اختار لنفسه حلاحل عطا ملك صاحب دیوان شمس الدینك برادریدر
وکنیه سی علاء الدین ایدی یعنی شمس الدین صاحب شرف ونجابتی نفسنه
اختیار ایلدوکی کبی برادری عطا ملکدن غیری برکسنه نفسنه دکزدولت
اختیار واتخاذ ایلمدی وحلاحل تقدیرا منصوب مفعول اختاردر وقف
نیتی ایله ساکن اولمشدر حلم ضم اول ایله دوشدر حلم کسر ایله وقار ورزانت
خلق وعقل ومن الحلم ان تستعمل الجهل دونه اذا اتسعت فی الحلم خرق المظالم
اولکی حلم عقل معناسنه ایکنجی رزانت خلق معناسنه ودونه ده اولان ضمیر
حلمه راجعدر یعنی وقتاکه حلم وتأنی وتأخیر مؤاخذه سببی ایله طرف مظالم
واسع اوله عقلی ترك وجهلی آله اولوب استعمال ایتمك کمال عقلیدر بیتده
تجنیس تام وار در حلاب کسر اول ایله ایچنه سود صاغیلجق انا محصوصدر
حلب سود صاغمق حلیب سود حلق تراش ایتمك باش وآتك وتولتق تراشی
کبی حلیلة زوجة الرجل حلمه تحریك ایله امجك باشنده اولان دکمه
یه اوشق ایچی اغرنز اولوب سود امزرسکل وا وفق کیوه وشحمهٔ سعدان

که ذکر بعجه دکنلو باري اولور حسک دیوسا نقده ح ٭ س حرفنده ذکر اولندي
وبر نوع قوردکه دریلره دوشوب بر نعده دباغ اولندقده اول محللر چوریوب
دوکیلور کذا نعت وقد حلم الادیم بر امر اصلاح وچاره سنده اولق حدتینی کچوب تدبیر
فایده سي قالمدوغني تعبیر جه اصلاحنه مشغول اولمغه تمثیلدر یعني اولدباغت
عورتردونیکه دبغ ایتمکه مشغول اولور حالا که دریي قورد دلک دلک وپاره
پاره ایدوب چوروتمش اوله حلم الادیم اي اکلته الحلمة ذا نعت دریدن اولان نظردن
ومشکله اصلاح ایچون دباغ یعني قوري اناد قبوغي سپیسي سنن عورتر وصفدر
وعربده بو عمل نسایه مخصوصدر حلق بوغاز حلقوم مثله حلك کحذر سیاه
مفرط   **فصلح م**   حمله کرد یعني جنکه کیروب الت حربي
خصمه حواله ایلدي حمایل یانه کیلان قلاده درکه انده بعض ادعیه وطلسمات
بند وچشم بددن محافظه ایچون حمایلي واردیانه اصرکر حمام کسر ایله موت حمام
فتح ایله نعبدادي کوکرجین قوشي حمرین نعبداد قربنده جبل حمرین ایله سام
بر عظیم طاغدر حمیا شراب ٭ رایت الحمیا في الزجاج بکفه ٭ فشبهتها
بالشمس في البحر والبر ٭ یعني الینده زجاجده قدح ایچنده شرابي کوردم بحر وبرده
اولان آفتابه تشبیه ایلدم عقیق مذاب خمر ایله مملو قدح بللوري آفتاب وکف
ممدوحي سعت بذل علاقه سیله بر وبحره تشبیه ایتمشدر حمیم دوست خالص
وکرم معناسنه وآب کرم حما کسر ایله قورغش برکه بکسنه یر یا بر قومه مخصوص
اولوب غیریلر اندن منع یا ممتنع اولا الرحمل کسر ایله یوك حملان ضم ایله یوك
یوکلانن دواب حمل تحریك ایله قوزیسي وبروج اثنی عشردن بر بیدرکه انقلاب
ربیعي انده اولور حمایل السیف قلیج باغي حمالة جمیعدر جمیلة مثله ت ٭ حي ن فنده
ذکري وارددر حماضه وشد ایله استه معروفدر ق ٭ ي حرفنده قیصوم ماده سنده
ذکري وارددر حما مطیعه دائمي استمه ٭ قد قال حماك ربنا والحما ٭ حلت بعدکم
وعنکم خالت ٭ یعني فلك سني استمه کوروب عصه لندي ودنیا بکدر رب العالمین

سني

سني حفظ وحمایت ایلسون وبو حما نصیب دشمنان اولوب سندن
بعید اولسون وانتقال ایلسون حما ٭ تحریك وهمز ایله قوقمش سیاه بالچوق
حمرا بیضا ٭ قرمزي یر مشرب بیاض لونلو عورت حمحمه آتك یم یا صو طلب
ایتدکده یا الیفني کوردکده ایلدوکي صوتدر دیلور حمام جمیعدر حمیلة الشبك
قوش وبالق اولدقلري شبکه دیدکلري آلتي اوردکلري ایپ
فصلح ن   حنق غیظ حنیفي دین اسلامده ثابت وصحیح الاسلام اولندره
وصفدر حنف جانب حقه میل ایتمك حنیف فعیل معنی فاعل مائل الی الحق
معناسنه حنکت ضم ایله لبیبلك وفهیملك وصاحب تجربه اولمق حنك
صاحب تجربه کمسنه یه وصفدر واول طفلدرکه ابتدا اغزي خرما یا آخر
طتلو شئ ایله اچیله وذکي وفهیم وحقیقت دان کمسنه ومنه الحنکة حنین
شوق وشدت بکا وفرح یا حزندن اولان صوت طرب یا صوت حزن حنجره
بوغاز حناجر جمیعدر ٭ در عوض قربان کیش بتي حناجر را بیام تیغ وخناجر
کرد انیم ٭ بونده کیشدن مراد جزیره قیس در یعني جزیره قیسه فدا ایده جك
قربانلر بدلنه جوق بوغازلري عساکر منصوره نك تیغ وخنجرلرندن قیز وقان
ایدرم دیو تهدید ایلدي حناجر وخناجر بیننده تجنیس مضارع وارددر
حنین صیغه تصغیر ایله طایف ایله مکه معظمه اراسنده بر موضعدر
ودخي بر محصوص خفاف یا بوجنیك اسمیدر رجع بخفي حنین تمثیلات
عربدندر اصل بودر بویله درکه اعرابینك بري حنین نامنده بر پابوجچیه
کلوب بر جفت ادك اشترا والوب کیدرکن صکره تکرار دوتوب ادکي مزبور
حنینك اوذرنه رد ایلي حنین اعرابینك بو وضعندن غایت ایکنوب
لاجل الانتقام ادکلري الوب اعرابینك یولنه چیقر ابتدا ادکلك بر فردیني
انك کیده جك طریقنده تنها صحراده بر شجر اوزرنه وضع ایلي واول محلدن بر
واقع مسافه ایلرو کیدوب آخر فردیني دخي یولنه براقوب کیدوا ول اراده

برکیزلو مکمندە اختفا ایلرلر اعرابی ناقەسنە بنوب خانرسنە کیدرکن
ابتدا معهود اولدکی بر فردی کوردوب ما اشبهه بخف حنین لوکان
معه آخر دیوا اولدک فرد اولمغلە المیوب بر اقور بحر بعده واوفیسا فرکتدکدن
صکره اثنای طریقده اولدکی فرد آخری اوذرنر اوغرمق ایلە چونکه اولدک
جفتنی بولدی ناقەدن اینوب واول موضعدە ناقەسن بنده عقال ایدوب پیاده
اولکی فردە رجوع ایلرلر حنین خفافی کمنکا هدن چقوب ناقەء مذکورەیی
بنوب صحرا بر طوغرو آجیلور اعرابی کلوب ناقەسنی محلندە بولمغلە محزونا
ومغلوبا انجق بر جفت اولدکی الوب پیادە خانرسنە رجوع ایلر بو جهتلە
خانرسندن مال وثروه ایلە چقوب نعوذ بالله تعالی اول مال الیندن ضایع
وکندوسنی زهید وقلیل ایلە خانرسنە رجوع ایلسە رجع بخفی حنین دیو
ضرب مثل اولندی حنان فتح ایلە رحمت وترحم حنان شددنون ایلە اسم
فاعلیدر یعنی رحیم وصاحب ترحم حنظل اجی قاوون مشهوری اولدرکە
بیکلنک برینده انجق بر حنظل حاصل اولوب غیریسی اولمزسە اول حنظل سم قاتل
حنوط میتە ایدکلری شیدرکه مواضع سجودە سوردلر حنوط قنوط بر
اموات آمال وامانی مالیدن اموات آمال تشبیه وحنوط ترشیحدر یعنی
یاس حنوطی آمال وامانی امواتنە سوردیلر مراد آمال ومرادات خلایق
انک فوتی خبریلە عالمدن منعدم ومرتفع اولمغلە اندن مایوس اولدیلر
دیمکدر حسن قراکلق فصل حاء حوری جنت محبوبلری
حوراوش حوریلر کبی دیمکدر حورا بالفتح بیاضی بیاض وسیاهی سیاه مستدیر
الحدقە وقپاغی دقیق واطرافی بیاض ولطیف اولان کوزە دیلور ودخی جیران
کوزی کبی بالجملە سیاه اولان کوزە اطلاق اولنور وبنات نعش صغرا نلک
اوچنجی یلدزیدر علمدر حتی اذا الصبح دنا ضوءه وغابت الحوراء والمرزم
ومرزم کواکب انواءدن بریدرکه انکلە اعراب یغموره استدلال ایدرلر

بابندە مذکوردر بیت صباح اولدو غندن غبار بندو بو نوع غابددن مراد
کون چقوب یلدزلر کورنمدوکیدر حور طبع تحریک ایلە انحراف طبیعیت
حوادث نوایب ومصایب دهر اعاذنا الله منها والمسلمین حوامل جمع حامل در
ایکی جانلو عورتلر وافلاک حوامل حا حرفندە حامل مادەسندە شرح و
ذکر وبیان اولنمشدر حومە هر شینک معظمی واکثری واشد موضعی حومة بغداد
یعنی معظم ومزدحم ومشهور مواضعی حومة القتال جنکک کثرت واشد موضعی
بوزغ حرفندە ذکری واردر فالتقی العسکران فی حومة النقع اسود علی الاسود
نجوم خفیف بحریندن معوردر انتهاء مصرع اول نقعک قافی وابتداء ثانی
عیننددر یعنی ایکی عسکر غبار وتوز حومەسندە که جای مزدحم قتالدر ملاقات
اولوب ابطال ابطالی قصد وطلب ایلرلر من حام فلان علی الامر اذا رامه حور
فتح ایلە رجوع معناسنە نعوذ بالله من الحور بعد الکور ای من الفقر بعد الغنا
حواس حواس خمسە ظاهره وخمس باطنه علة حواسرا الا متخیل را اعمال
معهود معزول کوردیلر یعنی قوت متخیلەدن ماعدا اولان حواسی بالجملە
اعمال مخصوصەلرندن ابطال ایتمشلر مراد بکبیلر لنا وبقویر مستغرق وعالمدن
بیخبر اولدقلرندن کنایەدر ایتکەن الا متخیلەیە دیو قوت متخیلەیی استثناء
ایتدوکندە حکمت اولدرکە بر انسان نومە مستغرق اولدقده نفس ناطقه
انسانیە رویادە مشاهده ایلدوکی حالات وصور واشکالی قوت متخیلەنک
اعمال وواسطەسیلە ادراک ایلرلر بو قوت حالت نومدە عملندن
معزول اولمق لازم کلوب استثناء مذکور بو معنا یر تنبیه وترتیبه ایچوندر
قوت ضبط واستحکام عبارت ومعناسندن نامنی سوق کلام ایتمشدر بتدرزه
ما ادق نظره حوزه ناحیە ومملکتک وسطی وعین الفعلی واول موضعدر دکر
اطرافنه دیوارینا ایدوب اجتنا ایدر الا الرحوصله توزسق حیوانات
طیوردە انسانلرن معدە منزلەسندە در بر غرابت حوصلە بوش نکتە

لك هـ • حرفنده بيان اولنمشدر حوالك جمع حالك در زياده متعنا سنه
حوايج حاجتلر حوايج مطبخ اقيانكي كشيديكي • يعني اتابكك مطبخنده وارده
كيلرنه ايدي حوب فتح ايله هم وحاجت امور • حرفنده ذكري وارددر حوبه
متغلبه حوباده هلاك وحرض حواجب جمع حاجب ابرو معناسنه • تعريف
حرفنده ذكري وارددر حوافر جمع حافر در آت دقاترنوا شك كبيرلرك طرنغنه
ديرلر خوض صدا صولو سنبل • س ق • حرفنده ذكري وارددر حوانيت
جمع حانوتدر دكاكين معناسنه خوي صيغه فعل ايله جمع واخراز ايلدي
ديمكدر • ذو هم • حرفنده ذكري وارددر حوت بالق وبرج اثني عشردن برينه ديرلر
حوادث الحيلان

فصل ح ي

حيي علي ودنا صبي ذو
حيا • بونده مراد امير المؤمنين امام عثمان ذي النورين حضرتلريدر رضي
الله تعالى عنه حيث مكاندر دلالت ايتلي مبني على الضم بركلمه در • معنی
معنعن ملكوا فالارض ذادهم • والنجم جادهم والقمر حيث هم اي والقمر في مكان
هم فيه يعني بر عشيرتدندركه آفتاب كبي جهانكيرا ولوب ربع مسكوني تماما
ملكلري منزللريدر وجمله كواكب جادلريدر ديمك اولور وقمر وشرف انلره
تابع اولوب اولدقلري مكانده اولورلر ديمكدر حين زمانه دلالت ايلر بركلمه در
وركدور هلاك ومحنت واجل معناسنه • ح ا • حرفنده ذكري وارددر حيص
بيص اختلاط حال وتضييق امور معناسنه در حيص بيص شر فسادي
اندازه • يعني خجالت طارلغنه بوافق حيز مكان معناسنه در احتوي
آسمائي بوده حيز عالم جونكه خلاء دربير وتن عالم عنز مخالسمت • خ ل • حرفنده
خلاء ماده سنده بيان وشرح اولنمشدر خيال جلس في خياله يعني برابر
جلوس ايلدي حددر سرخياله دلاولنم فارغ اذكر دشن ايام • يعني محبوب
كلادام ايله زانو بزانو برابر اونترمق هوسنده اولوب تقلبات دوركاردن
فارغ اولدي بونده سن هوس معناسنه در ولار سفر دادديكلري كبي يعني

هوس سفر دخي جايزدركه خيال خا معجمه ايله اوله وسر يعني اضافه باسر
معناسنه اوله والمعنى ظاهر والاول اوفق للمقام مع موافقة النسخة حيز و
نوشتي حيا زيم جمعيه • ودوز عرق فيطين ده حضرت جبريلك بندوكي
فهمك اسميه حيا • هو انقباض النفس من شيء وتركه حذرا عن اللوم
ويكون نفسانيا خلقيا كالحياء عن كشف العورة بين الناس وايمانيا وهو الذي
يمنع المؤمن عن فعل المعاصي خوفا من الله تعالى • وقصر ايله نعوره ديلور ومجاز
مرسل طريقيله سنا تاتر دخي ديلور ايرادمشم كوهرا بش دو عرق خجالت عرق بود
وناشت حيا نهاد • يعني بولوت اتك در وجوهر يعني يحي سخا وستذب خجالت
درينه عرق اولش اتحق اول عرقه نعوره دينور ووضع ايلمش اما في الحقيقه
اولصو عرق خجالت دسيمه در • عرق عرق بيننده جناس مضارع وارددر مخفي
اوليه كه ناشت حيا مينهاد عبارتنده بر لطف واردركه لطفي خالي اولوب
قالة كلمه زيرا ناشت حيا نهاد كلامي من وجه تسمية على المراد ومماشاة على
المتعاد زيرا حيا نتم وخجالت معناسنه اولدوغي خود معلومدر • فقره ده
معناي مذكوره سنج خيال الذين ادق وباريكتر ابهام ايمان قضيين ايتمشدر
قتدير حيا دت جمع ايمك حي محله وقريه والعاشق يطوف بكل حي • يعني عاشق
منزل اوليوب طلب معشوق ايله هر محله وهر كوينده تك وبو ايلر مطلبنه
چاره جو اولان كمسنه يه ضرب مثل اولنور • وزينه معناسنه از عداة اذ نواحي
نواحي بكوش كس نرسيد • يعني اول اطراف وجوانبك برزينه كمسنه نك
آوازي بر كمسنه نك قولاغنه ايرشمدي • وعداة لفظندن مراد زيرا اقل نهاده
ارض مسكونه ده لابدا آوانا ولمق محققدر • پس مراد ارض مذكوره بالجمله خالي
وخالي اولدوغي تحقيق ايتمكدر • نواحي ونواحي بيننده جناس مركب
متشابه وارددر حيتان جمع حوتدر بالق معناسنه ••

باب الخاء • فصل خ ا

ف خاشاك هر شيدن خسيس وادنی اولان وچوپ چوب باسنك وخاشاك
خاشاك متساوي است • ايكنجي حاشاك حاء مهمله ايله ابعد الله عنك السوء
معناسنه جملهٔ دعائيه معترضه در خشو مليح باشدنده يعني اهل دنيا دنيا
جمع ايلدوكي مال ايله اكل وتصدق جهتندن منتفع اولمدقده بعضكره اول
مال سندن اوزاق طاش وچوب وجود وجوب ايله متساوي وبرابردر كلمتين
بينده جناس مضارع واردر ف خان اولو سلطان معناسنه وملوك تاتره
لقبدر ف خاني خانان پادشاهلر پادشاهي ف خانيت پادشاهيت بيرون
انا اسم خانيت انجه لوازم پادشاهي ونفاذ اوامر ونواهي بود تفويض نمود
يعني اسم مجرد پادشاهيدن غيري جمله معاني واحكام پادشاهيي اكا تفويض
ايلدي ف خاكستر كل كاف عربيه ايله ف خاقاني اكابر شعرادن صاحب حال
بر كمسنه در ف خاوران مشرق ازخاوران تا قيروان مشرقدن مغربه واريجيه دك
ديمكدر ف خاور مثله ف خاور مغرب معناسنه اصح درلكن مشرق معناسنه
شايع اولمشدر كويا هر ايكيسنده استعمال اولنور بو عروس خاوري مراد آفتابدر
بو محلده خاور مغرب معناسنه قصدا اولنمشدر كما يقتضيه المقام ف
خاردكن خايب محروم ومطلوبندن تهي دست اولان كمسنه خاسر مثله خاطر
مجددا احدوث ايلين شيء دركه اكثر معاني وافكارده وقلبده وارد اولان اشياءده
استعمال اولنور وضيف معناسنه خاطرزاده كان كوكلده وارد اولان كلام
ومعاني وبنات فكر خاذل اوستلديجي ونصرت واعانتي ترك ايديجي م ي
حرفنده ذكري واردر ولا النصر خاذل يعني البته نصرت فعل وخاصيتي
وجوده كتوروب صاحبنه اعانت ايلر ف خاقان ايران زمين ملوكنه ديلو
جمعي خواقين در ف خامه قلم خاتمت آخر بخاتمت پيوست يعني آخره ولدي
ف خاريد قاشيدي وقاشندي يعني كچيدي ف خاريدن مصدريدر
قفا خاريد وبرفت يعني ادقرسي كچيدي وكتدي يا معني بوينك اكسه سن

قاشيدي وكتدي ديمكدر زيرا بر كمسنه بر شيده متفكر ومتردد اولدقده اليله
اكسه سن قاشر حابزكه اول هنيدن النمش اوله يعني بر مقدار متفكر ومتردد
اولوب بعد الفكر طور جوق حالي قالمبوب كيدي حال معروفدر ف خاييد جيندي
خاييدن مصدريدر ف خاييده جينمش ف خاي لذت وجمودرين شكرخاي
شكر چينيجي وشكر لذتلو خ حساب ابجادده التوز عدده علامتدر م درسال
خ جوجيم نبي كشت متصل يعني التوز سكسان اوچ تاريخنده خاني كوزك
بوبرلسي وبعقدن بحر كتورمسنه ديلور حسات بصره اي كلت خافق
متحرك ومضطرب خامل اسانندن ساقط وبيشعور وبي رشد اولنلرنه
ديلور ضد بنيه در ودخي مخفي معناسنه كلور موضعي خامل كيزلو بريره
ديمكدر ف خاك بتره قره طپراق ديمكدر ف خانقاه في سبيل الله بنا اولنان
خانه يعني تكيه ف خان معروفدر ف خانه معروفدر ف خاندان اهل بيت
شريف ف خانه برانداز اويني براغوب غربته جقمش كمسنه خافقين افق
مشرق وافق مغرب ف خاموش ساكت مصدري خموشيدندر خاطب الوصل
طالب الشرف معناسنه خاطي كنهكار وقدم سوريجي ويوردوكره قدمن
واسع ايلجي ومتجاوز خاتم يوزك خادع الدايجي وحيله كار ف خاكدان مراد
دنيادر خالد بن الوليد صحابهٔ كرامدن شجاعتي ايله مشهوردر حماشهرنده
ودبعتي خاك عطرناك رحمت اولمشدر خوان سفره واو رسمي ايله

فصل خ ب خبايا كيزلولر اسرار معناسنه خبتت
صيغة فعل ايله يعني سويندي من خبثت النار اذا طفئت خبر صدق
وكذبه محتمل ولان كلامه ديلور خبر ضم وسكون موحده ايله تجربه
معناسنه خبب فودت لنكي ديكلري سكرتمك خب بالكسر والشد
خداع وحرزه جي يعني عمله وقولده لايبالي كمسنه خبب خدعه ومكر
والدتمق معناسنه خبال فساد عقل خبل مثله خبوة سويندرمك

م ابادهم خبوة بصارهم • يعني طفاجراغلري اوزنيسيف قاطملريله اهلاك وبابوة فسادلرين اطفا ايلدي خبوة تميز دراي اهلكهم من حيث اطفاء نار فسادهم يا مفعول له در يعني اباد هم لاجل اطفاء فسادهم خبادا اضيق يومشق وملايم زمين م غبار يعني العقبان فيه •• كان الجو بحث اوضاد يعني برمرتبه جنك وقتال اولديكه ميداندن مرتفع اولان غبارك تكاثف وتراكمندن قره قوشلو جو هوا ده اوستنه قونوب يوردكنه ايقلري طبرا باتوب يوردلركويا جو هوا اولى غبارك كثرت وتكاثفندن بر يومشق زمين اولديكه اوزرنده يوريلور وبوديرلور خبط عشواء اصلنده عشواء كيجه ايله اوكيني كورمينه وفراز ونشيب بلميوب خبط ايله يوروين ناقه يه ديلور بني بر كسنه بلا بصيرة بر شيده خبط ايتمكه ضربا ولنور خبيث ضد طيب در شرع وطباع سليمه بد عد ايلديكي شيئه ديلور

فصل خ ت

ف ختاي ما وراء النهرده مشهور مملكتدر ختل خذعه ختن داماد نعم الختن القبر اولاد بنات حقنده در يعني قزي تزويج ايدجك داماد خيرلوسي قبردر مراد فوت اولوب دفن ايتمكدن بكرك اولندرملنا ولمزد يمكدر مشاكلة نقدين تير بابنده السنة ناسده نعم الصهر القبر لفظيله حديث اولمق اوزره دايردر • وبعض علما ديديكه اشبو لفظ بعد التفتيش الكثير ظفر بولمدم • الحق ابن سمعاني ابن عباسدن قولي اولمق اوزره نعم الاختان القبر لفظي ايله روايت ايتمشدر م ختن ضم اول وفتح ثاني ايله خجل ونمق ما وراء النهرده بر مملكتدر

فصل خ ج

ودهشت وتحير وسكوت ف خجسته قوتلو ومميمنتلو وبر نوع صاردجيجك اسميدر ف خجند عجمده بر شهردر وخجسته معناسنه وايم كومجي ف خجنت ضم اول ايله موسيقيده بر مقامك اسميدر وخجسته معناسنه

فصل خ د

ف خداي حق سبحانه وتعالينك خاصة اسميدر غيره اطلاق اولنمز ف خداوند مالك وبزركوار ف خدايكان اولو صاحب دولت ف خديو ما الدار وصاحبخانه واولو پادشاه ويكانه ويار وحق سبحانه وتعالينك اسماسندندر خدابنده اولجايتو بن ارغون بن اباقا آن بن هلاكو بن تولي بن جنكزخان صاحب تاريخ وصاف ممدوحيدر فقرات مدحي آخر كتابده شرح اولنمشدر جنكزيلردن بودخي شرف اسلام ايله مشرف اولمشدر ف خداخوان شهادت بر معني خد يكو معناسنه معروفدر خد وجميدر م خدود العلي صكت بفقد جبينه • وجيب المنا من ذي المنية تمزق • مرثيه ده در يعني علا ورفعت خدودي انك موتي ايله درملندي واورلدي • ومرادات يقه سي بو مصيبتدن پاره پاره قيلندي خدن مصاحب وصديق خدبه كسر ايله پرده خدور جميدر خدن شطر ملمق خدلجه الشاقين والذراعين بالدلوي وفولدي اتنه طولو ف خدنك قسندن يالمني اوق بعضيلر قوش اوقي تصحيح ايتمشلر در يعني خاصة طيوره آتيلن اوق ودينن اغجي ديمكله بنام بر اغجدركه اندن اوق ياپرلر وكاه اير خدنك ديلور وهذا مطلق اوقه خدنك ديو تغليبا دنلمشدر وكرپي ويلانكچ ج خرفنده حرفنده ذكري واردر

فصل خ ذ

خذروف بر شيدركه اوشغلر اليده اويونجق بر شيدركه ايي براپيه باغليوب الريله دوراير ايلر واندن بر نوع صدا حاصل اولور م دروتحذروف الوليد امره تتابع كفيه بخيط موصل خارجه ودا مرته ير متعلقدر • وتتابع فاعليدر يعني كثير اللبث منقاد وذلول بر ناقة معلمه دركه داكبنك الندن اوشغك الندن اولان خذروف كبيدركه اني مراد ايتديكي اوزره يمين ويساره دوندرير ودونر ايلر م له ايطلا ظبي وسا قانعامة • وارخا سرحان وتقريب تتفل يعني اول جانورنك حيران كبي ايكي طرفندن اينجه سيلي ودوه قوشي كبي ايكي صاقي وقورت كبي سكرتيشي ودلكو كبي يوكرومسي واردر ايطل

وظبی وارخاء وسرخان وتقریب وتشغل هر بری بابنده مذکوردر خذلان
تومنقبضلك یعنی نعوذ بالله تعالی طرف قیاصدن بلا امداد اولمغه

فصل خ د

ف خرده ضم ایله اوفق معناسنه برسر هرچه خرده
بخی ازموی باریکتر برسید یعنی هر بر حقیر شیء آرد نجه قیلدن اینجه سؤال
وتفتیشی ایلدی ف خردکام کاف عجمیله اوفق آدملو یعنی قریب الخطوات
م ق خرفنده ذکری وارددر خرافه بیهوده اکاذیب کلامه دینلور خرافات
جمعیدر اصلده وضع کلمه بویله درکه بنی عذره دن خرافه ایله بنام برکمسنه
اجنه اختلاس ایدوب نیجه مدت بین اظهرهم مکث ایتدکدنصکره خلاص بولوب
خانرسنه رجوع ایتدکده اجنه احوالندن مشاهده ایلدوکی غرایبی قومنه حکایت
ایلدکجه استبعاد ایدوب آنی تکذیب ایدرلر ایدی پس هر کلام بیهوده یه حدیث
خرافه دیو اطلاق ایلدیلر خرف کبر سندن ناشی اولان فساد عقله دینلور
ف خرد بالکسر عقل ف خردمند عاقل خرفت دلك ویرتق وکذب وضد خزم
یعنی بر عملده کوشکلك ایتمك وضد رفق یعنی عنف وخشونت ر ف باینده
ذکری وارددر وظلم دبوز شق خرقاء صفت نوشنه یعنی خشن وعنف صاحبی عورت
ومنیع ومحصن قلعه یه صفت اولور ی ل حرفنده یلب ماده سنده ذکری
وارددر اخرق صفت مذکردر وارض واسعه معناسنه واتسع الخرق علی الراقع
یعنی توب یاغنیمنك دلکی یامیجی اوزرینه چوق وواسع اولدی بردلکی قپامزدن
برقیجی دخی آچلدی بر ایشی دوزمك استرایکن هنوز برخوش دونمه‌دن مقدم
بوز قلعه‌دن اوزر نیجه قپواچیلن کمسنه یه ضرب مثل اولنور خریده دلنمه مشی
اینجو دالنرسی ویکرقین وطویلة السکوت کوزی صنق ستشتره محبوب خراید جمعیدر
خریده حیالو کوز وحیالو صوت خرد کسکر جمعیدر خرد العین یعنی اوتنغلو
وحیالو کوزلولر ف خرم شاد ف خروش فریاد وحمله وکورلتی ف خروشیدن
مصدریدر ف خروشنده فریاد ایدیجی وکورلیجی وحمله ایدیجی ف خراشید

قاشیدی وطرملدی وقازیدی ف خراشیدن مصدریدر ف خرامید صالنرق
یوریدی ف خرامیدن مصدریدر ف خرکوش طاوشان ف خرکاه کیچه دن اولان
اوه دینلور که ترکمان دریم اودیرلر ف خرکاه چهل سری یعنی فرق دیرکلو چادر
ف خرواد خالا خرلی وهر اردیکلریدر ف خرد صاتون الور صاتون الدی
ف خریدن مصدریدر ف خرسند قانع ف خراسان طوس شهری اولدوغی
مملکته دینلور وبغداد قصباتندن یعقوبیه نام قصبه نك مخصوص نهرینه
دینلور ما نحن فیه ده ذکری وارددر خرطوم انف خراطیم جمعیدر من کل شا لتر
الخرطوم طاعنة لا یحجب التحجف سترها ولا الکلل سیوری سنك وصقنده در
یعنی صاحب خرطوم نیشی نفی ایله مضروب ایدیجیلردر بویله که سر برده کرونه
قورد قلری کلهلر بولنه مانع اولمغه قادر اولور کله اینجه بردن حجره کبی
یاپرلرتا که سیوری سنکدن انکله توقی ایلیه لر وسجف برده معناسنه هر
بری بابنده مذکوردر خراج دیوان طرفنه الینه میری الجحری خراجات شد
دایله انسانك بدننده چقن چبانلره دینلور خراجه مفرد بیدر م ن خر فده
ذکری وارددر خرشندت آ وصیغه فعل ایله یره سقوط ایلدی دیمکدر خر مقتلی
خرور مثله خر بوبخی خرزه مثله تا توحید ایچون در خرزات جمعیدر
خریف کوز فصلی ف خرداد ضم ایله ماه ایار خریطه دریدن معمول برکیسه در که
عجم وددرو دیشان انی همیشه یانلرینه اصوب ایچنه انواع کوکلو اوفق تفك
قورلر وبهذه العلاقة مجموعه یه سفینه وجنك ضم جیم ایله دیدکلری کبی خریطه
دخی دینلور وعجمده قطرغا وددرودیشان جلبند دیرلر جنب بنددن غلط مشهوردر
خرص تخمین وتقدیر خرم قطع وعروضده مفاعیلن دن میمی حذف ایتمك
ومفعولن کلمه سنه نقل ایتمك وعلی هذا التقدیر خروه وبیت اخرم دینلور
ف خرپز قاونه دیدکلریدر ف خرقه بازی الله مقرمه الوب رقص ایتمك
ف خر معروفدر وقاطره دخی دینلور خرسنده قاطر خرسکاری ف خرچنك

یلانکج عربیه سرطان دینلور چنك جنك را آهنك از خرچنك کینا بنیند
تا خندق انباشته شد • یعنی جنك سازینك آوازه وصداسی سرطان برجینه
یوقرو کیچوردیلر مراد بازار قتالده آوازهٔ هاه وهیه عسکر واصوات تعقعهٔ
تیغ وتیر فلکِ ثامنی کیچوب فلكِ تاسعه ایرشدی تا که لشوش کشتکاندن
خندق طولدی دیمکدر • چنك وجنك بیننده جناس تام واردر وفیه ما مع
خرچنك الجناس الناقص • چون جمشید پیروزه خنك خورشید در چنك
خرچنك افتاد یعنی وقتا که جمشیدِ فلك سوار آفتاب سرطانك پنجه سنده
دوشدی مراد شمسك سرطان برجنه تحویل ایتدوکیدر که ابتداء انقلاب صیفیدر
وپیروزه خنك دیدوکی آسمان کوك قیر آتر تشبیه ایتمشدر فقره ده جناس خطی
واردر خرساء دلسز عورت یعنی لال • وناطقة خرساء بادٍ نجومها • نكتمها
عشر وعنهن تخبر • لغز طریقی اوزره نیٔ وصفنده در • وناطقة مقدر ربّ ایله
مجروردر واوِ واوِ ربّ دینلور • وعشر تمییزی محذوفدر بیت آخرده مخبر
اکا دلالت ایلدی • نکتمها عشر مناخر مراد نیٔده اولان اون دلکلردر که هر بری سایر
سازلرده اولان بر پرده مثابه سنده در • یعنی بر ناطق که لا لسه وتأثیر آخر
ظاهر واشکار اوله که انی اون انف اورطه دائر ایر المش وکند وانلردن
روایت واخبار ایدر • ناطقه ایله خرساء بیننده جمع بین الضدین صنعتی
واردر یلذ الی الاسماع رجع حدیثها • اذا سدّ منها منخر جاش منخر • یعنی بو
نیٔ که اخبار وحدیثنك تکراری اسماع سامعینه لذت وصفا بخشدر وقتا که
انلرین بر دلکلك سدّ اولنه اول بر دلکلك جوش وخروشنه کلور • ف خرسنك
دکرمن واونی چقل طاشی • ف خرکی چادر انکینه واطرافنه دکیلن یعنی شرسته
دینلور • ف خرخشه فرفشته دیدکلری صواش وشلتاق معناسنه

فصل خ ز • ف خزان فصل خریف • ف خزیدن

ایکلیلر • ف خزیدن مصدریدر ایکلمك معناسنه واهسته کتمك وقارن

اوز دینر سوریمك وطاینمق وپوسیده صاقلمق خرسندن ایله دریا تیونه
دینلور که بو کپندن فاخر البسه ایدرلر ودشم مذکوردن منسوج البسه یه خز
دینلور وحریر وجامهٔ هندی وقندز معناسنه خزد جمیدر خز خز
تجرید نخرید • یعنی تجرید وعزلت جامه ولباسندن غیری برنسنه طالب
وراغب اولمدی کلامده جناس خطی واردر خزی کسر ایله ایتلن کناه سبی ایله
تجل واولق

فصل خ س

خسوف ای دوتلمسن دینلور • وذلك
اذا کان القمر فی احدی نقطتی الجوزهرتین وقد عرفتهما والشمس فی اخری فتحول
کرة الارض بینهما ویمنع القمر من اکتساب النور من الشمس فیری جسم القمر بما هو علیه
فی حد ذاته وذلك بتقدیر العزیز العلیم ف خست پاره لدی واصردی وطرمله‌دی
وحلّه ایلدی خسته مثله ف خستن مصدریدر س ب • حرفنده ذکری واردر
بجست مرغ زدست وبرفت تیر زشست • چه سود اگر تو کنون پشت دست خواهی
خست • یعنی قوش الدن اوچدی اوق ایکی بر مقدار اسندن چقدی شمدی اکر سن
الك اکسنه سنی اصرمق استرسن فایده حاصل ایدرسن نزا وجن قوش ونز ایتلن اوق
کیرو دونمك احتمالی واردر مراد ایش الدن چقدقدن صکره جزع وفزع فایده
ایتمز وکنه تمثیلدر ف خسبند اویوردیمکدر ف خسبیدن مصدریدر مثلث
که خون بیکناهان نخسبد • یعنی مثل مشهوردر که اقن صو اویور مظلوملر
قانی اویومز • وبدکردار هرکز ایمن نشود • وبدافعال اولان هیچ نفسی اوزدینز
امین اولمز الخائن خائف دیدکلری کبی ف خسرو یکسواره مراد آفتابدر
خست کسر وشد ایله دنائت وحقارت وذلت وبخل •

فصل خ ش

ف خشت بالکسر کرمیش طاش که خشت پخته دینلور وکرپیج معناسنه که
خشت ناپخته دینلور • نقب بر دیوار مشرق برد صبح • خشت زرین زان
میان آمد برون • یعنی صبح دیوار مشرقدن بر دلك آچدی اول دلکدن بر دکمی
التون کرپیج ظهوره کلدی مراد آفتابدر کیجه کیدوب کوندز اولقدن کنایه‌در

هرچه در آینه جوان بیند ٭ پیر در خشت پخته آن بیند ٭ یعنی صغیر السن کنجلر مجلاة آینه یه باقدقده نه کوردکلر ایسه پیر سالخورده اولانلر انی کرپیچ وفاتی طاشده کوردکلر حاصل معنی پیران جهاندیده کثرت تجارب احوال سببی ایله کنجلر کوزلوکنده نمایان اولان شیئی کوردکی کبی انلر کورمدکلری حوادث آتیه و وقایع مستقبله و عواقب اموری دیوار عالمده فهم ایدرلر و بیلورلر دیمکدر خشت پخته لفظنده پیرلرک پخته اولدقلرینه اشارت واردر

خشف تثلیث خا ایله جیرانک یوریسی و خشف ثناعنیه یعنی وجیران یوریسی که انکله تکلم و صحبت ایدیلر مراد باکره محبوبلردر خشیب مصیقل قلیج خشب جمعیدر سفاهم الحتف من اشادة خشب خشب فاعل سقادر واشاده شادندن اهلاک معناسنه یعنی سیوف مصیقل انلره شراب هلاکدن کوکس منیه یی ایچوردی خشن ملایم و یومشق ضدیدر خشونت عیش ضیق عیش خشونت منزل جای اقامتده بیراحتلك ان الکریم اذا ما استهلوا ذکروا من کان یالفهم بالمنزل الخشن ٭ یعنی کریم و وفادار کمسنه لر وقتا که سعت عیش و نعومت اقامت و راحت دولته نائل اولورلر مقدما وطنده تعب زمانه و تکدیر حال ایله الیفلری اولان دوست و همنشینلرینی یاد ایدوب انلره ایصال نفع و صلة حقوق ایلرلر خشنة الاقوال اغرشوزلو خشب و دون خشب بضمتین جمعیدر خشك قوروف خشم غضب

فصل الخاء مع الضاد

خضر کسر اول ایله انساننده ایجه بیل خضب اوجوزلق و بوللق و اوتلك چوقلغی خصام عداوت و دعوالشمك و مدعی و مدعی علیه خصومت مثله خصم دشمن خصم الد دشمن شدید خصوم فتح ایله مبالغه ایله خصومت ایدیجی و ضم ایله جمع خصوم متعدد خصم دروینه خانه اوخیرسزی کبی اودشمنی دیمکدر انسانك کندو عیالنده و خانه سنده اولان کیزلو دشمننه دنیلور بونده مراد مستعصم خلیفه نك وزیری اولان ابن علقمی درکه مستعصم خلیفه یی

یا توروب هلاکوی تبریزدن بغداده دعوت ایلدی وابعد بعدنا بعد التدانی ٭ واقرب قربنا قرب البعاد ٭ ظاهرا دوست و باطنا دشمن اولان کمسنه ضرب مثل مقامنده دن یعنی ظاهر حالده ما بینمزك زیاده بعدی برینمز قریب اولنلرك بعدی قدریدر اما باطن امرده ما بینمزك زیاده قربی برینمز بعیدا ولنلر قربی مقداریدر بیتده صنعت مطابقه واردر خصل کعبتین نرد و نرد بازیکده اوف اشتمقده مراهنه ایتمك یقال تخاصلوا ای تراهنوا فی المراهنات هفده خصل نرد بازیکده برکونه شکلدر دست جفا خصل زیر بود ٭ یعنی اولاشنا دست جفا نقوش کعبتینی برخلاف مراد درلودرلو دونت ایله دوکمه ده ایدی ودرششدره ملك بی ثبات خصل حکومت را هفده سال رسانید ٭ یعنی تخته بی ثبات نرد ششدره و ششش جهات دنیاده نرد بازی حکومتی اون یدی سنه یه ایرشدردی فقره ده نرد بازیکده هفده خصل ایله بنام اولان اویون و شکله اشارت تشبیه واردر و ملك بی ثباتدن مراد دنیادر و ششدره دن مراد ششی جهت معروفه نکیم تخته نردی البشر جانه ایله وضع ایتدکلری انده ممورد حصیات زنده رود در تذیب لطف در دو عرجان راهفده خصل داد ٭ اصفهان وصفنده در و زنده رود انده برمشهور نهر در ٭ یعنی زنده رود اصفهانك اوفق طاشلری لطف و حسن و بها مراهنه سنده رهنی زیاده ایتمکله درر جانه اویوب او یونوب انلره غالب کلدی تذنیب نرد بازیکده رهنی زیاده ایتمکه دنیلور بابنده مذکوردر

فصل الخاء مع الضاد

خضوع تواضع و تواضع ایچون بوین و بیل اکیدوب تذلل کوسترمك خضم کسر اول و شدیم ایله واسع معناسنه ٭ ط ٭ وحرفنده ذکری واردر بحر خضم غنا یعنی بحر واسع نقب ونصب خضم کسر اول و شد ضاد ایله کثیر العطا کمسنه خضم فتح وسکون ایله اطراف اسنان ایله اکل ایتمك خضر یشل نفشلو دیمکدر خضاب الی و صاچی غنا ایله بویامق مانند خضاب درشباب ضایع یعنی سیاه صقالی

كنجلكده حنا ايله بويامق كبى تصنيع وقت وعملده بر كمسنه بلا طايل بر
ايشه مشغول اولدوغنه تنظير در حضرا آسمان تزهى بخضر يقا
على الخضرا چمن وصفنده در يعنى رياض چمنك چيچكلرى ويشللكى حسن
منظرده آسماندن اوزره تفوق ايدر خضل لحيته رخو يعنى كوشك خضنت
المأ صبغتر فعل ايله صويه كيروب ايغلمه يوريدم

فصل خط

خطبوا خطبه كسر اول ايله طلب ازدواج خطبوا الممالك والسيوف مهور
يعنى عروس ممالكى ازدواج ايتمكه خطبه ايلديلر حالاكه سيوف اول عروسلر
مهر مستماء معجله لريدر ممالك استعاره مكنيه وخطبوا استعاره تبعيه
تخييليه در والسيوف مهور باب تشبيه دندر لكن مقام تر شيحده واقع
اولمشدر خطاب خطبه ايديجيلر الدنيا عروس كثيرة الخطاب يعنى دنيا بر كلندر
الى تر تجه خطبه ايليانلر جوقدر والملك سلعة كثيرة الطلاب وملك بر
متاعدر كه مشتريسى جوقدر خطابت وخطبه ضم ايله بر شخص معتقد فيه دده
صدور ايتمك اوزره بر مقدار مقدمات مقبوله دن تركيب وتأليفا ولمش
اقتيسه يردنيلور كه اندن غرض خلقى امور معاش ومعادلرينه نافع اولاده
اشيا يه ترغيب ايتمك اوله خطبا وناصحين ايدكلرى كبى خطب فتى
فتن بر ساعدة الايدى ضم قاف ايله حكماى عربدن بر حكيم بليغدر بلاغت
وحكمتيله ضرب مثل اولنور انب حرفنده ابن ساعده ماده سنده مجملا و
ق س حرفنده مفصلا ذكرى واردر خطيبه كسر اول وسقوط ايله خرافه
معناسنه خطى مثله الغو بجركت نصب جرادة خطى عامل مدارا اذ عمل
العاكره جرادة بر عقربدر كه دنبى يرده سوررو سمى قاتلدر الغو جعتنا
ابن جنكر خان اوغلنلت اوغليدر هر برى بابنده مذكوردر يعنى الغو ذنب
عقرب جرادة سنانى مدارا ومسامحه قصدى ايله يرده سورر ايكن دشمنه
طوغرو نصب ايدوب كندو بالنفس جنكه كير مكله عمل مدارا ومسامحه

القا ايلديكه كلام قاعدة نحو اوزره متقيدر يعنى سنان اضافت مدارا ايله
مجرور ايكن نزنبه يعنى بجرا و سنى مجرور ايكن عمل مدارا ابطال ايله القا ايدوب نزع خافض ايله
الى نصب ايلدى وميدان كيرمى ونيزه كذارلق ايدكنه مزدلفى عمله كتور مكه
جينده ات ارقد معنوعة اللغة يرده سورو ملك دلقب اهل دنيا خمر ندر ٭ وافتر
من تشر خطبه٭ واضرب من تجتام ضرب يعنى نيزه كذارلك وشمشير زنلرك
زياده ماهرواستادى ايدى خطير عظيم خطر جاى تهلكه وعظمت واولولق وجوق
شى ايدر خطر خيزد خطر فرلكيه سود دده جهل سنكين نكر نيتى شد از خطر بازكاه
اوكى وايجى خطر تهلكه معناسنه وايكنجى اولولق وجوق شى معناسنه وكلام
جناس تام واردر يعنى تهلكه مراقتحام ايتمكده اولولق وغنا موتوك حاصك
اولور ذيرا خطرة تحت خوف ايليه بازركانلك اوون رأس المالى فرقلى اولنور فر
بلدوكان خير ايتمز ديدكلرى كبى ومانال بالملذات الا بالجسور خط اولبدر
كه طولا ومعتدا انقسام قبول ايميه لرى الحكما عرض مقوله سندندر نهايه
السطحدر اندنه تعبير ايدرلر اما متكلمين قننده جوهر مقوله سندندر خط
غير مستقيم اولدركه امتداده هر جزونك مركز طرفنه ميل اوله خط مستقيم
اول خطدر كه امتداده مركز طرفنه قطعا ميلى اولميه تفصيل تعريفه هو الذى
يصل من نقطة الى نقطة بحيث لا يميل في امتداده الى شئ عن النقطة الواصلة
اليهما وقول من قال انه اقرب خط يصل من النقطة الى النقطة يقرب من
هذا التعريف آخر كتابده مصنف محمد رضا سنده بى وصف الملوكى فقرات
شرحنده ذكرى واردر فقره لى تعريفين اخيرين اوزره نيا امتنده خط معما
خط موهوم خط مشكين مسك توقولو ولونلو ديمكدر كتابته ومحبوبلر
يكى دنازه كلمش عذارلرينه وصف اولنور خط الغرى جعفتا يا ذوسى واملاسى
ديمكدر لكن كتب لغتده خط يعنوى باء عجميله وباء تحتيه ايدوب دوكتوايرنسبى
خط تركى ولساني تركى ديو كورلمشدر غالبا الغرى يعنوى بين مصحف اولمق

احتمالی واردر بیغوی بابنده مذکوردر خط بطلانی مغایره بعد المحاسبه
کورلشدر دیو چکیلن خطه دینلور ترقینی دخی دینلور ودخی خط سمتیم
اوزره چکیلن جزء خط استوا دایرۀ معدل النهار برابرنده کرۀ زمین
سطحنده اولان دایرۀ موهومه درکه اول موضعده افلاکک حرکتی دولابی
اولوب لیل ونهارک لایزال متساوی اولورلر وافقنه افق عالم وافق مستقیم
دینلور واندن ماعدا آفاقه آفاق مایله دینلور واقالیم سبعه اندن
اعتبار اولنمشدر خط نصف النهار بردایرۀ عظیمۀ موهومه درکه
قطبین عالم ودخی سمت رأس وقدم اهل بلدن اوغرر بس اهل بلده نسبته
آفتاب اکا وصول بولدقده کمال ارتفاع ووقت نصف النهار اولور
خط مشرق ومغرب دایرۀ افق معدل النهاری ایکی نقطه اوزره تنصیف
ایلر اول ایکی نقطه نک برندن برینه واصل اولان خطه خط مشرق ومغرب
وخط اعتدال وخط استوا دینلور خط محور کره نک بر قطبندن قطب
آخرینه مرکزه اوغرامق اوزره واصل اولان خطدر میل دخی دینلور خطب
امر عظیم وحوادث عجیبه خطوب جمیدر اصلده شان وامر معناسنه
ولیس الفتی من جبن الخطب صبره ٭ ولکنه من خان فی صبره الخطب
یعنی مرد کشی اول کیمسنه دکلدر که شداید امور وحوادث دهرک صبر
عاجز وحیران ایلیه بلکه مرد اولدر که برمرتبه صبر وثبات قلبی اوله
که شداید زمانه وعظائم حوادث روزکار صبرینه حیران اوله حضرت
ایوب علیه السلام شاننده انا وجدناه صابرا آیت کریمه سی مضموننده در
خطب مصطلع ظاهر نادر امر عظیم من صلعت الحیة اذا برزت لاتراب
علیه خطا گناه وصنع عمد خطا اداتلر معناسنه خطوة مفرد بیده ٭
فاخط مع الدهر اذا ما خطی ٭ واجر مع الدهر کما یجتری یعنی زمانه ایله
ماشاة ایله وهواسی نه طرفه اسراسه سن دخی اول طرفه میل ایله خطف

ودخی خط غلط معناسنه کلور یعنی دفاتر ومحاسبات
نامقبول اولان مواد اوزرینه صح

استلاب واختلاس معناسنه ترکیبده آلت ایله چالوب قاپمق دیمکدر خطل
فساد خطارة یقال ناقة خطارة یعنی مشیه وسیره زیاده حرصندن
ذنبنی یمین ویساره اورر اولدیجی وچاپیجی ناقه ٭ زی ٭ حرفنده زیافه ماده سنده
ذکری واردر خطاف برنجی قوش خطه ضم وشد ایله حدود مملکت ودائره
ملک اصلده انسان کندو ایچون اتخاذ ایدوب چویردوکی زمین در

فصل خ ف

خفتان خفاش برسنه یعنی کیجه قوشی ٭ ف ٭ خفتان
قفتان دیدکلریدر وکجیم معناسنه در خفتان جلاد از جلود ولباد یعنی کو
عسکری یکیتلرینک قفتانلری دری وکیجه در ٭ هرکه بالشکر بوعزم تقابل
دارد ٭ مغفرش تیغ درد وکی کفنش خفتان باد ٭ یعنی هر کیمک عسکر کله مقابله
ایتمکه عزم وقصدی واردر باشنده مغفری ایکی آغزلو قلیج وارقه سنده
قفتانی کفن اوله خفض عیش معیشت بوللوغی ورفاهیت حال ٭ ف ٭ خفته
اویومش ٭ ف ٭ خفتکان اویومشلر جمعیدر ٭ با تیغ دست درکمی خفته ٭ یعنی
یعنی کوچکلکده بر تیغ ایله قوجقلشوب اویومش مراد بالجمله عمری جنک
وحروبده کیچوب روز وشب قلیجی بیلنده اکمشدر دیمکدر خفیة کیزلو
خفقان حرکت واضطراب خفر تحریک ایله شدت حیا ٭ بنات معولب
قد بریت من الخفر ٭ یعنی حیادن خلق اولنمش مغل قیزلری یا حیا غبندن
یونلمش ودوزلمش بنات دختران مغل معناسنه بجه طویلدنده خفر
فتح وسکون ایله عهد ووفا ایتمک خفره ضم ایله اسمیدر خفره فتح ایله
جمنسان ومتنزهات ٭ ن ٭ ظ ٭ حرفنده ذکری واردر خفارت قوافل
اعراب وغیریلرینی قوافله کمسنه تعرض ایتمامک ایچون متعین صره وبرمک
خفیر کاهی قلاووز یعنی بدرقه معناسنه کلور خفاجه عربده اهل ابل
بر قبیله حالا بغداد ده کثیر الابل موجود قبیله دلر

فصل خ ل

خلیط شریک خلطا جمعیدر خلخال نساطایفه سی ایقلرینه کید کلری حلیه در خلیل بن احمد الفراهیدی

النحوي البصري امام نحو ومبتكر علم عروض ثقاتدن وزهاددن استاد سيبويه
مشهور امام خليلدن خلاء افلاطون قتنده بعد مقطور موجود مجرد عن الماده دن
عبارتدر ومتكلمين قتنده فضاء موهومدر يعني اول فضادركه وهم انك اثبات
وجسم آخره محيط اولان جسم حاوينك نفس وادراك ايلر مثلا داخل كوزه ده
ماء ياهوا ايله مشغول اولان فضا كبي وبو فراغ موهوم اول شيدركه برشيده
جسم اولمق واول شي اول جسمه ظرف ومحل اولمق شاننده در واول فراغ جسم ايله
مشغول اولدوغي اعتبار ايله حيز ديرلر وشغل جسمدن فارغ اولدوغي
اعتبار ايله خلاء ديرلر پس عندالمتكلمين خلاء اول فراغدركه قيد ان لا يشغله
شاغل من الاجسام ايله مقيد اوله فعلى هذا التقدير خلا عدم صرف ولا شيء
محض اولور زيرا فراغ موهوم ملك خارجده وجودي اولمزلكه برامر موهومدر اكر
خارجده وجودي اولسه بالضروره بعد مقطور موجود اولوردي والمتكلمون
لا يقولون بر هذا والحكماء على امتناع الخلاء والمتكلمون على امكانه وعلى كلا المعنيين
وراء محدوده كه بيرون عالمدر خلا يوقدر اما كلام حكما اوزره ابعاد محدود ده
منتهي اولمغله بيرون محدده بعد يوقدر تاكه بعد مقطور يعني خلا اوله
زيرا وراء محدده بعد متصور اولميه پس بعد منتهي ونر محدد ديديكمز محدد
اولور ابدي وقد برهن ان الابعاد متناهية والخلاء عبارة عن البعد المقطور
الموجود واما قول متكلمين اوزره وراء محدد زياده ونقصان قبول ايتمز
زيرا خلا بالنسبه على ما يقتضى كلامهم انر فضاء موهوم عدم صرف
ولا شي محض دن وعدم صرف زياده ونقصان قبول ايتمز وعلى هذا وراء محدد
خلا بولنمق لازم كلور زيرا خلا بالضروره زياده ونقصان قبول ايلر الظهور
ان الخلاء بين الجدارين اقل من الخلاء بين المدينتين واذا تقرر هذا فقد
علم ان وراء هذا العالم لا يكون خلا على كلا المعنيين وهو المطلوب راحت
وتن آسا في نوددر حين عالم چونكه خلادر بيرون عالم مجالست اشبو فقره

نقضا

متسلسل مذكور اوزره متفيد يعني بيرون سطح محدب فلك اعظمده خلا
كه كلا معنيينه محال اولدوغي كبي انسانه دخي داخل عالمده راحت وتندرستلك
محالدر وعالم ديديكي سطح مذكورك محاطيدن عبارتدر والله سبحانه وتعالى
علم خلد تحريك ايله قلب ومورد خواطر خلد ضم ايله جنت اصلده دوام و بقاء
ابدي يه ديلور خلل تحريك ايله كدك خلاء كسر ايله مثله خلل با فتح بوز قلق
بولش خلاف سوكوت اغجنك برهمنيدر كه اصلا باروجيچكي ولمز ان الخلاف
بار ضنا لا يثمر بونده خلافك معنى قريبي لا يثمر قرينه سيله شجر مذكوردر لكن
خلافك وكذبه توريه ايمشدر يعني بزم قتمزده كذب ونقض عهد نتيجه دار اولمز
وجايزكه نفسنده خلاف معنوي يه شجره خلافه تشبيه ايمش اوله پس مكنيه
وتخييليه يا تبعيه بابندن اولور هذا اشبه والاول اظهر خلج كسر كچين مملكتده
بر شهردركه محبوبلري غايت چوق اولور خليج العذار كند وباشنه قيوردن
با ستلقشن طواف كسمسته مهار دبيكلري رنقه بربنيده المحبوب يا دبكسن
وصفا ولور خلاف قاف ايله نصيب خلف بابا دنصكره قلان ولد لكن
ولد صالح اولورايسه تحريك لام ايله ولد طالح اولورسه سكون لام ايله اولور
فرزند خلف يعني صالح اوغل خلف الصدق مثله خليل محبوب ودوست خاص
فكم من خليل ونقشابر فكان وكان فلا تسئلن اي فكان من فعله وقلة وفائه
مالم نصرح بها بل نكنى عنه بكذا وكذا فانك ان تسئل عنه يبدلك ما يسوءك
خلوتسراي خلوتخانه اولوكمسنه لره محضوص حرم وسراير ديلوركه هركيمسه
اكا كيرمكه مأذون اولميه حرم سرا دخي ديلور خلت فعل تكلم ايله ظن وخيال
ايتدم ديمكدر خلاله ديش التدي جقن آت حرده سي خليصا دهناده
بر موضعك اسميدر ح ز حرفنده ذكري واردر خلاصه كرينه خلف كسر
ذل وسكون لام ايله ناقه الحكنه ديلور خلف سكون ايله اكسه خلفها
سيغتر فعل ايله اي تركه خلفه يعني اكسه سنده ترك ايدوب كيتدي خلافت

ضم ایله عیب وحماقت فتح ایله دخی لغتدر خلیقه طبیعت خلوق فتح وقاف ایله طیبدن
بر قسمدر خلوف فتح وفا ایله تغیر رایحه ف خلیده سخلمش وصوقلمش وقیرلمش
خلیدن مصدردر یکنه یادکن بتوب سنجق واغرتمق معناسنه خلافت قاف ایله
چوریمک واسکیمک خلق تحریک ایله بما الواسکی اثواب خل مصاف کسر ایله صادق
دوست خل فتح ایله سرکه خلاب خداع وکذاب خلب کسکر جمیدر برق خلاب
وسحاب خلاب یغمورسز بلدم ویغمورسز بولوت که یغمور ایله الدر اما یغمز وخلت
برقک خلاب دنیا یر خطا بدر یعنی تحقیق ایلدم که شمشک خداع وکذابدر دنیا
برابکی کون انسانک یوزینه قارشو یادلیوب بیوفا ونایابیدادر ولدوغی یغمورسز
یلدرمه تشبیه ایتمشدر که یغمور ایله امید لندررا ما خلاف عهد ایدر خلاب کسر ایله
بر تجی قوش چنکالی وپنجه وطرنق وخدعه معناسنه ف خلاب جرکاب وجمود
معناسنه م ج حرفنده ذکری واردر خلاب عقاب یعنی قره قوش صیدینی
طرنغی ایله جرح وقطع ایتیکی خلاب شنکرف کون بمود یعنی خون کشتکا ندنه الی
وطرنغنی قرمزی مرکب لونده کوستردی مراد پنجه سنی قرمزی قانه بویادی دیمکدر
خلاول حضایل خلوب خدیعه وحیله ده ماهر اولان کسنه خلب بو لنق صو
وچامور خلیفه سلطان اعظم خلفای راشدین خلفای اربع مشهورین وامام
حسن دخی اول اعلام شهدیتینه خامس اولدوغنه استدلال اولنمشدر رضوان
الله تعالی علیهم اجمعین خلق مخلوقات خلق ضم ایله طبع معناسنه خلایق
جمعلریدر بعث الی الخلایق وبعث بالخلایق رسول اکرم صلی الله علیه وسلم وصفنده
یعنی کافه ناسه نبوت ایله ارسال وخلق عظیم ایله وصف اولندی بعث و نعت
بیننده جناس خطی وخلایق وخلایق بیننده جناس تام صنعتی واردر خلق
انسانی انسانده بر ملکه در که نفسده حاصل اولوب اول ملکه سببی ایله
افعال انده من غیر تکلف ولا طلب حاصل اولور لیس بو خلق اکتسابی
بالطبیعیدر حکما اختلاف ایتمشلردر اکتسابیدر دیلر شکل وکلک

مقدمه ترتیب ایدوب دیدیلر که الخلق بحسب الزمان والمکان والاحوان یتغیر
وکل متغیر لیس بطبیعی لان الطبیعی غیر قابل للتغیر ینتج فالخلق لیس بطبیعی فر یوس
وحکما دواقیینندن بعضلری بو مدعانک خلافیله مخالفت ونزاع ایلدیلر اما مذهب
حق رای جالینوسدر که بعض خلق من حیث الخلقه روی استعداد ایله اخیار
مخالطه سی ایله خیر واشرار مجالسه سی ایله شریر اولور شق اول عزیز وشق ثانی
مبتذل وکثیردر لان الشرور تقتضیها طباع اکثر الخلایق والله سبحانه اعلم بالحقایق

فصل خ م

خمول وخامل بیتعور وشاهتین کسیه وصف اولور
الشهرة آفة وکل الناس یتولاها . والخمول نعمة وکل الناس یتوقاها . بونده خمولدن
مراد معنی لازمیسیدر وهو السقوط عن نظر الاعتبار یعنی شهرت ومشار بالبنان
اولمق آفتدر صاحبنی بالآخر هلاک ایلر قل من تجا معها حالا که بالجمله خلایق
انک طلبنده در ونظرده بی اعتبار وساقط اولمق امن ونعمتدر العزلة وقایة عن
الخلق وحضور مع الحق حالا که بالجمله ناس اندن فرار وحذر ایدر ف خم چوکان
یعنی چوکانک بوکلمش باشی خمر شراب ف خمار ضم ایله آخر سکر خمار فروشنده شراب
خم الاعاجم اسرار وغبارۀ سبز دیدکلریدر م درحقیقت لعل اذان زمرد ریزم
تا دیدۀ افعی غم کور شود یعنی شراب وذرنراول اجلدن سبز غباره بی یعنی
اسراری دوکرم تا که مار غصه وغمک کوزلری کور اوله زیرا یلانک نسل زمرددن
کور اولدیغی مشهوردر بیتده زمرددن مراد سحوق زمرددر که غبارۀ سبزی اکا
تشبیه ایتمشدر خمل قطیفه نک خاو نرد یلونی وبالنفس قطیفه معناسنه خمایل جمع
ملتف معناسنه شاخ خمایل بر برنه کچمش شاخ اشجار ف خمیده اکری وبوکک
وسوییمش وپرغرده اولمش معناسنه خمیده پشت بوکلمش دقه لوبیر وچنک
دیدکلری سازمعروفه دخی وصف ایدرلر نتیجۀ طبع خود بدیهۀ انشادکن
تا این خمیده پشت رعنا وبرنسته تن ودل اندر آواز ابسرانکشت اشارت
بنوازند م اتابک قتلغ خانک سلغور شاهه دیدوکی کلامدر آوا آواز معناسنه

وبربسته تن ودل اندرآوا دیدوکی یعنی همیشه جسم وقلبی نغمه سازلکله مقید
اولانی دیمکدر مراد چنکدر یعنی واردات طبعکدن برقج بیت ترتیب وانشاد
تاکه بواحمق وسست وکوکلی وجسمی مدام نغمه سازلکله مقید اولان بیر
خمیده پشتی مطربان مجلس آرایان سرانکشت اشارت ایله اوخشیه لر
یعنی چنکی سویلیه لر حاصلی زاده طبعکدن برنجه بیت شعر ایجاد ایله تاکه
اول ابیات ایله خنیاکران مجلس نغمه ایدوب سازکران چنک پرده لرین انلره
اویدره لر دیمکدر حالی این دوبیت انشاد کرد واز مطربان استنشاد یعنی
سلغور شاه ارتجالا اشبو دوبیتی انشا ایدوب مطربلردن انکله نغمه ایتمکی
طلب ایلدی ﴿ کرمن چوتو بخت همنشین داشتمی باجمله همیشه دلکیی داشتمی
زین سان له تو بی وتوم امیداری کر من بر یچی تراچنین داشتمی﴾ اولکی داشتمی لکادی
معناسنه اخباردر ایکنجی واوچنجی استفهام انکاری معناسنه در فارسیده اداة
استفهام یوقدر انجق هیئت قراءت وتکلمدن مستفاد اولور حاصل ابیات
اکر بن سنکبی بخت مساعد همنشینم اولوب پادشاه فرمانران اولیدم وسن بنم کبی
درزیردست اولیدک خالیا سن بنمله ایتدوکک بخل وکینه معامله سن بن سنکله
ایدرمی ایدم حاشا ایتمزایدم شیمدیکه سن بویله بر مرتبه ده سن وبنمله بو حکمر کیده
سن اکر بن بو مرتبه ده اولیدم سنکله بویله حرکت می ایدر ایدم کلا ایتمز ایدم دیو
حالندن شکایت زیر پرده موسیقی ده علی سبیل التعریض سوز سویلدی یعنی (ایدوب)
اشتدیردی خمیس عسکر بقتیل وجه تسمیه بودر که عسکر تقتیل حین ترتیب
صفوفده بش کومه ترتیب اولنور سردم میمنه میسره قلب خالیا جرخجی
ودمدار وصاغ قول وصول قول ودیب لایی دیرلرکه اصل سردارک طورجغی
یریدر خمار کسر ایله نسا طایفه سی سترایجون کوزلرکی حتیز باغلد قلری
یشمقدر جنش شین معجمه ایله طرملق وبرشیشه بیجه اوزمق حند صیغة
فعل ایله سکن معناسنه من جمزت الناد ای سکن لهبها ولم یطفأ جمرها

وکاهی اسنك باکلیه سونمیه سنده استعمال اولنور

فصل خا

ف خنزای مملکت چینده بر عظیم شهردکه پای تخت فغفورایدی خناعمر
سرجه بر مقلو حنصی مفردیدر جمعی معرو فدر ف خنك بوزآت ومطلق آتده
استعمال اولنور وخسرو پرویزآتنك اسمیدر خنك سپس نهاد شد وادهمان
درطویله کمشادامدند وابلق یاغزکون کشت ویکران بحرده اشتباه اوردد
یعنی اول جنکده دوکیلن قاندن بوزآت قرمزی بنلی وسیاه آتلر طوری اولوب
طوری آتلر طویله سنه باغلنور اولدی وابلق یاغز وتولا آتلر آل یاغز اولدی
﴿ خنك اشقر شده سیه یکران ﴾ معنی مذکور اولدیغی دریعنی بوزآت قرمزی آچق
طوری اولدی خنساء بنت عمرو اخت صخر بن عمرو شاعره نابغه ایدی همیشه
برادری صخراونه برمرثیه سویلیوب اغلر کوزلرایدی اذانجمله وان صخرا لتأتم
الهداة به کانه علم فی راسه نار انکله ف خنك ضم اول وثانی ایله بختلو وطوبی
له معناسنه ومعتدل واسان خندریس شراب خناس شیطان موسوس خنزیر
معروفدر فوت حلاوتیله ضرب مثل اولنور خندق چقور وشهر قلعه سنك
اطرافنده قازدقلری چقوره علم اشتهار ریله استعمال اولنور وبیك روز چنبیر
تن را سرزد خندق قهر فرمود بر بد رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بنی قریظه یهو دنده
بیبیوز نفر یهودی یی مدینه ده بر کونده کشته تیغ قهر ایلدوکیندن عبارتدر
وفقره ده خندق قهر ایرادنده لطف وللدر که من بوریهودك بوآتش بلاده
کرفتار اولملرینه سبب وقعه خندقده مشرکین قریشه نصرت وامداد
ایتدکلری ایدی کلامده اکا تعریض خفی واردر وسه درده ما ابعد مرماه ف
خنیاکر مطرب ونشاد اوقویجی ف خنده ضحك ف خنده ریش صقالنه کولمك
چندانکه تاثیر خنده ریش عقل را بتصریح خنده ریش زد یعنی اولقدر تاثیر
شرابك عقلنك صقالنه صراحة کولدیکه کیجکن سرخوش اولوب ما فی
الضمیری اولان احوال واسراری فجمله اشکار واظهار ایلدی خنده ریش ایله

خندیدنی بیننده صنعت جناس مضارع واردر وسرعت فهم معنی یابتی
دواسبه برسر اسرار غیب تاخته بر برق سرعت ایله کتمك مراد اولنسه ایکی آت ایله
بری بنك وبری یدکده کیدرلر تاکه بری یورلدقده اول برینه سوار اولهلر یعنی
وسرعت فهم معانی یابی بنك ویدك ایله اسرار غیبه ارغال ایلدی زیاده
تیز وسرعت فهمه تصویر خناق بوغازده حاصل اولور بر داء در اعاذنا الله
منها والسامعین خنقه بوغمق در خفیه خفته خفته کردند کیزلوده اویخالت
نومده بوغدیلر خفیه خفته بیننده جناس مضارع واردر

فصل

خ ف

ف خور بلامد لایق ومشرق وطعام وایچون معناسنه
وآفتاب که خورشیددن ترخیم اولنمشدر لشکریان تصور کواکب بر مدارات
خود علی الموازات در حرکت آمدند کواکب نیر اعظمك مدارات یومیه سنه
موازی سیر ایتدکلری کبی عساکری دخی پادشاه اعظمك طریق سیرینه موازی
وبرابر حرکته کلوب یوریدیلر ومدارات دیدوکی منطقه فلك الافلاکه
موازی وبرابر برلائی دوائر صغاردرکه کواکب حرکت یومیه لرنده مشرقدن
مغربه اول دوائر اوزرینه حرکت ایدرلر وبو مدارات بالجمله مدارات یومیه
آفتابه فی الواقع موازیدرلر بغتاق زرین خور از فرق الغ خاتون کردون
بیفتاد مرتبه ده در خوردن مراد مشرق والغ خاتوندن مراد آفتاب وبغتاق
زریندن مراد پرتو آفتاب در استعارات مصرحه تحقیقیه در یعنی اول
ماتمده مشرقك مقنعه زرتاری آفتاب باشندن یره دوشدی مراد آفتاب
دخی بو مصیبت ایچون باشنی آچدی دیمکدر حاصلی اولکون شمس مکسوف
اولدی معناسنه ایهام ایتمکدر لطفت تبوی عالم خاك ار نظر کند
از بید عود شاند واز ذره خورشید کند یعنی اکر لطفك عالم خاکه چشم
التفات ایله نظر ایلسه سوکودن انجیردن عود بیتورر وذره خاکدن خورشید
یاپر اکسیر اعظمست حقیقت عنایتت زیرا که عین خاصیتش خاك زر کند

یعنی فی الحقیقه عنایتك کیمیادر زیرا که انك خاصیتی طپراغی التون
ایتمکدر روز چون شب دراز خور بود کوبندز کیجه کبی آفتابدن اوزاق ایدی
یعنی اول فصلده شمس رأس جدی ده ایدی مراد اول فصل شتا ایدی دیمکدر
اقصر وابرد ایامی کیجه کبی کونك کوندزدن اوزاق اولمق عبارتیله تعبیر
ایتمشدر ف باخور دیوان میکرفت یعنی دیوان ایچون ضبط ایلدی ف خورد
وخواب یملك وایچمك واویومق ف خواب ویقو ورؤیا خواب آلود اویقولی کوز
ف خواب خرکوش یلان وعده ف خواب سبك ازغنمق خوان کفور خاین
وکفران نعمت ایدیجی ف خوناب غصه وقانلی کوزیاشی ف خونابه مثله
ف خوی عرق یعنی تر ف خوی شرم خجالت وحیا تری ف خوی طبیعت
ف خو مثله خوص خرما ایچی بودا قلرینك یپراغی ف خور مدایله دریا
خلیجلرینه دینلور وخارجده اولان شطوطك دریا برد وکچك یرلری ودخی زمینك
الچق یرلرینه دینلور ف خورنك بیوك قلیونلردن کوچوك سفینه که دریا خلیجلرنده
ایشلر خور سیف سیراف شهرینه قریب دریا اوزرنده کی یاتنجق بر موضعك اسمیدر
خور بصره علی المعنی المذکور خور تحریك ایله ضعف در خور سیف یعنی قلیجك
ضعفی زماننده ضعف عسکردن کنایه در سلجوقشاه از خور طبع در خور
سیف از خور سیف الی قوله عنان عزیمت بر کران مراجعت معطوف کرداند
یعنی سلجوقشاه ضعف تیغ ده یعنی عسکرینك زبونلکنده انحراف طبع سببی ایله
خور سیفدن رحلت ومراجعت ایلدی خور جوع ودوکنکه دینلور خور سیف ایله
خور سیف بیننده جناس محرف واردر ف خونریزی قان دوکمك در عهد
دولت پادشاهی خونریزی کار جام وصراحی بود یعنی اوکتای قاآن عهدنده
کمال امنیت وخوشحالیدن اصلا جنك وجدال اولمیوب انجق اول عهدده
خونریزلك جام شراب وصراحی عقیق مدامك کاری ایدی یعنی فقط
انلر خون ریزی دوکرلر ایدی ورزدن وخوردن وظیفه ساغر وچنك شد

لف ونشر غیر مرتبدر یعنی ضرب واکل وبلع انجق وساغرمی عادت ومعنی
اولمش ایدی کوشمال وکشاکش نصیبه بربط ورباب بود لف ونشر مشددر
وتادیب ایچون وتعزیر ایچون قولاق بورمق واورمق وکشاکش ومنازعه انجق بربط
ورباب نصیبی ایدی جامه خون الود بظلم برسر چوب جز کل سرخ نکرد یعنی
عهدنده قرمزی کلدن غیری برکمسنه ظلمدن شکایت ایله قانلو کوملک علنی
دکمدی اکر بولنورسه اول کل سرخدر وبیرون از غنچه هیچ آفریده تنکدل نبود
یعنی وغنچه دن خارج بر مخلوق تنکدل وتنکحوصله یوق ایدی از بخششهای بیمنتهای
اومسکین چنار تهی مانده حاصلی کرم وسخاسی هر ناطق وصامته عام ایدی
انجق چنار اغجی اننده تهی دست قالمش ایدی کویا چنار اغجنه سخاسی ایرشمدوکندن
بی بار اولمشدر والا لطفی اکا دخی عام اولیدی اول دخی باردار اولوردی دیمکدر
وبید از بیم تیغ تعدی خزان برخود لرزان یعنی عالمیان بالجمله تیغ تعدیدن
امین اولدیلر اکر انلردن خارج برکمسنه بولنورسه انجق شجر بیددر که
تیغ تعدی خزان خوفندن دترر والا اندن غیریلر عهدنده غنوده مهد
امن وراحت ایدیلر خود فتح ایله زن جوان یعنی کنج حسناء عورت وجاریه
ناعمه وکل ذی فابتر فی راس خود تمنت ان تکون له شکالا ازغون آتنك
وصفنده در وشکال دابه‌نك ایاغنی باغلیجق ایپدر سمیدر یعنی نوبنوق
جسملو حسناء قیزلر باشلرنده قرصا المش صاچ اوروکلری اول آتلر بوینده
اولمغی تمنا ایدرلر تمنی التبرلو امسی حدیدا اذا احذی الحدید له نعالا
ذکرا ولنان آت وصفنك تتمه سیدر یعنی وقتا که اول آت ایچون دموری
نعل کسه لر التونه ای کاش دمور اولیدم وآتك طرنغنه نعل کسیدیلر
دیو تمنا ایلر وحذی نعللکه ونعل کسمکه دینلور بریدی آهن معناسنه
باشنده مذکوردر رایت ازهارها بالطل ممترجا کانها خد خود حفت
بالعرق حفت جمله سی خدك صفتیدر یعنی تأثیرا عند الله زمانك

چیچکلرینی مشاهده ایلدم که شبنم ایله ممتزج اولمش کویا حسنا کنج محبوبلر
رخلوبیدر که ترشح عرق ایله مزین اولمش درخوانی قوش قنادینی ضم ایلیه اول
یلکلر کوزلنور وکودنمز ویا خود اول دورت یلکلردر که مناکب دیکلری یلکلردن
کیرو ویردر یا اول یدی یلکلردر که قوادم ومناکبدن صکره درهر بری باشنده مدر
خوانی جمع خابیه در باغ وشراب کوپی خود ضم ایله باشه کیدکلری طا ولعمه
معناسنه ف خوان سفره ومایده ف خوانسالار سفره جی باشی وچاشنکیر
ف خواستدار طلب ایدیجی واستیجی ف خواستداری استیجلک ف
خواستکاری طالب معناسنه ف خواستار مثله ف خواستاریاری یعنی
کیجرسنه دن استیجك بقایای میری حواله سی من بکویم که ظلم در عالم
چیست از خواستداران کشتی یعنی اکر ظلم نرایدوکن بلمك استرایسك بن
سکا ظلم نر اولدوغن دیرم کوك درکله ما دانه حبیب خاك در دیده آب
درکشتی یعنی ظلم تورت قیونی سومر وسنده ویلان یقه ایچنده وخاك کوز
بیکینده وصو کمی ایچنده اولمقدر مراد ظلم وضع الشئ فی غیر محله دن عبارتدر
دیمکدر بس رعیته ظلم ایتمك قیونی سومر یسنه قوردیغی ونقد بیر یلانی کوزن
بیکنه خالی وکمی ایچنه صوبی وضع ایتمك کبیدر حاصلی یعنی ظلمه تقتو
وتمثیل ورعیته ظلم ایتمکی تقبیح دیدر ف خواست استدی ف خواستن
مصدریدر ف خواسته دیلك واستك ف خواسته ونا خواسته استتو
استمز دیمکدر ف از خواسته وخواستاد استمکدن واستیجیدن ف
خواسته ناخواسته یعنی بعید وخاطره کلمیجك وامید اولنمیجق شی طلب
ایتمك بدولت ناخواسته رسید یعنی امید اولنمیجق دولته نایل اولدی
ترکیبه کوره دولته ایرشدی دیدکلری کبی ف خود کرده ضروری کندو
کندو ویرانیتمش خواء ایچی توغوش بعد خراب البصره وخواء الصرة
برایش صکره لردن بعد فوات النفع یا بعد الضرر الذکر مکه ضرب مثل

اولنور یعنی بصره خراب وکیسه بوش اولدقدن صکره نه فایده ف خوشه
بغدای وارپه سنبلی واوزم صالقیمی وبرج سنبله‌یه دخی دینلور ف خوشه
چین باشاقچی ف خوجه‌سرا خادم یعنی آختەدر ف خواجه‌تاش مکتبده بر خوجه
اوقینلر ف خوزستان اقلیم بین البصرة وفارس یشتمل علی مدن کثیرة
خوانق جمع خانقاهدر مضطرب ودرنمه معناسنه ف خواهر همشیره چه خواهر که
جز جواهر خوشاب کنده دوی اورا از زیر شب‌پوش بسوده بود کندکا فعریله یعنی
امانه همشیره بویله بر مخدره ذات الجمال که دلیمش ودوتلش جواهر خوشابدن
غیری بر نسنه زیر شب‌بوی زلفنده دوینه دکمش وسوملمش ایدی مراد زیر زلفنده
اولان کوشواره جواهریدن غیری بر نسنه صحیفه خدینه سورلمش ایدی دیمکدر
خواهر جواهر بیننده صنعت جناس خطی واردر ف خودپرست کندوکندوینی
بکنمش مغرور ف خورشید معروفدر م خواتین جمع خاتوندر ذوات الحسب
اولو عورتلرك لقبی اولور م خواقین جمع خاقاندر ایران زمین پادشاهلرینه
دینلور ف خوب کوزل وایو خورنق وسدیر ملوك عربدن نعمان اکبر ابن امرئ
القیس بهرام کور ایچون بنا ایلدوکی قصر وسرایك اسمیدر ومعماریك اسمی
سنماردر قضیه‌سی س ن حرفنده مذکوردر خول تحریکیله حق عز وجل
حضرتلری بنده‌لرینه احسان ایلدوکی عبید وجواری وخدم وحواشی کبیلره
دینلور م خوارزم ماوراء النهرده بر اقلیم ومملکتدر جیحون نهرینك آخرنده
اولوب اندن صکره شط مذکور اوزرنده عمارت یوقدر واندن جیحونك ایکی
طرفی خوارزم عدادلنور واعظم بلادی نهر مذکورك طرف جنوبیسنده کرکنج
نام بر بلده عظمادر که ابرد بلاد شمالیه‌در ف خوشگوار خوش هضم معناسنه
خوطه بر نسنه‌لك مرطوب وملایم غصن شجره م بدت قمرا ومالت خوط بان
وفاحت عنبرا ورنت غزالا قمر روی محبوبدن وخوط بان قد وقامت
وعنبر ودلالندن وفاحت عنبرا زلفندن ورنت غزالا باقشندن کنایه‌در

وبو قسم تشبیه کنایه ایله بنامدر ومنصوبات تمییزدرلر یعنی ظهرت
من حیث الوجه کالقمر الخ نسبت افعال مذکوره‌دن دفع ابهام ایچوندر خوطه
طوبی طوبی شجره‌سنك اغصانی خوطه اشجار اوادخوطه طوبی بوصل
شده یعنی اول باغك اغصان اشجاری طوبی اغصانندن موصل ومزین
اولمش وموصل نخلبندلر انکله نخل تزیین ایلدکلری اشیایه دینلور
ف خوار حقیر خوض کلام باطل سوزلره دخول وتعرض ایتمك خوض قتال
اقتحام معرکه قتال ف خود کندو معناسنه ف خویش مثله واقربا معنا
خ ی حرفنده دخی ذکر اولندی

فصل خ ه ف

خه عجله وتیز معناسنه م بر روی زمین بر روی کل ساغر کیر خه زانکه
سوی نهفته درزیر زمین حاصلی یر یوزنده کل کبی ساقیلر الندن باکلرخ
محبوبلر ایله قدح نوش ایله وعجله ایله اندن تیزکه یرك التنه کیجوبا وزکه
طپراق دوکه‌لر وکوزلردن کیزلنه‌سن

فصل خ ی ف

خیره مختیر وایوشمش اعضا وقیتمش کوز وطونق وبوش وبوغین وهرزه وبلملك
وبداندیش ولجوج وناچار کمسنه ف خیره‌کشی بداندیشلك ف خیره‌کوش
صناعغه ف خیره‌دست الی اوزن واوغن اولمیان کمسنه ف خیره خیره آهسته آهسته
دیمکدر ف خیر خیر کسر ایله مختیر خیلاء ضم اول وفتح ثانی ایله تکبر دمدمة
خیلاء نفسانی یعنی غضب تکبر نفسانی خیل جماعت افراس خیول جمعیدر
جماعات افراس معناسنه وفارسلره دخی دینلور خیمه چادر معروفدر خیمه
چون ظرف حقیقی یعنی محیط عالم ومحدد جهات اولان فلك الافلاکه
مشابه خیمه وفلك الافلاکی ظرف حقیقی دیو وصف ایلدوکی زیرا فلك مذکور
محیط جمیع اجسام اولوب بر شی ایله محاط دکلدر اما سائر افلاکك وظرفك
برمیتهاهم محیط وهم محاطدرلر پس ظرفیتلری اضافی اولور حقیقی اولمز م
خیو خوارزم معبریك اسمیدر خیرت فضیلت وغیرینك اوزرینه مختیر

وراج اولمق خيبت على وزن صيّب زياده محروم كسنه ف جولش كرا ول ايله
كندو ديمكدر واقربا معناسنه دخ و. فضلنده دخي ثبت اولمشدر وستم واشوب
در عهد او خويش كرفت ظلم وتعدي وفتنه اتابك مظفر زنكي عصرنده يعني
ايام سلطنتنده كندو كندويي چكدي وعملدن قالدي خيال قلبه عارض اولان
عوارض خيال خيلا يعني خيالات تكبر خيزران نبت معروف درچوغندن
قلقان ييلرف خيك طلوم ف خيك باد اوتورب اكل صوكيچك طلوم
وكلك طلومنه دينلور خيشوم انف خياشم جمعيدر خياط اثواب وكيجي يعني
درزي خيط ابيض صبح صادقده كوكك كنارنده معترض اولان بياض خيط در
ازپي تسويت الت طيان هر روز. خيط ابيض بكشد صبح زهي حبل متين
سلطانيه قلعه سنك وصفنده در يعني هركون تسويت صفوف بنا ايچون
صبح روي تعظيم ايله خط ابيض معمارا وكنه چكرناكه معمار خيطنه بدل اول
خيطك اوزرينه تسويت صفوف بنا ايليه. عرض ساحت ورا ووهم مساحت
چون كرد. طول معموره افاق نهادش تخمين. ساحتا ورا تقديرنده در يعني
دقتناكه وهم صحيح انك عرض ميدانني اولچي وتقديرم الدي ربع مسكونك طولي
مقداري اولدوغن تقدير ايليدي. بيننداز زينت اوجرخ مقرنس تسوير. يابد
ازصورت ان صرح ممرد تحجين. يعني فلك مقرنس انك حسن بناسندن خجالت
چكر ورشكندن غصه لنور وحضرت سليمان عليه السلام بلقيس ايچون
دوزدوكي صرح ممرد انك صفا ولطافت دروديوارندن اكا نسبت ايله
رچركسيلك بولور. جوسق خاص ورا امده دندانه سور. شعراشامي وجوزا
وسماك وپروين. جوسق خاص اورا تقديرنده در يعني قصر خاصنك ديوارينه
شعراشامي وجوزا وسماك اعزل وسماك رامح وثريا يلدزلري دندانه
برج وباد واولدي. كريز درضمن جهان تعبيه بودي خلقش. مدت
ستة ايام نكردي تعيين. يعني سلطانيه قلعه سنك خلقتي ضمن خلقت

عالم ايچره تعبيه اولمينيدي قران عظيم الشانده ذكر اولندوغي وزره خلقت
سموات وارض الني كون مدت ايله تعيين اولنمزايدي. بومقوله عقل وعادتدن
دوركلام غلو مضامينندن اولوب ارباب لسان بيننده مردوددر سيما
بيت مذكور هزل في القدح بر مفضي ومؤديدر. وهو يؤدي الى ما نعرفه
والعياذ بالله تعالى. واما ما قيل احسن الشعر اكذبه ولا شك ان البيت منوي
كذبه فغير مرضي كما تشهد به الطباع الصالحة السليمة والحق ابلج

باب الذال فصل الدال

دار السلام جنت اسميدر وبغداده دخي طلاق اولنور. سلام كنسيم
دار السلام ارج رباه يعني بوبلده بربخيت كه نسيم جنت كبي رايحه طيبه سي
وزان اولور. وبناعي لنرجس الشهلاء في الروض العبقري. يعني ودخي شهلا
كوزلو نركس ايله كوناكون الوان ونقوش ايله دو قمش بساط چمنساننده
مغاذله وسرور وفرحه داير سوزسويلشوب صحبت ايدر. شهلا بابنده
مذكوردر يهزم اسيل الحور على النحور. وجنت حوريلرينك زلف وصاتمش
اوردكلرين اعلاء سينه لرنده تحريك ايدر. ويعطر بفوايح الشمايل ارجاء
الخافقين. يعني انتشاد باد شمال ياروايح حسن خلق وجودت طبيعت اهله
جوانب واطراف مشرق ومغربي معطر ايلر. ويجني بانامل الانس جني الجنتين
وانامل انسيت ايله ومن دونهما جنتان ايله معهود اولان جنتينك
فواكه واثمار لذيذه سن التقاط ايلر مخفي اولميه كه بالجمله فقرات مذكوره ده
تشبيه مذكور ملحوظدر على الحضرة العليا عاليحضرت مرتبع العلا
علو ورفعتك منزلگاه وبهار دلبختك روضه سي مرتبع الفضل وفضايلك
مرجع ومأبي اوزرينه اولسونكه ربيع الندا هذا الربيع دعيته دخي غني وزرنده
اوغلنو معناسنده بابنده مذكوردر يعني عطا وجود بهاري كه فضل ربيع معنو
جودت لطفنده بعض منسوبا تندندر وادني مواليه الربيع ابو الفضل وعتقان

وعنقا سنك ادناسي ابو الفضل دبيع بروكيدر اشبو بيت زياده معنى ايله • دع • خمره
دنجى ماده سنده ذكر اولنمشدر وكلامده جناس تام واردر كلامه ليسكر القلوب كالخمر
القرطبلي قطربل تشديد وتخفيف موحده ايله ايكى موضعك اسميدر كه بريى عراقده
اولوب شرابك اعلاسى اكا نسبت اولنور يعنى بو بيله عالى حضرتك كلامى سحر بلاغت
وحسن نظام واداده قلوب واسماعى خمر قطربلى كبى سرخوش ومدهوش ايلر • ويروح
الارواح كالقطر الوبلى وارواح مستمعينى جوق صولو يغمور كبى ترويح وراحت ايلر •
وآب رحمت باراد صفا بخش ارواح اولدوغى وجدانيا ترندر روايع منظوماته
كما ينتظم من نثر اللوالى شذره حتى بلغ اشده يعنى حسنده معجب اولان كلامنك
منظوماتى اينجو دانه لرندن نظم اولنان بر دسته اينجو كبيدر وعلى هذا القياس
تا كه كماله ورتبه اعلاء بلاغته بالغ اولمشدر شذره واشده بيننده جناس ناقص
واردر • واشده لفظنده جمع شذه يرايهام واردر • ومنظومات كلام ممدوح فرق
عدد بيته بالغ اولدوغنه دخى اشارت واردر زيرا عدد مذكور ملاحظه سيله
آيت كريمه دندر • حتى اذا بلغ اشده وبلغ اربعين سنة • اقتباس اولنمشدر • يعنى تا كه
شذرات منظومه لؤلؤ لسى فرق عدد شذه يربالغ اولنجيه دك ديمكدر بكر فكره بلسانى
الفضل والافضال وديباجتى الحسن والدلال مع القيان تغنى وكالحسان تغنج •
لف ونشر مرتبدر • وديباجتى الحسن لسانى الفضل اوزرينه معطوفدر • يعنى بنات
فكرى فضل وعطانك لسان حالى ايله خوش نوا مروج مطربلر ايله آواز آوازه
قوشوب ترنم وتغنى ايلدى • وحسن وناز خدودى ايله محبوبلر كبى تشكل وهيئت
كوستردى نثر رتيا عباراتر ولشر محيا استعاداتر مثل النسيم تارج وكالصباح
تبلج • لف ونشر مرتبدر عبارات والفاظنك انتشار ارواح طيبه سى باد نسيم كبى
فوايح طيبه ايله قوقدى • واستعارات ومجازنيك طلاقت وجه وكولر يوزى
صبح سعادت كبى اشراق واضاءت ايلدى • لفظ دراكين او يعنى درر معنا ايله
ايجى بغنبه اولمش لفظى حمل الضادين فى المعجم ضادين صاديدن مراد ضد

وصابى ايكى شاعر بليغ در يعنى بو الفاظ جواهر معنانك فصاحت وبلاغتى
صاحب وصابى نك انجاذده كلامليرين بالنسبه اصوات حيوانات مرتبه سنده
تنزيل وملحق ايلدى • وابن العميد فى مجادات عميد • ابن العميد صادين اوزرينه معطوف
وعميد على تير الوقف ساكندر • يعنى رئيس الشعرا ابن عميدى مباحثه ومسايره سنده
بيطاقت وخفيف الجسم ايلدى • والعميد مزهقة العشق واهزله بابنده مذكوردر وابن
العميد فى الكتابة غير حميد • ورئيس خطاطان اولان ابن حميدى تحريرينه نسبة
علم كتابتده امى ايلدى • والامى من لا يحسن الكتابة • وابن حميد ايله غير حميد بيننده
شبه تضاد صنعتى واردر • والضبى فى التلقيح صبى افصح الشعرا اولان ضبى يى
سخن ارالكده اسمنك تصحيفى كبى صبى ايلدى • ميان كلمتينده تجنيس خطى واردر
وميكائيل عنده عبده • بر شاعرك اسميدر قرينتينده جناس لاحق محرف واردر بلغه
الله اقصى درجات الكمال مصونا عن عين الكمال دعادر يعنى كمالدن مراد حشم بدنده
يارة مركوزه ديدكلرى كبى ومشاهدة الحال ينبئ عن الحال بلا مقال يعنى صورت حال
بلا تكلف مقال حالدن خبر ويرر • ولا كفران لله يعنى حكايتده شكايت دكلدر والا حق
تعالينك نعمتيله معمولر النبه بو حالتده دخى بر حكمت واردر زيرا وما استوى نور
الاعلى كلفه • وما صفى ذهب الاعلى لهب • انسان بر شرف حاصل ولمز الا بعد كلفة المشقة
والتوبه بتر خالص ولمز الا بعد العرض على النار • وبحكمة فيما يجرى ولطف فيما يريد
لو بيع من نفسي بساعة ذلة • ابدى عمر قلت لالالالا • • تكريرلا تاكيد ايچوندر
يعنى نفسمه بر ساعت مذلت تحملنه عمر ابدى فروخت اولنور سه بو بازارى قبول
ايتيوب رد ايدرم بيتده • سبع عمر ابدى • ثمن تحمل مذلت يكساعت • ومشترى نفس
ومشترى له صاحب قلت • وبايع مجهول • در حين وقتى • مراد فصل بهار وايام
عيش وعشرتدر يعنى با وجودى بو حال مذلت بو يله بر وقتده ظهور ايلدى كه
وجدت الصبح من لباس الظلام قد تعرى • والروض من هبوب النسيم تارج •
والبلبل فى الشوق قد تغنى • والنرجس فى السكر تغنج • صبح ايام لباس ظلماتدن

عاری اولمش و باغ و بستان و زان نسیمدن روایح طیبه‌یی نشر ایتمش و بلبللر اغصان

اشجار اشوا قده ترنم ایدر و نرکس نوش زرین قدح شراب ایله سنبلکده حسن شکل

و هیئت کوسترر بولدم • یهتز الاغصان کمیاس قد الحبیب • یعنی اغصان اشجار قامت

محبوبک تبختر و یا نذتن یا نرصا لیشی کبی میلان و حرکت ایله یمین و یساره صالنور و بصفق

المیاه مسرة کالعاشق اذا غاب عن عشقته الرقیب • و میاه انهار و سواقی ییر و دردن

الانجالر بر عاشق کبی که رقیبک یوزنی کورمیوب انفدن امین اوله الخضرة فی الخضرة

بتمرغ اولکی حضره دن مراد بلا ساق بردده اوزانوب بناتات قادون و قاد یوز و قیق

تککی کبی لر ایکنجیدن مراد چمنستان و بیشل لکدر یعنی خضروات بیشل چمنستانده

امر غنور و النظرة فی النضرة ترتع و کورنو با قیشی حسن و رونق روضه سنده

اوتلر و الورق الصوادح ذوات ترنات و سجاع • و رق ضم واو ایله جمع ورقادر

یعنی خوش آواز حمام قوشلری نغمه سرا و سجع آرا • و للبلبلة و البلبل تجریع و ترجاع

لف و نشر مرتبدر یعنی شراب بر یقنک بلبله‌سی شراب نوش ایتدرمده و بلبللر تکرار

نغمات ایتمده • و الورد مواجهة للورد کالضرات • و انواع اوراد کونولر کبی بر بریدن

رشک سببی ایله مضطرب • و للاشجار مع انزاهها فی بهجة الاعتلاق و الاعتناق

یعنی و اشجار باشداش و همسلری ایله قوجقلشمق صفا و سرورنده • و الآس آس

للقلب المهموم اس مورد اغجی هیشه بهار بر شجردر و آسی طبیبه دینلور بابلرنده

مذکوردر لی و سنجر آسی قلب مهموم و دل محزون طبابت ایلی کلمتین جناس تام

باسندنه • و الارجوان ارجوان یذوب من حمرة الخجل • و ارجوان چیچکی امید

اولنور که بر حسن و بهجت یاامی کوروب خجالتدن حاصل اولان آتش سرخ ایله

اریه • و ارجوان بابنده مذکوردر و ارجوان ایله تجنیس خطیسی وارددر و الانواد

شنوف اذان الغصن • عضن مکتبه و آذان تخیلیه • و شنوف ترشیحیه • و انواد

جمع نوردر • یعنی و چیچکلر محابیب اغصان اشجارک کوسلرنده کیمی لعلدن

و کیمی پیروزه دن و کیمی لجوددن و کیمی یاقوت سرخدن و کیمی یاقوت اصفردن

صوغ

صوغ اولنمش بر صنع کوشواره لردر فتبارک الله احسن الخالقین • و الکاس کاس الراحة

للمغموم • و کووس شراب مغموملره کثوت راحتی کیورنجی کلمتین بیننده جناس تام

وارددر و روح القدس یستثنی و یستملی و الطبع یملی و العنادل ینشد • و جبریل

امین انتخاب کلام بلیغ بر له تحریر و اول طبع تقریر و اشبو غزلی انشا و بلبللر

انی انشاد ایلدیلر • خاک چمن مثلث کافور و عنبر است • بر لعل لالها ز لاله مکرر لولو

تر است • از استین فشان صبا در رسیده دم • چون جیب غنچه دامن کیتی

معطر است • معنی ابیات خاک چمن مکرر صاف اولمش کافور و عنبر و اوراق

لاله سرخ اوزنده شبنم لولو تر و باد صبانک وقت سحرده دامن افشان اولدوغندن

غنچه یقه‌سی کبی جهانک بوی عطر ایله معطردر • در انتظار جلوه کل از نسیم

صبح • بر دست ساقیان نما لاله ساغر است • نما فتح نون ایله در خاصلی قوت

نامیه ساقیلری جام شراب لاله‌یی الده حاضر و مهیا دوتوب نسیم صبحدن کل

سرخ محبوبی ناز ایله صالنرق چمنه کلمسی انتظارنده درلر مشاطه نفس کل تند

کل بو عروس باغ • تمری بسنید خوانش و بلبل نوا کراست • نفس کل کاف عربیله بابنده

مذکوردر • یعنی کل باغک نوعروسی یعنی یکره کلینی • و نفس کل برد بچیسی و قمری

اول سورها یونک دوبیت خوانی و بلبل سازنده سیدر دار البوار جهنم ف

داس اوراق داس حصاد مزرعه عمر اما فی که عبادت اذان عید فطر بود یعنی

مراد محصولنک اوراغی که هلال عید فطردن مجازدر مراد محصول اما فی بی

جمع و حرمن ایدوب وجود کتورن آلت دیمکدر • هلال ماه شوالی کیز اوراغنه

تشبیه ایتمشدر استعارهٔ مصرحه در داخه بر نفسندر که اوستحقلری اکلنک

و الدامق ایچون یا پوالر الدنیا داخه یعنی دنیا و دوالق الدامق آلتی بر حقیقتسز

اوینجق نقشدر ف • دام حشرات ارض • ساطها بر خوان ددم از میزبان

تیغ او • وحش و طیر و دام و دد را خرج مهمان یافته • بونده دالفظی زایددر یعنی

کثرت قتل سببی ایله بچه بللردر که جنک سفره سنده تیغ قونقچیسندرن

وحوش وطيور وحشرات زمين ويرتجي جانورلر ضعيف خرجني بولوب يديلر ميزبا
نو نفحي يعني اوصاحي بابنده مذكوردر ودودن معناسنده فيما بعد على حدة ذكر
اولنمشدر ف دانر پرورد دانر نبليجي ٭ نيست مرغي كه حوصلش بجهان ٭ دانر
پروردِ مردمي يابي يعني خود جهانِ نامرد اوليله كسنه دكلدركه بر مردِ خدانك
فكر باغم والمي چكه ٭ سنك مردي بجاست خاقاني ٭ كه درود دردِ مردمي يابي معنا
ظاهردر وهو كامر داس ظلمت شديده ليلٌ داس اي شديد الظلمة ٭ حنيل
كليل داس وصفايح ٭ لاحت كصبح الليلة الليلاء ٭ ليلة ليلاء وليل اليل شديد
الظلمة كيجه يرديلور بابنده مذكوردر يعني كثرت عسكركه سواد وقرالتيبي
زياده قرانقلو كيجه كبي واچنده سيوف قرانلق كيجه صبحي كبي ظاهر اولدي ف دادعلد
ف دادكستري عدالت ايتمك ف دادخواه شكايت ايدوب عدالت طلب ايديجي
يعني تظلم كوستروب رفع ظلم طالبي ف دادِ رجوليت وفرزانكي داد يعني اركك
واوغللق حقني ادا ايلدي صيد ايله عجز قرينه لري بيننده جناسِ مستوفي
صنعتي واردر چون رسل اجال وبريدان سبل ادواح رجال نماند مراد
اوقلودن يعني چونكه اوقلري دوكندي ٭ وسيارات برج قوس از مطالع تشرق
بانقضاض وهبوط پيوست ٭ اوقلري كواكب سياره تروكاني برج قوسه تشبيه
ايدوب استعاره ايتمشدر واوقلرك بالاي بامدن اشغه اتلدوغني كواكب
مذكوره نك كبد سمادن غروبه ميل ايتدكلرينه تشبيه ايتمشدر وجوزا هر
دو دست آن شير حمله جوزهر وار از تماس راس وذنب تيرتنين بردهن
عقرب بيكان مانده فقرات مذكوره اهل هيئت اصطلاحي اوزره مبتنيدر
يعني اول شير حمله دلاورك هر ايكي ايلنك جوزاسي عقرب پيكانك دهننده
اولان تيرتنينك جوزهر كبي راس وذنبي تماسندن مانده اولدي يعني اوق
اتمه دن قالدي وعجز كتوردي زيرا جوزهر كه عقد تينندن عبارتدر كا يبني
في بابه دائما راس وذنبه تماس ايدر نيجه كه هيئتده مبيّندر پس معني

ايكي الي تنين تيرك راس وذنبي تماسندن عجز بله رمي سهامدن فارغ اولدي
ديمكدر مخفي اولميه كه اول شير حمله دلاورك ايكي اليكه بري يايك كوشنده
واوقلك كرنده واول بري قبضه ده ودهر بده در جوزا برجنده اولان نقوشنده مجموع
اوق وپيكان هيئتي عقرب دهننده حية عظيمة يز وكاني چكمكده بر طرفندن كر
دوشن وبر طرفندن قبضه دوشن راس وذنبه تماس ايلين عقد تين جوزهره
واوق تيلانز وپيكاني عقربه وكر طرفني راسنه وپيكان طرفني ذنبنه تشبيه ايتمشدر
ف دامغان بربلدك اسميدر كورة دامغان يعني دامغان قلعه سي داء مرض داد
دوي مرض ساري داء دتمام اصطلاح مقامر بيننده يعني قمار بازلرك قمار داوينه
برشكلدر ف دانشمند اهل علم وطالب العلم ف دانشمندان جميعدر ف دانست
بلدي وفهم ايلدي ف دانستن مصدريدر ف دايه مربي معناسنه طاير ديدكلر
دار الخلافه سراي پادشاهي وپاي تخت سلطاني ف دامن اتك ف دام دوزق
در دام ناكامي بپيچيد وبر غم دهر خاكسار از باده آب برغم آتش فعل مي ريخت
يعني نامرادلق دوزغنه بولشدي ودولشدي لكن دهرك رغمنه آتش خاصيتلي
غم اوزرينه شراب ابدن صو سبردي يعني هر چند نامراد ايكن ينه دفع آتش غم
ايچون مي نوشلكي الدن براقمدي ف داهيه اولوق بري داهيه امر عظيم ومصا
دهر وموت معناسنه داهية دهياء تاكيددر مصيبت عظماء ديمكدر اعاذنا الله
منها والسامعين دانش معرفت ف دانشكر مثل دانشمند يعني صاحب علم
ومعرفت ف دال بيوك بالق ماهي دال دخي ديلور وقزل قوشي ولوري قوشي
ج. ر. و. ك. م. حرفنده ذكري واردر دارع درع كيمش كسنه يعني زره پوش
دادعين ايكي درعي بربري اوزرينه كيمش كسنه تثنيه درعيندن لابسه نقل ايتمشدر
وبو قسم تجوز لغت عربيه ده افعالده غير عزيزدر كقوله فان ترجري يا ابن
عفان انزجر ٭ وان تدعاني احم عرضا ممتنعا ٭ مراد زجرني وتركني در مع وجه
الفاعل كه تثنيه افعال فاعله نقل ايتمشدر واسماده شعرانك خليلي صاحبي

سابقی دیدکلری بو بابده که مراد نکرین بِنا درمع وحدة المنادی که تثنیه
سنا دایر نقل اولنمشدر داقوق سندت ایله دوکیلن صو یرو صفندر داج مظلم
داجی مظلم داجی صیغهٔ فعل ایله نفاق ایلدی دیمکدر یبیر من داجی ای یهلك
المنافق داعیة هی صراخ الخیل فی الحروب یعنی دوی حربده اتلرك كشنمه سی دالت
دلالت معناسنه استعمال اهل فرسدر داری فتح را و سکون یا ایله برمملکت
اسمیدر لکن ما نحن فیه ده را ضرورت شعر ایچون کسر ایله اوقنور ف داستان
حکایت وحیله دادات اثاث خانه و حکامت بادهوا الدقلری طیادا تر دینلور
ف دادوستد الله دیرمه دادا ایستاد مثله دایره معروفدر عربیده دف دینلور
ع ی حرفنده ذکری واردر واصطلاح هندسه ده تام الاستداره برخط مشتد بردر
که مرکزندن چقوب اکا منتهی اولان خطوط مستقیمه طولده متساوی اولر ف
داور خدای تعالی جل ذکره وحاکم وپادشاه معناسنه دخی استعمال اولنور
ف داناد کوه کی ف دار وکیر جنک داهی ماهر از ضبط محاسبات چست
ومهندسان داهی خارج یعنی محاسبات چابک قلم ضبطنده ومهندسان
ماهر تقدیرندن خارج ایدی داهیان جمع فارسیده رأیلری مقبول وفکرلری
صائب جید التدبیر لایق الاستشاره اولان کمسنه لره دینلور ف دادات
عجم پادشاهلرندن دینلور کیومرثدن گشتاسبه کلنجه دادات عدا اولنور ف
دادالبیان مثله دانی قریب دارابجرد شیراز نواحیسنده برقریه در لکن صکره لر
نظام الدین انی پای تخت ایلدی ی ك حرفنده ذکری واردر ف داغ نشان
که اعضاده دمور یا غیری نسنه ایله یاقلرلر م م حرفنده ذکری واردر

فصل د ب

دبیب آهسته یورمك دبدبه صوت عنیف
ستور آت یوروکده طرنغی طاشلی یره مصادف اولدقده چقن صوت کبی
ودبدبه طبل دیدکلری کبی دباد ب جمیدر دباد بر کوس یعنی کوس پادشاهی
اصفهانی ف دبیر کاتب ف دبیر فلك عطارد یلدزی دتو

شد موحده ایله طپوق معناسنه

فصل د ج

دجا قرانلق دجی اللیل کیجه ظلمتی دجله بیوك وعمیق صو یعنی چوق نهر
وبغداد شطی دجله غزارت یعنی دجلهٔ بغداد عمق وفرتنده دجیل صیغهٔ
صیغهٔ تصغیر ایله بغدادده دجلهٔ عظمادن چیقر بر نهرك اسمیدر که اوزرنده
متعدد قرا وانهار واردر دجاجه طاوق دجاج جمیعی یومرطه دن چقردن
جوجه لرا وذر یتخیز وتخفظ وشفقتیله ضرب مثل اولنور دجن کون
بوذی بولوت قبلغه دینلور کاه اولور که ابندن بولوت مراد اولنور دجون
بونده مراد بولوتلردر دجون تسمیر الخیول وتحتها ریاح تلقین
القوائم اربع عسکرلنا تلری وصفنده در یعنی بندکلری بولوتلردر لکن
خیل تسمیه اولنمشلردر واول خیللك تحتلرنده شمال وجنوب وصبا ودبور
یللریدر لکن قوایم ایله لقب لنمشلردر والا فی الحقیقه کندولر بولوت
وساقلری اهویه اربع معروفدر اربع مرفوع صفت ریاحدر وتلقین
القوائم جمله حالیه معترضه در یا کذلك صفتدر فان یتصاهل فالکی
سواکب واول خیل اکر کشنرلرسه کوزکوزلرد وکولوب استماع اولنور وان
تسابق فالبوارق طلع واکرسکر یتورلر ایسه تیلده هلر ظاهر اولوب مشاهده
اولنور دجنه کیجه

فصل د ح

دحض دحوضا
صیغهٔ فعل ایله بطل معناسنه دحول بئر واسع س ق حرفنده ذکری
واردر دخله جبلده یا دیزه هینده بر نوع حفیره یر دینلور که اغزی طار
وایچروسی واسع اوله اندن یغمور صوبی جمع اولور مغاره لر وجوفلر
کبی واعراب خیمه لرنده قیودن ماعدا اکثرده دن بر برقته که بنالری
چادره اندن کیرد وچقرلر ودر هیچ دخله یك لحظه توقف نمود یعنی بویله
سمتله کتدی که اثنای طریقده اولان قیولرده یا صحرانشین اولان
کمسنه لرك خیمه لرنده صو ایچون یا کسب راحت ایتمك ایچون اصلا

توقف ایتمدی **فصل دخ** دخلت مکر وخدیعه دخمه

شهد معناسنه بیت ایچون بنا اولنان قبه ودواقه دینلور دخل فتح دال

وفتح وسکون خا ایله عیب وفساد وخدیعه دخل بخل ضم دال اتباع ایچون

یعنی عیب وفساد بخل دخول عداوت وکین دخل فتح وسکون ایله ایراد

معناسنه **فصل دد** ف دد یرتیجی جانور ف دد ودام

سباع وقورد وقوش س وب حرفنده ذکری واردر **فصل در**

م دره الحق یروادی ترکیبی ف دریدن یرتمق ف درنده یرتیجی ف

شیر درنده یا اوزاصلان ف دروغ کذب ف دروغ شاذروانک برنوعی ف

درخش یلدرم وعلم اصلده اسم مصدردر یلدرش معناسنه ودرخشیدن

لفظندن وصف ترکیب اولور مهر درخش دیدکلری کبی ف درخشیدن

یلیلمق ویلدرمق ف درخشنده یعنی یالبلمش صاحب لمعان دیمکدر

درشت ضم ایله عادت وجرادت وحذاقت ف درکاه آستان ایشیکی وقپولوکی

وقپو اوستی واولوصفه ف دریوزه دلنمک بادریوزه خواسته یعنی دیلنجیلک

طلبیله دیمکدر ف دریغ تقصیر وظلم ف درواعلق اولمش نسنه وتحیر

معناسنه وبرایشده مقیدا اولمش کمسنه ودرست ومحقق اولمق در ایچون داری

جمعیده وزیاده اشقلو جواهر دریتیم درجی نظیر وشجاع دیدکلری جوهر

دردانه یتیم یکدانه دردیمکدر که نظیری بولنمیه دردانه یتیم چون پسر مریم

باباسی اولمز اوشغه یتیم دینلور اما سایر حیوانات آناسی اولمین

طفله یتیم دینلور یعنی حضرت عیسی کبی بیمثل دریتیم دودکا داتهام دا

گفت کسی مریم را نگویدا ین دریتیم انجا اورده پی یعنی زمانه ایهام دتوریه

دیدیکه کمسنه مریمه دیمزکه عیسایی نردن کتوردک ایهام لفظندن مراد یعنی

معقول مذکور بود دانه یتیمی که ایکی مثقال ودورت دانک ورزنده در

بنجه الله کیردی دنلمزبلکه بدایع خلقتدن خدادادبرشیدر معناسنه

ایهام

ایهام وتوریه اولدوغنه اشارتدر اذعدلکاملش محروم نماندالاذروتیم

یعنی کمال عدالت وانصاف هرکسه عام اولدی ایچون دینار ودرهم اندن

محروم اولدی زیرا فرط کرم وسخادن انلری ضعیف وافنا ایلدی ماز زبان

مبارکش لالا نشنود الا دریتیم وبو فقره فقره اولانک محواسنه مقام تاکید

واقع اولمشدر یعنی بخشش وعطاده بومرتبه ددکه زبان کثیر الخیرندن حیث

سوال ده برفرد لالاکلمه سن استماع ایتمدی الا دریتیم بولفظی اندن استماع

ایلدی زیرا دریتیمه لؤلؤ لالا دینلور یعنی ایچق دریتیمی امتنا وقصد ایدرو

لالا دیمشدر والا برساتله لاجل الرد لالا ایله یعنی حرف نفی ایله تفوه

ایتمشدر ف در شاهوار ملوکه لایق بیوک ایچوکه غیریلری اکا مالک اولمیه لی

دری یلدزه داری جمیده نیرات کواکبه دینلور اللهرد والدری خافا جوده

فحصنا بالیم والافلاک لف ونشر مرتبدر یعنی ایچو کواکبانک بخشنده لکیندن

حوف ایدوب حفظ نوع ایچون بری فقره دریاده وبری بام افلاکده متحصن

اولمشلرکه مبادا کثرت وافراط عطاسندن نوعلرینه انقراض واقع اولمیه

دیتر التقوز بیاض صاف دیثلو دیمکدر ف درنک اقامت زمین درنگ

یعنی زمین استقرار وزمین پایدار ف درشت خشن معناسنه بوشعلک

ضدیدر ف درشتی خشونت وناهوارلک درن تحریک ایله وسخ وچرک

درقه قلقان ف دربایست لایق وکرکلو ف سک درباست بودیعنی لایق

وکرکلو ایدی بونده سک چوق وزیاده معناسنه درف در قبو وقپی معناسنه

ف درابان قپوجی ف درکردیده قپولردولنیجی ف دربند محله لرباشیکه اندن

دقاقلر متفرق ومتشعب اولوروسرحد باشلری ف درویش فقیر ف

درویشهاست فقیرلردر دیمکدر دراست برشینک هیئتی زایل ولوب اثری

منطمس اولمق یعنی خرابلک معناسنه ف درودنه اکین بچمک ف درج ضم ایله

قوطی وصندوقچه وخوشبو نسنه وقبر حجر درج فتح اول ایله بیت صغیر

وحفظ درج تحريك ايله نردبان درجه نردبان پايه‌سي درّ فتح وشدّ ايله سود
لا درّ درّه بد دعادن يعني لا كثر خيره مراد اينسي بمسون ودراست كلمسون ديمكدر
ف دركار آمد ايشه كلدي وايشه يرادي ديمكدر چشم بد دوركاد دركار آمد يعني
دنيانك بارده مركوزي يعني عين مصيبي اصل تاثير وفعلنه كلدي واكا كوز اوردي
ف دراز طويل ف دري لسان فارسي درع درخ دروع جمعيدر درب يول دروب
جمعيدر ف درد مرض وغصه دُرد ضم اولا ايله هر شينك ثقلي اكثر ثقل شرابده
استعمال اولنور دُرد ورتعمور درهم سكوك كومش ف درهم فتح ايله پچاپچ
يعني بربرينه كيجمش ومجتمع اولمش وغصه درهم زند برادير جمع ايلر ديمكدر درك
لحوق وضمان وخطر ف درست طوغرو وصاغ وبتون ومسكوك نقد وسيم درست
مغربي دربن صرهٔ غروب نهان خواست درست مغربي آفتابر استعاره در في كلمهٔ
بن صره ترشيحدر يعني مغربا التون كيسه مغربك دبنده صاقلنجق وقنده طرم
غروب شمس وقتندر ديمكدر ف درفش دمور جيلر جين عملده اوكلرينه دوتدقلري
سختيان پارچه‌سي ديلور ف دريچه پنجره ف درود سلام معناسنه ف درخواست
سؤال ايلدي ديمكدر درزود وسط بحرده بر موضعدر كه فشقيه كبي اندن صو
نوزاينه ايلر يعني آتر دُردر دبيلرك قبل النبات وبعد السقوط جقور يرلرينه
ديلور درزدري فتح اول ايله انسان وحيواندن طويل الخصيتين اولانلرينه
وصفدر وبو صفتده اولان حيوان غايت قوتلو اولور مركب دُرد دري باشيرانه
جنكي آغاز نهاد يعني شديد البنيه وقوي آتلر معلم جنك وقتال اصلانلر
معا تصويت اينكه باشلدليلر حمحمه آتك يم يا صويا بر اليفي كوردكده ايلدوكي
آهسته كشنمه واحلمه سنه ديلور وبو كلمه ايرادندن قصدي ذكر اولنان
خيل ورجال ميدان كادوذاري كوردكلري جينده يم يا صويا اليفلريني
كوردكلري كبي اكا طالب وراغب اولدوقلرينه اشارتدر

فصل دز

ف دزد حرامي آن قلعه ايست شما نقاب نكرت بعمول تصور در ديوارآن رخنه نكرد ودزد انديشه آخ الفقرات ش م ح فنده
شماء ماده سنده شرح اولنمشدر ف دژم زاي عجميله آشفته وغمكين وسخت
ناموافق ويوزي وكوزي بورشمش وغصه وهيبتلو وقاتي معناسنه چون زلف
دلبران دژم يعني آشفته وپريشان

فصل دس

ف دست ال معروفدر ف دستان جمع عقلاء ايله جمعيدر ف دستها على القياس
جمعيدر ف دستكير دو شكنك الني اليجي يعني امداد ايريشجي ف دستكيري مصدر
يعني دو شكن اولنلرك الني الوب خاك مذلتدن قالدرمق ف دست دهد يعني وجود
پذير اولور ف دست بردست ال اله ديمكدر ف دست بسته الي باغلو ف دستخوش
الده اويونجق اولان شي مثلا شمامه عنبر بالاذان كبي شي الده الوب اويندقلري كبي
اشيايه ديلور دستخوش عمر يعني ديوك الده اويونجغي ع كمان اوبيتين
چون تير كمان فلك دستخوش هيچ افريده نكشت موزون مصرعه نثر كلامه
مزج ايتمشدر يعني يقينا انك كافي برمرتبه سخت وقوي ايديكه اقوايي سنعت
افلاك كبي افراد مخلوقاتدن برفردك اويونجغي اولمامشدر دستخوش ايام شد
ايام دوركادانك اويونجغي اولدي مراد نعوذ بالله تعالى مصيبت زده اولدي
ديمكدر ب اكرچه دستخوش كرد چون كمان خود غم تو كمان مبركه دل من بجان
نهد تركش يعني سنك اكرچه غمك الكده اويونجق اولان يايك كبي بني الينده
اويونجق ايلدي لكن ظن ايتمه كه دلم ترك غمكي جانم دكشور يعني جاندن كيجر وغمكي
ترك ايتمز بيتده يايه مناسب تركشده ايهام وارد روكمان ايله كمان بيننده جناس
خطي يا جناس محرف صنعتي واردر ف دستكاه يراغ وال ايرشمه‌سي معناسنه
قوتدن كنايه‌در وسخاوت وميدان يقال فلان كس دستكاه نداشت يعني
اكا ميدان يوق ايدي ودخي بخيل ايدي ديمكدر لا عيب للرجل كماله ل ا ح فنده
ذكر اولنمشدر ف دستنبويه الده قوقلمق ايچون دوتيلن شمامه عنبر ف
دستنبويه بويا يعني خوشبو شمامه ف دستنبان الدوان ولكن حين منطي

دستنبانز بنیقضی ع کما انقض لعصفور بلّله القطر نثر کلامه مصرع
موزونی فرج ایتمشدر نثرفا بیده التی هی اخت الغیث والغمام عصفور دده
الفلام جنبی ایچوندر وجمله بلله القطر صفتیدر ویاخود عهد ذهنی ایچون
اولوب جمله مذکوره قد تقدیریله حالیه در ونثرفا مفعول له در باز وصفنده در
یعنی وقتا که الدوانی اوزرینه نثر بخا وجودده بیمور وبولوتر شقیقه اولان دست
کرم باری ایله مشرف اوللدیغیچون صفاسندن سلکنوب جلوه لنور بنجه که
بیمور ایله اصلنمش سرچه سلکنوب جلوه لنور مهدوحك الینی بیمور وبولوده تشبیه
ایدوب اوزرینه اولان بازی بیمور ایله اصلنمش سرچه بر تشبیه ایتمشدر
ف دست برور دکان مخدوملر وصنمنده در یعنی دست وسینه اوزرنده
بسلنمشلر ف دستوان خام ناطوری ف دستوانی کار دار بودند یعنی حرب
ومعرکه حذ سکاری وبکجیلری یا بیلر ف دستکار صانع وصنعت ف
دستکاری ویا مصدر بردر ف دست بردی نهب وتاراج ف دست برد
هنرده خصمه غلبه ایتمك ف دست نشان برکسنه الیله غرس ایتدوکی ودکدوکی
اشجار ف دستش بر سید یعنی الی ایرشمدی ودست دیگر بر سیدش معناسنه
یعنی غیرینك الی کا ایرشمدی ف دستش بر سید یعنی الی ایرشدی ودست دیگر
بر سیدش معناسنه یعنی غیرینك الی کا ایرشدی ع میخواست که او دست
رساند بفلك دستش بر سید لیك دستش بر سید یعنی استدی که استعلا ایله
یاخود قارشو قومه ده الینی فلکه ایرشدره الی فلکه ایرشمدی لکن فلکك الی کا ایرشوب
بر طبانجه ایله الینی هلاك ایلدی ف دستان حکایت ومکر وحیله ه ذ حرفنده
ذکری واردر داستان الف ایله دخی دیلورنابنده مذکوردر ع کهی دستان زدندی
وکاه دستان اوکلی دستان جمع دستدر وایکنجی حکایت معناسنه کلمتین
بیننده جناس تام واردر یعنی کاهی تغنی ورقص ایله ال چالرلر ایدی وکاهی
مصاحبت ایدوب حکایت ایله اکلنورلر ایدی کهی ساغر زدندی وکاه چوکان

کاهی ایچشنمش اولورلر دکاهی کوی وچوکان اوینرلر ایدی کهی آهوی رمانیدند از کوه
کهی از دل رمانیدند اندوه وکاهی آهوان صیدینه مشغول اولورلر دکاهی مجلس عیش
وطرب ایله دفع غم وغصه ایدرلر ایدی دستور دفاتر وقانون ووزیر پادشاه وبونر
دساتیر جمعیدر ع دستور خراسان شده گیر وشده گیر یا کسری ساسان شده گیر و
شده گیر دشوار جهان اگر زمن میپرسی بر خود همه آسان شده گیر وشده گیر
شیران حاکمی قوام الدین بخاری مرثیه سنده در اولکی بیتده اولان شده گیر زایل
اولمش معناسنه وایکنجی بیتده اولمش وبیتمش معناسنه یعنی وزیر خراسان قوام الدین
فوت اولمش دوت که فوت اولمش یاخود انوشروان فوت اولمش یا چاره بذدر ونه
ایتملودر اگر بندن جهانك مشکلنه چاره جواولوب سؤال ایدرسن کندو نفسك
اوزرینه هر مشکلی آسان مقامنده دوتوب لاشیء عد ایلرسك بالحقیقه جهان سکا
آسان اولمش کبی دوت که البته سکا آسان اولملودر دست دشت یعنی صحرا معناسنه
وثیاب معقوله بی وکوبتش وصدر ایوان ع یقبل رجلیه رجال اقلهم یقبل فی
الدست الرفیع اناملهٔ اولکی یقبل بناء معلوم ایله وایکنجی بناء مجهول ایله در یعنی
اول کبار رجال که انك ایغینی تقبیل ایدرلر اد نالرینك صدر ایوان عالیده برمقلری
تقبیل اولنور لاصغیر مع الولایة والعمالة یعنی حکومت وامارتله صغیرین
کوزدلمز هان حکومت وعمالته ومقام امارته کبحوب رشد وعقل صاحبی اولدی
البته فرمانطاع اولملودر کما لاکبیر مع العطالة والبطالة یعنی که عدم رشد
وقلت عقل ایله کبرینی اعتبار اولنمز مراد در اصل اعتبار رشد وعقله در
صغر وکبر سنه دکلدر دیمکدر وانما الولایة انثی تصغر وتکبر بوالیه یعنی ولایت
وحکومت بر عورته بکزر که زوجنك عظیم قدری ایله عظیمة القدر اولور
وبلا دخی ایله سخطة الرتبه اولور ومطیه تحسن وتقبح بمتمطیها ودخی
حکومت بر مرکبه که بحسب راکبها حسن السیر والسیر یا قبح المسیر والسیرة
اولور اشبو فقره نك تشبیه بلیغ بابندندر وانما المنة لمن علیه ودخی

صدارت مجلسی بالاستحقاق صدرده جلوس ایدنکدر والدست لمن یجلس فیه
وصدر ایوان عالی بالاستعداد انده صدرنشین اولانکدر وانما النساء
بالرجال کما ان الاعمال بالعمال نسخه بویله واقع اولمشدر علی تقدیر صحتها قلب
تشبیه بابندندر کما لا یخفی اصل کلام وانما الاعمال بالعمال کما ان النساء بالرجال
اولمق اوزره در یعنی اعمال ملك ومملکت مستقیم اولمز الا حاکم وامیر ایله نیجه که
احوال نساء منتظم اولمز الا رجال ایله واسلوب مذکور تشبیهده مبالغه افاده
ایدر لکن فاظنه من تحریف النساخ ۞ اذا حل فالجوزاء دست وان سری ۞ فموکبه
الافراد والسعد مرکب یعنی وقتا که اسفارنده اقامت ایلیه برج جوزا اکا دست
وصحرادر ووقتا که کوچ ایلیه عسکری ثریت واقتدار ومرکبی سعد وشرف در
لمن مبلغ اقلامه ان ریقها ۞ سمام وتریاق معاجین تکسب یعنی ایا کیم خامه دستنه
خبر وتبلیغ ایدر که انده ایکی خاصیت جمع اولمشدر که لعاب دهنی هم سم نافع وهم
تریاق مجرب نافعدر وان منایا الحمر منهن تستقی وان عطایا البیض منهن
تکسب اما سمیتندن موت احمر یعنی اشد موت استقا اولنوب اعدا اندن
تجرع کاس منایا ایلر واما تریاقیتندن دوست اکتساب درهم ودینار ایدوب
دفع داء احتیاج ایلر کلامده جمع مع التفریق والتقسیم صنعتی واردر اقلام
مجمع اوصافدر وسم وتریاق تفریقدر وبیت اخیر سم وتریاقه تقسیمدر دستی
صیغه فعل ایله اصلی دستس در حرف ثالث یا ایله قلب اولمشدر کما هو القیاس
عند اجتماع الاحرف الثلاث من جنس واحد نحو تقضی فی تقضض اخفی مناسبه
دش شد سین ایله مصدریدر وقد خاب من دستها یعنی نفسنی کیزلین
بخیل خائب وخاسر اولدی زیرا بخیل مال ومنزلنی کیزلر تا که بر محتاج آنی
حاجتیله قصد ایلمیه یا معنی نفسنی صلحا مابیننه کیزلوب ادخال ایلین
کمسنه خالا که انلردن دکلدر خائب ومحروم اولدی دیمکدر

فصل

دش ف دشوار صعب ومشکل ف دشنه خنجر ف دشت صحرا

فصل دع

دعاء نیکان مستجاب الدعوه صلحا دعاسی دعت
راحتلك وسعت عیش وسکون النفس عند هیجان الشهوه دعای لیلی یعنی
اوقات لیالیده اولان دعاکه مظنه اجابتدر مراد دعاء مستجابدر دیمکدر
ابن علقمینك اکابر ساداتی عصرندن سید تاج الدین محمد بن نصر الحسینیه
ارسال ایلدیکی مکتوبك عنوانیدر هکذا خدم بدعاء لیلی ای مظنة للاستجابه
وثناء عطر مندلی ای ثناء یفوح فی حین القبول کالعود المندلی من البیل ای
الضعیف الحسامی مجده الاثیل ای الی عالی مجده الاصیل المتوارث عن اب وجد
کابرا عن کابر ومجمل شوقه یغنی عن التفصیل لوضوحه کالشمس ولا تحتاج الشمس
الی دلیل واثبات شدة القرم ای اظهر شدة الشوق الی شریف تلك الشیم وینهی
بعد الدعاء لا یاسر ای لطول بقائه ولا اخلانا الله من انعامه ان قد نهب الکرخ
المعظم کرخ بغدادده بر محله نك اسمیدر که انده بالجمله سادات ساکن ایدیلر
نهب اولندوغن اخبار ایتمکدر وددیس البساط النبوی المکرم یعنی آل بیت رسول
حرملری پایمال اولندی وقد نهبوا العترة العلویه واولاد علی نهب ایلدیلر
واستاسروا العصابة الهاشمیه وقوم وجماعت بنی هاشمی اسیر ایلدیلر وقد
حسن التمثیل بقول شخص من غزیه غزیه قبیله عرب اندن بر قبیله دندر ۞ امور یضحک
السفهاء منها ویبکی من عواقبها اللبیب یعنی بو حدوث ایلین امورده نیجه
دوربین اولمین جهلا ضاحك السن اولدیلر اما اولو الالباب بو امورك اواخرنده
وظهور ایده جك فساداتندن محزون اولوب بکا ایدرلر سفهاء ولبیب
ویضحك ویبکی بیننده طباق واردر فلهم اسوة بالحسین مراد امام حسین
ابن علیدر یعنی ما هذا اول قارورة کسر فی الاسلام کند ولردن اول حد
اجدادلری اوزره بو امر جاری اولدی اذ نهب حریمه واریق دمه ولم یغیر
نعمه زیرا حرمی نهب وغارت اولندی ودم معصومی یره دوکلدی
با وجود بکه اندن برزله شرعی ظاهر اولمشدی ۞ امرهم امری بمنعرج اللوا

فلم يستبينوا النصح الا ضحى الغد حاصل لونز تمثيلدر منعرج اللوا بر موضعدر
يعني منعرج لواده انلره فأيمي اظهار واعلام ايلدم كه بو حركتك آخري
فساده مفضيدر لكن انلر نصيحتمي قبول ايلمديلر الا ارته كونك وقت ضحاسنده
يعني وقتا كه هلاك انلري احاطه ايدوب طريق خلاصلري مسدود
اولدي نصيحتمي تذكر ايلديلر ولا ينفع الندم بعد حلول العذاب وقد عزموا
لا اتم الله ولا نفذ امرهم جملهٔ دعائيه معترضه در على نهب الحلة والنيل
نيل حله يه قريب بر قريه در كه حله ده واقعدر غالبا سادات وعلويات
ونقبا واشراف واعيان عصابر هاشميه ساكن ومتبلدا ييلر بل
سولت لهم انفسهم امرا فصبر جميل اندك تغيير ايله اقتباسدر اي زينت لهم انفسهم
الامارة بالسوء امرا فظيعا شنيعا فامري صبر جميل والصبر الجميل اجمل واليق
اشكي وينهاني الخادم اسلفهم الانذار ودخي انها اولنور كه بو بنده لري انلري
انذار ايلدم واحل لهم الاعذار وانلره طلب معذرتي مباح ايلدم يعني انلردن
روي معذرت كوسترمكلرين قابل اولدم ارى تحت الرماد وميض نار ويوشك
ان يكون لها ضرام وان لم يطفها عقلاء قوم يكون وقودها جثث وهام
نقلت من التعجب ليت شعري أايقاظ امية ام نيام يعني بو خاكسترك
التنده بر شراره آتش مشاهده ايديورم قريبا اولور كه بو شراره نك عالي ومرتفع
التهابي واشتعالي اوله اكر بو شراره يي آتش بالاكبرا اولمزدن اقدم عقلاء قوم
اطفا ايتمز ايسه اول آتشك اشتعال ايدجك حطبي اكابر واعيان كمسنه لرك
جثه لري اولور پس بو امر فظيعه تعجب ايدوب ديديكه اي كاشكي علم الاحق
اولديكه بني امية حياتده ميدرلر يا خود جمله افنا اولديلري زيرا آل
بيت رسوله بو جفايي الحق بني امية ارتكاب ايلر وكان جوابهم ان لا بد
من التشيعة وقتل جميع الشيعة واحراق النهاير وتمزيق الذهبية يعني بعد
الانذار والنصح بكا جوابلري بو اولديكه لابد تبع تشيع واستيصال اهل تشيع

ومن اخرهم احراق وتمزيق دفتر وسايل المودة وان لم تكن كلامنا مطيعا
لجرعناك الحمام تجربيا واكر بو امرده بزه مطيع اولمز ايسك سكا جام منيه يي
نوش ايتدردز وكلامك كلام وجوابك سلام كسر سين ايله يعني كلامك زخمدر
وبرندن جوابك النقم الجذر سلام جمع سلمه در طاش معناسنه ولتتركن
في بغداد اخل من الحناء عند الاصلع ومن الخاتم عند الاقطع ودخي بغچل قتده
حنا والي كسك بارمغنده خاتم مرتبه اعتبارسز ايسه سني بغداده
اعتباردن ترك اولنورسن ولتهملن اهمال الفلاسفة محظورات الشرايع ودخي فلاسفه نك
ممنوعات ومنهيات شرعيتي مهجور واهمال ايتدكلري كبي سني تاخير واهمال
اولنورسن ونلقي اهل القرا اشرار الطبايع بو كلام ضرب مثلدر يعني ضروب امثالدندر كه
سواكن قريه هيئته اشرار الطبايعه مصادف اولورلر وزيرهني من باسم وانتقاما
بلحي رقاع حشوه النظم والنثر كما سنجع الورقاء وهي حامة وليس لها نهي يطاع
ولا امر ابن علقمي حالنه مناسب بيت ايراد ايتمشدر يعني بر وزير كه شدت واخذ
جيفه دن بر مكتوب راضي وقانع اوله بر كوكرچنه متشابهدر كه اغصان اشجارده ترنم
ايلر اما كا نز امر مطاع ونز نهي متروك واردر ولافعلن بلبي كما قال المتنبي
لكن عقل وتدبيرمله انلره متنبينك انشا ايتدكي ابياتك ما صدقي وجوده
كتوردم قوم اذا اخذوا الاقلام من غضب ثم استمدوا بها ماء المنيات
نالوا بها من اعاديهم وان بعدوا ما لا ينال بحد المشرفيات ابيات مذكوره
ولافعلن بلبي موضع بياننده واقع اولمشدر يعني بر قوم كه غضب جهتندن
قلمي اله الوب وآب خون منيات ايله املا وتحرير ايلسه لر اعاديلري بعيد ايسه
دخي اول قلم ايله اولدن بو مرتبه اخذ حيف وانتقام ايدرلركه سيوف مشرفيات ايله
اول مرتبه اخذ حيف ممكن اولمز فلنأتينهم بجنود لا قبل لهم بها ولنخرجنهم
منها اذلة وهم صاغرون اقتباسدر ولافعلن بلبي بر مقام تهديده واقع
اولمشدر مراد في هلاكويه ارسال كتابت ايليوب بغداده دعوت نيتنده

وقصدنده اولدوغن بلدرمکدر ودودیعة من سر آل محمد • اودعکها ان کنت من
امنائها • فاذا رایت الکوکبین تقارنا • فی الجدی عند صباحها ومسائها •
فهناك یاخذ ثار آل محمد • طلابها بالترك من اعدائها • طلابها فاعل یاخذدر
وبالترك باء جاره استعانت ایچوندر وسر آل محمددن مراد جفر کبیر جامعه در
که حضرت علی مرتضی یه نسبت اولنور وائمه علویه اثنی عشر علی طریق التوارث اندن
احوال عالمی استخراج ایتمشلردر نقل اولنور که مامون خلیفه حضرت امام علی
ابن موسی الرضا یه ایکیوز بر سنه سنده بیعت ایلدکده جناب امامدن اخذ
ایلدوکی عهدنامه نك ظهرنده بو کلمات تحریر اولنمشدر که الجامعة والجفر
یدلان علی ضد ذلك ولکن امتثلت امر امیر المومنین وآثرت رضاه والله یعصمنی
وایاه بعد زمان غیر بعیده ده بنی عباسدن بعضیلر خصوص مزبوره راضی اولنوب
مامونی پشیمان ایتمکله امر بیعت اندن نزع برله طوسه راهی ایلدی • رجعنا الی المحکی
فیه کوکبیندن مراد زحل ومریخدر که جدی برجنده اقتران نحسین واقع اوله
وترکدن مراد مغل وماوراء النهر صحراسنك سکانیدر ثاردن مراد قصاص دمدر
فکن لهذا الامر بالمرصاد • وترقب اول النحل واخر الصاد • مراد اتی امر الله فلا تستعجلوه
ولتعلمن نباه بعد حین آیت کریمه لریدر • سهام اللیل مخبة الساعی • اذا ربیت
باوتار الخشوع • یصاب بها المقاتل حیث کانت • فتنفذ بالجواشن والدروع
یعنی زیر جنح لیالیده اوتار قسی خشوع وتذللدن خلاص بولن تیر آه مظلومان
البته ظالملره اصابت ایدوب جبه وجوشنلرنه نفوذ ایلر • بدین صابیات
احداث الخ یعنی بو اسباب جمیعیله ابن علقمینك مستعصم خلیفه نك واتباعنك
اهلاکنه وانقراض دولت عباسیه یه مشغول اولدی دعوی ضم دال ایله علی
وزن ترکی احد معناسنه یقال ما فی الدار من دعوی ای لیس فیها احد دعامة
بردیرکدر که سقف خانه نك اوزرینه وضع اولنور کاهی اولور که ایکی ایله حکم
کمسنه یه استعاره اولنور دعایم جمعیدر دع صیغه امر ایله ترك ایله معناسنه

ماضیسی مهجوردر لان افعالدندر خذ ما صفا ودع ما کدر • حاصلی سکا برابی الب
ویرلسینی ترك ایله دیمکدر • دعج بضمتین شدت سواد عین مع سعتها دعج تحریکیله
مصدریدر • دعجا موصوف مونثی در • حرفنده ذکری وارد در • دعج نواظره یعنی
کوزلری سیاه وواسع الحدقه دعوة نوح مراد حضرت نوح علیه السلام رب لا تذر
علی الارض من الکافرین دیارا آیت کریمه سیدر دعص قم دیر جکی • کالشمس کالغصن
مثل الدعص شبه رشا • وجها وقدا واوراقا والجیادا • لف ونشر مرتب در
اقسام تشبیهاتدندر بو فنده تشبیه ملفوف دینلور یعنی روی جهتندن آفتاب
وقامت جهتندن غصن تازه وتر وکفل جهتندن قم دیری وکردن جهتندن
ریمانه مشابهدر دعی کغنی اوغلاق ویقال ایضا من ینسب الی غیر ابیه المتهم فی
نسبه • ربیع البذی هذا الربیع دعینر • بونده دعیدن مراد اوکی معنادر یعنی ابو
العطایادر دیو فضل یحیی بن خالدك تبلمه سیدر واوغللغیدر والدعی یتبع ابو
من رباه وادعی موالیه ربیع ابو الفضل • وربیع ابن برمك که جود وسخاده علم
موالیسنك ادناسیدر خوالعبید علی طینة مولاه وبیت مذکور داء • حرفنده
فقراسیله مجملا شرح اولنمشدر

فصل دغ

دغل فساد وکیسه بر وحرامزاده وبیکارلك وحس وخاشاك ف دغا حیله وقلاشلك
نقشی نداد دهر که خالی دغل نشد • نقشی نباخت چرخ که از دغا نکرد • بوشیده
اولمیه که وصاف مرحوم تاریخنك اواخرنده انواع واقسام اسلوب وصنایع
فقراتی ذکر ایدوب ومن جملتها مقدم وتالی هر دو مثبت • مقدم وتالی هر دو منفی
مقدم منفی وتالی مثبت • مقدم مثبت وتالی منفی • دهر بینه بو رتمثیل ایراد
ایتمشدر بو بیت مذکور مقدم وتالی هر دو منفی قسمندندر یعنی دهر بر صورت
نقش خاك گوسترمدی که فساددن خالی اولدی وچرخ بر اویون اوینمدی
که قلاشلك ایتمدی فتدبر دغدغه شدت حرکت دغدغه فراهم راحت صبر
ننماید یعنی شدت حرکت خاطر قرار وصبر وشتابنه مزاحمت گوسترمدی

حاصلی کمال صبر وثبات ایدوب قرار خاطر خطوراتیدر دیمکدر فصل دف

دفاین خزاین معدفونی دفینه مفرد دیر دفین مدفون معناسنه فصیل یعنی مفعولده

فی کل جارحة هواك دفین یعنی هر عضو وهر عرق وقطره عشق ومحبتك مدفونی

ن مخزون ندر دفاین ضمایر یعنی قلبده مکنون اولان خزاین اسرار ودفاع کیرو یر قاقمق

ودفع ایتمک دف ضم وتشدید ایله بیوجه قدر دایره مطرباندر معناسنه دفاق شدت ایله

انصباب دفاق مقال کلام ملك اغزندن شدت ایله وکلمسی مشاعره ومجادلهده

استعمال اولنور دث وق بحرفنده بنقاق بالثاء المثلثة ماده سنده ذکری

یاردن فصل دق دقیق اینجه واون معناسنه دقیق

حنطه ودقیق شعیر دیدکلری کبی دقیقه وهی جزء من ستین جزءا من الساعة

عند اهل الهیئة الشاذجة وهم الذین لا یتکلمون الا فی الاوضاع والهیئات

والحرکات ومقادیر الحرکات الفلکیة ونحوها من الدوایر والمطالع والعوارض

الاجزائیة علی طریقة الحیسبین من غیر تعرض الی الاحکام والتاثیرات الفلکیة

والاجرام الاثیریة اما عند المنجمین فهی جزء من خمسة عشر جزءا من الساعة فی الاتصالات

وفی الطوالع والغوارب وغیرها دقایق جمیدر فصل دك

دکان ضم وتشدید کاف ایله سکو دیدکلریدر ف دك پیاده عسکر دکن سیاهه

وترتیب لونه ومنابی بربری اوزرندن نه که دینلور فتساوه دکن الخزوز وادضه

خضر الوتنی یعنی کوکی سیاه دکمه لو بربری یشل نقشلو دك شد ایله هدم ودق

دکت جبال الصبر یعنی کثرت حوادثدن صبر جبالی چوکوب ارض

مستوی یر برابر اولدی اذا دکت معناسی هدم اولوب یر ایله برابر اولدقده دیمکدر

فصل دل ف دلاد کوه کی ف دلق خرقه درویشان دکو

بروج اثنی عشرك بریدر دلیل هادی ومرشد وما به الارشاد ودهما دلالت

یعنی برکسه یی مطلوبنه ایصال ایتمك واصطلاحده بر شیدر که انك علمندن

شی آخره علم حاصل اولور اول حالته دلالت وشی اوله دلیل وشی آخره

مدلول دینلور اذ دلالت مطابقت والتزام وتضمن نه کرد دیمنی دلالات

ثلث منطقیه دن فارغ وخالی اولدی ودلالت بالنسبة الی الشی یا مطابقی یا تضمنی

یا التزامیدر مثلا انسانك نسبتیله حیوان ناطق کبی که تمام ما وضع له سیدر

مطابقی وحیوان یا ناطق کبی که بعض ما وضع له سیدر تضمنی وکاتب بالقوة کبی

ما یلازمه سیدر التزامی دینلور وعلی هذا القیاس جملة دلالاتدن خالی اولدی

دیمکدر دلال ناز دل ودلال غنج وشکل وهیئت وسرور معناسنه محابیبده

استعمال اولنور دل المرأة ودلالها وتدللها علی زوجها تریه جراءة فی تغنج

وتشکل کانها تخالفه وما بها خلاف ٩ ومثل الطرف من سلمی مع العشاق

بالدل یعنی سلمینك دلالی یعنی غنج وشکل وهیئتی ایله نگاه چشمی عشاق ایله

دوکشدوکی اول عسکر دشمن ایله حرب وقتال ایلدی سلمی معشوقات عربدن

بریدر یا بنده مذکوردر ٩ اذا المحاسن فی اللاتی ادلت بها کانت ذنوبا فقل

لی کیف اعتذر یعنی وقتا که حسن سببی ایله نازایلین محبوبلرده حسن

رویی ولطف منظر کناه اوله یعنی عشاقه باعث جفا اوله بوبکا دیکه نه ایله

جفا ونازینی تحمل ایتمکه عذر ایده یم زیرا آلت وعلت جفاسی عین حسنیدر

والحسن هو المطلوب ولا یکاد یترك ولا یستغنی عنه دلال استعلا وهیئت

تکبر ف دل قلب وجان دلی کرم حرارتلو کوکل ف دلدوز قلبی دکیجی

ناوك دلدوز یعنی دلی دلیجی ودکیجی اوق ف دلجوی کوکل استمك ف دلنواز

کوکل اوخشیجی ف دلربای کوکل قاپیجی والمق ف دلاویز حسنندن دللری

اصیجی قلوب اکا مشغول ومعلق اولدوغندن عبارتدر ف دلیر بهادر

ف دلی مثله دلیردن مرخمدر ٩ دلها توببست ادوبه دل از دست باشدکه

ترك کنند دکار دلی یعنی خلقك کوکلنی الله کتود وکوکلی انلره ویر اوله که

خلوتسنی امور ومصالحلرنه ایشارد ویله لوانی ایده لر ف دلفکار یعنی

یورلمش ویوزلمش وبوکلمش عضه لو کوکلو ف دل افکار مثله دلك برنجی

سوروب واوب ايري بريكني ملايم ايتمكه دينلور دلاص زرخ درع دلاص
يوشنق وبراق زرخ دلاص زغف يعني زرخ واسع م قوم اذا لبسوا الحديد كأنهم
في البيض والحلق الدلاص نجوم. يعني بر قوم كه جنك ايچون كوك دموره كيرده كيرنده
سيوف ويوشنق براق حلقات درعك ايچنده كويا يلدزلردر دلو قوغه م
تابرارد يوسفي ازچاه شب. دلو سيمين ريسمان بمود صبح. دلو سيمين ريسماندن
مراد خيط ابيض صبح در ويوسفدن مراد آفتابدر يوسف استعاره مصرحه
وچاه وما بعده ترشيحدر. مراد كيجه كيدوب شمسك طلوعيدر م دلاي ميري
م دلاي وايچو يعني ميري وخاص پادشاهي

فصل دم

ف دماندا آچيلور وتفنقي بيره دمكدر ف دميدن مصدريدر اچلمق اوفرمك
وبل اسمك وصباح وقتي وغيري بلوروب ظاهر اولمق وكوده قبر قبر اولمق
ف دمندا فورلر وشاديش باديكه در شيشه دمند يعني دنيانك
شادي وسروردي بر هوايه مشابهدر كه شيشه يه اوفورلر كه اول هوا اول
شيشه يه دقلر يعني وصيقلر يعني بيك پاره پاره ايلر كذلك دنيانك سروري
مورث هموم ومرهون غموم در دماشقه يعني اهل دمشق شام دمع كوز ياشي
دماغ ام راس ومخ يعني بيني دماغ بيرفاغ يعني طبيعت تنك ف دم نفسي
وكاه اولور كه علي طريق التوسع والتجوز وقت وزمانه اطلاق اولنور ف
نفس كران دم كشيد يعني نفس آه وحسرت چكدي ف دم باد كلام بيهوده ف
دم باد مخورد يعني حيرتندن بيهوده سوز سويلمدي ف دمي سرد صادق
نفس خلوقطار لغنده وبرشيدن مايوس اولمقده وكاه اولوركه موقتده
استعمال اولنور ف دمساز همنفس وموافق ورازداش دمار كسر ايله
هلاك ومن كسر اول ايله آثار دار وآثار انسنديركه بربرده زمان ايله
ابنيه وجمعيت ناس اولوب بعده خراب وآثاردي قالمش اوله دم قان دماء
جمعيدر وامام بحق وحاكم بردماء وفروج جود ميدانده يعني خليفه

رسول الله اولوب موجب شرع ايله قاتلي قصاص وزانئ غير محصنه حد
ومحصني رجم ايتمكه سزا وحاكم اعتقاد ايدنلردر دم الاخوين ايكي قرداش قاني
دينلور طاشه بشابر مستهو بوشنيدركه فارسيده خون سياوشان دينلور
دم الاخوين عندي مباح ايكي برادر بر برينه عداوت ايدوب قصد ايتمكه تمثيل
وبو معنايه ايهام وتوريه ده استعمال اولنور زيرا مذكور شيئك استعمالي مباحدر
دمية القصر قصرلرده اولان نقوش وبدايع صور معناسنه وطالب ددر
ويواقيت بواقيت المواقيت وفرايد الوشاح دمية القصر چكيدر يعني بالذات
دردر ويواقيت معهود طالبي اولان كمسنه يواقيت واردات اوقات ودرر
معاني واشعاري ودر ودر ديوارلرده نقش ولمس صورتلرك كردانلرينده نقوش شدن
دونلش بو يتباع فرايد وخرايدلريني نرايلر خاصلي بالنفس كومش والتوت
واجياد يواقيت اداين شعر وانشا ونفس ونكات حسنات ايله الغرز ديمكدر
دمية الحجاردن يونلمش قلري صورتدر ميجمع دميه در م ولست ادوم الوومر
والنوم والدمي. فلو دامها غيري فلست كذلك. ديم فضل وعلو معناسنه
بابنده مذكوردر يعني مملكت دومي وانده فضل وعلويي وعمرده سنقش
صور واصنامي طلب ايتميجك كلم اكر آني بندن غيري طلب ايدر ايسه بن
انلر كبي دكلم هر كسك بر منصب وبر مقامي واردر بر كمسنه حالنه مناسب
اولميان شيئه تكليف اولنمز ايسه اكا تمثيل اولنور دمدمه غضبدن كمرنمك
وشتم معناسنه واكلنمز سوز ايله تصويت ايتمك يقال دمدم عليه اي كلمه
مغضبا ودمدم تكلم بما لا يفهم دمدمه خيلا. نفساني از خاطر ايشاني
مرتفع كردانيد. يعني تكبر نفسانيدن ناشي غضب وتهوري خاطرلرندن
ازاله ايلدي ف دم ضم اول ايله فو برق كشاننده اژدهاي دژم كه
هشتاد كز بود دم تا بدم. اوكي دم فتح دال ايله ايكنجي ضم دال ايله دي
بر عسكر كه باشنده قوبروغنده وارنجه سكسان ذراع طولي اولان

محنت وعظیم حیله‌یی قتل ایدیجیلردر ف دمنه دلکو منه وکلیله مشهور
کتابدرکه ل حرفنده اصل تالیفی ذکر اولنمشدر وکتاب مذکور حکایاتندن
که تاریخ وصافده اشارتی واردر حکایت شیر وشغال ش ی حرفنده وحکایت
کبوتر ومطوقه م ط حرفنده وحکایت صلح موش باگربه م و حرفنده هر بری
مفصلا مذکوردر

فصل دن

دن شدنونیله کوپ
وشراب وباغ کوپی دردی هم ازاندن یعنی بردردیدرکه بیله اول شراب
کوپیدندر ع ازخونکه ریخت ازغم کاه فراق یاد ساقی بجم نوح نریزد زخم
دن مرثیه‌ده‌در یعنی اول قانی که کوزدن وقت فراق یادده دوکدی ساقی
عمر نوحه نایل اولمغه بدل آنی شراب کوپی فانده دوکمز ف دندان دیش
در دندانت ببوسیده‌ام کار من زان بتر یا رسید یعنی دردندانکی تقبیل ایلدم
اول سبب ایله حالم ارتقای مقام ایله ثریایه واصل اولدی یا محبت وعشق ایله
مشهور آفاق اولدم دنس چرک وشوخ دناصم ایله دنیا معناسنه ع لادو
دردنی ادمی مکایدها لا الله یبقی ولا الذری فی الفلك دنیا بر بدعا
یعنی دنیانك برکتی اولمسون که هب مکایدیدر که انده نه در وجوهر ونه فلکده
کواکب فلحقد انجق هر زمان برینی دولت ایله الداییوب صکره الور وافنا ایدر
ف دنبال قویرق وعقب معناسنه دنی صیغه فعل ایله قریب اولدیغی دیمکدر
دنی کفنی خسیس الذات والنسب وخبیث البطن وفرج ماجن یعنی زانی
دنا جمیعدر -

فصل دو

ف دوش اوموز ودون کیجه
ولك کما تکلم بجق وخنجر صابی برکیدرلر شب دوش خاصه دونکی کیجه‌یه دیرلر
ف دوشین مثله ف دوربانی چاق وکونك وطبق ف دوچار بولشمق وصاتشمق
ف دوان سکرتمک ف دوان اید سکردرك کلور دیمکدر ف دویدن مصدر
دولتین مراد دولت بنی امیه ودولت بنی عباسدر ف دودمان اولو قبیله
واولو بویی ف دودمکوجک قبیله وبوی ومرکبه قود قلری هیس ف

دوشاخ حرامیلرك الارینی بوینلرینه بندایتمك ایچون یکجور دکلری اغاجدن
بر آلتدر دورقمری ماهك مغربدن مشرقه کیدنو حرکت خاصه‌سیله نقطه‌دن
نقطه‌یه دوراتیدوکنه دینلور ودور آخر زمانه دخی دینلور عمرکان دور قمر
بونده دور قمر بیننه مراد دور آخر زماندر یعنی دور آخر زمانک مصیبت زده‌لری
وسیه روزلریی ف دوستکانی اول پیاله‌در که عیاشلر ابتدا مجلسلرنده کلان
همکار حریفنه صونرلر ف ل حرفنده ذکری واردر دولاب قیودن صو چکدکلری
معروف آلتدر واکوز یادوه ایله صو چکیلوب سقی وزراعت اولنان زمینه
دخی اطلاق اولنور دول حرفین بعض ایله دولابك جمیعیدر دولابها نهایت ییا
مراد کواکبدر زیرا دولاب کبی دونرلر استعاره بابندندر ودرین استعاره
مجرده‌در دوحه شجره عظیمه ف دوست نوازی یعنی دوست اوخشمق یا مصدر
ف دوپیکر مراد جوزاء فلکیه‌در دولت انقلاب زمان واموال وحروبده
تعاقب اولنمقدر یعنی نصرت نوبت ایله کاه اکا وکاه بوکا اولمق دولك جمیعیدر دولات
مثله وکثرت اموال وغنا معناسنه دولتش را چون از دولات مشتق باشد
لحوق محنت نامحبر یعنی دولت دنیا چونکه دولاتدن یعنی نوبت ایله النوب نایل
اولمق معناسندن مشتق اوله پس نفسه واشتقاقه لحوق محنت زواله
مخبر اولوردی یعنی عاقل کیجه بومقوله دولته طالب اولوریا اکا اوکونوب
اعتماد ایلر ف دوال قایش وصیرم دخی دینلور ف دوال فتراك یعنی قایشدن
ترکی باغی دواجی کیجه‌لر قرا کلغی دون خسیس والحق دوی احد معناسنه
بما بالتار من دوی یعنی خانه‌ده برفرد وبر احد یوقدر ف دوروی ایکی یوزلیلک
یعنی منافق ف دوراز اوزاق دوردارك جمیعیدر خانه‌لر معناسنه ف دوریر
فطنت یعنی ایکی قات ذکا عظیم الفطانه اولان کمسنه‌لره وصف اولنور ف
دوبیجات عسکره مخصوص جنك سفینه‌لریدر ف دوك ودوکجه چقرقر ایله
اکریلوب دوردن میل ونر صاریلن ایکدر ف چرخه ودوك یعنی چقرق

ودوكچه ف دوخت دكدى ف دوختن مصدريدر ف دوشيزه باكره قيز ف
دوشيزه كى باكره لك ف دوشيده صاغيلور حيوان واكيزاوشوق ف دوشيدن
صاغمق ف دوشيده كى صاغلمق اكرلشكر سفور بكرو زديكر عالم منادلت يابى
ميكردند دوشيزه كى بدوشيده كى استبدال مى يافت بل چون زنان حامله در
مخاض افتاد دوشيده كى برنده عديم البكارة معناسنه در من تسمية اللازم باسم
ملزومه زيرا سود ويرن عورته شوبت لازم در پس عسكر ايلخانى بركون دخى جنك
بيراغنى دكيدى قلعه نك بكارتى ثيوبته ستبدل اولوب بكه وضع حمل ايدن
حامل عورتلركبى بوعورتيرد وشردى لكن حق سبحانه وتعالى دفع ايليدى ديمكدر
دوشيزه كى ايله دوشيده كى بيننده جناس لاحق صنعتى وطباق واردر دوا
معروفدر

فصل دهـ

دهان قرمزى سختيان غ ل حرفنده ذكرى
واردر دها سياه لون واقعة دهما يعنى واقعة مظلمة شديده وجماعتنا ى
وعدد كثير وشدت صوت دهما الهوم اى شدايد الهوم وظلمتها دهمه مثله
دهمة الاظلام يعنى سياهى شب م دهلى كسراول ايله سند مملكتنده بربلده در ف
دهل طبل وكوس ف ده اون عدد دهه خاص يعنى اون نفر خواص وندماى پادشاه
ف دهن اغز ف دهشت تحير دزوال عقل بحكم صداقت سابق وجنسيت طالب
على باكا بتا كفت درچنين جاى قوت نفسانى بايدكه دهشت را بجوذ راه ندهد
درجواب كفتم حقا كه جاى يك شت نيست تا بده چه رسد كا بتادن مراد مصنف
وكلامده صنعت اولدركه دهشت كلمه سنى ايكى كلمه دن مركب حكمنده تصرف
واعتبار ايتشدر بريى ده كه اون عدد معناسنه وبريى شت كه تحير معنا
اوله وهو من استعمال جزء اللفظ بمعنى كله نجدكه آفتاب رشيد ديلور ومفاد
منكوره اسلوب حكيم بابندندر پس معنى ابناى جنسدن بردوست صادق بكا
ديديكه بو وارد غلبه حضور پادشاهيدر بويله بر محلده كركدركه قوت
نفسانيه انسان كندو اوزرنه دهشت وتحيره يول ويرميوب ثبات نفس
جوابنده ديديكه حقا كه اول مقام برشت يرى دكلدر تا انده قالديكه اون
شت يرى اوله يعنى تحير واحدا ولمق كركدر قنده قالديكه اون قات تحير
واقع اوله ف ده قواره قواره اوتو معناسنه بابنده مذكوردر بونده مرادينده
كه اون دلكى واردركه هر برده لك سازده اولان پرده لردن برمرتبه سنده در ن ا
حرفنده ذكرى واردر بسر ده قواره را زمره كند بساحرى يعنى زمره بنت ريحانه
مغنيه بعدا ديرسك هر بر پرده سنده سحارلك ايله بر نغمه ايلر زمره لفظنده
توهم واردر زيرا انده سحارلك ايله نغمه يعنى تصويت ايلين مغنيه نك اسمى
زمره بنت ريحانه در دهليز قواد الغى اولان ايچه يوله ديلور دهر الداهرين
ابد الآباد ديمكدر ف ده كسر ايله كوى وقريه دهقنت فلاحلك واكنچيلك دهقان
ضم وكسر ايله تصرفنده تيز وقوى كمسنه وتاجر وزعيم وعجم فلاحى ورئيس اقليم لكن
اكثر فلاحلرده استعمال اولنور دهاقين جمعيدر دها زيركلك وفطانت
دهاة ضم ايله ايش ارلرى دهت بنى صيغة فعل ايله يعنى امر عظيم ايله بكا اصابت
ايلدى دهيا عظما معناسنه داهية دهيا يعنى مصيبت عظما اكثر مصيبته
صفت اولور دهنا صحرا وفضا وبر مخصوص يرك اسميدر غ ا حرفنده ذكرى
واردر دهده صيغة فعل ايله يوارلندى ديمكدر دهدهة مصدريدر تدهده
الموج من علو كدهيا ت ده حرفنده تدهده ماده سنده ذكر اولنمشدر ف
دهنه تحريك ايله لكام يعنى آت اويى بشاهزاده دهنه نهند ودمند واردى
دمند يعنى شهزاده اغزنه كم اوره لى واكله دلكو كبى حيله ايله مشحون كلام تكلم
ايليه لر دهنه فتح وسكونله بر قيمتلو طاشدر كه دهنه فرنكى ديرلر ف دهره
اورق وخنجره نغلبندلرك طرنق يونجق سم تراش ديدكلرى ن ع حرفنده
ذكرى واردر

فصل دى

دين پرورى دين بسلمك معنا
ديانت ديمكدر دين جزا معناسنه واسلام وعادت وطاعت وقهر وغلبه
واستعلا وملك وحكم وسيرت وتدبير وملت وورع ومعصيت دين كفر

معناسنه در قال الله تعالى ومن يبتغ غير الاسلام دينا دَین فتح ایله موجّلا
ویریلن بورج ف دیوباد غا تیله بوکرك آت ویل دوه سی یعنی جمازه ف دیوپا
اورمجك ف دیو شیطان وحبّ صنوبر ف دیولاغ دیوستان معناسنه
طشلوین ودیکنلوین واوتلق یری دیوان اهل جیش واهل عطیه نك اسم ورسم
وعلوفه ووظایفلری کتبی ودفاتر وصحایفلری جمع اولنجق مکان ابتدا اسلامده
حضرت فاروق اکبر امیر المؤمنین عمر بن الخطاب رضی الله عنه اسلام بودکه
وضع ایلدی وحضرت ذو النورین وحضرت ابو الحسنین زمان سعادت
خلافتلرنده آنی تقریر ایلدیلر بعده توسیع اولنوب خلفاء وملوك
دعوا دیکلیجك مخصوص موضعه دخی دینلدی دیوان یرغو دعوا سوریلجك
واهل خصوم مرافعه اولنجق مخصوص یر یرغو خوارزم لسانده دعوا معناسنه
بابنده مذکوردر ف دیك قزغان ف دیبا تفاریقدن اول پارچه درکه تماما
رشته سیم یا رشته زر ایله منسوج اوله دیابیج جمعدر دیباج مفرد پیدر دیبا
معناسنه معربدر ف دیجور زیاده قرانلق ف دیرکنج معناسنه واوزوق یعنی
دود ف دیرباز اوزون دیکدر شب دیرباز اوزون کیجه معناسنه ف دیرباز
دنیا معناسنه دیرباز تراز سوره آل عمران یعنی سوره آل عمرانده اوزون ف
دی بالفتح فصل شتا بعض لغتده فصل خریفك اولکی آینه دیلور ف د
حرفنده ذکری واردر ف دی بالکسر قد عربیده امس دیدکلریدر م ازدی
ویری یادکار راست پری لفظنك مذکر یا ایله موزون مصرعدر یعنی دون
کوندن واوتکوندن یعنی اوایل واسلافدن یادکاردر وبیتده دیو وپری یه
ایهام واردر کما لا یخفی علی الفطن م دیرسون لغت خوارزمیه چوق معناسنه
دیار احد معناسنه باد از دیار عاطل کشت یعنی تکل دخی ابر اولوب آنده بر فرد
دیر احد بولنمز اولدی دینار زر مسکوك دیناری اذان وجوه بر کار خزانه
وجریك مضمون نا نشته یعنی وجوه ایراددن مصادف کار خانه خزینه یه

وعلایق عسکر مضموننه یرلازم اولجق حجه دن بر دینار الیقومدی دیدن عادت
ودأب ف دیما کانون اول ف دیهیم تاج مرصع وچار بالش تخت معناسنه دیالمه
آل بویه‌یه دینلور دیلمیلر دیدکلرینه آل حرفنده آل بویه مفصلا شرح اولنمشدر
دیك کاف عربیله خروس معناسنه شجاعتی ایله ضرب مثل اولنور دیت قتل
یا قطع ایچون النان ضمان دیمه بر یغمور درکه یاغی اولوب رعد وبرق اولمیه
ف دیز کیو ایله بنام بر پهلوان آتندر سمیه ف دیس اداة تشبیهدر همانا
معناسنه تشبیه ایچون مشبه بر آخرینه لاحق اولور مثلا ماه دیس کبی کالقمر
معناسنه آن صدا دخم طاس نرطاق دیس فلکنا نرلخته یعنی اول غلغله
صداسی فلکك نرطاق شکل وهیئت ولانی طاسنك مقعری براقدی وایرشدی
وصورت معناسنه وبولنار دیمکدر دیباجه اول کتاب ویکاق وهر شئك
صحیفه‌یی واوستی دیباجتین انسانك ایکی یاقی دیباجة الحرث یکاقلینکی طرفی
صحیفه‌لری دیلم بصره دریاسی اوزرنده شیراز بندرلرندندر

باب الذال فصل ذا

ذام صیغه فعل ایله منع وطرد معناسنه ذود مصدریدر ذام عیب وذم ذأم
همز ایله عیب معناسنه یقال ذأمه ای عابه وحقره وذمه وطرده واخزاه
ذا صاحب معناسنه صفت مذکردر واعراب حروف ایله اولور ذات
مؤنثیدر ذا الفضل صاحب الفضل دیمکدر ذات العماد شداد بنا ایلدکی
جنت ارم وصفیدر ا ر حرفنده تفصیلی واردر ذا حرف اشارتدر
مذکره مبنیدر ذات حقیقت وذات الشی حقیقته التی هو علیها ذایع
ظاهر ذاخر سمور

فصل ذب

ذبال فتیله شمع ذبول
صولمق ع فوارس توالون للخیل اقدمی ولیس علی غیر الرؤس مجال بایدیهم
سمر العوالی کانما تشب علی اطرافهن ذبال یعنی بویله فرسان که هردم
آتلرینه ایلری وار دیوا قدام ایلرلر حالا که شدائد مبارزه ده قتلی باشلرندن

ولمتوشلرنك غيري آنلره جولانكاه يوقدر اللرنده مزراقلر كويا اطي افلربنده

فتيلة آتش مشتعل اوليوره ذبذب ذكر وسرهنت بلذات قبقب وذبذب

فلر اورد قبقب بطن دربابنده مذكوردر يعني كمال همتسي شكم وفرج لذاتنه يعني

مأكل ومنكحه صرف ايلدي ذبح شق وفتق وبخر يعني بوغزلق ذبح فتح وشدايله

دفع معناسنه تذبذب اي تدفع ذباب قره سنك **فصل ذخ**

ذخيره احتياط وجمع ايدوب بركوكلوكون ايچون صقلیجق شئ ذخاير جمعيدر

فصل ذر ذر فتح وشدايله قريجه اوفنجي كه عدد ده هر

يوزي برحبة شعيردر نهنده اوله ذريعه وسيله وواسطه ذرايع جمعي

ذريعات مثله م ع حرفنده معششر ماده سنده ذكري واردر ذرود

سرمه وتوتيا ذروة هرشيئك دپرسي ويوكسك يري ذرا وفع معناسنه ذري

ضم ايله اعلاه معناسنه ذري الشئ اعلاه ذرير نسل ذراري جمعيدر

اولاد صغار ديمكدر ش ي حرفنده ذكري واردر ذرب لحذر كسكين

وحاد مذروب كسكنلنمش ذرب اللسان يعني طويل اللسان سليطه معناسنه

ذرب صا ورمق ذري ضم ايله برشيئدن ذاهب وساقط اولان شئ وذري

الشئ ما سقط منه عند التذري ذري دنلور ذر صيغه فعل ايله يقال

ذر عليه الشمس وذر عليه البقل اي طلعا **فصل ذع**

ذعر ضم ايله فزع وخوف ذعاف كغراب قاتل الساعة سم يقال سم ذعاف

اي قاتل من ساعته ح ولن يشرب السم الذعاف اخو النهى ٭ مثلا بترياق

لدى مجرب ٭ مجرب ترياقك صفتيدر يعني مرد عاقل باعنده ترياقي مجرب

دافع للسم واردر ديو اعتماد ايدوب زهر قاتلي برحال الله ايچمز بيتدن

مراد بركسنه نك بنده چاره وعلاجي واردر ديو اعتماد ايده جك كمسنه واردر

ديو اتكا ايدوب نفسني بيجه خطره اوغرتمقدن منع ونصيحتدر

ذعوق زياده حمقو كمسنه كه برحال ايله كين وحقدي

فصل ذغ

زايل اوليه **فصل ذف** ذفر يولتق رايحه سي

فصل ذك ذكا ضم ايله شمس ذكا فتح ايله حدت قلب وفهمه دير

فصل ذل ذلاقت طلاقت لسان يعني دوان سويلجي

وتيز زبان ذلف الانوف يعني برنلري كوچك ونيجي ترك وصفنده در

فصل ذم ذماء بقية روح درمذبوح ومذجان معناسنه

ذمام عهود يعني دوستلق واخوت لهم ما لهم وعليهم ما عليهم اوذ دينر يملشمك

ذمت مفرديدر ذمر كبير دمير كامير ذمر كفيلر شجاع وحسن معناسنه دماده

اسميدر وظريف ولبيب ذمر كسر اول ايله اسناء ذوا هيدنه ذمار هو كل شئ

يلزمك حفظه وحمايته يعني هر اول شيء دكه اوزريكه حفظ وحمايتي لازم كله

ذنان كسحاب وقطام صنعاء يمنه ايكي مرحله برقريه دره ذميل سير بطي ولين يعني

ياب كتمك اب حرفنده ذكري واردر **فصل ذن** ذنب

قويرق وتابع اولان كمسنه يه دخي دينلور اذناب جمعيدر واصطلاح هيئتده

كوكب حركت خاصه سيله دايره فلك البروجك نصف شماليسندن نصف جنو بيسنه

انتقال ايلديكي مكاننده اولان عقدة تقاطعه دينلور ره ه حرفنده راس

ماده سنده مزيد بياني واردر ذنابر ضم ايله تابع كذنب واذناب ذنوب

ضم ايله جمع در ذنب مفرديدر كناه معناسنه ذنوب فتح ايله صو بيله طولو

قوغه **فصل ذو** ذوابر زلف واورولمش ذوايب جمعيدر

ه غ حرفنده ذكري واردر ح واصبحت لا اذناب فوق الذوايب يعني طفيلي

وابونتو كمسنه لر كبار ورئيس ومتبوع كمسنه لر اوزرنه مستعلي اولدليلر مراد

الجمله بوكسكلر اونلر اوزرنه تفوق ايلديلر ديمكدر ذوايب جمع ذايب در اديمش

معناسنه ذوبان اريمك ذو صاحب معناسنه اعرابي حروف ايله در

ذوي جمعيدر اصحاب معناسنه بنبنيه وذوبيزاي وبحق نبيه واصحابه

ذو وجهين ايكي يوزلو منافق ذوق دادمق ذوق خمر وخل دوركاد محسوس

يعني دوديكارك طتلو واجيسي هركسك خاشه‌سنه ذائقه‌سنده محسوس دن
ذوابل بلادن دلي برزاقلر. ذهب الذي غدت الذوابل بعده. رعش المتون
كليلة الاطراف. مرثيه ده دز يعني اول كمسنه بو دنياي فانيه‌دن انتقال
ايلديكه كندودن صكره رماح نيزه‌لرك جسمي رعشه‌دار اولوب اطرافي سنجه
وطعنه‌دن قالدي وعجز كتوردي. مراد فارسلك ونيزه كذالك كندوده
ختم اولدي ديمكدر

فصل ذي

ذي صاحب معناسنه اعرابي حروف ايله اولور ذي لب صاحب فكر صائب وعاقل. ذي اسم اشارت
مؤنثدر مبنيدر. ذيل دامن. ذيول جمعيدر اذيال دخي كلور. جر ذيول
تبختر ودلال ايله يورمكدن كنايه‌در. ذيب قورت معناسنه معروفدر
زياده حرص وهجو مجاز ايله ضرب مثل اولنور. ذيم عيب ودم

باب الراء. فصل راء.

ف راذ سير يعني كيزلو وفلان شي. ف راست طغرو برجكر راست كرد
يعني جكره طغريدي وبرابر دوتدي. راست خواهي طغرولق طلبنده اولمق
راتبه وظيفه‌ء معينه واوراد وصلوات مقر. قصه‌مخضر راي اعتقاد
وكلما عقد عليه القلب. راي عالم آرايت پوشيده نباشد عالم بزه‌جي
وحسن وير يجي رايكه خفي اوليه كه بونده خطاب قلمه‌در. رادع زاجر
ودافع. راد خانه‌لركزيجي رحل راداي طواف جادائر تا بعد في الراد والطفل
يعني كنه وكلمه وكرمه ويورومه‌ده اكا متابعت ودخي طفيلي لكده اكا
اويتلق ايله. رام مطيع ومنقاد. م راي هندوستان پادشاهلرينه
لقبدر قيصر روم وكسري عجم كبي رايان جمعيدر. ف راند سوردي
ف رانذن مصدريدر. رايق حسندار وحسنده معجب راوق نظامه
يعني دوزن كونل وحسندار اولدي. رايقات جمع رايقه‌در رايقات
الفاظهم اذوق من مرقوقات الرحيق يعني الفاظلرينك حسن فصاحت
وبلاغتده معجب ولان كلماتي شراب مصفادن زياده صاف در. رحيق
شراب صافيه ديلور بابنده مذكوردر. رايج كيجكن اقچه وغيري بر ديلور
رواجدان ديدكلري كبي. رايح حاء مهمله ايله بعد الزوال الغروبه وار نجه كليجي
يا كيد يجي دواحدندر كه بعد الزوال غروبه وارنجه اولان وقتدر بابنده
مذكوردر. ف ران اويلق. رايضات جنيبي. رام صيغه‌ء فعل ايله اي طلب
وارادة يعني استدي. ف راغ طاغ دپه‌سي واتكي وباغ بججه‌سي وصحاري سبز
وسبزه وتفرجكاه. راغ صيغه‌ء فعل ايله يعني خفيه كيتدي اصلده ميل
معناسنه‌در. م ما ز فراغ راغ نماند ازفراق ياد. طوبى لمن بذاك تملى فراغها
يعني بكا فراق يارسببيله سراي وحجره باغ وباغچه وچمن وصفه سيرنز
فراغ حال قالمدي سندن غيري كمسنه‌لره خوش ودولت اولسونكه اكا اسراغ
ايدوب ذاهب اولديلر. رئيس سرداد ومتبوع قوم راس باش ورئيس ومتبوع
اولان كمسنه‌لر. واصطلاح هيئتده دوائر افلاك مائله ودوائر افلاك
ممثله نقطتين متقابلتين ايله بربرين تقاطع ايتكله دائره‌ء فلك البروجي
قوسين متساويتين ايله تنصيف ايلر بري شمالي وبري جنوبي واول
نقطه‌لره عقدتين وجوزهر كوكب ديلور بس اول نقطه‌ده كه كوكب حركت
خاصه‌سيله قوس جنوبيدن قوس شماليه انتقال ايدر اكا راس واول
نقطه‌ده كه قوس شماليدن قوس جنوبيه انتقال ايدر اكا ذنب ديلور
وذنب في الجمله وجه مشروح اوزره بابنده مذكوردر. م راس اكر باي
تو بوسد مشتري باشد با فرج. ور ذنب كردد مطيعت همچو راسش جاه
باده. يعني اكر راس ايغكي تقبيل ايدرسه قدر ورتبه‌ده مشتري برابر اوجده
اولدوغي حالده برابر وهمسايه اولسون ودخي ذنب سكا مطيع ومنقاد
اولورسه راسي كبي صاحب جاه ومرتبه اولسون. ف رامش شادماني
وسرود وتغني وفكر وتدبير. ف رامشكر مطرب يعني سازنده وخواننده

راعنه حمقاء معناسنه رایید ایلرو قوم ایچون اوتلق کورمک ویوقلمق ایچون
ارسال اولنان کمسنه و مقدم معناسنه الرائد هو الذي ارسل في طلب الکلاء
ف راد کریم واولو یعنی وحولی ودیوار معناسنه فارسیدر ه راح راد ورفح
رود م بکاس الرباب وکاس الشراب ؛ بپیمودی رود عربیده ملایم وصفا یعنی
نسیمه دینلور وجایزکه ضم ایله کلمهٔ فارسی اوله عشرت معناسنه هروی بابنده
مذکوردر وبو معنی ما قبلنه انسب یعنی شراب کرم یعنی بید ربیع وافر وخوش
لذت ونسیم خوش آینده لینة الهبوب یا شراب بید ربیع وعیش وعشرتی کاسه
رباب وکاس شراب ایله اولچوب کوش ونوش ایلدیلر راد صیغهٔ فعل ایله
ای غلب علیه ذنبه وکل ما غلبك فقد رانك بل ران علی قلوبهم ما کانوا یکسبون
ای غلب علی قلوبهم ما کانوا یکسبون من الذنوب والمعاصی قران عظیم الشانده
اقتباسدر خداوندان خرد خرده دان نکته ران که دست قضا وقدر داغ
بل ران بکران همت اسمان دوران ایشان نهاده است یعنی نکته سوریجی
عقل ذره دان اصحاب واولولری که دست قضا وقدر اسمان جولان اولان
اسب همتلرینك اویلغنه تقصیر وعثور تمغاسنی اورمشدر ران صیغهٔ
فعل ایله یاصلندی معناسنه رین پاس ودنسه دینلور وکان قد ران
تجلاه یعنی پاسلنمش ایدی لکن اکا جلا ویروب پاسنی کیدردی رابعهٔ
عدویتر صالحات قانتاتدن کاملات واصلاتدن ذات المناقب برخاتوندر
رابعهٔ بنات فلك مراد شمس در سیارات دوردنجیسی اولوب دوردنجی
فلکده اولدیغی مناسبتله در فی الجمله کار ان شمع طراز چون چراغ در کرفت
یعنی در مرتبهٔ رابعهٔ بنات فلك شد یعنی صباح اولوب فی الجمله اول شمع و
محبوبلرك کاری یعنی اعمال تطرینی چراغ کبی سویندیردی اما کندو حسنی بقیه
آفتاب فلك چارمین کبی عالمه ضیا وروشنالق ویردی مراد صباح اولوب
اولکونك افتابی اولدی دیمکدر رایت علم جهان رایت شد یعنی اشتهاد

جهان

جهان کبی شهر اولدی م رای معبر اضافت ایله معبر هندوستان مملکتندن بر
مملکتدر بابنده مذکوردر یعنی سلطان مملکت معبر رأس مال الده اولان
اصل مال وسرمایه وانسانك صاغلغنه فالده اولان صنعت وحرفته دینلور
وعورت کندو کشیسنه رأس مال دیو اطلاق ایلر اصلده مجاز اولوب تناسی
مجاز بابندندر نافوق بالواوین ضرورت شعرده برواوی حذف ایدرلر قدح
می که شراب ایله مملو اوله وشراب چنگی باطیه معناسنه وشراب سوزکی ومطلق
سوزکج راقی نقوبه خوان ف راینی چاغشورو ثمان وشلواد راتق فاتق
بود شد وحل وقبض وبسط صاحبی ایدی دیمکدر رافدان نهرین دجله وفرات
ه لویت الی العراق عنان مهری . لابنی سوددا واشید مجدا . وختم فی ذری
اروند شعری . وحن الرافدان الی وجدا . اروند همدانده برجبلك اسمیدر بابنده
مذکوردر یعنی ناقه مك یا آتمك عنانینی اطراف عراقه دوندردم تاکه اولولق
ونیل شرف بنیانینی تشیید ایده یم وجبل اروندا وستنده اشعار وقصایدم بلاغت
واشتهار ختمینی نصب ایلدی ودجله وفرات بکا اشتیاقندن شوق وطرب کلدی
راح شراب راجل پیاده رابض مقیم راسی الاصل یعنی ثابت الاصل ف رانده مطرود
ومحروم معناسنه کبر وریا صفت راندکان حضرت حقست یعنی تکبر وریا
خوسبحانه وتعالینك رحمتندن دور ولنلرك صفتیدر راحه بچه نك ایچی یعنی
آیاسی ه وراحته مفتاح کل مغالق . فلم رجله بین الجنادل مغلق . مرتبه ده
یعنی کف کرمی هر بغلوشنه کلید ایدی مراد هر مشکلی آسان ایدردی آیا نراولدیکه
شمدی ایاغی طاشلر مابیننده بغلو ومحصور اولمشدر ف رامك مقیم وثابت راهب
خایف وعابد ومتقی اکثر نصارا نصارا ده استعمال اولنور ف رایکان
مباح واوجوز وجوق . فصل ر ب . رباب فتح ایله
معروف سازدر کاس الرباب ساز مذکورك کاسه هیئتنده اولان معمول
انجیده ربیع فصل بهار ربیع الندا عطا وکرم بهاری دیمکدر ربقه برابیه که

ربیع ابو الفضل ... ایمیدر
ربع دیع ماده سنده ذکری
راد ردر

آنده نيجه ايپدن حلقه لر دوزلنشدر كه توز يجقلر انزلريني امجيه لر ديو اولان
حلقه لري بوينلرينه كيجوروب بند ايدرلر ايپدن بوينده رُبَق معناسنه اطاعته
استعمال اولنور رَبْع خانه ومنزل ومحله رباع جمع ربعه خانه لر ومنزللر ومحله لر
معناسنده ربوع مثله ف رُبودن قايمق ف ربود قايدي ف ربون عربون معناسنه
بيع وشراده تأكيد عقد ايجون ويركلري نشانه دركه حاليا اكا بيع دينلور
ربض ماواي غنم وسوره مدينه وحوالي شهر لكن تاريخ وصافده كرباس ايله
كه آستانه وديوانخانه معناسنده تفسير اولنمشدر باب مجازدندر ربوض
غنم وبقر وفرس ده دوه چوكمه سي معناسنه يقال ربض الغنم والبقر والفرس
والكلب كما يقال برك الابل رباعي مزيد فيه كشتنده اهل تصريف اصطلاحي
اوزره كندولر في الاصل درت ايكي نثر اولدقلري ديمكدر ربات نسلنمش وتربيه
اولنمشلر ربات شنوف وحجال برك وبرك خانه لرده نسلنوب تربيه اولنمش
عروسلر يا اصرعه وخلخاللر وساير انواع حلي ايله نسلنمش قيزلر وخاتونلر
شنوف وحجال يا بنده مذكورلردر رباط كاروان سرايي ربا ديرلر قد بلغ
السيل الربا يعني سيل اول مرتبه شديد كلديكه يوكسك يرلري بصدردي حتى
ياسيلر اموردن حين ياش بر امر حدندن تجاوز ايدوب طاشقين اولورسه اكا
تمثيل اولنور م • ق • حرفنده ذكري واردر رُبّان ركن معناسنه كشتيلري
دريادهٔ ايشلدن ويوروتن كمسنيه دينلور ربيب ابن امرءة من زوجها
الاول ربيبه بنت امرءة الرجل كذلك ربيب دولت يعني دولت تسلّمه سي
رُبّ ضم وتشديد ايله حرف خافضدر خاصّة نكره يه داخل اولور معنيٰ تقليل
يا تكثيريا معنيينه وضع اولنمشدر • رُبّ ليل كشعر ليلي سوادا • فتجلى
خلالها انواد • سوادا تميزدر بشرادٍ كانهن نجوم • ونجوم كانهن شرادُ •
بشرادٍ ده با ملابست ايجوندر كانهن جمله سي موضعنده ما قبلنه
صفتدر اي مشبهة بالنجوم ومشبهة بالشراد يعني جوق يا كاهي كيجه لر

اولودكه

اولودكه سيا هلكده ذوايب ليلي كبي قرا كلق اولوب اراسنده انوار كواكب
كبي جراغان وجراغان كبي كواكب ايله پرتو وشعله بر افقه مراد سياهي ليالي
هميشه شب ترح وحزن اولمز بلكه كاهي اولودكه شب فرح وسرور دا ولور
ديمكدر رُبّ علي وزن حبلي احسان ونعمت وحاجت ومحكم عقده معناسنه
رُباب ضم ايله جمعيت وجمع نادردر ربوة زمين مرتفع رَباب بالفتح بياض بولوت
ربابه مفرديدر رباعي اربعتار بعتة وضعنه نسبتدر • اح • حرفنده احاديث
ماده سنده ذكري واردر

فصل رت

رتج الباب اغلقه
صيغة فعل ربج تحريك ايله باب كبير رتاج ككتاب مثله بر بيوك قپودركه بينه
ايجندن بر قپو اولوب بيوكيني قپرلر وكوچكندن كيررز وچقرلر اكثر ابواب قلاع
وجوامع وابواب ملوك وامرا وابواب كبارده اولور • لسُدّة مولانا علي رتاج
وذلك فخر للعبيد وتاج • يعني افندم وولي نعمتمك ايشكينه وصولا ايجون
باغلو باب كبيرا يجنده بكا بر كوچك آچق قپو واردر واولقدر اختصاص وطريق
وصول دخي بنده لونز سببا فخار اولوب سر اختصاصلرنز تاج مفاخردر
رتاج ايله تاج بيننده جناس ناقص صنعتي واردر رتاجه طاش رتايج
جمعيدر وارض مرتجة كثيرة النبات رتج البحر هاج وكثر ماؤه يعني طاشدي
وصوني جوقا اولدي رتج السّنة اي اطبقت بالجدب يعني قلت مطر وقلت
نبات ايله دايمي اولدي رتج الثلج يعني قار يغمه سي دايمي اولدي رتج للخصب
يعني كثرت امطار ونباتات هر يره عام اولدي رتج الصبي يعني يكي يوريمكه
باشلدي رتق وفتق عقد وحلّده دزمك وبوزمق

فصل رث

رث اسكي بسكي رثاث اثاث الآت ومقتنيات خانه نك اسكي بسكي سي

فصل رج

رجس قذورات مقوله سي رجز عروضده بر
بحردر اجزاسي التي كره مستفعلن دن • وهر بر رجز بحرنده اولان شعره
رَجَز دينلور رِجز كسر اول ايله قذورات وعذاب وعبادت اوثان

وشرك تاريخ وصنائده ابخو عذاب معناسنه استعمال اولنمشدر رجراج اضطراب

رجراجه مثله **فصل رح** رحموت على بفلوت مبالغه ايله رحم

ابديجي رحيق شراب وصفوت شراب وافضل شراب • ن ا • حرفنده ذكرى واردر

رحا دكرمن رحم على وزن كتف بنيت منبت الولد من الام وعاؤه وقرابت ولادت

معناسنه ٭ وارحام ودونن الرحم التى • تدانت وجلت ان يطوف بها الصهر وارحام

ماقبلنه معطوفدر ياخود واو واو ربت درايى رب ارحام ود يعني اولوركه دوستلق

وصداقت قرابتى كوركي دخولنه قريب وغريب اولمش قرابتدن اعلا وايلرو اولور

حاصل معنى بودر ارحام ود مبتدادر ود ونز وما بعدى خبريدر يعني قرابت

صهادت قرابت صدا قتدن جوق اولوركه الحق اولور مقعر رحم داخل رحم معنا

رحب واسع ويولك رحيب مثله ضاقت الارض برحبها يعني عسكر بزلت

كثرتندن زمين مع سعتها انلره تنك اولدي رحبه معروف بلددر رحال كوج

ابتمك وجمع رحله دريوكلودوه لر معناسنه **فصل رخ**

رخصت اذن واجازت وماخن فيه ده مراد اذن واجازت شرعيه در مثلا رمضان

مسافره افطار رخصت اولدوغى كبى ضد عزيمت شرعيه در يعني نيجه كه مسافر

مذكور كلفت سفرى تحمل ايدوب صوم ايتمكنه عزيمت ديلور رخا فتح ايله وجودلق

وبوللق وسعت حال **ف** رخت كيجك ثواب **ف** رخنه كرك ٭ ديوار عمر رخنه

رسيده ب حادثات • ما بيش عقل سد زخارف كشيده ام • يعني عمر ديواري

صروف دهر وحوادث روزكار سيلي ايله كيلش دلين ايسه عقلك اوكنده

سيم وزر تمويهات وتزيينات سدني چكوب حاليمه برچاره ايتمكدن آخر

مشغول ايتمشم • وحاشيه نسخه ده ما بيش سيل سد زخارف كشيده ام

واقع اولمشدر معناسي ظاهر واظهردر **ف** رخشنده اشقلو درخشان ايله

ديج لينة الهبق. يعني خوش آينده ملايم بلى ي • ى • حرفنده ذكرى واردر

ف رخش يوكرك وسخت آت وبوزات ونام اسب رستم زال وبلدم معنا

رخيمه

رخيمه سهل المنطق ولين كلام رخيص اوجوز ومباح ارخصنا الدموع

يعني كوز ياشني جوق دوكدك يا معني كوز ياشنه سيلان وجريان ايتمكه رخصت

ويردك ديمكدر وله والمثال واحد **فصل رد** ردف

كسر اول ايله اعضاء انساندن او جبه ديدكلري عضودر كفل وصغري

دخي ديلور فارسيده سرين ديدكلريدر بابنده مذكوردر اصلده بول بول

اولمش بوكملى لحم وشحمه وعند الاطلاق عجز انسان بتوسنك لحم كثيره اطلاق

اولنور اكثريسنا طايفه سنه نسبت اولنور • د ع • حرفنده ذكري واردر ردف

عات يوكسك ومرتفع كفل ردف سايل يعني بيوك واغرلق ونعومتندن اشعت

صار قمش صغري • م • ى • حرفنده ذكري واردر ردم سد رداح كيجاب بثقل وجود

واكسه بي كسلمز عسكر جراردر رداح تعارض للارض ركزا • ركز اغتيزدر اركزنك

حذفي ذوايا ايله مصدريه شبت معناسنه بابنده مذكوردر يعني بو بيله

بر عسكر جراركه تثبت واستقرار جهتندن كره زمين ايله معارضه وبرابرلك

ايدر ردع كف ومنع وزجر ردى فتح وقصر ايله هلاك وايام شديده وضيق

معناسنه • ع • ن • و • هـ • ف • حرفنده ذكري واردر وقيت الردى يعني هلاك

وتنكى ايامدن محفوظ اوله سن ردي كمثي فاسد ردء كسر اول ايله عون

ومعين وقوت رديني قليج ردينيات جميد رسيوف معناسنه رداء بالكسر

والمد ادقدا ودنر اورتيلن كساء رديف راكبك اكسه سنه بنمك وبنمش كمسنه

وشعرده بعد القافية كلمه لازمه در **فصل رذ** رذل

دون والجق كمسنه رذاذ باران ضعيف القطرات ٭ انما العيش رنة من حمام

فتح مهمله ايله يعني عيش وعشرت اولدر كه اولا صوت نغمه حمام اوله وسلاف

يشجيه المعشوق ثانيا بر شراب اوله كه محبوب اكا آب دهنيني مزج ايتمش

اوله ومدة من الشمال عليل • وبر بغورا اوله كه باد شمال اندن عليل يعني ضعيف

اوله مراد الكلية ديمكدر ووشاح من الرياض انيق وباغ وچمنستاندن

کوزل و معجب کوشه دن هتکا هلر وجمان من الرذاذ بیتر ودخی بویله بر
وقت اوله که صغیرة القطرات اولان یغموردن کومشدن یاپلمش بوججقلر
منثور اوله مراد یغمور دانه لریدر فی بروج ترابهن مخلوق وسن بویله بر قصر
وسرایده اوله سن که طپراغی طیب اوله ابیات مذکوره بحر خفیفدندر ومعنیٰ
ضرورت وزن ایچون تحریک عین ایله اوقنور فصل رض
ف رذباغده اولان اشجار تکیکی وخاصة اوزوم تکیکی ف تاک دنان یوزم
تکنک چبوغی رزئیه نقص ومصیبت عاذنا الله منها والسامعین
رذایا جمیدر رزء ضم وهمزه ایله مثله ف لدی الحرب کالاساد رزء مجمع
وفی السلم کالاغنام دفع ومنفع مثل وصفنده در یعنی دوزجنکده اسودلر
کبی مصیبت موجبدرلر وایام مصالحه ده قیونلر کبی دفع ضرورت ومحل
منفعتدرلر اذا وجدوا مثل الذباب توغلوا وان فقدوا اکل من الطیر
اقتنع مهما کان برماکل بولورلرسه قره سینک کبی اوزرلرا وشوب دوکیلورلر
واکر بولمزسه لر هر بری قوشدن زیاده جوعه طاینوب ادنی شیء ایله قناعت
ایلرلر ف رزمه جنک ف رزم مثله رزمة بالکسر ما شد فی ثوب واحد
بوغجه معناسنه من رزم الشیء یرزمه ویرزمه اذا جمعه فی ثوب واحد رزمه
رزمه بوغجه بوغجه دیمکدر بونده یوک یوک معناسنه استعمال اولنمشدر
رزانت وقار وسکینه ضد خفتدر خصایل محموده دندر رزین فعیل
بمعنی فاعلدر وقور معناسنه رزق نصیب فصل رس
ف رسانید ایرشدردی ف رسانیدن مصدریدر رسالة الطیر برکتابک
اسمیدر رسیلان لطیف محبوبلر وکوزللر خواننده لر رسیل مفردیدر خوشخوان
معناسنه در هرشیدن لطیف اولانلر دینلور ونشید خوان وخوش نغمه
طیورده دخی رسیلان طیور دیو استعمال اولنور رساتیق قرا ونواحی
وسواد بلدلر رستاق مفردیدر رسف بوفاغی ایله سیحر برک یورمک رسفان

صفتیدر

صفتیدر رسفا المقید یعنی یورودکده بوقاغیلی کبی یورمک ث ج حرفنده
ذکری واردر ف رستخیز دوز قیامت رسم مستمر یعنی قورلمش عادت وقانون
جاری ف رسته قورتلمش وصف صف بازرکان دکانلرینه وبازاره دخی
دینلور ودر بهای سر عنبر سری در رستة من یزید جوی نیرزد هزار دینار
با هزار تحسین نثار کردند سری سید واولو کمسنه واولیاء الله دن سری
سقطی معروف ولی الله دن بابنده مذکوردر یعنی اولو وسید کمسنه باشند
یا سری سقطیدن ماعدا اولان باشلر سبع من یزید بازارنده بر حبه شعیره
دکمز ایکن چونکه توباشی دشمن قوی باشی ایدی خلق انک قیمتنده بیک التون ایله
هزار آفرین بیله ونثار ایلدیلر ف دستکار قورتلمش وخلاص بولمش نسنه
ف رستم معروف پهلواندر رستم دستان اضافت ایله دخی دینلور س ه
حرفنده ذکری واردر رستم دستان ترکیب ایله یعنی رستم کبی شجاع رسل
کسر اول وسکون ثانی ایله تأنی ورفق علی رسلک یعنی تأنی ایله سیر ارسلا
ای هینا ومتأنیا رسل تحریک ایله القطیع من کل شیء یعنی دوه یا قیون کبید
برسوری دیمکدر فصل رش رشح صیغه فعل ایله ای
ربی واحسن القیام علی المال ویقال رشح للوزارة ای ربی واهل لها
وسنردردی وترلدی معناسنه رشح تخفیف ایله سیزدی وترلدی رشف
سومرملک کرشف المحب رضاب المحبوب شفة بشفة یعنی محب محبوبک
آب دهنی لب بر لب امدوکی کبی رشق نبال اوقی یغمور کبی یغدرمق متتابعا
رشاقت رجل رشیق القد ای حسن القامة ولطیفها حسن قد وقامته
دینلور رشیق کوزل ف رشیقة قد تصطلی النار راسها وتبکی بدمع
المستهام المتیم شمع وصفندهدر رشیقة شدیا وتصغیر ایله مصغر
رشیقه در مستهام البالغ فی الحب متیم عشق ومحبت کندوی عبد رق
ایتمش کمسنه هر بری بابنده مذکوردر شمعی حسن القامة بر محبوبه بر تشبیه

ايمشدر وتصطلي النار استعارهٔ مجرده وتبكي مرشحه در واصطلاء نار آتش
عشق ومحبته اشارت ايدر يعني بر حسن القد وبارد الخد محبوبه در كه با
آتش عشق ومحبت يانوب عاشق مستهام متيم دمعي ايله بكا ايلمز او حرارت
آتشدن ادين ياغه اشارتدر رشا جيلان يوريسي رشاقتجاسي • د ع • حرفنده
ذكري واردر رشوت جعل سحت يعني كرله حرام رشا جميدر الرشوة رشا الحاجة
يعني بر طيل حاجتي تعريبيدر د طشره جقرحق ايبدر يعني مطلوب بعيد المنال
ايشه دخي رشوت آني حصوله كتورر • رشا وسيله ير استعاره اولنمشدر
وجايزكه رشا الحاجة اظفار المنية بابندن تخييليه ومكنيه اوله

فصل رص

رصاص قورشم رصين محكم رصف
احكام بنيان وشيئ بر بر يابشق ايتمك رصف قلم تحريده حروفي بر برينه
دوزكون ومهندز ايتمك

فصل رض

رضوان موكل
جنت رضاب ريق يعني آب دهن • م • ع • حرفنده ذكري واردر رضاب ناة
يعني آب دهن سرد • م • ي • حرفنده ذكري واردر رضراض اوفق جاي طاشي
اسرع من السيل على الرضراض • يعني يره دوشنمش جاي طاشلري اوزرنده اقن
آب سيلدن زياده يوكركدر زيرا زمين مذكوره ده آب سيل بلا توقف غايت
سرعتله اقر انهار سايلات ؏ ففاض على رضراضتها ترقرق • يترقرق فاعل
فامرندن حالدر مصرع موزون في نثر كلامه مزج وربطا ايتمشدر يعني نهاد
جاريات ساحلنده اولان اوفق جاي طاشلري اوزرنده تلالي ولامع اولدقده
حالده اطرافندن طاشدي رضيع سود امر اوشق كرم وشجاعت جوادا رهان
ورضيعا لبان ندر • تشبيه بليغ بابندندر يعني كرم وشجاعت بر برينه متلازم
صفت كمال اولوب ميدان تسابقده هنرمند ايكي قوشلدرمه آتلره
وبر مه دن سود ايجن ايكي توأم اوشغه بكزرلر لوحا صلهم كريم شجيع وهر شجيع
كريم اولمقدر ديمكدر ؏ هو الشجاع بعد البخل من جبن • هو الجواد بعد

الجبن من بخل • يعني اول ممدوح بر ممدوح شجيع وكريمدر كه بالطبع بخلي جبانندن
وجباني بخلندن عدا ايدر زيرا شجاعت خلقي سخاوت خلقي بي وبالعكس
اقتضا ايدر نتيجه كه بخل جباني وجبانت بخلي مقتضا ايدر رضوي ككسري
اسم جبل بالمدينة المنورة ؏ ما كنت احسب قبل نعشك ان ارى • رضوى على
ايدي الرجال تسير • ما كنت احسب قبل دفنك في الثرى • ان الكواكب في الترا
تغور • سلطان محمود غازانك مرثيه سنده در جنازه سني عظم قدر ايله
جبل رضوي ير وجسمني كواكب نيره ير تشبيه ايتمشدر يعني نعشكي ال اوزرنده
كوتردكلرين كورمزدن اقدم ظن ايتمز ايدم كه جبل رضوي ال اوزرنده يوردكن
مشاهده ايدم وسني خاكده دفن ايتمزدن اقدم بلمز ايدم كه كواكب سما
طپراغه بولنمز بلور • تجاهل العارف بابندندر رضخ عطية قليله رضحي
براز احتي انعام ديمكدر

فصل رط

ف رطل كسر ايله جام
شراب ولغت عربيه ده مقادير اوزاندن بر معين عبارتدر بپاد سي رطل
كران سبك دركشيدن • يعني رطلك معناي فارسي ايله مسماسي يعني طلو
جام شرابي خوشكولد وسايغ نوش ايلديلر • تفنن عبارتدندر كران ايله سبك
بيننده مطابقت واردر

فصل رع

رعل كسر ايله
ادكك خرما اغجي ودخي يكرمي بش آتلو ير رعل دنلور رعال جميدر وارعال
دخي كلمشدر رعاف بورندن قان اقمق وبورندن اقن قان دخي دنلور ارعف
صيغهٔ امر ايله متعديدر يعني بورنت قانيني آقت ددوك رعب خوف ؏
بسط الرعب في اليمين يمينا • فتولوا وفي الشمال شمالا • رعب فاعل بسط در
وبيت بحر خفيفدندر يعني خوف وفزع صاغ الني صاغ طرفنه اوزاتدي خلق
صول طرفه فرار ايلديلر بو دفعه صول الني صول طرفه اوزاتدي پس فرار
ايده جك يناهلري قالمدي رعاع الناس خلقك احمقي وضعيفي واردل والجفي
رعي كسر اول ايله اوت رعي صيغهٔ فعل ايله اوتلدي رعي فتح اول ايله مصدر

رعيت صيغه‌سی فعل ايله يعنی اوتنی اوتلدم لو رعيته لو تمنی ايچوندر يعنی ای
كاشكی اوتنی اوتليديم مراد انده اقامت ايليديم ديمكدر باب كنايه‌دندر
رعد گركی رعدة دترمك وال وايق دترمسی مرضنه اسمدر رعشه مثله رعاة
جمع راعيدر چوبانلر وبر قومك امورينه متصدی اولان كمسنه‌لر رعيت
زيردستان حكومت اولنلر رعاة ورعيت يعنی متوليان امور رعايا ورعيت
رعونت خشونت وحمق رعناء حمقاء واری واجی سوزلو محبوبلره استعمال
اولنور لكن اصل وضع تناسبی اولنوب خاليا محبوب معناسنده مستعملدر
ف ح حرفنده ذكری واردر رعيل چكركه‌لرك پيشروی يعنی قائد عسكر جراد
رعيل جراد كه نمودار قهر پادشاه قهار بود انا على سفر لا بد من زاد كويان
بر كشتهای تير ماهی تاختن می آوردند يعنی سردار جيش جراد كه ملك قهار
قهرينك نمونه‌سيدر برلر مأمورا اسافر سفر اوزرنده ايز لا بد بزه زاد راه وتوشه
سفر لازمدر ديرك كشت زار وساير مخضرات وسبزه واثر سكرشديدلو
وجبال واوديه وسهل وحزندن آثار خضروات رفع ايلديلر تير ماهی
بابنده مذكوردر **فصل رغ** رغل وضع الشئ فی غير موضعه
رغايب عطاء جزيل ومرغوب فيه اولان اشيا نفايس مثلا امتعه ونقود كبی
ووجوه خيره دخی ديلور رغيبة مرغوب اولان شئ رغام طپراق رغم انف
استراسيمز ديمكدر اصل معنی بورونی طپراغه سورمكدر رغوه بوغود
كره‌سی وسودی صاغلدقده ياغليانی اولندقده اوزرنده حاصل اولان
كوپوكه ديلور وهرشينك كوپوكی م ح حرفنده ذكری واردر رغا البعير
صيغه‌سی فعل ايله ای صوت رغاء صوت بعير **فصل رف**
رفض ترك وحذف زوائد ايله ارفضاض يعنی كوز ياشی دوكلمك معناسنه
دخی كلور س ف حرفنده ذكری واردر رفاغ خصب وسعت حال يعنی
اوجوزلق وبوللق ورفاهيت رفيع عالی رفيع التاسع طقوزنجی فلك كه

فلك

فلك الافلاك وفلك اعظم ومحدد الجهات وفلك اطلس دخی ديلور وبونلكيل
مظروفنه عالم كبری ديلور رفرف يشل يوشنده اولان اثواب نفيسه وطنفسه
ودوشك وديبای رقيقدن اولان اقمشه رفارف جمعيدر رفارف ثنيات
جمع اولنمش اثواب نفيسه رفارف عوارف يعنی الطف وانفس عطايا عوارف
جمع عارفه‌در معروف يعنی كرم معناسنه بابنده مذكوردر رفات ضم ايله
چوريمش اشيا رفث جماع وفحش رفد كسر ايله انعام وعطيه جمعی ارفاددر رف
رفته ضم ايله سوپرلمش سوخته وكشته ودرفته يعنی بعضيسی ياغش وبعضی
تماما تالان اولنوب بردن سوپرلمش ف رفته فتح ايله وارمش ف رفتن
مصدريدر رفته رفته وارده وواره وواره ديمكدر رفق تحريك ايله يولداش
معناسنه رفيق مثله رفقاء جمعيدر رفق كسر ايله لطف وملايمت وموالفت
ضد خرقدر اذا كان الرفق خرقا كان الخرق رفقا يعنی وقتا كه ملايمت
ولطف ايله معامله ايتمك جهله وحمق وخشونت وعنفه مودی اولورسه
جهل وعنف وخشونت ايتمك باعث ملايمت وموالفت اولور كلام حكمادندر
ثمره كلام وقتا كوره سن بر كمسنه ايله لطف ايله معامله ايتدكجه كملكی زياده
اوليور چاره اولدر كه سن دخی خشونت وعنف ايله سن تا كه اول كمسنه يكيدن
ايدر دوب ملايم وموالف اوله نيجه كه ديمشلردر وفی الشر نجاة حين لا ينجيك
احسان يعنی وقتا كه احساننك فائده‌سی اولميه كملك واضطراری استعمال ايله
كه نجاتك انده‌در بيت بخيه هر چند رفو دفا الثوب ای اصلحه والحمه
ايكی قطعه ثوبی بربرينه بتوشدرمك وخرقنی اصلاح ايتمك پنداشت كه بدين
انديشه طراز مسند رسن را رفو ميكند يعنی قياس ايلديكه بو تدبير ايله مسندی
محو اولمش دكمه نقوش اتحاد محبت وتقربی اصلاح وپاره‌سنی بربرينه توصيل
ايلر **فصل رق** رقاد اويومق رقدت مثله رقيق يوفقه
رق نسيمه يعنی هواسی لطيف وخفيف اولدی واولمش رقش حيه عظيمه

د قاشی مثله رقشاء اول حیّه درکه دریسنده سیاه وبیاض نقطه‌لر اوله رقعه
یامه پارچه‌سی رقاع یازلش کاغذ قطعه‌سی طی رقاع رقعه‌لری بوکمك رقیتی
بر موضعك اسمیدر رقبات رقاقلر اصلده طا دیولتره دینلور رقیق کسر وشدّ ایله
عبودیت ومملوکیت وبر ایکنجه دریدرکه انده کتاب یازارلر رقبات اوقاف معنا
زیرا غلات وقف موقوف علیه اولنلره باعیانهم علی السویه ویریلور رقیب بکجی رقیه
ضم ایله تعویذه دینه خوان تعویذات اوقیجی فصل رك
رکب وطرد فروسیت وات سکرتمك رکب دوه‌لر اوزرینه بینمش جماعت معناسنه
اسم جمع یا جمع راکبدر اون راکبه فصاعداً دینلور وآتلولرده دخی توسعاً
استعمال اولنور رکاب جمعیدر بیوك عسکردن عبارتدر رکاب اوزنکو رکاب
اخشاب اغجدن اوزنکو رکاب فراه کران کرد یعنی فراه اوزنکوسن اغرلدی مراد
جنکده ثابت قدم اولدی دیمکدر رکض سکرتمك رکضت تحریك پا وسکرتمك
رکض الخیل تحریك پا بر اسب وسعی در دویدن تی رکضت یعنی بلا سعی
با وقدم رکد سکون رکود صوینك وهوانك ساکن اولمسی رکز بالکسر صوت
خفی وحس رکز تحریك ایله من رکز الرمح یعنی عزهرانی یره صانجدی ودکدی
ف رك طر رکن ضم ایله جانب اقوی معناسنه جمعی ارکاندر وبای بنا رکین
جبل عالی وبنی آدمدن دزین اولان کمسنه یه وصفا ولور رکن اباد شیرازده
مشهور بر تنکاه بر موضعدر آب رکن اباد انده اولان نهردر رکود چوکمك
وبر کمسنه‌یه استناد واعتماد ایتمك ب ا حرفنده ذکری واردر ومیل وسکو
فصل
معناسنه رکبه دیز رکب جمعیدر ز ق حرفنده ذکری واردر
رم
رماة کمانداران یعنی اوق آتیجیلر رمیه نشانکاه تیر دیمی
طاش واوق آتمق رمل قم رمال جمعیدر رمل عالج بر موضعدر که قمی چوقدر
وفی معاناة المفادقة لحبابهم ع کما تری الحبان فی رمل عالج مصرع موذون
نثر کلامه مزج اولنمشدر یعنی بو محبت مخلص حبا بلرندن واقع اولان افتراقك

تحمل

تحمل تعب ومشقتنده رمل عالجه یعنی کثیرة الرمال اولان یره برابر قیلنوب القلرکبی
اولمشدر وفی التکلیف علی المصابرة عنهم ع کثرجیة المرضی بغیر معالج وفراقلرند
صبره تکلف نفس ایتمکده بلا معالجه طبیب خسته‌لرك شفا وصحتنی رجا ایدوب
کبیدن پوشیده اولمیه بیت واحدی فصل ایدوب هر بر مصرعنی بر بر نثر کلامه
مزج ایتمشدر رمل تحریك ایله یاپ سکرتمکه دینلور قورت لنکی دیدکلری کبی
والجرعروضده بر بحردر اجزاسی التی کره فاعلاتن درف ا حرفنده ذکری واردر
رمص کوز بوجغنده جمع اولنان بیاض وسخه دینلور رمم چوریمك من لا یشابه
الاحیاء فی شیم امسی یشابهه الاموات فی رمم یعنی اول کمسنه که خصال الحمیده
وهنر جبلیسی ولنیوب احیا احیادن بر فرد اکا بکزمیه عالم خاك وبلاده اموات
اکا مشابه اولور یعنی کندو واموات متشابه‌لر بیننده قلب تشبیه واردر فصل
کلام من لا یشابه الاحیاء فی شیم امسی یشابه الاموات فی رمم اولمق اوزره دردر فی
شیم وفی رمم وجه تشبیهدر تشبیهده ولك تشبیه کمال مبالغه افاده لیدر احیا واموات
بیننده مطابقت واردر رمّه ضم وشدّ ایله جمله معناسنه برمتها ای بجملتها
ف رمه قوتون وجیران کبیلرك سوریسی کلّه معناسنه ك حرفنده ذکری واردر
ف رمیده اورکمش ف رمیدن مصدریدر ف رماند اورکر رماد کل کاف عربیله
خاکستر معناسنه رمح مزراق چون الف واحد رمح ازکف ابطال مانند نون تثنیه
در اضافت ساقط شد دخی الف واحده تشبیه ایتمشدر زیرا تثنیه لفظنده بوکلو
اشارت نونیر واردر یقال ثناه تثنیة ای عوجه اعوجاجا ونون تثنیه حالت
اضافتده ساقطا ولق عربیه ده مطرددر نحو الناقص والاشج اعدلا بنی مروان
یعنی رمح الف واحد کبی ابطال وشجعان النك اسلوب جسیم اعدایرا ولشدقده
اکیلوب وبوکیلوب هیئت نون تثنیه باغلق ایله نون مثنی حالت اضافتده سا قط
اولدیغی کبی اول دخی زمینه ساقط اولوردی رمق بقیه روح وخفیف باقی
م حرفنده ذکری واردر رمش قیر رمضاء بریردرکه اوزرینه شدت حرارت

شمس واقع اولمش اولور ٭ المستجير بعمرو عند كربته ٭ كالمستجير من الرمضاء بالنار ٭
يعني عمرو مكر وبدتدن حين كربتنده امداد ودعوي خلاص طلبنده اولان شديد الحر
والعطش اولان يردن خلاص ونجات ايچون آتشدن امداد طلب ايليه مشابهدر
رمض شدت حرارت رمد كوز اغريسي

فصل دن

رنت
صيغه فعل ايله اي طربت رنرشد ايله صوت وتصويت معناسنه رنات
سيوف جنكده سيوفك حالت ضربنده اولان اصواتلري رنت فعل مذكردن صوت
وطرب ايلدي معناسنه ف رنج امك ورحمت وحستلك يكي رنج خورد وبهد
وديكران كنج برد وده يعني بري زحمتله قازنوب وجمع وخزينه ايدوب ترك
ايدر وكيدر وآخري كلور واول خزينه يي بولوب خرج وتبذير ايلر رنج وكنج بيننده
جناس لاحق واردر رنود عيارلر رند مفرديدر ف رند برخوشبو شجردر وعود
اعجمي ومرسين تككي ما فاح الرياض برنده يعني ما دام كه روضه لر رند اشجاردن
نشر روايح طيبه ايلر بعدا اذا شتمام رندا هوا وايراء زندا را يعني هر كسك باشنده
اولان هوا وهوس داعيه سنك رايحه سيني توقلد قدن وبوقلد قدن صكره وهر كسك
رأيك چقمغني چقوب آتش ايتاجني استخراج ايلدكدن صكره مراد هر كيي بوقليوب
داعيه ومطلبنه اطلاع عرندن صكره ديمكدر رند وزند بيننده جناس خطي واردر ف
رنك بوير وحيله ومكر وطاغ تكه يي وكيك ٭ لنخ حرفنده ذكري واردر

فصل

رو
ف روزنهاد ف روزشماد قيامت كوني ف روز پسين مثلو وجي
يارنكي كون معناسنه ف روزي قوت يوم ومطلق قوت ونصيب ووظيفه
ف رون عجم مملكتنده برشهردر رواحل جمع راحله دركوكلي دوه يه ديلور
ساكن الدنيا راحل وانفاسه رواحل واتامه مراحل يعني دنياده هر ساكن
اولان كمسنه لا بد رحلتا يدجيدر وانفاسي بنكي وهر بركوني برمنزليدر ابتداء
منزلي اول ولادتي وآخر منزلي قبردر پس بو آراده اولان منازلده نيجه مهامه
ومفاوز وحرات وقفار واردر كه ٭ تاج جم وتخت كي بنرزد رونق حسن

عليه

عليه بكي جود وبأس روعة ٭ فلم يبق فيه الآن ماء ورونق ٭ مرثيه ده در يعني سخا
وصولت ومهابت انك فقدي ايله بكا ايلديلر وحاليا حصايل مذكوره نك
برنده آب ورونق حسن منظر قالمدي روض اول زمين در كه انده بيور صوي جمع اولوب
چوق اوت بتوردر روح فتح ايله راحتلك ورحمت وباد نسيم روح ضم ايله جان
روايع روعه نك ضم ايله جمعدر يعرد يقال رجل اروع لمن يعجبك حسنه وجهارة
منظره وريعدن نما وزياده معناسنه وهر شيئك افضل واحسن وترفنده سي روع
ضم ايله قلب ف رود ضم ايله نهر وشط غزارت رود خانه يعني شط ونهر درينلكي
وصوينك چوقلغي وساز كرشني ونغمه وكوزل اوغلان وعشرت ف رود سازان
يعني چنكيلر رويد رفق ومهل ٭ هذا الذي كانت الافلاك لو طلبت ٭ رويد
في اليوم لا ستحيت من الطلب ٭ يعني بو اول فتح محتومدر كه اكر فلك اولكونده
قضا وقدردن بر مقدار مهل وتأخير طلب ايديدي مرادي ويرليوب طلبنده
خجل اولوردي ٭ بلغت سماء المجد عزا ورفعة ٭ يعني نيل شرف ومكارم آسماننه
عزذات ورفعت جاه جهتندن وصول بولدك ٭ رويدا فما فوق السماء منزل ٭
يعني ياپ كيت ومهل ايله كه آسماندن يوقرو منزل ومكان يوقدر زيرا ابعاد
متناهي وجهات متحدد اولوب اندن اوتره خلا ونه ملا واردر ر رود سهل
معناسنه وريخ رود يعني ملايم وصفا بخش هوادر واسي ثوابت معناسنه
الرواسي من الجبال مراد جبال عظيم ديمكدر جمع راسيه در ومستحكم معناسنه
٭ فتي هجر الكرا حتي استقرت ٭ رواسي الملك حالا بعد حاله ٭ فتي مرفوع يا منصوب
على المدح در يعني بر مرد جري بي مدح ايدرمكه نوم دكل بلكه نعاسي بيله ترك
ايليوب سعي وتك وپو ايلدي تا كه يوما فيوما امري ترقي ايدوب عظايم ملكي
پايدار ومستقر اولوب پادشاه اولدي ٭ صقيل معاطف العزمات
سام ٭ قصي العفو محسود الكمال ٭ يعني بويله برفتي كه عزم وقصد
اطراف ونواحيسنك مصيقل قليجي اولوب عالي الرتبه وقعر بيراوصافي

بیعدا اولوب کمال عدل وانصافنده مغبوط عالمدر ف روید بتر وکوکرد
ف رویید مصدر ریدر ف رویی یوز دری زمین از آفتاب برآمدن دی
تازه وشدن یعنی یر یوزی مشرقدن مغربه وارنجه ف روی بتافت یوزدوندر
معناسنه اصلده تافتن بوکمك معناسنه در ف روی دردوی فارشو
قارشو بربرینه یوزه دیمکدر دواء ضم ایله فکر ومنظر دواء میمون یعنی منظر مبارك
رواء اغر یعنی دیدار سپید وخوب منظر روعت اخافت وفزعت معناسنه
وحسن جماله دخی دینلور وفی القاموس الروعة الفزعة ای الاخافة والمسحة
من الجمال اما روعة الملك واما لذة الدعة یعنی یاملك خوفی وقیغوسی
ویا راحت وشهوات لذتی مراد احتمالنا ایله ملك مانعة الجمع اولوب ملك
طلبنده اولان لذت راحت وشهوات ترك ایتمك کرکدر دیمکدر دوع فتح
اول ایله خوف معناسنه ع اذا استرت فی الروع لاحت صفایح علیهن
عنوان من النصر مکتوب یعنی وقتاکه رایت ظفر پیکر دوز خوفده
یعنی روی حربده نشر اولنه انده نصرت دیباجه ومقدمه سندن نیجه
یازلمش صفحه وسطور مشاهده ایدرسن یاخود معنی اول وقت آیت نصر ایله
محرر نیجه سیوف ظهور ولمعان ایدر دیمك اوله دوعت سلطنت مهابت
سلطنت پادشاهی باروعت وداد یعنی پادشاه صاحب هیبت وعدالت
ارباب سیوف وقلم باروعت وطلاقت لف ونشر مرتبدر یعنی عسکر باش
واخافت ایله وارباب کلام ومنشیان فصاحت وبلاغت ایله یا عسکر
مخیف ومنشیان فصیح معناسنه در ف دودکی جنکزیلرك عصرنده
پادشاهه مخصوص بر شاعرك اسمیدر رواج بالحاضر متاعك مطلوب
وکیچکن اولمغه دینلور ع بتوهمتاعی وهی کالبتر خالص وللقسوی القلب
کان رواج کان تامه درمهر وجه خطاب ایدوب دیرکه آیا بو حالده
رضانك وارمیدرکه آلتون کبی صافی وخالص هنرم کساده دوشوب

زیوف ومغشوش وقلب اولان متاعه قات قات رغبت ورواج اوله
وهی کالتبر جمله سی جمله حالیه در ع یرومون البقایا فی زمان
عجزنا فیه عن مال الرواج یعنی تمام بردن کیچمش سنوات بقایاسن طلب
ایدیورلرکه بز انده حاضر سنه مز مالی دیوانیه سن ویرمکده عاجز
وبی قدرت اولمشوزدر رواسب برشیء یره اینوب چکیشمك روض
الانف اول باغ وباغچه درکه کمسنه اکا کیرمش ویا زده اولمش اوله
ف روزند بچه ف روبر دلکو ف روباه مثله ع بشکند روبهی از تقویت
بچه شیر برکند صعوه بعون سحطت بالعقاب یعنی سنك تقویتکله
دلکو ارسلان بچه سن اکرو بیرر ودکی قوشی عون عضبکله قره قوش قنادی
قوپرر ویولر صعوه سرچه دن اوبچه بر قوشجغزدر بابنده مذکوردر
رواجب جمع رجبه انسانلرك اوك قبورغه ایله کوکس باشی ما بینینه
دینلور ع تقعقعت الاسنان فی الفم وانزوت مفاصلنا من بردها
والرواجب یعنی صاوقدن دیشلر بربرینه چالندی ومفاصلمز کوکسمز
کمکلری واقی آتش کوزه مشدری کبی بربرینه دوشلوب بوزشدی الرواجب
مفاصلنا اوزرینه معطوف والکلام بدل مضاف الیه در ای انزوت
مفاصلنا ورواجبنا ف زورکار عالم واز زورکار زورکار که زورکار
زورکار بر تافت اعلام دهد زورکار اول دنیا وعالم ایکنجی زورکار دفی
اوچنجی زورکار یعنی ایش کوجی دوزدیجی زورکار یعنی تلبیس ومزوره عمل
یعنی صاحب قوت اولان دنیادنکه لازم اولدی مصلحت وایش
کونده تزویر وتلبیسلك علمنی دوزدی وطوقدی خبر ویرر اولکی واوچنجی
بیننده وایکنجی ودوردنجی بیننده جناس ترکیب متشابه ودوزدوز
بیننده جناس قلب صنعتی واردر روی صودن طوپرموق روی
ند واو وصیغه فعل ایله فکر ایلدی ودوشندی دیمکدر رویا

رواجب جمع راجبه در انسانلرك مفاصل اصابع یاخود
قصب اصابع معناسنه مراد تفسیر ما بعده رواجب
مفاصلنا اوزرینه معطوفدر تقعقعت ولکونك شدت شففه بردنز
دیشلریمز بربرینه چالندی ومفاصل اعضامز ویا پرمقلریمز
آتش کورمش دیرکبی بربرینه دوشوب بوزشدی
مصحح الشارح

شد یای ایله شعرده اول حرفدرکه قصیده الک اوزرینه مبتنی اولمش اوله
که قصیدهٔ لامیه و میمیه و همزیه دیو اول حرفه نسبت اولنه تائیهٔ ابن
فارض ولامیة العجم دیدکلری کبی روی وقافیه بیننده اختلاف چوق اولوب
محلنده مبسوط در واضح سود امر او شجعلر ف روشن اشقلو وظاهر
واشکار معناسنه ف روشن رای یعنی نظر ثاقب وفکر صایب صاحبی
ف روشنان متعین معناسنه ف روشنا ظاهر واشکار ف روزنامچهٔ
محاسبان یعنی محاسبه جیلرک ایراد ومصارف یومیه دفترلری ف
روی اماله ایله توجه معناسنه عربجه صفرهٔ دیلور ف رویین توجیدن
ایشلنن ف روان جان وجاری وتیزرو ونافذ معناسنه در رواح بعد
الزوال عزیمت وارنجه اولان وقت ندوه اوایل شباب اکل روقه یعنی
شیخ سن اولدی ف روج بضم الجیم بغرسق لغت پهلویه یعنی لسان معانی
وفرس قدیم • وه ه • حرفنده ذکری وارد در فصل زه
ف رهی بنده یعنی عبد مملوک ف چرخ رهی یعنی فلک کا بنده سی
اقبال رهی جهان رهین بود ترا یعنی اقبال بنده وعالم فرمانکه باغلو ایدی
هزار جان گرامی بخشت جان رهی • اگرچه نیست گرامی فدای جانت باد •
یعنی هزار عزیز ومحترم جان ابتدا سکا فدا اولسون بعده انلردن کوب
بولنمدوغی حینده خدام وبنده وتوابع جانلری جانکه قربان اولسون
ف رهوار خوش رو اسب رهوار خوش ومعتدل السیر آت • آن عذر لنگ را
برهواری قبول فرمود • یعنی اول احمق یعنی نامقبول عذری بیوک عذر وخوش
رو یعنی مقبول بدل ایله قبول ایلدی ف رهی شدّ یا ایله واسع رهب خوف
رهبه مثله رهب بضمتین جمعیدر رهبوت فعلوت وزننده اسمدر
خوف وتخویف معناسنه رهیبه خوف ایده جک نسنه رهابین
نصاری متعبدلرینه دینلور رهبان مفردیدر ف رها خلاص ف

رهاینده

رهاینده خلاص اینمک وقوبو ویرمک ف رها کردن مثله رهن باغلو ودین
مقابلنده ویریلن شی کذا للنن شیئه نایب مناب دله رهین مرهون ومقید
رهان مراهنه یعنی رهنلشمک ومسابقت خیل یعنی آت قوشدرمک اوزرینه
رهن دوتمق حوی قصب الفضل فی حلبة هذا الرهان • یعنی قصب فضلی
بو مسابقت میداننده جمع واحراز ایلدی • قصب رهان بابنده مفصلاً ذکر اولنمشدر
حضرت ذی النورین امیر المؤمنین عثمان بن عفان رضی الله عنه وصفنده در
مراد قرآن مجید جمعنک میداننده ربایندهٔ قصب الفضل اولدی دیمکدر
ودر حلبهٔ رهان لطافت شمال مشک افشان مصلی هوا مصلی اوکشت
شیراز وصفنده در • ومصلی میدان مسابقده نشانکاهه ایکنجی واران آته
دینلور • وابتدا واران آته مجلی دینلور یعنی میدان مسابقهٔ لطافتده باد شمال
مشک افشان حایز قصب السبق لطافت اولمغه انک کلکشت مصلاسنه
تالی اولدی • م • ص • حرفنده مزید افاده ایله ذکر اولنمشدر ومصلی ومجلی
بابلرنده مذکوردر لو رهام شدّ ها ایله بر پهلوانک اسمیدر رهج تحریک ایله
غبار رهو محله ده بر الجق یردکه یغمور صوی وسایر فضلات میاه محله
اکا اقر سبیل میاه محله معناسنه در رهف السیف صیغهٔ فعل ایله یعنی آغزی
یوقفه ودقیق ایلدی • ومنه المرهفات للسیوف الرقیقة الحد
فصل ری
ریح رایحه یعنی قوقو وغلبه وقوت ورحمت ونصرت ودولت
وشی طیب واسیجی هوا ریاح جمعیدر ف ریش زخم ویاره وجراحت • ن • م •
حرفنده ذکری وارد در وصقال معناسنه در ریش قوش یلکی وزینت معناسنه
ریشه بریلک دیمکدر ریع بالفتح قوت اخضرار وافراط نماء اشجار ونباتات
ریعان عمر اوایل عمر واول کل شی ریعان الحداثه کبی اولی ریع کسرایله
زمینده مرتفع اولان مکان ومسیل وادی که آب سیل اول مرتفع یردن کلوب وادی یه
دوکر وجبال شواهق وجبله جیقجق طریق ف ریخته دوکلمش ف ریختن مصدریدر

ريب شك ريب دهر حوادث زمان ريبت مثله رياضي علوم هيئت
سازج وتأسيس وحساب وجبر ومقابله ومعرفت جر اثقال واستخراج جذر
واستخراج مجهولات واستخراج عروض واطوال ومعرفت موازين قنوات واحوال
موسيقي ومعرفت ايقاعات اصوليه ومعرفت مقدار ارتفاع اشخاص وسائر
متعلقات اسطرلاب وربع مجيب ومقنطرات وبو مثللو علومه ديلور ريق
آب دهن ورطوبت ثغر ريق خل بال ريض شد وكسر يا ايله صعوبتدن
ابتدا تعليم وانقياده داخل ومطيع اولان ناقه يا آتره ديلور ف ريزه
هر شيئك اوفقي قدرت ريزه بود يعني اذاجق قدرتي وار ايدي ف ريز ريز
اوفق اوفق ديمكدر ريّ صودن طويمق ريان صودن طويمش ضد عطشان ه
فاني من ريّاك سكران معتدي يعني تحقيقا بن وفرت نوش شراب عشقكدن
كيجكن لا يعقل سرخوشم ه والنبت ريان المهزة مايل شرق محاجر زهره
بالماء مهزه اينجه دال وبودا قدركه اشجارك بادبنيمدن صالنجق برلوبيدن
شرق بوغازده يا كوكسده ايجيلن صوا بركيلوب طورمق ومحاجر اطراف عيون
وزهر اشجار چچكي هر بري بابنده مذكوردر وبيت بلاغ وصفنده در يعني
نباتات واشجارك اينجه وصوي طوتمش اغصاني صيلادن ايتمده يعني ريان
اولدوغي سببيله هميشه يايقانور صالنمده ودخي چيچكلرينك كوزلري
اطرافنده كثرت رطوبتدن صوا بركيلوب طورمش مراد آبدار ومرطوب وبريق
وخوش منظر كللر وچيچكلر ديمكدر ريّا رائحة طيبه ريبال ارسلان ه
كما غضب الريبال تلو فرايسي يعني بچه كه ارسلان شكارينك اكسه بچه غضبناك
اولوب حرص ايده ريط لين وثوب رقيق ه ومسنا من السكر ما بينها بحر
ريطا كقضبانها مسنا بحرنا معناسنه وقضبانندن مراد ساق نركس در
يعني نركس روضه سنده ساقات نركسه مشابه لين ورقيق اجسام محبوباتي
يا رقيق اثواب محبوباتي چكشدرمك حالنده تجور ايلدك بحر ريطا

جمله حالتلريدر وكقضبانها صفت ريط در اي اجساما ناعمة او اثوابا
رقيقة مشابهة لقضبان النرجس ف ريسمان ايپ ريم فضل وعلو ه رم
حرفنده ذكري واردر ه

باب الزاء

فصل زا

زايف ارسلان ديلور ف زاده صدف اينجو ف
زاده يم مثله ف زايد طوغرف زايدن مصدريدر ف زاينده طوغريجي چون
طفلي كه هشت ماهه زايد يعني اول طفل كبي كه سكز آي حمل ايله انادن طوغر
وسكز ايلق حمل ايله عالم وجوده كلان مولود ياشمدوغي عادة الله جاريدر
اول طفله اول معنايه اشارت ايتمشدر سلطان محمود غازانك سكز سنه
سلطنتني سكز آي حمل ايله انادن طوغان طفله تشبيه ايتمشدر كويا دنيايي
كوه هيوب ناكام رحلت آخرت ايلدي ديمكدر ف زاد بيطوغدي ف زانو
ديز ف زانو زدند ديز چوكديلر ف ژاله ژاي عجميله باران وجر يعني شبنم
وطلو معناسنه دخي كلور ف ژاله پيكان باران تير معناسنه كثرت رمي
سهامه اشارت اولوب پيكانك مكثنه وژاله تخييليه در اظفار المنية
انشبت قبيلندندر ه لطفت بر آب سايز احسان كرا فكند بر جاي
ژاله ابر ببارد در وكهر يعني كر لطفك جوهر آب ودرينه ظل احسان
برا فورسه بولوتلو طلو بدلنه در وكوهر ياغدرير ف ژاغر حوصله مرغ
يعني قوش قورسغي كه انساندن معده مشابه سنده در ه ظ ب
حرفنده ذكري واردر ف ژاژ بيهوده ف ژاژ مخاي يعني اغز كره بيهوده
وباطل سوز چينمه زاول صيغه فعل ايله عالج وحاول وطالب ف
زال پير معناسنه واسم پدر رستم ه رشته چون يكتا شود از زور زالي
بكسلد چون دوتا شد عاجز آيد از كسستن پور زال يعني وقتاكه
رشته يكلي وبرقات اوله بر پير ناتوان زوري ايله قيريلور اما
ايكي قات اولسه رستم ابن زال اني قيرمده عجز كتوردي انفراده مغلوب بنيت

واجتماع واتفاقده غالبیت اولدوغنه تمثیلدر زاغ صیغهٔ فعل ایله مال معناسنه
زیغدندر میل ایتمك معناسنه زاغ البصر یعنی کوز قیشدی ودوندی ویاقمدی
بحرکتوردی زایلتها صیغهٔ فعل ایله فارقتها معناسنه فزایله دنمر مفارقت
معناسنه زاهر روشن زاخر ممتد وواسع وممتلی بحر زاخر یعنی عظیم اوجی
وبوجغی اولمین دریا زام صیغهٔ فعل ایله مات معناسنه واکل شدیدًا دیمکدر
زبره سنادل قمرك بر بیری ف زبان لسان وجمع

فصل زب

فتیله سنك اوجکه آتش ایلیشجك قتیر بیر • در چهره اش اشك خون سایی
جاری • برسوز دلش زبان دلیلی روشن • شمع وصفنده در اشك خونین
مراد آرین یاغدر حرارت قلبنك سوزشنه بانن زبان فتیله دلیل روشن
ف زبانه فتیلهٔ شمع ف زبانهٔ شمع مثله وآتش الاوی زبانهٔ آتش مثله ودمور
توقه دلنه دینلور زبون دفع معناسنه حرب زبون عساکری مزدحم اوبوب
اوموزه متدافع اولان حربه دینلور دارت رحی الحرب الزبون یعنی مزدحم
العساکر اولان حرب عظیمك دکرمنی دوندی • مراد شدت وکرمیت بولدی دیمکدر
زبیده خاتون خلفای بنی عباسدن هرون الرشیدك زوجه سیدر عقل
وخیرات ومبرات ایله مشهور بر خاتوندر ف زبر اوست واکرك اوست قولانی
زبرتنك دخی دینلور تجبر معناسنه ف زبردست قوی وافضل وغالب والی
سایر الله او زیر اوستادلان کمسنه ف زبردستی قویلك وغلبه زبر بضمتین
کتب معناسنه ق • ی حرفنده قیصوم ماده سنده ذکری واردر زبا مناه
قرك بر بیری • وملوك عربدن بر ملکه خاتوندر که دهاء وعقل وقوت ایله
مشهوره در

فصل زج

زج شدّ ایله مزراقك آلت حربسی
واوق دمرنی زجّه صیغهٔ فعل ایله رای طعنه باسفل الرمح ودماه بنصل
السهم زجل دفع اصوات وجلبه وتطریب معناسنه زجاج امیر نحودن
امام معروفدر زجاج شیشه فروش شیشه ساز زجاج شیشه

زجاجی کوز پرده لرینك بر بیرینه اسمدر پرده زجاجی دخی دینلور • ن • د
حرفنده ذکری واردر

فصل زح

زحاف ابیات شعریه ده بیتك عروض وضربندن ماعدا اولان اجزا
اوزانینه داخل اولان علله دینلور اما عروض وضربه داخل اولان علله
علت دینلور مجرد اصطلاح علم عروضندندر • ودخی عاجزلره اطلاق اولنور
زحاف وزحوف یعنی عاجزلر ویورغونلر زحوف دوه یورکمقدن ایغی پرده
سوردوکنه دینلور زحف پرده سوریمك ویوریمك معناسنه واول
عسکره که دشمنه یورش ایدرلر • ی • ل • حرفنده ذکری واردر زحوف
جیوش عسکرك سورنوب دشمنه سکرتمه لری ویورش ایتمه لری معناسنه
قبل انجاشت الزحوف • یعنی جیوش حرکت ایدوب قایندن مقدم زحل
کواکب سبعهٔ سیاراتك بر بیری • یدنجی فلکده اولوب اهل تنجیم قتنده نحس
اکبر ایله موسوم اولوب پیر واختیارلر واهل قری وزراعت واهالی قلعه
وجبال وسیاه زنجیلر بلدیزیدر • وبروج اثنی عشردن دلو برجی مخصوص خانه سیدر
زحل فرتوت سر دلو را در چاه حیات خاکیان افتاد • تخصیص دلو بالذکر
اختصاص مذکور ایچوندر • یعنی زحل پیره سر اولکون جنکده دلو فلکی
بنی آدمك چاه حیاتلرینه ایلیشدردی تاکه کوره سن هر بر بنك نصیبنه زحیقر
مراد ما بینی صفینده دولاب قتال دونوب آتش حرب اشتعال بولدی تاکه
کوره سن کیمك طالعی نحس اکبره قرین اولوب چاه حیاتدن خون حیات
وآب زندکانیسی یره دوکیلور دیمکدر

فصل زخ

ف زخم جراحت ف زخمه سازا اوتارنی تحریك ایده جك آلتدر زخمه زنان
مطربلره دینلور • تا بتحریك زخمهٔ سنان اوتار عناصر اربعه را بر ساز وجود
لشکر چهار صدره معلل از نومان ارغنون ناسا ذکردانند • یعنی ایکی بیك
اتلو عسکر تعیین ایلدی تاکه زخمهٔ رماح تحریکیله ارغنون بلوکیندن

زجاجی

آیریلوب اوردو وطرفینه رجوع ایلین دوردیتو نغمه مغلك تخته ساز
وجودلرنده اولان آوتار مزاج عناصر اربعه بی بدنغمه ومشوش
وبی آهنك ایلیه لر مراد انلری جمله قلیجدن ورماحدن کیجوره لردیمکدر

فصل زد

ف زدوده مصیقل معناسنه ماه درکوش کردون
کوشواری نموده وکاه در روی مهر چون آیینهٔ خوبان ختن زدوده یعنی
حق سبحانه وتعالی جلت قدرته قدرت برقوت وصنعت بر حکمتیله کاهی
قمری کوش افلاکه اسپرغه ایلر وکاهی آیینهٔ محبوبات ختن کبی چهرهٔ آفتابه
مقابل مصیقل ومجلا آیینه ایلر حاصلی جرم قمری کاه هلال وکاه بدر ایلر
دیمکدر هلالی کوشواره یه وبدری آیینه یه تشبیه ایتمشدر تشبیه بلیغدندر
ف زدایید پاس آهن وصیقللمك زدایید زنك اندیشه یعنی فکر واندیشه
زنکنی یعنی پاسنی سیلر وازاله ایلر نا زدوده یعنی صیقلسز

فصل زر

ف زرساوه التون دینه لری وقاینمش وصاف
اولمش کومش والتونی حل ایدیجی وصف ترکیب اولنوا اوندن وهنوز صوغر وعمله
کلمامش التون ف زرساوی التون اریدیجی یعنی قالجی ف زرناب صاف
وخالص التون ساغر از زرناب نرکس چیچکنك میاننده اولان بیرغی التون
قدحه تشبیه ایتمشدر وتشبیه مذکور وساطتیله نرکس چیچکنه زرین قدح
دینلور ف زرکر التونجی زراندود مغرق التون دکمه اصلده آندودن
ف زرف زای
صومعه دینلور ف زا نوزدن دکا تعظیم ایلیلر دیمکدر
فارسیله عمیق معناسنه یعنی درین وچقور وقراکلو معناسنه دخی کلور
ف زرنبود قولات وقیتقی رنك زرنبه قپون جمع اولوب یتاجق یرلری
ف زره زرخ زرده دموردن حلقه زرده نهرای آفتاب یعنی آفتاب
مضی حلقه سکه کوزلرك نورینی قهر ایلر زراپی قطیفه دن اولان فرشلر
زرنیه مفرد یدر زرنیخ معروفدر زردشت حضرت ابراهیم علیه السلامك

ملتندن بر حکیمك اسمیدر وقوشلر ایلروسنده دلیل اولوب کیدن قوشه
دینلور ف برخیز وبرافروز صلا قبلهٔ زردشت قلش اتیامنك وصفنده در
قبلهٔ زردشتدن مراد آتشدر یعنی قیام ایدوب قبلهٔ زردشت حکیمی یعنی
آتشی اتقا دایله واکا طوعر وعبادت ایله وانك سنتینی اجرا ایله بنشین
وبرافکن شکم قاقم زردشت ودخی جلوس ایله ومرطوب اولان قاقم کورکنی یعنی
قاری اوردکدن براق برخیز ایله بنشین ما بیننده صنعت طباق واردر
ذن کسراول وشد ثانی ایله دوکمه جمعی ازرار دز وبرشیئك باغلنجق وبند
ایدجك محلی زر صیغهٔ فعل ایله دوکمه لری دیمکدر زرق عا معناسنه
یعنی کورلك

فصل زش

ف زشت سیاه وبد معناسنه
زشت وخوب بد ونیك معناسنه کوتو وایو دیمکدر

فصل زع

زعفران معروفدر ارباب عزایم ودقا تعویذات واوفاقی انکله تحریر ایدرلر
زعزع حرکت شدیده زعزع ریح شدیدکه اشجاری شدتندن تحریك ایدر
پرندن قوپرور زعازع جمیعدر ی ش حرفنده ذکری واردر ف متکشفا
لعدائر عن سطوة لوحل منکبها السماء لزعزعا یعنی دشمنه بر هجوم وقهر
کوستردیکه اکر اول قهرك بر طرفی آسمانه حلول ایدیدی آسمانی یرندن اویند
زعل احلقدن اکلمك وبوکلمك وارسلان وقورت شدت جوعندن چغرمغه
دینلور زعف واسع ویومشق دلاص زعف یعنی واسع ویومشق زرخ دلاص
بابنده مذکوردر زعرور قیزلجیق اوقوعنا بر مشابر بر نشیدر

فصل زغ

زغن جیفه خوار بر قوشدر

فصل زف

زفاف عروسی
اسنادنو زوجنه ایلتمکه دینلور در شب اول زفاف یعنی کردکك اول کیجه سی
ف زف کووس الراح حمرا تسلیا من الدم فی حد الحسام المهند خمر اخحام
معناسنه خالدن وتسلیا مفعول لهدر مصالحه ایدوب جنکدن الکوتردکلری
اشارتدر یعنی ای ساقی کووسی شراب عقلی ستروسرخوش ایلدیکی حالده صون

اولا

ناکه سیوفِ هندِ بیلك چالِنَدَه واغزِنده قاندن تشلی بوللم خاصلی میدان
رزمگاهده دوکیلن خونِ احبابُ عصده وحزنندن تشلی بولوق ایچون جام مَی
ویرکه بیهوش اولوب کوکلمزی اکلدولم ٭ حدیثِ مغفر وتیغ وزره بیکسوز ٭ عقیق
باده ازان ساغر بلورین ده ٭ بباده کهن صلح مهر نو بنو روزی ٭ زپای دل
بکشاییم عقده های کره ٭ یعنی جنك وقتاله متعلق کلامی برطرف ایله
وساغر بلورینده عقیق شرابی صون تاکه بادهٔ کهن صلح ومحبت جدید دوز
نوروز ایله پای دلدن عقدهٔ الم بندلرین گشاده ایلیلم زفیر آتش یاندقده
شعله والتهابنك صوتنه دینلور وحرارتلو نفس وصوت حارك ابتداء
تهیقنده دخی دینلور که اولی زفیر وآخری شهیق در فیعل صادیهم ویزجر علیهم
من فرط خوف ادمع وزفیر ٭ لف ونشر مرتبدر علی فتح اول وثانی ایله دوه ایکنجی
دفعه ویردکلری صودن صادی عطشان معناسنه وعیش وقیر دینلور
مهری یابنده مذکوردر یعنی فرط خوفلرندن کوزدن دوکدکلری دموع تشنه
اولنلرین صوسز وحرارت انفاسلری دوه لرین زجر ایدر یعنی دوه لری
اول حرارتلر تاب وتوان کتورمیوب فرار ایدرلر

فصل زق

زقاق شهر ومحله زق شد قاف ایله طلوم معناسنه مراد شراب طلومی در
زقاق جمعیدر ٭ والزق فی روضة یسیل دما اوداجه جاثیا علی الرکب
مجلس شراب وصفنده در یعنی باغده شراب طلومی یرده دیز اوزرنه
سورندوکی حالده عروق حلقومندن قان دوکیلوب سیلان ایلر زق مکینه
واوداج تخییلیه وجاثیا علی الرکب اکا ترشیحدر ٭ فقم ارعف خیاشیم الزقاق
لنشرها علی وجه الوفاق ٭ یعنی ای ساقی شراب طلوملرینك خوننی انفنی اقت تاکه
انك قاننی اتفاق ایله نوش ایده لم زقاق مکینه وخیاشیم تخییلیه در
وارعفا استعاره تبعیه ترشیحدر زقه قوشك یورسینه اغزندن اغزه
ویردوکی طعمدر زقوم جهنمده برشجره اسمیدر

فصل زل

زلزله کرهٔ زمین یا طاغ بعض عوارض سببی ایله حرکت ایتدوکنه دینلور
زلال آب صافی آب ناب معناسنه زله شد لام ایله لغزیدن یا یعنی
قدم سورچمسی خطا وکناهده استعمال اولنور زلفی قرب ودرجه زلف
معروفدر زلف انکور مراد اوزم تکلنك دالرنده اولان اچقندر وسلسلهٔ
ادباده زلف بیزلفت آن چنان شاهدی باشد ٭ شرب خمر ایلینك سیاستی
وصفنده در وشاهده دن مراد شرابدر وبیزلفت دیدوکی زیرا شراب شرب عده
بی قرب وبی عزتدر یعنی ادبادز بحیر فکرانك کبی محبوبك بیعزتی اولادن
زلفنده مضمر شراب اولنلرك کردننه کیجوره لر زلف ایله زلفت بیننده
جناس واردر زلیه کسر اول وشد لام ایله قالی وقالیچه معناسنه زلالی
جمعیدر ٭

فصل الزم

زمخشری جار الله محمود العلامه
صاحب تفسیر کشاف عجمده زمخشر شهرنه منسوبدر زمزمه غوغا وصوت
وغزلخوانلق وکمور دمك یعنی شول آوازه دینلورکه اندن ما حصل فهم
اولنمیه هان مجرد صوت اوله ف زمستان فصل شتا ف زمرداد ماه
تموز زمهریر شدت برد زمرد اقسام جواهردن معروف ذی قیمت
طاشدر زمام یولاد زمره فشدن اولان نی کبی سازی اوفورمك ایله عمله
کتورمکه دینلور ٭ هر پرده فواره دل ٭ زمزمه کند بساحری ٭ نیك اوتوب
دلکی واردر که هر بری بر پرده مثابه سنده در یعنی بنت ریحان مغنیه
هر بر دلك باشنده بر سحر عملی وجوده کتورر یعنی مستمعینك کوکلی
اولوب حیران ووالهٔ ایلر زمزمه بنت ریحان مغنیهٔ بغدادیه ٭ ن ۱۰۱ حرفنده
ذکری واردر زمزم مکهٔ معظمه ده حرم شریفده اولان بیر معروفدر آب
زمزم اول بیرك صوسیدر ٭

فصل زن

ف زنخ
چکه ف زنخدان مثله چاه زنخدان چکه ده اولان چقوره عرف
اولمشدر زیر زنخ سوده برکسنه الم وفکرندن الینی چکه سی التنه دیکوب

متفكر اولدوغندن عبارتدر ف زنده كي ديريلك ف زنك پاس ف
زنكار مثلو وبرلون مخصوص وبر مخصوص طاشدر كه لوننه نسبت اولنوب
زنكاري دينلور ف زنك ودوم سياه وبياض معناسنه ف زنكي سياه
كوله دنجي مثلو وطايفهٔ سودان زند سكون ايله بازو وچقمق معناسنه در
اصل اول ايكي چوبدر كه بري مذكر وبري مؤنث بربري اوزرنه بندر ف
تحريك وتحرك سببي ايله ايكسنك مابيننده حاصل اولان حرارتدن
آتش يا قرلر اوست چوبغه زند وعرخ والت چوبغه زنده وعفار وعلمه
سكون دال ايله فتح دينلور ⁂ وفي الخمر معنى ليس في الكرم مثلا وفي
النور نور ليس يوجد في الزند يعني خمرده بر نشئه وار دركه يوزم تكنكنده
اول نشئه بولنمز ونورده بر ضيا وار دركه چقمقده اول ضيا بولنمز زيرا يوزم
تكنكنده نشئه وچقمقده ضيا بالقوه اما خمر ونورده بالقوه وبالفعلدر
وشتان ما بينهما ف زنهار عربيده كلا يعني ردع ورد معناسنه در وعهد
وامان وقول وقرار وحوزهٔ عصمت وكلمهٔ تنزيه ف زنهار خواه امان
خواه معناسنه ⁂ زبيم زخم اوز نهار خواه آيد بيش او بروز جنك
سيمرغ وپلنك ضيغم وثعبان هفته ديده در چنكل نشانده بچه در
كردن نهاده زهرم بر تارك كرفته مهره در دندان لف ونشر مرتبدر
يعني روز جنكده انك زخمي خوفندن عنقا مذلت برلر باش اشغه
كوزي چنكالنده وپلاندن استعطاف ايچون يوريسي وقوزنده وارسلان
خوفندن اودي دبرسنده واژدرها مهرهسي دندانده حضوره امان
طلب ايدرك كلورلر زنار رضم وشد ايله نصارانك متعبدلري بيله
باغلد قلري ايپدر منطق بزنار يعني زنار ايله قوشنمش ف زنده
ذو حيات ف زنده رود اصفهانده مشهور نهرك اسميدر ف زند
ضرب ايلر مصدري زدن در زنفل اسراع مشي ⁂ فانا النلم والبيوف كما لهت

قناة

قناة بعقد او سحاب بزنفل يعني بر سيوف ايله لا يزال مشغول وملازم
نيجه كه مزراق هميشه عقده ودوكملر ايله وبولوت سرعت حركت ايله
مشغول ومقيددرلر

فصل زو

زوايا بوجقلر
زواياي خانه اوبوجقلري زور باطل ف زور قوت زود فتح ايله اكرك
اوست قولاني تجوز ديكلريدر زوانى جمع زانيه فاحشه معناسنه
سوا الزواني اولاد فواحش ف زود خيزنا پايدار زوقوا صيغهٔ فعل ايله
تزيين ايليلر ديمكدر زورق سفينه كوچك برمه وصندل ديدكلريدر زدد
جميدر زورقان مثلو زورقيان اهل سفينه زوراء بغداد وبغداده قريب
بريرك اسميدر وواسع الصدر محبوبه عورتلره دينلور ⁂ ترك الزيارة للزوراء
اشجاني وذكر دجلتها قد بل اجفاني يعني بغدادي ترك ايتمك بني محزون
ايلدي ودجلهٔ بغدادك ذكر ويادداشتي كوزلريمي دمع ايله تشلندردي ⁂
فكيف اذكر من روح وراحته ببنت ريحانة اونبت ريحان بنت ريحانه دن
مراد زمرهٔ بنت ريحانه مغنيه در ونبت ريحاندن مراد فسلكن نبتيدر ولكن
قصد بالجمله ازهار ورياحينه در يعني بغداده بنت ريحانه مغنيه دن وباغ
وبستاننده بتن رياحين وازهاردن حاصل اولان استراحت بال وصفاي
خاطر وروايح طيبه وصفني آيا نيجه وصف ايدييم كه اوصاف كنجايش پذير
وصف وصاف دكلدر بنت ايله نبت بيننده جناس خطي وريحانه ايله ريحان
بيننده جناس تام واردر وتاء تانيث مانع دكلدر زوال فنا ف زوبين
چوموق زورة طيف دنيا وصفنده در زورة زيارت معناسنه يعني دنيا ديدكلري
انسانك خاطرنه بر خيال كلوب وكيدوكي قدر مدتدر ⁂ حرفنده ذكري واردر

فصل زه

زهير شعراء سبعه دن معروف شاعردر از كفتهٔ زهير
⁂ يا من لعبت بر شمول ما احسن هذه الشمائل بيت زهيرك قصيده سندندر
يعني لطيف قدونا زك بدن محبوب كه باد شمال وزان اولدقجه يمين ويساره ميلان

ایلدی

ایتدردا یا بو حسن هیئت وخوب شمایلی سنده نرشئ بو مرتبه کوزل
زهرهٔ سیاراتدن معروف کوکبدر ایوچنجی فلکده در منجمین قتنده سعد
اصغر عدّا ولنوب خواتین بزرك ودختران وزنان وخدّام ومطربان واهل
عیش وعشرت اولنلرك یلدزیدر بروج اثنی عشردن ثور ومیزان برجلری
مخصوص خانه سیدر زهرهٔ زهرا درین مصیبت کاه سنبله برکند یعنی زهرهٔ
فلك بو ماتمده کاه زلف وذوٴابسی یولدی ومعجر نیلکون برانداخت وکاه کوك
بو یمیش قوطه سنی براقوب باشنی اچدی وحلقهاء کیسورا بریخه کف الخضیب
بچید کف الخضیب دیو معروف کوکبه ایهامدر یعنی وکاه حلقات زلفینی
دست محنا سنه صاردی ودولادی ۹ وان بنات نعش فی دجاها ۰ خراید
سافرات فی حداد ۰ حداد عورت قوجه سیچون مدت عدّه ده ماتم دوتوب
بزکی ترك ایتمکه دینلور بابنده مذکوردر یعنی بنات نعش بو ماتمك
کیجه سنده بزکی ترك ایدوب باشلری اچق باکره قیزلر کبی ایدیلر معجا
قوطه بر دینلور بابنده مذکوردر ۹ زهره اربا دوستانت همچو میزان
راستست ۰ از نهیب ثور او شیر فلك روباه باد ۰ زهره ایله میزان وثورك
تخصیصی ذکر اولنان خصوصیت مناسبتی ایله در یعنی زهره اکر دوستلرك
لسان میزان کبی طغرو وصادق قدد ثورینك خوفندن شیر فلك مراد آفتابدر
دلکو کبی ضعیف ونا توان اولسون وثور ایله شیرك جمعیتی واقعده ارسلان
صوصیغیندن خوف وفرار ایتدوکندن مأخوذدر زهرادن سیید زهر
الکواکب کواکبك نیرّا ولنلریدر ف زهر سم ف زهرکیا سموماتدن قاتل بر
اوتدر که هلاهل شهرنده بر سم هلاهل دیو ستمیه اولنور ۹ ای تیغ ملك
درکف رخشانش هانا ۰ در چشمهٔ حیوان ورق زهرکیایی ۰ یعنی زمانه
لسان حال ایله تیغ ملك الحانیه خطاب ایدوب دیرکه ای تیغ سن پادشاه

الندن بعینه چشمهٔ حیوانده اولان ورق زهرکیا یه بنکرسن پادشاهك

شیر فلکدن مراد برج اسد اولمق دخی مناسبدر

الني چشمهٔ آب حیاتر وقلیجنی الندهٔ عین الحیوتر دوشن زهرکیا ورقنه
تشبیه ایتمشدر بیتده جمع بین الضدین صنعتی واردر زهرهٔ فتح ایله چیچکك
هر نوعی ف زهره اوده معناسنه جراءته دخی استعمال اولنور برزهرهٔ اعادی
عقل انکشت حیرت در دندان کرفت ۰ یعنی عقل اعدانك کمال جراءتنی مشاهده
ایدوب تحیّر پرمغنی اصردی زهد پرشیشه عدم رغبت دنیا پر رغبتی اولمین
کمسنه بر تغلیب ولنمشدر زهوق مضمحل معناسنه ف زهاب صوصز بنتی
وصزمتو معناسنه ف زهی کلمهٔ تحسین درکاهی استهزاده استعمال اولنور زهراه
خدعه ومکر زهراهته مثله ف زه یقه وبخف وبای کریشی فصل زی
ف زیور التون وایجو وسائر جواهر ایله اولان بزك ف زیب مثله زیغ میل ۹
کما زیغ طیر من شباك صاید ۰ یعنی نیجه که آوجی طورندن قوش صیریلوب
فجوراندی زیغ دودکادر یعنی دودکادك خلافی مراد حرکت ومیلیدر ف زیبد یاد غو
ف زیبندن یارشمق ف زیان زای عجمیله اوزمان ف کور زیان یعنی اوزمان
قولاقی وقولان بیانده اشکی دیکلریده شیر زیان شیر بیشه معناسنه وددنده
وغرنده وخشمناك وهیبتلو معناسنه ف زیان زای عربیله ضرر ف زیست
طوغدی ف برزیست طوغمدی ف زیستن مصدریدر ف زیرالام علت معنا
ف زیراك زیرا که دیمکدر تخفیف ولنمشدر زیج ضبط اوضاع وحرکات فلکیات
ایچون زیزمینده معمول اولان مراصد ایله استخراج اولان دفاتره دینلور
ف زین اکر لجام از سر اسبان فرونکشایم ۰ وهمه زین خشك نکردانم یعنی آتلر
باشندن کمی الیم واکر اوزرنده همی هیشه عرق بدن ایله مرطوب ایدوب
بولمن قوریتیم مرادات اوقرسندن بر آن بره ایمیوب مدام تك وتاز وحرب
وقتالدن فارغ اولیم دیمکدر همدین اکر اقره برزا ووریلن کیجه ده بوطرفلره
احرام اوردقلری کبی اول طرفلرده کیجه ونیصدق اوردلر زین فتح ایله کوذل
ف زیراکت واکولت الت قولابی زیر تنك مثله واعراب کلمه ده کثره معناسنه

ف زیرسار نیتز ف زیروبم یعنی ینیز وكوكرقبا معناسنه ف زیردوتا نقاده زیروبم
دیدكلری یدر ف زیر دفته اولان جامدنت جلاجل صداسی وبعضی جلاجل دینلور
آواز زیر نغمة زیر زبان زیر ینیز معنالرنه در ف زیردستان محكوم علیه اولان
كمسنه لر زی شدیا ایله هیئت • باخرزی فقیل تقول بهم • او بهی فعلت بهم
هن سیدی • بیت مكسوردر یعنی لباس وهیئت عزیزه بكا دینلدی كه كلامك
ذكوره یا اناثه سید جواب ویردمكه مرادم هم ذكور وهم اناثدر فعلت بهم ویعنی
تقدیرنده در زنافت شد ایله ارسلانه دینلور زنیا فته تاء وحدت ایله یا تا مبالغه
ایچوندر علامت تركیبی خطارة عنت السری زنافة • تطئ الاكام بذات خف میثم
جمازه وصفنده در خطارة زنیا فته میثم علی سبیل التعدید بلا عاطف اوصافندن خطاره
سرعت ایله كندكده حرصندن قویروغنی صاغنه صولنه اوردن نافه در وصف
سری كهدی سیز عامة اللیل فومیثم الخرب مامیة للنساء دن مأخوذ در یعنی خرب
نشاطاتیغنه طول قویجیده زیرا حروبه كشیری قتل اولنوب كندولر طول
قالورلر ایمدی طول عورت معناسنه اسم مكاندر هر بری بابنده مذكوردر
یعنی عامة لیلده سرعت ایله سیره حریص شیر جرانت اقدام ذات الخف ایله
دیرلر نصوب محالر قطع ایدوب نشاطاتیغندن طول ایلیجی ناقه ومیثم ایلدر وصف
اولندو یعنی زیرا حروبا یچون انذاره واراندن ایلچی جمازه یه بنوب كندو كیچوبنده
یا خود طوایف اعراب حروب وغزایه سرعت ایدوب علی الغفلة اعدایی تاخت
ایتمك مراد ایتدكلرنده بو وصفده نجیب جمازه لر انتخاب ایدوب بندكلری كیچو ندر
ف زیره مشهوردر عربیده كمون دیدكلری بیدر افسانه باغبان وزیره افسانه
مذكوره • ك م • حرفنده ذكر اولنمشدر زیبق جیوه زیبق درجاج یعنی جیوه
مضطرب زینت بزك زینة لبسته یعنی دنیا سرورینك بری دخی زینت
البسه در زیوف ناروایج مغشوش درهم ودینار زیفته صیغة فعل ایله
یعنی غشه نسبت ایلدك من زیفه تزییفا اذا نسبه الی الغش وكل

مغشوش

مغشوش مردود زیر المرأة التی تحب محادثة الرجال مع ترجل ویقال ایضا للرجل الذی
یحب محادثة النساء مع تخنث •

باب السین • فصل س ا

ف ساخت دوزدی ف ساختن مصدریدر ف ساید ازدی وسوردی ف
سایدن مصدریدر م ساورایات پیشكش معناسنه واغرلق دیدكلری اشیا سایر
كلوب كیجیجی ش غ • حرفنده ذكری واردر وبقیة معناسنه سؤوم علی وزن فعول
یعنی سایم بزیشیدن ملل كتوریجی سؤوم همزه ایله ملل شامت بزكینلك سامر صیغة
فعل ایله یعنی اندن بزكینلك اظهار ایلدی ش ن • حرفنده ذكری واردر ف
ساده نقوش حسیی ومعنوی دن خالی فلان ننك دروی پاك وصلب كمسنه لرده
استعمال اولنور ف ساده رو هنوز خطی كلمامش محبوبلر ساذج معرب ساده در
اصحاب نفوس ساذجه یعنی ساده دل اولنلر ف ساغر قدح می ساجی الطرف یعنی
كوزی اوسنق اولیوب ساكن باقیشلو محبوب ساس رعیته امر ونهی ایدیجی كمسنه
وخذ مكار معناسنه ساج بوكرك آت • ا ج • حرفنده ذكری واردر وصوده یوزیجی
سانح نون ایله مبارك ومیمون اصلده طایفة اعراب صید ایتدوكی حینده صید
صول طرفندن كلوب صاغ طرفه قاچرایسه اكا سانح دیوب تیمن ایدرلر ایدی بعده
هر مبارك ومیمون اولان شیده استعمال اولندی ساحب اتكن یرده سوریجی
كمسنه اصحاب فضل ودلالته استعمال اولنور ساحب ذیل فضایل یعنی ثواب
فضایل دامنی زیاده سعت وطولنلرك یرده سوریجی فضلدن كنایه در السابقون
السابقون مبتدا وخبردر یعنی اسلامه سبقت ایدنلر رتبه ومقام ودخول
جنتده سبقت ایدنلردر مراد ابتداء دعوتده اسلامه سبقت ایلین كمسنه لردر
اسبق سابقین رجالدن حضرت صدیق اكبر صبیاندن علی المرتضی موالیدن
زید بن ثابت نسادن حضرت خدیجة الكبرادر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
سابق مقدم ومیدان رهانده جمله دن ایلرو وارن آته دینلور ف سایه

كوكلكه ف ساير اخص خدا خلفا وملوك القابندندر ف ساير كستر شد يعني كوكلكه
دوشردي ف ساير كستر كوكلكه دوشيجي ف ساير انداز كوكلكه اقيجي ف ساير پرور
تنعم يعني دولت ونعمت كوكلكه سنك نسلنه مخفي اولميه كه ذكر اولنان اوصاف
تركيبيه اولياء نعم اولان كمسنه لره وصف اولور ف سايبان كوكلك ومعروف
چادردر ساية ومستود اغا وبنده حاكم ومحكوم پادشاه ورعيت متبوع وتابع
اولو وكوچك سايه تر بولوت سايه تر بوديجي بولوت جناس تام قبيلندندر
ساورتني صيغه فعل ايله يعني يوزيمه صچرادي سالم صحيح المزاج وصحيح الاطراف
كمسنه وابيات شعرهده علل وزحاف كيرميين بيت وحرف علتدن خالي ولان فعل
دينلور ف ساز دوزمك وآلت طرب ف سازي دوزرين چرسازي نر دوزرين
ف سازنده دوزيجي ومطرب ف ساز كاف عجميله معتدله كمسنه يه دينلور ساز
كار است يعني معتدلدر ف ساز وسلب انسانك مالنا ولدوغي دوزكلكي
ف ساز وبرك آرايش وآلات دولت وثروت جنك راساز وبرك كن يعني جنكه
آرايش وير وآلات قتالي حاضر ومهيا ايله جنك راساز وبرك كن جيم عجميله
يعني چنككك پرده لرين دوز ودوكاراليه ساهر دوي زمين سامي عالي
ساميه مثل ساحل دريا كناري ف سامان آرام وصبوري وعقل وصلاح
ومجال وحد واندازه ساره حضرت ابراهيم خليل اللهك زوجه مطهره لرينك
اسميدر ساره سيرت يعني حضرت ساره اوصافلو سالوس ظاهرده تزهد
اظهار ايليز كمسنه ساتع كوارنده يعني تيز هضم م سالمني فرهود يعني اطراف
مملكتدن بر طرفه حاكم ايليك لغت مغليه در ف سالار بيش قميكه ف سپهسالار
سر عسكر ف ساعة هو جزء من اربعة وعشرين جزءا من مقدار زمن يوم وليلة
بتمامها ق ص حرفنده ذكري واردر ومطلق وقت ودوز قيامتده دينلور
ساحه يعني ميان سراي ساقرات كاشفات الوجوه معناسنده ك طرفنده
ذكري واردر ساكب دوكيجي يعني ساقه دمدار عسكر قلب وساقه يعني

عسكرك

عسكرك اوردوسي ودمداري زيرا عسكرك بش كيني اولور چرخ وقلب ودم وصاغ
قول وصول قول ولهذا عسكر مكمله خميس دينلور ساقه نين چرخ ودمدار تغليبا بندند
ودست قضا قايد زمام ناقه جمل وقدر را بيد ساقه جدل وسوله فيه ثبات التود
وانقلاب الجمل انجه رفت بود وانجه خواسته شد فقرات مذكوره بصره ده حضرت
علي المرتضى وحضرت ام المومنين عايشه صديقه رضي الله عنهما بينلرنده واقع اولان وقعه
جمل ايله بنام اولان واقعه اسلوب وعبارت ايله ايراد ايتمكدن مراد قضيه مذكوره وقعه جمله
تشبيه اولندوغندن ايما ايتمكدر يعني بو وقعده قضيه جمل كبي ايكي طرفك دخي جنك
وقتالدر قصدي يوق ايدي لكن دست قضاء الهيه قايد زمام جمل لشكر وقدر رباني
پيشرو موخر جيوش جنك وجدل اولوب شويله كه على هذا التقدير اننه ثبات قدم
تورد توانا وفرار جمل ناتوان برابر ويكسان ايدي ولكه قضا وقدرده سابق ومحتوم ايدي
واولكه خالق قضا وقدرك ارادتي اذلينه سي تعلق ايتمش ايدي اول اولدي لا راد
لما قضى ولا مبدل لما حكم مراد حكم قضا وقدر سبقت ايدوب دايره عقل واختياردن
خارج بعض اسباب غيبيه ظهوريله بر امر كه واقع اولدي ديمكدر جمل وجمل
وجدل وجمل وقايد ورايد بيننرنده جناس لاحق صنعتي واردر م كنون بودني
انجر بايست بود ندادغم ودرد واندشه سود فقرات مذكوره بر متعلق در
يعني بو كون اولجق شي اولديكه تقدير الهي ده اولجق ايدي پس غم ودرد وحذر فايده
ايتمز ف سام نريمانك اسميدر وقوس وقزح معناسنه جمشيد سام صولت يعني
پادشاه نريمان سطوت ف سام ايين يعني نريمانك عادت ونريمان رسم ونريمان
تربيت سام موت سام ابرص حشرات ارضدن بر لجه جانوردر ف سانكين
مجلس شرابده ايچيلن بيوك وير قدح م سانكيني بكه داد ندوكه خورد وكرسيتد
دركف كيست كه دارد كه بمن داد بيار يعني مجلس شرابده بيوك طلو چكيمه وير ديلر
وكيم نوش ايلدي وكيم اله دوتدي وكيمك الندن واردر كه زمان اني بكا ويره كتورد
كورديم مراد بود نياده بر فرح مراد اوزده كام وامنيه سي المندر وبر كمسنه بير

برات سلمی ویرلمامشدر تا که بکا اول دولت حاصل اوله دیمکدر ف سال
ف سالیان جمع سالدر سالها معناسنه یعنی سنه لر و یللر دیمکدر سال کوسفند
اتراک اصطلاحنجه که هر بر سنه شمسیه بر ضبط و قاعده ایله بر درلو اسم
تعیین ایدوب خاصیت تخصیص ایتمشلردر بیانی بو وجه اوزره در که موش
گاو و پلنک خرگوش نهنک مار اسب گوسفند میمون مرغ سگ خوک
پس بو نوعه سلطانی داخل اولدقده بو ذکر اولنان اسما سمیاتنک تفتیشی اوزره در
داخل اولدوغنک استخراجی بو ایله در که هجرت نبویه دن قاج سنه کچمش ایسه ضبط
و بر عدد اسقاط ایلدکدنصکره اون ایکیشر طرح و بعد الطرح قاچ عدد قالورسه
ذکر اولنان ترتیب اوزره عدد و انتهای عدد قنقی جانوره منتهی اولورسه اول
سنه نک مخصوصی اولوب علی زعمهم اول سنه ده ظهور ایدجک احکامی تحریر ایدرلر
لا یملکون من الله شیئا و لا یستطیعون صرفا و لا نصرا م سانک جنکز یلوردن
بر ینک اسمیدر باتفاق بولادجنک سانک یعنی سانکت بیجنه قولادی اتفاقیله
مراد انک قوتیلدر دیمکدر سام صیغه فعل ایله بیع و شرا ایلدی دیمکدر اصلده بایع
مبیعه قیمت طلب و مشتری عرض ایلدی دیمکدر ف ساسانیان ملوک عجمدن
یکرمی طقوز نفر اولوب اوللری اردشیر بابکان و آخرلری یزدجرددر و انوشیروان
عادل بونلردندر ساعد بازو یعنی قول کمکی ساعده اسد و پیه قیس بن ساعده
ساقیه ارق ساقی جام شراب ویریجی ساق بالدر کمکی ساح حاء مهمله ایله علی
صیغة الفعل ای ساح فی الارض للعبادة م ا حرفنده ذکری واردر ساخ
خاء معجمه و صیغه فعل ایله غاص معناسنه یقال ساخ اصبعه فی الورم و قد
فی الارض یعنی باتدی سار صیغه فعل ایله ای ذهب سیردندر ذهاب
معناسنه ساد صیغه فعل ایله یعنی اولو سید قوم اولدی ساف صیغه
فعل ایله یعنی قوقلدی شم معناسنه و صبر ایلدی دیمکدر مصدری سوف دن
شم و صبر معناسنه

فصل س ب

ف سپاس شکر منت

یعنی بو یغمی ستمدن بیلوردم معناسنه ف سپهر فلک و زمانه و آفتاب سپهر
غم است یعنی آسمان غم در م همی تاخت کرد و زبر نکند زرد سپهر تیز مکر زیرپا نسپرد
یعنی پادشاه بو انکسارده نصکره یکرمی نفر سوار ایله جانب آردده بر مرتبه
عجله ایلدی که کندیکه زمانه ایام سرعتنده اول عجله و سرعتله کیجه مکر ایاغی الته
بلقیوب و نشیب و فراز ده یوب کیده بلکه انک سرعتنه برابر اوله و ایام سرودر
سریع المرور اولدیغی ایله تمثیل اولندی و غمی خود مشهوردر ف سبک خفیف ف
سبکسار یکل و خفیف باشلو سبق یوکر کلک سبق و برق جوانی یعنی یکلک
یوکر کلکی خفت و عقلسزلکی غرور جوانیدندر عبارتدر طریق سبق و برق
جوانی پیش کرفت یعنی یکلک غرورینک طریقنی اله الدی و اکا سالک اولدی
سبق تقدم ایمکلک م فلم لست ترضی ان اکون مصلیا و قد ارضی ان یکون
لک السبق میدان تسابقده ورهانده جمله آتلردن ایلرو وارن آته سابق
و مجلیه دینلور و انک عقبنده ایکنجی وارن آته مصلی دینلور بابلرنده مذکور
بناء علی هذا یعنی بن سنک جمله دن ایلرو و جایز قصب السبق دولت و بزرکی
اولدوغنکه راضی ایکن سن بنم نیچون ایکنجی مرتبه ده بالنسبه زیردستا اولان
دولتمه راضی اولمزسن جای عتابده استعمال اولنور ف سپر قلقان ف سپر
افکند مغلوب اولدی دیمکدر سپر برآب افکند مثلدر ف سپرد اصمرلدی ف
سپردن مصدریدر ف سپاریدن مثله در بر شی تمام اولمق یکی عمر از دل من بای باز
نکشید که دست بدست بدبکر عشق و نسپارید یعنی بر غم بندن ایاق چکمدی تا که ال
بال بنی آخر غمه داپشورمبوب اصمرلیجه سبات احساس و حرکت ارادیه دن منقطع
اولمغه دینلور سبع ارسلان سباع جمعیدر و بهایم و طیوردن ذوات ناب و مخلب
اولان حیوانلره دینلور ف سپری بحرکت دیا موحده عربده اتمام و آخر وابق
چکمنک و آخر ایام عمر چون مدت غم سپری کشت یعنی چونکه مدت رنجم ماتم
اتمام بولوب آخر اولدی تا چند بیاد عقل و احساس بری می نوش که می شود

جوانی سبزی یعنی نیجه یردك عقل وهشیارلك قنادیلر بوا فایدر سن
محو نوش ایله که بخلك آنا می لابد نهایت بولوب آخر اولسه کرکدر ایدی فرصتی
الدن قچرمه سبسب یعنی صوسن بعبید بربیر واسپسز صحرا سبا سب جمعیدر
ع . ر حرفنده ذکری واردر ف سپند اوزرلك دفع چشم بد ایچون اوتچقاری
آنکله تبخیر ایدرلر م از برای چشم زخم الحق بسوزان کو سپند . ذکر اولنان معنی اوزره
سپندیه چشم زخم الحق یا دعز کوزدر بابنده مذکوردر العین حق اثرندن
ماخوذدر یعنی یا دعز کوز دفعی ایچون تنبیه ایله اوزرلك یاقوب رقیه ایلسونلر
ف سبو نیل دستی وکوچك کوب وخاصه شراب دستوسنه اطلاق اولنور
ف سبز غبارا سرار وحسنیش دیدکلری غباره در ف سبز نیل لون وتازه وتر
معناسنه باسبز خطان سبز خورم دز سبزه یعنی تازه خطی کلمش محبوبلر ایله
غباره نوش ایدم جهنستانده تجنیس تام بابنده ف سبزه زار چمنستان
ف سبز کلشن دنیا یر استعاره اولنور ف سبزه زار شمشیر قلیج جوهرینه
استعاره در مثلا قلیجك متن ابداره وجوهر سبزینه روضه چمن تشبیه
ایمشدر سبره راء مهمله ایله صباح وقتنده اولان برودت وبارد صباحلره
دینلور سبرات جمعیدر سبرات ایام شتا یعنی ایام شتانك صاووقی صباحلری
ف سپنج اناجق آرام ایدجك مکان وعاریت وزوال قبول ایدیجی وخرابه یر
مشرف بر وکهنه وخانه صحرا نشینان درین سرای سپنج یعنی بو فانی وزایل
دنیاده ف سپری کسر اول وفتح ثانی ایله اوق ایله جیننبرسنی دیمکدر ف
سپردن مصدریدر ف سپرغم ضم ایله فیسلکن معناسنه خالیا بوطرفلرده
ریحان دینلور خنجر زبان کش بید شکل صنوبری دل را بیاد سپرغم سپرغم
ساخته یعنی بیدك خنجر زبانی شکل صنوبری قلبی ریحان وسایر ریاحین
یادی ایله آلام وغمومه سپر وقایر ایلدی سپرغم وسپرغم بیننده
جناس ترکیب متشابه واردر بید سکود اغجی بابنده مذکوردر سبا

بلقیس شهرینك اسمیدر وشجب بن یعرب لقبیدر که جمله قبایل یمن انك
نسلندندر ف سبال بیغ ف سبل مثله کوبر نیز سبال باذ ما لید یعنی کدی
دخی بیغنی یالدی تا که تکرار فاره لره هجوم ایلیه وکالذیبة الضاری فی ذریبة
الاغنام تاختنی میکرد یعنی بیغنی یالیوب فیتون بتاغنه وادمغی عادت
ایمتش قورت کبی کند وکندوی فاره لرك سوریسنه اوروب هجوم ایلدی وکبر
سو بجست وبخورد ومی خست وطرف طرف کیمنی آلادی وکیمنی اکل ایلدی
وکیمنی یارلدی ودم لدی وصنجدی سجات انوار الهی سباحت صوده یوزمك
ف سپید بیاض ف سپید دمی وقت صبح ده دیمکدر ف سپید کاری
یوغرطلو معناسنه سبیکه ذر وسیم خالص سبایك جمعیدر سبایك الثلوج
قاردك منجمد قطعه لری یعنی کومش سبیکه لرینه تشبیه ایتمشدر اظفاد المنیه بابنده
سبط ولد الولد سبطی رسول الله صلی الله علیه وسلم دن مراد حضرت امام
حسن وحضرت امام حسین در رضی الله عنهما وابنائهما الائمة الهداة
المعصومین مراد سادات کرامدر ای معصومین الاذی والسفك والهتك
سلایل یعسوب المومنین سلایل جمع سلاله در نطفه انساندر دینلور ذریت
معناسنه بابنده مذکوردر ویعسوب حضرت علینك لقبیدر یعنی ذریت
طاهره علی المرتضی کرم الله وجهه م بدور بحور غیوث لیوث . سیوف سهام
صقور بزاة . سادات مشار الیهم وصفنده در یعنی بدور فی الحسن غیوث
فی الجود لیوث فی الشجاعة سیوف فی قطع الامور والعزم علیها سهام للاعداء
واصابة الرای صقور فی الحدة بزاة فی صید معالی الامور واصناف
مذکوره هر بری بابنده مذکوردر ف سپاهی طایفه عسکر ترنك سوادی
م سپاهی که دریا وصحرا وکوه . شد از نعل اسبان کردان ستوه . کردضم
کاف عربیله پهلوان معناسنه بابنده مذکوردر یعنی بر عسکر که دریا
وکوه وصحرا اول عسکر پهلوانلرینك آتلری نعلندن عاجز وملول

وتنك دل اولديلر يعني كثرت وشدت وطنيندن دلكير اولديلر • بگذشتن در بنده را
خوابگاه • نركود ژيان يافت بر دشت راه بوكثرت سببي ايله صحرالرده نرباودلر ارسلان
خوابگاه وآرامگاه ايدي ونرنيان اشكي چوللرده كزجك بر طريق بولورلر ايدي • پلنك از بر
سنك وماهي در آب • هم اندر هوا بر پران عقاب همي راه جستند وكي بود راه
ددو دام را بر چنين جايگاه • وقپلان قيا طاشي اوزرنده وبالق صو ايچنده وقره
قوش جو هواده اوچرق سكنا دوتديلر يعني جاي وطريق بولمدقلرندن هر بري اولدقلري
مكاننده اقامت ايلدي • وساير يرتجي جانورلر وقورد وقوش كندولر ايچون بر يول
وبر محل سكنا اراديلر اما هيهات بوعرصه ده انلره راه وجايگاه بلنمك ممكن اولمدي
سنج تحريك ايله طوزلو وشوره زمين كه انده هيچ صو صزلقدن نشو اولمغندر

فصل سين

ف ستايش مدح وتحسين ايتمك ف

ستودن مثله ف ستوده ممدوح ناستوده ناممدوح ف ستاندن ف ستاندن
مصدريدر ف سترك ضم ايله بيوك اكثر بيوك وكوده ده استعمال اولنور جشن
سترك يعني عيد كبير وبيوك طوي وبيوك مجلس وسترك وبزرگ يعني بيحيا
وبهادر ولجوج معنالرينه دخي كلور ف ستم جور وظلم ف ستام كسر ايله آلت
زينت وكومشدن اكروات يعني وسقف خانه ف ستوه ملول دلتنك وعاجز
وسركردان وچابك وهيبت ف ستيز جنك وجدال ف ستيزه مثلدر ف
ستا فتح ايله بر مخصوص سازدر ف سترد حك ايلمك معناسنه ف ستردن
مصدريدر ستر فتح ايله پرده ايلمك اورتمك ستر كسر ايله پرده معناسنه ستور
جمعيدر ف ستورات وطوار ف ستوردان آخور ومير آخور

فصل س ج

سجاحت نيكي خلق شدن سجيح خلق يعني يومشق ومعتدل
خلق سجل فتح ايله صو ايله مملو قوغه سجن حبسخانه سجن فتح ايله حبس ايتمك
وماشي احق بطول سجن من لسان فتح سين ايله در يعني مدام حبس اولنمغه
زياده لايق وسزا لسانندن غيري برشي يوقدر مراد لساني همشه حبس خانه

دهنده

دهنده حبس ولسمق كركدركه صاحبي شرندن امين اولور سجنجل آيينه سجيف بالفتح
والكسر پرده معناسنه سجف تحريك ايله ايجه بل ومضمر بطن يعني بل ايجلكي ايله
وقارن چكلمه سي سجفه بالضم كيجه دن برساعت يقال سجفة من الليل اي ساعة
منه خ • د • حرفنده ذكري واردر سجسج نه اسيجق ونه صاوق معتدل بينهما
وجرى النسيم على رباها سجسجا • غضا ووشاها الربيع مفوفا • يعني باد نسيم
كرم ونه سرد معتدل وتازه خالنده ديرلوي اوزرنه وزان اولوب فصل بهار
بياض خطوطي ازهار ايله ايي بزه دي • مراد بيتن صفوف نسرين وياسمين ونركس
چيچكلرينه اشارتدر سجسجا وغضا كلمه لري نسيمدن حال مؤكده در وجلادة
مقرونة بسجاحة • كالراح تكسرها بعذب سلسل • يعني حسن خلق ايله مقرون اولا
صلابت وشجاعت برشراب كبي كه انك شدت وحدتني ممزوج آب عذب ايله صندر
اي شجاعة صلابة مقرونة بحسن الخلق وبعومة الطبيعة كشراب حاد وقد كسرت
حدتها بمزج ماء عذب سلسل سجواء ساكن ودايم سجية طبيعت سجين شد
جيم ايله دركات جهنمك بر بيدر اعاذنا الله منها والسامعين

فصل س ح

سحاب بولوت سحابة بولوددن بر قطعه • واذ سحابا جوده مثل
جودها • سحاب على كل السحاب لرفخر • جوده جمله سي سحابا كلمه سنه صفتدر
وسحاب خبر انّ در ومغايرت اسم وخبر صفت اعتبار ايله در يعني اول سحابكه
جودي ممدوحك جودي كبيدر بر كامل النفع سحابدر كه بالجمله بولوتلر اوزرنه
فخري واردر سحر معروفدر ما الطف مأخذه ودق • ع • حرفنده ذكري واردر
من قتل بالسحر قتل بالسيف • يعني هر كيمكه اعمال سحر ايله قتل ايليه لابد اول
دخي سيف ايله مقتول اولور يا خود مراد اندن قصاص شرعي اولنور ديمكدر
مبالغه دن سحبان بلغاي عربدن بلاغتيله ضرب مثل اولنور بر شاعردر
سحتها صوبي دوكدي وسح الماء بنفسه اي سال متعدي ولازمدر سحوا صيغه
فعل ايله يعني سالوا وانصبوا يعني يردن اقديلر ودوكلديلر سح سحا اي انصب

انضبا با نسيل يعني بر وصفا ولور يعني بردن دد كمك ذوكدي سحنه لين بشره
يعني اوست دريك يومشق ولطافتي وهيئت ولون سحناء مثله سحنه سوء
القنيه حال تصور كردند قنيه اكتساب معناسنه در يعني هيئت سو اكتساب
حالني تصور ايلديلر از سحنه حال تفرس كردند يعني منافقينك هيئت حاللرندن
فراست ايله فهم ايلديلر سخنه خاء معجمه ايله وزن معناسنه اولق احتمالي ايله
س خ حرفنده دخي ذكر اولندي يعني وزن حاللريدن فهم ايلديلر ديمك اوله
سحابل بنكل مستحبل اول مباح ومبذوله دركر بر وفا جركوز ذر مطلوب بر بندت
منع اولنميه بابنده مذكوردر سحيق بعيد فسحقا لابناء الزمان فما لهم
سجية احرار وطبع وفاء يعني ابناء زمانه ير اوزاقلق وبعد اولسون كه انلرده
اصلا حريت وذو حسب ونسب خصلتي وعهده وفا ايتمك طبعي يوقدر سحق
برشيئي اوفيتمق مسحوق اوفيتمش معناسنه فلما ان تعانقنا سحقنا عقود
الدر من ضيق العناق يعني وقتا كه محبوبر ايله سينه سينه ير قوجقلشدقده
معانقه نك زياده صيقلغندن وتلاصق اجسام وابدانندن سينه سي اوزرنده
اولان اينجو ايله منظوم بويتباغي وفند زدق سحور فتح ايله سحر وقتنده نيت
صوم ايله اكل اولنان طعامه ديلور سحور ضم ايله مصدردر يعني اكل سحور فتح ايله

فصل س خ

سخن كلام ف سخن پردازي سوز دوزمكلك
سخافت خفت وقلت عقل سخاوت كرم ف سخت برك وقايتي ونا موافق
وغصه وهيبتلو وغمكين واشفته وصيق بز و ترازو حسن صباح درشب
چهارشنبه ششم ماه رجب سنه ثلث وثمانين واربعمائة سخت هابط برانجا
صاعد شد رئيس ملاحده حسن صباح مذهب باطل ايله ظهور ايتدوكنده
عبارتيدر يعني تاريخ مذكورده زياده وقايتي سفلي پايه ير الموت قلعه سنده
صعود ايلدي يعني بر صعود كه ظهوردن مجاز در طرف هبوطه ترقيسي
اولوب صعود منكوس ايلدي سخل كيجي اوغلغي ف سخنه درهم مشكوك وزن

اولنمش

اولنمش معناسنه كلمه فارسيه در از سحنه حال تفرس كردند يعني منافقينك
حركت واحوالريني فراست ميزاننه اوروب نر عيارده ا... دوغن بلديلر
سحنه حاء مهمله ايله اولدوغي احتمالي ايله س ح حرفنده دخي ذكر اولندي
سخنه فضل حرارت مع وجع كلمه عربيه در سخره فشرلك

فصل س د

سدا بزطوقسنده آتمر اولان سن رشته ير ديلور واورتمه ير لحمه ديلور
بابنده مذكوردر سدير وخورنق ملوك اعرابدن نعمان امرئ القيسك نعمان
اكبر ايله موسوم در بهرام كور ايچون بنا ايلدوكي قصرلك اسميدر خ وجه فيه
ذكري وارد سديد محكم سدنه خدمه سده ضم وشد ايله باب الدار وتخت
ومحفل ف سديكر اوچنجي ديمكدر يك كس چراغي بركيرد وديكر شمعي وسديكر
مشعل الخ مراتب عرفان وعارفان ايله غيريلرك تمثيلنده در يعني برقسمي
چراغ قنديلي الدالر وبرقسمي شمع شمعدان الهالر واوچنجي سي مشعله يي
الالر وبو اوچ صنفده اسم نور وضيا مشترك در لكن لا على سبيل التواطي
بل على وجه التشكيك زيرا اولكي قسمده معناي نور ضعيفدر ايكنجيده قوي
بالنسبه وضعيف بالنسبه در واوچنجيده اقوادر اما مع قطع النظر عن ذلك
بو اقسامك انواري نور آفتابه نسبة لاشئ وبموجود درلر نيتر قلب عارف اشعه
آفتابه مشابهدر وغيريلرك قلوبي على حسب مراتبهم كيمي چراغ وكيمي شمع وكيمي نور
مشعله ير بكزرلر يمين سحاب ثم كف ابن مزيد وشتان ما بين اليمينين في
الندا لكن كلامده عارف واصلينك غيريلر دخي متفاوت الرتب اولدوغنه
اشارت وارد سدم صناديق يعني دفن صناديق من فوقهم ركيت سدم اي مدفنه
وسدم الباب والثلثة اي سده كلمه سدرة المنتهى جنتده مشهور شجرك
اسميدر سدره طاق يعني طاق سدره ارتفاع سجد كنادا عجمي

فصل س د

ف سرباش وطرف واوج واوجه لك وهوا وهوس ومراد
وشاديلق وتمام ورؤساء جماعتده دخي استعمال اولنور اقارب رابر نعمت

خویش مکنت تصرف دادن چنان باشد که عقارب دا نیش و موردا نیر و کرک

در کله سرد هند یعنی انسان اقرباسنی کندو مال و نعمتندن متمکن ایدوب

تصرفنه اجازت ویرمك اکا بکزرکه عقرب دکینه صوقمغه قرنجه یرقندیله

اوچمغه و قوه ترقیدن سوریسنه وارمغه هوس ویره لکن اقارب و عقارب بیننده

جناس مضارع واردر از سر بعض علاوت اوچندن دیمکدر ف سر باز پهلوان

ف سر امد هر صنعتك اعلا مرتبه سنده اولان کمسنه و بشقه چقمش کمسنه

و تمام اولمش و ایرشمش ف سر انداز نهادن ف سر باس کرز و چماق ف سر بی

بوك علاوه سی ف سر بارمثله ف سربسن باش باشه ف سردستن باشدن با

ف سراسر مثله ف سر بند باشه صاردجق دلبند ف سر پنجه قوی و غالب

ف سر تیزا و چی پنجه و کسکین و باشی برك و هوالو ف سر سخت معاند ف

سر چنك چری باشی و چاوش ف سر هنك چری باشی ف سرخیل مثله

ف سرحد سنور ف سرخاره التون اکنه کرخواتین انکله باش باغلرین

برکیدلر حالیا اکا سنجق دیرلر طرق معناسنه ف سر سری حماقت ف

سردستار دلبند ف سردست بلك ف سردسته دکنك ف سرانجام

آخرکار ف سرکذشت قصه های ماضیه ف سر زلفی شکسته زلفلك

دوکمی اچقده استعمال اولنور ف سرفکندی براشیه باش قومق بر اچون

حباب سرفکندی کرفتند کمی عسکرینك وصفنده در یعنی دریاده کرمکده

بو مرتبه بی پروادرلر کبی حباب کبی سطح آب ده کرمکه باش قودیلر ك

حرفنده ذکری واردر ف سرپشته دیرجك باشی واوسنی ف سر بادو ستهن

دیوارینك باشی واوستی ف سرشد یعنی فوت اولدی ترجای سرشد یعنی

برنده فوت اولدی ف سراغوش عورتلر باشه کیدکلری مرکب در

و باشلرن اورتدکلری دلبند ف سراغوج مثله ف سراقوج مثلر ف

سرخود کرفتند یعنی اکا تابع اولدیلر ف سردیر رعایا دن روش اوزدن

النان

النان خراج عرفیه وذی دیلور ف سرزنش باشه قاقق ف سرزده با

اورلمش ف سراسیمه حیران سرکشته مثله باشی دونمش دیمکدر معنی

لازمیسی حیرتدر ف سرمست عقلی زایل اولمش ف سرخوش مثله ف سرفرا

باشی یوکسك و باش یوکسکلکی ف سرفرازی مثله ف سربلند مثله ف سرفرو

باش اشغه اطاعتدن کنایه در سرفرو کرد یعنی مطیع اولدی ف سرانداز یکجکن

سرخوش که مست و خراب اولمش اوله ف سربسته مستور ف سرمهر مثله

ف سرکوبی باشه اورمقلق ف سردرکلیم براویوندر که بری باشنی برکلیمه بوردر

و آخری کلوب انی قرباج ایله اوردر اولکی بر سؤال ایدرلرکه سنی کیم اوردی اکر

اتفاقا یا فراست ایله اوردیغی بیلور سه اول قالقوب اورن کمسنه نی کلیمه یاتورلر

واکر بیلمزسه تکرار کلیمه باشنی بورر بوب یاتر تا بلنجیه دك و علی هذا القیاس

اوینرلر ف سرتشنه دمه لو ف سرکرم عاشق سرداب صوصاودجق زیر زمین

سرخاب بر پهلوان اسمیدر و رستم آتلرینك بر بیدر و بغرا تر دیلور و بر شهر

اسمیدر و تبریز شهری حوالیسنده بر جبلك اسمیدر سرادقات صحن خانه ده چکیلن

پرده لر و بیزدن دکیلن او لر سرادق مفردیدر سرطان بلانکج و بروج اثنی عشر

بونر اسمیدر که انقلاب صیفی انك راسنده اولور که منطقة البروجك معدل

النهاردن غایت بعدی اولان نقطه در و تاریخ وضافه نقطه مذکوره یه

متعلق کلامی واردر سرب نفس کسر ایله امن قلب و خاطر سرب کسر ایله قل

قوبرق و ضر بر سوری و محبوبات و جیران سوریسنه دیلور سرب العطا

یعنی قل قوبرق بلوکی سریره قلب سرایر جمیعیدر سر کسر و شد ایله مکتوم اولان

اشیا و ضمایر قلوب سراج کقطام آت یا بر متعین آنك اسمیدر ج د حرفنده

ذکری واردر ف سرشت طبیعت ف سرشته یوغرلمش ف سرشتن

مصدریدر ف سرمر معروفدر ف سرشك بکادن حاصل اولان کوز یاشی

ف سرخ قرمزی ف سرخ روی قزل یوزلو هنر و غنا و صحت بدننده استعمال

ولنور ف سرخ رويي فلان سرخ رويي كرد يعني هنر ويوز آقلغي ايلدي
يا سرخ كنم رويي بدان يا كردن يعني اول هنرده افتخار ايله يا يوزيمي آفرين وتحسين ايله
آغردم يا خود بويمي قزل قانه بويايم • سرخ كلمه سي معني حقيقي ومجازيسنده
استعمال اولنور سري كغني اولو وسيد وشريف كمسنه • واولياء الله دن سري
سقطي ديكله بنام بر ولي در كي بدان خاكدان فر وارد • هر سري كو سر سري
دارد • يعني نيجه بو دنياي فانيده باش اكر اول باشكه اولو وشريف باش صاحبيدر
يا خود اول باشكه انده اولولق هواسي وداعيه سي واردر يا خود اول باش كه
سري سقطي بر مثابه باش صاحبيدر اولكي سر تسميه الكل باسم جزئه بابندندر
هر كه جز دوست هيچ نشناسد • هر كه جز يار هيچ نشمارد • بو بيت وما بعده
سري دن علم سري سقطي ولدوغني تائيد ايلر يعني اول كه محبوب حقيقي دن
غيري بر قطعا التفات ايتمز وبلمز وصايمز • نام خويش از ميانه بر كيرد • كام خويش
از زمانه بردارد • ودخي نامني انانيت دائره سندن اخراج ومرادني زمانه
آماللرندن دفع ايدر يعني بو مقامده اولوب حطام دنيايه ميل ايلمين مرداني
خدا اندر دنيايه باش اكومز خوادثندن خوف ايلمز بلكه هميشه غني بالله وفي
امان الله اولوب نوايب دهردن امين اولور سرات اشراف وسادات جمع
سري در ف سراي پادشاهلر واولولر خانه سي ف سراي خراج ديوانخانه
ف سراي سپنج خانه اهل الصحرا او دنيايه ديلور ف سرابستان درونده عمارت
وصفه لر وغيري بستلر بنا اولنمش باغه ديلور ف سراچه حجره وكوشك ف
سراچه خاكي دنيا ذره كه بنقد چو انيست كم شد از كف عمر در دين سراچه
خاكي كه دل خرابم از و • خواب خيال خاك ميشوم • بدان هوس كه زد عمر
باد بايم او • بعض قديم الايامدن خراب اولمش ولايت وعمارتك زمينندن
طپراغي غربله ليوب صوايله يايقرلر واندن بعض التون وكومش پاره لري
وقيمتلو جواهر طاشلري بولورلر واول عمله قشع وعاملنه قشاع ديرلر •

ابيات

ابيات مذكوره بو اعمال اوزره مبتنيدر يعني اول پارهدر كه بخيلك نقدي
كف عمردن دوشوب بو خاكدانده كم اولدي كه بن اندن ويرانه دلا ولمشدر
بن خواب خيال خام ديده سينك اشكيله بو ويرانه دنيا طپراغني غربيل حشر
اولوب يايقرم اول هوس ايلركه شايد كف عمردن دوشوردوكم ذره عمري تكرار
بوليم ف سراپرده اول پرده دركه سراي پادشاهده خواتينك اوكلرينه
چكرلر وخيمه اطرافنده چكدكلري حوليه دخي ديلور واولوچادر معناسنه
سريه بش نفردن اوچيوز نفره وارنجه اولان عسكره ديلور خير السرايا
اربعمايه دخي واردر اولشدر سره كوبك باء عربيله وهرشيك وسطي مقطع
سره مكان ولادت سرا قمرا ميلر ف سرود آواز سر باضم ايله خيلدن
وجير اندن وبيانه اشكيندن بر بلوك م سرغوب نعمت وانعام معناسنه
خوادم لغتي در ف سرد صاووق م سرى رمه بر حاكم اسميدر سراه شادلق
وسعت حال سرو شجر معروف چو از سرو بن باغ كرد ده تهي • بكير دكيا
جاي سرو سهي • يعني وقتاكه باغ سرودن خالي اوله قور واوتي وبنا تاتي
ناچار سرو سهي بدلنه الورلر بر كمسنه برغيرينك طلبنده اولوب الذكير مدتي
تقديرده بدلنه ادني شيئه راضي اولمغه تمثيلدر ف سرو آزاده مثل سراب
فتح وكسر ايله آيك آخري محاق معناسنه سراب معروفدر سرب فتح ايله
الماشية كلها يعني بالجمله مواشي بر اطلاق اولنور والطريق والوجه
سرعان اوايل ناس • وان دام تر الم يدع سرعانه لسابقته في البر موقف
راكب يعني بر عسكر كه كثرت وازدحامندن اكر واسع چول وصحرايي
قصد ايلسه اول عسكرك اوايل ناسي اول بريري طولدروب كيروده مدد
اولنلره بر آتلو طوره جق يرا ليقومز ف سروش ملك وخاصة حضرت
جبرئيله ديلور ف سروشيان جمعيدر سرحان قورت سراحين جمعيدر
سراحين شيطان الرحين راقد • عديم فريه لم يكتحل برقاد • يعني قورتلرك

اصل وحقيقي

کیجه لرده قیونر وارمغه اغوا و تضلیلنه موکل اولان شیطان اویودوغی

وقتده چیلاق وکوزلری اویقوکورمدوکی حالده سیر ایدوب قطع راه و منزل

ایلدی سراحین و سراحین بیننده جناس مرکب مستوفی واردر سری

صیغۀ فعل ایله کیجه یوله کتدی دیمکدر سری کهذی سیر عامة اللیل ز ی

حرفنده ذکری واردر ف سرو بوینوز وکوسفندی که کرک رهر حیات

اوبودا اورا سرکیی زدکه الف قدا ودا الکرد یعنی اول نوج که حیاتی سودسنک

قورنی ایدی اکا بر بوینوز اوردیکه الف قدی ایکی قات بوکوب دال ایلدی

کوسفندن مراد کبش موتدر وجه تسمیه دوز قیامتده موت بر کبش صورتنده

کتوریلوب ذبح اولنه وعنی خبرندن ماخوذدر خاصلی اجل ستماسی ابریشو

نوت اولدی دیمکدر سربال ذرخ سرابیل جمیدر وکوملک معناسنه سرهال

ایق طونی سرابیل جمیدر سرح کندو باشنه ارسال اولنان مواشی یه دینلور

غ ده حرفنده ذکری واردر م سرقوتی جنکزخانک خاتوننک اسمیدر الغ نوین

اناسیدر م سرامیشی تغنی و غنا معناسنه جغتاییدر م سونمیشی سرامیشی

فرهود یعنی طوی و غنا ایتمکه امر ایلدی سرج اکر سراج چراغ و آفتابه دینلور

سرتیر شده اوبا ایله اول جادیر درکه اوللک ایجون اوله خاصکی دیدکلری

سرتیی اناز افراسیاب باطفلان ده دوزه انجا یافت ایشا نرا برگرفت یعنی

افراسیابه مخصوص اولان خاصکی جادیری اون کونلک اوشغیله انده

بولوب الذی وطولادی حضورینه کتوردی ف سره ایو وفایده لو و رایج پاک

انجه ف سرین اوجا دیدکلری عضودر عربیده ردف دینلور صغری وکفل

معناسنه اصلده عجزه بیتشن لحم کثیره دینلور و زلفش خلاف قامت

قامت خلاف زلفشی ضد میان سرینی ضد سرین میانی یعنی زلفی ایله

قامتی ومیانیله صغریسی ضدکاملاردر زیرا قامتی بمرتبه مستقیم

ومستوی ایسه زلفی اول مرتبه مستدیر و معوجدر وبالعکس ودخی

میانی

میانی تقدیر با ریك ایسه ردفی اول مرتبه قالوندر وبالعکس معناء مراد بودر

لکن تقدیر بنسبت مذکوردن دوردلازم کلور و اوصاف مذکوره اعضاء اربعه نك

کمال حسن اوصافندندر ازمیان وسرین او معلوم شد که کوهی موبی توان کنی

محبوبك اینجه بیلیندن وقالوندن وعمتلی کفلیندن استدلال اولنور که کوه کرانی

بر قیل ایله یدمک ممکن ایمش لطف کلام ظاهردر ف سرکه معروفدر و دوی ساقی

خوان جان در چهره وکفتار لب هم نمك هم سرکه هم حلوا زخوان انکیخته

لف ونشر مرتبدر حاصلی ساقینك صفحۀ رویی سفرۀ مائده روحدر و اول

مائده نك لوازمندن اولان سرکه سی چهره و نمکی کفتار وحلواسی لبیدر چهره

ساقیده اولان اعراض ورویی ترش وناز وجفاسی سرکه یه ودنکین خوش مزه کفتاری

طوزه ولب شیرینی جان حلواسنه تشبیه ایتمشدر کلامده مراعات نظیر واردر

سریر تخت واسکمله ف سرایکسر ایله تغنی ف سرایدن مثله فصل

س ذ ف سرلایق وجزا معناسنه فصل س س

ستست کوشك وضعیف فصل س ط سطوت قهر مع شدة

الاخذ والبطش سطا علیه صیغۀ فعل ایله یعنی اوزرینه اتلدی وهجوم ایلدی

وانی قهر ایلدی ف ی حرفنده نیتصوم ماده سنده ذکری واردر سطح هر

شیئك اوستی واصطلاحده طولا وعرضا انقسام قبول ایدوب عمقا انقسام

قبول ایتمینه دینلور لدی المتکلمین جوهر وعند الحکما عرض مقوله سندن اولوب

نهایة الجسم دیو تعبیر ایدرلر سطری بر سطر دیمکدر سطل باقردن معروف اناءدر

فصل س ع سعاد محبوبات عربدن بریدر لیلی وسلما کبی

که شعرا اوایل قصایدده انلر ایله تشبیب وتغزل ایدرلر نیجه که کعب بن زهیر

قصیدۀ لامیه سنده بانت سعاد فقلبی الیوم متبول متیم اثرها لم یفد

مکبول وما سعاد غداة البین اذ رحلوا الا اغن غضیض الطرف مکحول

امست سعاد بارض لن یبلغها الا العتاق النجیبات المراسیل دیو تشبیب

ایتمشدر سعایت چوقلقلو سعایت سعی بجج بود یعنی چوغلقلق چوغلقلرینی کسنه‌لرک
مطلب ومرادینی حاصل ایتمکه سعی وسبب اولدی مراد سعایت اولنانک حقنده
سعایت وسیله‌ء حصول مطالبی اولدیغی دیمکدر بیافت کام ونشدانددان
مجادلرکم یعنی تمامًا مرادینی بولوب هیچ بر نوع تعویق عایق ایله مطالبی کم وناقص
اولدی امور العالم متعلقة بالوسایط والاسباب ویتحیر فی توافقها اوهام
اولی الالباب یعنی مدار امور عالم قطب وسایط ومرکز اسباب اوزره دایردر لکن
بعض وسایط فی النظر حاجتک تمامیسنه موضوع ومقصود ایکن وجود پذیر
اولمسنه سبب اولور وبعضیسی تمامیسنه متعین ایکن عدم حصولنه علت اولور
پس بو توافق مخالفنده ظنون وعقول ارباب لب عقول تحیرده درلر والتسلیم
اسلم والتفویض احکم سعدی معشوقات عرب بریدر ع هـ حرفنده ذکری
واردر سعدان افضل مراعی ابلدر بر نبتدر بر نوع دکنی اولور که زیاده
سودلی اولدوغندن طایفه‌ء اعراب حلمه‌ء تدنی اکا تشبیه ایدرلر ماء ولا
کصدی مرعی ولا کالسعدان صدی تصغیر ایله اعذب میاهدن بر صونک
اسمیدر پس بر موضعک صوینی واوتنی زیاده جودت ایله وصف ایلسه‌لر
تمثیلا بو کلامی ایراد ایدرلر یعنی بر صو که عذوبتده ماء صدی اکا ایره مز
و بر اوتلق که لذت ونفعده نبت سعدانه اکا معادل اولمز سعد السعود
منازل قمردن بر منزلدر آواخر جدی ایله اوایل دلوده اولور سعد الذابح
کذلك بر منزلدر برج جدیده اولور سعد السعود لکل داع مخلص
ولکل من یشناك سعد الذابح سعد الدوله یهودینک مرحمنده در حاصلی
دوست ومحبتینه سعد الدوله سعد سعوددر بخشایشده و روی کشایشده
ودامن افشاننده واعدا ومبغضینه سعد الدوله سعد ذابح درکشنده
اوزرینده در سعد الدوله بر یهودینک اسمیدر که ارغون خان عصرنده
جمله الملك پادشاهی اولوب امور سلطنت ایلخانی وحکم وسیاست قاآنی

دست

دوست نادرستینه تفویض اولنمش ایدی ذکر احوال سعد الدوله یهودی مراد
یهودی مذکوردر که حکومت ارغون خانیده احوال اعجوبه اوزره زمان ابدی
برات انشا بمنشور قدر و قضا وطغرای یفعل الله ما یشاء ددهر وقتی از
اوقات وهر قرنی از قرون چون خواهد که ساکنان خطه‌ء سفلی و بستکان
طبایع انسی را از خواب ارتیاب انتباهی دهد وبعضی بسبب زعقیدت واثام
تباهی بتشبیب سیاط سطوت تادیبی کند در عالم ملك که مطیع عالم نفس وکلمه است
وا ومنقاد عالم عقل کل اعجوبه اندازد یعنی موجد عالم جل جلاله وتقدست
صفاته برات قضا وقدر ونشان سامی یفعل ما یشاء ویحکم ما یرید ایله
وقتا که سکان توده‌ء سفلی وبند چهار عناصر اسیرا اولنلری مراد بنی آدمدر
خواب شکوك وظنوندن متنبه وبعضیلرین سوء عقیده واکتساب آثام
وضلالت سببی ایله قهر وغلبه واخذ وبطش تحبیسی ایله تادیب ایتمکه ارادت
ازلیه‌سی تعلق ایلیه اوقاتدن هر بر وقت واعصاردن هر بر عصرده عالم شهود دده کرا بو عالم
عالم ملکوت وامره مظهردر که اول عالم دخی عالم عقل کل یعنی لوح محفوظ وقلم
اعلا بر مظهردر واندن مستفیضدر بر طرح جدید اعجوبه ایجاد ایلر وان دامو جب
ترغیب اکثار جمعی وواسطه‌ء ترفیه وترغید اوقات طایفه‌یی سازد واول
اعجوبه بعض طایفه‌نک صعوبت احوال وشدت ایام ولوزیدین جوارح واعضا
موجب وبعضیلرك ترفیه حال وسعت عیش واوقاتنه واسطه‌ء عادی ایلر
ترغید ایله ترغید بیننده جناس مضارع واردر لیهلك من هلك عن بینة
ویحیی من حی عن بینة یعنی تاکه مشارف علی الموت اولان کمسنه‌لر حجج ظاهره
ربانیه معاینه‌سی ایله فوت اولا لر وزندکانیلك حالنده مستمر اولان کمسنه‌لر
آیات باهره حقانیه مشاهده‌سی ایله زندکانیلك ایلیه‌لر شویله که بوندن
صکره انلردن برینه اعذارده جای تعلیل ومعذرت قالمیه ودر ضمن ان دقایق
قد جعل الله لکل شیء قدرا بر صفحه‌ء مکونات لامع کردد واول دقایق صنایع

[illegible]

بر حکمت ضمننده اول حکیم لم یزل هر شیئه بر تقدیر یا بر مقدار تعیین ایلدوکی
بلا قبول تغییر صفحهٔ چهرهٔ مکوناتنده ظاهر و لامع اولور تا نقاب اشتباه از
محاذات صور افکار مرفوع شود تا که صور افکاراوزرینده اولان ستور اشتباه
وجوب وجود فاعل مختار یفعل ما یشاء و محجب شکوک وجود وجوب مرید
مطلق یحکم ما یرید مرفوع وصفوت بیانات با اثبات توحید مطلق جل شانه
وعظم سلطانه مشفوع ودخی صفای اعمال قلوب عباد براهین اثبات
توحید ذات واحد مطلق ایله متلو و مزدوج اوله فقرهٔ اولی وجود الرمعبود
بالحق و فقرهٔ اخری توحید ذات واحد مطلق ایچون سوق اولنمشدر ممهد
این مقدمات و محرر این جهات حکایت سعد الدولهٔ یهود نیست بس صفی
الدوله ایهری یعنی بو مقدمات تقدیمنه سبب ارغون خان عصرنده ظهور
ایلین سعد الدوله یهودینک واقعهٔ اعجوبه و حکایت غریبه سیدر که اول
عصرده جلهٔ الملك و مؤتمن و مستشار ایلخانی ایدی بی دولتان قوم یهود
زادهم الله تنکیلا لقب مقلوب خود را برسم البویه بدولت اضافه کردند
یعنی بی دولت اولان قوم یهود یهودیء مذکور سببی ایله هر بری لقبلرینی مقلوبلرینی
آل بویه طریقی اوزره دولته اضافت ایلدیلر زیرا آل بویه بالجمله عضد الدوله
بهاء الدوله شرف الدوله دیو اصحاب القاب ایدیلر بو نبه بختلو دخی اول عصرده
فلان الدوله و فلان الدوله دیو کندولره بر لقب اتخاذ ایلدیلر اما نه
اضافت معنوی کویی کسوتی بود بر قامت ایشان لیکن زیرا یعنی اضافت
مذکوره نزکه اضافت معنوی حقیقی معرف یا مخصص اوله بلکه وجود تقتیل
نا پاکلرین اصلاح و تخفیف ایچون اولوب مع هذا اول دخی کویا انلرك قامت
نا مستقیملرینه بر کسوتدر که عدم لیاقتدن اوزدلرنده قرار ایتموب کویا یره
دوکیلیوزمیادیمزم و جای جنده القاب ایدی دیمکدر و لقب مقلوب
دید و کندن مراد مثلا فی الحقیقه سعد الدوله دیدکلری نحس الدوله

وصفی الدوله دیدکلری کبی الدوله معناسنه و علی هذا القیاس ایدی دیمکدر
سعود فلك مراد سعد لفظی ایله معنون اولان کواکب عشره در سعد السعود
سعد بلع سعد الاخبیه سعد الذابح بونلر منازل قمردن درلر سعد ناشره
سعد الملك سعد الهمام سعد البهام سعد مطر بونلر هر بری ایکیشر کوکبدر که
من حیث المنظر ما بینلری بر ذراع مقداریدر یعنی باز مذکورلك هیئهٔ امکنه
و معتشی کواکب مذکوره درکه سعود فلك انلردن عبارتدر سعد اتفاقی
عوامك کوزدولت دیدوکی معناسنه در م ن حرفنده ذکری وارد
سعلاة صحرا مخلوقاتندن شکل جادیه زنجیه ده کثیر الشعر بر مخلوقدر
بعض صحاریده کورلشدر غول بیابان دخی دینلور غ و حرفنده زیاده
تفصیلی واردر

فصل سغ

سغبه معروض معناسنه
و مجاعة مع التعب و زبون دیمکدر مال از تعرض ارباب تغلب سغبهٔ
آفات و مخافتست یعنی مال ارباب ظلم تعرضی سببیله معروض آفات و مخافتدر
سغد سمرقند سمرقندده بساتین کثیره و اماکن نزهته مشتمل موضعدر جنات
اربع دنیانك بریدر عدا و لیتوبه سعد فتح اول ایله یعنو معناسنه یقال
اغضبه الله بسغد معدای مطرهتی

فصل سف

سفرجل ایوه ۹ و کرات بتر فی غصون سفرجل مثل الانامل شبهت بصولج
فی غصون سفرجل خبر مبتدادر و مثل الانامل و شبهت بصوالج غصوندن
احوال متداخله یا مترادفه در ای و کرات بتر حصل فی غصون سفرجل مثلا
للانامل مشبهة بالصوالج و جایزکه خبر شبهت اوله و بیت باب اکتفادن اوله
ای شبهت بالصوالج و الکرات یعنی شبهت هذا المجموع بهذا المجموع حاصلی
ایوه شجرینك دال و بداغنده التون طوبلری کبی اولان ایوه کوی و چوکان
تشبیه اولنمشدر دیمکدر سفارت میانه قومده لاجل الصلح اولان
رسالته دینلور بوساطت سفارت ما زیبکری مرغ منقاری که چون

و جایزکه خبر شبهت و الملح اوزره صولجان
باشی بو مرو حوض اوله دکوره صولجان
و معروف قعقعد اوله دایمشی

وصفی

بصفیر صریر نا غاز دطا و بسان خواطر اهل کمال در جلوه آید وطوطیان
نشیمن قدس شکر شکن شوند قلم وصفنده در یعنی اول مار هیئت ومرغ
منقار وساطت رسالتی ایله که وقتا تحریره کلوب آوازه باشلیه طاوس سان
شواهد خواطر ارباب معارف انشا وعبارات را یقرأ غما الذر حرکته کلورلر
وطوطیان شکرخوار معشش معانی غیبیه ومضامین لاریبیه رصید
اولنورلر نشیمن دلاحنل وتی شربوه سینه دیلورهر اوتورجق یره توسع اولنمش در
باننده مذکوردر که الف صورتی که چون کاف اذا ذل اذا ل باذ با نون الف کوفته
یعنی بر الف هیئتلو که ازل آزال ابدا عیدن کن امرینک کافی کبی نون ایله
الفت دوتمشدر مراد دوات نوبیردن وازل ازالدن مراد کلام قدیم در نون
والقلم آیتنه اشارتدر والف ایله الف بیننده جناس محرف صنعتی واردر
مختطی یعنی برتازه خطلی کلمش محبوبدر که آلخ خطدن مراد تحریر اثر توریه در
صفرایی مزاجی نزار نبی الاصفر که بر حجت سقم اوکونر زرد وتلخی دهن
ونزاری تن کواهست یعنی بنی الاصفردن اولمیوب اصفرار روی تلخی دهن ونزار
بدنی بیمار اولدوغنک صکوک وحجتنه شهود عدولدر تلخی دهندن
مراد مرارت مرکبه توبیردن ساعیی که در ساعتی بل بکچشم زد از قیروان
شام مختطه بلاد الثلج رود قیروان قافله معناسنه ومغربده بربلدک
اسمیدر باننده مذکوردر یعنی بر سریع السیر ساعیدر که طرفة العینده
اقلیم قیروان مغربدن تا اقلیم بلاد الثلج مشرقه وادنا اقلیم اولدنه مراد دوات
ومرکبدر واقلیم ثانیدن مراد صحیفه سفید کاغذدر خطه لفظنده تحریره
حسن توبیر واردر حاصلی لحظه بصرده دوات ومرکبدن تحریر کاغذه واردر
دیمکدر مذکوری کالحبلی یزداد فی الحنین یعنی بر منکردر که ایکی جانلو خاتون
کبی وضع حملده بکا وحزنی ارتورر منکر دیدوکی زیرا غرتبه ده قلم مذکر
وصفی ایله توصیف اولنور قلم اعلا دیدلگی کبی کالحبلی یزداد فی الحنین

ديدوكي

دیدوکی حین تحریر الفاظ ده صریر خامه یه اشارتدر الف بقطع لمواصلة الکلیم
یعنی بر الف قطع دکر محبوب وحلولک دردنز دیرمان مواصلتی ایچون قطع اولنور مراد
حین تحریرده قلمک قطع اولندوغیدر قطع ایله وصل بیننده مطابقت وجمع
بین الضدین صنعتی واردر معنوهی بر ناقص العقلدر که مکثاری ومهذاری
اوبرغته دلیلی لامع وبرهانی باهر چوق سوزلو اولوب هذیان سویلدوکی معتوه
اولدوغنه دلیل ظاهر وحجت قاطعه در حدیث سنی هم در صغوان حداثت وانغوان
نشو بر خواستی اوچون مقیمان منزل مشیب جز بدست نباشد یعنی بر کنج فتادر
که ابتدا کنجلکنده واوایل نشو نما سنده قیام مراد ایتسه منزل پیری ده
صاحب مقام اولان پیر واختیارلر کبی دستیاری غیر ایله اولدوغی جهتدن
قیام ایده مز حاصلی حرکت وتحریرده دست کاتبه محتاج اولدوغنه اشارتدر
نمام ینتمی الی اصحاب الیمین بودخی بر لعز بیدر که نماملر اصحاب شماله منسوب ایکن
بو بر نمامدر که اصحاب یمینه نسبت اولنور صاغ الایله عمل کلدوکنه اشارتدر
ونشرب فی الدرکات الاسفل المهل والغسلین یعنی بودخی عجیبدر که اصحاب یمیندن
معدود ایکن طبقه سفلای دوزخده شراب مهل وغسلینی شرب ایدر دوات
ومرکبه تعریضدر قلما یسقط عنه الجنین یعنی قلیل واقع اولور که اندن سقط
یعنی دوشک ساقط اوله مراد نارسیده وناپخته کلام ظهور ایلیه دیمکدر
مسبحت لترکیب الضوء والظلام یعنی ضوء وظلام بیننده موالفت ویرمک ایچون
بولنمش ودوزلنمشدر مراد کاغذ سفید ایله مرکب سیاه بیننده ترکیب وموالفت
ویردوکیدر وفیه الجمع بین المتباینین سنی بر محب المحبة اهل بیته بالرفض
بوننده رفضدن مراد حذف زوایدایله مصدر ارفض در شقضا دایله
من ارفض الدمع ارفضاضا ترششش دمع معناسنه وارفضاض الدمع
ترششها باننده مذکوردر انجق سنی ایله رفض بیننده مقابله اولنغله
ارتکاب تکلف اولنمشدر یعنی بر سنیدر که محبت اهل بیت سببی ایله

رفض ایله متهمدر مراد اهل بیت فراقندن کوز یاشی اقتمق ایله لسانلرده
سویلنور دیمکدر جایزکه رفضدن مراد که اساله دمع عیندر مراد اهل
بیت نبوتی بر یخربر ایلدیکده دوکدوکی اشك دیده اوله حرف مرفوع بالابتداء
للنصب والخفض نصبدن مراد عطاء منصب وجاه حکومتدر وخفضدن
مراد عزل وحط درجه عزّ وجاهدر و بو ایکی حال قلم واسطه سیله اولدوغی
معلومدر فی حکم ثلثة رجال مراد حین نفع قلمده عمله کلن اصابع ثلثه در
ابیّ لا یترك الا عند العزل الطیش والشطط ابی ضم ایله ابیه بر نسنه دن کبر
وعظمت معناسنه . بابنده مذکوردر یعنی بر وحشتی و متکبردرکه
خفت وتجاوز وتعدّی ترك ایلمز الا عزل اولندقده یعنی حالده حسن کلام معلومدر
ولم یقبل الطاوعة فی السیر الا بالسیف فقط یعنی بر نوع حروندر که یوره
طایع ومنقاد اولمز الا حوالده سیف ایله انجق سیفدن مراد قلم تراشدر
زیرا قلم تراش ایله یونلمد و تحریره کلمز و فقط کلمه سنده قلمك مقطه
اوزرینه وضع اولنوب قط اولنمسنه تعبیر اولندوغندن غیری اصل معنا
مراد اولمق اوزره فاء عاطفه تعقیبیه ایله سیف اوزرینه معطوف اولمق
حسننی دخی قصد ایتمشدر یعنی لا ینقاد للکتابة الا بالبراة بالسکین
و یقط بعقب البراء ملازم الخمس لا وقاتها مراد وقت تحریرده اصابع خمسه
وقتیله ملازمتیدر معتکف فی طاعة الباری باریدن مراد قلمی یونوب
تراش ایدیجی تعبیریدر یعنی قلم ذکر اولنان فقرات مقام تفسیرده در
اجوف معتل یعنی اجوف معتل العین دردرکه خالی اولدوغنه اشارتدر
ناقص اذا کان سالما من کل جهات یعنی هر جهتدن سالم وکتابته مستعد
ومنتخب ولدقده معلول الاخر اولور تراش وقطه ایما در مصری نسخه
که تا باشد از بهر مزاوجت وتمازجت رنك وروم وزنك امنزی
لیل ونهار در بچشم آمدشد باشد یعنی بر مصری الاصل در که مادامکه

صاحب

صاحب وجوددر سیاه وسفیدی بربرینه مزج ایتمك ایچون ولیل ونهاره
رنك مزاوجت ویرملك ایچون کلوب وکتمك مشقت وتکلفنده اولور مراد مرکب
وکاغذدر سفال سافتی سفع الوجوه یعنی حرارت آفتاب یا باد سمومدن
چهره لری قاوریلوب اسمر اولمش کمسنه لر ۹ وکتیبة سفع الوجوه بواسل کالاسد
حین تذب عن اشبالها یعنی بر عسکر که کثرت سفردن یوزلری اسمر اولمش شجیعلر
که حین قتالده یورولرینه دفع ضرر ایدیجی ارسلانلر کبی جان ودلدن سعی وقتال
ایدرلر سف کیلك سفوف لاجل التداوی کیلمك ایچون استعمال ایتدکلری شیدر
کانما سف فی فمه التراب یعنی کویا اغزنده قرو بوشق طپراق کیلمش وقت فی
عینه الفصاد وکوزینه قرمزی بوت سحیقی قویلمش اغزی بوز وکوزلری قرمزی
اولدوغندن عبارتدر علم قیافتده بو علامت صاحبی غایت بدخوشوم وشریر
اولور سفاد ذکر انثی اوزرینه اشمق ف سفیداب عورتلر استعمال ایلدوکی اغلق
بوطرفلرده کورشان دینلور سفیداج مثلو معربدر سفیه جاهل وخفیف
العقل سفهاء جمیده ف سفید بیاض سفاح

فصل س ق

سقاة ساقیلر سقاة یاقوت شفاه یعنی یاقوت رنك قرمزی دوداقلو ساقیلر
کلامده تجنیس خطی واردر سقف طام اورتیسی سقف مرفوع اسمان ف
سقین ماوراء النهرده بر بلدنك اسمیدر سقسین وسقنین دخی کورلمشدر
با نوخان اندن بر قلعه بنا ایلمشدر کرابنیة معلقه دن عد اولنمشدر سقم بیمارلك
سقیا لتربتها دعادر ای سقی الله تربتها بماء الرحمة سقیا سقاك الله ای سقاك
من زلال المعارف او المغفرة سقایة مصلق وشربخانه عام سقایات جمعیدر
سقط مرتفع یردن اشغه دوشمك سقط اللوی بر منزلك اسمیدر لوا ایچنه
ورقیق قمه دینلور وقرب بول بول اولمش جبال وخطوط رمال معناسنه در
وسقط اللوا اولخطوط وجبالك دوکلدك یرلرینه دخی دینلور ۹ قفا نبك
من ذکری حبیب ومنزل بسقط اللوی بین الدخول فحومل دخول واسع قوتیر

وحومل سيل صاقدسيلور يعني محبوب واصدقاني وحومل ايله دخول مابينده اولان
منزلي ذكرويادايدوب اغليلم خطاب منزل معهود واطلال وداروديار اوزرنه
اوغربوب كيجن دفقا يردر وتثنيه تكريرامر ايچوندر دمع وحدة المخاطب ودخي خليلي
وصاحبي وساقيتي ديدكلري كبي تثنيه ايله خطاب عرف اهل تشبيبدر نثر جيرانا
سقط اللوا اشغلت منازلكم فليس يدركها وخد ولا عنق جيران منادادر يعني
اي منزل مذكورده قومشولريمز اولان اصدقا واحبا منازلكز شمدي بزدن غايت
بعيد اولدي شويله كه اكا وصول بولمغه نه اسراع ايله كتمك ونه سكرتمك فائده ايلمز
اولدي سقط كسر ايله دوشوك قبل اتمام مدت الحمل وضع اولنان جنينه دينلور
واطفال نبات همچو سقط بيش اززمان تكميل اجزاء ناچيز شد يعني اطفال نباتات
عدم امطاردن دوشوك جنين كبي قبل اتمام مدة الربعان اجزاء لاشي وكياه خشك
اولوب بره دوكلدي

فصل س ك

ف سكال فكر بد وغيبت
ف بد سكال يا وز صايجي ٭ يكي شربت ازپي بد سكال ٭٭ بود خوشتر ازعمر هفتاد
سال ٭ ب ٭ د ٭ حرفنده ذكر وشرح اولنمشدر ف سكالش مشاورة حيله ومكر
واندیشه ودعوت ف سكالند چه چاره سكالند يعني نه چاره مكر وحيله
وفكر ايدرلر سكان كمي دمانی سكان كير باش ملاح هند قليونلرنده تنديل ديرلر
سكر زوال عقل سكرة دوز يعني دنيا سرورينك بري ودخي مجلس شرابده ساقينك
بردفعه دوزيندن حاصل اولان سرخوشلكدركه دزعقب خمارة مخمورى وغالبا
خمارى واقع اولسه كركدر سكه درهم ودينار اوزره اوردقلري دموردن نقش اولنمش
آلتدر ٭ نخواهي انكه چوسكه قفاء كرم خوري ٭ مكوب آهن سرد از سر درم برخيز
يعني اكر سكه كبي اكسه يره سلك كرم يمك استمز سن درهم ودينار سودا وهوسي ايله
صاوق دمور دوكمه واذا ايشكه كيت كه سكه كبي اول سلك كرمي يمه يعني درهم
ودينار الدكيمز مزاد هر خواهش قولاتلق ايله الدكيمز بلكه اتعاب نفس وكام
قدم ايله اخق حاصل اولور معناسنه تمثيل ايتمكده در سكه طريق جاده ودموردن

سكك جميعدر ٭ م ٭ سكر جيان ختام ايندرون ايچ اوغلانلري معناسنه لغت مغليدر

فصل س ل

سلعه متاع تجارت ٭ خ ٭ ط ٭ حرفنده ذكري واردر
سليل ولد ذكر سليلة ولد انثي سلك رشته سلك بالضم الطعنة المستقيمة والامر
المستقيم سلكي صفتدر ٭ يطعنهم سلكي ومخلوجتر اي يطعنهم طعنة سلكي وطعنة
مخلوجة يعني اعدايي كاهي طعن وطعن ايدوب مراقه بجوبر وكاهي ينبوع كبي آتوب
تدف ايلر سلسله زنجير سلاسل جميعدر سلاسل بن ذبرجد حملت من ذهب اصفر
قناديلا ٭ ترجمه شل اغصان شجرنده اصيلوب زينت ويردوكن زبرجددن مصنوع
زنجيرلرده معلق التون قنديللره تشبيه ايتمشدر سلم كسر ايله صلح معناسنه سلاح
الات جنك جمعي اسلحه در سلوت خاطر خوشلغي اصلده بركمسنه المني زايل ايدجك بر
وعده ايلمك يا سوز سويلمك يا كندوده بر شينك حصوليله فوت اولان شيئي اونتمق
معناسنه در يقال سلاه اي ازاله سلوة خلوة يعني دنيا سرورينك بري دخي
محبوب ايله خلوت اولمق ايله تسلي حاصل ايتمكدر سلما تصغير وقصر ايله عرب
معشوقه لرينك بريدر ليلي وسعدا كبي سلاطين سلاجقه پادشاهلرنه مخصوص لقبدر
كسري وقيصر كبي سلطان مفردیدر سلسال ماء عذب يعني غايت طتلو صو سلاف
شراب وعصير عنب ٭ الا هات السلاف ولا تنجز فقد نزج الاسي في القلب زجر
الاحرف استفتاحدر كه تنبيه ايچون كلامه تصدير اولنور وهات اسم فعلدر
كتور معناسنه وايكنجي زجر مفعول مطلقدر يعني شرابك انواعي كتور واني
صو ايله ممزوج ايتمه هر نفنده كسكين و تيز اولوب سيدا ولسون زيرا رماح وسهام محنت
وحزن قلبمه صابخيلوب تاثير ايلدي تا شراب حاد ومي خالص ايله زايل اوله حزن زايل
اولمز سلاهت مثله سلهب انواع خيلدن كمكلو وكودهلو آتدر دينلور سلهبه مثل سلاهب
جمعيدر ٭ م ٭ حرفنده وص ٭ ر ٭ حرفنده ذكري واردر سلا اشكنبه وقع القوم في سلا
جمل اي في شدة وعسرة عظيمة بر طايفه يا بركمسنه والعياذ بالله بر عسرت شديده
وغموده اكا ضرب وتمثيل اولنور اصل موردي اولدر كه مقدما اعراب بعض

صویش واسسز مفاوزده غزا بر کیدوب اثنای طریقده کوترد کاری صولری دوکنوب
عطش عظیمه اوغرد قلرنده بر جمل یاتانی بوغزلیوب اشکنبه سنده بولنان صویی
ایچوب انکله تدرج حال ایدرلر ایدی اندن هر شدت وعسرته ضرب مثل اولندی
سلا بالکسر اعجار مقولر سندن بر شی ندر وی یا غیری عمل ایچون ایکی طاش ما بیننده
ازمک وحل ایتمکه دیبلور سلح هدهدک آخرینه دیبلور ودروز آخر ماه سلخ عمر یعنی
آخر عمر ف سلغربانی سلغورانا بکیلرک اصل دودمانلرینه سلامان معشوقات
عربک بر بیره عاشقی ابسل در سلامان وابسل لیلی ومجنون شیرین وفرهاد
کبی ملا جامی حضرتلرینک تصنیف ایلدوکی منظومات خمسه نک بر بیره سلیم
یلان صوقمش کمسنیه دیبلور عرب تفال سلامتا ایچون اکا سلیم دیو وصف ایدرلر
عظیم لعمري ان یلم عظیم ٭ بال علي والانام سلیم ٭ ولکنهم اهل الحفایظ والعلی ٭
لهم لملمات الزمان خصوم ٭ یعنی عمر عزیزم قسم ایدرم که آل علی المرتضی وذریه دوچار
نوبیتیر شدایده دهر اصابت ایتمک فوق التحمل بر امر عظیم در حالا که بالجمله خلایق
بو حالدن مادکرنده ومدروغ الفواددرلر لکن بو امر عظیمک وقوعی زمانردن استبعاد
اولنمز زیرا انلر اهل حمیت واصحاب معالی امور وارباب علو مقاماتدرلر پس حوایل
سببی ایله نوازل وشدایدز زمانر بر خصمدرلر که نوازل وشدایده جی انلره خصمدر
یعنی ما بینلرنده مخاصمه واردر ولحرب سجال سلوی بر نوع قوشدر سلم کسکر برد باد
سلامی بر شاعرک اسمیدر سلم بر شجر اسمیدر سلم معاملاتده بیع سلم معروفدر
سلمی عرب معشوقلرینک بریسیدر سلام ککتاب جمع سلمه درکه خرجه جارة معناسنه
سلام تحیة الاسلام در درتمر طریقی بی تبعید وتضییق جوازنر سعد الدولة
یهود بیک که آرغون خانه جملة الملک اولمش ایدی احوال غریبه سنده در
یعنی یهود طایفه سنه مر طریقده وسط طریقدن ابعاد وکنارده دانرصنعتر
جوازی مجاز یوق ایکن وسلام رای تقلیب وتلقیب جوابنر تعلیبدن مراد
بلا واو مجرد علیك کلمه سی ایله رد ایتمك وتلقیبدن مراد یا یهودي یا خو

یا عدو الله دیو اکا خطاب ایتمکدر یعنی ودخی بر مسلمان سلام ویردکلرنده علیك
یا یهودي یا خود علیك یا عدو الله دن غیری جواب ویرلمز ایکن بر خلاصه
ممالك اقلیم ثالث ورابع استیلا یافت ٭ مذکور یهودي ارغون خان وکالتیله
اقلیم ثالثده اولان بلاد واراضینک منتخبی کوفه وبغداد ومداین وواسط
وبصره واهواز واصفهان وفارس ویزد وکرمان وسجستان وکج وبست
وزابل وارض سندده مولتان وهندده قندهار وکشمیر ودار الملك صین
کبیره واقلیم رابعده اولان مدن ورسیك کزیده سنز آمد ونصیبین
وموصل وسرمن رای ومراغه وتبریز وحلوان واردبیل وشهرورد وزنجان وتند
وسلطانیه وهمدان وابهر وقزوین ودیلم وساوه والموت وقم وقاصل وکاشان
وساریه وسمنان ودامغان واستراباد وبسطام وجرجان واسفراین وشهرستان
وسبزوار وطوس ونیشابور وهرات وسرخس ومرو وفاریاب وغور وبلخ وترمذ
وصغان وبدخشان وتبت وختن وختا وبلاد صین کبیره استیلا اجرای
احکام وداد وستاد ایلدی ٭ وچون دست دستا وبود ٭ زیردستی فلك زیر بالادا
بر تافت چونکه آل اتك بیغالبی ایدی فوقت دستا یله فلکك دستی قوسینی
بوروب آلتنی اوستنه دوندردی سرافرازی رایت ایالت او فر فرقدان
شکست ٭ یعنی استیلا وحکومتی علمینك ارتفاعی شوکت قدرینه فرقدانی صدی
وکمینکشای عزمش بر مسا فرانه صبا ودبور راه مخالفت بربست وکمینکشا
اولان عزمی اشد ریاح اولان صبا ودبوره قوا فلی اوزرینه طریق مخالفتی سد
وقطع ایلدي یعنی بالجمله اکا مطیع اولدیلر ٭ درمکانتی ماموز الساحة
از خساست مشارك ووحشت معارض یعنی بر مقام وعز وجاهده ایدیکه
ساحه سی خساست شرکت شریك ونفرت معارضه معارضیندن
خالی ومامون ایدی ٭ ساحه بمعنی باحه یعنی میان سرای بابنده مذکور در
فراغ وامن دردامن الدنیا بحذا فیرها الحمض والدعة زده یعنی راحت

وامثی مضمونی کلام مذکورده امثنه وضع ایلمش معناسی کلام مذکور خ ف
حرفنده ذکر اولنمشدر وسرا نجیب لباس العافیة طارزه لا یبلی بیرون کرده
یعنی وسر بیدولتنی صحت وسلامت لباسنک نقش ودکیشی چوریمز جامه سنک
بقاسندن چقردی مراد عافیت وصحت دائمی جامه سی کیمش دیمکدر

فصل س م

ف سمن معروف چیچکدر بیاض اولور وبوبغه چیچکی
وباسمن ف سمن زاد سمنلک دیمکدر کلزار کبی سمور معروفدر سما بغور وآسمان
معروفدر ونباتاتره دخی مجاز مرسل طریقیله اطلاق اولنور سمط کسر ایله بوغجی
وایجو دیزلمش ایپلک سموط جمعیدر سمره بر شاعر اسمیدر سمر مزراق سمرقه
اشجار مجازدن مخصوص شجردر سمر جمعیدر سمر بضمتین کوذل اسمر اللون
محبوبلر جمع اسمردر ع الف الرماح السمر لا السمر الملاح وقد نبل الاینال قدود
قدّ رماح اوزره معطوفدر یعنی مزراقلر ایله الفت ایتمشدر محبوبلر ایله
دکل ودخی سهام مستوی القدود ایله الفت ایتمشدر سرو قامت وتیر قد
محبوبات ایله دکل سرو قامت وتیر قد محبوبات ایله دکل یعنی عمرنی حروب
وجنکده کچورب عیش وعشرت ومحبوب ومحبت نه ایدوکن بلمز دیمکدر
سم ناقع یعنی زهر قاتل وبالغ وثابت سمر کیجه ایله اولان مصاحبت کلام
سمر بدو وحضر سند یعنی اهل صحاری ومدینه ساکن اولنلرک کیجه لرده نقل
مجلسلری اولدی ع سمر شد قصه من بیش هرکس یعنی حکایت وسر انجام هر کسنده
کیجه اکلنجه سی اولدی سمار مثله سمیر کیجه لرده دوست ایله مصاحبت ایدوب
اکلنجی سمار رشد ایله مثله ع له المعالی سماء والندا شهب. والمجد سار بتر والجود
امطار. علاه کاللیل والمصباح همته. ونفله الجود والامال سمار. یعنی
معالی اکا سما وسخا اول سماده کواکب وشرف ذات بولوت وجود بغوردر
سواد علاسی لیل کبی وانده همتی شمع کبی وکرمی نقل مجالس عالم وکیجه لرده اکلنجی
آمال عالیا نه در سمرقند مشهور بلده در سمت جانب سمت

کسر اول وفتح ثانی ایله علامت وطریقت ومعنا وطریقت وهیئت اهل خیر وصلاح
سمو رفعت سموت صیغه فعل ایله عالی المکان والجاه اولدک دیمکدر سما صیغه
فعل ایله علا معناسنه سماکین ایکی قسم کوکبدر بونره سماک اعزل وبرینه سماک رامح دینلور
ف سم بالضم آت طرنغی ف سمنه قولا آت ویاغرآت ودخی سهراب پهلوان آتنک اسمیدر
سماحت کرم سماجت جیم ایله الحاح ولجاج سمیدع فتح اول وثانی وذال معجمه ایله السید
الکریم الشریف السخی الشجاع سمک رفعت وعلو سمک بالفتح معروفدر سماک صیاد
سمک سمهری مزراق سمهر نامنده بر کمسنه یه منسوبدر که مزراق ایشلر ایدی
ش ۰ و حرفنده ذکری وارددر سمسار بایع ایله مشتری بیننده متوسط اولور فتنده
اولان کمسنه یه دینلور

فصل س ن

سن وقوف فرق یا سندن
اللی یاشنه وارنجه اولان عمردر که غذا انسانک بدننده طول وعرضدن بر شیء زیاده
ایتموب انجق مغتذینک بدل ما یتحلله کفایت ایده سنان مزراق صدهزار
عنان وسنان مفتقر کردد. یعنی اکر پادشاه همتی تملک وعما لکدن خارج شئینه
صرف ایدرسه یوز بیک نفر آتلو وعزراقلو عسکر محتاج وبینغا یده اولوب غنا ویر
وانفاق خزاین وبذل اموال چاره نباشد وانفاق خزاین وبذل اموالدن اکا غنا
وچاره اولمز ف سنقور نوعی از بازهادر پادشاهلره مخصوصدر وتفالت اولا
تصحیفیدر یعنی ابتدا تصحیفیله تفال الخیر ایلدم تصحیف سنقور سیغوردرکه حصول
مطالب ایله فایز اولور معناسنه در بو طریق ایله یمننه استدلال اولندی
دیمکدر ف سنک طاش ف سنک رعد یوالق طاش کمان کرده بوالغی کبی ویغور ایله
یاغن طلو دیکلریدر اولکی معنا نومعنادن اخذ اولنمشدر ف سنک انتی چقمق
طاشی ف سنکسار طاش ایله رجم معناسنه یعنی طاشله دوکوب دپلمک سنبک
آت طرنغنک اوجنه دینلور مطلق طرنقده دخی استعمال اولنور سنابک جمعیدر
سنبل معروف چیچکدر زلف محبوبه استعاره اولنور وبغدای واریه سنبلی
فارسیده خوشه دینلور سنبله مفردیدر وبروج اثنی عشرک بریدر ع سنبل

پرتاب شکن بر شکن • چوق بوکملو بوکم اوستنه زلف دیمکدر ۹ چون در اسد
رسیدی چون سنبله سنانکش • از ضربت الف سان کردی چو سین ودال ش
یعنی وقتا که اسده سنبله کبی سنانکش ایرشدک اسدک الفی کبی طعن وطعن ایله
بدنینی سینی کبی دیش دیش رخنه دار وقامتنی دال کبی ایکی قات ایلدک فرزانی
شخص اسده ضرب ایتدکده مجموع رمح ورخنات بدن واعوجاج قامتدن
هیکل اسدده صورت خطی ایله لفظ اسد حاصل اولدوغندن صناعت
لفظیه دن مراد مجموعندن کلمهٔ اسدی تحریر ایلدک دیمکدر ۹ سناء فتح ومد ایله
ارتفاع معناسنه سنا فتح وقصر ایله ضیا سنور کبی سنانیر جمعیه الفارة
عفت السنانیر عفت عیشدن کفایت مقداردر دیلور بابنده مذکوردر یعنی
فاره کدیلرک کفایت قدر وجر معیشتلرینه چون سنای نیر اعظم با قامت
دلیل محتاج نباشد یعنی مثال مذکور اولیات مقوله سندن اولوب پرتو
آفتاب کبی ظاهر واشا تنذا قامت برهانه حاجت یوقدر سنبوسه اوج زاویه لو
بورکه حالیا اوزبک طایفه سی باشلرینه کیرلر ۹ سنبوس دول عمید الملک •
ملک را همچو آب در فلک است   فلک ضم ایله کمی در بابنده مذکوردر یعنی تاج
دولت اولان عمید الملک ملکنا بحنده وجودی کمی ابجنده اولان صو کبیدر
آخر الامر اولصو اول کمی یی غرق ایتدوکی کبی اول دخی ملکنی خراب ایلیسر کرکدر
• ریش شو مشرکه بیشم سک برازو • در تناسب چو اطلس وکلک است • کلک ضم ایله
نحمله دینلور بابنده مذکوردر یعنی شوم ونا مبارک صقالکه کلب توجیاندن بکد
کندو ایله تناسبده اطلس ایله خاو کبیدر یعنی صقالی تمام کندو پیر اوینوب
واقع اولشدر • کار فرمای او مشاهده کن • کرچه امروز جملة الملک است   یعنی
کرچه بوکون کار فرمای تمامت ملکدر لکن آخر کاریمی مشاهده ایله که نیجه بر باد
ونا بدید اولسه کرکدر زیرا بولنده اولمین ایسک عاقبتی نا محمود اولور سندلکن
دمور جیلر اوکنده اولان حبیده دن انک اوزرینه ایشلرلر سناد طابجو واعتما

ایدجک شئ سناد مایل یعنی طایانجق آکری وبرطرفه مایل که دوشمکه قریب اوله
سندس دیباج ف سن لون ودرلو دیمکدر ف سن سن درلو درلو معناسنه سن ی
حرفنده ذکری واردر سنجاب بر بلدک اسمیدر وبر جانوردر که بوستینی کورکلر ایدر
کیرلر سنمار اینی قابی وکیجی مخصوص کمسنه نک اسمیدر نعمان اکبر ابن امرئ القیس
ایچون بر قصر بنا ایلدی بعد الفراغ نعمان انی قصردن اشغه بر اقوب هلاک
ایلدی تاکه ملوک آخره آکا مثل قصر بنا ایتمیوب قصری مغبوط ملوک روی زمین
اوله بعض روایتده سنمار احیحه بن الجلاح کولسی ایدی احیحه ایچون بر قصر بنا
ایدوب تمام ایتدکده سنه دیدی آکا دیدیکه حقا بو بنایی کمال استحکامده بنا ایلدک
سنمار آکا دیدیکه بو قصرده وضع اولنمش بر طاش بیلورم که اول طاشی نزع اولنورسه
بو قصر جملة منهدم اولور احیحه اول حجری بکا کوستر دیو الحاح ایدوب فی الواقع
انی کوستردکده احیحه اندیشه ضرر ایدن مزبور سنماره مظلومی قصردن اشغه
دفع برله اهلاک ایلدی پس بر کمسنه نک احسانه مقابل اساءت اولنورسه جزاء
جزاء السنمار دیو ضرب مثل اولندی سنجار بلد معروفدر

فصل س و

ف سوکند قسم یعنی یمین سوار کسر ایله بلزک ف سوار ضم ایله آتلو اسب سوار آتنه
بنمش سواس مرتبلی وامر ونهی ایدیجیلر سواس اصطبل خادمی یعنی آخور خاصی
پادشاهنک سایسلری بو ترتیبه وتدبیر جیلری سوام اول مالدر که چوبان اوتلغه
کوتوردوقده وصغر کبی که مواشی دیرلر سوام جمیعدر که این کلمات مرتع سوام انظار
یعنی بو فقرات لطیفه وکلمات انیقه انظار وافکار سوایمنک نباتات معانی
اوتلیجق اوتلقلریدر ف سوخت یاندردی ف سوختن مصدریدر م سوغات
ارمغان وپیشکش لغتخوا درمیده سوانح جمع سانحه در عوارض معناسنه نیال
سنح لی سوحا وسنحا ای عرض ف سوکوار ماتم ومصیبت وباسلو وغصه لو
سوسان معروف چیچکدر سواقی جاریات اقرانهر سواد اجناد عسکر فراتیه
دیکلدر کثرتندن کنایه در سورت فتح ایله حدت معناسنه سورت عقاردن ملم

عقل درخلاب حيرت انداخته يعني حدّت تاثيرندن آب عقل بولاريني بحبّه حين تر
براقشي مراد زياده مستلكدن كنايه ايتمكدر ٥ صباح وصبوح ومي وقلقله ٥ كل وبلبل
وبلبل وبلبله يعني همه مست وخراب بوده مواد مذكوره هر بري بابنده مذكوردر
ساقيان وميخوارشان بالجمله مست وخراب اولدوغي سببي ايله ذكر اولنانلرك هر بري
علاقه‌دن قالوب معطّل اولدوغي سرخوش مثابه‌سنده عدّ اولنمشدر سورت طيش
حدّت جنون وجهالت وشدّت خفّت سوره بالضم سوره قرآنيه سور ديوار
قلعه سؤر فضله آب يا طعام خورابنده سوابق كيچيلر معناسنه يوكرك آتلر
اوصافنده‌در ٥ ونرتبط السوابق مقربات ٥ ولا يحجين من خبب الليالي يعني حوادث
دوركاردن فرار ايچون يوكورك نجيب قريبا بيچي بچيبا آتلر بسليوب
انلره ملازم اولوردز لكن يينه بزي اول آتلر صوارف دهرك توردك ليلكيسندن
خلاص ايدوب قورتره مزلر يعني مع هذا حوادث زمانه وصروف لياليه بزه يوت
١٠ لنكي ايله ايرشوب اقطرير ٥ ومن لم يعشق الدنيا قديما ٥ ولكن لا سبيل الى الوصال
من استفهاميه در يعني بزدن اقدم كيملردر كه دنيايه مايل وعاشق اولمدي لكن
بو محبوبه يه اوزره وصال بركمسنه‌يه متيسّر اولمشدر سوا فلك قاني دوكيجيلر
ف سوي طرف وجانب م سورغاميشي اوخشمق والتفات ومنصب وخلعت
معناسنه لغت مغلدر سيورغامشي يا ايله دخي كورلمكله س ٥ ي ٥ حرفنده
دخي ايراد اولنمشدر م سوغرنجاق هلاكو كونك بغدادا ودنر كوندر دوكي عسكرك
سرداريله سوط قرماج ف سوقار ادوكري سواء برابر ٥ سواء عندنا يومك ده
يعني اي زمانه قتمزده ايو كونك وكم كونك برابردر نه ايو سنه فرح ونه كوتو سنده
ترح چكرم ف لكن خلاة واما شئت حمراء بر استراسيك آجي سه اول واستراسيك
طتلو شراب اول سوم طلب قيمت برسلعه‌ده دخي زياده بها استمك وبعيه عرض
ايلمك غ ٥ ر ٥ حرفنده ذكري واردر سومه علامت ونشان تسوّم علامتلنمك
من نسوّم بمعنى تعلّم بالعلامة سودا اولولك سوقه رعيت سومنات دير

وكنيـ

وكنيسا وبتخانه ف سوهان اكه سواع ضم ايله اصنام مشركين عربدن برصنمك
اسميدر ف سوداخ دلك سوافز يعني مضيّ وبريق چهره لر ف سود فايده وربح
سوزن ايكنه م ٥ ق ٥ حرفنده ذكري واردر

فصل س ه

سهم اوق سهام جمعيدر وحصّه ونصيب سهاد كيجه اويقوسزلق سهر مثله
سهد نصبتين قليل النوم مسهّد اويقوسي قاچرلمش بابنده مذكوردر سهل دوز
ومستوي ويومشق زمين وواديكه سلوك غايت راحت اوله سهيل بركوكبدركه
مدادي قطب جنوبي يه قريب درانّ مجرى السّيل عن مطلع السّهيل اين الثّرى عن
الثريا ديدكلري كبي ايكي شيئك ما بينده تفاوت وتباين چوق اولورسه كاضرب
مثل اولنور سهى قطب شماليك قربنده برخفي كوكبدركه ارباب علم هيئت ساذج
اى قطب حقيقي عدّ ايدرلر زيرا ديلوركه اشبو قطب مرئينك حركتي حس
ايتمشلردر وسها را بنوك پيكان از رخ عشاق مي ربود خال رخ محبوبي سهى
يلدزينه تشبيه ايتمشدر ٥ كمانداريلو صفنده‌در يعني بويلدز تيرانداز كه سها
يلدزيني كه كمال صغر وخفاده در محبوبلرك رخندن اوق اوجي ايله كوتروب
چهره لرين ايچمزلر سهراب رستمك اوغليدر بلمزلك ايله باباسي رستم انى
خطأ قتل ايلدي بعده بلدكده اول مرتبه پشيمان اولدي كه انكله تمثّل اولنور
اولدي بيته مرحوم تغمّده الله بالرحمة نفسه ٥ وعطر بريحانتر افنده رمسه ٥ بومعنا
اشارت ايله بعض غزلياتنده ايراد ايتمشدر كه ٥ بني قتل ايليه اي بور زال
چرخ مردم كش ٥ پشيمان اولدي چكرسن صكره لر بلسك كه سهرابم ٥ نوشدارو كه
پس ازمرك بسهراب دهي ٥ يعني سهراب بر رستمه بعد الوفات نوشدارو ايچوردمك
نرفايده ايدر كاه براندن حسام رويين تن وكاه بكذاردن نيزه بيل افكن
صفدر بها دري ميمود كه اكر سهراب هم بزد او بود داستان پدر ش رستم
داستانرا از ذلاذل ان حمله در زير خاك طعنها زدي پسر اوغاني مذكورك
حمله‌ني صدمه تنك وصفنده‌در يعني كاه قليچ وكاه مزراق اعمالي ايله

برمرتبه شجاعت وصفت شكنلك كوستردي كه اكر سهراب بن رستم داستان
دخي انده يا نندة بولنسيدي بابا سنك كندوايلرا ولان قضيةٔ قتل مقابلنده
اولحملاتة ايلدكرة زمينه واقع اولان زلازلدن زيرزمينده باباسي رستم
داستانر طعنه لر اوردي ومنفعة الغوث قبل العطب يعني امدادك
فايده سي هلاككدن مقدّم اولور والا بعد الهلاك فايده سي اولمز ع ط حرفنده
مزيد فايده ايله ذكري واردر ف سرتا اوج قللو طنبور سهم سعادت ملوكه
مخصوص عدّ اولنور بركوكبدر فصل سين سياست
تدبير امور حكومت ومملكت وتأديب رعيت وامر ونهي • ونفس انساني قابل
سياست رباني افتاد يعني نفس ناطقهٔ انساني حق جل وعلانك تربيه
وامر ونهي وتأديبنه مستعد وذوقابليت واقع اولمشدر كه ظاهر حالده
ساير حيوانا تك اكا قابليتي يوقدر ولهذا حيوانات غير مكلفدر والله سبحانه
اعلم بمخلوقاته ف سينه كوكس معروفدر ف سيم كومش ف سيم بالايي كومش
سوزمك يعني قال ايتمك ف سيمين بياض يعني سيم كون ف سيم تن كومش بدنلو ف
سيمبر سفيد سينه لو يعني كومش مثابر كوكسلو سيرت طريقت ف سير بوتي
قرارلو كيمش ف سيرطوق وطلو ف سيراب صودن طويمش ف سيري طويموق
وبراولمق بامصدر تير در عروس بيوفاي ملك از وي سيري نموده يعني ملك
وسلطنتك بيوفا عروسي اندن طوقلق واستغنا كوستروب بيزار اولدي
ف سيراب غرور يعني برغرور ف سيراب فضل يعني آب فضل ايله دريان فرد
ناضل متضلع وعالم علامه ديمكدر م سبور غايتشي بلا ياء دخي كورلمشدر معنا
س • و • حرفنده ايراد اولنمشدر لغت مغلي در م سيور غتمش اسم
شخصدر سياح عالمي مسافرت ايله كزوب تماشا ايلين كمسنه يه ديلور
عبادت ايچون اولمق عرف خاصدر سياحان جميعدر سيل يغمور صوينك
آقن چوق صودر سيلاب مثله چون سيل از سركذشت سيل صودكي

باشدن

باشدن اشدي ديمكدر سيول جمعيدر ف • ي • حرفنده ذكري واردر
سيل عرم برسيلدر كه اكا برنوع عله چاره اولنمز وطاقت كتورلمز واوكنده
سد تتوله ايتمز سيما خصوصا معناسنه ف سيهكاري مجرد صورت بونيب
خط كتابت اولان كمسنه لره استعمال اولنور ف سيهكار خسيس ولئيم ف
سيهكاري مصدريله وبرخسيس ديمكدر سيميا برعلمدر كه طلسمات واشكال اهليه
سني صورتنفن آخر صورته قلب ايلر نيجه كه كيميا علمي اذويرايله باقري التون
ايلر ف سيماب جيوه يعني زيبق سيب نخ ايله عطا وكرم سيوب ركاز معناسنه
يعني قديمدن يرده مدفون اولان اموال عتيق سيوب كل الوادي يعني هر بر يرك
وهر واديك كنزلو خزينه سي دن مراد هر يرده خزاين كرمي مبذول وعطاسي كنج
مدفونه ديمكدر ف سيب كسر ايله الثماعر هيه تفاح ديلور بابنده مذكوردر
وخوارزمده بر نهردر وبغدادده بر نهردر ومجراي آبه دخي ديلور ف راستي
سيب كرده شد بدونيم يعني طوغروسي بودر كه كويا ايكيسي برالمادر كه ايكي
بولنمش اشبه بالمعشوق حمرة نصفها • وبالعاشق المهجور صفرة نصفها •
الما وصفنده در نصفنك حمره سي چهرهٔ محبوب ونصف آخرينك اصفراري
روي عاشق مهجوره تشبيه ايدرم ديمكدر ف سيب زنخ محبوبلرك بوغازنده
اولان يومرجقدر كه الماير تشبيه ايدوب سيب زنخ ديديلر ف سيمرغ عنقا
قوشي ف سيمرغ زريكر يعني آفتاب ف سيه سپيد ليل ونهار ايام وزمانرك
تغيرات وكرم وسرد وفقر وغنا وراحت وعنا سندن كنايه در ف سيراف
ساحل بحرده بربلده دن سيبويه رئيس ائمهٔ نحودن امام مشهوردر شرح سيبويه
يعني شرح كتاب سيبويه وسيبويه نك علم نحوده كتابي ايله بنام برنوالفي واردر
ف سياه اسفنديار آتنك اسميدر سيخ دموردن شيش معناسنه شيش
باسيخ يعني دموردن شيش ايله سيارات مراد كواكب سياره در كثير الشيارات
استقامت ورجوعا وتوقفا بطريق الغيبات كوكچ وجود بونده سياراتدن مراد

خمسهٔ متحیره دن عطارد زهره مریخ مشتری زحل وکواکب مذکوره بر افلاک
تداویر سببی ایله کاه استقامت وکاه رجوع وکاهی دخی وقوف عارض اولور اما قمرک
کرچه کواکب مذکوره کبی موجب اوضاع مذکوره اولان فلک تدویری وار در
لکن رجوع و وقوفی یوقدر زیرا حرکت حاملی حرکت تدویرندن اسرع در
وشمسک ایسه فلک تدویری یوقدر محالرنده مفصلدر نس معنی غازان خان
اثنای طریقده مریض اولوب روز بروز مرضی شدت بولمغله سیر سیارات
مذکوره کبی سیرده مختلف الحرکه ایدی کاه سیر وکاه رجوع وکاه اقامت ایدر
طریق اغباب ایله یعنی برکون کوچ وبرکون اقامت ایله قطع مسافه ایدر ایدی
دیمکله سید کورسوخ مراد کورسوخ علویدر که شهزاده لره بعض افترا ایلدی
سیوح شطوط وانهار طشوب اطرافنه دوکلمکله بر یوزنده جابجا جاری
اولدوغنه دینلور سیح مفردیدر ماء طاهر وجاری معناسنه سیف فتح ایله
معروفدر سیف کسر ایله ساحل بحر واسکله وبلاد یمندن عمان اسکله سنه
بالغلبه علمدر سین علی وزن حین دندان طریق تشبیه ایله تسمیه اولنمشدر
در تبسم سین سیمین یعنی نقره کون اولان دیشلرینک تبسم خنده سنده
یعنی سن سن کوی سین سیمین کلامنه مفتردر یعنی درلو درلو کوناکون
سویلیجی حسن المنطق دیشلرینک کونش کوبی دیمکدر بابنده مذکوردر م سیورغاد
زحمت م سیورغال خلعت وپیشکش ۵ سیحان نهر بالشام

باب الشين ، فصل شا

آخر با البصرة

شادها صیغهٔ فعل ایله ای بناها بالجص وجصصها شادة هلکت معنا
من شاد یشید ویشید شیدا وشادة ای هلک ف شایسته براشق یعنی لایق
وروا ف شایان مثله وسزا ولیاقت ف شایی یعنی لایق وسزادر ف شاید
اوله که معناسنه عرهیده لعل دینلور شایه قندز ودیش شوایب جمیدر
اقذار وادناس معناسنه ف شاخ بوینوز واشجار بوداغی ف شاخسار

بوداق وشاخ اشجار ف شاهراه طریق جاده شاهین شهبور مرغ شکار
ولسان بیان شائو هرم ایله سرعت وسبقت ف شاذروان نفیس ومنقش
بساط وفرش وقالیچه ودوشک وسایبان وهالهٔ قمره بر معروف نسنه در کرایچنده
صو چیقوب یوقرو اتر ومنقش دیم اوی شاسع واسع دیمکدر شاسع الخطا ضم
خاء معجمه ایله ادملرینک مابینی واسع دیمکدر اوصاف سنجها بندندر شارد
یعنی رمیده معناسنه قچیجی دیمکدر شارع شهر ایچنده اولان طریق عام شارع
عام بالجمله انامک محل انتفاعی وجای ترددی مشاع بین الاناس والانعام شارع
عامه بر موقع تفسیرده واقع اولمشدر یعنی اول شارع عام اناس ودوابک مابینده
مشاع غیر مقسومدر یعنی هر برینک انده حق سیرلری وار در وخندق کرچون
غور فکر عقلا عمیق بود با خاک شارع موازی ساختند تشبیه محسوس بالمعقول
بابندندر یعنی فکر ونظر عقلا کبی بعید الغور والنهایه اولان خندق طریق جاده
عامه ایله یکسان وبرابر ایلدیلر شاناء مهموز الاخر دشمن معناسنه تشانک صیغه
فعل ایله یقادیک معناسنه بابنده مذکوردر شاخص الابصار کوزلری چرلمش
شویله که مدام کریکلری اچق اولوب تحریک اجفان ایدمیه شامت غیرینک مصیبتنه
فرح ایدیجی شامتین جمیدر م سیلقی الشامتین بما لقینا یعنی مصیبتمز ایله
شاد اولنلر بزم بولدوغمزی البته بولسه لر کرکدر شامت صیغه فعل ایله خیانت
ایلدی معناسنه م تلاشی حین شامته العیون یعنی وقتاکه خلایقک بر نظرلری
اکا خیانت ایلیوب کوزاوردیلر تلاشی اولوب بوزلدی ف شاه سیارات مراد
افتابدر شاهد هو المخبر عن الحق لاحد علی غیره بیقین ودلیل معناسنه جمعی شهوددر
ف شاهد محبوب جمعی شواهددر شاهد خراب عقد کردن کسیخته یعنی مست
وخراب ولش محبوب بوینینک رشته سن قطع ایتمش م شاهدان آب دندان
امده دکار اب ۵ آب دندان مغلوب وضعیف معناسنه در دوکار آب حالت
مستیه دینلور هر بری بابنده مذکوردر یعنی بزم شرابر مغلوب وضعیف اولان

محبوبلر حالت مستی و مجلسه کلدیلر. فتنه دار ز خواب خوش دندانه کر اید ریخته
یعنی بو حالت غنوده خواب راحت اولان فتنه‌یی بر مغن اصر نعله خواب راحتدن
اویردی. کشتی زرین بکف دریای یاقوتی دران. وز حباب کنبد آسا بادبان
انکیخته. یعنی کشتی جام زرین الده و دریای شراب یاقوتی انك ایچنده و کنبد
آسا اولان حبابدن یلکن قالدرمش و کشاده ایتمش. شمع باد امی جماعتدن
کنایه‌در بابنده مذکوردر ف شاه پادشاه و آلات شطرنجدن بریدر. ب ی
حرفنده ذکری واردر. شابوبر بالهمز یغموردن براز اچوق دوکیلن صودر. شابیب
جمیله شابلة الخرطوم بورنی اوزون و مرتفع اولانه وصف اولور بونده مراد
سیوری سنکدر. شادح وشدح یعنی فراخ شدن و واسع معناسنه. شادخ خاء
معجمه ایله آتك آلننده اولان بیاض که تا آلت دوداغنه اینمش اوله و یوزنده
اطرافه یایلمش بیاض وایشان آن شادخ نحوست جبلی وشناز و ساخ فطری
غسل کند. یعنی سعد الدوله یهودی مراد ایدیکه یهود طائفه‌سنك جبینلرنده
منتشر و ظاهر اولان نحوست مادرزادی و عیب اوساخ جبلی یی ذکر اولنان
آرایش ایله یعقوب پاك ایلیه. شاسیت شومیت ضدی یمن‌دن. شاغرة یقال بلد
شاغر وارض شاغرة اذا لم یکن من یحمیها و یضبطها یعنی والی و حامیسز
شهر و زمین. شاهسفرم ریحان نکلی ترکیده فسلکن دیدکلریدر ف شاه سپرم
مثللو. اولکی ماده بونك معربیدر. شاب کنج شاب صیغه فعل ایله شیب بندن
پیر و اختیار اولدی دیمکدر. شاب الولید یعنی هولدن اوشتی قوجه اولدی. ی ل
یلب ماده‌سنده ذکری واردر. شارب عطرناك یعنی خوشبو کنج محبوب ف
شام و بام روزکار عالمك کیجه‌سی و صباحی ایکی کلمه‌نك بیننده جناس لاحق
واردر. شاحن طلوشادة هلکت من شاذ یشید ای هلك والاهلاك. خ ش
حرفنده ذکری واردر. شانر طرف شاة بارد معناسنه و قیون جمعی شیا هد
شاطن خبیث و شیطان معروفدر دینلور. ف شاپور ملوك ساسانیاندن شاه

ذوالاکتاف ایله بنام اولان پادشاه در و شاپور شهزاده معناسنه ف شاباش
آفرین و تحسین معناسنه. شاخ عالی و مرتفع

فصل ش ب

شباب کنجلك. دبرا کضواحیل الشباب و بادروا. ان تشترد فانهن عواری
ای کراهة و مخافة ان تشترد تقدیر نحوه‌دن حاصلی کنجلکدن کام المعز اسراع ایلکز
اندن اقدم که شباب سزدن کیرو ویرا استرداد اولنه زیرا انسانك کنجلکده یدیکی ید
عاریتیدر. والعواری لابدان تسترد. الشباب شعبة من الجنون یعنی کنجلك فروعات
جنوندن بر فرعدر یا طرقدن بر طریقدر ف شبرنك بهزاد آتنك سمیدر. شبر
قارش شبری برقارش یا وحدت ایچوندر ف شب هنکام کیجه وقتی ف شبگاهی
یعنی بر کیجه وقتنده. شبق شدت شهوت. شبك قوش و بالق صید ایچون آلتدر
که طور دینلور. حیلة الشبك طوری اوردکلری ایپلر ف شبورغان خراسان
مملکتنده بلخه اون طقوز فرسخ ذات اشجار و بساتین بر شهردر. شبیه مماثل و نظیر
ف شب کیجه ف شبان بتلر و قیون چوبانی. شبع طوقلق معناسنه ضدی جوعدر
شبالك شد موحده ایله انجدن بحزم. شبح تحریك ایله شخص ف شبچراغ ب
ح حرفنده مذکوردر ف شب یلدا اطول لیالی بلدر و اول طرف شمالیده آفتاب
راس جدیه و طرف جنوبیده آفتاب راس سرطانه کلدوکی وقتده در اما خط
استواده تفاوت روز و شب معدومدر ف شبه برنج دیدکلری معدنی
یاقوتدر. م چو چرخ بلند از شبه تاج کرد. شبه‌دن مراد نجوم‌در شمامه برآکند
بر لاجورد. شمامه‌دن مراد آفتابدر یعنی وقتا که چرخ بلند نجوم ایله مرصع و مزین
تاجی باشنه کیدی و شمامه شمسی لاجوردی قاب ایچنه طقدی یعنی کرلدی مراد
وقتا که کون کیدوب کیجه اولدی دیمکدر ف شتابیدن اومك و سرعتله کتمك
شبل ارسلان یوریسی. الشبل یوشید یعنی ارسلان یوریسی واردق قوجه ارسلان
اولور ف شبنم چیچ معناسنه قراغی دیدکلریدر که بر تو آفتاب عنایت بالخاف
بردی افتاد شبنم صفت ذره بثریا رسید یعنی بر تو آفتاب عنایت پادشاه

ولاجورددن مراد قبه لاجورد کوکدر

اوز رینه دوشدوکی وقت شبنم کبی اول روی زمینده ثریا رتبه سنه ایرشدی

زیرا قراعی حرارت شمسدن بوقادر ومقتضا عدا ولوب مراد بر ناچیز کمسنه ایکن

کرمت التفات شاهی ایله زمان قلیلده درجۀ عالیه یه ارتقا ایلدی دیمکدر

ف شبچراغ معروفدر ف شبوی کیجه ایله قوقو طیب الرایحه بر چچکدر شعرا

زلف محبوبه استعاره ایدرلر ٭ شبوی دلال بر چهره جو دوزفرو کذاشته یعنی شبوی

نازی مرادن زلفدر کونش یوزی اوزره صالقمش

فصل شت

ف شتافت سرعت ایلدی ف شتافتن مصدریدر ف شتات طاغلق وپریشان

اولمق وطاغلمش معناسنه دخی کلور شتان ما بینهما ای بعد ما بینهما ایکی شی رتبه

ومقام یا مفهوم یا معناده بربرندن غایت بعید اولدوغی موضعده استعمال اولنور

وشتان ما بین حالیهما ٭ طراد الاسود ولعب الغزال ٭ طراد ولعب جالیه حالیهما دن

بدلدر یا اعنی یا اختصاص ایله منصوبدرلر یعنی ارسلانلر مطارده سیله جیرانلر

بربریله اوینمقلرینک ما بیننده تباین کلی وبعد بعید واردر شتر قطع وعروضده

بحر هزجده مفاعیلن اوزرنه خرم وقبض داخل اولمق یعنی مفاعیلن فاعلن اولوب

جزؤه وبیته اشتر دینلور شتر تحریک ایله انقطاع وکوز قباغنک اعلا و اسفلی

قلب اولمق یعنی دوریلمک ومنشقق اولمق صیغۀ صفتی اشتردر شتا قتش فصلی

معروفدر قلب شتا کر قلب آن مطلوب طباع بود قلبا قلدن مراد وسط وتاقی

مراد قلب لفظی دکلدر آنده اتش قصد اولنمشدر ٭ واتش عین شتاده مطلوب اولدی

معلومدر یعنی انده مطلوب طباع اولان مقلوب شتادن اهل طباع اتش واشتعال

حاصل ایلرلر ف شترمرغ دوه قوشی دور که دخود شترمرغ اشاست یعنی

دوه قوشنده شتر ومرغ هیئت وطبیعتی اولدوغی کبی زماننده دخی دوه وقوش

طبیعتی واردر شادی زود کذارش چون مرغ طیران بی کنف بو ایکی فقره ما قبلنده

اولان فقره نک اجمالنه تفصیل وتفسیر مقامنده واقع اولمشدر یعنی شادیلغه کلیجه قوش

اولوب تیز جک طیران ایلر واندوه کوه اناردش دردل ارباب هنر از معنی تحجیح ایلر

الجمل فی سم الخیاط خبری دهد ٭ وعضه والمه کلیجه دوه اولوب دل هنروران

اوزرینه بر نوع چوکر بردخی قالقمدن یاشی خبرلرین ویرر ف شتر دلی دوه کینلو

ازشتر دلی کردون خیره چشم وکر واخرس مانند یعنی فلکک اکا اولانکین وعداوتنده

کورچشم وصاغر ولال یعنی دلسز اولدی ف شتر کربه ایولو وکملو دیمکدر اصل بو دردی

بودر که برینک بر نبخوشتری وار ایدی بر کون غضبه کلوب انی بر درهمه فروخت ایتمکه

طلاقه یمین ایدر بعده ایلدکی یمینه پشیمان اولوب حیلۀ شرعیه ایچون شترک

کردننه بر کربه تعلیق ایدوب بازاره بیعه چقر ومشتری یه شتر بر درهمه وکربه بیشو

درهمه دیو صفقۀ واحده ایله بیع ایدرم سوم ایدر السنۀ ناسده ما ارخص الناقه

لولا الملعونة فی عنقها تمثیلی بو قضیه اوزرینه مبنیدر

فصل شج

شجاعت قوت نفس وجرات تشجیع قوی دل وهنروری وجرأتلو شجاعی صیغه

فعل ایله اخرینه معناسنه شجو حزن شجون شعب وبربرینه ملفوف ومشتبک اغصان

اشجار شجنی مفردیدر ویقال الحدیث ذو شجون یعنی کلام ذو طرق وذو اطراف دیمکدر

وجوه ومحاملی چوقدر دیمکدر ٭ الدنیا مخرفة ومجون والحدیث شجون والجنون فنون

یعنی دنیا خاپی اکاذیب وهذیان ومحل کلام لا ابالی ومکان اعمال بی پروا یسیدر

واحادیث متداخل وقاریشق وذات وجوه ومحامل شتادر وجنون دخی انواع عدیده

عاقل مجنون ٭ ومجنون عاقل وعالم مجنون ٭ ومجنون عالم ٭ وعارف مجنون ٭

ومجنون عارف ٭ ومجنون مجذوب ٭ ومجذوب مجنون ٭ ومجنون مجنون ٭ وعلی

هذا القیاس شجرة القطن پنبوع اغجی شحنه صوباشی

فصل شح

معناسنه پادشاه طرفندن ضبط ایچون بلده یا قریه یه تعیین اولنان کمسنه یه

دینلور شحن بالضم جمیدر شحنه عداوت معناسنه شحن بالکسر جمعیدر شحر

عمان وعدن بیننده بر معمور جزیره در عنبر شحری عنبر خاص ولجزیره یه نسبت

اولنور شحیج بخیل شحط بعد واضطراب وذبح یقال شحط البعیر اذا ذبحه

عم القحط والشحط یعنی قلت قوت وبعمورسزلق وخلا یقده اضطراب عام اولدی

فصل شخ ف شخودن چاپمق وطرملمق شخودندوي
يعني چهره لرين طرملديلر **فصل شد** شدق اوردُ شدقيه
ايكى آوردي بماله شدقيه ايكى آوردي طولنجه سوزده قبه قبه تغليظ حروف ايله
سويلين كلامده استعمال اولنور شدت ضيق حال وضيق وقت شديد قوي
شدايد جميدر ومصايب دهر ف شد كيتدي معناسنه ف شده مصدر ديد
كتمك معناسنه واولمق وفوت اولمق وزايل اولمق ف شده اولمش وكيتمش وفوت
اولمش وزايل اولمش ع دستور خراسان شده كير وشده كين ياكسري ساسان
شده كير وشده كين بونده اولكي شده لر فوت معناسنه در ده س حرفنده
ذكر وشرح اولنمشدر ف آمد وشد كلمك وكيتمك ع دركش كه بهار آمد وشد
بهمن ودي يعني مي نوش ايله كه بهار فصلي كلدي وقيش فصلي كيتدي شد
نشد بدايله سكرتمك طلق شدة بلا مانع مطلق العنان سكرتمتي ايكدر وقيل
الاماني طلق شدة آت وصفنده در يعني مرادات وحاجات زايل اولمق انك
سكرتمكنك مطلق العنان اولمقلغنده در وموسيقيده بر رباعي يا بركار اولوق
ايچون نغمات پرده لرينك برنده تيز يا پس يا مجرده آهنك دوتمغه ديلور وباغلمق
معناسنه شده ها تانيث ايله ايچو وغيريدن برنيچه طاقم بردن باغلو بوغچق
رشته لرينه ديلور دسته معناسنه **فصل شذ** شذى
شذرت رائحة طيبة شذر مذر يقال تفرقوا شذر مذر يعني هر جانبه متفرق
اولديلر شذره التون معدننده بولنان قطع ذهبيه در ودخي التوندن مصنوع
بوغچقلر دركه ايچو يا غيري بوغچق نظمنك هر ايكي دينزم ما بينده فصل ايچون
بر يعني رشته منظوما تركيچورلر وكوچك ايچو دانه لرينه دخي ديلور وتشذر تهيأ
للقتال وتوعد وتغضب ونشط وتسرع الى الامر وتهدد ما بنده مذكور در
فصل شر شرق مطلع شمس مشرق معناسنه وبر نوع شرق
تحريك ايله بوغزده ياكوكسده صو ايركيلوب طورمغه ديلور غ ص حرفنده

ذكري

ذكري وارددر يداوي بماء من يغص بلقمة فكيف اداوي اذ شرقت بماء
يعني بوغازنده لقمه طعام دوكيلن كيمسنه صو ايچمك ايله علاج اولنور بنم كه بوغازمده
صو دوكيلوب طورمشدر نيجه علاجم ممكن اولور بر كيمسنه نك محل اميد ورجاسي ولان
كيمسنه عليه سنده وعداوتنده اولدوغنه عشيلدر شرق بينهم الشر يعني مابينلرنده
شر ايركيلوب وطوروب مفارقت ايتمز اولدي شرفه هر بناده طشره چقمش كنكره يه ديلور
مثلا مناره ده مؤذن كزدوكي محله شرفه ديلور وعلى هذا القياس شرفات جمعي
شرف مثله شرف مصنف تاريخ وصاف لقب اسميدر از لطف هوا مزاج بستان
همچون غزل شرف تر آمد شرف مراد مصنف مذكور در شرابست بد خو شدن
شراست طبع مثله شرش كچدي زياده بدخو اولان كمسنه ف شرم حيا ف شرميدن
اوتنمق شرود فتح ايله تجيي شرود ضم ايله قاچمق شرايين جمعدر شريان مفردي
انسانده لاينزال متحرك بر طمردركه بر اوجي قلبه واصل اولمشدر اطبا نبض اندن
بوقلرلر ف شرزه بر تيجي جانوره ف شير شرزه از غزا رسلان شراب عجاب
اشبو معهود شرابدر شراب لايزالي يعني شراب حقيقي كه نشئه محبت الهيه دن
عبارتدر ابتداسي تسليم رضا وغايتي استغراق لجه توحيد واستهلاك
وجود امكانيدر شرب كسر ايله زمان شرب ومكان شرب يعني مورد آب
شرب اليهود باده را پنهان خوردن شرط باد موافق باد شرط دخي ديلور
شرذمة طايفه معناسنه وبر قطعه ديمكدر شري كعلا اسلماده بر طريقدر كه
ارسلاني چوق اولور وتهامه ده دخي كثيرة السباع بر جبلدر ع اعدى على اسد
الشرى ايضا فز يلقى فرايسه بقلب مشفق كامل بحرنده يعني ممدوحك
سلمى وجبل تهامه اسودينه خاصيت ايضاف ومرحمتي سريان وتأثير ايلديكه
كه انلر صيدلري قلب شفوق ومرحمت ايله تلاقى ايدر اولديلر شريطة التفسير
نحو اصطلاحنده مثلا بر اسم بر فعل مضمر ايله منصوب اولور اول شرطله كه
اول فعل مضمره مفسر اولمق اوزره بر فعل ظاهر اسم مذكورك ضميرينه عمل ايله

مشغول اوله نحو هل زيدًا ضربته زيد ضرب مضمر ايله منصوب اولوب عامل ضمير يا بد
اولان ضربت مذكور اول فعل مضمره مفسر در كلام هل ضربت زيدًا ضربته تقديرنده در
بر قضيهٔ جلسيت كه علت ضم باشد على الابتداء دلالت رفعي نمود يعني حكم هم جلسي
قضيه سي اوزره كه علت انضمام واشتلاء ونذ على الابتداء اكا رفع منزلت وتواضع
كوستردي وبان چارسو خودرا مضاف اليه ساخت واول بازاد ومعامله ده
كندو نفسني منسوب اليه رتبه سنده عد ايليوب منخفض ايلدي ونصب تماثل
احتيالي بطريق اضمار على شريطة التفسير ميفرمود واضمار فعل ضرر ايله صور احتيال
وحذ يعرفي نصب ايلدي اما اول طريق ايله كه ظاهر فعل وعملي اخفا ايلدي كه
سوء قصدي تفسير ايلمك ضم ورفع وابتدا ومضاف ونصب واضمار وشريطه
التفسير لفظلريله ترتيب كلام وتأليف مرام قواعد نحودن تضمين در شرح نير
مراد بدل نقدده ويريلن ديت كبرا دكه بر نفسه يوز دوه يا اون بيك درهم
تقدير اولمشدر شرع كسر ايله باي كريشي ٣ صونوا حياذكم واجلوا سيوفكم
وجددوا للقسي النبل والرغاء اتري محافظه يعني جمع ايديكز وقليجلريكزي سيلكز
ويايلره اوق وكريشي تجديد ايديكز ديمكدر حاصلي جنكه مستعد ومهيا اولكز
معناسنه در شرطي اعوان وولاة باذاركي ويبا باشي شرط جميعه ده وهر سال باج
خراج واتاوه خلي شرطي مجهول قضيهٔ مطاوعت كرد انيد يعني بهر هسند خراج
ورشوت ناميله خراج كيرلرا خا الذن بربوك الجه اطاعت قضيه سنك موضوع عنه
مجهول ايليه لر اصطلاح منطقيدن تضمين در شره بالتحريك حرص شره كحذر
حريص معناسنه شرتيب كسر ايله ومثاله من خمر شرتيب يسكر من الدم لا الحميا
قليج وصفنده در يعني بر معنده كه قان احمكدن مستا ولوردن شرابدن
ركن شعر بحسب فيه القبض عروضده قبض حذف نخاس ساكنه ديلور مثلا
مفاعيلن دن يا حذف اولنوب اتده مفاعلن قالدوغي كبي يعني بو مصرع
موزونن در كه دايما اندده علت قبض حسنعدد بنا ايله قبض اولنده وغنته يردن

فصل شين ذ

فصل شين نون شن دكوذا وجيله بعني نظر اليه شزرًا اي غضبانًا
بموخر العين

فصل شين سين

ف شست ضم ايله يقذي معناسنه
ف شستن مصدريدر ف شست فتح ايله حين رمي سهام دم باش وشهادت
برمقلرين عقد واوفي كزليوب باي كريشن دوتشنه ديلور واعدادن عقد سادسه
وبالق صيدا تيدكلري اولطيره ديلور تير عمر عقد شست كرفت التمش ياشنه
كيرمكدن واخر عمر اولمقدن كنايه در زيرا تير عقد شستي دوتدقده البته ايلملو در
سنين واعوام عمري تير دولت علاقه سيله تيره تشبيه واستعاره ايتمشدر
وعقد شست جايزكه مرشحه وجايزكه مجرده اوله زيرا على التقدير الاول مشبه
بهه وعلى التقدير الثاني مشبهه ملايمه در يعني سنين عمري التمش عقدينه بالغ اولدي
معناسنه اوله ساعتي در شست زلف مانند ماهي اكرچه در حسن ماهي بود
اضطراب نموده جان در سركار محبت كرد اكرچه در حسن ماهي بود جملهٔ معترضه
يعني طو تحقق ظلما وعدوانا قتل اولندقده بر ساعت زلفنك چنكالنده بالق
كبي اكرچه حسن وبهاده ماهي در كل ايدي بلكه ماه پاره ايدي اضطراب ايدوب
جان عزيزني ملك موت تسليم ايلدي كلمتين بيننده جناس تام وارد در

فصل شين شين

ف ششتر عجم مملكتنده بر شهر در حسن تطريز وخوبي
نزد دوزي ده كاركاه ششتري ديمكله ضرب مثل اولنور نقش اطراف سهل وجبل
از سبزه ورياحين نمود اركا ركاه ششتري كاركاه اول دركاه هدكا ادزرنده
رشتهٔ حرير وزر ايله نقش دكرلرا كنرخوا نتينه مخصوص صدد با بنره مذكور در
يعني وجبالك اطراف وجوانبي چمن وانواع ورد ودن ششتر كاركاهنه محاكي
اوللي ف ششدر تختهٔ نرد ونرد خانه لري قاپنوب كشاده ومهره ايتمدوكي
ديمي ديلور وحيرت وبازماندهلكده استعمال اولنور ف ششجهات
يمين ويسار وامام وخلف وفوق وتحت

فصل شين طا

شطر نصف شطري بر نصف وجانب معناسنه شطط هر شيده حدكي

تجاوز وراه مستقیمدن خروج ایتمك شطط صیغهٔ فعل ایله تبعد معناسنه شط المزار
یعنی زیارت ایده‌جك اصدقا واحبا ومحبوبلر مكانی بعیدا ولدی شطب غصن تازه
شجر شطبا. كوزل وطویل القامت محبوب جاریه‌لره وصف اولور شطن تحریك ایله حبل
طویل ومطلق حبل. ی. ل. حرفنده ذكری وارد شطون بئر شطون ای بعیدة القعر
ونیة شطون ای بعیدة فعول بمعنی فاعل یستوی فیه المذكر والمؤنث لعل نواها
ان یزوغ شطونها. وان یتجلی عن شموس دجونها. یعنی رجا اولنور كه محبوبلرنك یاد آ
محبوبلرنك بزدن بعدی زایل اوله وفراق ایله مقرون اولان كیجه‌لری افق وصالدن
شموس مرادی چقروب ظلماتی بعددن منجلی اوله یا خود دجونده مراد بولوتلر اوله
یعنی آفتاب رؤیتی بزدن متواری ایلین سحب فراق منقشع اولوب بزه رؤیتی كوستره
یعنی بعد قهر وهجر وصاله مبدل اوله مختفی اولمیه كه تاریخ وضا فده اشبو بیتدن
صكره بر بیت دخی واقع اولمشدر انجق غایتله محرف ومصحف وزاید وناقص
اولدوغی اجلدن ترك اولندی

فصل شظ

شظیه اسنانك قولنده اولان اوفق اعصاب یعنی سكرلره دینلور یا دولة لیس لها شظیة. ذولی
فما انت الا علی الكرام بلیة. سعد الدوله یهودینك حقنده در یعنی ای اول دولتكه
دولت ومعالیدن. ایده عصب بولنمز حق سبحانه وتعالی سنی زایل ایلسون كه كرام
ناس اوزرینه انجق بر بلای عظیمسن

فصل شع

شعله لهب آتش شعلات الفاكرة قوت متفكره‌نك حدتی واتقادی معناسنه شعرا كستن ایله
ایكی یلدزدر برینه شعرا العبور وبرینه شعرا الغمیصا دینلور وبونلرك برینه شعرای
شامی دخی دینلور خ. ی. حرفنده ذكری وارد شعوذه خفت ید ایله سحر كبی بر
اصلدن غیری شكل آخرده كوسترمكه دینلور شعبده با ذ موحده ایله مثله وعامل
وبونك اصلی بودركه خفت ید سببی ایله ایكی عملك فصاعدا عند التحركات
شدت اتصالیدن قوت حس مشتركه ادا اولنمز فصل وبر منوف اولغالی
قلبه متصلا غیر متمایز ادا ایمكله شكل آخرده ادراك اولنور مثلا بر عودك

باشنده

باشنده بر پاره آتش اولوب آنی سرعت ایله دور ایتدكده اول آتش پاره بر نقطه ایكن
شكل دائره‌ده ادراك اولندوغی كبی شعث انتشار امر ومصلحت پراكنده
اولمغه دینلور فقلد شعثا. یعنی فقلد متفرقدر من كل وجه وجهتده مراد نظر طرفدن
قلیل ایتدیلر ایسه قتل اولندیلر وانلردن نزدیغ ونزوضیع نزپیر ونزكنج نجات
بولندی دیمكدر لم شعث متفرق امور ومصالحی برادایر جمع ایتمك شعواء متفرق
وفاشی غارت شعواء یعنی تاخت متفرق یعنی طرف طرف هجوم ونهب وغارت شعار
كوملك واثوابك هرات اوزرینه كیدوكی جامه‌یه دینلور شب شعار یعنی كیجه لباسلو
مراد قرالكمش دیمكدر وهر بر قومه لباس یا غیریدن مخصوص ولان علامت
معناسنه‌در كه انكله متمایز اولورلر شعایر جمیده شعایر جمع علایم ومناسك
حج شعایر اسلام علایم ومتعبدات اسلام چونه دور مستعصم شعار عباسیان دا
بنی عباسك شعاری سیاه عمام كیمك ایدی نیجه كه بنی هاشمك شعاری نیل عما
كیمكدر. ومستعصم آخر خلفای بنی عباسده بابنده مذكوردر یعنی چونكه مستعصم
خلیفه‌نك دور دولتی واقبالی شعار عباسیان كبی سیاه اولدی شعاف طاع
دیرلری شعف مفرد یدر ت. ح. حرفنده ذكری وارد شعف تحریك ایله فرط محبت
ش. غ. حرفنده ذكری وارد رغین معجمه ایله دخی لغتدر بابنده مذكوردر شعب
بوان قلعه اسفیدا غا الندن باغ وبستان وانهار جاریه مشتمل بر نزهتكاه در
شعب شیراز مثلا اسمین مزاد فیندن جنان اربع دنیانك برندن معدود در صغد
سمرقند غوطه دمشق ابله بصره شعب شیراز. ب. بنجه جنت دنیاست حقیقت نی فی
شعب وسعد ... رهی غوطه وبلراست رهین. یعنی سلطانیه جنان دنیانك
بشنجیسیدر یوق یوق فی الحقیقه غلط ایلدم بلكه شعب شیراز وصغد سمرقند
اكا خدمتكاردر غوطه دمشق وابله بصره انك مرهونیدر وشتان ما بینهما وبینده
صنعت استدراك وارددر شعب قبیله عظیمه معناسنه وجبل شعوب جمیددر
شعب انجاد تحریك دال وبداغی شعب جبل طاغك جخجقو انجقی یوللری

فصل شوع

ومسيل آب اولان يرلر وجبل آراسنده منفرج واچق اولان يره

شغال چقال • ش ي • حرفنده حكايتى واردر شغر بغر يقال تفرقوا شغر بغر

يعنى هر طرفه داغلدى ولديلر نام ونشانلرنده اثرلرى فالمدى شغف فرط محبت

عين مهمله ايله دخى لغتدر بابنده مذكوردر • اشرب على الشعب واخلل دوحة

انقا • شعبدن مراد • ش ع • حرفنده ذكر اولنان شعب بوان در ارباب ذوق

وعشرته خطاب ايدوب ديركه شعب شيرازك ادنده مى نوش وكوزلر كورمش ايله واتق

ايقلنمامش باغه دخول ايله قد نادى حسنه فازددت شغفا تحقيقا كه حسنى

بكا حيرت آرتوردى وبن دخى اكا شوق ومحبت آرتوردم • اذ البس الهيف من اغصانه

ورقا • ولقن العجم من اطياره نتفا • اذ ظرفيه ده عامل نادى دن بااذ تعليليه در

جمله يه مضاف اولمشدر ومنها ايكى موضعده دخى بيانيه دن • ونتف بر مقدار دوبر

خات معنا سنه هر بري بابنده مذكوردر يعنى وقتاكه بيجه بيللو منايل اغصانى

يشل ديباج اوراق كيدرلدى ولغتلرى اكلمز طيورعنا دن برجانب وبر مقدار

تلقين اولندى ذكر اولنان ازدياد حسن وازدياد محبت بكا حاصل اولدى

وتمرت جنة الاغصان مثمرة • من يانع قرطا اولاس شنفا • يعنى اشجارى

بارور اولدى يعنى خالده شواهد اغصانى كيمى كوپرسنى صويه ده وكيمى كى كوپر

كيمه ده • مراد زياده بمودن ميوه نك بعضيسى يره دوكيلوب التقاط اولنمه ده

وبعضيسى يره دوكيلوب التقاط اولنمزده وبعضيسى بلا انفصال تازه

چقمه ده وايرشمه ده ديمكدر اغصاني محبوبلره واغصاننده اولان ميوه يى

محبوبلر قولاغنده اولان كوپرلره تشبيه ايتمشدر • والماء يثني على اعطافها ازرا

والريح تعقد في اطرافها شرفا • يعنى جداول آب اول اشجارك جوانب واطرافنده

ازارلر چكرلر مراد سوق اشجاردن يوقارو يرلرين اورترديمكدر • وهوا اطراف

اشجارده شرفلر بنا ايلر مراد روى آبده امواج لطيف وحبابلر حاصل ايلرديمكدر

والشمس تحرق من اشجارها طرفا • بنورها فترينا تحتها طرفا • يعنى آفتاب

اول روضه نك اشجارندن بر طرفنى پرتوى ايله خرق ايدوب التده اولان طرفه

وعجيب حسنلر چيچكلرى وديباحسينى بزه كوستر طرفا وطرفا بابنده جناسى

تحريف واردر • من قايل نسجت درعا مفضضة • وقايل ذهبت وفضضت

تحفا • يعنى اشجارك التده كوناكون انواع الوان ايله ملون انهار وانوارى

كوردكده بعضيمز ديديكه شمس حلقات فضه ايله درع نسج ايلمش بعضيلريمز

ديديكه ذر باسيمدن مصحف صوغ ايلمش • ظلت تزف لها الدنيا محاسنها

وتستعد لها الالطاف والتحفا • دنيا بالجمله محاسن وتزيينات ومحبوبلرين

عروس كبى بزدوب اول روضه يه ايلتمكه ولطايف تحفنى اكا حاضر ومهيا

ايتمكه مشغول اولدى • من غاد ض وكفا اوبارق خطفا • اوطاير هتفا اوساير

وقفا • وبو روضه نك حسن وبهاسى سببى ايله كيمى بر طرفده حيرتنده

بوينى اكوب طورمش ولمعان حسنندن كيمنك كوزلرينى قامشدرمش وبر

طرفده بلابل وقمارى وحمام وفواخت وساير طيور خوشنوا غنا وتصويت ايدن

وبر طرفده حاجت مهمه سنه عزم ايدوب كيديجى كمسنه لر اثناى طريقده اول دوضيه

اوغرنوب اكا واله ومشغوف اولمغله حاجتلرندن ذاهل اولوب طوردلر

فصل شوف

شفق غروب شمسده كوك كنارنده حاصل اولان

حمره يه ديلور فجرك مقابلى يه شفق كونن يعنى قرمزى شفا فتح ايله بر شيئك

كنارى شفا جرف هار • جرف هار بر يردركه اوزرندن سيل صوبى استيلا ايدوب يمش

اوله ولا يزال دوكلمه ده اوله تملكنز والرمشرف اشيا ده استعمال اولنور يعنى

طور سيوب اطرافندن دوكيلن جقورك كنارى يس اننده اسيد يابيادى اولمق عينى

حماقتدر شفه دودق شفاه جمعيدر • س ف • حرفنده ذكرى واردر شفاف

جلاء دار نسنه هوا شفاف كره هوانك سطح محدبنه قريب اولان اجزاء بسيطه

هوائيه دركه انده قطعا غبار اولميوب هواء محض در • شفرة كوز قپغى • وبين

تعطى شفرة وانصر انفها • يعنى بر كره كوزه قيغنى بوموب اچنجق • وبين ترقى صخرة

اول

واتخادها. وبرطاشی یوقریه اتوب کبروا شعرا اینك ما بیننده غایت قلت مددن
کنایه در تقلب حاجات وکشف عجایب یعنی امور بر حالدن حالت اخرایه منقلب
اولوب ماوراء پرده غیبدن خاطره کلمیجك اعجوبه‌لر جلوه کر ظهور اولور شفق
وشفقت قورقو معناسنه اما مرحمت معناسنه استعمال اولندوغنه سبب
زیرا بو مقامده مرحمت شفقت معناسنك غایاتندندر یعنی لاجل المرحمة
اوزرینه مکروه اندن خوف ایلر معناسنه شفره بولنجق وقلیج اغزینه دینلور
شفرتین قلیج وخنجر مقادیم وصالون فی الروع خطوهم بکل رقیق الشفرتین
یمانی. رقیق الشفرتین دن مراد ایکی اغزلو قلیجدر که یمنده ایشلنور دن
مخاوفده یعنی جنك کوننده ایکی اغزلو سیوف یمانی ایله ایلرو کیدیجیلر ونلاهم
قتاله یقل اقدامی یعنی توقف بر بریه وصل ایدیجیلر. اذا استنجدوا لم یسألوا
من دعاهم. لای حرب ولای مکان. یعنی بر اصل حرب وبر قنغی مکان اولسون
کندولردن امداد واعانت طلب اولنور سه طالبلرندن بیر کیسنلك کوستر مزلر
وخلاصلرنه اسراع ایدرلر.

فصل شق

شقایق
معروف چیچکدر ابتدا ابی نعمان بن المنذر صحرا چیچکلرندن انتخاب ایدوب
بستانه ایلدی شقایق النعمان دیمه دینلور شقایقها الهادرة یعنی چوق وطول
الساق وشدیدا لنمو شقایقلری یقال ارض هادرة ای کثیر العشب وهدر
العشب ای طال وکثر ونما شقیق انا بابا بر قرنداش شقشقة تصویت معناسنه
یقال شقشق الحمام والعصفور ای صوت شقاشق نعمانی مراد امام اعظم ابو حنیفه
نعمان ابن ثابت الکوفی حضرتلریدر رضی الله تعالی عنه وشقاشق جمع شقشقه در
مراد مذاکره مسایل شرعیه ومباحث علوم فقهیه در شقاق خلاف شقص
قطعه شقصة بر قطعه ها توحید الجوندر وبر شبهده تنصفت شقی ضد
سعید شقا تعب ج ان الشقاء بالشقی مولع تعب ورنج شقی اولنلره اولنجی در
والاسعد دائما راحتده درلر مثلا قانع فقیرلر راحتده وطامع غنی‌لك

مشقتده ورنجده اولدوغی کبی

فصل شك

ف شکن بوکك
ف شکن زلف بوکمی ف شکست صیدی ف شکستن مصدریدر ف شکفت
آچلدی ف شکفاند آچیلور ف شکفتن مصدریدر شکیمه لجاملك لسانه فرسه
معترض اولان دمور یدر وفلان صاحب شکیمه دیدکلری شدید النفس در دیمکدر ف
شکند قیرد وقطع ایده دم شکند یعنی نفسی قطع ایدر ف شکیب صبر وآرام ف
شکیبا مبالغه سیدر ف شکیبایی زیاده صبر وقرار ف شکر معروفدر ف شکر
خند شیرین کولشلو ف شکرریز شیرین سوزلو ف شکرخا شیرین نطقلو ف شکر
کسر اول وفتح کاف عجمیله شکار یعنی صید معناسنه ف بشکرد یعنی صید ایده
ف شکردن مصدریدر تا چند بناز پرورد ود رینا ز بشکرد یعنی نیجه بر دك
بو دنیای فانی او ز اهلنی نازایله بسلر وسمزیدر ووقت حاجتده انی صید
ایدوب اکل ایلر ج جهانا چه بد مهر وبد کوهری. که خود پروری وخود
بشکری. یعنی ای دنیا نه سوفا ونه بد ذات سن که اهلکی هم سن بسلرسن وهم
سن شکار ایلرسن ف جان شکر جان صید ایدیجی ف شکار صید ف شکوه
هیبت وعظمت شکر مثل شکایت معروفدر شکاست بد خوشندن ودروی ترش
وصعوبت نفس ف شکنجه عقوبت وتعذیب وجندره ف شکول کوستکل معناسنه
شکل مفردیدر کاف عجمیله در ف شکالی دوه عقالنه دینلور بر یاوجیرا یده که
دوه ایاغنی بغلرلر ج وه حرفنده ذکری واردر ف شکرف محتشم واولو کبی
کاف عجمیله در ف شکفت کسر اول وفتح کاف عجمیله عجب معناسنه ف
شکفت یعنی عجب دکلدر که اهی اولورکه مصدر معناسنه استعمال اولنور یا ید
شکفت یعنی عجبلنمك کرکدر ف شکفتی یعنی عجبی شکل هیئت شکری
ممتلی شکری مثله وبکی بالعین الشکری یعنی دمع ایله ممتلی چشم ایله بکا ایلدی
شکر نعم ایله هو عرفان الاحسان ونشره وحق سبحانه وتعالی دن جزاء
خیر وثنا جمیل معناسنه وکان الله شاکرا علیما ف شکاف یرق ویارق

چو دال ونون همه خم شد الف قدان ❊ زلبس که کرد الف در شکاف همه ❊ هیئت

جماعتدن حکایتدر مشبه ومشبه بر وجه شبه معلومدر ❊ **فصل ش ل**

شل الی چولق شلت ید الایام یعنی روزگار الی چولاق اولسون وطوترسن

فصل ش م شمایل حسن اخلاق وطباع شمال فتح ایله خط استوادن

طرف بنات النعشدر اولان قطب عالم سمت راسه کلنجه اولان جهته دینلور

وقطب مذکوره قطب شمالی وجهت مذکورده اولان بروج شمالیه دینلور

وبر ریحک اسمیدر که مهبی مطلع بنات نعشدر مسقط نسر طایره وارنجه

دکین شمال کسر ایله صول ال وصول طرف شم ضم اول وشد میم ایله عالی ومرتفع

شم الاطواد جبال عالیات شماء عالیه ومرتفعه شمل سکون میم ایله انسانک

امورینه ومصالح وحاجاتنه دینلور پس اکر جمع الله شمله دیو دعا ایدرسن پراکنده

امور ومصالح ومراداتنی جمع ایلسون معناسنه اولور واکر فرق الله شمله دیو دعا

بد ایدرسن مجتمع اولان امور وحاجاتنی پراکنده وتفریق ایلسون معناسنه

اولور شمول فتح ایله مطلق شراب یا باد شمال اورمش صاووق شراب مشمول

معناسنه ❊ ف ح ❊ حرفنده ذکری وارددر ❊ فالشمل من الشمول حاصل

یعنی جمعیت خاطر وانتظام امور ومصالح شرابدن حاصل اولور زیرا هر درده

دوا وهر مرضه دهره شفادر ❊ ف ❊ شمشاد سرو اغجی شمر کول معناسنه برده یعنور

جمع وارکیلوب طورن صودر وچمن ونهر صغیر شماخ شعراء عربدن معروفدر

طباخ کر قطعه رائی شماخ واصف اباها او نوانند بود آبا شوربا معناسنه در بابنده

مذکوردر ❊ فقره طباخ وصفنده در یعنی بر طباخ که شماخک قطعه رائیه سی

انجق انک شوربا سنی وصفا تمکه قادر اولور شاعر مذکورک کمال بلاغتنده

قصیده رائیه سی واردر مراد اول قصیده در ❊ شماتت برکمسنه نک مصیبتنه

مسرور اولمق شمسین شمس وقمر تغلیب بابندندر ❊ فلیت طالع الشمسین

غایبة ❊ ولیت غایبة الشمسین لم تغب ❊ بیتده شمسیندن مراد بری

شمس حقیقی وبری شمس الدین صاحب دیواندر وبیت مرثیه سنده در یعنی

ای کاش طالع اولان شمس نهاری غایب اولیدی وغایبا اولان شمس دین ودولت

غایب اولمیدی زیرا غایبا اولان شمس طالع اولان شمسدن غنا ویردایدی

اما طالع اولان غایبا اولان شمسدن غنا ویرمز شمخ ای تکبر وترفع انفه

بالغرور وشمخ الجبل ای علا وطال وجبل شمع موم ❊ س ❊ د ❊ حرفنده ذکری

واردر ❊ ف ❊ شمار عدا ایتمک ❊ ف ❊ دون شماد روز قیامت شمامه عنبر یا غیری ترکیب

عطریاتدن دوزمه اکابر تلقی واشمام ایچون اللرنده کزدردکلری طوپ در اصل

کوچک الصیجق قدر بر نوع خوشبو قاون دینلور شماعر انس وقوت قلب ونقل

مدام اذا ما تنقل ابوه مرحنده در یعنی همیشه الده دورت اکلنجک شمامه

انیسدر وراغبسی قوت قلب در ومجلس شرابده مزه لازم کلدکده نقل شرابدر

شمله ستر عورت ایده جک کسا ❊ ف ❊ شمشیر قلیج معروفدر ❊ ف ❊ شمشیر خطیب

خطبانک خطبه یرچقد قده الده الدقلری قلیجدر صاحبنک یانده مهمل

ونا مستعمل اولان قلیجه تمثیل اولنور شمروخ خرما صالقمنه دینلور ودروه

جبل معناسنه شماریخ جمیدر ❊ لوان جمعهم راموا بهم شم الشماریخ من

ثهلان لانصدعا ❊ ثهلان بر جبلک اسمیدر بابنده مذکوردر من تبعیضیه در

یعنی انلرک جمعی صرصماریله جبل ثهلاندن مرتفع وعالی بتمش وقایمش طاشلری

بریندن قوپرمق قصدین ایتسه لر او جبل ایکی شق اولور ❊ ف ❊ شمسه مصاحف

صحیفه لرنده ومساجد وقصور وایوان دیوارلرنده ماء ذهبا ایله قرص

آفتابه مشابه بر نقش مدور الشکل نقشدر نقاشلر اصطلاحنده اکا شمسه

دینلور شمسه خورنق مراد آفتابدر فلک الشمس خورنقدر وآفتابی انده اکلا

شمسه یه تشبیه ایتمشدر وخورنق بابنده مذکوردر تشبیه لفظی بابندندر

فصل ش ن ❊ ف ❊ شنکرف کسر ایله قرمزی مرکبی اندن سلاطین

ایتدکلری بومشق طاشدر شنف صرغه ❊ ش ❊ غ ❊ حرفنده ذکری واردر

مشنف جن عمرلو شنوف جمیدد ذرادی عوالی شنوف یعنی کثیر القیمة کوپرلو
کنج اوشقلری ف سنک بیوک ولایت ف شنا ختن بلمک شنار عیب وشنام
شین وشناد قبح وعیب ❀ شنار العیب عن الشیب التی عصی مقامه
بفناء داری ❀ عیب وفساد عمر بو جبرلق عصا اقامتی اولان اوم طرفندن بر قتی
عهدده عادتدر که برکمسنه ما دامکه ساق سفر اوزرنده در بر یره کیدرنسه
عصاسنی کندودن آیرمز والندن براقمز حتی اویودقده باشی آلتنه قویوب
قوجقلر او یورلر اما وقتا که بر یرده اقامت ایلیه یا خانرسنه رجوع ایلیه
کلدوکی ساعت دکنکینی الندن آتر عصای اقامت دیدکلری بو تفصیلدن
مأخوذدر شن نونک شدیله غام معناسنه شن الغارة علیهم ای صبها
من کل وجه حاصلی هر طرفدن دشمن اوزرینه هجوم عام ایلدی معناسنه در
شنوا غارة شعواء یعنی هر طرفدن وهر جانبدن هجومی متفرق وفاشی
وعام ایلدیلر وبر عاقل کمسنه نک اسمیدر وافق شن طبقة طبقه بر عاقله
عورتک اسمیدر بابنده مذکوردر که شن اول عورتی حبالة نکاحه کتوردکده
عرب بو کلامی سویلدیلر یعنی عاقل عاقله یه موافق واقع اولدی تنبیه اکی
شیء برینه موافق واو یعنی واقع اولدوقجه اکا ضرب مثل اولندی ❀ طب
حرفنده ذکری واردر ف شنبلید صاد وکل ولاله وصو بخانه جیجکی وچکدم
دخی انواعندندر ف شنکل هر بطبوع الذات اولان محبوبه دینلور وحرامی
رهزن معناسنه شنان عداوت اکثر فی الاخوان عیناً صحیحة ❀ على اعین مرضى من
الشنان ❀ یعنی اخوان اراسنده عداوتدن مریض اولان کوزلر اوزرینه راست بین
کوز کوردم باقدم که ما بینلرنده مرض عداوتدن بر کوز خالی دکلدر صحیحه ومرضى
بینده صنعت طباق واردر شنیب بارد وعذب یعنی طتلو شغاد شوا وفاجی
شوارد قاجیجی حیادار محبوبلرده استعمال اولنور

فصل شو

❀ شوارد الا انهن اوالف ❀ یعنی اکرچه فی الاصل وحشی جنسندندرلر لکن خانزاد

جیرانلرکبی الیف وانیسدرلر ❀ تقیید شوارد نظم وتابید اوابد نثر اشارتدر انده
یعنی چونکه سعد الدولة یهودینک ادبیاتدن برمقدار نصیب وحظی وار ایدی
نظم ونثر وحشیلرینی مجموعه ده قید ایدوب ایکی سنه مدتنده فرائد اشعار
وقلائد انشا ایله مملو ومشحون بر کتاب جمع ایلدی اوابد وحشیلر معناسنده
بابنده مذکوردر ودیگر قصاید شتات ومقطعات بتات درصفت والخ
واندن ماعدا مزبورک منتخبنده سویلنن پراکنده قصاید ومقطوعات البرکنده مقطعات
اندن زیاده دکه بو صفحۀ چهرۀ سفیدانکله تسویده کنجایش پذیر اوله یا دامن
عرض نفیسی این سخنان که طهارت استین مریم دارد بغبار ذکر ان معفر ساخت
یا خود بو کتابده اولان فقرات وعباراتک کرباکلک وپراهنده دامن مریم سوک
کبیده آستین عرض نفیسینک غبار ذکری ایله خاک آلود قلنسه انتهی ❀
وحبات رمانی لطائف کانها ❀ شوارد یاقوت لطفن عن الثقب ❀ یعنی انار دانه‌لری
کویاکه کم یاب الرکبیر غریاقوت دانه‌لریدر که کمال لطافت وآبدارلکندن دلوب
رشته یه نظم ایتمکه تحمل یوقدر ❀ شور فتح ایله مشاوره معناسنه ف شور ضم ایله
طوزلو ف شوره طوزلق ف شوره زار مثلا مبا الغرسیده ف شور بخت بد بخت
معناسنه ف شوریده حال حالی قاریشمش وبولنمش ونعوذ بالله تعالی من سوء الحال
فی الحال والمآل ❀ تا عالم شوریده قراری کرد ❀ یعنی تا بو قاریشق وبولنق عالمه
دوزیلوب صاف اولوب نظام بولنجیدک ❀ از غایت شور بختی رعایای شیراز
شین رابجیم بدل یعنی اهل شیرازک زیاده شوربختیلکلرندن پادشاه املرنه
تخفیف خراج ایتمش ایکن حکام وعمال ظلم ایدوب شین شوری جیم جوره تبدیل
ایلدیلر مراد جور ایلدیلر دیمکدر زیرا شورک شینی جیمه مبدل اولنجه جور کلمه‌سی
حاصل اولور ❀ وفتنه وغوغا وطاالغر وغرغشه معناسنه کلور شوکت شدت
نکایت وعذاب شوارع طرق شاهراه وصو یوللری وچارسو وحمام ومساجده
کیدن طرق عامه شواهد معقول یعنی براهین معقوله نر منقوله واستعمال فارسیده

محبوبلره اطلاق اولنور مفردی شاهددر شوایب اقذار وادناس معنا سنه‌دی شایبه‌دن شوط بر غایت معینه‌یه وارنجه یوریمک مثلا طواف بیت شریفده حجر اسوددن ابتدا ایدوب دور ایلیه‌سنه اول مکانه کلنجه بر شوط دینلور

ومن یك شوط همته بعیدا ٭ فشئ عطفه سهل قریب ٭ کیمك که همتنك غایت جری و سیری بعید در انك عطوفتك میلی و دونیشی سهل و قریبدر یعنی عظیم الهمه اولنلر سریع اللطف وقریب الشفقه اولورلر ٭ ف شولیده متغیر اولمق معناسنه ٭ ف شولیده مصدریه‌در لوده‌رلواشه دوشوب اندیشه چکمك ومتغیر اولمق معناسنه ٭ ف شولیده کشت متغیر اولدی دیمکدر شوب فتح ایله خلط معناسنه و حرارت عطش و لهب آتش غالبا لغت محدثیندندر شواهق جمع شاهقدر جبال شواهق کسمه عالی طاغلر معناسنه بحار شواهق یعنی امواجی عالی و مرتفع دریالر شوشت صیغه فعل وتاء خطاب ایله پریشان ایلدك معناسنه ٭ ف شوهر عورتك قوجه‌سی شوادی فنان شوادی من شدا ینشد نهو شاد ای غنی او ترنم بالشعر و انشد بیتا او بیتین بالغناء یعنی ابیات شعریه ایله ترنم ایدیجی محبوبه جادیلره دینور شوس تحریك ایله تکبر و تغیظدن کوز اوجیله بقمغه دینلور

ومقادم غلب الرجال وفتیة ٭ شوس بحر السمهری وتدعی ٭ که بتیغ اردوق بالطبع چون نیزه ودر نیزه او بالطبع چون تیغ نادموقده باده ٭ وفتیة جمله‌سی جمله معترضه دعائیه‌در یعنی بر نوع مقدام شجعانلر که بالجمله خلاقیتی بکمیشلردر که سندن اوزاق اولسونلر تکبر و غیظدن ناسی کوز اوجیله نظر بیله مزراقی الده سوریوب ادعا ایدرلر که تیغ اردوق خان ایلدکرنا بالطبع مزراق حربه‌سی کبی مودوع اولان و مغرلاقیله که حربه سنده بالطبع تیغ کبی مکنون اولان یانمش آتشلری یاغدرهلر ٭ شوش پریشان معناسنه ٭ شوش صدغ الحبیب نابیت منی ٭ یعنی ای محبوبمك پریشان زلفی بنم حالم پریشا یمدن نیابت ایلدك بیت بحر خفیفدندر مراد مصنف مصرعك صدر و عجزندن

طریق

طریق تصحیفا ایلدوسوسن صدغ الحبیب یاسمینی کلامنی تحصیل ایتکده کلامنده اکا اشارت واردر زیرا شوش کلمه‌سنك تصحیفی سوسن و نابیت کلمه‌سنده نبایت و تا بردن ندانر اولمق اوزره نابیت منی‌نك تصحیفی یاسمینی اولور و علی هذا مراد فربوره حاصل اولور اولکی بر تصحیف منتظم و ایکنجی بر تصحیف مضطرب دینلور

فصل ش ٭ شهامت قوت وذکاوت ونشاطت وفوقیت شهامت جمعیده‌در باقول نابت شهمات یعنی مخاوف ما تمنك وایلنده شهاب یلدز شهب جمعی شهاب اسا یلدز کبی ودخی بر قطعه آتش در که جو هواده الاولنوب ممتد اولور اکثر کیجه‌لرده مشاهده اولنور و حقیقتی کتب حکمتده مذکوردر لم یسر فیه الاشهاب ولا یدلی فیه الاحبات ٭ کیجه‌نك زیاده تاریکلکنه وصفدر یعنی بر مرتبه مظلم ایدی که انده جو هواده آقن شهابدن غیری کمسنه یول کیمز ایدی و ضیا الدن غیری اکابر نجی یا قلشمز ایدی وکیمز ایدی شهب تحریك ایله بیاض ایله اراجق سیاه قادیشمش لون شهباء توسنده بیاضه اراجق سیاه قادیشمش کیجه‌یه دینلور مذکری اشهب در بو صفت قوتده اولور سرامله و محله دینلور و بر سلاح جیوش عظیمه‌یه دینلور و شهبا تنی الشعب کمنا بجمیعها ٭ اذا قارعت والکمت شهبا الدیها ٭ کمت اراجق سیاه قرمزی ایله قادیشق لون و کمت شهب و زبر و شهبا کمنا اوزبر معطو فدر و شئی ایله منصوبدر لر و لدیه بجمیع ایکی نوع صوایله قادیشوق والورد که اچون قرمزی دوه‌نك اغزندن بوزه‌نده دوکرلرهر بری بابنده مذکوردر یعنی بر عسکرکه میدان جنکه کیروب خصمی ایله مضاد بر و مطاعن اتدوکی حینده بدا و بیجی اچون بوزلرنده دوکدکلری بجمیع و لدیه مراد انده دوکیلن سرخ و سیاه قانلر قیر آتلری طوری وطوری آتلری قیر ایلی خاصله خصمی و آتلرینی ادین و قرمزی و سیاه قانلر بورلر دیمکدر بجمیع ولدیکه ادویه مخصوصه‌در اراذی زبرا حیره دواء العنق الضادی السفك و القتل ٭ شهدت لهانی روضتا انبت الغناء ٭ بماء الطلا فی غورها و نجودها ٭ طلاده کمکاء قان معناسنه لاجل الوزن مقصوردر او قوه یعنی اول جیوش عظیمی بر روضه

مشاهده ایدمکه آب خون ایله الجوق بو کسک یرلرنده مزدا قلربتورمش
روضه‌دن مراد میدان جنکدر. وقت قتالده رماح عساکر وخون قتلی ایله
مملو محل قتالك هیئت منتن عرسنی مزدا قلربتورمش روضه‌یه تشبیه ایتمشدر
شهوت نفس طرفی ملایمنه طالب اولوب حرکت ایتمك شهد بالفتح والسکون
صاف وبیاض بال شهادت هی اخبار بحق للغیر علی الآخر بیقین لا حسبان
وتخمین عالم شهادت عالم وجود بابنده مذکوردر ف شهنشه پادشاهلر پادشاهی
ف شهر ولایت وآی معناسنه عربیدر ف شهر بر ماه آب شهر اذینها صلوة
جمعه شروطنه جامع بلد در شهر اذینها فرمود بستند. یعنی بیوك شهرلرك قپولرینی
باغلمغه امر ایلدی من نکویم مغلان شهر کرفت تمامت شهر مغلان کرفت یعنی بن
دیمم که طایفه مغل شهری آلدی بلکه بالجمله شهر مغلی ایچره ویر آلدی مراد بالجمله
مغل شهره طولدیلر دیمکدر شهره فتح ایله مشهور معناسنه شهیر مثله شهر
شهیر یعنی بلند مشهور سیف شهیر یالین قلیج شهم قوی شهلا سوادی کوکه
باقرهزی بر مایل کوز چاقر کوزلو دیدکلری کبی. وبو صفتده اولان عورت دخی
شهلا دینلور ه ی حرفنده ذکری واردر ف شهپر قوش قنادینك باش
ییکلی شهی کعنی مشتهی اولان شی یعنی محبوب ومرغوب فیه اولان اشیا
امورها امور دنیا وصفنده در یعنی امور دنیا بالجمله منکر وعجیبه در وبرهان
این مقالات آنست که یعنی امور دنیا منکر ورا حتی عین تعب وصحتی عین
مرض ونفعی عین خسران اولدوغنه دلیل اولدرکه در نفس انسانی قوای شهوانی
مبدا شوقیست بتیل مطعمی هنی وملبسی بهی ومنکحی شهی. یعنی نفس انسانیه‌ده
قوای شهوانی مطعم خوشکوار وملبس فاخره وزوجه مرغوبه فیها میل ونیلنه
مبدء شوقدر یعنی انسانده ابتدا بو ذکر اولنان اشیایه شوق وطلب
واشتیاق ورغبت قوت شهوانیه‌دن قوبرر اما محققانرا معلومست که
تجاویف معده الخ. لکن محققین اولی الابصار والبصایره مخفی دکلدرکه

محل هضم ثانی اولان معده‌نك تجاویفی ناکه بهی والم جوعه مبتلا اولمیجه
لقمه غذا بیتراکا موافق اولمز ویا جکر حرارت عطشدن کباب وسوخته اولمدیجه
آب فراح اکا لذت وتفریج ویرمز وجسم برودت یا حرارت المدنه انفعال قبول
ایتمدکجه اکتسا والبسه فاخره ایله ترقی فکر برد وشمز ونفس دواعی شهوات
وتسویلات خاطره مغبون وحکاك افراط حب جماعه اسیر ودوچار اولمیجه
مجاری منی دغدغه‌سی وساطتیله لذت جماعی حس ایتمز پس نفس بو لذاتك مبادی
متمنی وبصددیسنده آلام واسقامه معروض اولمق لازم ایمش ناکه حس لذتنا
ایلیه بویله اولنجه لذات دنیا بالجمله معالجات امراض وازالهٔ آلام بدن ایچون
اولوب دوا مقوله‌سندندر واستلذاذی تداوی مقوله‌سندندر اولدوغی نمایان
اولور پس اصحاب عقول سلیمه وارباب طباع مستقیمه صحیح المزاج بو مقوله‌لره
راحت ولذت دیمزلر بلکه دوا وتداوی دیرلر زیرا بیدی لذات دنیا امراضا فی واعتبا
والآلام واسقامه مرهون اولوب حقیقی وخالص اولدوغی محقق وثابت اولدی
فقد ثبت المدعا شهقه اچقرق وباکینك کوکسنده بکا وتردد ایدوکنه دینلور
شهیق صوت حمارا صنده صوت حمارك آخر نزاطلاق اولنور نیجه که اولنه زفیر دینلور

فصل شی

ف شیوه ناز وطریقت خوب وحرکت خوش ادا
وخوش آینده شیمه عادت وخلق شیب کسر ایله قمچینك بربری اوزرینه کلمش
واورلمش قاتیشلرینه دینلور شیب سیاط یعنی قمچینك اورلمسی شیب مقرعه فنا
فنا وزوال قمچیسنك اورلمش قاتیشلری بونده مقرعه‌دن مراد قمچیدر ف شیب
لجوق واشغه معناسنه شیبدن تخفیفدر ومدهوش معناسنه شیب فتح ایله
توچلق وقوچلقدن صقالده حاصل اولان قیل دخی دینلور شین فتحله
چرکین وقبیح شین کسر ایله حروف هجادندر ودرسینها از کدورت عصیان
شینها وصدور وده اکدار عصیانندن نیجه چرك وچرکین وقبیح وقبحلر واردر
ودلها بر نقطه ونشان خذلان چون شینها وقلوب سرتاپا نقطه خذلان ایله

شین کبی منقوط و مجرد و حجر تخصیص شین بودرکه زیرا اسماء حروف هجاده
بالجمله حروف منقوط شین و عین ندن غیری یوقدر لکن شینده نقطه زیاده
اولدوغندن ماعدا ما قبلنده و در سینها الخ ده اولان تجنیس لفظی حاصل
اولمغله ترجیح و تخصیص اولنمشدر سینها و شینها و شینها بینلرنده تجنیس
خطی و تجنیس محرف واردر شیخ مرشد ماوراء النهرده مدفون معتقد عامه
بر شیخ جلیلدر م ر حرفنده ذکری واردر شیخ نجدی مراد ابلیس لعیندر
ماننده کفر شیخ نجدی معروف قلی و غیر مجدی یعنی کفر ابلیس ماننده بعض
و بیفایده غیر نافع عمله مقرون بو کلامک اصل ماخذی اولدر که رسول اکرم صلی الله
علیه و سلم حضرتلرینک حاشا ازاله و دفعی ایچون صنادید مشرکین قریش دار
الندوه ده مجتمع اولوب قرعه زن مشاوره اولدقلرنده هر بری بر نوع صورت
و روی مصلحت کوستروب لکن بعض دهاة قریش اول صورتلرده بعض محظورات
و محذورات صحیحه و جای اندیشه واضحه کوسترمکله قرعه مشاوره لری
بر صورت نقش اوزره قرار داده اولمدوغی حالده ابلیس لعین بر شیخ نجدی شکلنده
عصاسی النده مجلس قومه کلوب دیدیکه بو امرده بلا محذور دوری مصلحت
اولدر که قریشک نکه بنی عدنانک بالجمله شعوب و قبایل و افخاذندن بر کمسنه
جمع ایدوب ید اتفاق و قلب واحد ایله اکا حواله تیغ غدر ایلیه سز تا که بالجمله
قریب و بعید اولیاء دم اشبو غدرده سزه شریک و برهم حال الطلب ثاردنت
امین اولوب مقدمات مقصد بکر شیخ حصول مطلبکز اوله قریش بو کلامی
اذن استماع ایله بخه الصواب ما قال الشیخ النجدی دیو کلامنی اصغا و علی حسب
ما قال امضاء امر مشورت ایدوب در ملائیک دربان سروش پاسبان نبوت
دستکاهی بر مجتمع اولدیلر لکن نعوذه انا لننصر رسلنا و رقیه والله یعصمک
من الناس کا ذکر محافظت اولمغله جناب رسالت پناه حضرتلرینه ظفر بولیو
بلا جدوی خایب و صفقه خاسره ایله رجوع ایلدیلر تفصیلی محلنده مبسوطدر

ابلیس لعین بر شیخ نجدی هیئتنده متشکل و مجلس قومه داخل اولوب
انترده کرکت بالان دیده وکرم و سرد کشیده بر پیر مجرب
اولدیغن ادا ایلدی پس قومک

ابو جهل وزغ آب دهن جیرکابن کشا ایدوب

شیخ نجدی

هذا الفتی

مؤلفك

مؤلفک ماننده کفر شیخ نجدی الخ دیدوکی بو قضیه یه مبتنیدر ف شیش
شیشه معناسنه یعنی شیشه شراب ک م حرفنده ذکری واردر ف
شیرویه خسرو پرویزک اوغلیدر باباسی خسروی حبس ایدوب سریر
سلطنته جلوس ایلدی شیخ حاء مهمله ایله معروف اولان شیخان جمعیدر ف
شیفته آشفته معناسنه قادر شعر پریش اولمش و عقل و حالده متغیر و عاشق
و حیران اولمش کمسنه ف شیفتن مصدریدر شیهه صوت رعد شیهه یعنی رعد
آوازلو ف شیر ارسلان و این قضیه درکلیله و دمنه حکایت شیر و شغال
مانند یعنی اشبو قضیه کلیله و دمنه کتابنده ذکر اولنان ارسلان ایله چقال
حکایتنه مشابه و واقع اولدی کلیله و دمنه مشهور کتابدر اصل تالیف
و تفصیلی بابنده مذکوردر و حکایت شیر و شغال بویله در که ارض هندده
بر صالح و متدین چقال وار ایدیکه قورتلر و تلکولر و سایر چقاللر و سباع
بهایم اعمالی کبی ناشایسته عمله مرتکب اولیوب علی قدر الرخصة فی حالة
المخمصه قوت زندکانی ایله اوقات کذران ایدی و مما یدب علی الارض بر دایتر
قانن دوکوب ایتندن بیزار ایدی و سفاحندن مجتنب اولوب چقاللردن بر
چقالیدی عقد حبالته ترویجه کتورمش ایدی پس بو زهد و صلاح سببی ایله
جوارنده اولان سباع انکله مخاصمه ایدوب دیدیلرکه بزلر سنک بو سیرت
و عفتکه راضی دکلوز و حالاکه سنک دامرده مقیم اولوب بزمله مخالطه ایدرسن
کویا واتقوا فتنة لا تصیبن الذین ظلموا منکم خاصة ایندارینه غافل سن
چقال دیدیکه اکرچه کندو نفسمی کناهدن محافظه ایدوب رجس آثام ایله
تلویث ایتمز ایسم سزکله اقامت و اختلاط بکا ضرر یوقدر زیرا آثام اماکن
و اصحاب ایله دکلدر بلکه قلوب و اعمال ایلهدر و بن سیزکله مصاحبتم بدنت
و جسد ایله در قلب و عمل ایله دکلدر القصه چقال بو وجه اوزره انلرک
بیننده مدت مدیده مکث ایدوب ورع و عفت و زهد و تقوی و رأی

سدید ایله مشتهر اولدی تا که انك صدق و امانتی خبری اول ناحیه‌ده سلطان
السباع اولان اسدك کوشنه دکدی اولوب قوجیلریندن برینی ارسال و مذکور
جقالی حضورلرینه احضار و اکا اظهار ما فی البال بر فتح کلام ایدیکیم ملکم
واسع اولوب جنکل و جنکلستان بیشه و بیشه‌زار و روضه و شکارکاهلرم
چوقدر بر سعت ملك سبب اعوانه احتیاجم وار در سنك عفت و تقوا و نکو
استماع ایدوب جان و دلدن سکا رغبتم زیاده اولمغله سنی اعمال مملکتم اوزرینه
عامل نصب ایدوب رتبه‌کی اشراف رتبه‌سنه رفع ایتمك مرادمدر جقال رد
جواب ایدوب دیدیکه پادشاهم سن بوکون ملك السباع نحن متکده سباعدن
اجناس مختلفه بولنور البته انارك بیننده ناصح و پادشاهه خیرخواه و خدمت
ولی النعمه لایق بر نیچه‌لری بولنور جناب سلطنت مآبه شایسته دکلدر که
خدمتنده بو فقیر مستعد بر بوجان بذل ایلین خدامی ترك و خارجدن بر دهقنه
رغبت ایلیه‌لر ارسلان دیدیکه بو کلامی ترك ایله که سنی اقاله ایتمیوب
بو خدمتمده استخدام و سن دخی ابا ایتمیوب بو مهمده بولنمق کرکسن دیو الحاح
ایلدی جقال دیدیکه پادشاه سلامت اولا صحبت سلاطینه ایکی کیمسنه
قادر اولور بری مکر و حیله ایله امورینی رواج و تمشیت ویرمکه قادر اوله
تا که ایتدوکی ایشلردن سالم و امین اوله بری دخی رذل و مسخره اوله تا که اکا
کیمسنه حسد ایتمیه فاما صاحب عفاف و نصح و ارباب تدبیر و سداد اولوب
ملوکه همصحبت اولمق طلبنده اولنلردن نادر واقع اولور که اکا صحبت پادشاهی
دایمی اوله زیرا اول صفتده اولان کیمسنه‌نك ازاله‌سنه ناصحین و خائنین
اتفاقا قصد ایدرلر اما ناصح مقام و منصبی طلبنده اولورلر اما خائن پادشاهه
طرف خیانتی بیلدردوکیچون اکا عداوت و اندن حذر ایدرلر پس بو ایکی صنف
اکا عداوت ایتدکده صکره لابد عرضهٔ تیغ هلاك اولمسی مقرردر اصلان
دیدیکه الم چکمه که حقکده بر فردك کلامنی دکلمم جقال دیدیکه پادشاهم بو

تقریری

تقریری اشبو بو ترده ظل ظلیلکده امین و مطمئن اقرصودن ایچر و بتن اوتدن سد
رمق ایلر کندو حالمه قانع و راضی ترك ایتمکك حق سبحانه و تعالی یه زیاده سوکلودر
رضای حق ایچون بندن واز کل که عند الله مثاب اولورسن زیرا جناب ولی النعمی
بیلورکه ملوکه همصحبت اولنلره اصابت ایلین بر ساعتلك مصیبت غیریلرك
تمام عمرلرنده اولان مصیبتلرندن اشد و اقوادر حالا که امن و اطمئنان ایله اولان
عیشك اقل قلیلی خوف و هراس ایله اولان دولت و منصبك چوقندن یك خیرلودر
ارسلان دیدیکه بالجمله کلامك معلومم اولدی لکن اندیشه ایتمه و فکر چکمه که امور
ملك امدادنده سکا احتیاجم چوقدر بندن خاطرم کلورکه سکا بر فرددن دست ضرر
ایرشمك احتمالی اوله جقال دیدیکه ایمدی بنم صحبت و اعانتم لازم ایسه ندمادن
بری حقمده سعایت ایدرسه احوالمه صحت و ذره مطلع اولمدقجه اصغای سمع
و استماع مواخذه ایتمکه بکا عهد واثق و امان ثابت ویر اصلان دیدیکه نعم
ولك هذا عندی والله علی ما نقول وکیل بعده جقال خدمت پادشاهی یی
قبول ایدوب ارسلان دخی اعمال و اموال و خزاینی اکا تسلیم و وزرا و ندما و خدام
امورینی تقدیم ایلدی بو حال سایر مقربین درکاه اوزرینه کران کلوب معادات
و حسد برله تحریك سلسلهٔ استشاره و آخر بر طریق ایله طعمهٔ سیف حیف
ایتمکه چاره جو اولدیلر و علی هذا الحال جقال خدمت مذکوره‌ده مستقل
و نصح ولی النعمی‌ده راقی ذروهٔ تقرب ایکن کونلردن بر کون ارسلان بر قطعه
لحم چرب هدیر کلوب اندن غایت محظوظ اولمغله انی صاقلیوب وقت طعامده
سفره‌یه احضار ایتمکه امر ایلدی اعدا انتهاز فرصت بولوب اول لحم سمینی سرقه
و تخفیه جقالك خانه‌سنه ارسال ایدوب انده کیزلدیلر شویله که بو نصب
حبالهٔ مکردن بر احدك خبری اولمدی صباح اولوب ارسلان تحت القهوه‌یه
تقدیم ایلدکلرنده لحم معهودی سفره‌ده کورمیوب طلب ایلدی هر چند جست
و جو و تك و پو ایتدیلر ایسه اندن بر اثر بولمدیلر حالا که جقال اول وقت

بیکری

غایب عن المجلس ایدی وانلرکه چقال ایچون بو سفسوبتہ دوزمشلر ایدی جمله
حاضر بولندیلر ارسلان لحم معهودك فقدندن غضب وتهوره کلدوکنده
یاداندن بو بنزر باقشوب بری دیدیکه بن قرض عیسدرکه حق نعمت ولی النعمی
بیلوب علمی لاحق اولدوغی مرتبه جناب مملکت آرای پادشاهی بر مضر ونافع
اولانی بیلدرملوم خالیا بر ثقه کمسنه بکا دیدیکه لحم معهودی چقال سرقه ایدوب
خانه سنه کوتردی بری دخی دیدیکه بنم ظنی واتفم اولدرکه چقال زی صلحا ده
بر منافق اولوب بوایشك اهلیدر لکن برخوش تفحص ایدیکرکه زیرا بر شیئك
اصل حقیقتنه واصل اولمق کوچدر وافترا دخی مشکل اولوب اندن حذر لازمدر
دیو صورت حقدن سخن رانی اولدی بری دخی دیدیکه سرایره مطلع اولمق صعبدر
لکن اکر خانه سنی آرایوب لحمی بولدیکز ایسه بعد الیوم انك حقنده استماع ایلدیکمز
عیوب وخیانتی تصدیق ایدرز والا رجما بالغیب برینك حقنده طویله وقصیر
سوز سویلمك معقول دکلدر دیو این یتوردی بری دخی دیدیکه البته اهل حیله
وارباب مکر افلاح اولمز بری دخی دیدیکه نیجه افلاح اولورکه خصوصا بویله بر خیانت
جسیم بویله بر پادشاه عظیم طرفنه اولدی بری دخی دیدیکه اول خاینك حقنده
چوق سوز استماع ایدوب اینانمز ایدیم لکن بر نهج حال انك حالی بکا مخفی دکل ایدی
بری دخی دیدیکه کلام مطلق خیانته دکل البته هر بر نفس حیوانیه ده عروق
بدندن بر عرق بولنور عیب ضروری عیب دکلدر لکن کلام بویله بر بحث نیجه
بلنك خودمند مرکو پادشاه اوزرینه جرات ایده در بویله جرات صاحبنه ابوالله
ودست مریز ایتمك کرکدر بری دخی سمند کلامه نعل بند وادون اولوب دیدیکه
بر صالح کمسنه نك حقنده نیچون غیبت وادنق واکسك سوز سویلرسز حق
سبحانه وتعالی غیبتی حرام وان بعض الظن اثم دیو اخبار جلیل ایتمشدر
جواب فصل الخطاب اولدرکه بر مامون الساحه کمسنه نك خانه سنه ارسال
ایدوب لحمی آرایکز ستمدیه حق یا باطل اولدوغی ظاهر ونمایان اولور

پس بو کفتکوا اصلانزه تاثیر وسا بقا ویردوکی عهد ومواثیقی نسیان وچقالی
احضار ولحمدن سؤال ایلدکده چقال دیدیکه انی اول ساعت سفره جی
باشیه تسلیم وحفظنی سفارش ایلدم سفره جی باشی اهل سعایت ایله سوزی
بر ولمغله انی انکار ایلدی ارسلان بو دفعه ایکی کمسنه یی چقالك خانه سنه
ارسال وانلر دخی لحم معهودی انده بولوب حضور ارسلانه احضار ایتکین ارسلان
دخی بلا تراخی چقالك قتلنه امر ایلدی لکن واقع اولان کفتکولرده نورت چقالك
حقنده بر بر سوز سویلیوب سکوت ایله بر طرفده طوروب دکلر دی اول کیفیت چوق کرده
ایلرو کلوب پادشاهم سکا لازم اولدرکه کنهکارك کناهنه مطلع اولدقده قتلنه
اسراع ایتمیه سن بلکه فیما بعد امر بالعکس اولوب پادشاهم ندامت الدیره
دیو سخن رانی نصیحت اولدی ارسلان نورتك سوزنی صواب ورتیب کوروب چقالك
حبسنی فرمان ایلدی بعده بر قچ کون مرور ایدوب ارسلانك اتش غیظی منطفی
ومقدما ویردوکی عهد وامانی تذکر بولمز حبسخانه یه بر کمسنه کوندروب اضحابمك
بیننده دشمنی کیمدر دیو چقالدن سؤال ایلدی ارسال اولنان ظالم رویا فتنا ایله
چقالدن ارسلانه غلیظ وناسزا جوابلر کتوردمکله تکرار قتلنه فرمان ایلدی
بو خبر موحش ارسلانك والده سی لبوه بنت الاسده ایرشدکده فی الحال قتلنه
مامور اولنلره سمدیلك تاخیر ایدیکز دیو تنبیه دن صکره اوغلی حضورینه کلوب
ای اوغل عجله ایدنك ملوك تودد وتثبت وبعض امورده تانی وتراخی ایتمکه
سائر ناسدن احوجدر عورت کیشی ایله ولدوالدین ایله شاکرد استاد ایله
عسکر سردار ایله عابد عبادت ودین ایله عامه خلایق پادشاهلر ایله وپادشاه
تقوا وعدل ایله وتقوا وعدل عقل ایله وعقل تثبت امر ایله قایم ومنتظم
اولور وپادشاهلك اهم اموری مصاحب وعمال وخدام احوالنه مطلع اولوب
هر برینی لایق اولدوغی منزله یه تنزیل ایتمکدر وبرینك آخری اوزرنه
تنافر منصب وجاه یا عداوت سببی ایله افترا وتهمتنه عقل وفراست ایرشدرمکدر

زیرا بو وجهلر اوزره تشتت حال اولنمز ایسه ضیاع ملك وضرر عظیم مترتب
اولمسی مقرردر حاصل کلام سن چقالی تقریب ایتمزدن اقدم نصح ودهندن
خبر الوب انی تقریب ایلدك وانکله امور ملکه استغنا ایلدك وبعد الاستعال
هر بار انده رضا کوستردوکدن غیری کوندن کونه ملکك انتظام وعزتی بولدی
خالیا بر بار حجرات فقدی ایچون قتلنه امر ایتمك نوامیسدن یا عقلدنمیدر وبلکل
که پادشاهلر امورلرندن بعض امری که اول امر طایفهٔ نسایه تفویض اولنمق لازم
ولا یقدر انی اداهار حالده تفویض ایدرلرسه امر ملك ضایع اولوب اوز نفسلرینه
جلب فساد ایتمش اولورلر یعنی هر بر امر اهلنه ولو کانت امرأة ذات قناع تفویض
اولنمق کرکدر ای اوغل بزرجمهره سؤال ایلدیلرکه ساسانیان ایچنده سنك کبی حکیم
وار ایکن نیچه ملکلری بو مرتبه ضعیف اولوب تنزل حال واقع اولدی دیدیکده ابو
دولتی نا اهلنه اصمرلدیلر تا که اکا بر چاره ایده مدم امیدی ملوکه بر امرده وجوه شئ ایله
فکر وتدقیق لازمدر ولا چقالك امرینه نظر ایله که بر کوشت پارهٔ ناچیزه نیچه
طمع ایلدیکه سایردولتکده صد چندان انك کبی کوشت پاره بر ماکلدن یا وجودی
چوق کندویه انعام ایتدوککده طعامی سنك واصحابکك طعمه سنه رد ووضع ایدوب
وقتیله اوکزه تقدیم ایتدوکنه علیم لاحق اولشدن کرکدر که بر خوش خبرالرسن
زیرا اراذل افاضله حسد ایدرلر الفضة والده بو مقوله کلامده ایکر واشیا
معهوددندن بر صاحب مروت اوزدلرینه داخل اولوب لاآنه حصحص الحق دیو
چقالك بو خصوصده کناهی اولمیوب اوزرینه مکر وتهمت ایتدوکلرندن
بالتفصیل خبر ویرمکله والده ای اوغل بو تهمت ایدنلری زجر ایلکه سنی
نشیب وفرازه مرکب ایدوب اوزریکه بهیمه‌لر اما قوت سلطنت وزور بازوی
اسدیته دخی مغرور اولوب زیاده مواخذه ایتمه زیرا حشیش ضعیف
برادیر کلوب فتل اولنورسه بر قوی ایپ اولور که انکله فیل بغلنور
ودخی چقالی کتوروب طلب عذر ایله جاه ومنصبی کندویه مقرر ایله

دیو تنبیه ایلدی اول دخی اسنائی نصیحت برله چقالی کتوروب بعد المقاولة الطويلة
جاه ومنصبی اکا تقریر واکرامنی زیاده ایلدی تیقظت الوسنا وللدولة
صابح ف شیرین کار شغبده باز ف شیرمرد بهادر

باب الصاد فصل ص ا

صابی مشهور شاعردر صاحب مشهور شاعردر ودخی جنکیلر عصرینه
وزیر اعظم صاحب دیو اطلاق اولنور ایدی وصاحب دیوان دخی دیلورده
صاحب شفا ابو علی حسین بن سینادر ایکی مشهور مصنفی واردر بری
علم ادیانده شفا وبری علم ابدانده قانون شفا ایله بنام دلر صادی
عطشان یعنی صوسزغ وحرفنده ذکری واردر صاجی ضد سکاینده آیت
معناسنه صادر دوواردا آینده وروندہ معناسنه اصلنده بواشی سفنی اجوف
صویر کیدنه وارد وصوار ویکرو رجوع البینه صادر ردنیلور صادرنا صیغه
فعل ایله یعنی اموالرینی بغیر وجه ظلماً اخذ ایلدی مصادره دیدکه مال غیری من
غیر حق آلمقدنیلور صاحب السیف مریخ دیدرلر صاحب جدی زحل دیدرلر
منجمین سبعهٔ سیاره یه بروج اثنی عشری تقسیم ایدوب خانه تخصیص
وطالع حکم ایتمشلردر زحله جدی ودلو ومشتری یه حوت وقوس مریخه
حمل وعقرب وآفتابه اسد زهره یه ثور ومیزان عطارده جوزا وسنبله ماهه
سرطانی برجلرین تعیین ایتمشلردر ؛ بو بروج ذکر اولندیغی اوزره هر بری
مخصوص اولان کوکبه منسوبدر نیجه کم نظم ایتمشلردر ٩

حمل وعقرب باست وبا بهرام بیمریخ ؛ قوس وحوت است مشتری را دام
ثور ومیزان چو خانهٔ زهره است ؛ مر زحل راست جدی ودلو مقام
تیر وجوزا وخوشه مه سرطان ؛ خانهٔ آفتاب راست شیر مدام

تیردن مراد عطاردر وخوشه‌دن مراد سنبله وشیردن مراد اسد برجیدر
پس بو معنالری قصد ایدوب دعای دولت برله دیمشلردرکه

صاحب جدی ارنباشد پاسبان قصر تو ٭ آنکه منزل دلو دارد مسکنش در خانه با
ومناسبت پاسبان قصر تو بودر که زحل بلدی فی البرج عطلا بو بیره تشبیه ایتمشلردر
ولهذا اکا چوبك زن بام هفتم دیو وصف ایدرلر بابنده مذکوردر یعنی اگر کوکب زحل
عصا دره دست سرای دولتکده دربان و پاسبان اولمزسه اولکه صاحب خانه
دلوده همیشه منزل ومسکنی دلوکبی فقیرده اولسون وعلی هذا قصیده نك بوه
هر بر بیتی بابنده ذکر اولنمشدر صارم قلیچ صادین صیغه سی تثنیه ایله مراد صاد
وصاییدر که سعر بو لغت کلامنده اشتهارلری واردر ودخی باقر ایله الوانه
صادین دنیلور بو لفظ الصادین مراد شاعرین مذکورینك بو لغتیدر یاخود
جایزکه صادیندن مراد اهل الصادین اولوب عرب العربا دیو قصد
اولنه زیرا صاد وضاد لغت عربیه یه مخصوصدر وصادین دیدیکی باب
تغلیبیدندر یعنی بو لغت اهل الصادین دیمك اولور وفیه تکلف والاول اظهر
صادع شق ایدیجی ٭ وحرفنده ذکری واردر صاب بر آجی شجرك عصیری
یعنی صقندیسیدر صال علیه صیغه سی فعل ایله ای قهره بالاخذ والبطش
صلدم شیء اوزرینه آتلوب هجوم ایلدی معناسنه در صدری صولدم
صاین آجن کره کشا معناسنه لغت مغلی اولوب هلاکونك لقبیدر
پادشاه زاده جهاندار کردولتیار وجهانگیر بود امور بسته جهانرا بکره
کشای رای وتدبیر صاین آجن گفتند ٭ پادشاه زاده دن مراد هلاکودر یعنی امور
بسته جهانی رأی وتدبیری ایله کره کشا اولدیغندن اکا صاین آجن دیو لقب
وضع ایلدیلر باقی تعریف اد وبی حرفنده ایراد وشرح اولنمشدر **فصل ص ب**
صبی دون البلوغ اوغلان صبوح علی الصباح ایچیلن شراب اصح حرفنده ذکری واردر
مضی اللیل فاستبق الصبوح لذة ٭ تسئن الکرا والصبح عند السلاحب
یعنی کیجه کچدی شربی قطع ایله ومی صبوحینك لذتی ایله نوش ایتکه بر وقت البقو
زیرا دم تنفس صبحده نوم عیب اولور لسحرده والصبح وادا ایله کورلمشدر

لکن ظاهری فی الصبح واره بدل اولفی اولمقدر وعند ابن الوجه کلمه سی فی الصبح
کلمه سندن بدل اولور وهذا هو الاظهر وعلی ما فی النسخه جمله والصبح
عند ابن الوجه مبتدا وخبر اولمق اوزره جمله حالیه در والمعنی یقبح النوم حال
کون الصبح متبلجا ای مضیئا ولکل وجهة صبح دوم صبح صادق صبح اول
صبح کاذب صبغ بویه صباغ بویه جی صباغ باغ ایجاد ازصبغ صنع
لاباغ ولا عادا انواع ثمار وفواکه دار نك بست یعنی باغ خلقت وباغچه ایجادگر
زنك آرای صنع حکمت آمیز وایجاد مصلحت انگیز صنعندن ثمار ونوالهه
اقتضای اتمان صنعت اوزره تقدیر مقدر وکل شیء عنده بمقدار ایله زنك وبو
ویردی دنقره ده تجنیس تام ایله جناس خطی واردر صباغ الالوان مراد تمرد بو
زیرا ملونین ازهار وانوار واثمار ماهتابه نسبت اولنور صباح شدت ایله
مراد رئیس ملاحده اولان حسن صباحدر بو زندیق سنه الموت شهرینه و
اطرافنده مذهب الحادی اجرا ایلدیکی حسن حرفنده مزید تفصیلی واردر صبا
کسر ایله کنجلك صبوت مثله صبوی سط صبا یلنه نسبتدر که مهب مطلع شمسه
یعنی شطلك طرف شرقیسی صباح کسر ایله محبوبلر صباح الوجوه یعنی یوزلری
کوزل ومیمنتلو صبوح آباد سلغور شاهلك بیرون قلعه ده بنا ایتدوکی
سرابوستانك اسمیدر صباحت حسن روی صبیح محبوب صبابه ارادة ملات بقیة
آب ی رمز فنده ذکری واردر صب عاشق وعشق **فصل ص ح** صحیفه کاغد
صحف جمعیدر شرع حرفنده ذکری واردر **فصل ص خ** صخر طاش صخره
مفردیدر صخر جنی حضرت سلیمانك سحرینی اولان عفریتك اسمیدر که تخت
بلقیسی حضور سلیمانی یه قبل ان تقوم من مقامك مدتنده احضار ایتمکی
ادعا ایلدی ٭ یورتق بها الصخر الجامد ٭ وبرق له الصخر المارد ٭ یعنی سنك
سیاه آتکله بیر اقلنور وصخر جنی یه ماردا اکا مسخر اولوب عطوفت
ایده هر ایکی سنده ذکر اولنان وصفین امور غریبه دن وشون

عجيبه دنلدر کلمتین جناس تام واردر صخب شدت صوت

فصل ص د صدر سینه صدور جمیدر ضرورت شعر ایله بعضا

صدور لفظیله دخی استعمال اولنور ف. د. حرفنده ذکری واردر و اول

مصرعه دیرلر که ابیات قصیده یه دخی صدر دنیلور صدر ادعجز نشنا

یعنی اولی آخرندن صدر جهان مراد صاحب دیوانلردر صدمت ایکی بریله

وناتی شیء بربرینه اورمق مصادمه دنلدر طوقشمق معناسنه الصبر

عند الصدمة الاولى یعنی صبر کامل اولدرکه اول ظهور حوادثده

عمله کله والا ابتداسنده جزع وشکایت ایدوب بعده کلشدندن

صکره صبر وسکوت ایتمک صبر کامل عد اولنمز صداق

کسر وفتح ایله مهر زوجه صدق کبی اوت صدغ ضم ایله اصلده

کوز ایله قولق مابیننه دینلور زلف وعارضه دخی استعمال اولنور

صداع کسر ایله جمیدر صدید ایرین صد اعداء دن عقد ما ثر به

دنلور اصلی سین ایله در زیرا فارسیده صاد حرفی یوقدر صد

دستان برکتابدرکه یوز حکایه مشتملدر ه. ن. حرفنده ذکری واردر صد برک

بر نسنه چچکدر صد هراد عیان یعنی یوز بیک نفرآنلو عسکر صدایا بعضی

دماس وصوسزلق یعنی عطش وارکات بیقوش وعلی زعم الجاهلیة انه طیر

یخرج من رأس المیت اذا بلی بدنه صدیان عطشان صادی مثله صدیا مثله

صفت مؤنثدر یقال امراة صدیاء ای عطشانة بحراذا ماجئته وبی الصدا

من فیض الجود الفضل احسانی یعنی بر بحردرکه اکا صوسز اولدوغم حالده کلسم

جود فیضندن بنی صوار صد منع صدود هجران وبوز دوندرمك ای یوم سر نی

بوصاله لم یرعنی ثلثة بصدود یعنی قنقی کون بنی وصل ایله مسرور ایلدکه اول

سروره متضاد اوچ کون هجر ایله بنی تخویف ایمیه سن صدد صیغه فعل ایله

صدوردن درکه ظهور معناسنه در الکلام اذا صدر من القلب

القلب وقع فی القلب یعنی برکلام وسط قلبدن مع الجد ظهور ایلسه البته

قلوب ناسه تأثیر ایدوب ما صدد فی حصول یدیرا ولور اما قلبدن بوقره حلقومدن

اولورسه انك تأثیری اولمز واذا اوردعن الصدد صدرله الفدد بینه معنی سابق

اوزره در یعنی وقتاکه درون سینه دن ظهور ایلیه قضا وقدرکاموا فق ظهور

ایلرسه لازم الوقوع اولوردیمکدر صدیق مراد حضرت امیر المؤمنین ابو بکر الصدیق در

رضی الله تعالی عنه صدف تحریك ایله اسم مصدر در مواشیده صوزوف صودن

دونمکه دینلور مصدری اصداردر من اصدر یصدر اذا رجع عن الورد صدع

شق معناسنه صدعت فعل خطاب ایله شققت دیمکدر فصل ص ر

صر کسر ایله نبات تاتی یا فیجی صنا وقدر صرة مثله باد صرة یعنی قیش طوغانی

وطوغان قیش فصلنده غایت تیز وکسکین اولور یعنی باد تیز بروادر صرصر

برد شدید ریح صرصر یعنی شدید البرد باد صرصر مثله صرصر مشیب

یعنی باد صرصر مشیب که صاحبنی قوتریدیر صرة بالضم الجد دوکلمش جغن

صرر جمعیدر صرف اللیالی حوادث ونوایب دهر اعاذنا الله منها والسامعین

صروف جمعیدر صراح شراب صراحی شیشه شراب صراح ظاهر صراح اعجاز

محمدی یعنی ظاهر واشکار صرح قصر صرح ممرد مراد حضرت سلیمانك بلقیسه

دوزدوکی قصردر صرواح قصر مذکورك اسمیدر صراخ خا معجمه ایله جغرمق

وتصویت ایتمك صرم قطع صرامت مثله صریم مقطوع صرامت عزامت صحیح یعنی

برامر اوزره نیت صحیحه وقطع وجزم ایتمك ه وصرامت لوان الیسرهما ه

للسیف لم یثلم لدعرب ه عرب عین معجمه وراء مهمله ایله هرشیئك حدی وحدت

یعنی تیز وکسکینلك بابنده مذکوردر ه وصرامت جرا ایله ورب صرامت تقدیر نده در

وبو واوه واو رب دینلور یعنی نیجه عزمات وقطع امور واردرکه انك اقل قلیلی

جنس سیوفده اولیدی بر سیفك کثرت استعمال ایله یا طاشه یا بولاده

اورمق ایله حدی وحدتی یعنی اغزی دونمز وکیلنمز ایدی صبر یرقلم ونبوجرینی

یعنی تخریب وتحریکده حاصل اولان صداالری صریع وجع یا الم یا اصابت اجنه دن یا
یا ضرب شدیددن باشی دونوب یره دوشمس کسنه صرع مصدر یدر صراط طریق
ورودز قیامتده نصب اولنان قیلدن اینجه وقلیجدن کسکین کوپری در اهی صراط
آسانتند وباریك یعنی بر مرتفع قلعه که چقیجق یولی صراط دوزقیامت کبی صعب
وتیز وانجه در صرفنز بدبن انساننه قان زیاده لکنه دینلور و م حرفنده ذکری
واردر صراف ناقد ومقوم دیهم ومعارف مراتب کلام وممیز افراد نوع انسان اولان
کمسنه وصغنده صرافان صرع اعضار الخ فقرات مذکوره راویان اخبار سلف وصفنده در
حاصل معنی یعنی ازمنه متقدمه واعصار سالفه نك هیمان صرافی اخبارنی تنقید
وتقویم ایدوب خالص العیار اولان سبیکه اخبار صرافلری وکونر کونر تقادیر متنوعه
ونفایس متلونه وعلایق جواهر مثمنه روایت واثر دلاللری واغصان اشجار دراستك
بلبل آسا نغمه خوانلری وتصویر شواهد کلشن افنان دوحه حکایتك نقاشلری
ومجمر خوشبوی علوم وتواریخ دکاننك عطارلری وجنستان احوال اسلافی
آزهار وانوار فقرات وعبارات ایله تزیین ایدیجیلر وصورت هیئت وشمایل اشرافی تزیین
ایدیجیلر ومخدرات احوال جهاننك پیچ اندر پیچ زلفنی طر ایدیجیلر وخیال مجرد اولان
زماننك ایراد وتعبیراتك آیینه تخیلده چهره سن کوستریجیلر وسادات واشراف ماضیه نك
میدان رقم حکایتلرنده جولان ایدیجیلر **فصل صع** صعب چتین
وطشوار صعلوك فقیر سبحان الله کان الفتی لم یعر یوما اذا اکتسی ولم
یك صعلوكا اذا ما تمولا یعنی جاری تعجبدر که کشی کیمش ومکتسبی اولدوقده کویا عریان
چیلاق اولمش وقتا که مالدار اولا کویا اصلا فقیر اولمش ولم یك فی یومی اذا بات
لیلة ینادی غزالا ساجی الطرف الحلا ودخی بر کیجه ساکن باقشلو سیاه کوزلو
محبوبر ایله یتوب صحبت ایلسه کویا عمرنده شدت اوغرمش وهجران دوشمه مش کبیدر
ثمره بیت بودر که لکن انسان لازم کلادن اولدر که اکتساده غرا وتمولده فقر وصالده
هجر ورخاده شدتی تذکیر ایدوب صلاح اعمال ایله شکر عافیتا ایلیه که امر امنتم ان

یعیدکم فیه تارة اخری ایندادی اوزده اولمیه که سوء عمل ایله حال سابق دفعة حال
اخری اوزدنر منقلب ولوب حالی دکرکون وعزیق لجه ریب ومنون اولور ونعوذ
بالله من الحور بعد الکور ونسئله العصمة انه هو الودود الغفور صعود سرچیر شا
بر قوش در صعود بالفتح طاغده صرب وشاق عقبه یر دینلور وجهنمده بر جبلك
اسمیدر وضم ایله ضد هبوط در ج د حرفنده ذکری واردر **فصل صغ**
صغری مونث اصغر در یجده کوچك اولان شیئه دینلور واصطلاح منطقده
هر مقدمه ده که حد اصغر یعنی موضوع مطلوب بولنه اکا صغری دینلور مثلا
العالم متغیر وکل متغیر حادث مطلوب فالعالم حادث قضیه سیدر پس نتیجه ده
العالم کلمه سی که موضوع مطلوب وحد اصغر در مقدمه اولاده بولندی بناء علیه
مقدمه اولی یه صغری دینلور وکبری ك ب حرفنده ذکر اولنمشدر صغیر کوچك
صفع سله اورمق صفعه مثل صفعان سلی یجی **فصل صف** صفحه
دوی کاغد صفیحة الحدید کافی دائره سی وجهه نك قبل شمائی یرلری صفر التون
یا صفرا غرغری غیری یعنی ای التون بندن غیر یلرین مغرور ایله کریم سنکله مغرور
اولنوا اهتمام یوقدر زیرا بیلورم که فانی وتا پایدارسن اصلده کلام مذکوره یا دنیا غری
غیری عمرك قصیر وخطرك عظیم طلقتك ثلاثا آه آه علی قلة الزاد وبعد السفر
لفظیله حضرت علی المرتضی یه نسبت اولنور صفر اوبیضا التون وکومش صفوت
یعنی صاف وخالص اولق وکزیده معناسنه صف عسکر یا جماعتك صف باغلدقلری
ومطلق حبر دینلور صفوف جمعیدر صفدر بهادر وصف شکن معناسنه صف صف
قاع صف صف یعنی دوز بر یر که اصلا یوکسک والچق ولمیه قاع صفصف دوکده در
وتنها واسسز واشجارسز یره دخی دینلور صفه بادضم ایله دیوانخانه معنا
صفاف کسر ایله قارن یعنی اشکنبه صفین کسجیی فرات کنارنده دقه یر قریب
بر موضعدر که فئتین مومنتین بیننده غزوه صفرده وقعه صفین ایله نام اولانی
واقعه عظما اول موضعده واقع اولمشدر اولکوندن برو خلق ماه صفردن

واحتراز ایدرلر اولدیلر صفیر بر نوع صوت در . اكثر طیورك تصویتنده استعمال اولنور

صفر یاقرصفق صوت ضرب وطعن و آلات ایله اوردقده حاصل اولان صدا صفق

الدیك خروسك وقت صبحده قنادینی بر برینه چالوب بانكلدوغندن عبارتدر

صفقت معاهدت یعنی عهد و میثاق ایچون ال اله اورمق صفقة بیع مبایعه ده

بعد العقد ال اله اورمق صفقتها اشدفا وصیغهٔ فعل ایله حركتها وصوتها معناسنه در

م . حرفنده ذكری واردر صفد دمور دن یا اغجدن یا زنجیر دن اسیر لری بند

ایندوكلری اوزون بوقاغیدر . وعطا معناسنه صفع عفو صفون جمع صافن در

بر آتدر دینلور كه اوچ ایاغی اوزرینه طوروب دورد نجی ایاغنك بیلكینی اكوب طرنغی

یره دیكه نجیب آتلر اوصافندندر صافنات جیاد دیو وصف اولنور .

فصل ص ق صقیل مجلی یعنی جلا لنمش صقل وصقال مصدر دیدر

قلیجه دخی اطلاق اولنور صقر طوغان اصلده باز وشاهین وغیری مرغان

شكاریه در دینلور صقور جمعیدر صقعات من صقع الدیك اذا صاح . علی

صقعات الدیك هات مغردا . شرابا كعینیك یا كناجز . مغرد ادیكدن

حالدر من غرد الطایر اذا رفع صوته وطرب بربابنده مذكوردر یعنی وقت

اسحارده اصوات خروس اوزرینه نظر ایدوب اوتدوكی حالده كوزلرینه مشابه

یاقوتی صاف شرابی ویا جنه مشابه قرمزی كیابی كتور عیش ونوش ایده لم صقع

ناحیه . صقع اذا خطرت بالبال منیته . عنه تساقط عند الملتقی نونه .

شیرازلی بو زعونلغی وصفنده در یعنی بر ناحیه وبر مدینه كه اكر خاطره تمنی

وسنی كلورسه حین التقاده خاطرده كلمهٔ منیت دن نون ساقط اولور

یعنی خاطره میت اولور زیرا منیت دن نون ساقط اولدقده اندن صورت میت

قالور مراد قحط وغلا وظلم وجوردن بو حالدار سنمشیدی دیمكدر

فصل ص ك صك ضرب شدید وكتاب معناسنه

فصل ص ل صلیب نصاری خاچی صلة عطیة صلات جمعیدر صلیل انكركلنی یعنی

چیندكه حاصل اولان صوت در دینلور وضرب سیفدن استماع اولنان صوت

ودموری بربرینه طوقندقده ایشیدیلن صدا اصلنده لام ایله قرمزی قره چامور

وبر بلادر كه اندن دقیقه نفع ایتمز . والماء یبدو فی الوقایع لامعا . كالبحر مع

نور الغزالة یشرق . فاذا تخلل بالخمایل خلته . صلا یجاذر دقیق نضیل یرق .

بر اقص الاعضان من فرح بر . ویمر بالانهار وهو یصفق . باغ واندن اولان

میاه جاری وصفنده در یعنی وصو لمعان ایلدوكی حالده انهرده ظاهر اولور

كویا بر بحردركه نور آفتاب عكسندن اضاءت ایدیور ووقتا كه بر بربرینه كچوب

ملتف الاعضان اولان اشجار ارا سنه حلول ایلر ظن وقیاس ایدرسك بربلا اندر

ادق ایله اورلمه دن حذرا اوذره اولوب اكری وبوكری كیدیور ودخی اغصان

باد نسیم تحریكیله فرحدن رقص ایتمده وصولر انهارده جریان ایله اولدقده بحو

ال آلرچالوب تصفیق ایتمده در . ان كان طرتها كالقصیل ناهشة . تعد

ریقتها اللنهش تریاقا . یعنی اكر زلف وكاكلی حیه كبی قلوب عشاقی اصریجی

اما ما انزل داء الا وانزل معه دواء . منطوقی اوزره لعاب فمی اكا خاص

تریاق فارو قدركه اكا فی الحال دوا ایلر صل بالضم صولمقدن صیغهٔ امردر یعنی

اخذ وقهر ایله صل بالكسر صلهدن صیغهٔ امردر یعنی عطا وكرم ایله صلع

مقدم رأسك یعنی ناصیه نك صاچدن عاری ومنكشف اولمسنه دینلور

اصلع صاحبنه دینلور . حتی تعمم صلعها مات الرب . فصل بها روجو

چمن وصفنده در یعنی تا كه دیرلر باشنك اچق ومنكشف یرلری اورتلدی

انشبت اظفار المنیة بابنده صلد سنك سخت یعنی برك طاش

صلابت شدت صلادیر طیب آدجك طاش وجواهر ارضدن یاقوت یا فیروزه

دیرلر یا شنكرف طاشی یا ایجو دانزلرین صو ایله ایكی طاش آرا سنده

اذوب حل ایتمكه اطلاق اولنور دراصل سین ایلدر یا بنده ذكر اولندی

برین كوكرز دوزها ماهسا برصلادیر تشم دنك فلك صبح غالیه سای تركیب

عطر مثلث دوزدرا ز زعفران خورشید سایبدن کرفتی تا که طلاییٔ سایر کرد

لشکرکاه آفاق بر آمدی محاصره ومکابره ازبیرون واندرون برقرار بودی

یعنی ذکر اولندوغی اوزره کونلر وآیلرده فلکک بشم کونی اولان صلاییر طاشی ابله

صبح عطرسایی ترکیب عطر مثلث رونی آب زعفران خورشید برله ازمکده بیکلدوکی

حیندن کیجه عسکرینک قراولی معسکر افق اطرافنی ادایر الدوکی وقتده دک

یعنی ابتداء صبحدن کیجه یروارنجه طشره دن کار محاصره والبحردن عمل محافظه

ومکابره ما بینلرنده برقرار ایدی عطر مثلث دوزدیروکنک وجهی بودرکه زیرا

نهاد اوقات ثلثه دن مرکبدر غدوه وظهیره ورواح بر بوسناسبت ایله روزه

عطر مثلثی استعاره ایتمشدر فصل ص م صماخ قولاق

ایچی ومحل استماع اولان تجویف صمصام سیف قاطع صماصم جمیدر سیوف

برنده معناسنه بالصمصام الحداد یعنی کسکین قلیج ایله حداد صفت

موکده در صم صلاده یعنی صلب وبرک واوستی یومشق قناطاشی صماء برلب

وقتی طاشی صم تحریک ایله کرلک وقولق اغرلغی صم اصم جمیدر یعنی صاغرلر

فیبصره عمی وبسمعه صم یعنی اولقدر واضح المعنی وظاهر المغنادرکه انی کورلر کوری

وکورلراشیدرسینک زیاده وضوح وتحقیقندندر کنایه در صمت امساک

عن الکلام والتکلم صموت مثله فصل ص ن صنجات

ترازولر صنجه مفردیدر صنجق علم کبیر پادشاهلره مخصوص در صناجق

جمیدر صندید سید وشریف حلیم وجواد معناسنه صنادید جمیدر

صنواخ سنقنق وابن عمه دخی دینلور اصلده خرما اغجلرینک ایکیسی اوچی

برکوکدن ایتی چقنلرکه هر برینه صنو دینلور بوجا معیتله انابابا بر برادره

واوغله وعمه اطلاق اولندی صندل معروف قرمزی اغجدر صنعاء یمن

شهرلرندن مشهور شهردر یوم صندل برکوندرکه اول کون حروب عربدن

بر عظیم قتال واقع اولمشدر صندلی تخت واشکمله بر سریر صندلی تشت یعنی

جنك باشنده استکمله اوزدیر جلوس ایلدی صنعت حرفت معناسنه صنیعه

تصغیریدر صنایع جمیدر صنع الشئ صنعا بالضم والفتح ای عمله صنیعه توینز

یعنی رغد عیش صاحبی اولدرکه بر حرفتی اوله کندوی قوت ومؤنرسی اولحق قدر

بسلیوب غیره احتیاجی اولیه صنیعه احسان صنیع مثله صنایع جمیدر صنع السی

معروفا صنعا بالضم وصنع بر صنیعا قبیحا صنبل کقنفذ الداهی المنکر

فصل ص و صوامت جمادات مفردی صامتدر ناطق وصامت یعنی

حیوانات وجمادات صورت شکل واصطلاحده بر جوهر بسیطدرکه هیولایه

حال وهیولا اکا محلدر بر برندن مفارقت ایتمز حکماقتنده جسم بو ایکی جوهردن

مرکبدر وبو صورتره صورت جسمیه دینلورکه جمیع اجسامده مطلق درباریٔ

نظرده جسمدنک ادراک اولنان بو صورتدر یعنی ادراکی صورت نوعیه ادراکندن

مقدمدرکه انجق جسمدنک جسمیتی ادراک اولنور مع قطع النظر عن النوع ونر نوع

اولدوغی ایکنجی رتبه ده ادراک اولنور نیجه که صورت شخصیه اوچنجی رتبه ده

ادراک اولنور صورت نوعیه اجسام طبیعیه ده صورت جسمیه دن ماعدا

بر صورتدرکه انواع اتکله متمایز اولور وبو بر جوهر بسیطدرکه بالفعل وجودی

ما یحل فیه وجودی ایله حاصل اولور مثلا صورت جسمیه حال ومحلی هیولی

وصورت نوعیه بعد اعتبار الصورة الجسمیة فی الهیولی محلدر وخالی بالفعل

جسمدنکن فی الحقیقه جسم اوچ جوهردن مرکبدر بری هیولی وبری صورت

جسمیه وبری صورت نوعیه صورت شخصیه صورت نوعیه نک تحتنده امر اعتبار یدر

صور زید وعمرو وبکر کبی والله اعلم صور عکه قربنده بر بلده درکه ملک اشرف

ابن سیف الدین قلاون سلطان مصر قاهره عکه یی فرنک الندن عنوة استخلاص

ایتدکده انی دخی فرنک امان ایله تسلیم ایلدی ی ل حرفنده یلب ماده سنده

ذکری واردر وکا متعلق ابیات انده شرح اولنمشدر صولت قهر وتطاول

دست صولات جمیدر اصلده بر شیئه اوزرینه هجوم ایدوب ایلمغه دینلور

صوادم جمع صادمدر قلیج معناسنه صواب مطلوبه موافق ورأي مصيبه
دینلور هدفه اصابت ایلین سهم مصیبدن مأخوذدر صواب الرأي بالدّلك
ویذهب بذهابها یعنی اصابت رأي اقبال ودولت ایله توأمدر وقتاکه والعیاذ
بالله تعالی اقبال زایل اوله صواب رأي دخی زایل اولور صوب نزول مطر
وضدّ خطادر صوادح جمع صادحدر من صدح الدیك اذا صاح صوادي جمع
جمع صادیردر صوبر معناسنه صولجان چوکان صولج جمعیدر صومعه متعبد کاه
نصاری صوامع جمعیدر فصل ص ه صهیل آت کشنه‌سي
صهال کشنیجي آت صهوه قالوا اعلی کل شيء صهوته وجاي سواره‌ستدن ازپشت
اسب ق س حرفنده ذکري واردر صهوات جمعیدر صهوات مرکب آتلرك
آرقه‌سنده راکبلرك بنجك مواضعلري وکانما ولدوا علی صهواتها عربلر مدام
آت آرقه‌سنده کچورمش کسنه‌لره صفتنده‌در یعنی گویا آرقه‌سنده طوغمشلردر
صهوة الماء روي آب صهب قرمزي یا صارو لون صهب جمع اصهبدر بعنای
بنکرلو معناسنه وصاحبه قرمزیلق یا اللق اولمقدر دینلور الحمد لله ذلك دولة
الصّهب بونده صهبدن مراد فرنك طایفه‌سیدر که شدید الحمرة والصّفرة
اولوري ل حرفنده یلب ماده‌سنده قصور ابیاتي مشروحدر صهابي
وافراولوب اصلادن نافرا اولمیانه دینلور صهبا شراب في الليل يطلع بالصهبا
اقمار ذکر الحبيب وشکر الوصل اسمار یعنی کیجه‌لرده قرمزي شراب ایله
اقمار اقداح طلوع ایلر ودخی ذکر محبوب وشکر وصال اولکیجه‌لرك اکلنجه‌ك
نقل مجلسیدر صهر زوج البنت والقرابة من طرف الزوجة یعنی داماد
وتزویج ومناکحه طرفندن اولان قرابته مصاهرت واربابنه اصهار
دینلور وقبر معناسنه کما جاء في الاثر نعم الصهر القبر فصل ص ي
صیال بوینی اوزون بر مجراق وایلمق دونصیال دوزجنك وقتال صیت
صوت نیکنام وهنر مندلك وکرم اشتهاردنده استعمال اولنور صیت ستاد یعني

عالمه منتشر اولمش نام واشتهاردر بولمش اوصاف صیاح خروس بانکلمسي ومطلقا
جفرمق صیادم رأیده سدید ومحکم وداهیه اولان کمسنه‌لره صیرم مفردي‌در
صید کسر ایله جمع اصیددر پادشاهلره وتکبر قصدیله باشني یوقارو قالدرن
متعظملره دینلور ومتکبرلر اوصافندندر ویمنده بر جبل عالي‌نك اسمیدر

باب الضاد فصل ض ا

ضئیل همزه ایله ایجه یلان ضئیل مهموزا ضعیف ونحیف وایجه وحقیر ضاري
بر نجي جانور کلب ضاري صیدي عادت ایتمش کلب جمعي ضوار ایله کالذئب الضاري
في ذربیة الاغنام یعني قیونن یتاغنده وجمع اولدیغي بره وآدم یمغي عادت ایتمش
قورت کبي س ب حرفنده ذکري واردر ضافي واسع وسابغ ضافیة المدارع
یعني واسعة الاثواب که بول وطویل اولوب لابسنك هر بر عضوني وجسدندن
هر بر جزئني ستر ایلیه خالي متروك اولان کمسنه‌لرده استعمال اولنور ضامن کفیل
ويومك ضامن لغد بعلوة وعامك ملحق البشرى لقابل وافر یحرنندن
یعني بو کوننك یارنکي کونکه علوه نعمته کفیلدر وبو یلك کلجك یلکه بشارتي
متصلا ایصال ایدیجیدر یعني زمانك یوما فیوما وشهرا فشهرا وسنة فسنة
ارتقاي مقام ودوام دولتکه کفیل وضامن‌در ضاه مضاهات‌دن فعل امردر
برابرلك ایله معناسنه وضاه بالاقلام في جریها عطارد الکاتب والسوّدد
عطارد ضاه ایله منصوب وکاتب صفتیدر وفي جریها بالاقلامدن بدل
اشتمالدر سوددا اقلام اوزرینه معطوفدر یعني کتابت واولولق ایله دبیر فلکه
برابرلك ایله که اول مرتبه رتبه وقابلیت واستعدادك واردر ضاهاه
اي شاکله وشابهه ضامر ارق واد قلمتدن بطني ظهره یاپشمش ناقه مخفي آدي
که اسفار بعیده وشاقه برینك ایچون ناقه‌یي برانلرلر وکیفیتي بو یله‌در که
اولا بسلیوب سمزتدکدن صکره ایكي قرق کون بر یره بغلیوب قوت اولجق
مقداري شي ویررلر تاکه قارني چکیلوب سمحمل مشاق اولور واول بغلدقلري

موضعنه مضمار دينلور بابنده مذكوردر . ضماير ضمر ايديجي م . و حرفنده ذكري واردر

فصل ضب

ضبي شد با و نسبتا ايله مشهور شاعردر ضبع بانلو

قورت ضباع جميدر . وهل تستقر ضباع الفلاة اذا احسسن ذيبا لها . يعني صحراده

اولان يانلو قورتلر يولرنده مستقر اوله بيلورلرمي وقتا كه حس وفهم ايده لركه اول

بر يرلك ضابطي بر قورت واردر ضبي شد يا بخيته ايله نشيده خوانلرك شد

مقامنه دينلور ضب كلرجمي اضب ابد ضبح آت بوكردكده نفسندن ايشدلن

صوت دن ابن عباس حضرتلرندن مرويدركه آت بوكردوكي حينده اح اح ايدوكندن

دينلور ضباب اول بخاردركه فلك حرارتدن طبقه زمهريره بر صعود ايتيوب

ثقلي سببي ايله روي زمينه نزول ايلر بعده حرارت شمس آني جذب ورفع ايدوب

متلاشي الاجزا ايلركه تقديرا اجزاء مذكوره طبقه زمهريره صعوده استعداد

اولديي سحاب منعقد اولوردي تركيده دمان ديدكلريدر . اين الضباب من هوى

العقاب عقاب قره قوشدن غايت عالي پرواز اولغندن وضباب على ما ذكر

زمينه اينن بخاردن پس كلام مذكور اين الثرى من الثريا تمثيلي معناسنه تمثيلدر

ضباضب على غير قياس جميدر

فصل ضج

ضجر غم والمدن حاصل

اولان ضيق صدر وتشويش واضطراب خاطر . اياك ان تضجر في مطلب . فاقه

الطالب اذ يضجر . يعني هر بر مطلبكده منزعج ومضطرب اولمغه حذر ايله وبر حال

سعيدن فارغ اوله زيرا آفت طالب منزعج اولمغيدر يعني حاجت طالبنك

كيرو قالوب مطالبنه ظفر بولمدوغنه سبب انزعاج وضيق صدر يدر ضجت صياح

فصل ضح

ضحضاح البسير من الماء انما تلك ضحوعنه

اير يتجك قدر صو . خيالي للحبيب دنا فالا . كصاد يحسب الضحضاح الا .

اولكي آل رجع وايكنجي آل سراب معناسنه مفعول ثاني يحسب دن حاصل معنى

خيالم محبوبك وصلنه تشنه اولوب قرينه واردي لكن بلمزكله تمام وصله

ايرغزدن مقدم كيرو رجوع ايلدي برتشنه كبي كه صوواردكن بر مقدار صوويك

قرينه وارد لكن اول صوفي سراب قياس ايدوب رجوع برلراندن منتفع اولمز ايكي

الا بيننده جناس مستوفي صنعتي واردر . داي العينين ساكبي دماء . اليها

لا يعود بذاك فالا . بونده الا اقتم معناسندر دن حاصل معنى وقتا كه خيالم وصل

حبيبدن منتفع اوليوب رجوع ايلدي كوردكيا ايكي كوزم وصال محبوب اوزرنه

قان اغليوب قسم ايدركه بو دفعه بالنفس وصال محبوبه واصل اولمدقجه بردخي

خبر هجران ايله عودت ايلميه ديمكدر اولكي و اوچنجي الاده الف اطلاق ايچوندر

وما بينهما جناس مماثله صنعتي واردر وايكنجيده الف خطي بر ضحكه على وزن

حطمه مسخره معناسنه كه خلقي اوزنه كولدرر

فصل ضخ

ضخم ايچي چوق ممتلي اولان كمسنه يه وساير اجرام كبيره اطلاق اولنور ضخام جميدر

ضخامت لباس يعني دخك قالنلوغي ضخم المنكبين يعني ايكي اوموزي قالون

واراسي كڭش كمسنه اوصاف قيافت شجعاندندر

فصل ضد

ضرب نوع وصنف يقال هذا ضرب منه اي نوع وصنف منه ضروب جميدر

وبمعنى زدن وضرب سيفه دخي اطلاق اولنور وشعرده مصرع ثانينك جزو

اخيرينه دينلور . يكي چو ضرب بسيط اصل جود او اصلم . يكي چو شعر رجز بيت عدل

اومنهوك . بيري حواله لري وصفنده دن بسيط ورجز عروضده برد بحردر اولكينك

اجزاسي ايكي دفعه مستفعلن فاعلن مستفعلن فاعلن دن وايكنجينك اجزاسي

التي دفعه مستفعلن دن واصلم اول جزودركه اندن وتد مفروق حذف اولنمش اوله

حذف صلم وجزوه وبيته اصلم دينلور مثلا فاعلن دن فاع حذف اولنور واندن

لن قالور فع لفظنه نقل اولنور لكن بيت محل نظردر زيرا بسيط بحرنده اولان

فاعلن جزنينك وتدي مجموعدر مفروق دكلدر بو بيلد اولنجه كاعلت صلم داخل اولمز

صوابي مخبون يا مقطوع ديمك ايدي . ومنهوك اول بيتدركه اصل بحر اجزالرندن

ايكي ثلث حذف اولنمش اوله مثلا رجز فانه بر مصرع مالو النا مصرع آخر اولوب

مجموعي بر بيت اولمق اوزره عدا ولنمش معنى حواله لرك بعضيلري ضرب

بحر بسيط كبي جود وكرمنك اصلي مقطوع وتعضيلري بحر رجز كبي عدل ومرحمتنك
ايكي ثلثي فاني ودايل اولمش والقليل كالعدم وضرب وبسيطده شدت عقوبته
ايماء تعريض وارد ضرب تمثيل موسيقيده اصول ايقاعيه نك برنوعيدر ضرب
شاهي سكه پادشاهي غ ن حرفنه ذكري وارد دراشبو ماده يه مشتمل اولان بيت
زربايد وزركه ضرب شاهي دارد معشوق چه داند كه فان قيل توچيست انده مشرحدر
ضرايركونيلر ضرات مثل ضره مفردينه كوني معناسنه ضراير مناظم عقود مبتاسم
ايشان بود ضراير مناظم عقود بو بيتباغده منظوم اولان دردك بربرندن اعلا وحسنده
دينلوركويا هربري كمال الحسن وبهاده اولدوغيچون كونيلر كبي بربرندن رشك ايدرلر
معنيسي مراد عقوددن وجواهرلرك محل تبسملري ايدي ياخود معني انلرك مبسملري
عقوددن وجواهرك كونيلري ايدي ديمكدر مراد محبوبلرك دیشلريني ضرايره دروجواهره
تشبيه در يعني ضراير عقود درر مبسملرنده مشاهده اولنوردي ضرغام ارسلان
ضراط شدت ايله دبردن عمدا ياخوفدن مع الصوت يللنجي كچسنه يه دينلور مسخره وجبان
كمسنلره وصفده ضراط تخفيف ايله ذكر اولنان يلده دينلور ضرام اتش الاولمنسي
اشتعال معناسنه ضراعت تذلل وخشوع افتاب واردوي ضراعت برزمين
نهاد يعني اول افتاب رويي آفتاب كبي رويي تذللي يره وضع ايلديكي آنارده وارد
اوللدي يعني اوندن شمس اوقات غروبده تحت العرشده سجده ايتدوكندن مراخوذدر ياخود
مراد بر تو افتاب ايله كه هر كون يره وضع اولنور والاول عندي اجمع وان كان الثاني
اظهر ضرع فيتون وبقر كبيلرك ممه سنه دينلور ضرح كفرح تضرحا دفع ومنع وتنحاه
الى جانب وحفر للميت قبرا ضريح قبره وشق ارضيه دينلور ضريبه سيف وحد
سيفه يعني قليجك چالم برينه دينلور ضرايب جميدر وصحب كماع الثريا بالفا
مغاوير نحل الظعن هذل الضرايب مغاوير جمع مغوار يعني كثير الاغارة ونحل
اولاد وظعن كوچ وسفر ياخود طعن طاء مثلثه مهمله ايله در يعني مزراق ايله
طعن ايتمك هر بري بابنده مذكوردر يعني تالف واجتماع جهتندن كواكب ثريا كبي

دفقا واصحاب كه كثير الاغاره وكوچ وسفر اولادي درلر يعني عمرلري اسفارده
كيچمش ياخود رماح ايله طعن ايتمك اربابي وسيوفلري اعداضربنده مدام بوفرمدن
اشغه مستريحي ولمش كمسنه لر اذا انزلوا البطحاء سدوا بلاعها بسمر القنا والمشرفات
السلاهب مشرفات نصب ايله تلاع اوذرنه وسلاهب جر ايله بسمر القنا اوزرنه
معطوفدر من باب العطف على معمولي عاملين مختلفين كقولهم في الدار زيد والحجرة عمرو
تلاع جمع تلعه در وهي ما ارتفع من الارض وما انهبط منها ضد وبونده ذكر مشرفات
قرينه سيله ارض منهبطه در زيرا مشرفات اراضئ مرتفعه يه دينلوردي سدوا تلاعها
ومشرفاتها بسمر القنا وبالسلاهب يعني بر عسكركه وقتا بر واسع بر يره نزول ايلديلر
منهبط ومرتفع يرلريني مزراقلر واردي كموكلي وكوده لي اتلر ايله طولدرلر ياخود مشرفات
سلاهبدن مراد يوكسك وكوكلي اري اتلر ديمكدر لكن على هذا التقدير تخصيص تلاعدن
حسني فالمراد الا اللهم تلاع في معنييه استعمال واعتبار اولنمش اوله واصحاب الفن
يمنعون ذلك وعلى هذا اعرابي ظاهردر ضراء الزمان نزوالشدة والنقص في الاموال
والانفس اعاذنا الله منها والسامعين وسائر المسلمين

فصل ضع

ضعضاع الضعيف من كل شئ ضعضعه صيغه فعل ايله هدم حتى الارض

ضعيف ضد قوي ضعفي جميدر ضعفاء مثله

فصل ضغ

ضغينه حسد وعداوت ضغاين جميدر ضغث كسر ايله رطبي يابسه مخلوط بر قبضه
اوته دينلور ضغثا على ابالة يعني بر قبضه اوت بر قوجق اوت اوزرنه بر شئ قليلا
جمع واول دخي نفع ودفع ضرورت برلر كفايت ايلميه كاضرب اولنور اب حتي فيده
دخي ذكر اولنديكي يعني فايده سي اولميه نضكره بو قليل دخي اول كثيرا اوزرنده
اولسون ضغطة صفعق

فصل ضف

ضفيره اورلمش صاچ ضفاير جميدر ضفاير ومحاسن ادلوها زينة بهاده يعني اورلمش صاچ
وصقالي اولوندن مصنوع اولدلر ايچنه تقبيه اولنمش محاسن صقال معناسنه
بابنده مذكوردر جنكز بلرك خواتين پاشهزاده لرندن بري فوت اولسه

يا خود مشرفاتدن مراد يوكسك اتلر اوله لكن اهوالاظهر
وعلى هذا مشرفات سمر اوزرينه عطف وسلاهب صفته
اولور لكن كتب لغتده مشرفات فرس معناسنه كورلمدي
صح

صاج وصقاللرى التوندن اولهلر ايجنده تعبيه ايدوب بدنلرنى دخى عود وعنبر
وساير علاقيق جواهر ونفايس اثوابلر ايله ماليده وتزيين ودفن ايدرلر ايدى
ذيرا جمله دهري ايديلر ❊ دعج نواظره لفح محاجره ❊ جمع ضفايره سود ذوايبه
بنين وبنات مثل وصفنده در يعنى كوزلري سياه وواسع وكوزلرينك دايره‌سى
ونقابدن كورينن مواضعي صيق وذليل وبياض وكيميلرينك اوركلري احمر ذهبي وكيميلرينك
صاچي اسود لكلي محبوب بنين ومحبوبه بنات مثل ضففت تحريكيله خلقة طعام ايتمكه
وطعام اوزرنه الجوق اولمغه وكثرت عيالدن ضيقه وشدته واكلة طعام چوق اولمغه
نحاجته وعجله يره ضعفه وصوا اوزرنه ازدحام ناسه ديلور وديرلر ضعف الحال اي
رقيق الحال ضفف اجتمع معناسنه ❊ ب ❊ حرفنده ذكري واردر نون جمع تانيث ايچون در
ضفاف جميدر ❊ وهبت لعقبان الفلاة لحومهم ❊ ولست بر لولا القضاء بجيلا ❊
يعنى اعدانك لشوش ولحوملرني بسينر برلري وصحارى قرغه لرنه اطعام واكرام ايلدك وكر
قضاء ازلي قتل اعدادن بو قدر ايله حكم ايلمسيدي سن لحوم اعدادن بو قدر ايلد اكتفا ايمش
ايدوب توفير وتكثيرده بخل ايتمز ايدك لكن لا يسبق القضا على ما قدر حكم قضا بو قدر
يا خود معنى اكر حكم قضا بو هبه‌يى بو كونه وبو وقته تعيين ايتمسيدي بوندن اول
دخى بو بخادكرمي ايتمده بخل ايتمز ايدك لكن الامور مرهونة باوقاتها حكمنده بو ايامه
تاخير اولندي ديمك اوله ❊ وورغتها بين النسور غنيمة ❊ ضفافا وعرتاعا وردضا
فضولا ❊ يعني ولحوملرني كركسلر وقرغه‌لر بيننده غنيمت ومزدحم اكله واوتلمجق محل
وجاي نزهت اولمق اوزره تقسيم ايلدك ضفدع قورباغه ضفادع جميدر ❊ وقالوا
يعود الماء في النهر بعدما ❊ عفت منه اثار وجفت مشارعه ❊ فقلت الى ان يرجع الماء
ثانيا ❊ وبل سواقيه تموت الضفادع ❊ يعنى عقلا ديديلر بر نهر منقطع وشرب يعدلري
قوروددن صكره رجا اولنور كه تكرارا كا صو كلوب جاري اولر جوابلرنده ديدم كه
نعم لكن اول نهره تكرارا صو كلوب سافيه‌لريني اصلدنجه مقدما انده سواكن اولان
قورباغه‌لر هلاك اولور تمثيل بابنده

فصل ض ل

ضلع قبورغه

ضلوع جميدر ضليع قبورغه‌لي وقوتلو حيوان ضليع ظالع اتك بمه وايجه ويمار ايله
قوي البنيه اولوب لكن خاملكدن يولر بيلدكده اقسوب قالدوغندن عبارتدر و
قوي مهزول كذلك كوسترمشده قوي تعلنده ادق ديمكده وقره كاهل سموز اما كاهل
وتنبل ونشيط كوددن يعنى قوت وكيفى يرنده اما بندكده سوددن يورمز اكر ليا قيندن
قالمش سمرم لا يتي ولمش

فصل ض م

ضم صيغه فعل ايله يعنى اثي يا نا قدي
براندردي وكيفيت تضميري ض ا ❊ حرفنده ضام ماده سنده ذكرا اولندي

فصل ض ن

ضن بخل جمع جوعتر البازي ونم نومة القطا ❊ وميل
ميل الاغصان وضن ضن شجر المقل ❊ مقل اعجمى خرما اغاجنه مشابه بر شجردر كه دوكلركر
مشقت باشنه كچوردكلري شى انك ثمره‌سيدر واول ثمره مقل ديلور وابو جهل
خرماسي دخى ديلور يعنى طوغان كبى جوعه تحمل ايله وقل قوبرق كبى خفيف النوم اول
واغصان مرطوب اشجار كبى هبوب رياح اقتضا وحسبيله ميلان ايله وشجر مقل كبى
امساك ايله يعنى اكر بخل ايدرسك شجر مذكور كبى بخل ايله كه نقدن نفعده بخل ايدر
لكن في الجمله ثمره‌سنك نفعى واردر كه بعض التذكره وبعض معاجينه مدخلي واردر
يا خود كمال امساك امردر وطوغانك تحمل جوع وقل قوبرق خفت نوم واغصانك
اطاعت ميلان وشجر مقلك بخلي در في الجمله نفع قليلي اولدوغيله ضرب مثل اولنور
ضنك طارلق معناسنه ضيق عيش وشدت معيشته استعمال اولنور ضنا
ارقلق اضناه المرض اي هزله

فصل ض و

ضو اشق ضواري جمع
ضاريه برتجي جانورلره ديلور سباع بهايم وسباع طيور ديدكلرينه اصلده
صيده تعود ايتمش كلبه ديلور

فصل ض ي

ضيمران چول ريحاني
وعجم ريحاني ديدكلري نبتدر ضيغم ارسلان ضيم ظلم وجور وستم ضير ضرر
ضيعه قريه معناسنه ضياع جميدر ومصدر ضاع درهلاك وتلف معناسنه
ضيف قونق ❊ ه ❊ ف ❊ حرفنده ذكري واردر ❊

باب الطاء ❊ فصل ط ا ❊

ضلع بتكين ديكدر ذ من حرفنده ذكر اولنور

م طارقجی لغت خوارزمیده مقتل یعنی ابو جهل قاودی طاوعت صیغه فعل ایله
مطیعه اولدی دیمکدر تاء تانیث ایچوندر طالقان خراساننده بر شهردر قراسی
بالجمله جبال ایچنده اولور م طاییم قبلدوقان مجددا بنا ایلدوکی شهرلن اسمیدر
طاس معروف اناءدر طاس سرنکون مراد فلکدر طاس فلک طنینی کشتی قبه
فلک آوازه کلدی دیمکدر طایل فایده بلاطایل بلافایده طاوس معروفدر زرین
جناح و زرین ریش بر قوشدر طاوسان جمع فارسیدر طاقات اثواب یعنی قطعه‌های
ملابس ویکه پارچه معناسنه ازطاقات اثواب تا نطاق ابواب یعنی ملابس فاخره یکی
پارچه‌لردن قپولر پرده لنور وار یعنی ف طاقر بخچم طاقی اطلس یا دیبا کیسه‌دن بر جامه
واردر ف طارم کیچه‌دن اوکرده‌م دیرلر قوبوب کوچکنجی تارک اولوریدی و هرکه مشابه
قبه کبی نسنده استعمال اولنور طارم سیوم اوچنجی فلک که فلک زهره‌در طامی
الموج عالی الامواج معناسنه و چوق ممتلی صو یره دخی طامی دینلور ث ج حرفنده
ذکری واردر ف طامات تخفیف ایله رسوم و قواعد طامه دور شایله قیامت طامه
کبری در دنیا واقع شد یعنی نوبت اولدیغی کون روز قیامت دنیاده واقع اولدی
طافح کاسه فایض معناسنه و زیاده شرابا ایچوب مست خراب اولانه دخی دینلور
وهرچه بندن طاسعنا ولان شیئه وصفا اولور طال المطال ای ماه ربک و ربک اسه
یعنی ای ماه مدت عمرک زیاده اولسون دعادر و ابتداء رویت هلالده باب اقتباسدندر
زیرا ربی و ربک الله دیمک ماثوردر تریندر یاخود بیت علی طریق السنة ایراد اولنمشدر
طاحون دکرمن جمعی طواحین در طایر قوش طایر بفال نیک بکذشت و جنکریلر
برسردارک اسمیدر و عرب طایر ایله تفال ایلدکلری مشهوردر کلام مذکورده
اول معنا یر ایهام واردر و طایر ایله کیفیت تفالک تفصیلی س ا حرفنده
سانح ماده‌سنده مذکوردر معنی کلام سردار عسکر اولان طایرک تفال‌حین
دلالت ایدن حکت حرکت ایله فالی خیر اولدی یعنی مسعود اولدی دیمکدر

فصل طب

طبطاب صوت آب و صوت سیل شدید و بر شیک
مضطرب اولدیغندن کنایه اولور زیرا مضطرب حرکت ایتدکجه اندن بر صوت
لازم کلور طبطبیه قرباج طبیخه سمین کوشت طبق طبقه درجه و بر عاقل عورتک
اسمیدر فافوق شن طبقه شن کذلک بر عاقل کشینک اسمیدر بر بری تزوج
ایلدیلر پس عرب وافق شن طبقه دیو ایراد ایلدیلر بعده هر بر برنه اویغون شیئه
ضرب مثل اولندی ش ن حرفنده دخی ذکری واردر ف طبیدن چیلقوق و بوه
آتمق طبله عطارک معطرات و قنادک اقراص قند و شکر پاره وضع ایلدکلری
تخته‌دن مصنوع طبقه دینلور طبله عنبر عنبر طبقی طب علم طب کسر اول
و شده ثانی ایله علم ابدانه دینلور و علاج جسم و علاج نفس و رفق و سحر و شهوت
و ارادت و شان و عادت و فتح اول ایله طبیب حاذق و ما هو طب لی حبت وحد
لمن ودن ط حرفنده شرح اولنمشدر طبیب معالج امراض یا طبیب لب نوش
بخش و ساحر غمزه عاشق کش ای بزبان صدق محبت میکفت م فان کنت مطبوبا
فلا زلت هکذا وان کنت مسحورا فلا برء السحر یعنی طبیب لب عافیت بخش و ساحر
غمزه عاشق کشه لسان صدق محبت ایله خطاب ایدوب دیدیکه چونکه طبیبم
و ساحرم سن سن اکر مریض ایسم همیشه مریض اولیم و اکر مسحور ایسم بو سحر بندن
زایل اولمسون که سنا ایده همیشه وصلدن دور و سندن آیر اولیم طباطبا الابیت
نبویدن اسمعیل بن ابراهیم بن الحسن بن الحسین بن علی بن ابی طالب لقبیدر زیرا
تلفظده قافی طا سویلردی ایامدن بر کون اکا بر قبا اهدا اولنوب قبا قبا دیجک اکن
ضرورت لکنتی ایله طبا طبا دیو تلفظ ایمکله طباطبا ایله تلقیب اولندی ازبس
جهالت چندین مستیز و چون صبح پیری رسید اکرچه در خواب کفته
طبا طبا خواهی خواند از خواب غفلت برخیز قضایای خطابندن معدود
فقره‌در یعنی جهالتک اوچندن بو مرتبه جنک و جدال ایلهدو وقتا که پیری
اختیارلق صبحی تنفس ایدوب موی سر و ریش محاسنک سفید اولجق ایام
ایرشدی اکرچه اویقوده الندره طباطبانک سویلدوکی بیتی ایراد ایتملت

صددنده اولمق استرسن فاما علی کل حال خواب غفلتدن باش قالدروادین
واول بیت ایله عذر ایلیه اکرچه درخواب آخ جمله‌یی چون صبح پیری دبیدایله
ازخواب غفلت برخیز بیننده جمله معترضه در وکفت طبا طبا اشبو بیتدن
فقالوالی استیقظ فصبحک لاح. فقلت لهم طیب الکرا ساعة الفجر صبحدن
مراد صقال الک اغرمسیدر یعنی بکا دیدیلرکه اویقودن بیدار اول که صبحک
نفسی بیوب کورندی یعنی خواب غفلتدن باش قالدرکه مشیب وقتی کلوب
پیر واختیار اولدک بن انلره دیدم که اویقونک لذتلو وخوش آینده لکی
وقت فجرده اولور طبع جبلت واصل صنو دیتر خلقت طبعا لا تطبعا
یعنی خلقت اصلیه وسجیت مادرزاد ایله لا من حیث التکلف والاکتساب
طبیعت اجسامده ساری برقوتدر که جسم انکله کمال طبیعیسنه واصل اولور
طبیعیات یعنی اجساد طبیعیه وهی الجواهر القابلة للانقسام فی الجهة
الثلاث الطول والعرض والعمق والافلاک تسعة وما فیها من الکواکب وکل ما
یتعلق بها من الشکل والحرکة وکونها لا یقبل الکون والفساد والعناصر الاربعة
وما ترکب منها وکل ما یحدث فی الجو من النیازک وذوات الاذناب وغیرها
من السحاب والمطر والرعد والبرق وما یحدث فی الارض من الزلازل والعیون
والمعادن والحیوان والانسان والجزء اللا یتجزی والهیولی والصورة وما
یتعلق بها والصورة الجسمیة وما یتعلق بها والصورة النوعیة والحیز
والزمان والحرکة وما یتعلق بهما ونحوها ایر دینلور طبع ختم وتغطیه. تا طبع
طبع فسرده اوداستان عالم ابان باشد تا که طوکمش وصولمش طبیعتنک
تغطیه ومهرلنماسی عالمده سویلینور حکایت اوله دیمکدر کلامده جناس
تام صنعتی واردر. ف طبرخون قرمزی سکوت اغاجی کبید طبرزی دخی دینلور
ودخی کره بولجی دیمکله بنام برقین اجر عیشدر وتوبری اغاجی وقتی معناسنه
کلور. ع اناکنون تا پسین دونی زکیتی. بر ان خاک ارفرو آید کبوتر

ازبس غاز خون کرد انرچیند. طبرخون رویدش درحلق وزاغی. یعنی بوکوندن
تا دوز قیامته وارنجه‌یه دک کبوتران عالم اول جنک اولدوغی طپراغه ایننز
وقونمز سه ازبس که ابتدا بونی انده دوکلوب ایرکیلن قانز صوقدوغی سببی ایله
اکرانده دانر التقاط ایدرسه بوغازنده وحوصله سنده قرمزی سکوت اغاجی
یا قلجیمش بتر. **فصل طح** طحره حرب زبون معناسنه
وحرب زبون بابنده مذکوردر ویقال فی السماء طحره ای شیء من السحاب طحلب
صو بر یرده کولنوب مکث ایتدکده اوزرنده حاصل اولان یشل نسنه‌یه دینلور
حتی تبدی الصبح فی جنباتر. کالماء یلمع فی خلال الطحلب. یعنی اولوقته دک
ذکر اولنان یشل پرده ارالسنده صو کورندیکی کبی صبح دخی اطراف عالمده جابجا
ظهور ایلیوب کورندی. طحیه قطعة من السحاب خاء معجمه ایله دخی لغتدر. طحمره
یعنی تلق وهجوم ایتمک وثوب معناسنه وما فی السماء طحیر وطحمرة بکسرها ای
لطخ من السحاب. طحر معناسنه. **فصل طخ** طخیه قطعة من السحاب
حاء مهمله ایله دخی لغتدر وقد ذکر فی بابه. **فصل طر** طری
تازه لکل ذی کبد طری اجر. یعنی هر بر ذی روح وصاحب کبد رطب ولا نک اسقا
واطعام وحر وبرددن تطلیلنده ثواب واجر واردر طراوت تازه لک ورونق
وحسن نضارت. طر اذبرک ودکیش ایله نقش دکمک. طرف سکون را ایله حیط نکاه
الذنب للطرف لا للنجم فی الصغر. یعنی کواکبک اوفق کورندوکی عیونک قصور
والا فی الحقیقة نجوم اجسام کبیره در اصغری اکبر جبال الدنیا اکبردر برکمسنه
اکابر ومشایخ دیندن برینی دخل ایلیسه وعین حقارت ایله نظر ایلیسه قصور
معرفت کندوده اولدوغنه تمثیلدر. قد تنکر العین ضوء الشمس من رمد
وینکر الفم طعم الماء من سقم. مضمونی دخی بودر. تمنی الاذن لما حط طرفا
وکاد بصیر اذ ناحین فالا. کاده ضمیر مستتر طرفه راجعدر یعنی حین
تحریرنده سمع بصرا ولغی تمنی ایلدیکه انک حسن ادا وحرکت خوشنا وحسن

هندسه‌سی مشاهده سندن محروم اولمیه ووقت تکلمده چشم شدت سوق
استماعدن قریب اولدیکه حاسهٔ سمع اوله • فاین الیوم افلس کادیبجو • ببذل
الروح ان ما قال مالا • ما زائده در یعنی بوکون فتی اول مفلس که اکر مال لفظی
لساننه کتورسه انجق جان ویرمکله افلاسی عذابندن خلاص اولوردی یعنی
عامه‌یی سخاسندن خلایق بالجمله اغنیا اولدیلر اکرچه انده بو مقوله بر مفلس
ومعدم کیمسنه • فالمثل انسه کلسون کرا عطاء عامه‌دن غنی اولسون بیت مذکور
اف • حرفنده دخی ذکر وشرح اولنمشدر طرف فاتر یعنی ضیق کوز وطاردکوزن
اتراک کوزلری کبی محبوبلرک کوزلرینه وصف اولور اصلده چشم ضعیفه دینلور
طرف تحریک ایله جانب معناسنه طرف فتح طا ایله منازل قمردن برمنزلک
اسمیدر طرفه بالفتح اسم کوکب طرفه بالتحریک ابن العبد الشاعر طرفه اورمان
اشجارندن برقسمدر طرفه کوزک برباقیشی طرفة العین دیدکلری بودر طرف
کسر وضم ایله نجیب آتلر طرفه بغداد بغدادکوزلی طرف سلهب اری کمو کلی
وکوده‌لی نجیب آتلر وطرف له مما یشیر جلادل یعنی نجیب آتلره یردن قالدردقلری
توزو غباردن جلادل یعنی کوز ملکلری اولدی مراد ظاهر بدنلری کثرت غباردن
خاک ایله مستور اولدی دیمکدر طریف مال نفیس واقمشه‌نک یکی چشنه
ونفیسنه دینلور طرایف جمیعدر طرف اموال جدید طرفه مفردیدر ش غ
ذکری وارددر تلید وطریف یعنی مال عتیق ومال جدید طراد فارسلو سکی شو
بر بریله قاووشمق معناسنه ۹ فکرهم الطراد الی القتال • احد سلاحهم فیه القراء
وافر بحرندندر یعنی قاووشمق واوپنشمق انلری جنک وقتالده جلدی ایش آنده
سلاحلرینک زیاده کسکینی ولازم اولجنی فرار ایتمک ایدی • مضوا متسابقی
الاعضاء فیه • لاد وسیم بادجلهم غبار • معتسابقی وامضودن خالد
یعنی برکیفیتده فرار ایلدیلرکه اعضا وضعیفلری بر برینی سبقت ایدر
حتی هر برینک ایاغی باشی کیجوب کیروده الیقومق سببیله ایقلرینک

عباری باشلری اوزدنر توز ایدیدی زیرا ایلروکیدن کیروده کیدنه اوردیر
توز ایدوک معلوم در طراد شد دا ایله باتن کسیجی طرة کاکل طرد جمیعدر
طرد وعکس اصطلاح منطقده طرد کلما صدق علیه الحد صدق علیه المحدود
وعکس کلما صدق علیه المحدود صدق علیه الحد کقولنا فی الانسان حیوان
ناطق وبو مثللو مثالده طردا وعکسا دینلور واکر حد محدوددن احص اولور
طردا لا عکسا دینلور کقولنا فی الانسان حیوان کاتب بالفعل واکر محدود
احص اولور عکسا لا طردا دینلور کقولنا فی الانسان حیوان ماشی واکر بینهما
عموم وخصوص من وجه اولورسه لا طردا ولا عکسا دینلور کقولنا فی الانسان
جسم ابیض واصطلاح اصولیینده طرد ما یوجب الحکم لوجود العلة وهو التلازم
فی الثبوت وعکس عبارة عن تعلیق الحکم المذکورة بنقیض العلة المذکورة وبو تقدیر
عکس طردک ضدیدر وبحقیقت درمرتبت ابن دوسال که زمان بلوک بود مباشر
بوجهی بودکه صورت نفی ومعنی اثبات دراخی دو فقره‌سنه بطرد وعکس مشاهده
افتاد بو فقره ایکی اصطلاح اوزرینه دخی تطبیق ممکندر اما اصطلاح اصو
اوزره کلما وجدت العلة الصحیحة الموجبة للحکم وجد الحکم علی وجه التلازم
والثبوت وحیث لا علة صحیحة فلا حکم یعنی الحق بو ایکی سنه‌ده وجود علت صحیحه
صالحه بولندیغیچون موجبنجه حکم طردا وحکم مذکوره علت صحیحه بولنمدیغیچون حکم دخی
بولنمامق عکسا انده مشاهده واقع اولدی واما اصطلاح منطق اوزره یعنی
فی الحقیقه بومدتده عقلا وشرعا هر نفی اولنحق شی منفی وهر منفی اولنحق شی نفی
وهر اثبات اولنحق شی مثبت وهر مثبت اولنحق شی اثبات اولنمده طردا وعکسا
متصادق اولدقلری مشاهده اولنری بیان نفی کلما کان منفیا عقلا او شرعا
فقد نفاه وکلما نفاه فهو منفی عقلا وشرعا بیان اثبات کلما کان ثابتا
عقلا اوشرعا فقد اثبته وکلما اثبته فهو ثابت عقلا اوشرعا طرقوا سندرا
وصیغه امر ایله یول آچیکز ویولمنز صا وشکرد دیمکدر طریان عوارض زمانه

طروت کیجه کلمکه دینلور توسّع اولنوب مطلق کلمکده واکثر حوادثده استعمال اولنور. اذا کان الموت لا یؤمن طروقه فالطمانینة الی الدنیا حمق. یعنی وقتا موتک ورودندن امن اولنمیه بس دنیا یرکوکل بغلیوب سکون ایتمک حماقت اولور. عاقللر ایشی دکلدر طوبتر شربتر یعنی دنیانک سرورندن بری دخی صوابجات صفا وفرحیدر

فصل طس طست طشت معناسنه باقردن معروف اناءدر

فصل طش طشت طست معناسنه وفلکه دخی استعاره اولنور طشت سرنکوندن مراد فلکدر طشتخانه جامه شویلرکارخانه سیدر. دارد درین طشت زبان زاتکاه. تا سرت از طشت نکویدکه آه. اولکی طشتدن مراد فلکدر ایکنجی دن مراد ظرف مذکوردر عادت ملوکدندرکه بر خطیرکمسنه قتل ایتدکده باشنی طشته وضع وغسل ایلرلر بعده لازم کلورسه حضور پادشاهی یه عرض ایدرلر بیت عادت مذکوره اوزرینه مبتنیدر یعنی لسانکی فلکدن حفظ ایدوب فلتات زباندن حذر ایله تاکه باشک طشته براقلمغله آه وحسرت صداسن ویرمیه

فصل طع طعان یاره وزخم اورمق

فصل طغ طغرا نشان پادشاهی که عنوان احکام وفرامین وبروات ده یازلور طغان بر پادشاه اسمیدر طغاجر سعد الدولهیه یهودی قتل ایلینک اسمیدر طغی صیغه فعل ایله سرکش اولدی وخلیفه اوزرینه خروج ایلدی اصلده مجاوزت ومغالات کفر وظلم ومعاصیده اسراف ایتمکه اولور اسم فاعلی طاغیدر

فصل طف طفل بحر تنا ایله اویونلق حرفنده ذکری واردر وطفل العشی آخره عند غروب الشمس یعنی کونک آخری وکیجه نک اولنه دخی طفل دینلور. ام ام ما اصطاده فی طیر جاحتر ام نام حتی دنا الاصال والطفل. مرثیه ده در یعنی کیجه اولدیکه کیجه اولدی وکلدی ایا عادتی اوزره باذوشاهین ایله صید ایلدوکی صیدک قصدیله عقبنه دوشدی کیتدی وکلمدی یا خود بر یرده اویویوب کون احشاملدی

واحزا ولدی تجاهل العارف تابندنر طفیلی بلا دعوت برنزاویوب ضیافته کیدنه کمسنه یه دینلور طفی صیغه فعل ایله اوکسلدی وطاشدی طفادن موت وحبس طفره بردن اویتمک طفره نظام نظام متکلمیندن صاحب قول برفاضل کمسنه در وطفره مسایل کلامیه دن مذهب نظام اولدیغی معروفدر تفصیلی بودرکه نظام وقتا نظر ایتدیکه حکمانک ابطال وجود جزء لا یتجزاده ایراد وانوالری وبرهنلری حسبیله اجزاء غیر متناهیه دن ترکیبی تجویز ایلدی ایمه متکلمیندن علاوه بوقولی رد ایدوب دیدیکه مثلا مسافه غیر متناهیه موجود بالفعل اجزاء غیر متناهیه دن مرکب اولدیغی مسافه متناهیه یی زمان متناهیده قطع ایتمک ممتنع اولوردی زیرا مسافه مذکوره یی قطع ایتمک ممکن اولمز تاکه نصفنی قطع ایتمدوکجه واول نصفنی دخی قطع ایتمک ممکن دکلدر تا نصف نصف مذکوری قطع ایتمدکجه ونصف نصف مذکوری قطع ایتمک ممکن اولمز تا نصف نصف نصف مذکوری قطع ایتمدوکجه وهکذا الی ما لا نهایة لر پس حجم مذکور اوزره قطع مسافه مذکوره ممتنع اولور مکر زمان غیر متناهیده اولورو ودخی بر سریع ایله بر بطی ما بیننده مسافه قلیله متوسط اولورسه سریع بطیئه ایرشمک لازم کلور زیرا اول مسافه قلیله اجزاء غیر متناهیه دن مرکب اولدیغی تقدیرجه وحجم مقرر اوزره سریع انی زمان متناهیده قطع ایتمک ممکن اولمز پس سریع بطیئه ایرشمامک لازم کلور وهف وقتا که علا نظام اوزرینه بو الزامی ایراد ایلدی نظام وجود طفره یه ذاهب اولدی وطفره بودرکه متحرک کما هی اولورکه بر مسافه یی قطع ایلیه وبعض اعضاسی مسافه نک بعض اجزاسنه محاذی اولمز بلکه انی طی ایدوب کیجه وقطعا اوزرینه اوغرمز پس واقعده سریعک بطیئه ایرشدوکی ومسافه متناهیه یی زمان متناهیده قطع ایلدوکی بلا تحاذی اعضای قاطع وبعض اجزاء مسافه بلکه برتاو وطی ایتمک طریقیله در دیو قول بالطفره یه ذاهب اولدی وبو مذهب مردوددر وجه ردی محلنده

طلبا ولنه زیرا عدم تحاذی اعضاء القاطع عند القطع مع اجزاء المسافة
قول بالمحال بناء على هذا التمهيد ازمنهٔ سال شمسیه ایله سال قمری مرور ومضیده
متحاذی الاجزاء اولدیغی تقدیرجه کرکدر که هر اوچیوز سنه ده مابینلرنده طقوز سنه
تفاوت بولنه نتیجه که آیت کریمهٔ فرقانیه ده ولبثوا في كهفهم ثلثمائة سنين وازدادوا تسعا
منطوق جليلنده على ما قالوا بو معنایه اشارت واردر پس مانحن فیه ده ملك
جلالی تاریخندن اولکونه وارنجه اوچیوز سنهٔ شمسیه اولمش سال قمریده طقوز
سنه تفاوت بولنمق ایکن سکز سنه بولندی وعلى هذا التقدير لازم کلور که سال
قمریه مدت سال شمسیه دن بر سنه طی وطفره یعنی بر آتلایوب ایتمش اوله مع هذا که
طفره محالاتدن معدوددر بو سبب ایله شك وارتیاب وجای سؤال اقتضا
ایلر ومعاملات بیننده ودیونده اجل غیر موعوده تقاضی واقع اولمق واهل
خراج بر وقتده ادای خراج ایتمك وخلاصی بو بر سنه‌لك عمر وجودیسی یوق ایکن افعل
لا تفعل ایله یعنی اوامر ونواهی شرعیه ایله مکلف اولمق لازم کلور واستحاله‌دن تع

فصل طل

طل چیو یغمورك اضعفنه دیلور انده طل
مجانيقنا المنصورة فتل وبلها • وبل قوی یغموره دیلور یعنی منجنیقلریمزك
طاش یغدیرمسنك خفیفی واضعفی کثیر وقویسندن اقدم اعدایی انذار وتخویف
ایلدی مجانیقی بولوده تشبیه ولوازمندن طل ووبلی اکا اثبات ایتمشدر باب
مکنیه وتخییلیه دندر طلل آثار دیاردر فلان ابنیه دیواری وغیری عمارت
کبی یر دیلور که انده خانه وخاندان اولدوغنه دلالت ایلیه طلال وطلول واطلال
جمعیدر ف • ی حرفنده ذکری واردر ملابثة ادبارها ملازمة الطلال یعنی
دنیانك اقبالی سریع الزوالدر ا ق • حرفنده ذکر اولندی اما نعوذ بالله تعالی
ادبارینك لبث واقامتی بعد الخراب آثار دار ودیارك لبث واقامتی ملازمتی
قدر ملازمت ایلر ا ستقرار الجبال وطاغلر استقراری قدر استقرار ایلر
او استحالة محال اوترقی ایچوندر یعنی بلکه محال اولان شیئك استحاله‌سی

مرتبه لازم بالذات ایسه انده دخی لزوم واقامتی اول مرتبه ده اولور طلیعه طلیعة
جیشدن طلایع جمعیدر دشمنك احوالنه اطلاع ایچون ارسال اولنان بر فوج نفره دیر
کربوك عسکر مقدمه‌سنده کیدن چرخجی معناسنه طلایع کیجه لرده سواد عسکرك اطرافی
اردوسینی محافظه ایچون تعیین اولنان طایفهٔ عسکریه دن قراول معناسنه طلسم
خفی ساخته طلاء قصر ایله التون وشراب معناسنه طلاء مد ایله ککساء برنعی
باغ یا نفط یا ماء الذهب ایله بویامق واوزرینه سورمك طلاء ضم ومد ایله ککا فا
معناسنه ش • ه • حرفنده ذکری واردر طلق فرس طلق اليمنی ای مطلقها یعنی
بوکولك آت طلق شدة یعنی مطلق العدو زیاده یوکرك لکدن عبارتدر طلایح
معیلان اعجلری معناسنه اصلنده هر بوك نتیجه دکن اولور اکا طلح دیلور ومونثی
الحجنه دخی طلاق اولنور طلحه مفردیدر طلاقت فصاحت طلاقت وجه یوزکولمی
عبوس الوجهك ضدیدر طلاع النجد شدلام ایله مجرب امور ومعالی اموره
متصدی ومرتقی اولوب معرفت وتجربه وجودة رأی ایله امور عالیه قهر وکا مستعلی
اولان کمسنه یه دیلور • والنجد جمع نجددر مرتفع یرلره دیلور نابنده مذکوردر
طلاع الثنایا مثله ثنایا طاغده اولان طرق وعقبه لره دیلور بابنده مذکوردر
طلاع النجد مغیبات یعنی اخبار عواقب مغیبانه مرتقی ومطلع فراست صاحبی وذهن
وقاد صاحبی اولان کمسنه لره وصف اولنور طلاوت حسن وبهجت وقبول معناسنه
طلعم کومش وماه طلعم صفت یعنی ماه سمین روی وسمین تن • بوخبر
طلعمشان سیم غم شده مسبوك یعنی محصول ویرمك بدلنه نقد التون ویرمك
طلبی سببی ایله رعایانك روی سیمینلری طوکمش وسبك اولمش نقرة
غم والم اولدی

فصل طم

طم بر شیئی یرده دفن ایتمك معناسنه
• جری الوادی فطم على القری • کثرت عسکر وصفنده در جری الوادی بالخیل
والرجال تقدیرنده در یعنی وادی سیل صوی کبی اعنا وخیول ومطایای
عسکر ایله آقوب قرایی دفن وغرق ایلدی • اخذنا باطراف الاحادیث بیننا

وسال باعناق المطي الاباطح: طمانيت بر حال اوزره سکون قلب ایتمك

فصل الطاء مع النون طنطنة حكاية صوت الطنبور وما اشبه ذلك

ومطلق صوت طنز تنمرلك وخراط طنین سنك صوتی وطشت وكاسه مثال نسنه

برشیء طوقندقده حاصل اولان صوت ترد یلور طنبور معروف سازدر طناب

واطناب چادره وخانه لره اولان یرده لره باغلدقلری ایپلردر طنب مفردیدر

فصل الطاء مع الواو طوطی معروف قوشدر طوطی نوا یعنی طوطی یرلیسلو طوف

کیجه لره گزمك وطولشمق ومطلق گزمك وطولشمق طوارف اموال جدیده جمع

طارفدر مال جدید معناسنه طوس خراسان مملكتنده معروف شهر كبیردر

طویس صیغه تصغیر ایله عربده بر مخنثك اسمیدر: وان الطوس اشام من طویس

یعنی شهر طوس طویسدن زیاده اوغورسزدر اصل موضوع تمثیل بونكله ذكر اولنان

طویس حكایت ایدوب دیر ایدیكه والدم نساء انصار ما بیننده نمامك ایله ایدی

ورسول اكرم صلى الله علیه وسلم فوت اولدوغی كون بنی طوغردی وحضرت صدیق

اكبر ابوبكر رضی الله عنه فوت اولدوغی كون بنی سوددن كسدی وحضرت فاروق

اكبر عمر رضی الله عنه فوت اولدوغی كون بالغ اولدم وحضرت ذی النورین

امیر المؤمنین عثمان رضی الله عنه شهید اولدوغی كون بكا ولد كلدی فمن مثلی

دیو سویلركن دایدی پس برنسنه زیاده شوم اولورسه اكا مبالغه ایدوب اشام

من طویس دیو ضرب مثل اولندی طود طاغ ودیر: ان تقرع الطود العظیم فاجدر

وان تركب البحر الخضم فنون مجازه وصفنده در اولجماعه اگر بیوك وعالی جبلی

ایكنیله نصر ایسه طوغاندر واگر بحر عظیم واسعه بنرسه حوتدر یعنی باری

وجبال الله باز عملی وبحرده بالق فعلی ایتمكه قادردر ویاخود معنی ان تقرع

الطود العالي فلا عجب لانها بازي وان تركب البحر العظیم فلا غرو لانها حوت

دیمك اولور جواب شرط حذف وعلی مقامنه اقامت اولنمشدر طوی سوره طوی

صیغه فعل ایله شیء بربری اوزره بوكمكی معناسنه طوى الارض یعنی یرك

انبساط وبعدینی بوكدی زیاده سرعتدن كنایه در طی بوكمك طی كلیسی هجر اخرایله

قبایل عربدن بر قبیله درکه حاتم جود اول قبیله دندر طویی جنتده بر شجرك اسمیدر

طواري جمع طاریه عارض معناسنه طواري حاجات یعنی عوارض حاجات

طوارق لیل حوادث دهر طوق اوشغك بوینه كیوردكلری كومش یا التوندن

حلقه یر دیلور جل عمرو عن الطوق یعنی عمرو بویوب طوق كیمكدن حدنده چقدی

ضرب امثالدندر اصل مورد ی اولدركه ملوك عربدن جذیمة الابرش ابن مالك

فهم ملك الحیرة ابناء ملوكدن بیچه شهزاده لری جمع ایدوب خدمتنده الیقومشدی

جمله دن بری عدی كه غایت صاحب حسن وبها ایدی جذیمه نك همشیره سی رقاش اكا عاشق

اولوب تعلیم ایلدیكه قرنداشم جذیمه یر شراب ویروب سرخوش ایتدكده بنی كندودن

خطبه ایله عدی دخی جذیمه یی شراب ایله مست وخراب ایتدكده رقاشی اندن

خطبه واول دخی اجابت برله اجازت ویردی رقاش داهیه نساءدن اولوب

قرنداشی صحوه كلیجه البته پشیمان اولجغن فراست ایتمكله اول ساعت عدی یه

ادخل علی اهلك دیو امر ایلدی عدی دخی دخول ایدوب ارتسی ثیاب جدیده هیئت

دامادی ایله حضور جذیمه یه كلدكده جذیمه ما هذا دیو سؤال وعدی انكحتنی

اختك البارحة دیو جواب ویردی پس جذیمه ایدوكنی انكار ایدوب غضبان

ودوشیوش ایله رقاشه خطاب ایلدیكه: حدثینی وانت غیر كذوب ابحر زنیت

ام بهجین: ام بعبد وانت اهل لعبد: ام بدون وانت اهل بدون: زوجتنی

كفوا من ابناء الملوك كریما دیو جواب ویرمكله جذیمه بر زمان مغضبا

سكوت واغفال ایلدی: اما عدی جذیمه نی بو حالده مشاهده ایتمكله

غضبندن خوف ایدوب قوم وقبیله سنه فرار ایلدی: اما رقاش لیلة زفافده

عدیدن حامل اولوب بر صبی طوغردی وجذیمه اول طفله زیاده محبت ایدوب

ابن عمرو ایله نام ایلدی: بعد ایام بركون البسه فاخره ایله طشره چیقوب سیر

ایدركن ابن اجنه اختلاس ایدوب كوتردیلر جذیمه عمروك فقدانندن عظیم

منالم اولوب بالجمله افاقي جست وجو ايتدروب ايذن براثر بولمديغي پس بو حال اليه
برمدت كيجدكدن صكره قبيلهٔ بلقيندن مالك وعقيل ابنا فارج حذيمه يه
برمقدار هدايا ترتيب ايدوب كتوردايكن اثناي طريقده نواحئ بغداددن سماوه
نام منزلده حط رحل ايتدكلرنده كوردبلركه وحبر برتير دن برصبي انلره منتهي
اولدي اكا من انت ديو سوال ايدوب انا ابن التنوخية ديو جواب ويردي وتنوخ
قبايل عربدن برقبيله نك اسميدر القصه مالك وعقيلك صحبتلرنده
اولان جاريه من بورانره طعام تقديم ايتدوكنده صبي مذكور بكا دخي برشي
اطعام ايله ديو جاريه يه اشارت ايتمكين جاريه اكا دخي برشي قليل دفع ايلدي
بعده فرنبورانره شراب تقديم ايتدكده صبي اكا شراب طلب ايلدي دخي اشارت ايلدي
جاريه لا تطعم العبد الكراع فيطمع بالذراع ديوب دمدمه بولره برمقدار شراب دخي ويردي
والحاصل مالك وعقيل مشاوره واتفاق وصبي مذكوري هدايا لرينه
ضم ايدوب جذيمه يه كتورديلر جذيمه صبي يي عمرو اولدوغني بيلوب دراغوش
وتقبيل برله مالك وعقيلدن غايت خوشنود اولمغله ديديكه بندن هرنه كه
هرنه طلب ايدرسكز ايديكزكه روا اولوب خواهشكره نايل اولهكز معتبر ردي
انلر دخي ايقافي دولته نايل اولدقلرين حشر ايتمكله نديم پادشاهي اولمغي
رجا ايدوب على الطول مصاحب شهرياري اولديلر ازين جانب ملك جذيمه
عمروي والده سي رقاشه ارسال واول دخي اني حمامه ادخال والبسه فاخره
الباس وحين طفوليتنده اكا صوغ ايلدوكي التون طوقي كردانينه كيوروب
تكرار جذيمه يه ارسال ايلدي جذيمه دخي اني اول طوق ايله مشاهده ايلدكده
كبر عمرو عن الطوق ديو اراد كلام ايلدي پس عرب آره ما بينده هركيمسنه كه قدر
ولايقندن الحق برشي جاه صفت ايله ملابس اولورسه اكا ضرب مثل اولندي
ما نحن فيه ده دخي كويا عميد الدين اسعدك جاه وعزتي سي مقدماده لولان
قصيد وانشا تاليفاتنك رتبه سندن ترقي ايتمكله رتبه وحالنه نسبة جل

عمرو عن الطوق ديو اكا ضرب مثل اولنمشدر وذكر اولنان جذيمة الابرش ملوك
طوايفدن ملكة الجزيرة ذبا ايله اولان وقايع صاحبيدر سقى الله مثواه ولقاه
رحمة وردنا برغصن الفراديس تورق مزبور عميد الدين اسعده طلب رحمت ايله
دعا ادر ف د حرفنده شرح اولنمشدر طول فتح ايله منت وفضل وقدرت وغنا
وسعت وتطول عليهم امتن عليهم معناسنه طواشي اخته خادملر طواشي قلب
طواحين اسنانده ذكرمن ديشلري وجمع طاحون ذكرمن معناسنه

فصل طي

طير قوش واوجمق معناسنه من طاير يطير طيرانا وطيرا وايام الهموم مقتصات
وايام السرور تطير طيرا طيرا منصوب على المصدر ومقتصات قنادلري
كسك قوشلره دينلور يعني ايام هموم وغموم قنادي كسك قوش كبي مقيم وملازم در
اما ايام سرور الطيران در طيره فال بد وغضب خشم وخجالت وشرم معناسنه
ازطيره متام مرواريد ريزش يعني ايجود كه قبا مي شرمندة طيره ده رشك
ويريجي طيش خفت عقل ومطلق يوكلك وغضب معناسنه طي بوكمك ودوشور مك
وجزو عروضي ده حذف رابع ساكنه دينلور مثلا مستفعلن دن فا حذف وطي
كبي طيلسان باش واموز اوزرنه اورتيلن احرام خلفاء بني عباسك شعاري
سياه طيلسان ايكمك ابيدي طيالس جمعيدر طيف خيال معناسنه اصلده منامده
واقع اولان خيالاتده استعمال اولنور طياد قوي القلب وامورنده قاطع وماضي
وصاحب عزميت كمسنه يه وصفدر

باب الظاء فصل ظا

ظالع اخسيجي م ي حرفنده ذكري وارد ظاهر خلافي باطن آشكارا
معناسنه واسم من اسماء الله تعالى

فصل ظب

ظبي جيران محبوبلره استعاره اولنور ظبا كسر ايله جمعيدر ظبا كهدي
قليج اغزي وكسكين يرلري وعزراق حربه سنان اوجي ظبه كبته مثله ولا شي
امضى من ظبا عزماته يعني عزيمتك حدتندن زياده نافذ وقاطع برنسنه يوقدر

و ما كولنز الاغماد مرهفة الظبا · براها فراغ دايم و صقال · حكت رونق البيض الحسان و فعلها · و ليس لها الا الغمود مجال · قلج و صفنده دن و ما كوله مقدر رب ايله مجرور در و اضافتی لفظیه در و موصوفی محذوف در ابتدائیت اوزره محلا مرفوع در و حکت جملسی خبریدر ای رب سیف ما کولة اغمادها رقیقة حدها دقتها فراغ دایم و صقال متوال من كثرة الضروب و استعمالها فی الحروب حكت هي و فعلها رونق البيض الحسان و فعلها حيث ليس لها اليوم مجال و ستور الا القراب و الغمود يعني نيجه سيوف كثرت استعمال ضربدن و توالی تحديد و صقلدن قيني بيلمش و اشنمش و اغزي بوققلمش ايكن توكون انلر و فعللري سیمین روی محبوبلره و فعللرینه محاکی و مشابه اولدیلر شویله کیم فیللری انلره مجال و ستور اولدی · مراد تعطیل و تبطیل کار ایله مجله نشین محبوبلر قیندلرینه ملازم اولدیلر دیمکدر · ظبی الصوارم یعنی سیوفلرک کسیجک و ضرب ایدجک حدی · مراد چالم یری دیمکدر

فصل ظر

ظریف صفتدر ظرافت مصدریدر حسن وجه و ذکاوت قلب و اقران اوزرینه فایق اولمق و حسن هیئت صاحبنه وصف اولور بعضیلر دیدیکه ظرافت انجق لساننده اولور ظرب ککتف جبل صغیر و حجاره بتمش یوکسجک دپه کنجا فی الاسیر فوق الظراب · ظراب جمع ظربدر یعنی سیوری یوکسجک طاش اوزرنده مثلا بر محبوس و مسجون اولان کمسنه طور میوب اضطرابندن هر آن یرینی و وضع جلوسنی تبدیل و تغییر ایلدوکی کبی اولدخی اضطرابندن بر یرده قرار ایتمیوب نر یره نزول ایده جکینده متحیر اولدی · تجافی لزوم مکان واحد ایتمکه دینلور بابنده مذکوردر ظرف حقیقی مراد فلک الافلاکدر و وجه تسمیه ظاهردر زیرا انده ما عداسی ظرف اضافیده · خ ی · حرفنده ذکری وارددر

فصل ظع

ظعن کوج و مسافرت ایتمک معناسنه اقامتک ضدیدر ظعن و اقامت یعنی کوج و اقامتده ظعینه هودج معناسنه در و نده عورت اولمش

یا اولما

یا اولمامش و ما دام که عورت هودج ایچنده بالنفس اول عورته دخی ظعینه دینلور ظعان کتاب کبی محفه باغلیجق ایپ

فصل ظف

ظفر نصرت الفرار فی وقته ظفر یعنی لازم کلیجک و اقتضا ایدجک حینده دشمندن فرار ایدوب خلاص اولمق دخی نصرتدن عد اولنور

فصل ظل

ظل کولکه ظلم فتح اول و سکون ثانی ایله برنو اسنانه دینلور · ف · و · حرفنده ذکری وارددر ظلم ضم ایله معروفدر ظلع اقسمق ظلت صیغه فعل و تاء تانیث ایله ای قامت یقال ظل یومه یفعل کذا یعنی اول کون فلان شیئک فعلی ایله مشغول و مقیم اولدی · ش غ · حرفنده ذکری وارددر

فصل ظم

ظما صوسزلق ظمآن صوسز کمسنه یه وصفدر ظمئت صیغه فعل و خطاب ایله صوسز قالدک دیمکدر · ف · ذ · حرفنده ذکری وارددر

فصل ظه

ظهرانیهم فتح نون ایله بینهم معناسنه بین ظهرانیهم دخی دینلور فصحای عرب زیاده تقریر و توضیح ایچون ظهران کلمه سن اقحام ایلرلر مراد فی معظمهم و وسطهم و حاقهم دیمکدر و بین ظهریهم و بین اظهرهم دخی دینلور و ظهرانیهم ده کسر نون جایز دکلدر زیرا مع الاقحام معنای تثنیه ملحوظدر ظهیره نصف نهارده اشتداد حر وقتنه دینلور ظهایر جمعیدر دونی نوایر ظهایر سهام شرار بر مسام حربای آفتاب بر بست راست کرده بود یعنی بر کونکه نصف نهارک آتش اشتداد حری تیر شراره لی حربای آفتاب بر بستک مسامنه طوغری آتش ایدی حربا مسام هر بری بابنده مذکوردر یعنی بر مرتبه شدید الحراره کون ایدیکه حربا مرتبه حرارت پر بست ایکن سینه تأثیر شدت حرارت مسامات تنده نفوذ ایدوب اکی ناچار ایتمش ایدی و وجه ذکر مسامات زیرا اگر حرارت و اگر برودت بدنه مسامات تندن نفوذ ایدوب علت مرض ایراث ایدر ظهر بالفتح ارقه و غیبت معناسنه یعنی ضد حاضر للظهر ای من جمیع الوجوه قبله اقبال خود ساخت کیجا تو خانک اوغلانلره مبتلا اولدوغندن کنایه در هر روی درست

داشت بنه ذکر اولنان معنی ایله متعاقدر بر ظهران یعنی انک عنبتنده ظهیر
قوی الظهر و معین و ناصر خفیف الظهر قلیل العیال ثقیل الظهر کثیر العیال
والعیلة ظهر کسر ایله عون ظهر ضم ایله حین زوال الشمس طهارة کسر ایله نقیض البطانة
یعنی بترک ضدی در ظهار وهو قول الرجل لامرأته انت علی کظهر امی

باب العین ٠ فصل ع ا

عادیات بو کرک آتلی عالی اوست و عر تقع شیراز عالیها سافلها ماند یعنی شیراز
اوستی النته والتی اوستنده در قالدی عادیتر دوز قالده ابتدا حمله ایلینه
دینلور عافی طالب معروف یعنی احسان طالبی برورنا یلکنا العافی وصار ملک العافی
یعنی کرم واحسانک طالبان معروفی وسیف قاطعک عاصیان دولتی طوق و زیادت
ایلی فتحو بها اید و اعناق لف و نشر مرتب در یعنی کرمکی دست ارباب حاجات و قلیجکی
اعناق عصاة و بغاة احرازه جمع ایلی و مندرس معناسنه عاف موارد ها یعنی ترنیعه
وصول الحق یرلری مندرس اولوب اثری قالمدی مراد ما بینمزده اثر قتال بالکلیه مندفع
و مندرس اولدی دیمکدر عالم کبیر سطح محدب فلک الافلاکک که لسان شرع اعزده
عرش عظیم دینلور بالجمله محاطی اولان اجسام و عوالمه دینلور عالم ما تحت القمر عالم
شهادت و عالم طبیعیات و عالم کون و فساد و عالم عنصریات که سماء دنیانک محاطی
ما تحت سماء دنیا یعنی اولکی سما دیمکدر مثله عالم صغیر حقیقت انسانیه یه دینلور
روایت کرده اند که شیخ مرشد اجازت داده تا هر وقت در کار زدون حادثه نازل کردد
وامری هایل روی نماید تا همت شیخ دافع آن واقعه کردد الی قوله روان شیخ نیز
بموافقت قضا معاونتی نکرد نفرات مذکوره سلجوق شاهک حین انکسار و انحصارده
شیخ مذکوره مرقد لرینه کلوب هر چند الحاح و ابرام و سوزش دل ایله امداد و معاونت
طلب ایتدیلر ایسه فایده مند و کام روا اولمدوغی بیان اند دربو شیده اولمیه که
تاثیرات نفوس و امدادات ارواح حقیقتی وارد ر انکار اولنمز زیرا مبدع اول
بلا ابتدا عز وجل موجود اتر علی الاطلاق منبع فیضان انوار ایجاد و جودده

واحاطت علمیه سبب وجود ممکنات اتره عقول عشره بر موثر حقیقیدر و عقول مذکوره
بالوساطة العادیة الالهیة نفوس مجرده یه و نفوس مجرده اجرام سماویه موثردر تاکه
اجرام مذکوره سماویه بی تشبها بالعقول واشتیاقا لها حرکت دوریه اختیاریه ایله
تحریک ایده بس اجرام علویه دخی عالم ما تحت فلک قمره تاثیر و اول عقل که فلک قمره
اکا منسوبدر که عقل عاشر و عقل فعال و جبریل امین و روح القدس ایله بنا مدد
مشکوة نور الهیدن نفوس انسانیه یه مدام مفیض و ممددر و نفوس سماویه و نفوس
ارضیه و عالم کبیر و عالم صغیر بینلرنده جوهریت و درککیده مناسبت و مماثلت
اولدوغی محققان ارباب معانی قتنده مکاشف و محققدر بناء علی هذا التمهید
زیادت مراقد اولیا و طواف مشاهد ارباب نفوس فاضله اصفیا دن غرض اولدر که
نفوس زایرین هر چند جلابیب ابدانه اتصالی اولوب عوارض جسمانیه ایله مقیدر
لکن چونکه استعداد فطری سببی ایله نفوس فاضله کذشتکان اولیاء الله دن
طلب جلب خیر یا طلب دفع شر ایلر نفوس مزاردخی جواهر عقوله که همیشه اندن
مستفیض در تجوهر و تشاکل و احوالنه تشابر و محاکاة سببی ایله زایرلک استمداد
و استعداد مذکوره نوعاما تاثیر و امداد ایلر فاما درجات نفوس زایرین اولا
خلقتده اسباب نفسانیه و جسمانیه ده اولان استعداد ده و ثانیا بعض
عوارض سببی ایله تخالط امور ما دیه و تصرف دن قنس جبروت و عالم ملکوت
ملکوت یقینیه ده صحت خراج و مواضع استیهال شروق انوار حضوریه ده
زیاده متفاوت المراتب واقع اولشدر و علی هذا مراتب استمدادات و امدادات دخی متفاوتدر
بر حین تقابل زایر و مزارده بعضیلرنده فی الحال و علی الفور مطلوب وجود پذیر
اولور و بعضیلرنده مع الالحاح والتمادی مقصود حاصل اولمز و فیما بین الحالین
مراتب و درجات و عرض عریض تمهید مذکور بو تفاوت اونرمستنیددر والا بعض
استمداد نتیجه دار اولمدوغندن حقیقت صحت تاثیرات نفوس فاضله و امدادات
روحانیه اولیا و اصفیا انکار اولنمق خطادر بعض اکابرک کلامندندر که

ده

اذا تحيرتم في الامور فاستعينوا من اهل القبور والله سبحانه وتعالى اعلم بن سلجوقشاه
اول وقت اسباب جمعيت واهليت بولمدوغندن غيري عوارض شهوات وشوا
شبهات مكتسبات واصل الاصول اولان قهرمان قضا قاهر مبرم وقدر نافذ
مستحكم سببي ايله شيخ مشار اليه دفع مضرات اجابت ايلمدي عالم اصغر
دنيادر صبحه صبح روز محشردر عالم اصغر بر خاست يعني غازان محمود فوت
اولدوغي كون روز قيامتك صبحي واويلاسي دنياده نوع بني آدم مابيننده قوپدي
عالم سفلي ما تحت سماء دنيايه ديرلر عالم شهادت عالم وجود ف عالم آب خالت
مثبتي اتمي عار اولشدركه اندن عيب لازم كله وبو ماده نك سلبا وايجابا
ايكي قسم استعمالي واردر اولكي قسمده فلان بيعاردر ديرلر مراد مواقع عيبي
بلمز ديمكدر وايكنجي قسمده فلان صاحب عاردر ديرلر مراد مواقع عيبي بلور
ديمكدر ايكنجي استعمالده فلان عادت عاريدر ديرلر مراد عيب لازم كلجك ايش
ايشلمز ديمكدر واولكي استعمالده فلان عاردن عاري دكلدر ديرلر مراد عيب
لازم كلجك فعل ايشلر ديمكدر عار من العار كاثر من علي وتقي بيت قسم ثانيدندر
يعني مواقع عيبي بلور واندن احتراز ايدوب عيب لازم كلجك فعلدن عاريدر
وعلو وتقوى لباسي ايله مكتسيدر معناسنه عارض يعني صفحة الخد يكوز معنا
وصفحة العنق يعني كردندن كوشواره صالندوغي موضع فارسيده بناكوش
ديدكلري يردر وبولوت معناسنه ش غ حرفنده ذكري واردر وبعض
ظهورات غيره ذاتيه وجبل معناسنه ومنه عارض اليمامة اي جبلها وكاتب
لشكر كذا في نعمة الله اللغة عاشورا ماه محرمك اونجي كوننه اسم علمدر عاقل
بالغ ودينت ويريجي عاشق محبوبه والافراط محبت صاحبي عاشوقه زنك معشوق
سمت محبوب چهره مبغوض سيرت مايه حسد ومعاداة ومادة بغضا
ومناوات مراد اللوندر نابيردر يعني صادوبكزلو وجفاكار ومحبي
بيوفا هر كون بر ايله آشنا حسد وعداوت سرمايه‌سي يعني رأس المالي في بغض

وافتراق

فتراق وتباعد ماده‌سي يعني عنصري وعلى هذا القياس عاتكه طيبدن بويوب
يوزي قزل اولمش محبوبه عورت عاد فركرم وعادت معروفه ودينن حسن جمعي عواتق
عاتق آت ودوه جنسندن نجيب وشريفه ولنلري واوموز وايكي اوموزك مابيني
وحريت واول جاريه‌يه ديرلركه هنوز بالغه اولمش اوله عاليه مراد قليجدر عاق
يعني والدينك حقني ضايع وانلره جفا وخيانت ايديجي معناسنه بر والدينك صد
فرزند عاق ريش پدر كيرد ابتدا يعني عاق اولان اوغل وقت طفوليتدن بالطبع ابتدا
والدينك صقالنه ال اوزادر عاذل لوم ايديجي عاذر عذره قبول ايديجي لا تظهرن
لعاذل او عاذر حاليك في السراء والضراء يعني دشمنه ودوسته خوشحالككي
وبدحالككي اظهار ايتمه فلرحمة المترحمين مرارة في القلب مثل شماتة الاعداء
زيرا دوستك سكا رحمي وحيف ويازق ديدوكي دشمنك سروري اولوب حظ ايتدوكيندن
چكدوكك تندن آجيلق وانكسار والم ومذلت ايراث ايدر مخفي اوليه كه بو مقامده
مقصود بالذات اولان ضراء درانجق احاطه كتم حال ايچون سراء بالتبعيه ذكر
اولنمشدر زيرا على كل حال كتم حال عن الناس اولي در عاني اسير علاج قيل كوكي زمرد
صانرحرير في خلق علاج له غلاف پسته يعني فستق وصفنده در ب س حرفنده
مشروحدر عابث فاسد معناسنه عاصف يعني شديد عارف رئيس قومدن بر
ديمجرلجق اولان كمسنه دركه اكا نقيب قوم ديرلر وهو شاهد القوم وضمينهم
عريف مثله عالج صيغه فعل ايله ذاوله معناسنه علاج ومعالجه مصدر بيه
بر شيئه چالشمق وسعي ايتمك معناسنه عاسل قورت عاطره خوشبو عامرتيم
معشوقات عهدنه بربيه

فصل ع ب

عبرة كوز ياشي عبرات
جميدر عبوس دوي ترش ويوم شديد عبير اجزاء طيبدن مركب بر طيبدر
فلك مشام كسي خوش كند بوي مراد * كه خاك معركه باشد عبير وعنبر او
يعني فلك اول كمسنه نك مرادني ويروب مشام خواهشني بوي اجابت ايله
معطر ايده كه طيب وعنبري خاك معركه كاه اوله مراد ملازمت كار ايلين

مرادندر واصل اولورديمكدر اصلده جها ندارلق وجها نكيرلك طلبنده اولان
ملوك وصفنده در يعني حروب وقتالده اولان عيش وخاك رزمكاه عطر وعبيري
اولان صاحب خروج اغجق جها نداروجها نكيراولق ممكندر عبير وعنبر بيننده
جناس خطي واردر عباب سيل كثير الماء والامواج عباب لا تعبأت اي لا تبالي
عبقري ملون ومنقش كليم عبقريات جمعيدر عبقريات بار پا يعني رقيق عبقري
كليلر عبارتدن عن معتبر واحد بركمسنه نك قتنده خير وشر مدح وذم ثواب
وعقاب مستوي اولوب لا يبالي اولورسه اكا ضرب مثل اولنور عبيق اولـ
طيبدركه رايحه سي بدنه اولشوب نيجه زمان كيتميه عنبر عبيق صفت مؤكده در
زيرا عنبرك طول لزومي خاصيتندندر عبادان بصره ده اشعنه ايكي قونت
مسافه بر جزيره دركه اوليا واقطاب واوتاد جمعيتكاهيدر ما وراء عبادان
قريه براعرك جارة اجيري كه انده عسكره بر آخر تدبيره لا يق اولميدوغي موضعده
ضرب مثل اولنور معناي تمثيل يعني سنده حل ايدجك مشاهد ومواضعك
انتهاسي جزيره عباداندر اولوب انده ايلروسنده حل وقصده زيادت ايتمك ليا قتلو
برموضع بوقدر ديمكدر ما نحن فيه ده بادشاه اعمال فرايندن عنه بلاد بنده
واردي كه آنده اوتر مصر قاهره يرواريخه جمله مهامده وبرلري اولوب آب واباداني
اثر اولمدوغنه تمثيل ايتمشدر عبادي الفرق من الناس وبراكنده اولمش خيل وعسكر
عباديد بين القتل والاسر يعني بالجمله براكنده وفرقه فرقه اولوب كيمي قتل وكيمي
اسير اولدي عبهر نركس وياسمن وبرخوش نبتدر كه فارسيده بستان افروز دينلور

فصل ع ت

عتاد عدة يعني اسلحه جنك عتيد حاضر ومهيا
عتره كشينك نسلي واقرب عشيرتي عتاق كلكتاب محبوبات ونجيب دوه لي
واتلر جمعي عوا تقدر عتيقات مثله وجوارح طيره دخي دينلور عتب شدت
وامر كبير وملامت وغضب عتاب ملامت ايتمك عتيق شراب وقليج معنا
وضد جديد حديث عتيق اوعتيق رحيق يعني لذت دنيا يا شراب مصاحبتي

وكفنكو

وكفنكويي ويا بالنفس شراب صا فنوش ايتمكدر دهرده بوندن غيري لذت
يوقدر وحق معنا سنه عتيق جديد قليجك اعلاسي وقيمتلوسي اسكي دمورمعنا سنه
كه انلر مجددا ايشلنن قليج زياده مهر وحدتي ياخود جمله اسلحه دن اقدم ايجاد
وابتكار اولنوب فاما استعمالده تمادي ازمنه ايله برعصرده مهجور اولمغله
رغبتده كل جديد لذة كويا بو كونه ايجاد اولمش كبي اولدوغيچوندر كلام مده
صنعت طباق وجمع بين الضدين واردر بيت عتيق كعبه شرفها الله عتيق
حضرت امير المؤمنين ابو بكر الصديقك لقبيدر رضي الله تعالى عنه وجه تسميه
زياده محبوب وذو جمال اولدوغيچون ياخود رسول اكرم صلى الله عليه وسلم من اراد
ان ينظر الى عتيق من النار فلينظر ابا بكر بيور دقلريدر وقيل سمته امه عتيقا عتيره
معشوقات عربدن بريدر عاشقي امرئ القيس در عترة مسك ايله يوغرلمش قلاده يه
دينلور كه نسا طايفه سي كردنلرينه كيرلرحالا اكا عنبرچه دينلور عتا صيغه فعل
استكبر وجاوز الحد ديمكدر

فصل ع ث

عثرات جمعدر عثرة مفرديدر
سوء چنك وايق فا يمق معنا سنه وعلى طريق الجادة ذللريرو خطا ير دخي دينلور
عثود مثله چون بر كثرت خزاين نقود دفاين عثور حاصل شد يعني چونكه
بوقدر خزاين ودفاين اونه رتايق فايدي حاصلي اميدي بوق ايكي بوقدر اموال
بعثنه كنديز حاصل اولدي ديمكدر عثاث لا غرشدن يعني اردقلق
عثاثر نفسي ان تعنت قناعتي وليس يعنت ان تعنت الماكل يعني نفس
وبدنمك زبونلغي اندن اولوركه قناعتم زبون وضعيف ولديعني قليل القناعه
اولم والا ماكل قلتندن ياخشو نتندن نفس وبدنم زبون وهزال اولمز

فصل ع ج

عجز ضم جيم ايله شيئك آخري عجز سكون جيم ايله
بيطا قلك وبيزار اولق عج شد جيم ايله رفع صوت عجمه عجميت يعني لحن
عجمي عجمت شعري وزنيته صيغه فعل وخطاب ايله يعني شعرمي غير
فصاحته نسبت ومغشوش ومردود ايلدك عجم جمع اعجم سوزي فهم اولنمز

كمسنه وكلال معناسنه . ش غ . حرفنده ذكري واردر عجم فواكهده اولان
چكردكه دينلور بمعنى النّواة ٭ انا رالفواكه سيبا الحريف ٭ ولكن انا اسمى بعجم
وافضل ٭ آبوه وصمنده لسان حالندن حكايتدر يعني فصل خريفك عطا
وكرمي فواكهي كوزللدوب حسنداروبريق ايلدي لكن بن چكردكم سببي ايله جمله‌نك
اوذرنه رفعت وفضيلتم واردر اسمي سمودن علو معناسنه افعل تفضيلدر
زيرا نواتك حبي ادويه مشهوره دن اولوب اطبا نسخه‌لري بر دانه ايله متحوددر
وفصل خريف ديدوكي زيرا فواكه فصل خريفده نضج وكمال بولور عجم برقسم
طعامدر كه يوغرطه دن اتخاذ اولنور لكن اطعمه نك الحق واخسيدر ٭
وصادرنا فلوانا طلبنا ٭ بجهد لم نجدا خلاط عجم ٭ وافر بجهدنده طلبنا
مجهول وبا معلوم صيغه سيله اولمق جايزدر يعني كلجه نام عامل ظالم
برمرتبه ماليمزي بغير وجه ظلما الدي كه مسافر كلوب بزدن عجم
طعامنك خلطني الحاح ايله طلب ايلسه انى بولمغه قدرتميز قالمدي
ياخود معنى سنديت قلت وجوعدن نفس وعيالمز اجوت بالجهد
طعام مذكوري بيدا ايتمك مراد ايلسك بولمغه اقتدارمز قالمدي ديمكدر
عجله اسراع معروفدر عجالة الوقت مال حاضري ديدكلريدر عجوز قوجه
كشى وقوجه قاري فعول بمعنى فاعل يستوي فيه المذكر والمؤنث عجر وبجر
عيوب معناسنه يقال ذكر عجره وبجره اي عيوبه وامره كلها ٭ بر بحر وبحر
بحر بحر ايشان كسى واقف وصاحب تجارب نيست ٭ يعني دريانك مخوف
ومخاطره وجاي عيوب وسائر امورينه واقف ومجرب انلردن غيري
كمسنه يوقدر بحر بحر بحر بينده جناس خطى صنعتى واردر وعجر
بجر بينده جناس لاحق واردر عجاج ريح شديدا سوب توز قالدرن
دينلور ومطلق توزده استعمال اولنور عجف ارقلق عجاف جمع اعجف
وعجفادر جمع شاذدر زيرا افعل فعلاء فعال اوزره جمع اولنمز

دني مع الحمل على الضد سمان اوزره حمل ايله جمع اولنمشدر ٭ ونحن عجاف هدنا
تشيّن والجوى ٭ يعنى بر هزال وزبونلر كه دائما شفقت وحرقت وجد واحزان
بزي چوق كوب بيشدد ويا قشدر عجل بالكسر كنج اوكوز عبدتم العجل دونخا لقكم
خطاب يهوديلره در مراد بني اسرائيلك مصنوع عجل دست ساموي اولان صورتده
عجله پرستش ايتدكلريدر عجب ضم ايله كسي كندونفسني بكنمك وكبرو تكبر
معناسنه [illegible] عجب تحريك ايله
استغراب امر عجاب مثل عجيب امر غريب كه مثلي كورلممكله استغراب اولنور عجب
فتح اول وسكون ثاني ايله اصل الذنب ومؤخر كل شي

فصل ع د

عدة سلاح عدد جمعيه عدّة يساري غنا وال بوللغي تداركي باعدت يساري
بول خزينه وچوق عسكر ووافر آلات جنك ايله ديمكدر عدو انظلم صريح ودشمن
عدي دشمنلر عدن سكونله اقامت معناسنه وجنات نمانك برينك علمدر
عدن تحريك ايله يمن مملكتنده برشهردركه قهوه نك اعلاسي اول شهردن
جلب اولنور عد معرفت عدّ بالضم چوق معناسنه وكسر ايله صابلجق
واعتبار ايدجك معرفت عد القوم قوم اراسنده معتبر وصايبه كلوكه بونلره
دينلور اي معدودون فيما بينهم زيرا معتبر وعزيزا ولنلر الحق برقج نو بولنور ودر
اصل معدودة ديمك قلتدن كنايه اولور ايامًا معدودات ودراهم معدودة كبي
اي قلائل عدل استواء طرفين عدل غاذان كه عين اود السّت برمناظم اعلام
كلامده حرفز ومعنا برابيما واردر زيرا عدلك عين الفعلى حرف دالدر يعني
عدل غاذان بالذات وبالمادة وجوهر الكلمة نظام وانتظام ملكه دلالت
ايده كما لعدلندن كنايه در عدان كسحاب جماعت معناسنه عدانز مثله
٭ ابكي على قتل العدان كانهم ٭ طالت اقامتهم ببطن برام ٭ برام بر موضعدر كه
انده وقايع عربيت بروا قعه‌ فاقعه واقع اولمشدر بابنده مذكوردر يعني
يعني جماعتك هلاكي اوزرينه بكا ايلرم كه برام ديدكلري مكانده اقامت

لكن

و مکثاری متمادی اولوب خاطرلرینه رجوع ایتدیلر موضع مذکورده آثار
قتلی چوق زمان قالوب چوردکلرندن کنایه‌در کانوا علی الاعداء نارا
محرقا ولقومهم حرما من الاحرام یعنی بجه اوزرلرینه حزن و بکا ایتمیم که
دشمنه آتش محض و قوم و قبیله‌لرینه حرم امن و امان ایدیلر عدم ضم ایله یوقلق
معناسنه ضد وجود و عناددر فصل ع ذ عذب طتلو
صو و بر شجره اسمیدر و بر شیک اغصانی و اکا مشاکل کبی نک طرفنه دخی
دینلور و طعام و شرابدن خفیف الحدور و سریع الهضم اولانه دینلور
عذر ترک فعل ممدوح با ارتکاب فعل مذمومه بر علت ایله ناچار و مضطر
اولمق معناسنه اعذر صیغه‌سی فعل ایله ای اظهر و احدث العذر فما احسن
ان یعذر المرء نفسه و لیس له من سایر الناس عاذر ما نا فیه در یعنی
انسان کندو ایدوکی فعله نفسنی معذور دوتمق مستحسندر کلمه حالا
که سایر ناسدن عذرنی قبول ایلین بر کمسنه بولنمیه بلکه واقع اولور مسر بو بلیه
بر فعل اوله که غیر بلرایب ایدوکی فعلده معذور و ناچار عذا ایلیه لر دیمکدر
عذرا نود بزد بازیلکده بر مخصوص اویونده عذرا معشوقات عربدن بر بنیه
عاشقی وامقدر کما تواجر عذرا لوامقها شمس عذرا و قمر وامق اولمق اوزره
ایکیسنک تقابلی عذرا و وامق یعنی معشوق و عاشق تقابلنه تشبیه ایتمشدر
ماهک اون دردنجی کیجه‌سندن کنایه‌در و بکر قیز معناسنه و قلعه عذرادر
بی مهر مهر نقضیب خضیب سنان افتراع کند یعنی بوندن اقدم اللنماس
باکره قلعه‌یی بلا مهر مهر یعنی عنوة قضیب خضیب رماح ایله بکارتن
ازاله ایلیه قضیب ذکر و خضیبدن مراد دم ازاله بکارت ایله قرمزی
بویانمش دیمکدر بی مهر و ما بعدی توشیحات بابندندر عذل ملامت
ایتمک و قد سبق السیف العذل سیف ملامتدن کچدی دیمکدر
یعنی کار و مصلحت ملامت و معاتبه ملاحظه‌سندن کچوب قلیچ بازاونر

ایرشدی عذیب تصغیر ایله بر صو نک اسمیدر ع ذ ب حرفنده ذکری واردر
عذار زلف اصلده قولاق ایله سنبت شعر بیننده اچق بیاض کورینن محله دینلور
پس جوار حسبیله زلفه دخی اطلاق اولندی و دوابه مقولیسنک باشلغنه
دخی دینلور خلیع العذار باشلقسز آت و غیری دوابه وصف اولور بحیا و بی
ادب کندو کندو ییر بوغمش و ادب کورممش کمسنه‌لره استعاره اولنور
فصل ع ر ف عرق تزوید کلریف عرابنردق عریکه نفس و خلق
ی ل حرفنده ذکری واردر عریز النفیس من المال کالفرس الکریمة والناقة
النجیبة الذارة ف عرضه داشت عرض حال معناسنه عرض تحریک ایله وصف
یقوم بغیره و لا یقوم بنفسه ضد جوهردر عرض مفارق جسمدن انفکاکی
ممتنع اولمین عرضدر مثلا خجالتدن حاصل اولان احمرار و خوفدن حاصل
اولان اصفرار و حجر کبی بو قسم سریع الزوالدر و بر قسمی دخی بطیء الزوالدر
مثلا شباب کبی عرض لازم ماهیتدن انفکاکی ممتنع اولان عرضدر انساندن بالقوه
صنعت کتابت و بالخاصه قوت ضحک کبی و حطام دنیا و ما لا دوام لدیر دخی دینلور
عروض اوزان شعر علمنه دینلور و مصرع اولک جزء آخیرنه دخی اطلاق اولنور عروض
اهل فن منکوره دینلور بو علمی استاد سیبویه خلیل ابتکار ایلمشدر عرض کسر ایله انسان
کندو نفسندن و حسب و نسب و اهل و عیال و اقربا و خدامندن نقص و انتقاصدن
حفظ ایدجک حالات و احوالدر دینلور و کشینک آبا و اجدادینی و خلیقه محموده‌سیه
دخی اطلاق اولنور عرض ناس ضم ایله عوام ناس دیمکدر عرضه ناس یعنی لایزال
خلقک دلنده دوشمش سوبلنور عرضه ضم ایله معروض معناسنه عرض اولمش
دیمکدر و همت معناسنه عرض اسفار ضم ایله یعنی اسفارلوره قوی و توانادر
عریض ایکلو عریض البطان صاحب ثروه و متمول معناسنه عریضه کون
اوکنه کتوروب کوسترمک عرض یمنی وادیلرندن بر وادینک اسمیدر عرض اکبر
روز قیامت حالک عرضا کبر بود یعنی غازانک حالک فوت اولدوغی کون روز قیامتدن

ایرشدی

موتر ایدی عرض سکون وتحریك ایله متاع ونقد یندن ما عدایه بالجمله عرض
دینلور عراضه فتح ایله الاتی معناسنه عراضات جمیده عراضات ضم ایله
هدایا وپیشکش وارمغان عراضه ضم ایله مفرد یدر عرق کسر ایله طمر وکشینك
اصل نسب وحسبی وبیخ اشجار العرق نزاع یعنی اصول البته کندوکبی فروع طوغر
عرا اوت بتمز زمین وجیلاقلق ❊ کنا دکره تبغیها بالعراء ❊ وملبسة بعض اخری
جناجنا ❊ بر قوم اصل وطنن ترك وآخر وطنه کیدوب انده اقامت ایلسه کا تمثلدر
یعنی اول طایر کبی که کندو یومرطه سن آچق چپلاق بر یرده براقوب وبرك ایدوب
غیری قوشك یومرطه سی اوزره جناحنی یایوب یوترر چقرم عروس کلن وکوه کی
ف عروسك تشمفجی بو جکی ومنجنیق طاشی وصبیان طاشی ❊ عروسك دنانی
جوشیر ابن شوش ❊ جمل کسته ران قلعه چون عروس ❊ عرم جیش عظیم وشدت
سیل عرم احتمال طاقتدن اشری اولان سیل که بر حال ایله سدی ممکن اولمیه
❊ کما انحدر السیل العرم من قل ❊ یعنی اول عسکر بقیل مرتفع جبالدن دوکیلن
سیل عظیم کبی دوکلدیلر عرم اول سدکه وادینك اوکنده بنا اولنور تاکه سیل
صوینی منع ایلیه وسدید یعنوره ووادیه وادکك چکه یروامر سدیدی وصعبه
دخی دینلور عروه چوال یا غیرینك یا پنجق حلقه سی وقولپی وعشاق عرهبت
بر بینا سمیده معشوقه سی عفرادعروة الوثقی عروه مستحکم شویله که انی اصا
ابتدکده منقطع اولمیه سندن امین اولدری عرف کرم ورایحه طیب وآت یلوسی
عرس سور یعنی طوی ❊ فالعین باکیة والسن ضاحکة ❊ فنحن فی ماتم منها وفی عرس
برکمسنه بر مثلا بر سوکلوسی فقد یله مصیبت واقع اولوب واول فقدن سببی ایله
جهت اخردن عارضه فرح وسرور واقع اولغله تعزیر وتهنیه ایتمك لازم کلمه
بو بیت ایله تعزیر وتهنیه اولنور معنای بیت کوزیمز بر جهتدن باکی وسنمز
جهت اخرادن فرح وسرور ایله ضاحك وخندان در پس بز بر جهتدن بو واقعه
فاقعرده ماتمده وبر طرفدن بو بویدا فبال وخبر بهجت اثر ایله طویده دوکوندی

دیکر

دیکده عرصه بنیانی اولمیوب واسع بقعه وزمینه دینلور عراص جمیده فی مسح
یعقوب طوی عند جریر ❊ عراص البوادی اوتفار السباسب ❊ مراد یعقوب نبی الله در
یعنی وارانا ایلچی حضرت یوسفدن حضرت یعقوبه کیدن بشیر اکری ایله یعنی
راحله سیله حین سیرده اوتن وصوسز وآبادانلقسز برادی وصحاری بی طی
ایدوب سلطنت ایلخانی فرده سیله ایرشدی سرعتی یعقوبه نسبت ایدوکنده
مراد شدت اسراع رسولی طی مکان معجزه سنه تشبیه ایتمکدر یا بو بشارت
یعقوبه اولان بشارت منزله سنده اولدوغنه اشارت اوله عراهر کسحاب
خوش رایحه برا وتده ❊ بها دالبرد دخی دینلور وصوت وصیاح معناسنه عرب
وعارف نقیب معناسنه رئیس قومدن بر بایر الحقد ❊ وهو شاهد القوم و
ضمینهم ❊ ع ❊ ا حرفنده عارف ماده سنده دخی ذکر اولندی عرعر سروفر انجی
عرین ارسلان یتاغی اولان بیشه زاره دینلور ویانلو قورت ومعروف
قورت ومثا وای حیته معناسنه چون شیر عرین عرید ❊ یعنی چونکه اول کدی
ناره لر اوفورنراو یمان ارسلانی کبی آیقردی وکوزلدی ❊ عرقوب ابن صحر اوابن
معبد من العمالقة اکذب اهل زمانه عرقوبده که بر سایل اکا بر شی طلبیله وارد قده
خرما اغجلرم طلع چقرد قده کل سکا ویره یم دیو دفع ایلردی پس سایل مذکور
علی حسب الوعد تکرار وارد قده یشلد انر له وتدقده کل ویره یم که اکا بلح دینلور
وحصرمو عود اوفرتر وارد قده خلال اولد قده کل ویره یم دیو مماطله ایلردی
خلال وقتنده وارد قده رطبا ولدقده کل ویره یم اول وقتده وارد قده
خرما اولسون کل ویره یم دیو مدافعه ایلردی بعده تمام ایشتوب خرما اولد قده
بر کیجه ایله باغنك بالجمله خرماسن قطع وجمع وخانه سنده کوتروب سایله قومی
راسا محروم ایلردی قاتله الله ما اکذبه پس مواعید کاذبه یه مواعید عرقوب
فعرقوبیه دیو ضرب مثل قیلندی عره کعنی عادی وبالك عرادات شد
با ایله جمعدر عراده مفرد یله منجنیقدن اصغر بر آلتدرکه منجنیق کبی انده تاش

قلعه یه حین محاصره ده انکله رمی مجانیدر بدرلی اذ رفع جر محاصره علی الابتداء
مجانیق وعرادات بفعل ظاهر عمله حرکت نصب یافت وچون اعراب تقدیری
درحالت نصب تابع جر گشت قواعد نحویه اوزره مبنی اداء عبارت ومعناد
معنا بی ابتدا رفع سرا پرده محاصره ده مناجیق وعرادات فعل ظاهر کما شتکان
کار محاصره ایله علی الفور نصب اولنوب وکذا تعقیب ایله حالت نصب بلا تراخی
جر حبال آلته تابع اولوب رمی مجانیده شروع واسراع اولندی دیکدر بس علی الابتداء ایله
رفع حیز محاصره مناسبتی بفعل ظاهر حرکت نصب یافت عبارتیله مناجیق
وعرادانك افعال ظاهر عمله ایله ملایمتی وچون اعراب تقدیری درحالت
نصب تابع جر گشت منطوقیله آلات مذکوره نك نصبی وعلی الفور جر اجبار وعمله
تابع اولمسنك موافقتی اهل ذکا وارباب نهایه خفی دکلدر انجق اعراب تقدیری کلا مدره
بحوز واردر زیرا حالت نصب جره تابع اولدوغی جمع مؤنث سالمده مقصوردر
لاغیر وحقیقت مصطلح نحوده اکا اعراب تقدیری دیلمز وجایزکه یاء متکلمه مضاف
اولان اسم مراد اولنه نحو اکرمت غلامی وفیه ما فیه زیرا بو صورتده دخی اکرچه
غلامك اعرابی تقدیریدر اما حالت نصب جره تابع اولدوغی یوقدر زیرا میمك حرکه سی
جر دکلدر بلکه مناسبت للیاء یاء متکلمك ماقبلی مکسور اولمشدر اع حرفنده مجی
ذکر اولنمشدر عرابات بالکسر خیل وابلده نجیب واصیل آتلر ودوه لره دیلور عربیه
فتنه عراق عرب ارض بغداد وکوفه وبصره درطولی جزیره عبادان دن موصله
وعرضی قادسیه دن حلوانه واردیغه یردکدر عراق عجم صفاهان عراقین اطلاق ایله
من غیر نسبت کوفه وبصره یه دیلور واما عراقین عرب وعجم مقیداً دیلورسه
مراد بغداد واصفهاندر اذا استعمال محل نشید ندر عرفات مکه ده موقف حجاج
اولان مشهور جبلدر عربون بیشکش ومبایعه ده صحت لزوم عقد بیع ایچون
ویریلن نشان عرو بر دوز جمعه یر علمدر عرنین السید الشریف والانف کله او غظمه

فصل ع ز

عزم برامرك فعلنی قطعاً اراده ایتمك عزمة من عزمات

الرجال ای عزمهم لامرة لها عز صیغه فعل ایله غلب معناسنه من عز بز یعنی کیمکه
غالب اولدی سلب ایلدی عزب تحریك ایله ارکن عزب سکون زا ایله بعد وغیبت
لایعزب عنه ای لایبعد ولایغیب عنه عزف ساز خالق معازف طنبور وعود کبی
الات ملاهی یه دیلور بابنده مذکوردر وعزف القیان یعنی مطربه جاریه لرك سازی
چالملری ایله عزف القیان مزج ماء الغمام اوزره معطوفدر ای شرب المدام بمزج
ماء الغمام وبعزف القیان عزه معشوقات عربدن بریدر عاشقی کثیردر بتصغیر الکثیر
ب ت حرفنده ذکری واردر اصاب الودا من کان یهوی لك الردا وجن اللواتی
قلن عزة جنت جن جنوندن لایزال صیغه مجهول ایله استعمال اولنان افعالدندر
بابنده مذکوردر یعنی کیملرکه سکا کملك وهلاك استرلر هلاك اولسونلر واول عورتلر
که عزه مجنون اولدی دیدیلر کندولر مجنون اولسونلر هنیئاً مریئاً غیر داء مخامر
لعزة من اعراضنا ما استحلت غیر مخامر غیر مخالط معناسنه یعنی عزه بیرکدورت
سعهدنه پاك آب وخوره خوشکوار زندکانی عافیت اولسونکه خلق ایلك عرضنه سوز اتدی بلوکندو
وکندو بر کمسنه عرضنی استحلال بولمه بو کم سوز سویلدی عزل آیرلمق معناسنه اکثر
حکومت ومنصبدن ایرلمقده استعمال اولنور چون عز عزل هست غم ذوددرد
مخور چون فر فقر هست دم مال ومل مراد یعنی چونکه عزل لفظی عز کلمه سنه
مشتملدر حالت عزلده عدم قوت جاهیه وما لیه غمنی چکمه وچونکه فقر لفظی فر کلمه
مشتملدر حالت فقرده مال وشراب حدیثنی لسانه کتوروب حزن ایتمه زیرا دلالت
اشتمال ایله بو ایکی حال سلیم العاقبة ومأمون الغایله در معزول عزا منیتده وفقیر
فراز آده کیده در آزاده کسی که خر نداردا ز کاه وجوش خبر ندارد عزا ماتم

فصل ع س

عسس کیجه بکجیلری که کیجه لرده شهر محله لرینده
کزوب محافظه ایدلر عسسان جمعیدر عسجد التون وما رغبتی فی عسجد
استفیده ولکنما فی مفخر استجده یعنی رغبتم نفع ایچون جمع دینار ودرهمه
دکلدر بلکه رغبتم اول مفاخره دردکه انی لایزال تجدید واحداث ایتمك استرم عسیل

شدید الضرب یعنی که ضرب ایتدکده قواتی سرعتیله متوالیا دوکن وروب بحرکات
وضرب ایده عسل بال معناسنه معروفدر عسیله تصغیر ایله لذت جماع عسال
تشدیدیله شدید وکثیر الاهتزاز اولان قرار که چین استعمالده زیاده دیره یه
عسل ایتک حین عدوده یعنی سکرتمک وقتنده شدت حرکت واضطرابه دینلور
عسلان صفتیدر عسل سکونیله ناقه سریعة السیر ابو عسله قورتر دینلور ا ب
حرفنده ذکر اولنمشدر

فصل ع ش

عشرة دقاقرسینی عمرک عشرا تندن
التنجی عشرنه یر دینلور زیرا انسانک التی سنه عمر ایتدکده اولان عشرده بو تنجی دقیق اولور
یعنی اینجه اولمغه شروع ایلر عشق ضم اولک وشددتنین ایله قوتلی بوهبی عشق افراط محبت
یاخود احساسک ادراک عیوب محبوبدن اعمی واصم اولمسنه دینلور وبو صفت انساننده
کاهی عفت ایله وکاهی فسق ایله اولور عشقه بحرکاتیله بر شجردر که ابتدا کوکروب نیشلنور
بعده بالطبع اینجلور وصاره لور عشوا اعشانک مونثیدر شب کور معناسنه عشرا
کنیفا کبه طوعنق وقتنی ایرشدیرمش ناقه عشاد کسر ایله جمیدر واصدقاء واقربا
معناسنه عشیرم صحبت دوست والیف معناسنه وقرابت قریبه وجزء من العشرة
کالمعشار والعشر عشوه تاروپشوه

فصل ع ص

عصابه بالکسر نیشا
طائفه یعنی باشلویر والیلویر بغلدقلری چنبر پیشانی بند معناسنه عصابه وقاحت
برجبین کفر بستند یعنی حیاسزلک ورسوالیک چنبرینی کفرلر نعت بیشانیسنه
بغلدیلر عصبیت غیرت وبر شیده شدت ایتمک عصابه فتح ایله جماعت وعسکر
قوی عصابه قوم الرجل الذین یتعصبون له عصابه هاشمیه قوم وجماعت سادات
کرام هاشمیه دیکلدر وهاشم رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک ایکنجی جدیدر
هاشم ابو عبد المطلب ابی عبد الله ابی النبی صلی الله علیه وسلم عصر دهر عصر صیغه
فعل ایله صیقدی معناسنه عصر مصدریدر عصرة ضم ایله حبس ومنع

فصل ع ض

عضد بازو یعنی دیرسکدن اوموزه وارنجه اولان عضو
ومعین وناصر معناسنه عضال مشکل معناسنه داء عضال معالجه ایله

فصل ع ط

زایل اولمین مرض یعنی مرض مشکل عضرشند ضاد معجمه ایله مرتق
عطا ملک لقبی علاء الدین در شمس الدین صاحب محمد الجوینی نک برادریدر قرنداشی
شمس الدین صاحب هلاکو یه وزیرا ولدقده عطا ملکی بغداد والیسی ایلدی فراتدن
نجف اشرفه بر نهر کبیر اجرا ایتدی وکندن غیری بغداد دار السلام خراب کرده دست
هلاکو اولوب خراب آباد ایکن انی عمارت آباد ایلدی حالیا بغداده نهر شاهی
دیکله بنام اولان نهر جاری نهر مذکوردر عطش صوسزلق عطشان صوسز کمسنه
وصفدر عطاش جمیدر عطب هلاک معناسنه ی ل حرفنده یلب ماده سنده
ذکری واردر ومنفعة الغوث قبل العطب یعنی معین وخلاص ایدیجینک نفعی
کتبل الهلاک اولور والا فوت ایتدکده نفعی اولمز ایش الدن چقدقدن صکره چاره جو
اولمغه ضرب مثل اولنور س هـ حرفنده دخی مع قرانیه ذکر اولنمشدر عطف میل
عطلت صیغه فعل وتاء تانیث ایله ایشدن قالدی دیمکدر عطالت مصدریدر
عطبول کجلک وحسن وضخامت بدن وطول عنق اوصافنی جمع ایتمش عورت عطابل
مثل عطبوله مثله عیطبول کجیز بونی یاء تحتیه ایله دخی دینلور بابنده مذکوردر
عطار عطر فروش فراحت الی العطار یصلح ما بها ولن یصلح العطار ما افسد الدهر
یصلح دفع ایله ان یصلح تقدیرنده در ان حذف ویصلح رفع اولنمشدر الا ایها الزاجری
احضر الوغا بابندندر یعنی عمری بیتمش وبدنی توقشتر واعضاسی قوره مش صاحب اغراض
بیلی بوکلمش قوجه قاری عطاره واردی که عیوبنه چاره وانی کجلک هیئتنه ادخال
ایلیه اما هیهات دهر افساد ایتدوکی شیئی عطار اصلاح ایتمک نه ممکندر ایش زیاده
بوزلوب تدبیر ایله اصلاحی ممکن اولمین شیئه ضرب مثل اولنور عطن مبارک ابل
وقیون یتاغندر دخی دینلور عطس اقسرمق عطاس مثله عطسه مثله عطست
بانف شامخ وتناولت بهای الثریا قاعدا غیر قایم قاعدا غیر قایم جاریکدا حالک
مترادفریا متداخله اولوب وعلی کل حال تاکیدا افاده ایدر یعنی عالی ومرتفع انف
غرور ایله اقسردم وقعود غیر قایم حالنده ووضعنده الدم ثریا یر ایرشدی

قوت اقبالدن کنایه در عطر منشلی مراد عود منشلی دیکه عودک اعلاسی در

فصل ع ظ عظه نصیحت خطابت معوله سنه دینلور

فصل ع ف عفاف خساست ومحرمات دن باسرها اجتناب

ایتمک عفت مثله عفرین اموروده جودت رأی ایله بصیرت صاحبی کیمسنه یه

دینلور عفریت عفرین معناسنه ودیو وانساندن واجنه دن خبیث ومنکر اولانلری

عفاریت جمعیدر عفا صیغه فعل ایله اثردن زوال اثره معناسنه عفت

ذاما ای کرهت العیب عفاء کسماء طراق عفاء علیهم ای ذل وهوان طراوت

باشنه دیدکلری کبی عفات جمع عافیدر طلاب معروف یعنی طلبه عطا وکرم

وط حرفنده ذکری واردر اذا ذکروها فالانام عفاتهم وان دفعوها

فالسنون عفاتها رایت پادشاهی وصفنده در یعنی نیت اقامت ایدوب ایت

یره دکدرسه خلایق بالجمله اول مکانه کلوب طلب کرم وعطا ایدرلر واکر عزم

سفر ایله دفع اولنورسه لشونی خورکرکس قوشلری معا کیدوب طلب معروف

ایدرلر زیرا اول تقدیرجه وفرت لشونی اعدا محققدر عفراء معشوقات عربدن

بریدر عاشقی عروه در عفصت قوبرمق ویره برافمق صرع معناسنه در کمسنه نك

بیجه سنی بوزمق م م حرفنده ذکری واردر عفر ظاهر تراب عفار بر شجردر که

اهل بادیه چبوغندن آتش یاقرلر اصلده ایکی چبوقدر بیری عفار وبیری مرخ

دینلور ایکیسنك حکاکندن حاصل اولان حرارتدن آتش حاصل اولور ر ن

حرفنده زند ماده سنده تفصیلی واردر عفن فاسد معناسنه اخلاط عفن

اخلاط فاسد واخلاط بابنده مذکوردر

فصل ع ق

عقد کسر ایله بوینباغ یری کل دری الفرید کانما نثاثی فی منثر عقد

مقطع قلیج وجوهری وصفنده در فرید قلیج جوهری دینلور بابنده مذکور

یعنی بویله قلیج که جوهرینك یلدزلری بر وصفده کوستره که کویا اینجو دن

منظوم بوینباغ رشته سی کسیلوب دانه لری ایکی صفحه سنده منثر اولمش در

عقود

عقود جمیدر وحبة من عنب قطعتها تخیدها العقود فی الترائب یعنی

باغده اول حبه لوکه عنقود عنبدن التقاط ایلدم محبوبه لرك سینه سنده

صالن جواهر بوینباغلری کا حسد و رشك ایدرلر عقد الدر اینجو دوزمی

عقد فتح ایله بر امره اتفاق ایچون آلدوتشمق عقد نکاح وعقد بیع کبی

ودوکمك عقل جوهر یتعلق بالبدن لا تعلق التدبیر جواهر جسمه نك بریدر

هیولی صورت نفس عقل جسم وهو نور روحانی به تدرك النفس العلوم الضروریة

والنظریة وابتداء وجوده عند اجتنان الولد ثم لا یزال ینمو الی ان یکمل عند

البلوغ واکمله عند بلوغ الاربعین عقل اول معلول اولدر م ع حرفنده

تفصیلی واردر علی زعم الحکما ممکن حادث غیر صرف بالذات واجب قدیم بالغیر

عقل فعال تدبیر ما تحت سماء دنیایه موکلدر لسان شرع اعزده جبریل دینلور

علی زعم الحکما محدثات صرفیه علتدر قال الله سبحانه وتعالی ردا علیهم

قل الله خالق کل شیء وهو الواحد القهار وقال عز من قایل الله خالق کل شیء

وهو علی کل شیء وکیل وحسبنا کتاب الله ومن اصدق من الله قیلا علم ضروری که

اذ نتیجه عقل فعال بر لوح روح نقش پذیردر یعنی علم بر صورت معنویه در که عقل

فعالدن ظهور وفیضان ایلیه معانی وحالات ایله لوح نفس ناطقه ده منتقش

اولمغی قبول ایلیه عقلی که بر فلك قمر مخصوص است مراد عقل عاشردر عقل فعال

وجبریل دخی دینلور وجه خصوصیت زعم حکما اوزره منتهیدر پس علی زعم

الحکما عقل اولدن عقل ثانی وفلك الافلاك که عرش اعلادر ظهور وعقل

ثانیدن عقل ثالث وفلك ثوابت که لسان شرعده کرسی دینلور بروز عقل

ثالثدن عقل رابع وفلك زحل وعقل رابعدن عقل خامس وفلك مشتری

وعقل خامسدن عقل سادس وفلك مریخ وعقل سادسدن عقل سابع

وفلك شمس وعقل سابعدن عقل ثامن وفلك زهره وعقل ثامندن

عقل تاسع وفلك عطارد وعقل تاسعدن عقل عاشر وفلك قمر وجوده

کلمشدر پس عقلک بر فلك قسم مخصوص است دیدوکی بو تفصیلدن ماخوذدر عقل
مستفاد تفصیلی بودرکه نفسده لاجل الاستکمال مبدء قوتدر عقل هیولانی طفلده دینلور
اولان قوت کتابت کبی و وسط قوتدر عقل بالملکه دینلور بالفعل قابل تعلیم علم کتابت
اولان امّی قوتی کبی و آخر قوتدر عقل بالفعل دینلور کتابته قادر اولوب نه وقت کتابت
مراد ایلسه فعله کتورمک شانندن اولان کمسنه قوتی کبی بو قسم آخرده بر نوع قوتی
اولرکه مواد معقولات حاضر و مهیاسی اولوب بلا شایبه تکلف و توقف علی طریق
الرسوخ ای وجوده کتورمك شانندن اولان کمسنه قوتی کبی بو قسم عقل مستفاد
دینلور عقلة حصن و ملجاء وعقلة المستوفز یعنی خوف وهراسندن اوینوب
مضطرب و متقلب اولان کمسنه حصن و ملجاء عقیلة کریمه ذات النسب عورت و قبیلهنك
نجیبه و کریمهسی و هر شیٔك اکرم و اعلاسی و دُرّ و دوهنك کریمهسی عقل دیت و قلب
وحصن و ملجاء عقال دوهنك آیغنه باغلدقلری ایپ عقاب عذاب و قرغه عقاد
وعقال یعنی عذاب و بند یا و دست عقاب ضم ایله قره قوش عقبان جمعیدر
یهفو العقاب علی العقاب و یلتقی ⁂ بین الفوارس اجدل و مجدّل جنك وصفنده در
یعنی قره قوش قرغه اوزرینه قنت چالر و فارسان وغا بیننده بازلر صیدلریله کیمی
صاید و کیمی مصیود ملاقات ایدرلر و جایزکه ایکنجی عقاب ماده سی دخی ضم عین ایله
اوله یعنی قره قوش قره قوش اوزرینه قنت چالردیمك اولور تهفو دتر و تحریك ایدر
معناسنه من هفا الطایر بجناحیه ای خفق و حرّك و مجدّل یره دوشمش مصروع
معناسنه بیتده مراد مصیود دیمکدر و اجدل طوغان معناسنه در یا بنده
مذکوردر عقار ضم ایله شراب عقار عقوه یعنی آزغون شراب شوبله که شاربنی
بورومکدن الیقونور ایتقدن براقور عقار کسر ایله املاك عقارات جمعیدر عقیره
مغنّی و باکی و عورتلرك صوت و صدالری و عقیم اولان عورت و مدهوش معناسنه
عقیر لا ابتر الذی لا ولد له عقر ضم ایله کرایر و دیت فرج مغصوب و مهر امرأة
عقر فتح ایله مثلا دوهنك ایغنی قلیج ایله چالمق کبی عقیق مشهور قیمتلو طاشدر

عقیق یمنی دینلور و مدینهٔ منوره ده و ارض یمامه ده و طایف ده و تهامه ده و
نجدده بر موضعك اسمیدر عقیق و مذاب شرابدر و قانه استعاره اولنور و اخا
العقیق علی ابنة العنقود بجیع وصفنده در یعنی ابجه ده قرمزی قانی قرمزی شرا
اوزرینه ترجیح ایلدی عقیقه ولادت مولود ایچون بشور یلن طعام و ولیمه یه دینلور
عقوق کفرانه نعمت عقیم اوشول طوغرمین عورت عقیره و عاقر معناسنه و نتاجی
اولمین ناقه و فعیل بمعنی مفعول یستوی فیه المذکر والمؤنث عقنقل وادیٔ عظیم
الاتساع

فصل ع ك

عکاظ مکه ایله طایف بیننده بر سوقدر که هر
سنه ماه ذی القعده نك یکرمیجی کوننده اطراف و جوانبدن قبایل عرب انده
مجتمع اولوب مفاخره و مناشده ایدرلر ایدی عکاظ یرلرو خطبانك الده دو تدقلری
عصا عکم شد تحمل عکم کسر ایله جوال و اول ایپدرکه انکله یوکی دوه صرتنه بغلرلر
عکنه ضم ایله لحم بطنك سمنندن بر بری اوزرینه بوکیلوب بوك بوك اولمش و لد جمعی اعکادر
عکون مثله عکنا محرسی بیوك نافه یه دینلور عکا نبونی عکه اسم بلددر ی ل
حرفنده یلب ماده سنده اکا متعلق ابیات شرح اولنمشدر عکل جمع معناسنه
و دوهنك بلکنی قولنه بغلمق یعنی عقال انمك عکال اول باغلدقلری ایپ دینلو
عقال معناسنه عکر دونمك و منصرف اولمق و بر بری اوزرینه دونوب قارشمق
یقال اعتکروا ای اختلطوا و العسکر رجع بعضه علی بعض فلم یقدر علی عده عکس
قلب الکلام و نحوه و رد آخر الشیٔ الی اوله و مصطلح منطق اوزره موضوعی محمول
و محمولی موضوع ایتمکه دینلور عکاس و عکاس کسر ایله ایکی کمسنه بر بری یاپشوب
چکشمك و اورشمق عکف حبس عکف علیه عکوفا ای اقبل علیه مواظبا عکوف بر نسنه یه
مواظبت ایتمك

فصل ع ل

علویات اجرام سماوی علوی سشهدی حضرت
علی مرتضایه نسبتدر یعنی اهل مشهددن سادات کرام و مشهددن مراد مشهد علی
و مشهد حسیندر علویه مراد حضرت امام حسن و امام حسین نسل پاکلریندن
اولان خواتیندر علت مادی مثلا سریرك چوبقلری کبی علت فاعلی اول سریری

یا بیچی کبی علت صوری سریر مزبوره یا بلوب صورت بنیا ولدوغی کبی علت غائی
سریر تمام اولدقدن صکره اوزرینه جلوس اولندوغی کبی پس علت غائی تصورده
جمله دن اقدم و بالفعل جمله دن مؤخردر لکن اخواتندن افضل و مکرم در آخر کتابده
واقع مصنفك سلطان خدابنده محمد خانه انشا ایلدیکی دعانامه ده ذکری واردر
علیل مریض و معلول علل تحریکی ایله دوه نك ایکنجی دفعه صوا بچسنه دینلور ت
ه حرفنده ذکری واردر علاله اول شرابدر که ایکنجی مرتبه ایچیلور علم طریقت علم
تصوف علم الیقین تصور اولوردر دلیلك علی ما هو علیه صواب اوزره افاده سنه
دینلور ح ق حرفنده زهد معناسیله ذکری واردر علم تحریکی ایله بیرقه ۹
ان طارت الریح عنه الثوب لم یبن مرثیه ده دن یعنی سلطان محمود غازانك
فوتنده علم بعرتبه ایدوب هزال اولدیکه اکر هوا انك اوزرینده توبی قالدرسه هزال
سببی ایله اندن بر شی کورنمز علاء الدین صاحب دیوان شمس الدینك برادری
عطا ملکك لقبیدر علاوه سرباره و اینه نزه علاوه شواغل شد یعنی بودخی شواغل
یوکینه سربار اولدی علیك اسم فعلدر الزم معناسنه ۹ علیك بهذا السیف فاقض
دیونی فللسیف دین عند کفك واجب یعنی سیفکی اله آل و ذمتکده اولان حقی
ادا ایله زیرا سیوفك ذمت کفکده واجب الاداء و لازم القضاء دینی واردرکه اول
دیون ضرب بالعباددر ۹ علیك بقبح الجهل تجدی سلامة اذا کان حسن الخلق
یفضی الی الردی یعنی وقتاکه خلق ایله حسن خلق ایله معامله ایتمك هلاك و فناده
مؤدی اوله جهل کوتلکنی اله آل که سکا سلامت افاده ایلیوب نفع ایلر علّ لعل
معناسنه حرف ترجیدر ۹ ولست بلوام علی الامر بعد ما یفوت ولکن علّ ان
اتقدما یعنی نفسیمی فوت اولمش نسنه اوزرینه ملامت ایتمم بلکه رجا ایدرم که آتی
اکسهدن ترك ایدوب اصلا کا التفات ایتیم والم حکیم علاء مراد علاء الدین ملك
عطادر ۹ فمن شمسا مضیئة بعلاده و نجوم حکمت بدورا لتمام مرثیه ده ده
شمس دن مراد شمس الدین صاحب محمد الجوینی در و علادن مراد برادری مرثیه ملك

عطادن و نجومدن مراد اوغللریدر که بونلر بر کونده قتل اولندقده مرثیه لرینده سویلنن
ابیاتندندر بیتده مراعاة نظیر صنعتی واردر علیا شرف و رفعت علق بالکسر
الجوهر النفیس و هر شیئك نفیسی جمعی اعلاقدر علق بالتحریك عامه دمایر دینلور
یا غلیظ یا شدید الحمرة یا جامد اولان قانه مخصوصدر ب خ حرفنده ذکری
واردر ۹ علی قدرنا یکسونا الدهر یسلب یعنی دهر هر کسه نك نعمت و دولتنی
مرتبه اوزره سلب ایدر پس مصیبتی دخی اکا کوره عظیم ایلر مثلا ساره و طاغ دیرسندن
قایه ایله بر پایر برد بانندن حالی برد کلید علك سقر علقم بر آجی نجردر و آجی
قاوون و هر آجی شیئه دینلور علقمی بغدادك جانب غربینده کربلا اراضیسنده
بر شطك اسمیدر ماء فراتدن هیئت قهرسی قرهندن آیریلوب کوفه یه اوغرییوب
بصره شطنه دوکلیدی حضرت سید الشهداء ریحانه رسول خدا حسین بن علی
المرتضی رضی الله عنه عسکر یزید ایله جنکی بو شطك اوزرنده واقع اولوب
امام مشار الیه حضرتلری و توابعی بو صودن منع اولندیلر غیرت حکمت باری
تعالی و تقدس ایله شط مذکور زمان غیر بعیده اشك دیده کبی قوریوب
کوفه دن صو منقطع اولمغله کوفه سوادی کوفه شطمن بوراوزرینه اولان قرا و مزارع
و آب و آبادان خراب و یباب اولوب اهلی متفرق اوله یدی سبا پریشان و پراکنده جالی
و بالجا ولدیلر و المنة لله تعالی حالیا قصبه مشهد حسینیه معمور و آبادان
و جای نزهت ذات نخیل و اشجار و باغ و باغچه و کلشن و کلزار سواقی جاریات
و طیور غانیات ایله بنام آفاق اولوب مشهد منور و مرقد معطرلری لا یزال
زیارتکاه اهل زمان و زمین و مطاف ارواح علیین و مهبط انوار سموات
و مصعد مناجات ارباب حاجاتدر کتابه جدار حجره قدسیان مقرلری
هذا ابن خیر عباد الله کلهم ایله آراسته و عنوان باب حسن المآبلری هذا التقی
النقی الطاهر العلم ایله پیراسته در و العاقبة للمتقین

فصل ع م

عمیق درین فج عمیق
طریق بعید عمان یمن شهرلرنده بر شهرك اسمیدر فرضه عمان عمان اسکله سی دیمکدر

بدر

بحر عمان یمن و مسقط دریا سیدر ایجنو بودریاده حاصل اولور عمر والغزال بن مطی

عماد اسطوانه عمرهم دو حیاتك دنیاده اولان مدت حیاتی معناسنه در اکثر بیغی

آدمده استعمال اولنور ❊ ما العمر ما طالبه الدهور :: العمر ما طابت به الشهور :: یعنی

اعتبار ایدجك عمر اول عمر دکلدر که انسان جوق یاشه یه بلکه اول عمردر که ایامی

سرور و خوشلق ایله کیچه عمال دیوان طرفندن اموال میری جمعنه و سیاست

بلد و رعیته تعیین و تخصیص اولنان کیمسنه لره دینلور استعانوا بالاکابر

الاعمال باصاغر العمال :: بزرجمهر حکیم کلامندندر کندویه سؤال ایتدیلر که

ساسانیان دولتنده سنکبی بر حکیم وار ایکن نیجه دولتلری بوقدر تنزل

وضعف بولدی سؤال ایتدیلر بو کلام ایله جواب ویردی یعنی عظیم وجسیم

قولری ضیاع و مدن و رعیت و سایر خطیر امورلره کنج و غیر مجرب و بی احساب

وانساب کیمسنه لری استخدام ایتدکلری ایچون ملکلری ضعف وانقراضه مشرف

اولدی عماره قومدن اقل و اخص و اقرب عشیره تر دینلور عمایر جمعیدر عمید

اول کیمسنه در عشق اني یا قمش و یقمش اوله ابن العمید فی مجاوراتر عمید ابن عمید

خطاطان و بلغادن بر کیمسنه در یعنی ابن عمیدانك مباحثه و مقابله سنده

ضعیف و ناتواندر عمامه دستار سر عمامه عباسی سیاه عمامه در خلفای

بنی عباس سیاه عمامه صارمغی شعارلری ایدی

فصل عن

عناب شدّ نون ایله بر قرمزی میوه در شجره دخی عناب دینلور حریفان

ظریف و ظریفان حریف کنایت ❊ خوش بود خوش شراب عنابی :: کز الف

درمیان خود باشیم :: تمنا نمودند توضیحی بود رکه عنب اصل و ماده شرابدر

وسطنه بر الف کلوب عناب اولمشدر یعنی همکاران ظریف و ظرفای

همکار طریق کنایت ایله تمنا ایتدیلر که شراب عنابی اول وقت خوش

اولور که میان عنابده الف بز اولیدق مرادی ایله مستغرق اولوب

محض شراب اولیدق دیمکدر عنعنه فلان عن فلان عن فلان روایتنه

اطلاق اولنور حالیا اخبارده کمال صحت قصدیله عنعنه ایله روایت وانشاد

دیو استعمال اولنور لکن اصطلاح محدثینده تدلیسه محتمل اولملغله روایتده سمعت وحدثنی

والخبرنا دن الجودر نجه ده عنا ولنور عنین ارلکی اولمین کیمسنه بر وصفدر عنیف

شدید عنف شدت ضد لطفدر عنق سرعت مشیدر سوق حرفنده ذکری

وارد عنق بضمتین کردن عنبر معروفدر عنبر شحری شحره منسوب عنبر کم اعلا

عنبر در وشحر بابنده مذکوردر عنبر بیز عنبر بیغدر بجی عنبر بار مثل عنبر

و زیر مستعصم اولان ابن علقمینك مستثنا بر کوله سنك اسمیدر ❊ اما الوزیر

فمشغول بعنبره :: مراد عنبلین بوره عنبر بوی سیاه صاچدر مجازدن عنبر

موی اوروا بشمامه کافور تجارب مبدل ساخته یعنی دهر شمامه عنبر موینی

شمامه کافوره تجارب ایله تبدیل ایلمشدر مراد دور کار آنك سیاه صقالنی تجارب امور

عالمده اغرمشدر دیمکدر جهاندیده و کرد دیده مجرب کرم و سرد عالم اولان

کیمسنه لره وصف اولنور عنا فتح ایله تعب ونصب ذکوردر عنا یعنی همیشه

تعب باد ایدیجی در عنا صیغه فعل ایله عنایتدن اهتمام ایلدی معناسنه

عنانی من الهم ما عنانی ای اهتم بی من الهم والالم شیء لا یکتنه کنهه ابهام

تهویل و تعظیم ایچوندر نفشیهم من الیم ما غشیهم بابندندر عنی ای ظهر

دائما

وحدث صیغه مجهول ایله استعمال اولناه افعالندندر من قولهم عنی الامر اذا ظهر

وحدث عنان دیزکین جمعی اعنه در اعن حرفنده ذکری وارد عنان تقاید

تباعت داده اند یعنی اختیاری الطاعت قاپینك النه تسلیم ایلدیلر کمال الدن

اطاعتدن عبارتدر عنان از دست شد یعنی اختیار الدن کیتدی عنان

السماء سمانك جوانب واطرافی معناسنه جمعی اعنانه عنان اعنان سمای

یعنی آفاق ونواحی سمایه ممالس ولان دیزکین ملوك جهانکیره وصف وقع

اغ حرفنده تفصیلی وارد عنا نکر ای عطف عنانه معناسنه کرای میل

معناسنه در بابنده مذکوردر عنقا معروف الاسم معدوم الجسم قوشدر

عنقاء مغرب مثله وجودی عادةً بولنمین شیده استعمال اولنور عنقاء
ذرّین بال مراد آفتابدر عنصر اصل وماده عناصر جمعیدر آتش وهوا وآب
وخاکه اطلاق اولنور عنقود اوزم صالقمی عناقد وعناقید جمعیدر عنفوان
هر شیئک اوّلی وابتداسی عنفوان ایام شباب • یعنی کنجلک ایّاملری اوایلی
عنکبوت بوجکدر ل • ع • حرفنده ذکری واردر وانده توحید باری تعالی‌یه
مشتمل فقرات واردر عنکبوت اسطرلاب آلتِ مذکوره ده صحایفِ عروض
بلدانی اوزره کیجوریلن شبکه‌یه دینلور عنم قرمزی چیچکدر • جنی بنفسجهٔ
عن ورده عنما • وصبّ درّا علی الیاقوت من سبج • محبوبک بکا ایلدوکی
عتابدر یعنی بکا ایدوب بنفشهٔ زلفلری کل یوزندن قرمزی چیچکلری
دوشوردی غم وغصّه‌دن چهره‌سی قرمزی اولد وغضبدن کنایه‌در ودخی
کوزندن قرمزی خدلری اوزرنه آب جاریدن مرواریدِ اشکی دوکدی سبج
ماء جاری وطاهر معناسنه بابنده مذکوردر

فصل ع و

عوال زیاده معناسنه عول مثله عویل دخی صوت ایله بکایه دینلور عوامل
آلات جنک جمع عامله‌در • عوامل بالخضاب عرقن حتّی • کانّ کعوبهنّ
بنان کاعب • وافر بحرندندر یعنی انلرک جنک آلاتی اللری وایقلریز حنّا
یاقمق ایله معروف اولمشدرکه کویا طوبقلری محبوب باکره قیزین پرمقلری‌در وجایزکه
عواملدن مراد خاصةً رماح اوله میداندن قتالده کثرت ضرب وطعندن قرمزی وعلى كل حال
قانه بویندقلرینه اشارتدر عون ناصر عوان اورطه یاشلو عورت اصلده
طوغورمش وبوبومش عورته دینلور وبقره وخیلدن ایکنجی قارن طوغورمش
اولانه دینلور وبقره وخیلدن ایکنجی قارن طوغورمش اولانه دینلور کیف
لا والعوان لاتعلّم الخمرة فی کیفی یعنی اورطه یاشلو اره وارمش وکونی کچمش
عورت الهٔ حنا یاقمقه فی بنم المدده تعلیم اولنمز بلکه اصلده حنا یاقمه‌ده
وکلی بر نعمتده استاددر وماهردر برکمسنه مجرّب امور عالم ومصلحت گذار

اولوب غیره احتیاجی وتقلیده افتقاری اولمسه آکا ضرب مثل اولنور
عویص مشکل وصعب اولان مسئله عویصات مشکلات معناسنه عود تر
صیغهٔ فعل وتکلّم یا خطاب یا مؤنثِ غائبه ایله بکا یا سکا یا آکا عادت
ایتدم وایتدک وایتدی معناسنه عود بخور معروفدر عود بویا خوش رایحه
عود دیمکدر عود الصلیب نصاری خاچی در عود الصلیب منابر ساختند
یعنی دولت اسلامک قوّتی قاهره سبیله نصارانک ترسنتی ایچون اتخاذ
ایلدکلری عود صلیبدن منبرلر یاپلوب یازده خطبای اسلام آنلری عود
اغج پاره‌سی ومعروف سازدر عواد شدّ وایله عود سازنی چالیجی عوادی
ظالم معناسنه عوض بدل عوض العایضین زمانِ مستقبل استغراقنده
استعمال اولنور ابد الآباد وابد الآبدین معناسنه عوایق جمع عایقه‌در
ذوات جمال نجیبة الاصل کبی خواتینه دینلور عوج الاضلع اکری قبورغه‌لو
عواصر اوج طاشدرکه آنکله اوزم صقرلر وبیاح تند وتخت کدنه قوپرو
تندباد دیدکلری کبی عوالی مرزاقلر عور برکوزلولر مفردی اعور در عورا
مونثیدر وجنایت معناسنه وخلل وعیب عوار عیب وخرق وشق
ماده عوار وعور یعنی اصل الاصول عیوب سیرت وصورت عواذل لوم
ایدیجیلر اکثر زهره عشاقه لوم ایدیجیلرده استعمال اولنور عواقب جمع عاقبت
هر شیئک آخری • وقرّب البحر محذور العواقب • یعنی دریا بنک محذوردن
الا واخردر یعنی عاقبتلرندن احترازا ایدجک کاردر برکون اولورکه هلاکه
مفضی اولور عواصف جمع عاصفه‌در ریاح شدیده معناسنه عوارف مکارم
وعطایا معناسنه جمع عارفه‌در کرم وعطا دیمکدر عوامل نزدک وقتنده زیاده
اکلیجی ویوکیلجی مرزاقلر معناسنه عوابس جمع عابسه‌در یوزی ترش وغضبناک
اولنلره دینلور • ه • و حرفنده ذکری واردر عوانس نون ایله جمع عانسدر تزوّج
وقتنی کیچورمش باباسی خانه‌سنده بونیوب قالان یاشلو باکره قیزلره دینلور

فصل ع عهاد وسمى يعود ابدا يعني يعود بواكر دخي دينلور • سقى عهدن
سعدي حيث كان خيامها • بواكر ابكار العهاد غمامها • واذ عزم ازهارها وسط
مزارها • واوحش مغناها واقوى مقامها • دعادر وكان نامدر وغمامها
بواكردن بدل اشتمالدر يعني محبوب بردنده دورا اولوب كوريلنك جايي وزيارت
ايله جك محلي وما فيها امتثال ايلدوكي مقامي وحشي وساكني اولديغي مسكن بعيد
اولدي ايسه جابي ومنزليني نرريه ايسه ابتدا وصبوحي مطر وسمى سحابي سقى ورايان
ايلسون • تحتسر وتحزن ظرفيله سوق اولمشدر • عهد مطر بعد المطر يعني اوكلى
يغمورك بللك ورطوبتي كيتمزدن اقدم بر آخر يغمور دخي ياغمه • وميثاق ووصيت وبر
شيئه سابق معرفت • ومنه قولهم عهدي بر في موضع كذا • وعصر وزمان معناسنه
ومنه قولهم وكان في عهده صلى الله عليه وسلم كذا وكذا عهدن يوت عهدن منفوش
انلمش يونك
فصل غ ي
عين اليقين مشاهدات ومكاشفاتدن
افاده اولنان علم • ح • ق • حرفنده مزبي معنا ايله ذكري واردر عير كسر ايله
مدينة منوره ده بر جبلك اسميدر • وحيل بين العير والنزوان • نزوان عين
بر جبلك اسميدر بر كمسنه دوستنه يا مطلوبنه ياخاجتنه وصول بولمقدن
مانعي اولور ايسه اكا ضرب مثل اولنور • وقافله معناسنه عير فتح ايله زمانت
قديمده زياده مخصب وصوبي وكوكرتيسي چوق بر روضه ايدي كه دهرانى تعنيب
ابدوب بغتة اوتي وصوبني قورتمغله زمين قفر ومحل عمرا ايلدي • كوقعة العير
بين الورد والصدر • وردسقى ايچون صويه كتمك وصدر صوروب صودن دونك
هربري بابنده مذكوردر يعني وادي عيرك قضيه سي كبي بر صوير كيدجك وصودن
دونجك مرتبه خراب ويباب اولدي • وحمار معناسنه لكن بيان اشكنه بالغلبه علم
جنس اولشدر • عيال عيال الرجل ولكيمسه لردركه مأكل وملابسده اكا محتاج اولا
واولدخي انلرك احتيا جلرين قايم اوله عيل علينا وابل الينا يعني بوبلاد وذريه
جور وجفا اولنكي • وبزه بعض احبا نواصل اولديكه حلده ساكن اولان

ساداتك هلاكو برارسال ايلدكلري خبردن جرانا اخبارا حباد جونيش ايمة
اثنى عشر سيما امير المؤمنين • ذكر اولنان اخبار بوددكه اجدادكوام ائمة اثنى
عشردن حضوصا حضرت امير المؤمنين النجد القمقام اولو وسيد جريء ماضي
الباسل المقدام اي الشجيع الذي يتقدم على الحروب المخصوص بدعاء والِ من
والاه من حديث من كنت مولاه فعلي مولاه اللهم والِ من والاه وعاد من عاداه
اخرجه جماعة كالترمذي والنسائي واحمد وطرقه كثيرة جدا ومنهم رواه ستة
عشر صحابيا • وفي دواية لاحمد انه سمعه من النبي صلى الله عليه وسلم ثلاثون صحابيا
وكثير من اسانيدها صحاح وحسان وذلك يوم غدير خم موضع بالجحفة مرجعه
من حجة الوداع البطين اي الكبير البطن الانزع الذي ابكي طرفي قلمزا اولانه دينلور
قيافت شجاعانه دن القصيح المصقع اي الفصيح البليغ العالي الصوت صاحب ذيل الفخار
يعني طويل اذيال المفاخر صاحب ذي الفقار ذو الفقار مشركين قريشدن عاص بن
منبهك قليجي ايدي • سيف مذكور حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم انتقال ايلدي
ورسول اكرم حضرتلرندن حضرت علي به نقل ايلدي المتصدي لبث المكارم والصلات
اي المتعرض لنشر الكرم وايصال النفع للاقارب والمؤمنين المتصدق في الصلوة على
حضرتلرينك صلاتنده سائله خاتمني تصدق ايلدوكيدر • آيت كريمه انما وليكم الله
ورسوله والذين آمنوا الذين يقيمون الصلوة ويؤتون الزكوة وهم راكعون بو شاننده
نزول ايلدوكي تفاسيرده مذكوردر قطب مدار الشجاعة باب مدينة العلم انا مدينة
العلم وعلي بابها حديث شريفندن مأخوذدر الواسع العطا اي كثير الجود الشاسع الخطا
ضم خا ء معجمه ايله يعني آدملرينك مابيني بعيد وواسع قيافت شجاعانه دن احذق من
القطا قطا قل قويردقده حذاقتيله ضرب مثل اولنور ضبط كرده بعض اصحاب تجارب
مرغانه مذكوردر هر اولنه هر مرغ بعض مستوي وواسع برادي واوديه ده
يوعرطه قوزلرلرهر كون كون جقدقده هر بري اوتلغنه كيدوب تكرار وقت رواح
ومعششنه رجوع ايلدكده مع شدة اللبس هر بري كندو قوزلدوغي يوعرطه اوزرينه

ايسوب دتونوب خطا ايلمز وسبحانه من الله اعطى كل شيء خلقه ثم هدى • واحذق
انعل بتفضيله القايل لو كشف الغطا ما ازددت يقينا يعني علم اليقيني عين
اليقين وحق اليقين مثابه سنده اولدو غنه اشارتدر اسد الله الغالب
علي بن ابي طالب چنين بايفته ايم كه شما والي وممالك اين بلاد شويد • خطاب
هلاكو يه ردد وبين اخبار اين كلمات خواسته اند • بو كلمات ايله بو ديدكيمز
معنايي اراده ايتشلردر از قول مرتضى علي رضي الله عنه اذا جاءت العصا بتر التي
لا خلاق لها اي الجماعة التي لا نصيب لهم في الآخرة لتخربن يا ام الظلمة ومسكن
الجبابرة دار البلايا مراد بغداددر • ويل لك يا بغداد ولدارك العامرة التي لها
اجنحة كاجنحة الطواويس • بغداده زياده عمارت وزيب وزينتدن كنايه در طواويس
طاوسك جمعيدر • تماثيل كتماثيل الملح في الماء • يعني طوز صوده اريدوكي كبي ادزمني
باقي بنو قنطوره مراد تركلردر • ومقدمهم جهوري الصوت • وحال بو كه سرداري
عالي الصوت بر بطل شجيعدر • لهم وجوه كالمجان المطرقة • يعني چهره لري حداد
مطرقه سيله يعني طوقماغ ايله دوكلمش قلقانلر كبيدر • وخراطيم كخراطيم الفيل
ودخي انفلري فيل انفي كبيدر • لم يصل ببلدة الا فتحها ولا براية الا نكسها • يعني بر بلده يه
وارديسه البته فتح ايلر وبر عسكره مقابل اولدي ايسه عسكريني بوزوب
اعلاملرين سرنكون ايلر • عجب شديا ايله طا فتشرلك سببي ايله بر شيدن عجز
كتوردك • عيش تام بيانه انجارنده بر تجربه در • خرد مند روشن راز عيش تمام بواي
كل طري بنبوسد • يعني روشن ضمير اولان صاحب عقل صحرا اشجارندن كل تازه
اميد ايتمز بنبوسد تا بنده مذكوردر • عيث افساد • عيار متجرك وچوق كيدوب
كليجي كثير التطواف كمسنه • وذكي معناسنه • عيوق ثوابتدن بر كوكبدر • عرض
اقليم ثالث ورابعده مداري سمت رأسه اوغرادوغيچون بر شيده علو
وارتفاع قصد اولندقده اكا تمثيل اولنور • عيش ديوه • ولكم رعيت العيش
وهي معتق • كم خبر ايردن يعني چوق زمان كرم وبخيب دوه لري اوتلادوب كزدم

مراد زمان مديد ودهر طويل بخيب دوه لرين بند وكين وصف ايتمكدر • وهززت
غصن الانس وهو رطيب • وچوق كره تازه وتر اغصان عيش وصحبتي سلكوب
دوكيلن ميوه سين تناول ايلدم • وشققت جيب اللهو في صدر المنا • وچوق
زمان مراد ومقصود سينه سنده صفاي خاطر ايله لهو بقيه سن چاك ايلدم
يعني ملاهي زمانده كام الدم • ولقد تشق من السرور جيوبا • كلامده احترا
صنعتي واردر يعني شق جيوب ماعدا مخصوص قياس اولنمسون زيرا چوق اوكدر
كمال ذوق وصفادن اهل مجلس شوقتر كلوب يقه لرين چاك ايدرلر • واجبت هاتفة
الصباح بنعرة • ونيجه زمان سحر بلبللرينر وقمريلرينر نعره عاشقانه ايله جواب
ويردم بوبلمكر • اضحى لها بقلوبهن وجيب • اول نعره ايله دللري خفقان
واضطراب ايتمكه باشلدي • ولقيت دائرة النشاط مرحبا • بلسان زير
واللغات ضروب • وچوق زمان نشاط وسرور دايره سني زبان تيز آواز
نقاره ايله مرحبا ديرك استقبال ايدوب ايام كيچوردم حالا كه لغات انواع
واقسامدر • وبو جمله حاليه بلسان زيره يعني كنز تتميم در يابيانه يعني لغت
طيور ولغت عود ولغت طنبور ولغت زير وبو مثال الحان لغات دن برر
قسمدر كذلك وهو معتق • وهو طيب تتميم ايچون ايراد اولنمشدر عين كمال
چشم بد براي صرف عين كمال • يعني چشم بد نظر رفع ودفع ايچون عين نعلي حرف
هجادن تهنها يا كلمه نك ابتداسنده يا ذيلنده حرف عين ايكي قسمدر بر عين
نعلي وبر عين صادي ديلور • هكذا عاع • عين متاع تجارت چونت
از عين سؤال رفت • يعني وقتا كه رتبت متاعدن سؤال ايلدي عيد بيرام عياد
مريض واروب حالن سؤال ايتمك • عين چشمه آب بردن • وجبالده چقان
صويه ديلور ينبوع الماء معناسنه وشمس ونقدين ذهب وفضه وذات
وباصره وحاسه بصر واهل بلد واهل دار وانسان وجاسوس وجماعت
وخيار الشيء وديده بان واولو كمسنه وكبير قوم ومال معناسنه لغت

دینلور
مشترکه دنلد عیطبول لحیز بون کیج وحسنا وانیه ممتلی طویل العنق عورتلر

باب الغين فصل الغين

غال صیغه سی فعل ایله ازداد معناسنه • ق • س • حرفنده ذکری وارد در غالی
ذو قیمت غالیه مثله • بحق من جعل الاحجار غالیة • مراد لعل ویاقوت والماس
کبی جواهر مقوله سیدر بو نظم لطیف مجلدده بر مصرع واقع اولمشدر بو فقیر بو
مصرعی کا لحاق ایلدم • ورخص الماء فی بر وفی بحر • تاکه صنعت باهرهٔ صانع
بیچون جل جلاله نمایان وعامهٔ معتبرین اندن اعتبار الدلر شویله که جوهر
آب مادة الحیوة عالم اولوب فقیر وغنی نک اکا شدت احتیاجلری اولمغله
مقتضای حکمت الهیه بو مقوله لری مبذول وبی قیمت ایتکدر لئلا یکون علی
الناس من حرج • وجواهر احجار که لا یسمن ولا یغنی من جوع ولا یقی حرا ولا بردا
که بو حجر عدا آب فراحدت غنا وبی عز بر سنکپارهٔ عدیم النفعدر عزیز وغالی
ایتمشدر تاکه سبب تجارات ومکاسب وسوغات ملوک وتزین وتزخرف
اولدوغندن غیری توسع آفریده وفواضل نعمت وتمتعا تردلالت ایلیه
پس مقتضای حکمت حکیم بو مقوله جواهر بر سنکپارهٔ عدیم النفع ایکن
عزیز وذو قیمت ایتکدر • وفیما بینهما اولان اشیا یی علی حسب مراتب الاحتیاج
قلیل وکثیر ورخیص وغالی ایتمشدر • فسبحان من اتقن حکمته انما یتذکر اولوا
الالباب غالیه انواع معطراتدن مرکب بر طیبدر غازان سلطان محمود غازان
ابن ارغون بن هلاکو خان تخت سلطنته کیجدکده مسلمان باک اعتقاد اولوب
اول سنه ظرفنده بالجمله بد اعتقاد اولنلر انک اسلامی سببی ایله مسلمان باک
اعتقاد اولدیلر غاص شدت ایله ممتلی معناسنه یقال منزل غاص بالقوم ای
ممتلی آنی غاص یعنی نادر ممتلی غاص صیغه سی فعل ایله ای نزل الی قعر الماء
• ی • ل • حرفنده ذکری وارددر غاص تخفیف ایله عالم متبحر که معانینک
قعرینه واردر غار مغاره معناسنه غار صیغه سی فعل ایله یقال غار فی الارض

یعنی یره کیجدی غارت نهب غارت کرد یعنی تاراج وتالان ایلدی غارة هجوم
غارة شعواء یعنی اعدایی ظاهرا متفرق نصوب غارت ایتمک غاشیه اکرک
اوزرینه کیورد کلری دیبدن قابدر وهر اکر اورتوسنه دینلور وبر شیئی اورتوب
قابلین شیئه غاشیه کشی ولی نعمت آتنه بنرکده اکر غاشیه سن اوموزنه آلوب دکانشده
یورین کمسنه یه دینلور غاشیه داد مثلا غاذیه مخذوما بن تلثه ده برقوندر که
غذایی متشابهت معتذیه یه احاله یعنی تغییر ایدر که بدل ما یتحلله خلف اوله
غادی صباحدن زواله وار نجه کلیجی غاداه صیغه سی فعل ایله یعنی اکا ارکن وقتده
کلدی باکره معناسنه غد وصباحدن زواله وار نجه اولان وقتده غادة یومشق
ومشییه میلدن ایدر محبوبه عورت یقال امرأة غیداء وغادة ای ناعمة وذات
میلانه غادیه صباح وقتنده منعقد اولان بولوت وصباح وقتنده یغن یغمو
جمعی غوادیدر • غ • و • حرفنده ذکر اولنوب اکا متعلق بیت شرح اولنمشدر
لوکان نصوب یدیه ما غادیة • عز القطا فی الفیا فی موضع الیبس • اصلده
قل قوبرق واسع ومستوی یابس بر یرلرده روی زمینده یغمور طلیوب یوزی
چیقه یعنی انک ایکی الینک کرم یا عذر یجی یغموری بولوده اولیدی وفرط
امطاردن قل قوبرق اوزرینه یوزی چیقجق بر عزیز اولوب بولنمز ایدی غایله
شره ودرونده کیزلو اولان عداوت وباش اغریسی یعنی صداع غانیات
حسن وجمال خلقی ایله مشاطه وبزکدن مستغنی اولان محبوبه عورتلر
غانیه مفردیدر غارب دوه نک سنامی ایله بوینینک آراسینه دینلور
کذلک ارسلانک اوموزینه دینلور جمعی غواربدر • غ • و • حرفنده ذکر اولنمشدر
امتطا غوارب مجد یعنی شرف ومفاخر غاربینی مطیه یعنی بنک اتخاذ
ایتمک مجد استعارهٔ مکنیه وغوارب تخییلیه وامتطا ترشیحیه در
وفقره علی وجه الکمال والاستحکام مقام مجدا وزرینه مستولی اولمغی
افاده ایدر غاب ارسلان یتاغی اولان اورمان • نشا ور فحل الفضل

اولیث غابتی • سفاهًا وانت الناقة العشراء • یعنی فضایل اولری ومردلریله
یا اویرمان اصلانی ایله یعنی شجعانلر ایله سفاهة قارشو طورسن وجنکلشورسن
حالا کدسن کبه وطوغوق وقتنی ایرشدرمش ناقه‌سن حدلرندن آشری دعواده
اولنلره وطاقتندن زیاده اموره متصدی اولنلره تمثیل اولنور • دخلت
غاب اسود غاب عنك جحی • وانت تحبها دهنا غزلان • یعنی بهوردایدوب
اسودیتا غنه دخول ایلدك وعقلك باشکدن غایب وزایل اولدی حالا کدر اول
یتاغی جیرانلر فضاسی ومیدانی قیاس ایدرسن • مراد تشجیع اولان کمسنه بهور
اینامك کرکدر دیمکدر • زیرا شجاعت هور ایله جبانت بیننده ممدوح برتحیه‌در
کدرطرفینی افراط وتفریط اولوب مذمومدر • بناء علی هذا حضرت علی مرتضی
وصفنده دنلمشدرکه جمع ثلثا مع ثلث العلم مع العمل والسخاء مع الفقر
والشجاعة مع العقل • بیتده جناس تام مستوفی صنعتی واردر غادر صیغه
فعل ایله ترك ایلدی دیمکدر • علی فرس جانا الریاح علی قفا • فغادرها حسری
وخلفها صنعفی • یعنی برآت اوزرنده کیتدیکه ریاحی کیجوب آکسنده متحسر
وضعیف ترك ایلدی والیقودی غافل تارك وساهی • یرادمن القلب نسیانکم
ویابی الطباع علی الغافل • یعنی لاجل الراحة قلبدن نسیانکز طلب اولنور لکن
نرمکن طبایع من حیث الطبیعة غفلت ایتمکی غافللرا وذوینر انکار ایدر بی قلب
واعی یعنی ساهی اولمغی قبول ایلر غافص مفاجی معناسنه غافص الصید یعنی صیدی
غفلة وبغتة ایلدی مغافصة مفاجئة معناسنه دربابنده مذکوردر

فصل غ ب غبوق اخشام وقتنده ایچیلن شراب • م • ا • حرفنده
ذکری واردر غبار توز وکدورت معناسنه خاطرهانده لکدره استعمال اولنور
غباری کرمیان ایشان برخاستراست بابر چشمسار تیغ فرونشانده یعنی
اول کدورت توزنی کرمابینلرنده قالقمش وقوپمش ایدی آب چشمه تیغ ایله
یاتوردی غبغب صنم معناسنه ومحبوبلرك چکه‌لری النده صالنوب زاید

دینلور غباوت قلت فطانت وناقهمیده لك غبطه انسان کندو نفسنه دخی
حال مغبوطی یعنی دوقی نعمت نعمتی تمنا ایتمك من غیر ارادة زوال النعمة غبت کسر
وشد ایله کون آشری معناسنه اصلده دوه نك کون آشری صوایچمسنه دینلور
غبیس قوه تر دینلور صیغهٔ تصغیر ایله لا اتیك ما غبّ غبیس • یعنی مادامکه
قورت قیون سوربیسنه کون آشری کلودبن سکا کلمم طول هجردن کنایه‌در زیرا قورت
قیون سوربیسنه کون آشری کلمك مدام معتادیدر غبّ المطر برکون یغور وبرکون
کوتشلن ولذا جود امطاردندر غبر جمع اغبردن قورت معناسنه وبوزلون غبرتل
کریه المنظر قورتلی • جیش اذا ما ساد سادو راده • ما زایده‌در جیشان من طیر
وغبر بسل • یعنی برجیش عظیم که دشمنه کتدکلرنده سباع طیور وذیاب کریه
المنظر عسکرندن ایکی بلوك عسکر اکسه‌لرنده یورر زیرا دشمنی صیندروب
تشویش قتلی چوق اولدوغی مجربلر بیدر طبر تحریکیله طبراق معناسنه غبراء قحط
ایضه دینلور غبن یکمك مغبون یکلمش دینلور غبنه صیغهٔ فعل ایله ای
خدعه وبرکمسنه یر معینی اولان شیء الذی بحق او بغیر حق المؤ • فصل

غ ث غثاء ضم ایله سیلك کوتردوکی چور وچوپ دینلور غثاء احوی
سیاه قوروش غث فتح وشد ایله ارق معناسنه سمینك ضدیدر فصل

غ د غداف کغراب یاز قرغه‌سنه دینلور وچوق تویلی کرکسه وقوشنی
غراب غداف دخی دینلور یعنی غراب صیفی • تکلم باخیال یاد کاه لب وددیده را
درغم تو بباد سرد وآب کرم خشك وتر دادم • باد سرد وخشك لبه وآب کرم وتر
دیده یره بوطله یادسرد شکایته وآخر نفسی موتر دینلور یعنی ای خیال یاد
سنك غمکدن کاهی لبمی باد سرد وخشکی ودیده مه اشك کرم وتروار مدم وکاه
ازدست تو دلخویش آتش فراق وخاك غم برجان وبرسر میزنم ومیبادم
برجان ومیزنم آتش فراق برسر ومیبادم خاك غمنه ناظردر یعنی وکاهی دلیمه
اولان دست جفای هجرکه آتش فراقی جانه اوردم وخاك غمی باشمه یا غندردم

همیشه بیمان ودل دا بوفا ومهرت درست وشکسته داشته ام بیان ووفاو
متعانق ودل ومهر وددرست متناظردرلر یعنی مدام سنگ وفایر عهد شکسته
وبندن محبتکه دل درست وبسته وادم وعادتمدر وازجکر ذهاب خوناب وبردیده
راه خواب کشاده وبسته لف ونشر مرتبدر یعنی وهمیشه جکردن خونابه نشک
طریقی کشاده ودیده دن اویقو یولی باغلودر تاکی راحت واندوه من از دیر
ودزود امد وشدنت کم وبیش شود دیر وآمد وکم راحته ودزود وشدت وبیش
اندوهه ناظردر یعنی بنچه یردک راحتم کیج کلمککدن کم وغصم تیز کتمککدن زیاده
اولور وتا چندمن وتو از نیاز وناز دوست ودشمن وفا وجفاء یکدیکرباشیم
نیاز ودوست ووفامن کلمه سنه وناز ودشمن وجفا تو کلمه سنه متصلدر
یعنی ونیجه یردک بندن نیاز واحتیاج طریقیله دوستی ووفاداری سنبندن
وسندن ناز واستغنا طریقیله دشمنی وجفا کاری جهتندن بر بریمزک دوست
ووفاداری ودشمن جفا کاری اولالم ازبیم فراق وامید وصال چون چهره ودن زلف
خودم کاه خوش وکاه مشوش میداری خودم خود مرا معنا سنه زلف ومشوش
بیم فراقه وچهره وخوش امید وصاله متعلقدر یعنی کاه بیم فراقدن بنی زلفک
کبی مشوش ایدرسن وکاه امید وصالدن بنی چهرهک کبی خوش حال دوترسن چهره
وزلف بیم فراق وامید وصال ایله نشر مشوش وخوش ومشوش چهره وزلف ایله
مرتب وبیم فراق وامید وصال ایله غیر مرتبدر ومشوش کلمه سنده بو معنایه
ایما واردر وجفا وجود وستی راچون اشک وکیسو بیش دویمی ولیس پشت
خودداری ومیندازی اشک وبیش دوی وآری جفایر وکیسو وپس پشت خود
ومیندازی جود وستی یه مرتبطدر یعنی جفایی اشک چشم کبی یوزم اوکنه
کتوررسن وجود وستیی کاکلک کبی اردکک اکسه سنه اترسن وعلی هذا باقی
فقراتک فهم وترتیبی وهر بر کلمه یی قرینی وملایمنه ردی وتعیینی دقیقه
شناسان پاک کهر ونکته فهمان عالی نظرک تعیین وتدقیقنه حواله ایمشدر

الى قوله اکنون که از سرخ شباب شرحی ماند سرخ کند وکند وبیرا ونلعنداد سالک
اولنان مالده بابنده مذکوردر وسرخ ایله شرح بیننده جناس مضارع واردر
یعنی الحال هذه کیجلک سرحندن وسود دیسیندن بر سویلنور حکایت قالدی
وازصفا وه جام صبا صفتی وجام می صاف صبوحدن بر علامت واثر قالدی بادل
میکویم کند ونفسمه بو باعی ایله خطاب ایدوب دیدم که ای دل زمی طرب تهی شد
جامت ملوض بسپیده دم بدل زد شامت کیوم که بت دکر فتد در دامت
کوان دل وان نشاط وان ایامت یعنی ای دل بیا شرعمرک شراب طرب ونشاطدن
خالی اولدی وسیاه عارضک موی سفید شیب بدل اولدی یعنی شمد نصکره دوتلم
کردام محبتکه بر آخر وفادار محبوب دوشمش اما قنی اول کنج خاطر وقلب تازه نشاط
واول ایام شبابتکه اول محبوبدن کامیاب اولمش عود قیرکون شبابعین
اشهب کهول استبدال اغاز نهاد یعنی شبابک عود مادردی سیاهی عنبر
سفید کهولته متبدل اولمغه باشلدی مراد مویی سیاه صبوحت موی سفید پیری یه
تبدیل اولمغه آغاز ایلدی دیمکدر کهولت اوتوز باشندن اللی یه وار بجه اولاده
عمردن غراب غدافی از آشیانه غالیه بر جبین حداثت عزم طیران کرد وبیضه
کافورکا تهانفرخ وتبیض بکذاشت غراب غدافی یازقره سنه دینلور سیاه
صقالده استعاره الممشدر یعنی صبوحت عطریله بوینمش وصوا غش غراب
غدافی شبابت بریج وتاب ولان یوه سندن اوجمغه عزم ایلدی وبیضه کافور
شیپی یوده کویا همیشه قوزلن ومدام یومرطه چقره هیئتنده الیقودی سیاه
صقالده ابتدا بر بیاض قل کورنکده دوزبر قره موی سفید قوش قوزلر کبی
قوزلدو عنبدت عبارتدر فلاح فی لیل الشباب کواکب ان امهلت عادت
الی الاسفار یعنی کیجلک شبنده بر بر بیاض نجوم کورندی اکر اجل مهلت
ویرر سه وادرق صبح اولوب سیاهی شب شبابت سفیدی صبح شیخوخته
مبدل اولسه کرکدر مخفی اولمیه که اوایل فقرات مذکوره ب ی حرفنده ایراد

وشرح اولنمشدر بو محلده مجموعًا بو لغتی قصد ایله تکرار مع قرابتهما بو محلده دخی
ایراد اولندی غدیر برکه غدا بر صاچلو اورکلرینه دینلور ذوایب معناسنه
غدیر کول معناسنه غدو صباحدن زواله وار نجه اولان اوقاته دینور فصل
غ ذ غذی کعنی کیچی اوغلی غذی اصطناع یعنی طفولیتدن نعمت وکرم
بسلمه‌سی وپرورده‌سی فصل غ ر غراب قارغه زیاده حسد
اولدوغیله ضرب مثل اولنور بر غرابش حواصل پوش نکشته یعنی هنوز اوتوز یاشنه
ایرمش ایدی دیمکدر ك ه حرفنده کهولت ماده‌سنده زیاده تفصیل وبیانی
واردر غراب غداقی یاذ قارغه‌سی غ د حرفنده غداق ماده‌سنده فقرانی
واردر وفتی ه پای در وطه اقتحام کاد زاد نهادی که غراب غدافی شب حوالت
اجنحه دا بر اطراف مسالك زمین بگسترده کما قال قایله دفض المنام ودکمن الظلام
حتی نال رغایب العظام بوندوزبیك وصفنده در یعنی بر وقتده پای همتی
جنك اقتحامك مهلکه سنه وضع ایدر دیکه کیجه نك غراب صیفی سی قنادکون
اولان اجنحه سی اطراف وجوانب مسالك زمینه بسط ایدوب دوشه‌یز مراد مدام
عادتی شدت ظلام لیالیده تاخت ایتمك ایدی دیمکدر کیجه کده ضروب امثاله وام
اولمشدرکه اوبعتوبی ترك ایلدی وکیجه لرقرانغولو سنده سکردیدی تاکه عظایم مرغوبات
ومطلوبانه نایل اولدی وکما عن بر المتنبی حقا صادقا وحیا ناطقا
یعنی کوبا متنبی شاعر بوندوزبکی قبل الوقوع مع الالهام الصادق والوحی
الناطق هنوز اصلاذبه ایکی مراد وقصد ایدوب حقنده دیمشدرکه ه وکم لظلام
اللیل عندك من ید تخبر ان المانویة تکذب مانویه فرقه ضاله‌دن بر طایفه‌دن
نور محض خیر وخالق خیردر وظلمت محض شر وخالق شردر دیو اعتقاد
ایدرلر وبو طایفه ژنجیسلری اولان مانی نقاشه منسوبدرلر یعنی ظلمت
لیالینك قنکده متعدد چوق نعمت وفضل خیرلری واردرکه مانویه‌نك
ظلمت شر محض وخالق شردر دیدکلرینه کاذب اولدوقلرینه خبر ویرر مراد

خلاف اعتقادلرینه دلیل محسوس در دیمکدر بیت مذکور مرقوم بوندوزبکك
حالنه مطابق اولدوغی ظاهر در متنبی لفظی ایله حقا صادقا ووحیا ناطقا
کلامنك جمعیتنده اولان حسن نکته سنجان دقیقه فهمانه مستور دکلدر غراب
اعصم اول قارغه‌در که ایکی ایاغی ومنقاری قرمزی اوله ویا هر بر قنادنده بر بیاض
ییلك اوله اعز من الغراب الاعصم وجودی عزیز اولان شیئده ضرب مثل اولنور غراب
جنسدن بر آتك اسمیدر بنات غراب والوجیه ولاحق ه واعوج اسمی نسبة المتنسر
غراب ووجیه ولاحق واعوج بر کحیلان آتلرك اسمیدر هر بری بابنده مذکوردر
یعنی مذکور آتلرك صوینه‌دن ونسلندن اولان نجیب آتلر هنر ایله صاحبلرینك
شانلرین مرتفع ایلدیلر مراد منکوحیله انتساب ایدنلرك نسبتی عالی ومرتفع
اولدی دیمکدر غراب البین بر قارغه‌در که بر جماعت وقوم وقبیله اورنرکلوب غاق
غاق دیو تصویت ایتدکده اعراب طایفه‌سی اکثر اطلال ودمن وخرابه اولمش آثار
عماره ترقوب بعق ایتدوکندن استدلال ایله تشأم ایدوب افتراق وتشتت تطیر
ایدرلر ایدی واول قارغه‌یه قاجعه دخی دینلور حدیث شریف نبویده ذکر اولنان
تطیری نهی بیلدر اول حینده اللهم لا طیر الا طیرك ولا خیر الا خیرك ولا اله غیرك
دیملک بویا بده شان وارددر بولمشدر غرابیب سیاه غراب غربیب یعنی زیاده
سیاه قرغه اسود حالك دیدکلری کبی در غرابیب جمعیدر قوم اذا السواد علی
وفقه کصنوا تسربل الشمس اذیال الغرابیب یعنی بر قوم که وقتا جنك ایله
زره پوش اولوب سکردکلرده آفتاب دامن ظلامی کیندیر جامه ایدر مراد کثرتدن
کون یوزنی قاپدلر یا زرپای خیولترندن اول قتمه توز قالقرکه کون یوزنی
قاپدی دیمکدر یاخود معنی آفتاب دخی خوفندن ظلمت لیل ایله اتقا ایدوب
زیر زمینده کیزلنور دیمکدر والاول اظهر غرام شر دایمی وعذاب وحب
نسا ایله مشغوف ومشغول وعشق ایله معذب اولمق ه وقفنا فا رخصنا
بمجمع ودبما ه تکون علی سوم الغرام عوالیا ه مرتبه‌ده در یعنی قز اولندقده

طوزدق وکوز یاشی دوکمکی مباح واو جوز ایلدک لکن کاه اولورکه عشق و محبت
مبایعه ومعامله سنده کوز یاشی قیمتلو اولور زیرا مبیع عزیز اولنجه قیمتی دخی ترفیع
اولونور مراد بو مقامده اشک دیده یه مرتبه دوقیمت ایسه دخی ارزانی او جوز ایدوب
یرلره دوکدک دیکدر غرام عامری عامریر معشوقات عربدن بریدر بابنده مذکوردر
یعنی عشق و محبت عامری که عشاقی انک حبنده نلر چکمشدر غربت معروفدر
وطندن ایرلق معناسنه غربت قارظی غربتر دایمی که وطنه رجوعدن امید کسلمش
اوله ودل برغربت قارظیه وغرام عامری و محنت علویه بنهاد یعنی قلبمی غربت
ابدیه واتش عشق مهلکه و محنت مالا یطاقه ویردی قارظ عنزی خانرسنده
چقوب بردخی خانرسنه رجوع ایتیوب موت وحیاتندن خبر المدی قصه سی
ف • ا • حرفنده قارظ ماده سنده مفصلا ذکر اولنمشدر • وعلویردن مراد آل
بیت رسول الله درکه بنی امیه عصرنده چکدکلری محنت ایله ضرب مثل اولنور
وغرام عامری شدت ایله معروفدر • ف عزیو نعره غزغزه حین موتده نفسی بوغازده
دکلمق ودخی صو ایله بوغازی ایچروکن یا ینقوق غزبال آلت معروفدر خالیا
غزبیل دیدکلریدر • ب • ا • حرفنده بادیران ماده سنده ذکری واردر
ف غرید انقردی معناسنه یعنی نغرم زد شیر غرید انقربجی ارسلان غرد
صوت وغنا ایله سرور یا حزن عروقنی تحریک ایدوب سوقعه کتورمک غرد
البلبل ای صوت وغنی • وکذا الحمام غراره الدایجی خداع معناسنه غره غرابت
خدیعه غرور وغفلت غره ضم غین ایله جبههده اولان بیاضه دینلور غره
جمیعه غرر طبیعت غریزی طبیعی الغریزة الطبیعة والقریحة غرس اشجار
دکمک غراس مثله وغرس اولان شجره دخی دینلور • لئن کانت الایام سولک تبدل
فمن بعد هذا یشیخ غراسک تذبل • یعنی تحقیقا اکر زمان مرادکی مباح ایدوب
سکا ویرسه باغ وبستان مطالبک انواع اشجار و مخضراتیله مزین
ومرتب اولاندن صکره برکون اولورکه اول مخضرات صولوب قورو سه

کوکده

کوکده تبدل ایله تذبل بیننده قلب بعض صنعتی واردر غرس الید انسانک الیله
دکدوکی اشجاره دینلور ودخی انسانک نسله وبر ورده سنه دخی مجازا
اطلاق اولنور من غرس حرس یعنی کیمکه غرس اشجار ایلر کوکدرکه سقی وخدمت
وآفاتندن محافظه ایلیه • ح • ر • حرفنده ذکری واردر • عندی حدایق برغرس
انعمکا • قد مسها عطش فلیسقی من غرسها • یعنی قتمده بجه اویولک حدایقی
واردرکه نعمتک دکمه سیدر خالیا اکا صوسزلق اصابت ایتمشدر من غرس حرس
تمثیلی وزره ای غرس ایلین صو ورسی بیننده ارسال المثل صنعتی واردر ف
غزو عجب معناسنه لکن لا یزال لا نافیه ایله استعمال اولنور یقال لا غزو ای لا عجب
ل • ا • حرفنده ذکری واردر غرث آج معناسنه • ویوم تفوت المرهفات وقد
غرثت • غرثت ویروی السمر وهی جواد • دوز قتال وصفنده در یعنی اول کونکه
سیوف جایع اولدوغی حالده دشمن اتلرندن توکلنور وصوسز رماح اعدا قانی
صوور یلور وسیر اولور • وقد غرثت وهی جواد جمله لری جمله حالیه در حرا عطاش
معناسنه بابنده مذکوردر غرض اوق نشانی • ق • ا • حرفنده ذکری واردر
غراه فایق الحسن محبوبه یه وصفدر وکاهی بیاض معناسنه اندن کومش مراد
اولنور یا غرا غری غیری یعنی ای درهم ودینار سندن غیریسی مغرور ایله
والا بر شکله مغرور اولم جابرکه خطاب دنیا ایراولدی وبو کلام حضرت علی کرم
منسوبدر غرین ارسلان یتاغی او رمادن غریم صاحب دین ستعلم لیلی ای
دین تداینت • وای غریم فی التقاضی غریمها • سین تهدید یا یچوندر یعنی
لیلی بوندن صکره بیلورکه نه شکل دینی مداینه ایلدی وطلب دینده متقاضی
اولان داینی نه شکل غریمدر • قصاص المقده سندنت وتهدیدن عبارتدر
غرما جمعیدر غرم ضم ایله اوذیکه اداسی لازم کلن شی واسر معناسنه
اسیر حب واسیر دین مغرم دینلور بابنده مذکوردر غرار نوم قلیل وهو
شیئدر قلیل معناسنه ومرداق واوقک اوجی وکسکین یری وقلیجک

جالم یری واغری ٭ تدوس افاحیص القطا وهو هاجد ٭ فتمضی ولم تنقطع
علیه غراره ٭ آت وصفنده در یعنی بویله بر فرس که تیزدوق وچابکلکندن
قل قوپرق که خفقت نوم ایله مشهور ایکن اویوه قلری حالده یوه لرینی بصوب
کچر ونوم خفیفلرندن خلل کتورمز ودیده ٭ کماة بنی غراره یعنی اول عسکرلک
جوش وخروشندن شجعان وابطال واهل جنگ وقتال مرعوب القلوب
اولوب دیده لری خواب ایتمدی قالدی غرارین قلیج واوق ٭ کانی لما حل
سمعی نعیه ٭ نصلت بمسنون الغرارین قاضب ٭ قاضب سیف قاطع معناسنه
بابنده مذکوردر غرارین بدلیدر ٭ وکلامده اکتفا صنعتی واردر ای قاضب
وسهم یعنی وقتا که سمعمه اننک خبر موتی حلول ایلدیکو باکه سیوف وسهام
اوجلریله صاغلندم غرب السیف حده ٭ وصارم لو ان ادنیها ٭ للسیف
لم یثلم له غرب ٭ برعزم قطعی که اگر انک ادناسی بر قلیجه اولورسه کثرت
استعمال یا ضرب بولا یا ایله اغزی کدلنز ایدی غرة ای الحسن الجید منا ومن غیرنا
یعنی انسانلردن وغیرلردن کوزل وجید غرة بکنه کبی اول بر شیشه صوقوق وغرارق
حر برسی بره صوقوب مردانی قایما دکمک وغرزت الناقة ای قل لبنها

فصل غ ز

غز الجبیران غزة لا نجمی در غزالی مراد امام محمد
غزالی در غزلان اسی مراد محبوبات اولانین در غزالة افتاب معناسنه م غ
حرفنده ذکری واردر غزیر شدید ایله طوایف عربدن بر قبیله در حالیا بغداد
اراضیسنده ساکن معروف قبیله عظیمه در لو غزنین غزنه دیکلری شهردر
نسبتی غزنوی کلور خراسان مملکتیله هند ما بیننده سنوردر

فصل غ س

غسلین جلود اهل جهنم در باشندن اقن صودر اعاذنا الله
منها والسامعین وسایر المسلمین وهرها قیدزی صوی غسق ظلمت لیل

فصل غ ش

غشوم ظالم کرک غشوم بادر قوردر
غشیت بایلمق غشی قلبی قلب بایلمسی غشاء اورتو غشاوه صیغة
فعل ایله ای غطاء غش شد ایله ضد نصح یعنی بریله قصد اضرار ایله خیانت
وبد مشورت ایتمک اذا نصحت لاحد فلم یقبل منک فتقرب الی الله بغشه یعنی بر
کیمسه نک خیری ونفعی قصد یله مشورت صالح ونصایح نافع ایدوب آنی سندن
قبول ایتمسه سن دخی تقربا الی الله تعالی اکا مشاورة بد ایله خیانت ایله کرعبادت
بر نرکچر بعض حکمادن مرویدر که قیل لراسات الظن فقال ان الدنیا امتلات
مکاره فوجب علی العاقل ان یمتلا حذرا یعنی بر حکیمه دنلدیکه خلقه سوء ظن
ایلدک وسوء ظن مذموم اولدوغن بیلورسن دیدیکده دنیا مکروهات ایله مملی اولدی
بر عاقله واجب اولدیکه قلبنی حذر احتراز ایله مملو ایلیه تاکه اندن توقی ممکن
اوله

فصل غ ص

غصن یکی سوه مش بداق غصص بوغازده طودن
لقمه لره دینلور غصة مفردیدر غصة الم قلبی واندیشة خاطره دینلور حنظلی من
العیش اکل کله غصص ٭ مر المذاق وشربی کله شرق ٭ یعنی زندکانیلکدن
نصیبم بیجکید که بالجمله اجی چاشنیلی بوغازده ایرکیلوب طورمش لقمه لردن واچکید
بوغازده دوکلمش صودن مراد دنیاده قطعا بر راحتم یوقدر دیمکدر ٭ شرق حکند
بوغازده دوکیلن صویه دینلور بابنده مذکوردر

فصل غ ض

غضب انسان وسایر حیوانلرده اخذ انتقام ایچون حاصل اولان تغیر وتهوردر
دینلور غض شد ایله تازه معناسنه وکوزی صنقو ایتمک وصنق کوز غضیض
مثل وعیون غض وغضیض تاکیددر غضارت خصب وزیاده کوکرکلک ونعمت
وسعت غضن آخرنده نون ایله قولق بوکومه دینلور غضون مثله لا امتن
غضنک واسترددن غصبک یعنی قولغکی اول قدر چکرم که بو کچلری آچیله مراد
سکا زیاده کوشمال ویرورم ودخی قوم واقرباکی پریشان وپراکنده ایدرم دیمکدر
غضا شجر حجازیدر که ای دوه اوتلر واتشی غایت کسکین اولغله غضروف
ملایم چینور وایکی اکوب تفلی آتیلور کموک در

فصل غ ط

غطریف السید الشریف والسخی السری الشاب غطاریف جمعیدر غطارف مثله

عطاردن جمیعدر وقوتلو وطوغان یوردیسی عطر فتر صالنمق وتبختر ۶ وعطف
عطاریف کان اکفهم ۶ عرفن الردینیات قبل المعاصم ۶ معاصم جمع معصم در الدن
بلزك کیلان موضعیدر دیلور یعنی شرفا واسخیا طمنه لری که کویا بخچه لری قلیج وقلیج
قبضه لری الده ایکان مواضع سواری بلزجده اقدام یملشلر واکلمشلردر یعنی بتن
تمیزدن اول سیوف ایله مألوف اولمشلردر عطا اوردتو عطس صویر با مموت

فصل غ ف

غفر سدّ فا ایله معیشتدن کفایت ایده جک قدر
دفاره یردخی دیلور برافاره لرکه بلوك کفایت معیشتلریدر ۶ ومنه الغفاره
عفنه الشنانیر غفاره ۶ کتابتر زرد من الدرع یلبس تحت القلنسوة اوحلق
یقنّع بها المتسلح والسحاب ترود أسن الجبل

فصل غ ل

غلایل کومکلر غلاله مفرد یدر ق ۶ ح ۶ حرفنده ذکری واردر غلغل غوغا وغلبه
ولسانیر دوشمك وقهقهه کبك وصوت صراحی وحکایت صوت شراب در دریختن
بجام غلواضمّ ایله اوایل شباب ودرشب از غلواء برنا داد طرب داد یعنی کیجه ده
نوجوان محبوبلر ایله عیش وطرب حقینی ادا ایلدی برنا یکت نوجوان معناسنه
وهرشیئك ابتداء حالنه دیلور بابنده مذکوردر غلوه براوق آتیمی مسافه سنه
دیلور غلوات جمعیدر وتعلیم ایچون اوق آتجق یره دخی اطلاق اولنور در غلوات
ابن معتز بیت معری خواند معتز کناه معناسنه بابنده مذکوردر یعنی بوکناهلك
میداننده تیر دهن کشاده معتز بنك اشو بیتنی اوقودی ۶ فاذا الارض وهی
غبراء صارت ۶ من دم الطعن وردة کالدهان ۶ خفیف بحرندندر یعنی
بالمفاجاة روی زمین سیاه ایکن طعن وضرب رماح وسیوف ایله دوکیلن
قاندن قرمزی بختیان کبی قرمزی اولدی غلّ ضمّ وشد ایله دموردن بوینده
غلّ کسر وشد ایله کدورت وحسد معناسنه غلیان قاینمق غلب قهر معناسنه
ی ۶ ل ۶ حرفنده یلب ماده سنده ذکری واردر غلاب غلبه در اطال الغلابنا
مصدر مفعولنه مضاف اولمشدر اوذی عزم قهر وغلبه سینی چوق ایلدی دیمکدر

غلب ضمّ ایله حدائق غلبا اغصان واشجاری بربرینه متداخل وملتف
باغلر معناسنه غلیل صوسز وحرارت عطش غلایل جمعیدر ۶ اذا دارت
سقاة البیض والسمر بینها ۶ کؤوس المنایا حین غنّی حبیبها ۶ کؤوس وحبی
دارت ایله منصوبدرلر یعنی وقتاکه لا تحرب وقتال مجلس ستیزه ضرب وطعن ایله
تغنی ایلدکده سیوف ورماح ساقیلری اول بزمده جام شراب الامال الموقی
دور ایلدیلر ۶ سقین غلیل الطیر منها موشعا ۶ قراها وهاهات الکماة شهودها
طیورك تشنه اولان ضیفلرین خون اعدادن سیراب ایتدیلر وهای وهوی مقاتلین
بودغوانك شهود عدولید بیت مذکور اذاء شرطیه نك جوابیدر ۶ قراها
غلیلدن بدلدر ۶ غمام ایماض السیوف بروقها ۶ لدیها واذرام الخیول
رعودها ۶ ای هم غمام تشبیه بلیغ بابنده یعنی اول عسکر قره بولوتدر مشابه
که لمعان پرتو سیوف برقی وآتلرك کشنمه سی رعدیدر غلاف قاب غلس تحریك ایله
کیجه قرانکلوغی غلام بنده واوغلان معناسنه غلمان جمعیدر

فصل غ م

غمام بولوت غمامه بولوددن بر قطعه غمائم جمعیدر غم حزن وکربت غموم جمعیدر
ف ۶ غمزه کان معنویدرکه غم الدری زبونه ایتمش اولی ف غمزدای غم کبیدلری بحی
ف غمخوار کی دوستلق ودوستا ایچون غم چکن ف غمخوار بردوستدر که غمکله
غملنه وفرحکله فرحلنه غمض فتح اولا ایله کوز یومق وبرشیئدن مع القصد
تغافل وتسامح ایتمك غمض ضمّ ایله اویقو ۶ ولا من الغمض ما اقری الخیال بر
ما نکره موصوفه در یعنی دوست ومحبوبمك خیالنه ضیافت ایده جك اویقو
دخی بنده برشی بولنمز اولدی یعنی بابی بکا اویقو میسر اولدیکه بلکه دوست
ومحبوبی خیالا خوابده کورمك میسر اولوردی لکن اول دخی یوقدر غمار
دریا صولری غمرات مثل غمار مثل غمره مفرد یدر غمره مثله ۶ وخضت غماره
مدّا وجزرا ۶ یعنی بن دهرك میاه وابحرز طغیاننده ونقصاننده کیردم
وبویلدم مراد غنا وفقر وکرم وسخا یعنی حکیم صاحب تجربه اولمشدر دیمکدر

غم شدت غمرات موت شدایدی موت غد قلیج قنی جمعی اغماد در غمود دخی جمعیدر

فصل غ ن

غنج شکل وهیئت الغنج السحری کسر سینی ایله

یعنی کوکل الیجی واوغورلیجی شکل وهیئت ف غنچه هنوز آچلمامش کل صغیره
السن باکره قیزلرده ومراهق محبوب صبیانده استعمال اولنور غنچه غنجات
انار بستانیان یعنی غنچه هیئتلو وشکللولر وانار مشابه محکولر مراد کنج
محبوبر باکره قیزلر دیکلر غناء بالفتح نفع وفایده معناسنه غنا بالکسر ایرلق
وبرلو یعنی غناء ایرلمق ایرلدی دیمکدر غنّاء شد نونیله یقال روضة غنّاء
جمنی واولی چوق روضهیه دینلور غنیه بالضم کمال الغناء غنیه نعمتدر یعنی
دنیا سرورینک بری دخی نعمت ایله مغتنم اولمقدر ف غنم خصم ف غنوددن
امر غنمق ف غنوده امر غنمش واویوش غنم ضم ایله غنیمت وفایده لا اغنما
بل غرما پیش سده میمونت دعایت میکویند یعنی فایده ایچون دکلدر بلکه
اداء لازمات طربیله ایشلک همایونده دعاکره مشغولدلر وغرید عیش
شاهزاده چون وجوهات خود میجویند وشاهزاده حضرتلرینک مزید
دولت ووفور عیش وعشرتلرین جناب شاهیده اولان دیونلری کبی
استرلو ومتنا ایلرلر حسن تعبیر ایا بندنده غنم تحریکیله قیون معناسنه
معروفدر ف غند ضم ایله جمعیت وغلبه ف غنده اورمجک وسوسماد
واورمجکه مشابه برنوع جکدرکه عقربدن بتر انسانی هلاک مرتبه لرینه
صوقر بولاد غندی یعنی سیف قاتل

فصل غ و

غوانی
جمع غانیه در حسن خلقی سبیل بزک ودرنکدن غالیه وغازه دن وخدمت
مشاطه دن مستغنی محبوبرلر عوض صویر طالمق دقت وتدقیق معناسنده
استعمال اولنور ودریاده اینجو چقرجق موسمه دخی اطلاق اولنور حاصل
غوص یعنی موسم استخراج لؤلؤ الجدن حاصل ومحصول اولان مرواریدی ف
غوطه شام ضم ایله شام مملکتنده کثیر المیاه والاشجار معروف بر نزهتکاه

موضعدرکه جنان اربع دنیانک بری غدا ولنور شعب شیراز سغد سمرقند
ابله بصره • غوطه دمشق • غوایل دواهی یعنی حوادث امور عظیمه جمع غایله در
غول جمع غیلاندر هلکت ودواهیه وسحره اجنه وانسانی اکل ایلر شیاطیندن
بر قسم شیطاندر مشهوری بودرکه اسماندن ساقط اولان شهابدن مخلوقدر اورتنر
واسسز صحرالرده مشاهده اولنمشدر سعلاه دخی دینلور بابنده مذکوردر ودخی
سحره واجنه دن شکلدن شکله وبرلوندن اخرلونه متشکل ومتلون اولان انجاصه
دخی دینلور • ف • حرفنده ذکری وارد را ولئک مثل الغول لا بل غلطت بل مضلو
للغیلان فی تیهه قفر • قبیله مغل وصفنده در یعنی انلر جنس غول بیابانده بر
یوق بو وصفده غلط ایلدم بلکه اونلر واسسز صحرالرده غول بیابانلری دفن وغایب
ایدیجی بر طایفه در من قولهم اضلّه ای دفنه وغیبه • بیتده صنعت استدراک وارد
غور دیب والجوق یرلر وبر شینک کنهی وحقیقتی غورا ونجدا یعنی اشغه وبوقرو
لازال مطاعا فی الغور والنجد یعنی همیشه زمینک الجق ویوکسک یعنی بالجمله اقالیم
وارامده اولان سواکن اکا مطیع اولالر دیمکدر غوالی جمع غالیه در طیبدن بر
نوعدر غوالی قیمتلو شیلر جمع غالی در غوث واغوثاه دیمکدر اسمدر طلب امداد وخلاص
معناسنه ندبا بیتکده ومنفعة الغوث قبل العطب • ع • ط • حرفنده بیان اولنمشدر
غوادی جمع غادیه در صباح وقتنده جمع اولنان بولوتلره دینلور ووقت مذکورده
یعنی یغمور دخی دینلور • متی مثل ازهار البساتین نزهة • وقد شابها غب السماء غوادیا
سما یغمور معناسنه در ای دشها غب المطر حالکونها غوادیا ای ما طرافی اول النهار
یعنی انده حسن منظر جهتندن مراد وامنیه لرجیجکی کوندن آشری وقت صبحده یاغن
یغمور ایله یغمورلنمش انهار وانوار کبی کشاده اولوب کوزللنمشدر • وقد شابها
جملهسی حالیتردر وغوادیا حال متداخله بابندنده غوددن صیغه مجهولی ایله
ترک اولنمش معناسنه • وانی وان کنت فی جنبا الفرات ودجلة • فانی الی
شیراز غودت صادیا • صادیا ای عطشانا بابنده مذکوردر والی شیراز صادیا

کلمه سنه متعلقدر یعنی فانی برکت فی هذا البلد عطشا نا الی شیراز وان کنت
قریبا من الدجلة والفرات فانهما لم یغنیانی من عطشی الی شیراز بشی غوامض
جمع غامضدر خفی معناسنه **فصل الغین** غیث یغوره ذهب
الذین هم الغیاث المنزل وبقی الذین هم العذاب المنزل یعنی رحمت منزل اولنلر
کندیلر وعذاب منزل اولنلر قالدیلر ابناء زماندن شکایتدر حضرت عایشه
صدیقه رضی الله عنها اواخر حالنده بو مضمونده بیت ایله تمثیل ایتمشدر که ذهب
الذین یعاش فی اکنافهم وبقیت فی خلف کجلد الاجرب عیر علی وزن سیر تغییر
اسمدر غیاد یهودیلر غیر ایچون برپارچه صاری نشان ذکر قفتانلری دکرلر
غیله برکمسنه‌یی خدعه ایله تنها بر یره کوتروب قتل ایتمکه دینلور غیل اورمان
م ا حرفنده ذکری وارد غیله شیران جنکی یعنی جنک ارسلانک اورمانی
غیضی براز اجویمکدر یاشکیر وقلتا ایچون در غیض من فیض یعنی چوقدن آز
ای قلیل من کثیر وغیض فیض ابادی پادشاه هست اضافتا ایله یعنی بو قدر
ممالک ونواحی وغرایب موفوره پادشاه نعمتلرینک چوقلغنا دنیه عید جمع اعیاددر
عیدلاه موسیمدر نازک بدنه ولین الاطراف محبوبلر عید کبی فرح یعنی مالک عنقه
ولانت اطرافه مواعید راغبیر عید دانسته یعنی ابتدار وتخوینی بیرام کوننک
عیش ناعم وصفای خاطری کبی عدا ایدردی عید وعید بیننده جناس مضارع
وارددر غیضه اورمان غیاض جمیدر غیضان مثل الهزبر الذی لدا الدرع کاللبد
للیث والقنا کالغیاض هزبر ارسلاندر دینلور موصوف مذکوره استعاره ایلمشدر
وبیت بحر خفیفدن مدوردر وقنا درع اوزرینه وکالغیاض کاللبده اوزرینه
معطوفدر یعنی اول تجمیع کرکنده دیر درع ارسلانلر لبده وعزاف اورمانی منزلرسنده در
لبده ارسلانک اموزنده اولان متراکم صاچه دینلور بابنده مذکوردر غین یاسی

باب الفاء — فصل الف

فاضل صیغه فعل ایلر مصدری فیض در فاکهه یمیش جمعی فواکه در فاضل ومفضول
منعم ومنعم علیه مقتدا ومقتدی فال خیرده استعمال اولنور مثلا مریض
یا سالم دیو یا بر طالب حاجت یا واجدا استماع ایدوب مریض صحته وطالب حاجت
دوای حاجته تفال ایتمک کبی ضد تطیر وتشومدر والفال علی ماجری یعنی بر
شی ایله تفال اولنوب خیره تاویل اولنورسه فی الواقع خیر اوزره جاری
اولور فاحم کومر کبی سیاه فاروق حضرت عمر رضی الله عنهک لقبیدر فاکره فکرت
متفکره یر دینلور ش ع حرفنده ذکری واردر فاعلات رملی از مفاعیل هزج
امتیاز نکند یعنی اجزای رملی اجزای هزجدن فرق ایتمز زیاده غبا وتدقیق
کنایه‌دن توضیحی بو بیله درکه بحر رملک اجزاسی التی کره فاعلاتن دن وبحر هزجک
اجزاسی التی کره مفاعیلن دن لکن ایکی بحرده دایره عروضیه‌دن دایره واحده‌دن
استخراج اولنور ایچون دایره مذکوره‌ده اوتاد واسباب علامتلری تبسط اولندقده
هر بر بحر اجزاسنک تحصیلنده بر معین محل واردرکه اول موضعدن ابتدا اولنور
ایکی بحرک دوری اولدق اوزره اجزالری حاصل اولور پس معنی بو اسلوب آسان
وواضح بر شیئی ایکن مابینلرین تمییز ایده‌جک شعوری بو قدر دیمکدر وبر وجه
آخر دخی بودر که رمل تحریک ایله هر قله یر دینلور یعنی یاپ سکرتمک معناسنه
وبو فعل اهل عسکری یه مخصوصدر وهزج اغانیدن ترنمی جوق وصوتده بر
مقدار خشونتی اولان غنایه دینلور یقال الهزج المغنی اذا ترنم واطرب فی غناء
وبو فعل مطربلره مخصوصدر پس معنی اهل عسکری یه مخصوص اولان افعالی
مطربلره مخصوص اولان افعاللدن مع تباینهما فرق ایتمز دیمکدر وهذا اصوب
خاطر فاتر فقیره وارد اولان بو ایکی وجه‌دن فمن عنده خیر فلاتیک یجل
اشبو اثرک حاشیه سنده ثبت ایلملری مامولدر فایق هر شیئک ایوسی وخیاری
هر هنرکه مزیت واستحکامنده استعمال اولنور فاتک جری فاتر ضعیف
وسست طرف فاتر یعنی نظر ضعیف محبوبلرک اوتجق کوزلرنده استعمال اولنور
ومن حیث الخلقة تطار کوزه دخی دینلور کاه اولور که بو صفتده کوز ملالتلو

اولور چشم اتراك كبى • ن ح • حرفنده ذكرى واردر فاترة العينين ايكى كوزى
صينق • م • ى • حرفنده ذكرى واردر فاخته قمرى • فاش رمح عنز فاش ضعفنى
وكوستكسز مزراق معناسنه فايزة حبشى هرون الرشيد جواريلرينك آدنا سى
بر جاريه‌نك اسميدر كه مأمون خليفه آننده‌ر • ف • فام لون • زنكار فام يعنى
زنكارى لون فاغرة كشاده • وبر نوع طيبدر وانياب للنوايب اليها فاغرة يعنى
ومصايب آنه وليرى اكا آچلمش فاغرة ايله سيجان • س • ن • حرفنده ذكرى
واردر فاصلهٔ كبرى عروض اصطلاحنده درت متحرك آخرنده بر ساكن بلغكم كبى بر
دينلور فاصلهٔ صغرى اوچ متحرك وبر ساكن ولكم كبى بر دينلور فاد • شدّ دال ايله
فرلنا بيجى چون سواد ابه چابك بر مركب فات متعود يعنى چاشود طايفه سى
دنيا يوزنده كمى بر بيمكده آت فاچرايكن اوزرنده يجر يوب بننغ چابكسوار كبى استاد
وماهر ايدلر فاغر اوز بجر بر بوجك اسميدر كه اوزم تكه كنه اولور يتلو الثريا
كفاغر شره • بفتح فاه لاجل عنقود • يعنى هلال قمر برتا منزلنده كوردنكى
كويا بر حريص اوزم فوق ديدركه دهنى اوزم صالقمنه آچمشدر • هلالى اوزم
قوردنه وثريايى عنقود عنبه تشبيه ايتمشدر • وعلى كل حال تشبيه مركب بابندندر
فاتق يقال راتق فاتق يعنى شدّ وحل صاحبى فارد منفرد فاح صيغه فعل ايله
يعنى قوقدى اكثر روايح طيبه ده استعمال اولنور فاقت فقر معناسنه فاقه زمين
يعنى فقر دايمى فالج ال وايق دوشمامق فالج مشكل علاج بيتر اولمين فلج مرضى
فا اغراغراب حروفنا ايله اولان اسما دندر فاقع شديد الصفرة اولان لون
وسديد الحمرة اولان لونلر دخى دينلور • يقال اصفر فاقع واحمر فاقع فاقعة
داهيه معناسنه جمعى فواقع در فارس سكون راء ايله شير اژدها لكتنه دينلور
فارس اسم فاعل صيغه سيله آتلو معناسنه اكثر شجعانه • وصف اولور • آت بيمكده
استاد وماهر اولنلر معناسنه فاجع غرابا لبين معناسنه بابنده بنيات
اولمشدر • فصل فث • فتاك فتك على غفلة قتل

ايلمكه دينلور فتكات شنعاء يعنى قتل فاحش ورسوا • اخو فتكات تشغل
القرن خطفها • من الحس حتى لا يرى الضرب مؤلما • يعنى بر فتاك كه
اخذ وبطشى خصملرينى شعوردن اليقودر بر مرتبه كه قليچ ضربنك المن ووجعنى
حس ايتمزلر تعالى الله من فتكات كلجه كلجه برينك اسميدر بر دفعه شيلانشمر يعنى على
غفلة نهب وغارت واكثر اهلينى قليجدن كيچورمكله اندن تعجب واستعاذه
معناسنه‌در فتيق مسك فتيق كسكين رايحه لو مسك فتش برشى تفحص ايدوب
ارامق فتور ضعف وانكسار فنوت متلاچو الكبى باغيرينك دكشنى سوكمك
فتق ورتق بوزوب دوزمك برتمق وبتشدرمك وحل وشد فتوت كرم فتوح
كصبور اول مطر وسمى • تويل لمن يرضى بعدم فتوحه • الحوت مخباه والهضبة
روحه • يعنى عذاب وبدحاللك اولكمسنه يراولسونكه بغمورسزلك سببى ايله
توفى بولنمد وعندن اولومنه وجان وير مسنه راضى وله مرادا اولان كمسنه
كركدر كه قوت ومعاشنى تحصيل ايدوب مذلت قبول ايلميه ديمكدر • كالرنده
عاجز اولنلره تعنيف ددر حالنا فقير اولان كمسنه يركوننده • من حيث لا يدرى
حاصل اولان قوت وبهاء فوتر دخى فتوح ديدكلرى معناه مذكوردن احذ اولنمشدر
وبو صفتده اولان كمسنه بر فتوحجه دينلور • جايزكه مراد بو معنى اولهر حاصلى فقر سببى ايله
موتر طالب ورامى اولان كمسنه بر ويل اولسون ديمكله • زبرا مراد اولان صاحب همت
معيشتنى سنك خاره دن چقره • فصل فج • فجرت صيغه
مجهول ايله شققت معناسنه واذا البحار فجرت يعنى وقتاكه دوز قيامت
اولوب سواحل بالجمله شق ودنيا اولور بر بر نهر اولسوب بحر واحد قيلنه فج ايكى جبلك
بيننده اولان طريق واسعه دينلور فجاج جمعيدر فج عميق طريق بعيد فجاة
بغتة وغفلة هجوم ايتمك فجفاء واقعة فجفاء يعنى نازلة ذات المصايب
كه موتدن خبر وير فجعه كمنعه او جعه معناسنه اكثر احبا ذموتنده استعمال
اولنور • فجعوا براشبالد وعبيده • وجنوده واشحسبا الفاجع • يعنى اول

شير بيكاري قتل ايمكله اطفال واولاد وعبيد وخدام وتوابع وجنوديني
ايغتنديلر الله تبارك وتعالى كه عزيزدر واسقامدر انلري ايغدنك جزا
وسزاسني ويره مجوع نوم قليل مجوع قنتوزونا ايمك اصلده مبل معناسنه
مجوع يعني عادة عرفت بر. وكل يمين لم تجد كشمالك. ذو يجر بيجام مالك
اي بذل وسخا ايله لوم وتعنيف ايتدكده اكا خطاب ايدوب ديديكه صاغ
الك حددن متجاوز بذل اموال مايل اولدوغي اكا بو عادتكه انكله
مشهور عالم اولوب بلنمشدر وهر دست داست كه جود وسخا ايتميسنك
صول الكه مشابهدر يمين وشمال ميانندده صنعت مطابقه واردر
مراد نشاطا يفرسنك صاغ الي بخيل ايكن صول الي نه مرتبه بخيل اولق كركدر
معناسنه اشارتدر. ذمده مبالغه افاده ايدر. فصل فخ
فخر اوكنمك فخامت اولولق فخذ اويلق فخ شد ايله طوزاق معناسنه
الآن صيدك بر نوعيدر فصل ف د فدان برزاعت
چفتي هر ايكي اوكوزك سوردوكي زمين وحرثدر بر فدان ديلور فدفد باپ
سكرمك وفدفد مطايا را بجداء فديت لترتب من لواعج شوقه.
مراحلها نطوى اذا ازم راحل. مضاعف كردند يعني حادي وعكاملر سوق
مطايا ده اسراع مسابقة مطايا ايچون عادتلري اوزره اشوبيت ايلر ترنم
واهنك ايدرك دوه لرك سرعت مشيلرين مضاعفا ايلديلر. يعني اولديكه
سايق مطايا مطايايي سوق ايتدكده مخصوص لحن واهنك ايلر ايراد ايدوب
اول ترنم اوزدينه دوه لر باشلرين هوا ير ديكوب واوت اوتلمدن قالوب يل
كبي كيدرلر مجربا تدركه دوه لردن بكرمي كون صوسز اولديلري اول
حالده بر صوير اوغراسه لر خوض آب ايدوب باشلريني صوير ايدر مشلردر
معني بيت فدا اوليم اول طبر اغره كه راحل ولكي منزلندن كوچ ايتدكده شدت
شوقندن بالجمله مراحل كامطوي اولور مراد كمال آتش عشقندن بعطر يقي

اوصلده ... [illegible]

ومواضع منازلي شعور ايتموب تعب تزايد وكني حتي ايلمز ديكدر. فصل
ف ذ فذلك يكون حساب. وان الدهر في المعنى حساب. ولبس له
سوى البلواء فذلك. يعني في المثل دهر بر حسابدر وانكا بلادن غيري جمع
ويكون يوقدر يعني افراد مكاسب ومحاصيلنك ارقامي بسط اولنور سه جمع ويكون
ايدلكده كوردرسن كه عقود اعداددن بوددر ده مجرد بالغ بلياتدن غيري بريني يوقدر
حق جمع الجمع موت هادم اللذات در. فذلك الكتاب الكريم يعني بر مكتوب كه حضرت
سليمانك بلقيسه ارسال ايلديكي مكتوب تفصيلنك مجمليدر ايجاز عبارت
وصفنده مبالغه دروردر فذلك شهامت سراسر حشو بودند يعني اولوق
يكونيده باشدن باشه حشو ايديلر يعني اكا بر ميانندده ادقامده اولان صفر ميانه بر
فذ شد ايله سوروردن ايرو كيروده قالان فرده ديلور صلوة الفذ صلوة منفرد
ما الفذ في عقد الحساب بسعيه سيصير سبعه بيت مجرفهم فل كامل ندند
يعني سعي انسانى هر نقدر ضعيف ايسه واداري صاحبي البته جاه ومنصبه
ايرشدر كوريمزميسن كه حسابده واحد عددي چندان ضعيف ايسه دخي
سعي ايدرك ترقي بولوب يدي عددينه واصل اولور وتخصيص سبعه درده
مراد يعني عدد كامل جميع اقسام اعداده واصل اولور ديكدر اما عدد كامل
اولدوغي زيرا عدد زايد يا ناقص يا متساويدر وعلى هذا التي عدد متساويدر
يعني كسوري صحيحي ايله برابردر زيرا الينده كسوردن نصف وثلث وسدس
بولنور كه مجموعي الينده التي عدد متساوي اولدوغي تقدير جبر وليس بعد
التساوي الا الكمال التعبير بر ضم اولنور يدي اولوب عدد كامل واتم حاصل اولو
قيل ولهذا سمي الاسد سبعا لكماله في القوة ككمال السبعة في الاعداد واما جميع
اقسام اعداده جامع وشامل اولدوغي زيرا اقسام اعداد يا زوج يا فرد
يا زوج زوجدر وزوج فرد ايكي عددينده حاصلدر على راسه بر قسم اولمز
فرد بر زوج ايكي زوج زوج درت مجموعي يدي اولور لكن بو وجه اوزره

برکه واحددر عددڭ اولمق اوزره در اما العدد ما کان بصف مجموع حاشیتیه
تعریفنه اوزره بر عدد دڭ اولمسنی قول اوزره وجه آخر زیرا ایدی عدد دنده کم بر
منشأ اعداد اولور اقسام اعداد باسرها بولنور زیرا العدد اما زوج واما فرد
واما زوج الزوج واما زوج الفرد زوج ایکی فرد اوچ زوج زوج دورت زوج
فرد التی و منشأ اعداد بر بیری جمیع اقسام عدد جامع و شامل اولور آیت
کریمه فوائدنده ان تستغفر لهم سبعین مرة فلن یغفر الله لهم منطوق شریفنده بو
اشارت وارد در ای ان تستغفر لهم بجمیع مراتب الاعداد تأویلنده در والله سبحانه اعلم

فصل فاء

فرد و بر جنان نمانك بر نر علمه افرادی جمیعك

سقی الله مثواه ولقاه رحمة ۞ وصوبا بر غصن افرادی بوتدن ۞ صوب یغمور
دیلور بابنده مذکور در بیت رحمت طلبیله دعادر یعنی حق عز وجل بر تربت و جای
اقامتنی آب رحمت و صوب مغفرت ایله ریان ایلسون بویله کم اغصان اشجار
جنان فردوس انکله تازه اولوب بر برك و بار اوله ف فرو کذاشتن ف فرو کذارد
اشعار قودی ف فرو بسته بغلدی ف فرو بسته دم سکوت ایلدی ف فرو رفته دم
بحثنده اولان کمسنه یه دیلور ف فرو شد فوت اولدی دیمکدر ف فرو دست
زیر دست اولنلر ف فرو کشید جای کرد معناسنه ف فرو کش کرد مثلا ف
فرو دستان فقیر و الچق و زیر دست اولنلر خدام و رعیت و محکوم کبی کمسنه لره
دیلور ف فرو تنی تواضع ایتمك و الچقلق کوسترمك ف فرو در بختا شعر دو کد
ف فرو شدن اشعار اولمق از آفتاب بر آمدن تا آفتاب فرو شدن مسخر کردانید
یعنی مشرقدن مغربه وارنجه اولان ممالکی فتح و مطیع ایلدی کاه اولور که عبارت
مذکوره صباحدن اخشامه وارنجه معناسنه ایراد اولنور ف فرو بردن
یوتمق معناسنه ف فرو کرفته استحکام و قرار معناسنه ف فرود نبایند
مسافر تر ابنیه لر دیمکدر ف فرا قارشو و کیرو و بوقارو و مجرد تحسین
لفظ ایچون زیاده اولور و بر نیجه کند و باشنده فوقی سر رشته کار بدست

دور دکار رفرای کذاشت یعنی سر رشته امور یعنی دست دور دکار ده کند و باشنه
براقوب تدبیردن ال چکدی توکلده کنا بردر ف فرا کوش قولاق فرا تحسین لفظ
ایچوندر ف فراهم جمع معناسنه ف فراهم کرفته بر بیره جمع ایلدی فراخور لایق
معناسنه فرا تحسین ایچوندر ف فراخور حال خالکو حالنجه دیمکدر یعنی هر کس
حالنه کوره ف فرا پیش ایلرو یك کام فرا پیش نهد یعنی بر آدم ایلرو بصه
ف فرهنگ قلیج جوهری دیلور ف فرسنك اون ایکی آدم مسافه یر دیلور و دخی
مسافه مذکوره نك هر بر بیك آدم باشنده وضع ایلدکلری نشانه دخی
دیلور ف فرض ضم ایله دریا کمیلری یاناشدوغی اسکله یره دیلور فرض جمعی
فرق باش دیبری ف فرسودن اشنمق و اشندرمق و ایق ایله دیمك و سوکمك
و صولمق و دلمك و اصاغمق و بر نسنه اوزرنه کیجك و اوزدنه مصر اولمق
و نسودکی قوت طبیعت یعنی قوت طبیعتك ضعفی و صولمسی ف فرات ضم ایله
لطلو صو ف فراز یوکسك و اوست و یوقش تخت نو فراز کنبد اعلی باد یعنی
تختك سطح محدب آسمان اولسون حاصلی آسمان ارتفاعنده اولسون دیمکدر
فراز و نشیب اخیال یعنی حیله لرك انواع و اقسامی و ذیر و بالاسی فرتوت
خرف و بوکلمش و عمرینی پیش و فتجه ۞ چنانکه عادت این دوردکار فرتوتست ۞
نداده غم دهد و باز داده بستاند ۞ یعنی بیجه بو فوجه دنیانك عادتندندر
که مال و جاه و بر مدد و کسنه غم و یرور و وبردوکی کمسنه دن و یردوکی
کیرو آلور ف فرجام عاقبت کار دو فایده و آخر ده ایچیلان جام شراب فرجام
در جام جام جام از دست ساقی افعال خود درکشید ۞ یعنی عاقبت
کار جام شهرینه کاس موتی کند و بد افعالنك ساقیسی النده نوش ایلدی جام
و جام بیننده جناس تام واردر ف فرهیب الدهر و عشوه و اکلنجه و سر کشته
معناسنه ف فرهیفته الدهش ف فرهیفتن الدهق و الدامق مصدر در
ف فرهیفته کرد الدادی ف فرهیفته شد الداندی ف فرزانه نظیر و دانش

ف فرزانه مثله ف فرزين آلات شطرنجك برينه فرازين جميدر ف فرزين بندي
شطرنج اويننده برقسم منصوبه در فرزين معرب وفدر وآلت شطرنجدن ايكي
آلتدر فرزيني رهاني ميدانه تسابقده ابتدا قويشده برابر اولوب بعده بري
فرزيني سبقت ايليوب ايكي آتر دنيلور اقرانلره استعاره اولنور فراش فتح وتخفيف ايله
پروانه ونباتاتي چوق موضعه دينلور ن و حرفنده ذكري وارددر فراش
شدّ ايله دوشيجي يعني دوشمه خدمتنه متعين اولان كمسنه فرقدان قطب شماليه
قريب ايكي يلدزدر ف فرهان اشتر وبراق وسغله داد دختران فروذان
يعني شمع كبي يانر بوزلو قيزلر فراق ايرولق ومحبوبدن جدا دوشمك ف فرفر
خفيف معناسنه ف فرفيز كسر ايله الوانده برلونده فرغ اصل نجردن سوردن
دال وبراق وهر اصلك نتيجه سي وتابع معناسنه ف فراخ واسع معناسنه
ف فراخ شاخ وصف تركيبه مراد اوكوزدر زيرا اوكوزك ايكي بوينوزنك
ما بيني واسع اولنقدر ف فربر سموز ف فربر سموز ف فرسته ملك فرار فتح
وتخفيف ايله داير نك ديشنه باقوب ترسنده اولدوغن بلمكه دينلور
يقال فرّ الدابة يفرّ فرارًا اي كشف عن اسنانها لينظر سنّها والجواد عينه فراره
يعني آتو وتجيب آتك هنر ذاتي وكوستروشي ياشنه دلالت ايدر اغرفي
آجوب ديشنه باقمغه حاجت يوقدر بركمسه نك ظاهري باطنينه وحركات
وسكناتي ذاتنده اولان هنره دلالت ايدوكنه تمثيل اولنور فرج عمدن
خلاص اولمق فاضيق الامر ادناه من الفرج يعني امورك زياده تنك وشديد
اولاني غمدن خلاص بولمغه زياده قريبدر نيجه كه اشتدّي ازمة تنفرجي
اثريدر وكلام حكماده از الشدّة اذا تناهت انفرجت ديو وارد اولمشدر
ف فرهنك عقل وهنر وادب ف فرهنكي معلم مكتب ف فروردين ماه
آذار هر فروردين آبستن بدر يعني هر فصل بهار البته فصل شتايه
حامله در بركون اولور كه ولو بعد حين آني طوغرر مراد هر عيشك وهر

منصبك بركون زوالي وغرايبا ولدوغنه تمثيلدر فرنسيه برنجي جانورك الدغي
صيدر فرابس جمعيدر فراهت حذاقت فرّه مثله ولقد هرتنا لذلك فراهة
اغتباطًا كما اهتز تحت البارح الغصن النضر باريح بريلدر كه ماه آيارك يكرمي
برنجي ماه حزيرانك يكرمي سكزنجي وادنجه اسر يعني اغصانه حسن المنظر
باد بارحدن ميلان ايدوكي كبي بزي حذاقت مسرت وحسن حال اولحضرت
علينا يرامالرد وتحريك ايليدي ف فرخ مبارك وميمون فرخ ترين افعل تفضيل در
يعني زياده مبارك وميمون فرخبر باجر وذلك فرقت تحريك ايله فوق وما
جنح الدجا عجلاته من فرق يعني تاريكي شبا نيم شيخ آفتاب باشنا بعرده مراد
كيجه كيدوب كوندز اولدي ديمكدر فرط چوق وحددن متجاوز ديمكدر وقوتلو
واقلو ومبارك وحكمت واصلو ومعتبر ه ا حرفنده ذكري وارددر فرح سرور
فرحة نغمه يعني دنيا سرورنده بري دخي خوش نغم استماعنده سرورا ولمقدر
ف فريدون ملوك عجمدن برينه فروك فتح ايله يقال امرأة فروك يعني ذوجنه
بغض ايديجي عورت فعول بمعنى فاعل يستوي فيه المذكر والمؤنث ح تسون
فروك لا تجيب لخاطب دنيا وصفنده در يعني زوجنه عاصيه وباغضه كه
كندوني تزويج ايلينه مطيع اولمز البته بركون انذن باين اولور من غير عدة
آخر قوجه يه وارر وهلم جرا ن ع حرفنده ذكري واردر فرزدق همام بن
غالب بن صعصعه شعراء محدثيندن شاعر مشهوردر تا بعينه عد اولنور
حضرت حسن بصري نك معاصريدر فرزدقه قطعة من العجين

فصل ف ز

فزع خوف مفزع ملجأ معناسنه بابنده مذكوردر

فصل ف س

ف فسايده ادنوريجي فسيح واسع معناسنه
فسطاط مصر قاهره نك اسميدر وچادر معناسنه ف فسرده صوولمش
ف فسوس مسخره الق وطنز وتشنيعه وقانمق وحيفه دينلور ع اري
بكر فتند جهاني بفسوس ارسال مثل بابندندر يعني بلي جهاني

تمسخر ایله المشلودر ٭ فلك بجنك فسادست تاجداران را ٭ خروس بازی این
بیرد اتماشا کن ٭ امر حرفنده ذکری واردر فسیل رذل وزیوف فسل اوزم اغجی
قلملری که انی غرس ایدرلر فسیل کوچك خرما اغجی فسیله مثله فسطاط بقدر نکسکن
قلالمر فسوق زنا وسایر معاصی وطاعة اللهی ترك ایتمك فساد ضد صلاح بر
بونه معنه دینلور ودخی کون وفساد مسئله سنده ماده ده بر حاصل اولان صورتدن
صکره اندن اول صورت زایل اولمغه دینلور مثلا صوده بالفعل صورت مائیت
زایل اولوب صورت هوائیه یه منقلب اولدوغی کبی اولکی بر فساد ایکنجی بر کون دینلور
٭ من ذا الذی رکب الفساد فسادا ٭ استفهام انکاری ابطالی ایچوندر یعنی اول
فساد اتمر تکبا ولدی واکابر قومی اولدی ایکنجی فسادا ده فاجواب شرطه
داخل اولمشدر ما بین کلمتینده جناس متشابه مستوفی واردر ف فسانر کسر ایله
حکایت معناسنه افسانه دخی دینلور بابنده مذکوردر ف فسان کسر ایله بلکی
طاشی ف فسا یولار معناسنه افسار دخی دینلور بابنده مذکوردر

فصل ف ش

ف فشردن صاغمق وطوکمق بای مصابرت فشرده یعنی صبر قدر
برکتنی وطوکدردی زیاده صبر ایتدیده کنایه در فشل ضعف وجبانت
وتراخی جسم یعنی بدن کوشکلکی فشل کتف ضعیف معناسنه

فصل ف ص

فصاحت لغتده خلوص وعرف عامده حسن عبارت وسلاست
الفاظ وعرف خاصده کلمه ده کلمه تنافر حروف وغرابت ومخالفت قیاس لغویدن
خالص اولمق وکلامده کلام ضعف تالیف وتنافر کلمات وتعقیددن خالی
اولمق ومتکلمده بر ملکه درکه انکله مقصودی نه ایسه لفظ فصیح ایله تعبیره قادر
اولمقدر فصد قان المق فصال انسانك اقرب عشیرتنه دینلور فصیله مثله
فصایل جمعیدر فصیل حایط قصیردر که الحصن اودونده سور البلد ایچروسندن
طرفنده یاطشره قلعه اوکنده اولان تابیه یه دینلور ودلدنافر وفتاکرانا سندن
فطام اولنه فصل الخطاب اما بعد کلمه سنه دینلور یا کلام البینة علی المدعی والیمین

ده اجزا

علی المدعی علیه یا هر حق ایله باطل بینن فصل ایلین کلامه دینلور فصل قوافی
ضرب وعروضنه مخصوص اولان تغییراتر دینلور که اول تغییر حشو بیننده جایز اولمیه
واول تغییر اسقاط حرف متحرك فاکتا ایله اولور مثلا بحر بسیطك اجزاسی مستفعلن
فاعلن مستفعلن فاعلن دربس اخرکی فاعلن دن علت جذ ایله علن ساقط اولدقده
انده فا قالور فع لفظنه نقل اولنور وبو عمله فصل دینلور وبو عمل ضرب یا عروض
بیننده جاری اولوب حشو بیت اولان اجزاده جایز دکلدر فافهم فص یوزك قاشی
فصم قطع من غیر ابانة

فصل ف ض

فضاحت کشف عیوب
ومساوی فض شد ایله مهری یا بر عملی بوزوب اچق وهو الکسر بالتفرقة وفك
ختم الکتاب انفضوا طاغلدیلر معناسنه بابنده مذکوردر فضل زیادت فضول
سوزا دیرتوغی وما لا یعنی کلام وبر کیمسنه عندنده غیرینك ایشنه قاریشق ووکالت
ایتمك فضول عیش کفایتدن زیاده سعت معیشت ٭ ذکر الفتی عمره الثانی وحاجته
ما قاته وفضول العیش اشغال ٭ یعنی کیشی دنیادن قضا ایدوب کیتدکدن صکره
ذکر جمیلی وایو کله یاد اولسی ایکنجی عمریدر هر خیر ایله ذکر اولندیغچه کویا حیات
جدید ایله موجود مثابه سنده اولور خالا که کندونك دنیادن حاجتی قوتی
اولمق قدردر وزیاده سی شغل شاغل لاطایل تحته مقوله سندندر پس عاقله
لازم اولدر که مدت عمرینی موجبات ذکر جمیل اولمق فضایل تحصیلنه صرف
ایلیه کما قیل ذکر المیت بالحسنی حیاة ثانیا فی الدنیا ولا اجمع مال وثروه نك اصلا
نفعی یوقدر فضاله بر شیئك بقیه سنه دینلور فضالة الرحوان نعمت یعنی نعمت
سفره سنك ارتوغی فضالة فراسی یعنی بر تیجی جانوردرلك اولیوب بیدکلرینك
ارتغی

فصل ف ط

فطانت فهیملك فطام رضیعی سوددن
کسمکه دینلور فطیم سوددن کسلمش اوشق فطرت اصل خلقت وایجاد معناسنه
فطر فتح ایله شق وشق ایتمك فطور جمعیدر شقوق معناسنه

فصل ف ظ

فظ انسانده غلظت وخشونت

فصل ف غ

فغفور چین پادشاهلرینه

دینلور فغر اغز اچمق فغر فاه صیغه‌سی فعل ایلدی فتحه وفغرة بالضم فم الوادی

فصل ف ق

فقر احتیاج ؛ فان زدت شیئا عاد ذاک الغنا

فقرا یعنی کفایتدن زیاده بر شی جمع ایدوب غنی ولورسک اول غنا فقره منقلب اولور زیرا اول مالک حفظنه محتاج اولورسن پس اول احتیاج فقر در ومحتاج

و یوخسوللق معناسنه فقیر یخسول ؛ ومن یبذل الساعات فی جمع ماله ..

مخافة فقر فالذی فعل الفقر .. مخافة نصب ایله مفعول له در واخرکی الفقر

خبر الذی در و فالذی جمله سی مع خبره جواب شرط در یعنی کیمکه اوقاتنی

فقر خوفندن جمع ماله صرف ایلر اول کیمسه نک ایتدوکی فعل بعینه احتیاج

وفقر در احتیاجدن فحکن احتیا جر دو سمش اولور فقاع صوبک یوزنده

یعوردن حاصل اولان حبابر دینلور فقاقع جمیعیدر ؛ عقار علیها من

دم الصب نفضتر .. ومن عبرات المستهام فقاقع .. یعنی بر شراب کم عشق قاننک

اوزرنده بر قات قان واردر وحبب دوست جسمنی اریتمش و تن زار اتمش عاشقک

دوکدوکی کوز یاشندن انده حبابلر حادث اولمشدر فقع کمه نک بیاضکه

نقوع شدت لون صفرم فقاهت علوم دینده صاحب علم اولمق فقه علم وفطنت

وفهم معناسنه علم شرایعه غلبه ایلمشدر

فصل ف ک

فکاهت شعم فکاک بر شی عضبا یا نهبا یا اسر اتمش ایکن عوض ایله

خلاص اتمک وادا دین ایله رهنی کیرو ویر المغه دخی دینلور فکاک المرء

فی الصدق محقق .. یعنی کشینک خلاص ونجاتی صدق سوز یلمکده محققدر

وان کان الکذب ینجی فالصدق انجی یعنی بر کمسنه دیرایسه که دروغ مصلحت

آمیزک دخی خلاص ونجاته مدخلی واردر بز اکا دیرزکه اکر کذبده نجات وار ایسه

صدق نجاته کذبدن اقربدر پس علی کل حال وسیله اقرب ایله توسل اتمک

وسیله ابعددن یک اولدوغی مسلمانلردندر

فصل ف ل

فلک سما فلک الافلاک طقوزنجی آسمان که بالجمله عالمه محیط اولوب

سطح محدبی محدد جهات الله اندن اوتهده نه خلا ونه ملا واردر لسان شرعده عرش

اعلا دینلور بالجمله افلاکی بیوم ولیله‌سنده دورتمام ایله مشرقدن مغربه تحریک ایلیت

بو فلککدر امام قشیری ذو العرش تفسیرنده دیمشدرکه یقال العرش الذی هو قبلة

الدعا خلقه ارفع المخلوقات واعظمها جثة وفی الخبار فی بعض الاخبار ان ملکا

من الملائکة قال یا رب انی ارید ان اری العرش فخلق له ثلاثین الف جناح وطار

بها ثلثین الف سنة فقال الله تعالی هل بلغت الی اعلا العرش فقال یا رب

لم اقطع بعد عشره فاتمم العرش واستاذن ان یعود فلک تدویر شمسدن ماعدا

اولان سیاراتک غیر شامل للارض بر فلکلری واردرکه هر بر فلک تدویر

دینلور کواکب سبعه انلرده کالفص فی الخاتم مرکوزدرلر فلک هشتمین فلک

البروجدرکه لسان شرعده کرسی دینلور اهل ارصاد قتنده بذاته غایت بطی الحرکه

ومقدار حرکتنده اهل هیئت ساذجه اختلاف ایتمشلردر بعضلر دیدیکه

التمش التی سنه شمسیه والتمش سکز سنه قمریه‌ده بر درجه قطع ایلر و بعضیلر

قولی یتمش سنه شمسیه‌ده بر درجه قطع ایتمسی وتیره دن و بطلمیوس رصدنده

هر یوز سنه شمسیه‌ده بر درجه قطع ایدوکی تحقیق ایتمشدر والله سبحانه

وتعالی اعلم پس قول اوله نسبته یکرمی اوچ بیک یدی یوز التمش سنه‌ده وقول ثانی

اوزره یکرمی بش بیک ایکی یوز سنه‌ده وقول ثالثه بنا اوتوز التی بیک

سنه شمسیه‌ده حرکت خاصه سیله بر دفعه غربدن شرقه من النقطة

الی النقطة حرکتی اولمش اولور وبطی کردن زمین حرکتی بطی فلک هشتمین

بمودند فقره من بوره تفصیل مذکوره اوزره مبتنیدر مراد قطع مسافه موعوده ده

زیاده تماهل وتماهن ایلیوب آنی سورنده دیلر معناسنه تمثیلدر یعنی طی

مسافه‌ده فلک البروج حرکتی کبی حرکت بطی کوستردیلر تشبیهده غلو

ومغالات بابندندر بطی وبطی میاننده جناس محرف صنعتی واردر

فلک اثیر کره آتش فلک اثیر هم از شره یعنی ارتفاعده کره آتشه برابر اولدی

مراد برابر در دیکدر فلك ضم ایله کمی مفرد وجمعه اطلاق اولنور فلاحتا کبجیلك

فلزات جواهر زمین کومش والتون ونحاس وباقر وموميا ودمود وفولاد وذيبق

وغیرها فلاسفه مجرد براهین عقلیه ایله حکم ایلین قدماء حکما کبی احکام نقلیه شرعیه

اعتبار ایتمشلردر فلسفه مفردیدر فلسفی نسبتدر فلسفیات عقلیات مجرده

اوزره بنا اولنان علوم ولتهیلنهم اهال الفلاسفه محظورات الشرایع انذار

وتهدیدیدر یعنی طایفه حکماء فلاسفه احکام ممنوعات شرایع حضرت انبیایی

صلوات الله علیهم ترك وعدم اعتبار ایتدکلری کبی کندولری دخی ترك وعدم اعتبار

ایدرز فلاخن طاش اتدقلری آلت صپان معناسنه سنك فلاخن صپان

طاشی فلذة القطعة من الکبد ومن اللحم ومن الفضة والذهب جمعی افلاذدر وکوزه

ارض یعنی معادنده اولان معدنیات فلاح انسانك حاجتنه واصل اولق فوز معناسنه

وبقاء ونجاة فلته بغتة وفجأة معناسنه ومانحن من ینظر فلته یعنی بز انلردن

دکلوزکه وقت فرصت کوزدلر فلا فلاته تخفیفا ولمشدر وطوش مملکتنده

بر موضعك اسمیدر فلات اوتسز واستسز صحرا فلوات جمعیدر فلج ظفر ونصرت

باول جام دوستکامی دوقر سلطنت بیشین دست فلج در شطرنج مغالبت

مملکت کرمان از مستخلص کرد انید جام دوستکامی برکمسنه مجلس شراب کلدکده

اکا ابتداء صونلن جام شرابه دینلور بابنده مذکوردر یعنی برتم دوقر سلطنتك

اول سوریلن پیاله سنده بیش از دست ظفر ونصرتی شطرنج مغالبتده

مملکت کرمانی فتح ایلدی مراد اوایل جلوس وابتداء سلطنتده مملکت مذکوره نك

فتحی کما میسر اولدی دیمکدر فلج استرخاء احد شقی البدن یعنی انسانك بر طرفی

طوتماموق وحرکتدن قالمق جایزکه فقرهده دست فلجدن مراد بو معنا قلوب

ادنا عسکر یا خود بلا حرکت برحال ایله فتح وتسخیر ایلدی دیمکدر کما یلوله

والاول اصوب واظهر فلق سکون وسط ایله شق معناسنه فلق تحریك ایله

صبح وفجر وروشنایی فلق صبح شق فجر وشوق روشنایی روز واقل نهاد

شرعی ﴿لقد تبسم ثغر الصبح من فلقه﴾ یعنی صبحك دهنی یا اسنانی جای یا نجاده دن

تبسم ایلدی مراد صبح اولدی دیمکدر وایکی دیرما بینده الجوز مینه دخی دینلور فلق

کسر ایله داهیه معناسنه فلق جمیدر دواهی دیمکدر ﴿اطرفا فارس ابناء الملوك هم

من الجموع جموع تزدهی الفلقا﴾ یعنی فارس مملکتنك اولو وسیدلری که بالجمله کابر

عن کابر اباعن جد ملوکدر ترك عسا کردن بر عسکره مالکدر که دواهی عملترندن

ابطال وادعالرنده کاذب ایدیلر فلس فتح ایله سقوره کاهی مطلق اقچه یه اطلاق اولنور

﴿چونکه مصعد کنم بام فلك آه خویش﴾ ﴿قرص معیراذ وفلس مکلس کنم﴾ قرص معیر

مراد آفتابدر یعنی وقتا که دود آهمی بام فلکه چقردم خالص العیار افلاك

قرص شمس دود آهمك نوره ایله صونمش سقره دونر مراد دود آفتاب مظلم ایدر

دیمکدر من اعز نفسه اذل فلسه کیمکه نفسنی عزیز ایدرسه مالینی ذلیل ایدر مراد بذل

مال ایله عز نفس حاصل اولور دیمکدر پس بو کلام حکمت فرجامك مفهومی ومن

اعز فلسه اذل نفسه دیمکدر

فصل فن

فصل فم

فم اغر

فنا کسر اول ایله بلدك طشره اطرافی واخر عمارتی فناء شهنشاهان بالجمله

ملوکك ملجا وجای پناهی دیمکدر فن شدت نون ایله حیله واویون وکوزلعلق

ومکر وآل ودل سوره ملك چرفن زد یعنی ز لسان سوره ونزلاف اوردن فنون

اسالیب یعنی درلودرلو اسلوب الجنون فنون یعنی جنونك درلودرلو اقسامیدر

یا کرز وال عقل دکلدر بلکه ذوو العقول ارباب تصورات وتصدیقات

ومهره ترتیب مقدمات کلیات وجزئیات واردکه افعال واقوالی اصحاب عقول

سلیمه واهل قریحه مستقیمه قتنده جنون عدا ولنور وکثیر ماهم فنطاس

کمی کوپ دریا مسافرتنده ایچنده صوکوترلر فنك تحریك ایله بر نوع دابردر

پوستی جمله حیوانات پوستندن اظرف واشرف واعدلدر انندن ملوك

وکبار مخصوص فروه لر بایرلر واکل لحمی بالجمله امزجه معتدله یه صالحدر

لغت عربیه ده فنك قرلغی فرلغ دابر مذکوره نك اولدوغی موضعك

اسمیدر بابنده مذکوردر یعنی قرچه قرلغی قنقدی معروفدر کاه اولور کرسنا
طایفه‌سنك حیابرینی اکا تشبیه اولنور ما یخرج فیه ده واقع اولمشدر و لهذا ذکر ترك
ارتکاب اولندی • ن • اه حرفنده ذکری واردر **فصل ف و**

فوج جماعت فؤاد قلب فواره منبع آب و چشمه سار اصلده جوشیجی معناسنه در
فوارتی دمع تبعنه واضافته کونیاشنك ایکی چشمه ساری فواقع جمع فقعه
کمه معناسنه فواقح جمع فاقعه در داهیه معناسنه یعنی دواهی فوا غر
فوه مثله الظلم و ثغر کم و فوکم راح و فواقح نوابل ظلم فتح ایله در یعنی پرتو
اسنانکز شراب و اسنانکز سفنیکه و دهنکز خوش بها دانتده لف و نشر
مرتبدر فوه فتح ایله سعت فم و قیرماز آهنك در شاخسار چنار و بید آهنك
۹ وحماء الغلاظ یضیق فوها • بما فی الصدر من صفة الغرام • هم بصبح هم بشام
صنبر صدور دن تخفیف در سینه‌لر معناسنه و حماء که فتح صاد ایله در مراد
جنس صد داولر یعنی قیرماز کوینده شاخسار چنار و بیدده قلوبده
اولان حب مفرط و حب محرق سببی ایله حاصل اولان غما و حرارت
شدیده کبی فی المثل اول حماء غلیظ ایله تلفظ اولنور سعت فم اکا
کنجایش اوله من مصدوقی اولان بیت مذکور ایله روز و شام آهنك و ترنم
ایدرلر فواضل نعم جسیمه یعنی عظیمه ما • فواضل نعمه صوبی ذیرا حق سبحانه
و تعالینك محض نعمه جسیمه سندندر فودك فتح ایله باش قللی معناسنه
اصلده باشدن قولاق طرفنده اولان صاچدر غصن الشباب غص الشباب
فلم یعد • ذا خضرة اذ کل غصن اخضر • قد اورقت عهد الخیام و اعشبت
شعب الرحال و فود راسی اغبر • اذ ظرفیت ایله سضوبدر عاملی فلم یعد در
یعنی فصل ربیع اولوب بالجمله اغصان اشجار تکرار کوکروب نشو اولدقده
وقتده بنم غصن شبابم کیجمش شبابم اغصانی اکلیوب تکرار کوکروب نشو نما
بولمدی و قتده حالا کوج و سفر خیمه‌سنك عمودی ییرا قلبندی و بکی.

اوتلندی

اوتلندیی و یتیلندیی و باشمك صاچی بوزلندی و بیاضلندی سنك کچر و سفر
ایتحال موسمیده هان یول ایری بولده کرکدر • انی سلوت من الشباب کما سلا ذی
غیری و لکن للحزین تذکر • یعنی بن کنجلکدن غیریلر کبی تسلی اولمشمدر زیرا زوال
شباب و حالت پیری عامدر و البلاء اذا عمت طابت لکن حزین ایچون کیجمش اولان
عیشی یاد و تذکر ایتمك عادتدر و لهذا عهد شباب یاد ایدوب اغلرم فوح رائحه
طیبه‌نك قوقماسی فوق ضم ایله توالی یعنی یهلم تقول رمینا السهم فوقا ای شفا
و اوق کزنز دیلور فوقر مثله تقول فقت السهم یعنی اوقك کزینی قیردم فهو سهم افوق
ای مکسور موضع الوتر منه • ب • ر • حرفنده ذکری واردر فوت موت و کچمك
روز یکشنبه یازدهم شوال فوت حاشه در تصحیف شد • یعنی تاریخ مذکورده فوت
ادراکیه سی مصحف اولدی یعنی فوت اولدی فوت کلمه سنك تصحیفی فوت اولدی
ظاهردر فولاد بولاد دیکلری دمور در دم فوط لغت سندیر در برلباسدر که سند
ولایتندن جلب اولنور نسا طایفه‌سنك اورتندکلری فوطه اندن مأخوذدر
نوط کصرد جمیددر • ن • ا • حرفنده ذکری واردر **فصل ف هـ**
فهرست اول کتابدرکه انده اسامی کتبی قید و جمع ایدرلر دفتر مقوله‌سندندر
فصل ف ی فیف ارض مستویه و اسعه و صوسز واسع صحرا فیافی
جمعیدر فیل معروف دابه‌در و آلات شطرنجدن ایکی آلتك اسمیدر فیالت رای
اضافت ایله یعنی ضعف و خطاء رای فیروزج پیروزه طاشی معربیدر فیروزه کوه
بر موضعك اسمیدر • ف • فیروز مظفر • ف • فیثاغورث حکما قدمادن بر حکیمك
اسمیدر فیلق فتح ایله جیش عظیم • فی فیلق من حدید لو قذفت به • صرف الزمان
لما دارت دوایره • یعنی تماماً کوك دموره غرق اولمش عسکر ایله کیدیکه اکر اول
عسکری حوادث و نوایب زمانه اوزرینه براقجق اولورسك انی عملندن الیقویوب
دایره‌سی دونمز اولور

باب القاف • فصل ق ا

قابوس کیکاوسك اسمیدر معرّب اولمشدر قاضی معروفدر لغت ده حاکم
معناسنه‌در حاکم شرع غلبه قلمشدر قاضئ فلك مشتری یلدزیدر قاره
سیاه قاضب زیاده کسیجی قلیج غ ره حرفنده ذکری واردر قارعه داهیه
جمعی قوارعدر وروز قیامتدر دینلور قاهره مصر شهری قانون قاعدهٔ مضبوطه
وبر معروف سازدر وابن سینانك طبده قانون الشفادیو بر مشهور کتابك
اسمیدر ؎ کز دست شفا گذشت کار قانون یعنی عمل قانون شفا دست علاجدن
کیچدی وچقدی یعنی معالجات قانون شفا علاج ایتمکدن عجز کوردی وقالدی
برایش نعوذ بالله تعالی الدن چقوب تدبیری ممکن اولمدوغنه تمثیلدر قاید
یدیجی قاید لشکر سرعسکر معناسنه قاطبة جمیعًا معناسنه‌در قاآن اولو
پادشاه شهنشاه معناسنه یعنی شاه شاهان لغت خوارزمیه‌دردر قاآنی
پادشاهلق فرمان قاآنی یعنی فرمان پادشاهی قاف کرهٔ زمینه محیط بر جبلك
اسمیدر معروفدر قادمان طشره‌دن شهره قدوم ایلینلر قادم مفردیدر قرظ
تحریك ایله اشجار حجازیه‌دن شجر سلم اوراقنه دینلور مأکل ابلدندر قارظ سلم
یپراغنی دوشوریجی کمسنه‌یه وصفدر قارظی مراد عنزه قبیله‌سندن عمرو بن
رهمدر غربت قارظی یعنی غربت مدیده وغیبت ابدیه اصل مورد بودرکه
عنزه قبیله‌سندن ترك بن عنزه وعمرو بن رهم مذکور معا دوه‌لر ایچون
قرظ یعنی اوراق سلم جمع ایتمکه کیدوب بر دخی خانه‌لرینه رجوع ایتمیوب حیات
ومماتلرندن خبر النمدی بر کمسنه خانه‌سندن غربته چقوب تکرار خانه‌سنه
رجوع ایتمامسنده لا آتیك او یؤوب القارظان دیو ضرب مثل اولندی
؎ فرجّی الخیر وانتظری ایابی اذا ما القارظ العنزی آبا بیت تمثیل
مذکور اوزدینه مبتنیدر زوجه‌سنه خطابا بیوب دیرکه بنم سکا رجوعمی امید ایله
وکوزت اول زمانه دکه قارظ عنزی خانه‌سنه رجوع ایلیه تعلیق المحال
بالمحالدر وبیت ارسال المثل بابندندر قاقم بر بیاض جانوردرکه پوستندن

کورك یاپرلر قاقمی یعنی فروهٔ قاقمی وسفید قاقمی اطراف تلادل ووهاد لباس
قاقمی بریده یعنی دیرلر والحق وادیلری قادبوریدی لباس قاقمیدن مراد قادر
قالب بدن قانی قرمزی قاره قبایل عربدندن بر قبیله‌درکه رماة ایله یعنی
تیر اندازلق ایله مشهوردرلر وحماة رماة عرب که قاره را غرض ناوك تعدیع
ساختند حماة رماة عربدن مراد عساکر مصریلردر یعنی اول حماة رماة مصریانی
که تیر اندازیلکده کماندارانِ قبیلهٔ قاره‌یی نشانهٔ تیر تغییر ایتمشلردر معنی
عسکرینك ضعیفنی سهام مصیبت ایله هلاك ایلدیلر مراد لقد انصفت القارة
من راماها تمثیلنه اشارت ایله مصریلری مدح ایتمکدر وتمثیل مذکور ق
حرفنده مشروحدر قارورة شیشه قارورات نفط یعنی نفط قرابرلری قاع
ارض مستویه قابیل حضرت آدم علیه السلامك اوغلیدرکه برادری هابیلی
بغیر حق قتل ایلدی قاصم قاطع قاسم قسمت ایدیجی قاسیت صیغهٔ فعل
متکلم ایله تعبت وتحملت معناسنه قابل هندوستان مملکتندن کابل
دیدکلری شهردر قاذورات انسانك اجتناب ایلدوکی انجاس وغیری جمع
قاذوره‌در قاطف یمزه وانك کبی دوشوریجی مصدری قطف‌در قاطفا
جنی الجنتین ایکی جنتك دوشرلمکه بالغ اولان اثمارین دوشوریجی اولدوغی
حالده قاذف شاتم اکثریا زنا ایله شتم وبهتان ایدیجی وصف اولور وبر
شیئی ال ایله ایتیجی‌یه دینلور قافل وطنه رجوع ایدیجی مصدری قفولدر قافله
کاروانه تفأل رجوع ایله کاروانه قافله دینلدی

فصل قب

قبلا قاآن ابن تولی بن جنکزخان برادر منکو قاآن‌در قباح قبیح وچرکین
قبا قفتان دیدکلریدرکه اوکی کریبانندن دامنه واربنجه آچق اوله جامه
وپیرهن اوکی بتوشك اولان لباسدر خیاط دوزکار دبالای هیچ کس
پیرهن ندوخت کر آخر قبا نکرد یعنی دهر خیاطی بر کیمسه‌نك قامتی برکوملك
دکمدی که آخر الامر اول جامه‌یی کریبانندن دامنه واربنجه شق ایدوب

اکا قفتان ایتدی مصیبت زده لر وقت مصیبتده جامه لرینک اوکنی باشدن
آیغه وار بجه شق ایدکلری اشارتدر زیرا پیرهن اول هیئته کیر بجه قفتان
صورتن باغلر حاصلی دورکار کیمه بر دولت ویردیکده دونوب هزار ستم ایله اول دولتی
صورت عذاب ومذلته دوندرمه‌دی دیمکدر ونعوذ بالله تعالی من الحور بعد الکور ف
قبا دون قفتاندیکی ویرزی معناسنه ف قبای کاغذین کاغددن جامه که عجمده
متظلملر کیوب پادشاهه قارشو آشنه یاقرلر قبض طبیعتده وتقنلغی ویبسی
الوب تسلیم ایتمک وبر شیئی آل ایله دوتمق وعلم عروضده جزؤده حرف خامس ساکن
حذف اولنمق وبحر طویلده قبض یعنی مفاعیلن دن یا ساقط اولوب اندن
مفاعلن قالمق ممدوحدر دکن شعر حسن فیه القبض قلیح وصفنده دن
وقبضه سنده آل ایله قبض اولنمغه تعبیر در یعنی بحر طویلده بر موضعده
مصرع شعر دکدانده علت قبض حسن ممدوح قبل شتابا وصبغر نعل ایله
بوس ایلدی دیمکدر مصدری تقبیلدر قبه کنبذ قباب جمیعه قبیله
بربابا نسلندن اولان جماعت ناس قبایل جمیعدر قبس مقباس اشددن
بر شعله خرج تبغی قبسا فجمع نبیا مقدسا اصل کلام حضرت موسی علیه
السلامه واقع احوالدن عبارتدر پس وطندنه فقیر جقوب دولتلی صاحب
ثروه رجوع ایلین کمسنه یه ضرب مثل اولندی قبل جهت قبله قبقب بطن
یعنی شکم چندین حیوان را بیکناه برای لذت قبقب عرضه مرهفات کردن
از لوازم قساوت الخ یعنی بو قدر حیوانانی لذت شکم تحصیلی ایچون بیکناه
معروض سکین ایتمک قساوت قلب ورذایل اخلاق ذمیمه لوازمندن معدود
اصطیادده مبتلا اولمغک شومیتی وذمنده دن قبرض اول وشدتانی ایله
بر قسم ضعیف قوشجغزدر قنبر دخی دینلور ه یا لک من قبرة بمعمر خلالک
الجو فبیضی واصفری ونقری ماشئت ان تنقری ه قد ذهب الصیاد عنک
فابشری ه ورفع الفخ فماذا تحذری ه ابیات مذکوره مشطور رجزدندر کم

هر بر مصرع شکلنده اولانی بر بیتدر ای یا سعد تعالی لقبرة فانزاوا ان ات
تخضرهنا خاصلی ای معمر نام موضعده اولان قبره وقتک سعیدا ولسون
که پرواز کاهلر سکا خالی اولدی پس مراد ایتدوکک یرده یومرطله ویومر جمرا
ونصوبت ایله واستدوکک موضعده التقاط حبوبات ایله سکا بشارت
اولسونکه آوجی سندن دورنغی دفع ایدوب کیتدی دخی ندن حذر ایدرسن
لابد من اخذک یوما فاصبری لکن صبر ایله وقتکی کورت بولا یبالی کلمه
برکون اولورکه صید اولورسن زیرا دورکارده امنیت برکیمسه یه ممتد اولمشدر مثلا
بر ضعیف وناتوان کمسنه محکوم ومجبور ایکن مانع وعز احمدن خالی اولوب کندو
باشنه آتوب دوتوابیسه واوکی خالی بلمیوب بجاوز حدایله لا یبالی آل وآیت
اوندرسه اکا تمثیل اولنور ف قنطرغاد بیدن جزودان اکثر عجم طایفه سی یابلونر
اصوف اوفی توفکاری اکا قورلر قنطرغاد خی نون ایله لغتدر بابنده مذکوردر
م قبالق تیموردن توقت ایچون باشه کیجک تمدم قبان وزن ایدجک آلتدر عربی مبدر
قرسطون دینلور م قبق معروفدر قوروسنک ایچنی بوشدوب اوق نشانی
ایدرلر وایچنه شراب قورلر سبودیکلری بیه کدن کرد تیراندازان که هنگام کشاد
تیر قطب تیر چرخ بکوب را برصفت قبق میشکنند کوندم کاف عربیله شجیع
معناسنه فقره مرقومه نک لغاتی بابلرنده مذکوردر حاصل معنی طایفه
مذکوره نک کرنده شجیع تیراندازلری وقتاکه تیره کشاد ویرهلر فلک
عطارد قطبنی قبق صفت پاره ایدرلر عجم واو ذوبکی لا ایشلرینه صرف
باشنه قبق بند ایدوب آت توشرق اکا اوق آتارلر بونده مراد اولنور قبه
الاسلام مراد شیرازدر قباط بغداده تابع سرمن رای شهرنده بر ناحیه در
قتام غبار دوتوزه ه حرفنده ذکری واردر

فصل قات

فصل قنح

م قتغای منکو قاآن ذوجه سنک اسمیدر
قحبه فاحشه عورت قحاب جمیعه قحبه رعنا یعنی جفاکار وآغر

سوزلو قحبه‌ده حالیا رعنا ممتاز معناسنده استعمال اولنور بحقف کسر ایله
سفسی وکاسه‌سر مخوف جمیعدر غلا ایله ادراعه وکووسر. نحوف عداة والجمع
شمول. یعنی کیجک لباسی زرخلریه وجام شرابی دشمنک کاسه‌سریه والیجک
شرابی سیاه قاینده لغات نقرات هربری بابنده مذکوردر. شمول فتح ایله شراب
معناسنه‌در. فتح ضم وشدایله قلیل الحیا کیمسنه‌لره دینلور   فصل قد
قد قامت معناسنه فارسیده تخفیف ایله استعمال اولنور. قدود جمیعدر
کواعب اتراب عرضن قدودا. بر سنرده عرض اولنمش بر بوینده هنوز باره
کلمامش خرما اغجلری وصفنده‌درکه هنوز نعمه‌یی قبرمش هم سن وبک قامت
محبوبلر قنبرلره تشبیه‌در یعنی هم سن محبوبلر قد وقامت عرض ایلدیلر قد حلب الدهر
اشطره زمانک تماما سودنی صاغمشدر یعنی مکیده مجرب امور عالم جهاندیده
وبارکشیده وگرم وسرد خورده کیمسنه‌لره ضرب اولنور ومعنی تمثیل اتن حرفنده
ذکر اولنمشدر. قدر فتحه تحریک ایله تقدیر وتفصیل الهیه ومقدار معناسنه
قدر صیغه فعل ایله یعنی تدبیر ایله حالی تعیین ایدوب برقراره قودی
وما النصر الا من عند الله لنا اقدره لا لمن اقتدر. اولکی بناء مجهول ایله اقداردن
ایکنجی بناء معلوم ایله تقدیردندر. یعنی خاصه حق سبحانه وتعالیدن
نصر اول کیمسنه‌یه اولور که انی صاحب قوت وقدرت وذو توفیق ایلیه
اکا اولمزکه عقل وتدبیرینه مستند اولوب تدبیر امر ایلیه. قداحر ومتقدم
جقمق وچقمق طاشی. زند حرفنده ذکری واردر. قداح شدایله اتش فتنه
وفساد یاقیجی بر وصفدر. یعنی سوزاننده اتش فتنه. قدح بالکسر یلکسز
ودمرینسز اوقدر دینلور. قداح جمیعدر. قدح معلی میسر یعنی قمار اوقلرینک
یدنجیسنه دینلور برکیمسنه اقرانندن زیاده صاحب نصیب واوفر حظ
مکانزا [?] ولعب بخت واقبال اولورسه صاحب قدح معلی وحاوی
قدح معلی دیو وصف اولنور. وبونک اصل معهودی بوبلردرکه زمان

جاهلیه‌ده

جاهلیه‌ده یلکسز ودمرینسز اون عدد اوق دوزوب انکله قمار اوینارلردی
شویله‌که اولکی اوقک اسمی فذ ایکنجینک توام اوچنجینک رقیب دردنجینک حلس
بشنجینک نافس التنجینک مسبل یدنجینک معلی سکزنجینک منیح طقوزنجینک
سفیح اوننجینک وغد دیو تسمیه وتعلیم ایتمشلر ایدی بش اون کیمسنه جمع اولوب
بردوه اشترا وذبح واتی یکرمی سکز حصه ایدرلردی. ومذکور اوقلرک اولکیسنه
برحصه وایکنجیسنه ایکی حصه واوچنجیسنه اوچ حصه ودردنجیسنه دورت
حصه وبشنجیسنه بش حصه والتنجیسنه التی حصه ویدنجیسنه که معلی ایله بنا مدد
یدی حصه تعیین وعلی هذا التقدیر یکرمی سکز حصه تماما استیفا وتعیین
اولندقدنصکره سکزنجی وطقوزنجی واوننجی برکه منیح وسفیح ووغد ایله بنامدد
اجقدر قالوب انلره برشی تعیین اولنمز ایدی. بعده سهام مرقومی بر بسنه [?] ایچنه
وضع وبر امین وعدل کیمسنه یرویروب اول دخی الینی اول قاب ایچنه تولکی ادخال
واوقلری تحریک وخلط ایدرک هربرینی بر بر اول اون کیمسنه‌دن برینک اسم
ورسم وطالعی ایله تسمیه ایدوب اخراج ایدر ایدی. پس سهام مذکورده علی التعیین
هرکیمه نه چقر ایسه اول سهمه متعین اولان حصه‌یی اکا ویررلر ایدی. مثلا اکر فذ
کلورسه صاحبنه برحصه وتوام کلورسه صاحبنه ایکی حصه ورقیب کلورسه
اوچ حصه وحلس کلورسه صاحبنه دورت حصه ونافس چقرسه بش حصه ومسبل
چقرایسه التی حصه ومعلی کلورسه صاحبنه یدی حصه ویررلر ایدی
واسم وطالعلرنه قداح منیح وسفیح ووغد چقن کیمسنه‌لر حصه‌دن محروم
اولدقلرندن غیری ذکر اولنان دوه‌نک قیمتنی انلره تغریم ایدرلر ایدی
پس قضیه مذکورده قدح معلی صاحبی جمله‌دن زیاده صاحب نصیب
واوفر اولدوغیچون ذکر اولندوغی اوزره مبخوت ومقبل اولان کیمسنه‌لره
وصف واستعمال اولندی. یابی القداح اذا جمعن تکسرا. واذا افترقن
تکسرت افرادا. امورده اتفاق ایتمک لزومی وانفرادک محذوری ولدی عنده

تمثيلدر يعني وقتلر وقتا كه برادير جمع اولوب بر سنده وبر دستده اولالر
ذو دباذوايله قبيلهلرك احتمالي ولزاما بر بريندن جدا ومتفرق اولسهلر
انلري بر بر بر براوشتوقتير معنه قادر اولور نجنكزخان آخر عمرنده اوغللري
جوجي وجغتا واوكتا وتولي يي برادير جمع ايدوب حضورلرنده تير تركشندن براو
چقردي وايني في الحال ايكي پاره ايلدي بعده بر نجه عدد اوق چقروب بر برنه
ضم وبر دسته اوقلر باغليوب انلره خطاب ايدركه بو دستهاوقي سزلر
شكست ايديكن مجلسده اولنلردن بر فرد اول دسته اوقي شكست ايتمكه قادر
اولمدي پس ديديكه اي اوغللر اكر بندن صكره اتفاق ايدوب بربريكزه مظاهرت
واطاعت ايدرسكز بو شده اوقلر كبي بر فرد اوزريكزه غلبه ايتمكه ملككز عظيم
اولوب دست نصرتكز طويل الباع اولور اما بربريكزه عداوت وتنافس ايله
اختلاف وافتراق ايدرسكز بو سهم منفرد كبي عن قريب ضعيف ملوك سزلره
بر يبر غالب اولوب جملهكز هلاك وملك وسلطنتكز منقرض اولور ديو انلره
حكيمانه وعظ ونصيحت وتوصية محافظهٔ امر ملك وسلطنت ايلدي
قدح فتح وسكون ايله بر نيك عرضنه طعن وعيب ايتمك قدح تحريك ايله
اناء من الخشب وپياله شراب جمعي اقداح در ومن القداح اقداح فرقت
خطاب ساقيه در زمن ظرفيت اوزره منصوبدر يعني چيچك موسمنده جام
پياده ايله قداح نارنج اغاجنك چيچكي قداح مثله اكر جمر تازه ومسكن
دمست قداحي مر ابدين ثري از ديده ارغوان افتد يعني اكر جمر قداح چيچكي
تازه ومشكبودر لكن غربتده اني كوردكجه شيرانخاطرم كلوب كوزلرمدن خون
ارغواني دوكيلور بونده ارغواندن مراد قرمزي قاندر وشيراز باغلرنده نارنج
انجي غايت چوق اولور وهذا تخصيص بالذكر ايتمشدر قد سدد الاباد قطع
معناسنه قد الاديم على الاديم بر دريي بر آخر دريا اوزدنرقوقيوب برابر كسمكه
دينلور طابق النعل على النعل مضموننده در بريني بر شيئه من كل وجه مشابه

وشن سنطيل

وصاوی

ومساوي اولدقده اكا تمثيل اولنور قد بناء مجهول ايله بچلدي وكسلدي ديمكدر
قد قد على قد الغر لباس النضارة يعني سروك قد وقامتنه مناسب لباس
حسن ونضارت بچلدي بركمسنه استعداد ولياقت جبلي سنكوره جاه ومنصبه
نايل اولورسه اكا تمثيل اولنور فصل ق ذ قذف برشيء الا ايله
اتمق وشتم معناسنه وزنا ايله بهتان ايتمك قذعمله ما عنده قذعملة اي ليس
عنده شيء قذا كوزه دوشن يا جام شرابه دوشن ذرات عباد وجوزجوب اذا انت
لم تشرب مرارا على القذا ظمئت واي الناس تصفو مشاربه ارسال المثل بابنده
يعني اكرسن آجي صويي بولنوق حالتنده ايچمزسن صوسز قالورسن زيرا دنياده آب
صافي بولنمز نجه كردمشلردر بوده هر نه كيمدر كه ايچك صوبي ياصو اچق شربعه
صافيدر شربت على القذا ماء الاماني معاقرة فيشرقني بريقي يعني منافره
ومعادات حالنده امنيهلرك بولنوق صويني ايچدم پس بو سببايله اول صو كيندو
آغزم صويني بوغازمده دوكوب يوتمغه قادر اولميوم مراد بو سببايله مراد
وامنيهلره نايل اولدقده عمرنك غيري حالم دخي تنزل ايلدي وكنت اذم صرف
الدهر حتى عرفت بر عدوي من صديقي يعني مقدما نوايب دهري ذم ايدر
تا كه انك وجوديله دوشمني ودوستمدن فرق ايلدم وذمندن فراغت ايلدم زيرا
حين نوايب دهرده نيچه دوست بيلديكلرم اوزريمه شماتت وعداوت سيفني
چكدي ونيچه دشمن قياس ايتدوكم كمسنه بكا اعانت ونصرت ايلديلر كعول
كعب بن زهير وقال كل خليل كنت آمله لا الهينك اني عنك مشغول
قذر انجاس وكل ما يحاشاه الطبع وينفر عنه جمعي اقذار در قذرة مثله قذورات
جمعيدر فصل ق ر قرعين اكر قاشي قد سمروه في عود قرعين
زياده فروستيدن كنايه در يعني اكر اوزنده بر مرتبه متمكندركه كويا انك
اكر قاشنه منحلمشلردر قرح جراحت وقرح مثله قرح مجروح قرح الى قرح
يعني جراحت جراحته متصل قرحه طبيعت وجودت طبيعت قرح كسكو كامل

الین آتلره دینلور منفردی قارجه قراح صاف وخالص آب قراح آب خالص
غیر مغشوش شراب قراح صو ایله مزج اولنمامش شراب م قراختای ۲ و کشی الغ خان بر
شهزاده آسامیلریدر چون قراختای شب با اوکش جریك روشنان از تیغ الغ خان
آفتاب هزیمت یافت یعنی کیجه کیدوب کوندز کلدی وکته استعاره در یعنی چون سلطان
شب سردار عسکر روشنایی الدی اولان تیغ آفتابدن هزیمت بولدی کیجه یه
قراختایر و کوندزی اوکشه وآفتابی اولغ خانه تشبیه ایتمشدر وعربلر جنکز
بن شهر اردیلر م قراقوم بلاد مغله قریب بر شهردر وهی بلدة من الثالث من اقاصی
بلاد الترك الی الشرق وفی جنوبها بلاد المغل وهم خالص التتر م قرانکیات
کوزلر وطبوزلر م قراول کیجه ایله اردو ومعسکر اطرافنده کزوب محافظه ایدیجی
عسکر ه بیت قراول عینیها مراقبة ولم یخف حکم یرلیغ ویاساقا ع یعنی سیاه
کوزلرینك قراول عسکری بغتة خلقی اسیر ایلر و فرمان ویسق پادشاهیدن
اصلا خوف ایتمز قراول لفظنده محبوبلرنك کوزلری سیاه اولدوغنه تلمیح واردر
ه ان کان طرتها کالصل ناهسة ع تعد ریقتها للنهش تریاقا ع بو
بیت ص ل حرفنده صل ماده سنده شرح اولنمشدر قرار زمیندن
مستدیر ومستوی والجق یره دینلور قراره مثله در قرارة جیحون یعنی جیحون
نهرینك شاطیسنده قراضة ذ والنون قریبی دا وفی قران تحسین زحل ومریخ
یلدزلرینك بر برجده و بر درجه ده و بر دقیقه ده اجتماعلرینه دینلور قراقر
اصوات معناسنه ه واسمع نفق اطراب قواقیر القوارین بیت مجزو بحر جدید
یعنی شراب شیشه لرینك مطرب اولان صریح اصواتنی مینوش و لنلره ایشتدکی
اول صوتده دخی بر نشه آخر واردر م قره سنقور سنقور پادشاهلره مخصوص
بر مرغ شکاریدر بابنده مذکوردر قرم سنقور دیو کیجه یه استعاره اولنور
نیجه کی اق سنقور کوندزه استعاره اولنور بابنده مذکوردر قرح کسر ایله
میمون یعنی شادی قرود جمیع قردن فتح ایله سکسان سنه بعضیلر

قتن

قتنده اوتوز سنه یه بر قرن دینلور و دخی اهل زمان واحده دینلور قرون
متقادمه یعنی سلفده کچمش ازمنه نك خلقی کل قرن قرین یعنی هر بر زمانك
زمانه بر نفیشی ادملری واردر و بو نونز معناسنه قرون جمعلریدر قرن الثور
مراد ثور برجنده اولان شکل ثوردر شاخ مخاشنت تا قرن الثور کشید یعنی
مابینلرنده مخاشنت و معادات قرنی اوزادی تا که مناطحت قرن الثوره فلکه
چکدی قرطاس کاغد قراطیس جمیعدر و اول دریه که اوق نشانه نصب
اولنور قرطس جعفر مثله قرابه شراب شیشه سی تخفیفی دخی جایزدر قراب
قلیچ و بچق کبیلرك قینی قرعه ضم ایله معروفدر مقاسمه ده استعمال اولنور
قرع قتق معناسنه غمه ده ایکی قوردوب و ایچنی بوشدوب اوست قابنك ایچنده
کلاب چکرلر و بچاللك معناسنه م غ حرفنده ذکری واردر قراع تعنیف
یعنی شدت ایتمك و دکنك ایله باشه اورمق و قبوقاقمق از پس پرده مخالف
در عوض ایقاع راه قراع میزد ایقاع نقاره ده سازلر ایچون دوتیلن اصولدر دینلور
و مخالف موسیقیده بر مقامدر هر بری بابنده مذکوردر فقرم اصطلاح موسیقی
اوزره بز مسبند یعنی پس پرده مخالفدن اصول ایقاعیه بدلنه ضرب و طعن طریقنی
و اصولنی اوزدی مراد پرده عصیاندن جنك طریقنی دوتدی دیمکدر قرع عصا ایله
ضرب ایتمك قریع دهر دواهیه روزکاردر م قرمزی لون معروفدر ك ح حرفنده
واردر م قرشی سرای پادشاهی بعد ما که شرف تکشمشی ز پیشکاه قرشی حاضر
آمدند یعنی شرف خلعت والتفاتره نایل اولدقدنصکره پیشکاه سرای پادشاهی
حاضر اولدیلر وطایفه امرا بزرك بیرون قرشی بر صندلیهای زرین با فر
و تمکین نشسته بودند امرا هزاره سرای پادشاهیده طشره زرین اسکملیلر
اوزره مهابت و رزانت ایله جلوس ایتمشلردی قرم بالتحریك شدت شوق
و نخل وسید قوم م دع حرفنده ذکری واردر قرم جمیعه قرض دین
ودین ویرمك و قطع معناسنه مثلا فاره ثوبی قطع ایلدیکی معناده

استعمال اولنور قرهض جمعاریدر م قرلغ محبوبلری چوق بر شهردر دکیزه های
قرلغی بلدهٔ مذکوره یه نسبتدر قریض شعر ع ولو انشا علی میت قریضنا ع
براحی الذی فی اللحد الا . میت تخفیف ایله در و بیت هزج بحرندندر و براحی
متعلقدر وضمیر مجرور قریضنه راجعدر یعنی اگر بر میتک برغزل انشا ایلسه
انکله قبرده اولان میته روح بخش اولوب احیا ایدر قرقف شراب ق د فرقده خمر
ذکری واردر قرشدا ایله صوفی م ف حرفنده ذکری واردر قرم ابصار
کوزآیینه یعنی اصلده سروردن رطوبت چشم بلکه اشک دیده بارد اولغندن
بو معنادن النوب مفرحات وغیرده لرده استعمال اولندی و سوکلو بر قرة
العین دیدکلری دخی بو اصلدن ماخوذدر قرمز کوکی قرمزی جمیعه قرمزة الاعلی
شهرک قرینده واطراف وجوانبنده اولان قرهلره دینلور قرط کوپه عنداء
انضرت فی اللیلاء حین برزت .. من ذر قرطها کالشمس اشراقا یعنی
یومشق وناز ناک بدنلو محبوب بر کز قرانکلو کیجه ده وقتا که جمال کوستره تولغندن
کوپه کیجه ک وضیالندن حق تجلی آفتاب کبی شعله وضیا ویردوکی مشاهده
ایدرسن م قربق یساق معناسنه وتمامت دامها بر حسب یاسا مغل قربق
کرده بودند یعنی مغلک حکم وقوانینی اوزره جمله بولری بعلمش و یساق
ایتمشلر ایدی بو سبب ایله واردین وصادرین وسلطنتیله کلان اخبار تواتر
وتواردن قالدی دیمکدر

فصل ق ز

قزم شتم قزح ملوک
عجمدن برینک اسمیدر یاخود سحاب بر موکل اولان ملکک اسمیدر کذا فی القاموس
قزحیه کانسبتدر وحدیث نبوی ده لا تقولوا قوس قزح فان قزح هو الشیطان
ولکن قولوا قوس الله هو امان لاهل الارض وارد اولدی یعنی معلومدر ابو نعیم
حلیه ده و دیلمی ابو نعیم طریقندن ذکریا ابن حکیم حدیثندن ابی رجاء عطارددن
ابن عباس حضرتلرندن مرفوعا روایت ایتمشدر لکن بین السیاقین منافات
یوقدر کما هو لا یخفی علی اهل التوفیق

فصل ق س

قس ابن
ساعدة الایادی حکماء عربدن بر حکیم بلیغک اسمیدر خطیب مصقع عاقل
وصاحب دها اولوب یوز سکسان سنه عمر ایله معمر اولوب ابتداء من غیر عوده
بعثت رسول اکرمه مقر و کلام جامع البینة للمدعی والیمین علی من انکر موجز
الخطابیه مبتکر اولان در عامر بن شراحیل الشعبی دن ابن عباسدن روایت
اولنمشدرکه وفد بکر بن وایل مدینه یه لاجل المعاهدة قدوم ایتدکده رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم امرلرندن فارغ اولدقده صکره دیدیکه ما بینکرده
قس بن ساعدة ایادی یی بیلن وار میدر جمله مز انی بیلورز دیو جواب ویردیلر
بیوردیلرکه نیجه اولدی دیدیلر فوت اولدی پس رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
بیوردیلرکه کویا نصب عینمدرکه انی سوق عکاظده بر قرمزی ناقه یه بینمش کوردم
دیرکه ایها الناس اجتمعوا واسمعوا وعوا ان کل من عاش مات ومن مات فات
وکل ما هو آت آت ان فی السماء لخبرا وان فی الارض لعبرا مهاد موضوع وسقف
مرفوع وبحار تموج وتجارة لن تبور لیل داج وسماء ذات ابراج اقسم قس حقا
لئن کان فی الامر رضی لیکونن بعده سخط وان لله عزت قدرته دینا هو احب
الیه من دینکم الذی انتم علیه مالی اری الناس فلا یرجعون ارضوا فاقاموا ام
ترکوا فناموا . بعده حضرت صدیق اکبر ابو بکر رضی الله عنه مرقوم بورک شعرندن
بو ابیاتی انشاد ایلدی ع فی الذاهبین الاولین من القرون لنا بصائر لما
رایت مواردا للموت لیس لها مصادر ورایت قومی نحوها تمضی الاصاغر والاکابر
لا یرجع الماضی الی ولا من الباقین غابر ایقنت انی لا محالة حیث صار القوم
صائر . وحدیث نبویده رحم الله قسا انی لارجو ان یبعث امة واحدة
یوم القیمة دیو وارد بولنمشدر وابیات مذکوره بحر کاملدن مجزودر وعرفلدر قس رئیس
نصاری درکه ابواب دین قتسوم صلب وبرک وغلظت قسطل غبار وتوز ولا
عرفوا القطام الا تحت قسطلة القتام یعنی سوددن کسکی بلبیلی الا دوغی جنکده
زیر پای مقاتلیندن مرتفع اولان توز غبار التنده اوغلی صهونق الاعوجی ماخوذ

نظام مذکوری بجیب وکیلان اتلرك ادقرسنده بلدیلر مراد مغل طایفه‌سی
طفولیت دوقت رضاعده کارجنك وقتالده اولدوغن وصغردن اعوججی ولعوج
وحقیقت معنیٔ صهوة بابلرنده مذکوردر لر قسّی جمع قوس در یای معناسنه
ودایره نك هر بر قطعه سنه دخی قوس دینلور که ابتدا وانتهاسی معلوم ومحدود
اوله خطوط مستقیمه نك ضدیدر زیرا خط مستقیم اول خطه دینلور که
اصلا مرکزه جانبنه میلی ولیه وخط قوسی اول خطه دینلور که البته هر بر جزوی
مرکزه طرفنه میلی اوله قسیّ افلاك اقواس دوایر موهومه در افلاك قسیم جرم
فتح وسکونله قسامتدندر کشینك ازواجی بیننده علی السویه بتیوتر تعیین
ایتدوکنه دینلور قسیم تحریکیله یمین قسیم مقابل قسر بلا اراده اولان حرکت
وفعل یعنی غلبه وقهر ایله اولان عمل قسطاس ترازو برحق وعدل قالوا انها
اقوم الموازین واعدلها چون تقدیر برسته دکان تصادیف مصادفه
فصول درست مغربی را بمیزان فلك کشید ● شمسك میزان برجنه تحویل
ایدوب فصل خزان اولدوغنه متعلق فقرادندر یعنی وقتا که صراف تقدیر دکان کینی
بازار مصادفه فصول اربعه دن مغربی التونی مراد آفتابدر ترازوی زرکش
فلك ایله چکدی وعیار ایلدی مراد آفتابك میزان برجنه تحویل ایتدوکیدر
بر قسطاس زمانرکفه ● والليل ان طال غال اليوم بالقصر ● مایل شد ومیزان
العدل زمانرده کفه شب کفه روزا وزنده رجحان میل ایلدی ● وکیل دودکان
جامهای سبز مستعاد دکه اشجار از کسوتخانه ربیع عاریت کرفته بود
بدست تجدد فصل باز خواست بو فقرده چون جواب مقابلنده یعنی مؤکل عالم
اشجارك کسوتخانه فصل بهاردن عاریت الوب کیدکی اثواب مستعاری
دست تجدد فصل خزان ایله کیرو الدی ● خیاط خزان در بسیط خانه غبرا
از اوراق اغصان ثیاب احمر واصفر بر دوش عرفه چمن افکند یس خیاط فصل
خریف اوراق اغصاندن سرخ وزرد کون جامه لری منصه بسیط زمینده

اولان عرایس چمنك ادقرسنه کیوردی مراد فصل مذکورده چمن اوزنره دوکیلن
اوراق اشجاردر وچون ایام نضارت سبزه وکل وطراوت وطلاوة یاسمن وسنبل
مانند عهد دوستان سرپل ومواصلت غانیات بی ثبات بود ودخی ایام حسن
چمنزار درونق کلزاره کوپری باشنك دوستلری کبی ومحبوبات مواصلتی کبی بی ثبات
وبیوفا اولدوغنی کوردی الخ ومعنای دوستان سرپل زیرا رفقای طریق برپچه
کون بربریله دوست هم‌نشین ایکن وطنه کلدکلرنده جسر باشندن بربرینی تودیع
ایدوب هر بری خانه سنه کیده ودخی بربرنی کورمز اولورلر **فصل قش**
قشلامشی مشتا یعنی قشلاق قشع فتح وسکونله کونش یوزندن بولودك زایل
اولمسنده استعمال اولنور ● سحاب صیف عن قلیل تقشع ای تنقشع تحذف
احدی الثانین یعنی دنیا ودولتی یاز بولودی کبیدر فی الحال بر مقدار یاغوب
زایل اولور قشر بر شینك قشری یعنی قبوغی اذا الراسیمات قشر کسر ایله قبوق
قشف تحریکیله قذر ورثاثت هیئت وسوء حال وضیق عیش ● متقشف
ابجق قوت ایله زندکانلك ایلین کمسنه یه وصف اولور بابنده جزبیه معنی ایله
ذکری واردر ● **فصل ق ص** قصه حکایت قصوا انتها واخر
قصوای همت غایت مراتب همت قصد وسط وافراط حال دینلکری کبی بین
الافراط والتفریط معناسنه قصد السبیل یعنی طریقك حیرلوسی واقوی (?) وعزم
ونیت وطلب معناسنه قصا ضم ایله غایت واخرالامر قصب بالفتح مثلثه قصادی
مثله ● ی ● ن حرفنده ذکری واردر قصم قطع قصب تحریک ایله قامش قصب
السبق آت قوشدینه‌ره‌ده (?) بر قامش دیکوب اوندنر بر نفیس شی رهن یعنی عرّج (?)
وضع ایدرلر ایدی کیمك که آتی سبقت ایدوب اول قامشه مقدم وارد ایسه اول
رهنی الوردی بیر هر هنرده ماهر واقرانه فایق اولان کمسنه ده استعمال
اولنوب حایز قصب السبق دیو وصفا بلیلر حاوی قصب السبق فی حلبة
الرهان یعنی میلده مسابقه وهر هنرده ده جمله‌یه فایق اولوب قصب سبقه

نایل وجامع ذکر اولندوغی اوزره اهل عصرندن جمله اقران وهمکارلرا اوزرنه رایج
اولان کیسه القابندنده قصب کتان کوملك ومطلق کوملك ۰ تاجرا تار قصب
اوزیان میرسانید بخیل وصفنده در وماهتاب کتان کوملکی چوروتدوکی
مشهوردر فقرهٔ مذکوره اشتهار مرقوم اوزره مبتنیدر نیجه که محبوبك سینه سن
ماهتابه تشبیه ایله دیمشلردر لا تعجبوا من بلی غلالته قد زرّ ازراره علی القمر
یعنی یازکونلرنده ماهتاب ایله عداوت باغلرکه بنجون کیدوکی کتان کوملکنه ضرر
وزیان ایرشدررا ودر زمستان محبت قرص افتابه که داپکان ممالیك اودا جبهٔ
زربفت میپوشاند ۰ وفصل شتاده محبت جرم افتاب اولورکه عریان اولان
خدام وعبیدنره وقایة عن البرد مباح وواسع زربفت قبا الرکیوررا مراد خدامك
صاوقدن کونشده اوتوردقلرنده ظاهر بدنلری اوزرنه واقع اولان پرتو وحرارت
افتابدرکه انکله قیزیشورلر چون بیچاره مستقرض متلف بودونکا درزده مستسلف
بعلت بذل اجازت الخ یعنی وقتاکه دردمند وبیچاره قرض طلب ایدیجی وتلف کنی
فلك زده سلف ایله اقچه الیجی بخیل مذکورك حضورینه کلوب قرض وسلف رجا
وطلب ایتمك مراد ایتدوکده امارباو مرابحه بذل ایتمك علت وشرطی ایله وباوجودی
ما بیننده رهن وافی وضامن مال وکفیل نفس اولق اوزره ومع هذا دربانه خدمت
ومتوسطه رشوت ووکیل خزینه یه سوغات وخازنه ترادغیره زهر قاتل ویردکده
صکره طالع وغارب واوتاد وقت وتثلیث وتسدیس سعود فلك ووقت طلب
حاجت بوقلیه وتلیین قلوب قاسیه فهی کالحجارة او اشد قسوة ایچون
اوفاق تعلیق وارباب طلسمات وعزایم ومنجمین اسطرلاب سازلرندن اجرت
ایتدوکی اوزرنه علاوه کراماً کاتبین جهادکانه حصول مرادات قضاء
حاجات کوری شیطان دوری زخم چشمان دعاسیله اهیا شراهیا دینلرك
دست برداشته اجابت اولدقلرندن صکره غلاظ شداد ایمان غموس نمادایله
اکرسز اولیدیك وخاطرك قتمده عزیز اولمیدیکی ویرمزایدیم دیرك هزار

مدت کاذبه تخیلی ایله انجو الحجه ویرمکه الفوت وکراماً کاتبین جهادکانه
دیدوکی ایکیسی طالب قرضك وایکیسی بخیل مذکورك ملکلریدر ۰ شر المال
ما الزمك اثم مکسبه وحرمت اجر انفاقه ۰ یعنی مالك زیاده کوتوسی اولدرکه
اکتسابنك وبالی ذمتکده وتروسی انی فقراء وعیاله وصلهٔ رحمه صدقه
وانفاق ایتمکدن محروم وبی توفیق اولاسن واسئل الله التوفیق واعوذ به
من الخذلان ۰ وهنکام انقضاء مدت درمطالبت مراجعت ساعت دوزرا بد قایق
وثوانی حساب کردی ۰ یعنی وقت حلول وعده ده ربا مطالبه سنده اولکونك
ساعت ودقایق وثوانی هر بری باپنده مذکوردر قصی بعید معناسنه
دره ۰ حرفنده ذکری واردر قصر سرای قصر تیما تیما بر موضعك اسمیدر
که انده ملوك عربدن برینك مشهور قصری وارایدی

فصل قض

قضیهٔ مهمله اصطلاح منطقده بر قضیه درکه نه مخصوص ونه مشخص اوله
ونه کلی ونه جزئی ایله مسوّر اوله مثلا مخصوصه ومشخصه زید کاتب
زید لیس بکاتب کبی ومسوّرهٔ کلیه کل انسان کاتب ولا شئ من الانسان بکاتب
کبی ومسوّرهٔ جزئیه بعض الانسان کاتب وبعض الانسان لیس بکاتب کبی
وقضیهٔ مهمله الانسان کاتب والانسان لیس بکاتب کبی ووجه تسمیه زیرا
نه مخصوصه ونه مشخصه ونه کلیه ونه جزئیه بلکه کمیت افرادی اهمال
اولنمشدر ۰ م ۰ ه ۰ حرفنده تکرارا اختصار اوزره ذکری واردر ۰ قصهٔ اوزا
قضیهٔ مهمله خواندند یعنی قضیهٔ مهمله نك صغری وکبری مقدمه لرنده
چندان اعتباری اولمدوغی کبی انك دخی حکایتنی انداخته زاویه بی
اعتباری اولنلرده عدّ ایلدیلر قضب سیوف جمع قاضب دردی ل حی فنه
ذکری واردر قضیب شجاردن تازه بداق معناسنه قضبان جمع قضیب در
قضیب البان سفراجی قضیب سیف قاطع قضا تقدیرات اجمالیهٔ الهیه
قضیهٔ رب الارباب یعنی حکم الله تعالی قضم اطراف اسنان ایله عکه دینلور

قضیم دوات مقولەسندە ویریلن آدیر قضب یاش بچیلن یونجە فارسیدە اسفست دینلور

فصل ق ط

قطر ضم ایلە کامل الاستدارە اولان دایرەیە ایکی قوس متساویە ایلە قطع ایلین خط مستقیمە دینلور و اطراف و جوانب اقالیم و اراضیە دینلور قطرین مشرق و مغرب قطا کلکک حذاقت و انتباهی ایلە تمثیل اولنور یقال فلان اخذق من القطا اذا کان فوق الحذاق و کثیر الانتباه قطان سکان معناسنە مفردی قاطن در من قطن بالمکان اذا اقام فیها قطان مملکت یعنی سکان مملکت قطیع جیران و قبون و دوە سوروسی قطمیر خرما چکردککنک اوستندە اولان اینجە پردەیە دینلور غایتدە حقیر اولان شیدە استعمال اولنور قطیف بصرە دریاسنک کنارندە بحرین جزیرەسنە قریب اعمال احسادن بر بیوک قصبەدر کە دریاسندن اینجو استخراج اولنور قطیفە مخمل یعنی خاولی قماش تلال و جبال قطیفۀ بلوری را از قطری مینا عوض یافتە قطیفۀ بلوری دن مراد قار و بوزدر و قطرەیی مینایی دن مراد چمن و ازهاردر یعنی دپەلر و طاغلر مینایە مرصع کوهرلر ایلە مخمل سفید کیدیلر مراد فصل ربیع و صیف منقضی اولوب موسم شتا اولدی دیمکدر قطر فتح ایلە یغمور معناسنە و ب حرفندە ذکری واردر قطر و بلی وبل مطر شدیدە دینلور بابندە مذکوردر یعنی بیوک دانەلو عظیم یغمور معناسنە قطار دوە و قاطر قطاری و صره معناسنە

کوبی کر چیست حاصل عمرت بیا ببین کاندر جواب داشتەام بر قطار هیچ

دنیا ذمندە دن و بو بیت هیچ قافیەسندە بر قطعەدندر یعنی دیرسن کە دنیادە حاصل عمرك ندر کل کور لم هیچ هیچ قافیەسندە سویلدکم هیچلر قطارندە و صرەسندە جوابم سکانیە هیچ در قطربل بای موحدەنک شدتی ایلە و تخفیفی دخی جایزدر ایکی موضعك اسمیدر بری عراقدەدر کە شرابلک اعلاسی اکا نسبت اولنور الخمر القطربلی یعنی شراب اعلا قطف میوەیی اغجدن دوشورمك قطاف اول اثمار و حبوبات کە

شیئاً فشیئاً ایرشدکچە دوشرلر قطیعت کلی یعنی انقطاع کلی بردن هجر ایتمك معناسنە

فصل ق ع

قعبان بیوك یوغورد چنقلری قصعە دخی دینلور قعب مفردیدر قعقعە صوت سلاح و صوت لجام خیل کلا ان لاعواد المنبر لقرعة و ان لقعقعة لجام الخیل لروعة کلا حرف ردع و ردعدر یعنی ملوك و امرایە اصلا عیش رغد و صفای خاطر یوقدر زیرا خلیفە وقتە دور جمعەدە خطبە ایچون منبرە صعود ایتدکدە منبر اغاجلرینك چقلدیسی و طابلیسی و بربرلرە سوتی واردر کە برکون قیریلوب اوزرندە زمینە دوشکیدن خبر ویرر و دخی وقت و بیوقت اعدا ظهورندە تهیئە پیکار ایچون اولان اسلحە و لجم خیل اصواتنك مهابت و خوفی واردر کە کویا میدان جنکدە نرقانلری و کلسە کرکدر و آیا اقبال کیمە و ادبار کیمە اولسە کرکدر بنو ایکی عایلەنك مابیننەدە اولان کیمسەنك بیجە ذوق و صفاسی اولور قعبرە اهل و اصحاب و عشیرتە شدت ایتمك و بخل شدید و سوء خلق قعبری کجعفری بخیل شدید البخل و عشیرتە شدید و سیئ الخلق کیمسەیە دینلور قعبرة دیوعردمان مفسد یعنی مفسدلك شیطاننك شدت افسادی قعساء تانیث اقعس در کوکسی چقق ظهری کیرمش کیمسەیە دینلور خالیا قنوز دیکلریدر ضدی احدب حدبادر یعنی اردقری چقق و سینەسی کیرمش کیمسە

فصل ق ف

قفال اکابر علمادن بریدر قفل سفردن رجوع ایتمك

الدهر یعکس امالی و یقنعنی من الغنیمة بعد الکد بالقفل

یعنی روزکار آمال و امانیمی بر عکس ایلر و بنی تعب و مشقت استفادن و سعی بیقراردن صکرە غنایم و ربح بدلندە مجرد باتملە خانەمە رجوع ایتمکلە قانع و راضی ایلر یعنی شدت تعب و نصب نك وبودن مجرد خانەمە رجوع ایتمکی غنیمت عد ایدرم

فصل ق ل

قلتین صودن بر مقداردر کە استعمالی ایلە مستعمل اولماز مادون قلتین نماید یعنی مای مستعمل حکمندە کوسترز زیرا دون مقدار القلتین اولان

میاه استعمال ایله مستعمل اولور میان ملك معظم وفخر الدین ایاز بو اسطرلابی
نا قلانی دون القلتین کدورتی تغیّر دوی بمود یعنی ملك اعظم ایله فخر الدین
ایاز زمانلری بیننده کلام نا قلانی ناپاکی ناقص العیار وساطتیله بر مقدار کدورت
وتغیّر خاطر یوز کوستردی دون القلتین دن مراد ناپاك وناقص دیمکدر
قلّه ضم وشدّ ایله طاغ معناسنه قلل جمعیدر م قلّهات تشدیدیله بر جزیره
اسمیدر قلاده بو بنیاغ قلعه معروفدر قلاع جمعیدر قلعه شماء عالی ومرتفع
قلعه قلع قوپرمق وبر شیدن فراغت ایتمك قلاع علی وزن نصار قوپریجی قلق
انزعاج واضطراب قلی بغض والود فی اثر القلی یعنی عداوت وبغض عقبنده
دوستی ومحبت م قلانات صالغن یعنی دیوان طرفندن رعایا اوزرینه سالیان
اولنان اقچه یا غیری قلمقل حکایت صوت صراحی می در وقت ریختن شراب بر
قلاّج شدّ لام ایله حالیا قولاج دیدکلریدر ایکی قولی ایکی طرفدن اوزنمق
ویاپمق اوغده بربنك اوجندن اول بربنك اوجنه وارنجه اولان بعده
بر قلاّج دینلور م قلاوون سلطان احمد بن هلاکو زماننده اولان سلطان مصر
سیف الدینك اسمیدر قلب کسکر تقلیب موردہ محتال وبصیر اولان کمسنه
دینلور وقلّت دهرك قلب یعنی بلدم که دور کاردك تقلیب احوال ونقص نفع
اموردہ محتال وبصیردر قلّت وقلب بیننده جناس خطی واردر قلاوز دلیل
راه م نردبوبی جمازه بر طول اوکذشته م نرغول بی قلاوز در عرض اجیده
یعنی بویله بر آب وآبادانسز واسع صحراکه نردبوی جمازه یر بیمکسیزین انك طولنده
کذا واتمش ونرغول بیابانی قلاوزسز انك عرضنده کزمش ویورمش با وجودیکه
انکیسیده سواکن صحرادندر اصلده جیددر صالیرقی یوره یکید دینلور وجمازه
یل دوه سی دنهر بری بابنده مذکوردر ف قلاش کیسه بر یعنی یانکیجی
ف قلماش ضم اول ایله مثله اوباش قلماش یعنی قلاش مفلس وخراباتی
لوند وبیکار کمسنه لره دینلور قلیب بئر قلب بضمتین جمعیدر ی ل

حرفنده ذکری واردر قلب یورك وعقل وهر شیئك نتیجه سی وخالصی وترتیب
صفوف عسکرده امام وخلف وجناحین بشنجی سی قلب دیرکه سردار مقامی
اولان بلوکه دینلور ومصدر قلب یقلب قلبا در بر شیئك التنی اوستنه یاعجزی
صدره ایتمکه دینلور قلب ضم اول ایله عورت بلزکی ومار سفید وخرما اغجنك
ایچ تازه بیرا قلوی قلبه ضم ایله قرمزی لون وخالص النسب کمسنه قلزم مصر ایله
مکه ما بیننده بر شهردر بحر قلزم که جدّه دریاسیدر اول بلده یه منسوبدر قددر
مذکوره دخی قلزم دینلور

فصل قم

قمّه اعلاء رأس وهر شیئك
دیرسی قمم جمعیدر وبدن وجماعت ناس ونجم وسمن معناسنه وللمنایا شموس
غدها القمم یعنی موت ایچون شموس واردر که محل غروبی ابدان واجساددر
غد قلیج قینی وجایزکه اصل نسخه سیفوا ولر وعلی هذا شموسدن مراد سیوفدر
استعاره مصرحه در وغد استعاره مجرّده وکره زمینه دخی قمّة الارض دینلور
یترامی سکانها قمة الجوزاء قلعه نك ارتفاعی وصفنده در یعنی اول قلعه نك عالی در کم
اهل قلعه جوزا برجینك آونجی ایله طاش یا اوق آتشورلر ویناطح ویعوها قرن ثور الخضراء
ودخی انك جدرانی اوزرینه اولان طاغ کچیلری قرن ثور آسمان ایله کله اوریشورلر
خضرادن مراد آسمانلردر ثوردن مراد فلك برجیدر اولان ثورك شکلیدر ن ثوردر
هر قمة بام بارگاهی افتاد زحل بارگاهی یعنی هر پادشاه طامنك ذروه سی
کاهی اولورکه یوکنك ثقلیندن آغرلغندن منهدم اولور قرینه سنده جناس ترکیب متشابه
واردر مراد کاه اولورکه بنیاد سلطنت ثقل بار سلطنته طاقت کتورمدوکندن
منهدم اولور دیمکدر قمز قمح وقصراق سودی قمطر کتبی حفظ ایچك صندوقه
دینلور قماطر جمعیدر قمقمه کلاب دیدکلری ظرفدر قماط اطفالی صاردقلری
خرقه در قمقام اولو وسید قوم اولان کمسنه یه دینلور قمطریر شدید یوم قمطریر
روز شدید وسخت قمار کقطام نهر هندده بر جزیره در که انده عود اغجی اولور
قماری جزیره مذکوره یه نسبتدر اولا عود بخوریدر که غایت اعلا اولور کفوح القماری

يعني عودرا بجه‌لي قمري معروف قوشدر قماري ضم ايله جمعيدر كنوح القماري

يعني قمريلر صوتي كبي قماري وقماري بيننده جناس محرّف وفوح ونوح بيننده جنا

لاحق واردر قمر معروفدر بروج اثني عشردن سرطان برجي‌كا مخصوصدر وهذا

بيت آتيه ده ايكيسن جمع ايتمشدر ورسوللر ودليللر وجاسوسان ومسافران

وكاروانيانه مخصوص كوكبدر ٩ ورقمراهنك كجراهي كند خرجنك واد دطربي

آسمان چون بيرود كمراه باد يعني واكر ماه خذ منكده سرطان كبي كجرولك يعني

اكري يللك هوسن ايدرانيه آسمانده سير ايدركن يولي بولمسن وجهتهسن وبلا نكج في

الواقع كجرو اولديغي خود معلومدر قمادمرج ايله كعبتين يا نرد يا غيري الت

لهو ايله اوينق قمع توبرموق قمحه براغرطولسي ايدي بغداي اوفي تركيده قاوت ديكلريدر

قمحه قمحه ايدي اوكدلمش بغداي اوفي **فصل ق ن** قنغر لا نضم قاف

وسكون نون وضم غين معجمه وسكون را ونون ايله كذا في تقويم البلدان سلطا

شهرينك اسميدر ونسخه وصافده بر فتح هيئت ايله مصحّف واقع اولمشدر قنفود آنام

ديو دخي ذكر اولمشدر مثله قنفذ كرپي قنا فذ جمعيدر هادستنده كه ابقلرين

وبالشين بوستانك ايچروسنه چكر بر كمسنه كه امور دنيادن آل واياق چكوب عزلت

ايليه اكا تشبيه اولنور قنينه شيشه دن بر آناء دركه ايچنه شراب قورلر قنانات

جمعيدر ٩ كان الصديق يزور الصديق لشرب القنان وعزف القينات

بجر منقا ديدبنه يعني كويا دوست دوستني شرب كاس مدام وعود وطنبور جواري

مطربات ايچون زيارت ايلر ايمش قنطر غاجز ودن قنطر غابا موحّده ايله دخي

لغتدر باسنده مذكوردر قنص صيد ايتمك قناص اوجي ٩ ومحذره الدهر قناص

بهمته فالجود بازيره والصيد احراره دهر ظرفيت اوزره منصوبدر يعني طول

دهرده كرم ذاتي همتي ايله صيّاددر وجود وسخاسي طوغاني وصيدي احرار

ناسدر مراد بالجمله قلوب ناسي كرم وجودي ايله تسخير وشكار ايتمشدر ديمكدر

قرن كسر اوق ايله شجاعت كفو ولان كمسنه قنل انجاد بو بيردن بر شجره در

قنابل جمعيدر لم يرضعوا الثدي الاحنت القنابل والقنا السمهري

مغل وصفنده در يعني بر طايفه در كه كوچكلكده طفوليتده انالري ممه لرين صحرا الردن

بيت اشجارده ساير سننده وصلب وقاتي مزراقلرما بيننده ايچمشلر وامتشلردر

مراد ابتدا ولادتده داير اسفار وقابله شكار آغوشنده نشو ونما بولمشلردر

ديمكدر في الواقع مغل طايفه سي سفر وجنكده كندلكده اكثر عورتلرين خدمت سفرلرنده ايچون

بلكه جنك ايچون معا كوتورلردي حامل اولنلري اثناي طريقده وكوچ وقتنده

ضرورت مخاض ايله بر طرفه چقوب وضع حمل ايدوب چروغي بر خرقه يه صاردقدن

اورردي وعسكر ايله معا يوريوب كيدردي چوق واقع اولوردي كه ايصال اسفار

وحروب سببي ايله اول طفل صحاري وبراري وبين السيوف والرماح بويوب حد

بلوغه ايرردي وبلد وقريه يوزين كورمزدي قنبلة طايفة من الناس ومن الخيل قنابل

جمعيدر قند بغدادن آب مويرحند دن بر موضعدر قنقل اغربويرشلو اولور

وقوي كيمسنه وتاج كسرينك اسميدر وخطا اقليمنده بر مملكتدر كه محبوبلري غايت

ستوخنا

چوق اولور بركات قنقل يعني قنقل مملكتنك محبوبلري ولشكر خطا يان چون زلف

قنقليان شكسته شد زيرا زلف محابيب شكسته كاكل وصف اولنور يعني خطا

عسكري قنقل محبوبلرينك زلفي كبي زياده شكسته وپريشان اولوب صنديلر

قنفلي نسب يعني اولو تاجدارلردن نسب وحسبلو بوندن خايركه تاج كسري بر نسبت

مراد اولنه وحقيقة بنسبت صاحب تاج اوله ٩ قنطورا حضرت ابراهيم الخليل

جاريه سنك اسميدر بنو قنطورا ترك طايفه سيدر ب ن حرفنده دخي ذكر

اولمشدر قنا مزراق قناة مثله قنا اشب بر بربريني كچمش وملتفا ولمش مزراقلر

كثرتدن كنايه دن ث ج حرفنده ذكري واردر ٩ قنغر بر شهرزاده اسميدر

قند جبل اعلاء جبل قنوات ميزاب آب صو كوترمك ايچون زير زمينده حفر

اولنان يرلردر قنوه دفه ديمه قنيه بالكسر مال معناسنه ا ر حرفنده ذكري

واردر قنو كسر ايله خرما اغاجنك عذقي يعني صالقيمي قنوان جمعيدر شمر وخ

دخی دینلور قندیل راهب قامة نصارا داده نصارا دانك بر كیجه لری واردركه
اكا لیلة الشعلة دیرلر وانده بر قندیل واردركه اكا قندیل الراهب دیرلر
كویا اول كیجه اول قندیل بلا اشتعال كندو كندویه یانوب واندن سائر
قنادیل قامه یه سرایت ایمكله جملهسی اول قندیلدن مشتعل اولور دعواسندهدر
در نفس دار الملك شیرازی تعلیم معلی وارشاد مرشدی ناكاه از كوشهٔ
بامی انشی بر افروختند دیكری موافقت كرد وعلی هذا در نیم ساعت بل یك لمحهٔ
البصر از تمامت خانها انتهای بلند افروختند الی قوله چون قندیل راهب
تابان شد. شیرازك اول كیجه خالینی وجمر محكی اوزره لیلة الشعله وقندیل
راهب وسایر قنادیل اندن سوزاندوكی اوللوغی قضیه سنه تشبیه وتمثیل
ایتمشدر م قنجوبال جنكزیلردن بر بكك اسمیدر قنب بالضم وغاء ذكر دابه
یاخود هر ذوات الحوافره مخصوص در قنب كدم وسكر كمانندن بر نوعدر

فصل ق و

قوت عاقله انسانده بر قوت روحانیهدركه نفس
ناطقه اول قوت ایله تصورات وتصدیقات ادراك وترتیب قضایای كلیه
ومقدمات منطقیه ایدوب بربریله آخرینه حكم واسناد ایلر وبو قوتك درت مرتبه
واردر عقل هیولانی وعقل بالملكه وعقل بالفعل وعقل مستفاد وعلی هذا
الترتیب مرتبهٔ اولی نفس ناطقه معقولاتدن خالی اولوب انجق اكا استعداد
اوللوغیدر مرتبهٔ ثانیه نفس مذكوره یه معقولات بدیهیه حاصل اولوب
اندن نظریاته انتقاله ایمكه قوتی اوللوغیدر مرتبهٔ ثالثه نفسه قومه یه معقولات
نظریه حاصل اولوب انجق فعله كتورلمش اوله بلكه قتنده مخزون اولمش اوله
مرتبهٔ رابعه نفس ناطقه معقولات مكتسبه یه كمال اطلاع ورسوخی وجمله معانی
قتنده حاضر ومهیا اولوب حین مباشرتده علی وجه الاستكمال من غیر
تكلف وجوده كتورمكه قوتی اوللوغیدر زیاده تفصیل مع ذكر الامثلهٔ ق
حرفنده عقل ماده سنده مزید ذكری واردر م قورلیتای جای جمعیت

مشاوره وبالنفس جمعیت مشاوره یه دخی دینلور قورلیتای بزرك ساختند
یعنی لاجل المشاوره مجلس كبیر وجمعیت عام ایلدیلر قوت مابر یقدر علی الفعل
ومبدء للانفعال الشخصیة قوا جمعیدر قوای نباتی خواص افعال تخصص ونوعی
دیكرا اوردر افعال نوعی مطلقا نوعدر من حیث انه نوع مخصوص اولان فعل بالقوهدر
وبو قوت مبدء افعال تخصصیهدر وافعال تخصصی نوعك هر بر فردینه مخصوص
اولان فعل بالفعلدر اولكی كلیات وایكنجی جزئیات مقوله سندندر یعنی قوای
نباتی مطلقا هر بر نوعه مخصوص اولان افعال بالقوه وافعال بالفعل علله
كتوردی مراد انواع نباتاتده بالقوه اولان افعالی باسرها فعل وتشخصه كتوردی
دیمكدر قوت حاسه قوت شد فیما بعد ستا وصفنده قراینی ایله ذكر اولنوب
بیان اولنمشدر م قورجی قورق بكلین كمسنه یعنی بكجی م قورجیان جمعیدر
وایل ها ولوسدن اولان سپاهیلر م قوربو تنیاق قوادم قوش قنادینك
ایلروسنده اولان درت یلكدر اندن صكره یه یلكده كه اكا مناكب بعدی
یلكده كه خوافی دینلور هم بری یا بنده مذكوردر قوادم شاقات رجل حدید
طوبقدن دیزه وارنجه یه دكلدر واركان خانه سروسترن ایقلریدر دینلور قوا
قواطع سیوف قواضب ای قواطع وسیوف معنا سنه كلور قواد شد ایله سرعسكر
قواد ضم ایله جمعیدر م قوتی بر خاتونك اسمیدر م قوتی بیكی هلاكونك
والده سیدر قوارع ایات انذار قرانیه ودواهی مفرده قارعهدر م
قوباق بای تخت جنكز اولان شهرك اسمیدر قوار بر جمع قادوره درشیشهدن
بردوق معنا سنه قول فصل كلام حق والكلام الفاصل بین الحق والباطل م
قوه میشی جنكزیلردن بریدر قواره كتمامه بزدن یادریدن بر پارچه وبر قطعه یه
عموما وكوملك یقه سیچون دكرمی كسیلن بز پارچه سنه خصوصا دینلور
واویولمش نسنه ونیك دكلمز بزده قواره دیو اطلاق اولنور قوه فتح ایله اوقیق
معنا سنه روز دیكر چون خیاطه بخیط ابیض قوارهٔ زركش افتاب را

براطلس نیلکون کردون دوخت معجزات نبوی در آفاق وانفس لمعان یافت
یعنی یارنکی کون وقتا که خیاط قدرت خیط ابیض صبح صادق ایله
قطعهٔ زراندود آفتابی خیمه اتکنه دکیلن شمسه کبی اطلس نیلکون خیمهٔ
کردون کرد اندکی یعنی اولکونک ادترسی که کون افق شرقیدن باش کوستردی
سراج وهاج معجزات احمدی ونور منیر شریعت محمدی اکناف واطراف ممالکده
اضاءت بولدی ومشکوة قلوبده مصابیح ایمان کانها کوکب دری لمعان ایلدی
تشبیهات وعلاقهٔ تشبیه ظاهردر مراد بالجمله شرف اسلام ایله مشرف والدیلر
دیمکدر م قوس قزح یعنی طوغانجیلیه قوس قزح معروفدر ق.ن حرفنده
مزید بنایی واردر قوس یای وبروج اثنی عشرک بریدر وعند المنجمین مشتری
یلدزینه مخصوصدر وقطعة من الدایرة و قوس وبهلم وسپهر وافتاب این چاد
هست آن کمان اینست تیغ وان این چتر وکلاه یعنی قوس آسمان وکوکب
مریخ وفلک وافتاب بودردی که واردر بری کمانک وبری تیغک وبری چترک
وبری زرین کلاهکدر این کلاه وچتر این تیغ وکمان پاینده باد تا موالی بر
فرازی دشمنی اندازی بچاه یعنی مادامکه دوستکی عزت ایله سرافرازت
ودشمنکی حقارت ایله خاک اندازِ مذلت ایدرسن بو کلاه وبو چتر وبو تیغ
وبو کمان سکا پاینده وبرقرار اولوب باشکدن واوستکدن ودست یمینکدن
ودست یسارکدن دور اولمسون قوس نهاری قوس لیلی دوایر مدارات
یومیه دن ایکی قوسدر که دایرهٔ عظیمهٔ افق بلد دوایر مذکوره شرقی وغربی
ایکی نقطهده تقاطعلرندن حاصل اولمشدر فوق الارض اولان قوسه نهاری
وتحت الارض اولان قوسه لیلی دیلور وبو ایکی قوس افق خط استواده لایزال
متساوی وسایر افاق مایلده ماخلا راس حمل وراس میزان متفاوتدر
طرف شمالیده اولان بلادده نسبت غایت صغر قوس نهاری وکبر قوس لیلی
افتاب راس جدیده وغایت کبر قوس نهاری وصغر قوس لیلی افتاب راس

سرطانده اولدوغی وقتده در اما طرف جنوبیده امر بالعکسدر وطول وقصر
لیالی وانهر وشدت برودت وحرارت بو قیاس اوزرهدر ما نحن فیه ده مراد قصر
ایام وطول لیالی وشدت برودت استیلاسندن کنایه در دادیم آب چو کشت
ازدم هوا کی بخت نموده صندلخام ازنم هوا کافور شدت شتا وصفنده در
یعنی سطح آب برودت نفس هوادن صفره دیکلری دری کبی اولدی وصندل
اعنی رطوبت هواده کافور کبی ملایم اولدی مراد شدت برودتدن آب منجمد
وکثرت باراندن سخت اولان اشیا ملایم اولدی دیمکدر قوت حاسه تصحیف شد
قوت کلمه سنک تصحیفی قوتدر یعنی شدت برودتدن قوای خاسه قوت
ومعطل اولدی دیمکدر

فصل ق ه

قهر غلبه معناسنه قهرمه ای غلبه
قهار غالب ومستولی قهوه شراب قهوه عذرا یعنی دختر باکره دذعراد شرابکه
دختر رز دیکلری کبی قهوه عذرا دخی دیلور کصفوة القهوة یعنی شراب
کبی ق.ی حرفنده لغزی واردر ف قهستان کوهستان مملکتیدر در قهستان
موقوف بود یعنی مملکت مزبوره ده محبوبی ایدی قهقری اکسه اوزره دونمکه
دیلور قهرمان کاردرمانی وپادشاه صاحب عدل وسیاست دخل بلیدنده
دخی وصف اولنور قهقهه صوت ایله خنده ایتمکدر اصل حکایت صوت خنده در
وضع اولنمشدر و براو بقهقهه خندید کبک کهساری قهقهه کبک مشهوردر
یعنی اودرن طاغستانه کیکلک خنده ایلدی

فصل ق ی

قیاس کمان واصولیین اصطلاحنده هو تعدیة الحکم من الاصل الی الفرع بعلة
متحدة لایدرک بمجرد اللغة یعنی حکم منصوص علیه اولان اصلدن فرع
مقیسه ما بینلرنده اولان علت مستقله حکم اتحادی سببی ایله تعدی
وسرایت ایتمکه دیلور بقضیهٔ کذ مشته حل وقیاس کرد وبو قیاسدن مراد
قیاس اصولیدر واصطلاح منطقیین ده هو قول مؤلف من قضایا متی
سلمت لزم عنها لذاتها او بالواسطة قول آخر لا ول کقولنا العالم متغیر

وكل متغير حادث فمتى سلم لها تين القضيتين لزم عنهما لذاتهما قول اخر وهو
العالم حادث والثاني كقولنا كل ا مساو لب وكل ب مساو لج فمتى سلم
لها تين القضيتين لزم عنهما قول اخر وهو كل ا مساو لج لكن لا لذاتهما بل بواسطة
قول اجنبي وهو لان المساوي للشيء مساو لمساوي ذلك الشيء قياسات منطقي
مراد ذكر اولنان قياسدر اول اوچ قسمدر قياس اقتراني وقياس استثنائي
وقياس مساوات قيراط نصف دانق در و دانق سدس درهمدر ادنا و ناچيز
اشياده استعمال اولنور ف قين كسر ايله قليچ قابى معروفدر غ حرفنده
ذكري واردر قين فتح ايله حداد قيون جمعيدر قيد بوقاعي قيصر روم پادشاهلرينه
اطلاق اولنور قياصره يعني پادشاهان روم ف قيروان قافله دبر شهرك
اسميدر و مغرب معناسنه اذ خاوران تا قيروان مشرقدن مغربه وارنجه
ديمكدر قيرزفت قيركون يعني سياه لونلو چادر قيري يعني خيمه سياه معناسنه
آسمان دخي بو صفتله وصف اولنور م قيالق ماوراء النهرده بر شهردر فتح
محبوبلري چوق بر شهردر قيادت لشكر يعني سر عسكرلك قيس ابن احنف در
بر عرب كثير الحلم ايديكه حلمي ايله تمثيل اولنوردي قيس زهير دواهي عربدن
برداهيه زمان كيمسنددر قينه خنياكر يعني ايرلجي جاريه قيان جمعيدر
ع وللطير من بين اغصانها ع اغاني نشيد وهن القيان ع يعني بلبللر
اول باغ و باغچه اشجارينك اغصاني ما بينده نشيد خوان يعني دوبيت خوان
واغصان اشجار بنفسها مرتبع خوانلك ايله خواننده لك ايدرلر ايدي قيس
بر جزيره اسميدر كه جزيره قيس و كيش دخي ديمكله معروفدر بابنده مذكوردر
قيس را دولتخانه نام نهاد يعني اول جزيره عظماي فتح ايلدكده اني دولتخانه اسمي ايله
بنام ايلدي قيعه ارض مستويه كه اكثريا انده سراب كورينور وهي ارض سهلة
مطمئنة قد انفرجت عنه الجبال والاكام قيلوله وقت ظهرده استعداد
خرده ايبوب راحتلنمك مقصوم بيان اوتنده بر معروف وقتده امير معزي

بحيثكه عرصه‌سي بر شيخ و قيصوم را بغنج جزع آهو چشمان تتاري تر شيخ
داده وصف صناعت حسن عبارتنده در جزع يماني و جزع صيني بر بوجقدركه
حدقه چشم كبي سياه و بياض خطوطلي اولور چشم محبوبي اكا تشبيه ايدرلر و شيخ
دخي بيان اوتنده بر اوتدر بابنده مذكوردر يعني امير معزي في الحقيقه
اشبو بيتده شيخ و قيصوم ايله بر فلان عرصه‌ني جزع آهو چشمان تتاري شكل
و هيئتي ايله ترتيب و تزيين ايدوب حسن و بها ويردي مراد اصل موضوع معنى
بيت هرچند قليل الجدوي ايكن لباس تمثيل و تشبيه ايله حسن شكل و لطافت
هيئت ويردي ديمكدر بيت موصوف اشبو بيتدر ع خطها كشيده باد بر
آثار او چنانك ليلي بدامن دشتي و دامن طلل ع بو بيتده مقدم بر بيت
واردر منالي داد و دياريارانت و مصاحبانت دن خالي اولدي و خوبان حله
بوستاندن حلله بهي فالدي يعني كوچ ايدوب كتدبلر و يرلرنده باد هيفا
و دبور اسوب احوال الدين مخبر خطوط حكوب تحرير ايلمش ديجه كه ليلي نك دامن
صحرا و دامن آثار داد و ديارده كذر و دامني پرده سوبسوب اندن كذر ايتدي كيدن
مخبر خطوط و آثاردر قالمشدر ع وجلا السيول عن الطلول كانها ع زبر تجد
متونها اقلامها ع اقلام فاعل تجد و ضمير مؤنث سيوله و متونها مفعول
و ضمير مؤنث زبره و ضمير كانها طلوله راجعدر يعني سيللر آثار داد و ديار
اوزرينه اوغرييوب كيجدكي كويا اول موضعلرده دياراتك احوالني مخبر كتب تواريخ در
كه متني اقلام سيول تحرير ايتمشدر بو بيت لبيد بن ربيعه نكدر فرزدق استاد
ايتدكلرنده حسن تشبيه و لطافت تمثيلندن تعظيما سجده ايتمشدر مصنف
كتاب و صناف صاحب نصاف ديديكي قني بر مصنف و حسن تعبيره واقف
بر كيمسنه كه فرزدق لبيد بن ربيعه نك بيتنه سجده ايتديكي كبي امير معزينك
دخي بو بيتنه سجده ايليه تعرف كز جام با امالد چون پياله در ميان باشد الخ
جام لفظي اماله اولنسه جيم اولور بر ميان تعرفز پياله كبي وضع اولنسه تعجب

اولورکه حمق وخفت عقل معناسنه در مراد کاه اولورکه تعرّف کربلکیلك
ویلشمك معناسنه در بعض عوارض ایله حمق وخفت عقله مبدل اولور
یعنی مقصود مجلس شرابده اگر جام مع الامام بیالرکبی تعرّف ودوستی
میاننده اوله دوستی عداوته منقضی اولوردیمکدر واما الّذ جامدن مراد جام شراب
بعض اهل مجلسه ویریله وبعضیسندن امالردا اولنوب ویرلمامکدر کبر تعرّف
تجرّم مبدل اولوریا علی حسب المراتب ویرلمدن اعراض واما لرا اولنوب تقدیم
وتاخیر اولنسه اول دخی مورث عداوت اولدوغی معلومدر بل الف الله بین قلوبهم
یوق بلکه حق عز وجل قلوب متنافره لرینی تألیف ایلسون دیو دعادر بو کلامده
تعرّف کلمه سنك میاننده الفلندی سن معناسنه حسن ایهام واردر وتعرّف
لفظنك وسطنه حرف الف کلمجه تعارف اولورکه صیغه متشارکه بین الاثنیندر
مراد طریق الغاز ایله مابینلرنده ایکی طرفدن دوستی وآشنالق حلول ایلسون
دیو دعا ایتمکدر ؛ اتانی هواها قبل ان اعرف الهوا ؛ فصادف قلبی خالیا
فتمکنا ؛ الف اطلاق ایچوندر یعنی عشق ومحبتی عشق ومحبت نیدوکن
بلمزدن مقدم یعنی قبل سن التمییز بکا کلدی پس اول وقت قلبی ساده وساذج
ونقوشدن خالی بولمغله انده راسخ ومتمکن اولدی که بر نوع علله اندن فارغ
اولق ممکن اولمز اولدی ؛ ما حجبك عنی قال الحما قال الصاحب قد ؛ یعنی الحماقة
فادرك وقال وه یعنی القهوه ؛ محمد خازن صاحب بن عبادك معدود او مجدودا
اولنور التی مصاحب وندیملرینك بری وافضللری ایدی بر گیجه کون بعض عارضه
علتی ایله مجلس انس ابن عباددن تخلف ایلیوب بعده خدمت مصاحبتی ایله
شرفیاب اولدقده ابن عباد ما حجبك عنی یعنی عادت اوزره زیارتمدن
مانعك نه ایدی دیو سؤال ایلدی محمد خازن الحما دیو جواب ویردکده ابن عباد
قد دیو جوابنی رد ایلدی محمد خازن ابن عبادك قصدینی فهم ایلیوب وه دیو
جواب ویردی تفصیل کلام وتوضیح مرام بو ایله در که محمد خازنك مرادی بنی سندن

الیقوین حما ایدی دیو عذر خواه اولمق ایدی صاحب بو عذری قبول ایتمیوب
حما کلمه سنه قد لفظنی الحاق ایلدی ومرادی سنی مجلسمدن الیقوین حمانك
که ظاهرا بعض اندیشه فارغه ایله بندن منقطع اولمش سن دیمکدر زیرا حمایه
قد الحاق اولنجه حماقت اولدوغی معلومدر محمد خازن بو دقیقه یی درك ایدوب
بالبداهه قد لفظنه وه کلمه سنی الحاق ایلدی مراد قهوه در شراب مدام ایدی
دیو جواب ویردی بو مقوله رد وبدل حدت ذهن وجودت طبیعتدندر که ظرفا
بر بریله مطارحه ومطایبه ایدرلر ابن حشو بهیج خوش در افتاد یعنی ذکر کلام
مقصود باللذاته بو حشو ناچیز حشو ملیح یعنی جمله معترضه واقع اولدی
که محسنات وتجدید نشاط مستمع مقوله سندن اولوب حسن بقا ولذته
عدا ولنور ؛ فتی کان فیه سطوة اللیث اذ سطا ؛ ومنفعة الغیث الکریم لدی
العطا ؛ منفعة سطوه اوزرینه معطوفدر یعنی بر اردکه وقتا که اخذ وقهر
ایلیه انده ارسلان قهری واردر وحین کرم وجودده انده زیاده نافع یغمور
منفعتی واردر قیّم من قام علی امر الشیء لا تؤذین نملة فعنایة القیّم نالته کما
نالتك یعنی بر قرنجه یر مع حقیرها ایذا ایتمه واندن حذر ایله زیرا خالق
وعزتی حقیقی عنایت واعتناسی سکا ایرشدوکی کبی اکا دخی ایرشمشدر یعنی
اول دخی سنکبی ذات الروح ووظیفه خوار مایده نند کانیدر اولوب صاحب
کبد رطب خلق اللهدن بر مخلوقدر

باب الکاف ؛ فصل الف

کاغذ معروفدر پادشاهلر علما وصلحایه تعیین ایلدوکی وظیفه ایچون
اللرینه ویریلان تمسك کاهل بالجمله حیواناتده کورك دیدکلری کموکدر
ودیدیلر که ایکی اموزك مابیننده کی اوردن عظم دقبه یه قریب موضعدر
دیلورو قبران وتنبل وانسانلرده سنی اوتوز درت یاشندن اللی بریشنه
وارنجه اولان کمسنه یه وصف اولور لکن لغت مشهوره کهل در اما حدیث

شریفده هل فی اهلک من کاهل دیو وارد اولمشدر و حیرت معناسنه
وشدید الغضب کمسنه یه واسیر یمش دوه یه دخی کاهل دیلور و قوی کمسنه یه
شدید الکاهل دیلور لک ٭ و ٭ حرفنده ذکری واردر ف کالبد قالب معناسنه
ف کادکاه دزد دوزلو کادکاهی و مطلق اهل حرفت در کاهلو نزدنده دخی اطلاق
اولنور ٭ ش ٭ حرفنده ذکری واردر ف کارافتاده عمل مانده معناسنه
کامل عاقل تام العقل و عمر و ضده بر بحرک اسمیدر ف کام کاف عربیله مراد جام
کام یعنی جام مراد ف کام کاف فارسی ایله دماغ وادم ف کابین مهر زوجه ف
کاه کاف عربیله صمان کاه بخته دوکلمش صمان والتمش صمان دخی دیلور
چنانکه کاه بخته را پیش شمال مودوع سازند امانتکاراولیوب امانته
خیانت ایلینلر وصفنده در یعنی امانتی نااهلنده وضع ایتمک التمش
صمانی تند باد شمال قتنده ودیعه ایتمکه بکزر ٭ اذا ما جعلت السر
عند مضیع ٭ فانک ممن ضیع السر اذنب ٭ یعنی وقتا که سرکی اهل ستر
اولمین کیمسنه قتنده ودیعه ایلیه سن لاجرم سن اول سری ضایع وفاش ایلین
کیمسنه دن زیاده کنهکارسن و خبر علت ظاهردر ف کاه ربا معروفدر بعض
دریا کنارنده اولور مخصوص بر شجرک صمغیدر ف کاهکشان صمان اوغریسی
و حاجیلر یولی دیدکلری آسمانده ممتد اولمش اوفق یلدزلردر وعربیده مجره دیلور
اذا السماء انشقت تفسیرنده حضرت علی رضی الله عنه دن تنشق من المجرة دیو وارد
اولمشدر ف کاه کاف عجمیله وقت معناسنه و زمان و جاه و منصب و مسند و تخت
و داماد واسم مکان منزلکاه و تختکاه و درکاه کبی شایان تاج سلطنت و کاه
مملکت کرد انید یعنی تاج سلطنت و جاه تخت مملکته سن اولا ولایق اولدی
ف کاهی بعض وقت دیمکدر ف کاشتن اکدی ف کاشتن اکمک مصدردر
ف نکاشت نون نافیه ایله اکمدی دیمکدر کاس همزه ایله پیاله کوش جعبه
کاش الرباب رباب سازینک چنغی کاس الشراب معروفدر کاسه سر قفا

دیدکلری یردر ف کاس الف ایله کساد معناسنه ف کاست مثلا یعنی پیرواج و طکون
و بسوک جام و طلو قدح فارغ از رفع و جر کیس و کاس یعنی دنکیلک و ذکر دلک قیل
و قالیدن فارغ یا خود کاس دن مراد کاس شرابدر معنی خمار اچجه رفع و دفع ایتمک
و شراب الوب باشنه چکه دن فارغ اولدی دیمکدر زیرا مفلسدر کیسه و اقچه بولنمز تا که
میفروشه رفع و دفع ایدوب شراب جر ایلیه لف و نشر مرتب باشنده فارغ از دفع
کیس و جر کاس معناسنه اولور ف کاستن اکسلمک و اکسک ایتمک ف کاستی ازیعنی
قلیل افزون و کاستی کثیر و قلیل دیمکدر ف کامکار مرادینی ایشلیجی یعنی غالب
مطلق و قهار معناسنه ف کامران مرادینی سوریجی ف کار عمل معناسنه و مصلحت
و اکن ف کار آب حالت مستی عالم آب دخی دیلور ٭ ش ٭ حرفنده ذکری واردر ف
کارکر ایشلیجی ف کار کاف عجمیله ادات مبالغه در کلمه نک آخرنه داخل اولور مثلا
آفریده کار کبی خلاق معناسنه ف کار چین یعنی چین مملکتنک امور و مصالحی ف کار و بار
ایش و کوج دیدکلری کبی ف کارزار جنک و قتال ف کاربان قافله ف کازرای عجمیله
احول یعنی شاشی ودشمن کاذ اضافتله یعنی شاشی دشمن که بری ایکی کورن دشمن
سخت و عدو کج بین معناسنه کاب زنخ کاب یعنی انزیانده چقوری یقال کبا
الزند اذا لم یور اک ٭ ب ٭ حرفنده ماده مذکوره بر شامل اولان بیت شرح اولنمشدر
ف کازرون عجم مملکتنده بر شهردر کاقل ضامن کفیل مثلا کافله دولت و مملکه
مملکت مراد ایش بنت سعد اتابکدر شیراز حاکمی اولمش ایدی یعنی متعهد صلاح
دولت اتابکیه و پادشاه مملکت شیراز در کانون آتش اوجاغی و قیش آیلرندن ایکی آیی
اول و ثانی کانون محصوصا بر سکرمنک اسمیدر ف کاهش سعی و ایجد اغرنی
دیدکلری مرض کاهش جانست یعنی جان اکسیلمه سیدر ف کاش کلمه تمنیدر ف
کاج مثلا ف کان معدن کان را از زر بخشش همت و انعام بی صنت تا و خون در
عرق میفشرد و از لعل و یاقوت خواند یعنی انک بخششی بر کان دو انعام بیدریغی
جواهر معدنک قانی عروق بدننده صیقدی و جقردی و اول قانی لعل و یاقوت اد

بنام ایلدیکی اما فی الحقیقه اول لعل ویاقوت معدننك ذیر باب انعامنده عرقد
دوکدیکی منجمد حون قطعه لوبیدر قیرده حسن تعلیل صنعتی وارد دکابت سو
حال وحزندن انکسار معناسنه کاهن منجم که مغیبادن خبر ویرمك ادعاسنده
اولور کالح عبوس الوجه معناسنه اسم کالح یعنی غضبناك ادسلاده کافور معرو
دوجی فداك لا لقتدی بل ادی ان الشعیر وقایة الکافور اصل مضمون اکا مبنی در
که طبیعت شعیر کافوره قریب درجه ده بارد در اتفاقا کافور بوینهدیکیسه باصر قنده
نجل اولنور سه ما شعیر اکا یناك اولور یعنی روح سکا فدا اولسون اما نر اول
جهتدن که سکا فدا اولمغه قدرم واردر بلکه اول جهتدن که کوردم شعیر کافوره
سپر وینك اولور کافات ابن سکره فصل شتاده اسباب تنعمی بر بیتده جمع
ایتمشدر که جمله نك مبتدای حرف کافدر مراد مصنف اول بیتدن کن وکیسی وکانون
وکاس وطلی البیت یعنی اندرون خانه وبول خرجلق واتش کناری وجام شراب
مصرع آخری دخی مشهوردر کاصلی ومحبوب عورت دیمکدر که بونلر تنعمات
فصل شتادندر ف کاخ کوشك ف کارد بچق ف کارد زنان بچق اودر بجیلر
رئیس مذهب الحاد اولان حسن صباح اتباعنك وصفنده در ذیرا الت
جنکلری بچق اولدوغندن غیری هر بری یانلرینده بر بچق طاشیوب مخالفلر
برینی تنها بولدقجه بچق ایله مجروح ایتمکله غدرا ایتمکلرایدی ولهذا کارد زنان
دیمکله بنام ایلدیلر مسلمانانکه در دباغ واصقاع ازترس کارد زنان ایشان
جون کارد زنان احتجاب بیشه داشتند یعنی محلاتن و قرا ده ملاحده کارد
زنانی خوفندن عورات کبی احتجابی کندو نفسلرینه پیشه وعادت ایتمشلر ایدی
کاعب هنوز ممه سی قبرمش باکره قیز جمعی کواعبدر کاف شدفا ایله مانع معنا
ف کاشانه جای صحبت و شاه نشینی وخانه وقیش اوده سی ف کا وصغر
بوست کا وصغر دریسی ف کا وباری بر سنه لك کاو بچه معناسنه کارعات
اول خرمادر ختلر بدر که صوکیاندن بتمش اوله ف فصل ك ب

کبا

کباب آتشده دونوب پشورلن ات وسایر اکل اولنان شی کبری عظما معناسنه
اکبرك تانیثیدر واصطلاح منطقده اول مقدمه در که انده حد اکبر یعنی محمول
مطلوب بولنه مثال العالم متغیر وکل متغیر حادث نتیجه که مطلوب دیدیکمزدر
فالعالم حادث لفظ حادث که محمول مطلوبدر مقدمه ثانیه ده بولندی پس
مقدمه ثانیه یه کبری دنلدی وصغری بابنده مذکوردر کبد جکر کباد جمیدر
اکباد دخی کلور کبریت معروفدر کانها فوق قامات ضففن بها اوایل النار
فی اطراف کبریت بنفشه وصفنده در اتش ایله الشمش کبریته تشبیه اولنمشدر
ذیرا کبریت یاندقده بنفشه لوینی بعلر یعنی کویا قدود وقامات بنت اود زیندر
اوایل اتش در که اطراف کبریته جمع اولمش والشمش اوله کبریت احمر کیمیا مقوله سندر
بر قیل اطی اودن بطمان با قری ایر ابن لحمر اهلی تبت مملکتنک کنه سنده وادی النمل
زمینده اولورك و حرفنده کوکرد ماده سنده دخی ذکر اولندی وتبت
جانب مشرقده بر مملکتدر که مسك اذفرا کا نسبت اولنور وادی النمل حضرت سلیمانك
حتی اذا اتوا علی وادی النمل دیوا وعزیزیوب واصل اولد وجنی فادیده اعز من الکبریت
الاحمر عزیز الوجود اولان شیئه تمثیل اولنور کبر تکبر ف کبك کلك ف
کبك دری یعنی عجم طاغلی بنك کلکلکی کبله ابن حجکین بن قبلا قاان کبت بر کیمسنه
ذلیل ایتمك اذلال معناسنه کبش قوچ کباش جمیدر اللیل داج والکباش
تنتطح ومن نجا براسه فقد ربح اشو بیت حضرت علی المرتضایه نسبت اولنور
دنیا فانیا دنیا حالنه تمثیل ایتمشدر یعنی کیجه لرزیاده مظلم وقوچلر اول ظلمتده
بر بر ایله کله اوریشورلر پس ایچ وقایه منداول کیمسنه در که الجیق کندو باشیله
دنیا یر کیر دوکی کبی دنیادن چقه کبش صورت یعنی قوچ هیئتلو کبوه یره دوکوب
یوزاون بر قابمق کما یقال کبا الزند اذ الم یور چقمق یا مرخ وعفادکه الت
اشعال ناردنده اتش چقرمدی ویاقمدی دیمکدر هی الحضرة العلیاء
تهتز نضرة وتزری بانواع الربیع المبهج هنالك لا ازند الرجا المرجح

بكاب ولا باب العطاء بمرتجى اصلده مرتجى همزه ايله دڭز يا ير قلب اولمشدر
متأخر معناسنه يابنده مذكوردر يعنى دركاه پادشاهى حقّا اول دركاهدر كه
حسن ورونق جهتندن همیشه حرکت نشاط وارتياحده در و حسن ورونقي
مناط وكثيرا لغيث اولان فضل بهاره عيب ايدرلر اول حضرت علياده نزداجى
واميدوارلره رجا چقمغى آيتن مقصودى يا قمتجيدد ونز باب عطا سائللردن
متأخردر بلكه انده همیشه زند رجا مورى وباب عطا كشاده در ف كبوتر
كوكرچين ودر كتاب كليله ودمنه حكايت كبوتران ومطوقه معروف ومشهورست
چه با آنكه مباينت جنسيت ومغاير صنفيت حاصل بود بركت معاونت
واعتصام باذيال موافقت چكونه خلاص ازمكايد خصام داد معاونت
وموافقتك نفعى اولدوغى تمثيلنده در ومطوقه كوكرچيندن بوبولت قوشدركه
بوينده طوق كبى نشانه سى ولور تركيده حالا تحته كوكرچين دينلور
اكثر جبالده اولور يابنده مذكوردر كتاب مذكورده تفصيل حكايت بويلدركه
ارض نهاونده داهرم يكلكه نام بربلد كثير الصيد اولوب صيادلر اول مكانى
قصد ايدوب اكا كلورلر ايدى وانده كثيرة الاغصان ملتفة الاوراق مظللة
الحافاة برشجرۀ عظيمه بيتمش ايدى واول شجرده برقرغه آشيان دوتمش ايدى بركون
قرغه آشيانه ايركن قبيح المنظر عبوس الوجه برصيادى كورديكه طوزاغى اوموزنده
عصاسى النده شجرۀ مذكوره يه طغرو كليور نفسنده ديديكه بوظالم البته بكا ويم
كبى بيچاره لره اضرار قصديله بو موضعه كلمشدر پس بومكاندن مفارقت ايتميوب
كوريم كه بو بيرحم صياد نه يابسه كركدر بعده صياد مذكور شبكه سن نصب ودانه سن
سپوب برطرفده اختفا ايلدى چوق كچمدى كه برمطوقه وكندو ايله وافر كوكرچين
قوشلرى اول موضعدن مرور ومابينده بلا اولان دانه حبوباتى كوزلرى مصادف
اولمغله شبكه صياددن غافل حرص وآز ايله اول حبوباته يرنزه دوشوب واوشوب
التقاط ايدركن ناكاه شبكه صياد اوزرلرينه قلب وبيچاره لرى كرفتار ايلدى وبند

كبوتران هربرى برينه اضطراب ايتمكه باشلدى صياد مسرورا اوزرلرينه سكردوب
كلمكده ايكن مطوقه كبوترانه خطاب ايدوب ديديكه اى ياران غمكساران
هركس كندو نفسنه معالجه ايدوب رفيقنى ترك ايتمك باب مروتدن دكلدر بلكه بو حركت
تاشا ايستر ايله هيچ بريمزه نجات احتمالى اولمز ايمدى دواء برء الساعه ومصلحت
حكيمانه اولدركه جمله بربريمزه معاونت بولمز اتفاق ايله بال كشا اولوب اشبو
شبكه يى برندن قوپرلم تاكه شمديلك بوورطه دن خلاص اولالم بعد ذلك فلله
مفرجات كوره لم ايمدى دوران نه صورت كوسترر كبوتران ه آرى باتفاق جهان
ميتوان كرفت تمثيلى ايله زعمهم حوانه الاذق بوكلامى مطوقه دن بتون ومع
الاتفاق تحريك جناح وفاق ايله شبكه يى يريندن قوپروب معا فراز هوايه پرواز
ايلديلر صياد استغراب ايدوب بو حالت غريبه يى مشاهده ايتدكده شمديكنده بونلر
يا انده دوشرلر ديو انلرى هواده كوزدرك اكسه لرندن كيتمدى اما قرغه بوحال
عجيبى كوروب كوريم بو لعبت نه منتهى اولور ديو اول دخى انلره تابع اولوب
عقبلرندن كوزدرك كيدردى القصه مطوقه وكبوتران وصياد وقرغه بو كيفيت
اوزره كيمى جان قورتارمده وكيمى جان المده وكيمى تماشا ايتمده كيدركن مطوقه
كيرويه التفات ايدوب كورديكه صياد مشئوم اكسه لرندن كلميوب سكردرك
كليور كبوترانه خطاب بيلر ديديكه اى ياران همپايان ايشته صياد ظالم برى
ديرك كليور واول اميدده دركه شمدى بر يرده دوشرز وبزى اخذ ايلر پس
مادامكه بويله اچق جوهواده كيدرز بزى كورر هيچ اميدين بزدن قطع ايلمز
ايمدى اتفاق ايله سمت عمرانات عطف عنان سير ايدهلم تاكه كوزندن
غيبت ايدوب اوله كه بزدن منقطع اولر وبنم عمرانانده برفاره دوستم
قديم وار دربتوفيق حق ايله كندومزى اول موضعه صالح وسالم ايرشدرمك
ميسر اولورسه اول فاره يى طلب وبوشبكه بلايى سنى ايله قطع وپاره ايدوب
جمله مزى تخليص ايتمك اميد اولنور وعلى هذا بالاتفاق عمرانات سمتنه كسنر

جناح ایتدکلرنده صیادِ خایب یالیتنی رجع بخفی حنین اتما اولدخی بو وقت
اولدوغندن غیری علاوهٔ خیبت شبکه‌ده دخی صفر الید اکسه لرندن رجوع
ایلدی خرج لصید السمك فغیّب السمك والشبك لکن غرایب مذکوره‌یی کوردم کبوترلر
حالاری نیه منجر اولور دیو اکسه لرندن منقطع اولدی مطوقه یارانی جانبنه بابلیه
فاره اولدوغی محله وصولده کبوترلر اشارت برله اول مکانه نزول ایلدیلر وانده
فاره‌یی اسمیله یا زیرك دیو ندا ایتدکده فاره لبیك من انت دیو جواب ویردی مطوقه
دخی صدیقك المطوقه دیو اخبار ایتمکله فاره طشره کلوب کوردیکه مطوقه
اصحابیله شرك بلایه دوچار اولمشلر دیدیکه ای عزیزم راین بلایه نصیب
کربها ٭ بو حالت خالده وقتر سبب ایله بو ورطه‌یه کرفتار اولدیکز مطوقه
دیدیکه سن بلمزمیسن که رخا وضیق سرور وغموم مدت نزد واقع اولورسه حق سبحانه
وتعالی‌نك تقدیریله اولور عنقای زرین بال آفتاب وسیمرغ سیمین پر ماهتاب
اعظم مخلوقات ایکن ینه منصوب دست صیاد قضا وقدر اولان شرك عقده
راس وذنب تینینه دوشوب سکار کسوف وخسوف اولورلر حالا تقدیره لا یسئل
عما یفعل ایله اذا جاء القضا عمی البصر بو حالدا وغردن بر علاجك واریسه ایله
ولا سوال وعتاب وقتی دکلدر دیو چاره جو اولدی پس جریره‌یی دخی تسلیم حکم
قضا وقدر ایدوب ابتدا مطوقه‌نك باغنی کسمکه شروع ایتدکده مطوقه ای
برادر قدیم وصدیق حمیم اول اصحابمك بندلرینی قطع ایدوب بعده بکا کل
دیو التماس والحاح ایلدی فاره مطوقه‌دن بو کلامی عجیب کوروب دیدیکه ای
دوست عزیزم یا سکا جانك کرکمزمی بنجه غیریلك خلاصنی نفس نفیسك
اوزرینه تقدیم وترجیح ایدرسن بوکا دکار عاقلان دکلدر مطوقه دیدیکه نعم
بو دیدوکنی بیلورم لکن خوف ایدرم که ابتدا بنم بندمی قطع ایدنجه سکا تعب
واثنا اتکه فتور وکلال طاری اولوب مقصود بالذات اولان عملی وجوده کتوردم
تا ویلی ایله دفع امك قطع بند وتخلیص جانلرنده مساهله ایلیه‌سن اما اول

اتلرك حاجتلرین روا ایتسك بیلورم که بر حال ایله بندن یوز دوندرمزسن
برهر حال بندمی قطع ایتمکجه وداع ایدوب کیتمزسن فاره بو کلامی حین انجامی مطوقه‌دن
کوش ایتدکده ای دوست وفادارم بو حالکده سکا رغبت ومحبتم هزار مرتبه زیاده
اولدی دیوب ابتدا کبوترلرك ثانیا مطوقه‌نك بندلرین قطع وشبکهٔ صیادی
بیت المالی پاره پاره ایدوب علی وجه الجمع آیبین تائبین حامدین لله ساجدین
برنیرهٔ طرف خاطر خواه اولدیلر اما کلام فارغه‌ده درکه احوال مذکوره‌یی من
المطلع الی المقطع مشاهده دنصکره کندو نفسنی فکره دوشوب بلکه بر کون بر
قزم کوننه یاردم ملاحظه‌سیله فاره‌نك دوستلغنه جان ودلدن طالب
وراغب اولوب انی تکرار اسمیله یا زیرك تعال تعال دیو ندا ایلدی الی آخر القصه
آمّا ۶ من قصةٍ یا لها من شرحها طول ٭ کبود ماوی رنك ف کبود کیسه
فقیر کنج داترنك طورمق ایچون لجامنی چکمک وسیف ایله ضرب ایتمک وبر کمسنه‌یی
حاجتندن رد ایتمک کبیر بیوك معناسنه کمیات متصله‌یه مخصوص درکاه اولورکه
کیفیتده دخی استعمال اولنور مثلا شیخ کبیر دیدکلری کبی ٭ فصل ک ت
کتیب جلیش عسکر کتیبه مثله کتایب جمیعه کتف اوموز کتم کینلك ف کتوال
قلعه قپوجیسی وایش دلری وحجامت سنیسی فصل ک ث
کثیر بالتشدید تصغیر کثیردر شاعر مشهور وعشاق عربك بریدر معشوقه‌سی
عزه دره کثیب قوم دبرسی کثیر چوق کمیات منفصله‌یه مخصوص در فصل ک ج
ف لجیم اث کبی ٭ فکشیدیکر داب ی وهم وبیم ٭ بر لسان تازی مطلا لجیم ف کج اکری
ف کجرو طریق جاده ومستقیمدن عدول ایلیی واهل ضلالت وبد فکر کمسنه
ف کجا نره‌ده ونه وقت دیمکدر کجاست آنکه پدر آهن است ومادر سنك عدو
عود وعبیر وجزای کفر وضلال ٭ آنشر لغزدر بودری چقمق مادری چقمق
طاشی عدو عود وعبیر زیرا مجرده انلری یاقر جزای کفر وضلال زیرا دوزخ جزا
جزای کفاردر ٭ فصل ک ح کحل سرمه کحلت العیون بالسهام

يعني سيدانكا دوزارده كوزلو ميل سهام ايله تكحيل اولندي كحلي سرمايي ؟
صبح چراغ فلك افروزشد ❊ كحلي شب قرمزي روزشد ❊ يعني صبح فلكه ضيا بخش
چراغ اولدي وشبك پرده كحلي سي پرده سرخ روز اولدي ❊ مراد كيجه نك كوندزه
قرمزي پرده سي چكلدي ديمكدر كيجه كيدوب كوندز اولدوغندن عبارتدر تكحيل
سياه كوزلو محبوب ؟ وكم عين مقبلة النواحي ❊ كحيل بالجنادل والرمال ❊
يعني نيجه اطراف وجوانبي تقبيل ولمس محبوب كوزلو بستك وريك ايله اكتحال
اولنمشدر والفجع من فقدنا من رأينا ❊ قبيل الفقد مفقود المثال ❊ من رأينا جمله
خبر مبتدادر يعني بوندن زياده مصيبت زده اولدوغمز اولكمسنه دركه
وجودني فقد ايتدوكيمزدن اقدم اني عديم النظير والشبيه كورمش وبلمش ايدك
كحيلة الماقين كوزلرينك اوجلري وكوشه لري قره ايله سورملنمش ❊ ي ❊ حرفنده
ذكري واردر ❊ **فصل ك د** ف كداز مصدري كدازيدن ارتمك
معناسنه دكداز يعني كوكل اريدجي ديو وصف اولنور كدازنده دل معناسنه
وغصه يه دخي دينلور نازوكداز از در توحيد باري تعالى يعني نعت وغصه
بارگاه كبرياي حق عز وجل دنلدر ف كدبانو اولو خاتون واوده نوبروق صاحبي
عورت وعردم زاده ومحترم واغر مهرلو خاتون ؟ نز هر سري بد وكر مقنع است
كدبانو ❊ يعني هر بر عورت كر باشنده مقنعه صادق كدبانو اولمز يعني كه هر باشنه
دستار صارن كمسنه ارا اولمز كد عمل واكتسابده تعب وشدت ؟ نجدوا
وكدوا في المسير وحاسبوا ❊ حسابا بالرقتل الرجال فذلك ❊ باب حسابده
فذلكه يكونه معناسنه دربابنده مذكوردر يعني طلب كرده جد وجهد
ومسير كرده شدت واتعاب نفس يعني عجله ايديكز ونفسكزي بر قسم حساب چكيكز
كه بكونه ومحصلي قتل رجال وسفك دماء اولن حنك وقتال حث وتحريض در
كدود فتح ايله صيغه مبالغه در زياده تعب وبر يجي يقال بئر كدود اي لم ينل ماؤها
الا بجهد ومشقة عظيمة ف كدو شراب قودقلري قبق ومطلق قورو قبق در

نوع شراب ظرفنه دينلور ف كدخدا خانه اولو سي رب البيت معناسنه مدبر امور
مملكت وسلطنت **فصل ك ذ** ف كذاشت قودي ف كذاشتن
مصدريدر ف كذشت كچدي ف كذشتن مصدريدر ف كذرانيد مثلا ف
كذرانند كچورلي تا بر تيغ كذرانند يعني تاكه قليجدن كچوره لر **فصل ك ر**
كروبي كروبيون مخففتالر ساده الملائكه يعني ملائكه اولولري ف كرسنه آج
ف كرك قورت ف كرك باران ديده روزكار ديده مجرب كمسنه لره وصف اولور
ف كرك كرسنه اچ قورت ف كركان جمعيدر ف كرك بيان تقديم موحده ايله
چست وچابك قورت ف كران فتح ايله كنار معناسنه بحر بي كران يعني دريايي
بي ساحل ف كران كسر كاف عجميله آغر وقيمتلو ف كران دم كشيد يعني آه چكدي
❊ دم ❊ حرفنده ذكري واردر ف كر ابيدن اغرلمق ف كر كاف عجميله اكر معناسنه
اداة شرط در ف كر كاف عربيله صلغر ف كر انر يعني صاغر صفتلو كر شد ايله كيدوب
يندر عقب دونمك اكثر حرونده استعمال اولنور كرو جمعيدر كر الجديدين
ليل ونهارك كيدوب تكرار دونمسي تعاقب روز وشب معناسنه كره نموده يعني چنكه
دونك كوستردي ف كردش دولنمق ودونمك از كردش اين فلك دولابي كه بشتش
از بار جفا بر صفت عشوه دروغ خود هر كه راست مباد روي اقامت وسامان
نديد كه پشتش الى قوله مباد جمله سي از كردش اين فلك دولابي كلا ميله روي
اقامت وسامان نديد جمله سي بيننده جمله معترضه دعائيه در حشو مليح
بابندندر اصطلاحده اعتراض الكلام ديو تسميه اولنور يعني بو فلك دولابينك
حركت وصنعيه سندن كه ارقه سي ناراست وچپ اندان عهود كاذبه سي كبي بار
جفادن هميشه دوتا اولوب طوغرلسن بركون راحتلك وآرامي كورمدي كرابي
بامقدنن افلان اثواب كوكي طورنا جودت حراستيله ضرب مثل اولنور علما
رومدن نصر ستاديو سندركه ملوك ووكلا ملوكده لازمدركه خصايل
نهايمدن اون خصلت بولنه حراست طورنا شجاعت خروس شفقت وتحتي

ماكيان قلب وجرأت اسد حملهٔ خنزير حذاقت كبك صبر كلب احتراز غراب
سكون كوبر ناخت كرك ف كرسيتن اغلق ف كوبر كاف عجميله كبي ام و خ فنده
ب ر حرفنده حكايتي وفقرسي واردر ف كرنز قاچق ف كرنزكاه قچجق مكان
ومقصد معناسنه كره طوپ كرات جميد كرهٔ اثير يعني عناصردن آتش
كره سي كه محدبي مقعر فلك اوّله مماس در كرهٔ خاك يركره سي ف كردن كاف
عجميله بويون ف كرد كاف عربيله فعل معناسنه ف كردن مصدريدر
ف كرشمه نازوشيوه وكوز اوجي ايله نظر ايتمك كرم سخا وجودت اصل ونسب
وجودت ذات ف كرايد كسرايله اكسلك ونا قص ايلر ديمكدر ف كرايدن
مصدريدر اكسك اولق وميل ايلك وتجربه ايتمك وبجيدت معناسنه واهنك
كردن وبنداشتن معناسنه وبر نسنه يي اغزه سيدر بو كلمه الله صالتوت
صفاي ابن الكنديني بكندي كرايد يعني اذكياي عربدن ابن الكنديكه معروف
شاعردر انك صفاي ذهنني بالنسبه بلادت ايله ناقص ايلر ف كراي كرايدن
لفظندن امروصف دركرع تحريكيله بعني صوكه انده انجه لرده ستاقين
انسانك باشنك انجه يري وانسانده دقي النفس اولنلر كرع بى الماء يعني
صوي موضعندن اكيلوب اغزيله ايجدي وكارعات اول نخيلدر كه صو
كنارنده بيتر اولا بابنده مذكور دركراع كغراب ساقك انجه يري جمعي اكارعدر
وبالجمله انواع حيله ديلور ف كراستن ميل ايلمك وظن ايلمك كرفتار بدن دي
ايلك واسير ايلمك ف كرفتار شدن دوتشق اولق واسير اولق كرب غم والم وشدت
حال وصعوبت دهر كربت مثله ف كرهيت فرار ايلدي ف كرهيتن مصدريدر
كرافتح ايله بنكي يعني نعاس اذا اردت الكرامة فقل للكرامة مه كلمهٔ منع وزجر
بابنده مذكوردر يعني عزوشرف استرايسك نعاسي واويقويي كندكدن منع
وزجر ايله مراد ايشكده كسل ايتمه وكوندز وكيجه ديمه كرامة ايله كرامه بيننده
جناس تركيب متشابه واردر مضى الليل فاستبق الصبوح بلذة
لتثنين الكرى والصبح عند ابتلاج الفجر من ب حرفنده شرح اولنمشدر ف
كراز طكوز ف كرك فرزه معناسنه يعني نقل كاف عجميلهدر ف كرد وفتح عرابروچرخ
ف كروه بلوك وجماعت ف كروكسرايله رهن كرا اجرت كرخ بغداده محله شدر بر
محلهدر اكثر ساداتِ اهل بيت ونقبا واشراف واكابر واعيان علويين انده
اولورلر ايدي وبر بلدك اسميدر كربلا حضرت قرة العين حسين بن علينك مشهد
مقدسيدر اولانزميندر ف كرپاس پاء عجميه ايله آستانه ودبوانخانه وسوه معدسنه
وحوالي شهر عربيده ربض ديلور ف كرز ضم ايله دموزدن چومق ف كرزكاوسر
بيوك چومق ف كراندر كاب اغربوير ديلور ف كرا ان سايرنقيل الوجود كمسنه ف
كرفت الذي وموآخذه معناسنه اسمدر ف كردنامه طومار اكثرمدور بوكرلر ف كره
دوكمه ف كره عقده وبكناه معناسنه ف كرده كاه كفل عرادبردر ف كرش شكم يعني قارن
چونكه شي ازمعلاق درا وبجيتند يعني قارنكبي قناره ده اصيلير ف كرميان نقه
ف كرد فتح كاف عجميله توز ف كرد كسرايله اطراف وجوانب ف كرم اسيجق كرم خون
مانوس ومحبت ايدك كمسنه ف كرمسير سواحل معناسنه واسيجق ولايتلره ديلو
ازرشك منزهات كرمسيرشي دجله اشك ازديده بغداد دران كرده يعني شيراز
بالك اكلنجك سواحلي رشكندن بغداد كوزدن دجله اشكي روان ايلدي حاصلي
دجله ديدكلري نهر شيراز منزهاتنك رشكندن بغداد كوزدن اقتدوغي صودر
ديمكدر ف كرم كسر كاف عربيله برقورد جغرد ن ومطلقا قورد معناسنه
ف كرد ضم كاف عربيله بهادرودلاور معناسنه ف كردان جميدر ج ر خ فنده
ذكري واردر ومشهور طايفه نك اسميدر ف كركان بر ولايت اسميدر كه كركان غارت
كرد يعني كركان قهرلرين نهب ايلدي ياخود بالنفس كركان شهرني نهب ايلدي
ديمكدر ذيرا شهره دير دخي ديلور ف كرتر كسر كاف ايله كرنك ديدكلريدر انواب
مقوله سندندر تركيده بتك ديلور كردوس اصلده جبلدن بيوك قطعه يه ديلور
وكردوس الجبل اي جملها قطعة قطعة كرادس جميدر كرادين صورت يعني هركس

طاغ پاره لری کبی پرلو یرندن هجوم ایلدیلر ف کرام کسر کاف عجمیله عزت و حرمت
و عزتلو و حرمتلو ف گرامی مثله جان گرامی حرمتلو و عزتلو واردر نده جان ه عروس
ملک گرامی ترا ست از انکه سزد ۶ بروی زکوهر شمشیر شاه زیور او ۵ یعنی عروس ملک
اندن عزیز واردرنده درکه شمشیر پادشاهی انک برنه کی اولمقدن خارج مهما کان
بر آخر شیئه اکا برنک و قیمت و لره حاصلی اکی دنیاده عروس ملکه لایق برنک بولنمز
انجق کوهر شمشیر پادشاه اکا برنک اولمغه سزا و لایق اولور و الا فقدری غیری برنک
برنگدن اعلا واردرنده درن ه بیاد ملک جواب حیات نوش کند ۶ اکر ز خون عدو
برکنند ساغر او ۵ یعنی ملک کبر او لمغر اولکیمسنه لا یقدر که اکر جامی خون اعدا
برل یوب الینه و بر سهلر آدذوی ملکا بیله انی ماء الحیوة بدلنه نوش ایلر ف
گرکیان فتح اول و ثانی ایله جمعدر ف گرگی مفردیدر الینده ایش کلان خدمتکاره
دیلور خالا عجمده گرک یراق دیرلر از گرکیان خاص فرستاد یعنی تحصیلدار لق
خدمتیله خواص پادشاهی گرک یوا قلرندن برینی ارسال ایلدی گرگاخ جیجونک
جانب جنوبیسنده واقع بلاد خوارزمدندر آبرد بلاد جیحونک جرجانیه دیدکلری
بوددر ف گرجان بونک غیریدر گوزن زای مثلثه ایله تاج مرصع که عجم پادشاهلری
کیرلر ایدی لکن ثقل ذر و جواهردن باشلری تحمل ایمیوب آلتون زنجیر ایله
باشلری اوستنده و برابرنده اصوب تخت دیوان سلطنتده جلوس ایدرلر
اول کیفیت ایله باشلرینه کچورر لر ایدی و قالبق وددلو درلو نقوش ایله دکلش
بولاد ف گرویدن اینانمق تصدیق معناسنه و طانمق واوقیمق تبعیت معناسنه
فصل ک ز ف گز کزاز لفظندن مخففدر ف گز کاف عجمیله ارشن
واوق گزی معروفدر ف گزره بتقدیم الزای المثلثه زیاده صوقیجی واصرجی
ماه کزره و شیر گزره دیلور ف گزم بالزایین المثلثتین اکری برکری دیمکدر
ثم اشباعدر ف کژدم بالمثلثه عقرب ف کژ کج معناسنه یعنی اکری ف کژ
باخت مثلثه ایله اوینده ماهر اولمیوب بکلیجی و اوینده مغالطه ایلین

اوینجی دیدک معامله ییردخی اطلاق اولنور ف کژچشم بالمثلثه شاشو نظوری
کژ یعنی نظر غیر صواب کژاد بالمثلثه حوصله مرغ ف کزاردن قومق واذا
معناسنه وادمک و تمییز ایلمک کزاردن لوازم مصلحت یعنی لوازم مصالحی
ادا ایتمک ف کزین فتحله تیشلدی ف کزیدن مصدریدر ف کزاینده دیشلیجی
ف گزین ضم ایله انتخاب ایدوا و کورتلرده مکدر ف گزیدن مصدریدر
ف گزیر چاره معناسنه ناگزیر ناچار دیمکدر اتابک پیوسته تفاخر کردی که
درملک مرز و چیز است که پادشاهان نامدار را در سرای وصل اذان گزیر
و جز بدان گزیر نیست اولکی تقدیم زای معجمه و ایکنجی تقدیم رای مهمله ایله درزوما
بینلرنده جناس خطی واردر یعنی ملکمزده ایکی شئ واردرکه پادشاهان نامدار
اوقات رضا و صیوده انلردن غیری چاره و جای فرارلری یوقدر مراد اکا محتاج
اولوب اندن غیری برشئ ایله مستغنی اولمزلر دیمکدر بری شعب بوانده که
اوقات سرادده عیش ایدجک برنزهتکاه جنت مثالدر که جنان دنیانک
بریدر و بری قلعه سفیددر که وقت ضررده جای پناه و تحصن و محل امن
واماندر گزم برشئی مقدم فم ایله شکست ایدوب ایچنده اکلایی اکل ایچون استخراج
ایتمک ف گزم تحریک ایله نخل کزم علی وزن کتف هیبتلو کمسنه بر دیلور گزه کاف
عجمیله ماوراء النهر ترکیسنده کاف صحیح ایله اداة جمعدر کلیکز کیدیکز
دیدکلری کبی بعده لفظ جنکز جمع بدل کردد جنکز خانک و جز تسمیه سی
بیاننده در یعنی اصل اسم جنکز راء مهمله ایله ایدی جنک محکم معناسنه
بعده کز لفظی ضمیر جمعه یعنی کز لفظنه تبدیل ایدوب جنکز دیدیلر ف گزلک
نسخه و صنافده بویله واقع اولمشدر لکن کتب لغتده بو ماده بولنما مغله
ناسخک سهو و تحریفنه حمل برله محله مناسب برنک لفظی ایله بالباء التحتانیه
تصحیح اولنمشدر فرادل معناسنه ی ز حرفنده ذکر و فقره سی شرح اولنمشدر
فصل ک س کسائی قراء سبعه و ائمه عربیه دن معروف

اما مدیر ف کسستن کسلمش وقیریلمش ف کسستن مصدریدر ف کسسته
مهار یعنی یدنی قیریلمش باشلو باشسز کبی که طوار خلیع العذار کمسنه لرده
استعمال اولنور ف کستی وصف ترکیبی اولوب زمین کستی کبی ف کستریدن
مصدریدر دوشمک معناسنه ف کستراند دوشر ف کستریدن وشدن
ف کسری فتح ایله عجم پادشاهلرینه دینلور ف کسری کسر ایله انوشیروان
عادلک لقبیدر کذا فی جواهر الاخبار کسالت تثاقل یعنی عجز واغرلق
کسیزه تصغیر ایله پارچه ف کسیخت اوزدی معناسنه ف کسیختن
مصدریدر برشیء اوزمک ف کسل کاف عجمی ایله کسیختن لفظندن وصف
ترکیب اولور ریسمان کسل دیدکلری کبی مهر کسل یعنی رشته محبتی اوزیجی
ف کسلد اوزر وقیر کسع کیرودن آل یا ایاق اوجیله برینک دبرینه اورمغه
دینلور کسعی یمن قبایلندن کسعه نام بر قبیله یه نسبتدر قبیله مذکوره
کماندار وتیراندازلکله مشهوردر روایت اولنور که عامر ابن الحارث الکسعی
برکون یانینی معا ولشر اوق آلوب بر کمینکاهده کین ایدوب وندرنبر سوری
یبان اشکی مرور ایلیوب بربینی قصد ایله بر اوق آتدقده بعد الاصابه
کیچوب جبله دکوب کیاندن آتش کورینوب تماشاهده ایلدکی آتشی
سببی ایله خطایه حمل ایلیوب وعلی هذا السؤال بش اوقی دخی آتوب بر حیوانه
اصابت وکیچوب جبله مصادمتدن آتش کورمکله سهاممنده اصابتدن
تخلف قیاسی ایله عنیربتدن کمانی شکسته ایدوب آیدنجه بر اوقره وارکیجه
اول مکانده اویوب علی الصباح مصیدکاهه واردوکده که سهام مذکورک
بشی دخی اصابت صیدیله یبان اشکلری هر بری بر طرفده دوشمش واوقلری
دامن جبلده متفرقا دوشوب یاتورلر بو حالی مشاهده ایتدکده قوسنی
شکست ایتدوکنه پشیمان اولوب باش برمعنی برمرتبه اصرکه قطع ایدرو بو
ابیاتی ارتجالا انشاد ایلر ندمت ندامة لو ان نفسی تطاوعنی اذا القطعت خمسی

تبین لی سفاه الرأی منی لعمر ابیک حین کسرت قوسی وبهر تیر کشادی
کسادی دربازار دهرکه انداختند یعنی کماندن کشایش وبردوکی هر بر تیر ایله
بازار میدان قتالده متاع هنروران ابطاله بیرواجلک بر اوقدی کشادی
کسادی بیننده جناس خطی واردر کساد عدم رواج متاع کسعه هر
حیوانک آلتنده اولان بیاض وقرم قوسلک ومثالی ولاه قوشلولرینک کی
آلتنده مجتمع اولان بیاض تویی

فصل الشین

ف کشت بفتح الجیم اولدی دیمکدر ف کشتن مصدریدر ومطلقا دونکه دینلور
ف کشت وکذا دکرمک ف کشت بضم العربی اولندی ف کشتن مصدریدر
کشتنی نو وکشتند توا وانکه ترا کشت هم کشته شد ادکردش ایتام
سرانجامت یعنی سنی اولدردک وسنی دخی قتل ایلدیلر وسنی قتل ایلینک
آمد شدایا ممند آخر الامر مقتول اولدی ف کشش ضم ایله اولدرمک
ف کشیدن مثاله ف کشیدن فتح ایله چکمک ف کشش چکشمک وکشیده
معناسنه چکش وچکلمش درکشش بودن یعنی هر بری کندو طرفنه چکمکده ایدیلر
ف کشکشان چکه چکه دیمکدر ف کشان کشان مثاله مطربان خوش الحان
زهره را از افق طارم سیوم کوشه چادر دا کرفته کشکشان در میان حلقه کشیده اند
یعنی خواننده فلک اولان زهره اوچنجی فلک کنارنده کوشه کیر چادر ملازمت
اولوب بو حسنی مجلسه سیر وتماشا ایدرکن مطربان خوش نوا مابین مجلس انی
کوروب کشان برکشان استراستم مجلسک میانته کتوروب کندولره دمساز
ایلدیلر ف کشت کسر ایله اکن ف کشت زار اکینلک ف کشوده اچلمش ف کشودن
مصدریدر کشاده اچق کشاده نامه منشور کاغذی یعنی برات پادشاهی ف
کشنک پادشاه قپوسی ف کشک جلاهلرک بزکردکلری چنبره دینلور وهر چنبره
استعمال اولنور ف کشور اقلیم ف کشتی کمی ف کشتیها جمعیدر کیلر معناسنه
کشتی که در وبحر نشسته عجب است یعنی بر سفینه که انک ایچنده دریا او

جای تجیدنده مراد پادشاهك کشتی سوار اولدوغیدر که ان جود وسخا وسعت
خلقده دریایه تشبیه ایتمشدر ف کشیش رئیس نصاری در ابواب دیننده ف کش
ضم ایله بهلو وبغل واخلاط اربعه قانر کش سرخ صفرا ایر کش زرد بلغم کش سفید
سودا ایر کش سیاه دینلور ف کش کسر ایله که آش دیمکدر مخففدر که اول معناسنه
عواتق مخدرات کش یعنی ذوات حسن وجمال حجل پوش یا پرده نشین خواتین که انلر
دیمکدر وحجل خواتینك ایچنده کیدکلری حلیدر ف کش بالکسر کوزل ف کش چشم
کوزل کوزلو ف چشمان کش کوزل کوزلر ف کش رفتار کوزل یوریشلو ف کشن نون ایله
چوق معناسنه کثرت ووفرته استعمال اولنور وموی سر لشکر کشن برخا تنجو یعنی
جنك طالب وراغبی عسکر کثیر کشمیر هندده مملکتده شهر عظیمدر جودت آب وهوا
ضرب مثل اولنور ف کشتی ضم ایله کولش ف کشتکیر کوشتی کشتکیری کولشمك
با کشتی کشتی گرفتند وبرآب چون حباب سر فکندند یعنی ... مکر ایله کمی ایله
کولشدو تترلر ودریا یوزنده کزمکده حباب کبی باش قوردلر تجیلك فننده ماهر کشتی
سوارلکده بی پروا ولاابالی اولدقلرندن کنایه در کشتی ایله کشتی بیننده جناس
محرف واردر کشف القناع ایکی مدعی وخصم ما بیننده رفع پرده حیا ایدوب
اچشمق دیو بونشمده استعمال اولنور کشاجم جمعنده کشنجم مفرد دیله کاتب وشاعر
ومنجم برکمسنه لرك اسملرینه جمع عبد الله ده وجمع زید ده عبادلر وزیود دیدکلری
کبی کشتاسب ملوك عجمدن بر پادشاهدر ف کشماد حاصلات دیوان وغیری

فصل ك ظ کظم کظم غیظ اچی یودمق ورده وحبس من کظم
النهر اذا سده

فصل ك ع کعبتین نردك ایکی زاری وایکنت
ایکی طبوغی کعب طوبوق وهنوز ممه لری یومرلنمش باکره محبوبه قزه دینلور ومجد
وشرف ومفصل وقامش بوغومینده اولان دوکم واهل حساب اصطلاحنده
بر نوع حسابده تفصیلی ت ك حرفنده تکعیب ماده سنده ذکر اولنمشدر
کعب بن ماتر عهدنده کرم وسماحتله معروف بر کمسنه در حضرت عمر بن عبد العزیز

مدحنده اولان قصیده ده • فما کعب بن مامة وابن سعدی • باجود منك یا عمر
الجوادا • دیدوکنده مراد اشبو کعبدر کعبه بیت الله الحرام زاده الله شرفا وتعظیما
کعم شد معناسنه یقال کعم البعیر ای شد فاه لئلا یعض او یاکل کعم بکسر اوله وعاء
السلاح وغیره کع شد ایله جبانت وضعف ودر شی بولنمدن رد وحبس ایتمك ه
اقدم اذ کع کل لیث • عن حومة الموت اذا ما هاب • یعنی حومه موته بر وقت دخول
ایلدیکه بالجمله لیوث واسود اول حومه موته نظر ایلدکلرنده دوندیلر وکند وضعیف
اولدیلر • فالحم الخیل فی غمار • تعثر بالموت لهوتاها • یعنی آتی بویله بر شدت
وازدحاملی مکانه سوردیکه اول محلده خیلك ایکی دماغی موت طبراغنه بولانور
عنت لهم اوجه المنایا • فعافها القوم واشتهاها • یعنی وجوه موت انده اولان
عساکره قصد ایلدی لیس بالجمله عساکر اول وجوه موتدن بیزار اولدیلر یعنی فرار
ایلدیلر انجق کندو واکاه غبث ایلیوب داعیه نفس ایله مرحبا بالموت والحبیب دیو
ثابت قدم اولدی...

فصل ك ف کفاح منع ورد وجنك معناسنه
کفات حسب ونسبده برابرلك ومطلق اقران اولق معناسنه کفو مثله کفاة
مثله جمعیدر وقضاء امور ومصالحدن کفایت ومستغنی ایدیجیلر کفاة مملکت
اعیان ولایت ومملکت ووزراء ووکلای پادشاهی کفیل ضامن ف کفتار قیل
وقال معناسنه کفران حق نعمتی بلمیوب ضایع ایتمك ه وبالی کرطاغی کفران کشند
یقین دان که کافر کفران کشند • اولکی کفران کفران نعمت معناسنه ایکنجی کفر وان
کلمه لرندن مرکبدر بو قسمه جناس ترکیب متشابه دینلور یعنی اول وبال وعقو
کرا هل بغی کفران نعمت ولی نعمتدن چکر تحقیقا کافر دین اسلام اولان کیمسنه
کفری سببی ایله انجق اول وبال وعقوبتی چکر مراد کفران نعمت ولی نعمت
کناه وعقوبتده کفردن کناه وعقوبتدن اکسك دکلدر دیمکدر ف کفنیده
جانمش کفنیدن مصدریدر جا نتمق معناسنه ه سبب چو مجمعه خرده
عودده زمیان • کرده برای مجمرش • نار کفنیده اخکری • یعنی الله الون بخوردان

کبی عودریزه لری میاننده که اول بخوردان ایچون آنار حسننده ایکی شق اولمش
جمرۀ آتش علی عمل ایلر خرده عود دن مراد آلمانک دروننده اولان چکردکلر ه
نادل نار کفیده نشود در عهدت درچمن برنکشد دست صبا خنجر بید یعنی
سنک امن و امان اولان عهدکده انارک دلی خوف ایدوب چاتلماموق ایچون
چمنده دست صبا خنجر بیدی چکمز مناسب کلام زیرا بید یپراغی دشنۀ
خنجره مشابه در یعنی باد صبا اول جهتدن موسم نضج و بلوغ انارده قتنده
باغه اوغرامیوب تحریک اوراق بید ایلمز کویا موسم مذکورده صبا بلی قلیل الهبوب
اولور کفت بر بیچ طریقنده دونمک وصرف ایتمک ف کفت ضم کاف عجمیله
معروفدر ف کفتن مصدریدر کف للخضیب اسم کوکبدر وقینا لو الکه دیلود
فصل اللام
کلیم فتح ایله مجروح معناسنه بدا وی الکلیم یعنی مجروحه
دوا ایدر وجودت وسلاست کلام صاحبی تفهم کلیم یعنی تیز و وقاد فهم کلام کسر ایله
جراحت کلمۀ معروفدر کلم جمعیدر کلمات مثله کلم سحبانی سحبان بلغای عربدن
معروف بلیغدر که بلاغتیله ضرب مثل اولنور باینده مذکوردر کلالت نقل بدت
و بور غونلق سببی ایله بر شیئدن عجز کتورمک کل مثله واهل وعیال کل
صیغۀ فعل ایله کل السیف یعنی قلیج کسمه دن قالدی ه بصیر بتدبیر الامور
وحامل من الکل مالم یحمل الشم کاهله کاهله فاعل حامل در و ما مفعولیدر و شم
فاعل یحمل در یعنی تدبیر امورده بصیردر و صرتی جبال عالیات شاهقات
کوتورمدوکی اثقالی کوتریجیدر کل لسان القلم یعنی زبان خامه دونی
و عجز کتوردی ف کلک قلم ف کلد فتح عجمی ایله و تخفیف ایله سوری و قیون
و آت و صیغر کبیلر سوری و سنه بالعرف العام مخصوصدر غیر یرده مجازا استعمال
اولنور کله ورمه مترادفاندر ف کلۀ کبوتر کوکرچین یوه سی ف کله بان خرکله
چوبانی و کون جیبی ف کله بالکسر شکایت کل بالکسر بالچق کلی خوشبوی کسر کاف ایله
مراد کل مطیب درکه حمامده بدنه سوررلر ف کل ضم عجمیله معروفدر عند الاطلاق

کل مجمدی

کل مجمدی دیمکلرینده و مقیدا بالجمله انواره دینلور کل رعنا چون ذر قلب اندرون
و بیرون دیکر بنمود یعنی کل رعنا در معشوش کبی ایچری و طشره سنه مخالف کوستردی
ف کل شکفت راز کشف اولدی دیمکدر ف کل کرد یعنی کشف راز ایلدی ف کل زمین
اهل محله محلده جمع اولوب دق ولق ایدجک یره دینلور ف کلزار کللک ف کلبن
کل تکگی ف کلشکر کل با شکر دیمکلریدر معجوندر کلشاد عشاق عربدنده معشوقه سی
ودقه در ف کلبرک کل یپراغی ف کلتار انار غنجک چیچکی و کراش یمشی ف کل بیخ
قبولره قافه قلدی یعنی مدور باشلو مبخلره دینلور ملوکک تخت و اسکمله لرینده
آبی دوشمه ایلرلر ف کلاه برک کلاه تتری یعنی امیرانه کلاه طرف کلاه
معرق دابر شکسته یعنی باشدن باشه درآندوده کلاه هنک اوجنی اکمش و بوکمش
نیجه که محبوبلی یا معرورلر استغنا وصفا اوزرنده کلاه اهلرینک بر طرفنی بوکمک
عاده تدر امرا تومان کلاه ارسر چون علی از دل برداشتند بادشاه تا عزیزی
عزیز کیمسنه بر تعظیم مراد ایتدکده کلاهی باشدن قالدرمق شعار مغل دنه خلالا
دأب مذکور فرنک طایفه سنده موجوددر یعنی امرا ملوک هزاره و صده و دهه
بادشاهه تعظیم ایچون فی الحقیقه کین وکدورتی قلوبلرنده نزع ایتدکلری کبی
بالجمله رغبت ایله کلاهلرین باشدن قالدر دیلر ف کلاهدار بادشاه تاجدار
معناسنه ف کلنک ضم اول و فتح ثانی ایله طوغان ف کلنک ضمتین ایله دمور
بحقی درکه انکله طاش یونرلر معروفدر ف کلک تحریک ایله احول یعنی شاشو
ف کلک کسر عجمیله کیلان مملکتنک رعایاسی بر طایفه در ف کله بالکسر و التشدید
پرده و بر قیتو دلبند درکه سنکدن یوزه اورترلر و ابر کبی دخی قودرلر ف کله
فتح و شد ایله باش و تپا ف کلکون قرمزی لون و نام اسب کودرز پهلوانانک
ف کلغونه مثل کلکونه وزنا و معنی کلکل سینه معناسنه کلا کل جمعیدر
ه فکل لما اوتیت فی خفض علیشه ه فلا تخش یوما بن تمیک بکلکل یعنی
هر سعت عیش و رفاهیت که سکا ویرلسه اکر شکرینی ایتمزسن قورقمه بر کون

اولورکه اول راحتلك بالجمله سهام بلا اولوب کوکسکه طغروا ایتلور فلا تخش
بو مقامده استهزا ایچوندر و بو بیت بعض نسخه ده فلا بد یوما غبار تیله کورلسنده
ف کلوخ کریج طاشی که قوری بوب طاش اولور کلوخ مسنجم ایتی بولنده استجار
ایدجك کریج طاشی ف کلبه عطار دکاننك قبرجغی و بز نمش کرکك اوی واو
بجغی کلبۀ مظلم کشت یعنی قرانکلق بوجق اولدی ف کلبۀ احزان ماتم خانه کلاء ت
حفظ کلاءت ایزدی یعنی حفظ الهی ف کلاغ ضم ایله قرغه کلف تحریك ایله انسانلر
چهره سنه اکثر نسا طایفه سنده اولور عارض اولان سیاهلکه دینلور ف
کلونوغاز ف کلوسند یعنی کردانلك که عورتلر بو یتلر بز کیرلز حلی مقوله سندندر
م کلیجه جنکرنیلر عصرنده بر کسنه درکه برد و فغرشیر ازی نهب و غارت واکثر
اهالیسنی قتل ایلدی تعالی الله عن فتکات کلیجه دیدوکلری مراد اشبو کلیجه در
ف ف ت حرفنده ذکر اولنمشدر کلس بوره طاشی کلنی صیغه امر ایله بنی تسلیم
ایله معناسنه در م اذا انا بلغت الذی کنت اشتهی ۞ واصنع فر الفا فکلنی
الحالحم ۞ واصنعا فر نصب ایله اسم موصول اوزره معطوفدر یعنی بن هر محبت
و رغبت ایتدوکمه نایل اولنورسم و هر ارمرتبه اول قدرده بکا حاصل اولورسه
بنی بنی شول ابر تسلیم و حواله ایله که اقتضای مرام و غایت مطلوم شو ابر عنیری
دکلدر ف کلفن حمامك آتش یقجق یرلری کلب معروف حیواندر و ارسلانلر جی
دینلور کلاب سلوقیه سلوق یمنده بر قریه در خالاجین انزاین شوب صید ایدیجی
تازی دیدکلری کلب سلوقیه دیوا ولو قریه بر نسبتدر تازی کلب عربی معناسنه در
دراصل کلب مذکور قریه مز بوردن جلب اولنمشدر السوقیه کالکلاب السلوقیه
یعنی سوقی و ارباب حرف اسواق اولنلر تازی کلبیدلر همیشه اوکرلروا و لنمز لسنّ
سوقیه و سلوقیه بیننده و ما بعدنده جناس ناقص صنعتی واردر واکثر
الفسوق فی السوق و اکثر شرور و تجاوز حدود اسواقده حادث اولغندر
م کلیله قرغه کلیله دمنه مشهور کتابدر اصلده لسان هندو ایله حکماء هند

مؤلفاتندندر بعده عربی و فارسی و ترکیه ترجمه اولنمشدر اکا نسبت اولنان
حکایت کبوتران و مطوقه ك مب م حرفنده و حکایت شیر و شغال م ش ی
حرفنده و حکایت مصالحۀ موش باکربه م و و حرفنده ذکر اولنمشدر کلا بر کلمه در که
تثنیه معناسنه موضوعدر و همیشه استعمالی اضافت ایله اولور پس اسم ظاهره
مضاف اولورسه اعرابی تقدیری و ضمیره مضاف اولورسه اعرابی حروف ایله اولور
اثنی حالت نصب و جرده یا ایله اولور م کلا طرفی قصد الامور ذمیم ۞ یعنی اوساط
امورك ایکی طرفی مذمومدر مثلا نطق کبی معتدل و محمود حکمتدر و جانب
افراطی جربزه و جانب تفریطی غباوتدر که حضا بل مذمومدر دنلور و غضب کبی
معتدلی شجاعتدر و جانبینی تهور و جبانتدر که مذمومدرلر و شهوت کبی
اعتدالی عفتدر افراطی فجور و تفریطی جموددر و علی هذا القیاس خیر الامور
اوساطها بو معنادندر عبارتدر کلا شد ایله حرف ردع و زجردر ف کلونر
سر غوج ف کلیده طاغلمش و پریشان اولمش ۞ فصل الکاف م ذکر کرده یتوردی
ف کمراه جاده طریق مستقیمدن تیکوا زمش اکثرا اهل ضلالت معناسنه
استعمال اولنور ف کمراهان جمیعدر ف کمارد ضم ایله تعیین و حواله ایلدی دیمکدر
ف کمار دیده تعیین اولنمش دیمکدر ف کماشتن مصدریدر حواله ایلمك و رها کردن
معناسنه و دیشورمق و اضمارلق معناسنه ف کماشت حواله ایلدی کمان یای معروفدر
تیر چون مشتری در کمان جای ساخت منجنین قتنده بروج اثنی عشردن قوس
برجی مشتری یه مخصوصدر بناء علی هذا التمهید دیرکه تیر فلك اولان عطارد
مشتری کبی قوس برجنده کندو یه مخصوص مکان ایلدی مراد میدان جنك
و قتالده تیر کمانداده اقواسه مقترن اولوب رمی اولنمغه مباشرت اولندوغنه
ایهامدر ف کمان دستکش کباده ف کمان بضم العجمی ظن معناسنه ف کم قلیل
و ناقص کم و بیش کسك و ارتق قلیل و کثیر ف کمند بر ایسیه کها و جنده قلا
واردر معروفدر کماة اوق اتجیلر و دیلرلر کماة تیراهزم صفت بنون تاکید

قسم ایکی قسم در قار الذات یعنی وجودده مجتمع الاجزاء اولر مثلا خط کبی کہ حد
مشترکی اجزاء نقطہ در و غیر قار الذات یعنی وجودده مجتمع الاجزاء اولیوب هیئتہ
علی الانقضاء والتجدد سیال اولر مثلا زمان کبی ماضی و استقبال و حد مشترکی
زمان حالدر کہ نہایت ماضی و بدایت مستقبلدن عبارتدر کم خبریہ کلامده چوق
معناسن افاده ایدر و علی هذا تمییزی اضافت ایلہ مجرور اولور کم استفهامیہ
عددن استفهام ایچوندر و علی هذا تمییزی منصوب اولور ف کمر بیل و بیل قوشنجی
قوشون تسمیۃ الحال باسم المحل ف کمربند قوشق ف کمر بستہ خدمتکار ف کمر کاسہ
خسیس کوت زیره بر حسب افسانہ باغبان و زیره مواعید عرقوب میخرید یعنی
مادامکہ کرماندہ ایدی پادشاه خاتوندن باغبان و زیره حکایتی کبی مواعید کاذبہ
اکتساب ایدر ایدی • باغبان و زیره افسانہسی بو بلہ در کہ العهدة علی الراوی عادت
بو بلہ اولہ کہ باغبان ابتدا کلوبن اکدکده اصلا اکا صو ویرمز ایچوقلر کون علی الصباح
طارلہ باشنہ کلوب اسقیك یا کمون یعنی ای زیره خاطرکی خوش دوت سنی صووردم
و سندن غافل دکلم دیو ندا ایلر و بر آفور کیدر و علی هذا المنوال مجرد بو مداهنہ
و بو وعد کاذب ایلہ بلا سقی بترو کوزللنور و باده کلور و محصول ویرر مواعید
عرقوبیہ • ع • ر حرفنده ذکر اولنمشدر ٩ لا یجعلوا فی کمون بمزرعة • ان فاتر الماء
اغنتہ المواعید • بیت ذکر اولنان افسانہ اوزره مبتنیدر یعنی هرده بخکون
کبی ترك اینمکز کہ اکر سقی اولنمز سہ مواعید مجرده ایلہ صودن مستغنی اولوب اکتفا
ایلر یعنی اول حالت علی تقدیر الصحة دروغ پسندا ولان کمونہ خاص و خاصیتیدر
پس بنملہ اول معاملہ یی ایلمکز کما تدین تدان یعنی نیجہ کہ سن غیره جزا ویررسن
بینہ اول جزا انك جنسندن جزا لنورسن قتلت قتلت و ستقتل قاتلك اولکی صیغہ
معلوم ایلہ و ایکنجی و اوچنجی صیغہ مجهول ایلہ در • ذکر اولنان معنا یہ تفریع منه
واقع اولمشدر بو معناده دیمشلردر کہ ٩ شنیده ام کہ بتقضای کوسفندی کفت
همان دمی کہ سرش را بتیغ تیز برید • سزای هر بن خاری کہ خورده ام دیدم • هر آنکہ

کمان چون غمزه و ابروی یار بر یکدیکر پیوستند اوقی الفده و یای نونن تا کیده
مشدده بر تشبیه ایتمشدر پس اوق ایلہ یایی بو کیفیت اوزره بر آدا یر کلدکده آت
کلمہ سی کہ اکلمك و آتین ایتمك معناسنه در حاصل اولور مراد اوق یایه نجمعدن قده
حاصل اولان آتین و اکلدکده کنیه اشارتدر یعنی کماة زنجی سهام ایلہ کماندن اکلنکه
باشلدیلر • آن • حرفنده دخی بو تصویر ایلہ مفصلا ذکر اولنمشدر و بو کیفیتی
تیر غمزه و نون حواجب محبوبہ تشبیه ایتمشدر کمال معروف شاعرك اسمیدر کمین
پوصی کمن دنلور ف کمین الحق و ناقص کم دنلہ کمینکاه پوصی یری ٩ ترکوا المکیدة
والکمین بحجرهم • والنبل والارماح للاسیاف • یعنی پوصیده اولان عسکر پوصیدن
چقوق ایلہ حیلہ و پوصی و اوق و مزراق اغا لیتی ترك ایدوب بیقه بیقه ایکی طرف
بو بربر قاریشوب قلیج بازار برکین دیلر کمت از اجو سیاه ایلہ قرمزی قاریشق لوت
ش هـ • حرفنده ذکری وار در کمیت طوری آت و طوق قرمزی لونندہ اولان سنہ شراب معناسنه
٩ شیش آرو بر کمیت طرب بند زین طبع یعنی شیشہ شرابی مجلسہ کتور و سرور
و نشاط اتسنہ طبع اکری اوزکین سبز خنك بدرك افلاك توسن است • زیرا افلاك
بو بدبخوا اولان بوز اتی چالق و سرسخت اولوب عنانی الدن دکلدر بلنمز کہ دا کبنی قنغی
نشیب و فرازه اوغرادر پس فرصت الده ایکن بر نیجہ کون عمرك کام الالم ٩ سطح
زمین چو کشت زبلور سوده پر مراد قاردر کہ سا ییده اولمش یعنی سوده لنمش بللوره
بنکر بپیش آر از انکہ همچو بلور ملونست یعنی چون روی زمین قار ایلہ طولدی پس
بللور رنکین ایلر و مجلسہ کتور نوش ایدلم زیرا وقت عیشدر • بللور ملوندن
مراد شراب بدر کہ قرمزی و ارغوانی بللوره مشابهدر • کم بر عرضدر کہ لذاتہ انقسام
اقتضا ایلر کم منفصلہ اعداده اولان کمیتدر کہ بر بر انفصالی اولمیہ یعنی مابین
اجزاسنده حد مشترك اولمیہ زیرا برینك نهایتی اخرینك بدایتی دکلدر کم متصلہ
اجسامده اولان کمیت کبی کہ مابان اجزاسنده حد مشترك وار در واحد جزئینك
نهایتی آخرینك بدایتی اولان مقدار در حکما قتنده عرض مقولہ سند ندر و بو

پهلوی جرم خورد چرخواهد دید . کبک موری خورد و باز آمد قصاص .. از کبک
خواست زین سبب امد عقاب وابن عمل با باز کرد . تیر صیاد بی بر دال جانش کرد صید
دور کردون هم بر آورد روزی از صیاد کرد . یعنی کلکلک بری بر قاریجغه یی طوغان
کلوب کلکلکی قرنجه قصاصینی الدی قره قوش دخی کلوب طوغاندن کلکلک حقینی
الدی صیادک قره تل یلکیندن دوزلمش اوقی قصاص باز ایچون قره قوشک جانی صید
ایلدی بر دور کردون دخی بر کون کتوردکه صیاددن قره قوشک حقینی الوب کمد
حزن مکتوم وقلب مریض ودوتوق لون کمودت مصدری ف کماش خیره سز ایتمک
ف کماج شلم کم نسرا اتباع حسن صباح اولان ملاحده نک اولدوغی قلعه در الموت
قلعه سنه اقن نهر اوزرینه بنا اولنمشدر کماه د وملان کثرت امطاردن حاصل اولور
ماکولات اعرابیه جمیعی اکوُدر فصل ک ن کنا نزاوق قابی کنایت
بر شیئی اطلاق ایدوب منعنی قرینه معنای لازمیسنی اراده ایتمکدر نقول رایت اسدا
وانت تریدا لرجل الشجاع فاما قرینه سی اولوب رایت اسدا فی الحمام دینلورسه اکا
مجاز لغوی واستعاره دینلور کنایت وتصریح یعنی اخفا واظهار معنی مراد ف
کند بضم العربی وسکون النون کسمز قلیچ وکسمز بچق وطبیعت بلیدده دخی
استعمال اولنور یقال کند طبیعته ای لم یفهم شیئا کند عنایت یعنی عنایت ف
کنار طرف وجانب وقوجق . معشوقی که در کنار تا بی نیست .. واندوه کرد در
کنار تا بی هست .. بیتده جناس تام وطباق صنعتی واردر یعنی معشوق مطلوب
که قوجقده اولمق لازم ایدی اول یوقدر وغصه وغم که انسانک بر طرفنده وبر
جانبنده اولمق لازم ایدی اول حاضر ومهیادر بر شیئی خلاف مراد واقع اولدوقده
اکا تمثیل اولنور ه نرا خود در کنار دت برد دیدم . بودکم سایر دوزی در سرایند ..
دد کنادم تر امعنا سنده سنروه خطاب ایدوب دیرکه هیچ اولمزسه سنی قوجقمده
بیلمدم می که بر کون اوله که باشم اوزرینه برازاجوق سایه نک واقع اوله بیت مرثیه
طریقیله سوق وایراد اولنمشدر ف کنون شمدی دیمکدر اکنوندن مخففدر ف

کند قازیمق وقوپرمق وقوپمق وداری یی اوزمک وبر نسنه یی یرندن چقرمق
ویولمق بکند نشمدی یعنی صاحبلرین یولدیلر ف کناه وبال ف کنکره بدن سور
قلعه که با دولرا وزرنده بنا ایدرلر برج وبدن دینلور ومناره شرفه سی وهم
مستوی جنادن طشره چقمق عادتدر متصل قطعه یر دینلور ف کنج خزینه ف
کنج باد آورد خسرو پرویز مملکت روم اوزرینه وارد قده قیصر روم پرویزک خوفندن
نذر وجواهر ایله مالامال اوتوزدن متجاوز سفینه لری فلاینک حدودندن
خارج بر طرفه ارسال ایلدی بحکم قضا وقدر باد مخالف وزان اولوب مذکور
سفینه لری پرویز عسکرینک حدودینه یاقوب پرویزه اول اموالی کما هی قبض
وبالجمله عساکرینه تقسیم وایثار ایلدی بس قضیه مذکوره یه کنج باد آورد دیو نام وضع
ایلدیلر بی مشقت وبی سعی دست یافت اولان فایده ودخله کنج باد آورد دیو ضرب
مثل اولندی ف کنج بضم العربی بوجق وزاویه ومعرّبی خانز کنف جانب وملجا ومحل
صیانت وحفظ کنود کافر النعمه معناسنه کنشا معبد نصاری ف کنجد صعتر دیمکدر
ف نکجد صعتر ف کنجیده مصدریدر ف کنجشک سرچه ف کنیز قیز وجاریه
ف کنیزان جمیدم کنکاج مشاوره ودانشق یعنی دوستکینه بالکسر والشد اوغل
عورتنه دینلور کنایات جمیدم کنایت سنده مملکتده بر شهردر کنش سیورمک
کنش وقنش کرده برداشت یعنی هر نه آشکارا وکیزلو وار ایسه ادایوب وسیلوب
وسوپروب کوتردی ف کنش ضم اول وکسر ثانی ایله یهودیلر کنیساسی واثر معنا
وخو وعادت . بدکنش خو وبد عادت . نرکرد بدکر نریند بد بدکنش اخر .. دریت
نصیحت نیکو ببین ونیکی کن .. یعنی یا امر ایشلو ویرلمز عادتلو کمسنه بر برلمز لو ایتدی
که آخر الامر یرلمزلیق کورمیه وبولمیه ه اکو بدکنی کیفرش بدتبری . نزچشم زمانرنجوا .
اندر ست .. ایمدی بو کلام حکمت انجامه منظر وتامل ایدوب نصیحت پذیر اوله هوشه
ایولن آیله کنعان مشرک مراد حضرت نوح علیه السلامک طوفانده سفینه یه بنیوب
غرق اولان اوغلیدر کن ستر وحرارت شمسدن حفظ ایدر مکان . کن وهـ که و را

ازكين وغلو عوض يافته است .. يعني جاي پناه وسكونتي عداوت وتجاوزدن بدل بولدي

ف كنبد قبه ف كنبد كرد ديده مراد فلكدر ~ دل برين كنبد كرد ديده منه كين

دولاب .. آسيا بيست كه بر خون عزيزان كردد .. يعني فلكه كوكل ويروب اينانمه

وانك بر نيجه كون استدراجنه مغرور اولمه كه بو بر صو دكرمنيدر كه عزيزانك واشرافك

وسوكلو كيسنه لرك خوننك سيلي ايله دونوب هميشه تبدل ما يتحلل طلبنده در

فصل ك ف كواه شاهد كواهان برتراشيده يعني ظريف شاهدلر

كه شهادت طريقن ادمان ايتمشلر وبر خوش اكلمشلر وبلمشلر مراد شهود زوردر

وجايزكه اصل نسخه ده بتراشيده اوله يعني نا جنس وكذاب ودخي جايزدركه

نسخه بروفق تراشيده اولر زيرا شهود زور دره هيئت اهل صلاح كوسترمك ايچون

بيغني تراش ايدوب صقالني اوزادر مسواك باشنده مسبح الندن هميشه دوده قلرنده

ديردر ف كوا مثله ف كواه او معزبيست شاهدي بلا تجيد دمكدر ف كوركاي

طبل كوا اهل جم كا هلدر كيرودن ايكي اوموزك ارابرينه دينلور وشديد الغضب

وهيجان كلمش فحل يعني آسر مش دوه وباقي معانيسي ك ١٠ حرفنده ذكر اولنمشدر

~ منا الكواهل والاعناق تقدمها .. والراس منا وفيه السمع والبصر يعني ريس

هيجاده شديد الغضب فحل هايج بزدنز ودرؤساء وعليه العمل كيمسنه اوكر يده چرخچي

ورئيس وعسكر بزدنز حالا كه اول رئيس مجرب امور وصاحب انتباه اولوب

كوزي كوزلري وايشلري قوللقلري وادر يا مراد مجرب امور صاحب رأي سديد كوردي

كوزي وايشيدي قولغي ودزاو وكلاسي كندو ايله معا بيله درديمك اولور كوثر جنتده

بر نهردر اللهم اسقنا منه والسامعين ويغشاب فيها الماء صفو الكوثر يعني ولعجاري

نراهتده جنت مثال اولوب اننده اب كوثر صفاسنده مياه جريان ايدر ف كوفته

دوكلمش ف كوفتن مصدريدر ف كوه طاغ وانمسيغ ابدار كوه آب بطرف وادي محند

مسيغ كوه لجتز الماء باسدندر اي جبل كالسحاب جبلي ارتفاع وكثرت مياه علاقه سيله

بولوده تشبيه ايتمشدر يا خود طاغده اولان چشمه لره بولوجي استعاره ايتمشدر

يعني انچشمه ها ابدار كوه معني اولجبلدن كه قلعه انك اوزرنده در يا خود انده

اولان چشمه لردن وادي طرفنه صو منحدر اولور ايدي ديمكدر ف كوهسار طاغستان

كثير الجبال اولان مملكته دينلور ف كوهستان بر مخصوص مملكتدر قهستان دخي

دينلور كوره بلد وناحيه وقصبه معناسنه ف كودن بوبر شيم بادكيري وهر قبران

وكج فهم ناقص العقل عريض القفا كمسنه لرده استعمال اولنور ف كودكا في عجميله قنبر

ف كوركاف عربيله اعمى ف كوردلان عمي القلوب معناسنه ف كوردل مفرديدر مكي

كوردلي چون انكور از شاخ بيد اميد بهي دارد چون انكوردن مراد انكور دمكدر

مدوكاف عربيله وچون كلمه سي تخفيف اشارت ايدر تفصيلي م ١٠ حرفنده هان

ماده سنده ذكر اولنمشدر ف كودخر بيان اشكي ف كورمثله قولن ديكلريدر ف كوكبر

وكاف معناسنه خاصة آتش پرستلره دينلور كه مبتلرين آتشه باقرلر حلولي

اعتقادنده درلر ف كوران جميدر ف كوت قلعه ف كوتوال دزدار قلعه وقلعه حلبي

وايش آري كتوال بلا واو دخي دينلور بابنده مذكوردر ف كوتلان حصار آري ف

كوبال نا عجميله بابو تجي ف كوپال با عجميله كرز كران ف كوبا لجيان يعني كرز واران

نيزه داران كبي كوبا لجيان جامها باغوش نرشماره وبدره بشماره نزبد بنياد

قسمت كردند يعني طايفه عسكر تراثواب درهم ودينارى كثرتندن بر بر عدد ايله

قسمت ايتمديلر بلكه اثواب معولرسن قوجق ايله ودرهم ودينارى بدره لر عددي ايله

يعني كيسه ايله بولشديلر غايت وفرت وكثرت غنا يمدن كنايه دردر ف كويلداغ يعني

صاوق چشمه مخصوص بر چشمه نك اسميدر كوكبه جماعت وسواد عسكر كوكب يلدز

كوكب طالع راجع نعوذ بالله تعالى ادبار وطالع بركشته دن عبارتدر ف كوشوار

اصغر ف كوشواره مثله ودرده انز معناسنه كوارث شدايد هموم وعموم مز كرث

الغم اذا اشتد عليه حوادث كوارث يعني شدايد غم اكجيلري ميانه كلمتينده

جنانك لا حوصنغتي وادر ~ كوارث سوء الخلق ندعوا ساءة .. وحادث ذرع

العنه ينتظر البغا .. يعني شدايد سوء خلق وسيرت برامر لغير دعوت ايدر وعذر

وحيف اكيني ايكي مشتري وبازاده بكلر ديوانر كيمسه اساءت ترواردر ونركيمسه عذر
وظلم اشترا ايدر بالآخره برلعزلو وعذر متاعي اوذدلو نركساد بولوب داد ودادلو ندن
چقيوب كيندولرين احاطه ايدر ف كوژ بالزاي المثلثه بر مفتلحدركه اوچي اكري
اولور ف كوژ پشت چرخ معناسنه اصلده آدقريجا كلمش وبو كلمش معناسنه دد
بونده مراد فلكدر ف كوكرد كبريت ف كوكرد احمر ياقوت احمر يا خود التون معناسنه
ويابر جوهردركه معدني تبت ولايتنده اوتروادي النمل ده اولور اكثرا كيميا دندر
بر قيراطي اون بطمان باقري ابريز احمر ايلر ك ب حرفنده كبريت ماده سنده
دخي ذكر اولنمشدر وتبت بابنده مذكوردر كوسفند قيونه ف كو فتح ايله پهلوان
ف كوذربر پهلوانك اسميدر ف كوج كسر واو ايله كيله ولغت خوارزميده علوفه
ووظايف واقطاعات وامدادات پادشاهي ومال مقرر ميريه بطرقيدر ديوان ف
كوتر قصير معناسنه ف كوتر ديوار يا المني الحق وني اعتبار كمسنه م كوج سكون
واو ايله درد بيابان يعني بياباني اوغرسيي ف كوهر جوهر ذات وجبلت وذو قيمت
طاش جواهر معناسنه وضد عرض كوب كوبيدن دوكمك سحق معناسنه لكدكوب
ديمه زنت بابنده مذكوردر كوفه بغدادده حله ير برشهر مشهور بلده در خاليا
خرابدر كون فتح اولي ايله اولغلق بونده مراد كون وفساد ديدكلري مسئله حكميه ده
اولان كون در وهو اسم لما حدث دفعة كانقلاب الماء هواء زيرا صورت هوائيه
بالقوه صوده موجود ايدي قوتدن فعله دفعة خروج ايلدي واكر خروج من القوه
الى الفعل دفعة اولميوب تدريج ايله اولورسه اكا حركت وحركة بالكيف ديرلر ودخي
وجود عالمدن عبارتدر ف كون بضم الكاف العربي لون معناسنه وصف تركيب اولور
آسمان كون كبي ف كونزد دلو معناسنه كونز كونزد دلو دلو ديمكدر واداة تشبيه اولور
مثل معناسنه ف كوي كره يعني چوكان ايله اوردقلري طوپ ف كوي بيست وچوكاه
هم اشتنه ميدان ديمكدر ف كوي كاف عربيله قهر ف كو محله ف كوبكو محله بمحله
ف كوچر نفاق ف كوري كاف عربيله مقابل اعداددندر هر كوري يوزبيك لك

وهر لك يوزبيك ديناردر ف كوس طبل پادشاهي كواعب عمرسي هنوز بويري
ومستديرا اولمش باكره قيزلر ف كوج جيم فارسي ايله رحلت ف كوش قولق
ف كوشمال قولق بورمق واوه لمق تاديب ايتمكده استعمال اولنور ف كوشداشت
حفظ ايلدي ف كوش كزاي كرد آگاه ايندي ف كوش كاف عربيله جهد وسعي
ف كوشش مثلدر ف كوشيدن مصدريدر ف كوذك اوشق ف كوذكانه اوشق
كبي ديمكدر ف كوخ كاف عربيله قشتدره قپوسز او ف كوذر ذاي ايله كلوزدن قوردي
ف كوار هضم معناسنه خوشكوار يعني سريع الانهضام ديركوار يعني بطيء الانهضام
ف كواريدن مصدريدر كوما سنامي بيوك وعظيم اولان ناقه كومه بغدادي
وادير كبيلوك يعني ايستي كوپ بيوك جره كه اكا صو يا شراب قورلر جمعي اكوابدر كوثاه
بغداده حله قرهنده برشهردركه شدادك پاي تختي ايدي حضرت ابراهيم
الخليلك صلوات الله عليه منجنيق قضيه سي انده واقع اولدوغي روايت
اولنمشدر خالا ديرلري وآثاري معلومدر

فصل الكاف

ف كد وكاه
وقت معناسنه ف كد كسر ايله كوچك ف كهين مثله ف كهترين جله دن
كوچك كهف مغاره وملجا وجاي پناه كهولت انسانك اوتوز ياشندن اللي ياشنه
وارنجه اولان سنده ديرلركه ابتداء مشيبدر ك ا حرفنده ذكري وارددر اثر صبح
كهولت شافت يعني كهولت سنده اثر مشتق يعني هنوز صقالي سياه اولوب انده بر
بياض قيل بولنمز ايدي اثر صبح كهولتدن مراد ابتدا صقالده بياض قيل كورنمكدر
استعاره در برغرابش حواصل بيوض كشته يعني عمر غرابك يا سياه صقالي غرابنك
توكي هنوز بوغازي التني اورتمش ايدي مراد هنوز اوتوز سنه عمرنه واصل
اولمش ايدي ديمكدر زيرا مشهوردركه غرابك عمري اوتوز سنه يي تجاوز ايتمدكجه
بوغازي التنده توكي بيتمز حتي برغراب صيد اولنوب بوغازي التنده توكي بيتمش
بولنورسه اوتوز سنه وزياده عمري اولدوغنه حكم واستدلال ايدرلر وقرغنز
بيك يشندوغي معروفدر فقره مذكوره اشبو حكايته ونهرمبتنيدر ف كهربا

یعنی کاه دیبانک ۱۰ بابنده مذکوردر فصل کاف ف کیفر یاداش لق عوضنه
یاداش لق ایتمک ومطلقا عوض معناسنه ب اکر بدکنی کیفرش بد بری ترجمه
زمانه بخواب اندرست ۰ الله بحسن کلام ایچون زیاده اولنور یعنی اکر کمالک ایله سن
مقابلنده بیته کم بولورسن زیرا زمانه خودسندن غافل کلدر ب زمانه ایچره
مقهوردر انتقام زمانه ۰ همیشه بخشی بر بخششی کلور عیانه زمانه ب بر ایوانها نقش
بیژن هنوز ۰ بزندان افراسیاب اندراست ۰ بیژن کیکاوسک پهلوانی ایدی
افراسیاب ایله کمالکی وبعض ماجراسیا ولمغله انی الرکتوروب حبس ایلدی ۰ ما قبلنه
تمثیل مقامنده ایراد ایتمشدر یعنی کورمزمیسن که بیژنی افراسیابک کلمکی اشتدیکیدن
زمانلری افراسیابک حبسنده در متوربت الی یومنا هذا نقاشلر دیوارلرده وصحایف
اوراقده بیژنی افراسیابک زندانده نقش وتصویر ایدرلر م کیموسات اخلاط
بدنه معناسنه لفظ سریانیدر م کیموس مفرد یدر ف کیو پهلوان کو معناسنه
ف بورانی کو پهلوان زاده لر ف کین کو کلده بر بر ایله عداوت دیموق وکدورت
ایتمک ف کینه مثله کینه مکر وحیله وخبث یعنی کین لوصف ایرشدر مکرد نیلور
کیاد جعیده ف کیاه قراوت ف کیا مثله کیفیت حکونکی کیف کلمه سندن صوغ
اولنمشدر واصطلاحده بر هیئت قاره درکه لذاته قسمت ونسبت اقتضا ایلمز
لذاته قیدی زیرا محل واسطه سی ایله اولان قسمت ونسبت غیر معتبردر کیفیات
نفسانیه ایکی قسمدر بری راسخ صنعت کتابت واننده صاحب عادت اولمق کبی
وبو قسمه ملکات دینلور وبری غیر راسخ صنعت کتابنده ماهر وعادی اولمیانک
کتابتی کبی وبو قسمه حالات دینلور ذکا وعلم وحلم وغضب وسایر غریزیات
کیفیات نفسانیه دندر کیفیات محسوسه بودخی ایکی قسمدر بری راسخ
حلاوت عسل وملوحت ماء بحر کبی وبو قسمه انفعالیات دینلور وبری غیر
راسخ مثلا حسنک سیاه رنکی وصوتک تنحنحی قبول ایندوکی کبی کیفیات
مختصه بالکمیات بودخی ایکی قسمدر بری کمیات متصله بر مخصوص اولان

کیفیتدر تثلیث وتربیع واستقامت وانحنا کبی وبری کمیات منفصله بر مخصوص
اولان کیفیتدر زوجیت وفردیت کبی کیفیات استعدادیه بو قسم یا طرف قبوله
مستعددر لین وملاست کبی وبو قسمه ضعف ولاقوه دینلور ویاخود طرف لا
قبوله مستعددر صلابت وخشونت کبی بو قسمه قوت لاضعف دینلور کیفیات
جسمانیه جسمده احد حواس خمسه ایله مدرکات اولنلردر مبصراتده لون واشکال
ومقادیر وما یتصل بها کبیلر مسموعاتده اصوات خفیفه وقویه وبین بین
وما اشبه ذلک مذوقاتده طعوم کبی مشموماتده روایح باقسامها ملموساتده
خشونت وملاست ولین وصلابت وخفت وثقل وما اشبه ذلک کبی ف کیتی
جهان کیتی ادای جهان بزدیجی وبر کلدر که چوق یرا قلو خوشبو اکثر بصره
باغچه لرنده اولور قورد وقده اهل بصره اثواب ما بیننه وضع ایدرلر ما نحن
فیه ده ذکری واردر ف کیر ودار چکش ودوکش جنک معناسنه ف کیرندورلر
ف کیوان زحل یلدیزی هندیده فرنوت کیوان را چوبک زن بام هفتم ایوان کرداند
فقره ده منجمین قولی اوزره زحل یلدیزی الندہ عصا اسمر اللون بر پیر هیئتنده تشبیه
اولنوب وعندنا اشارت واردر سرای ملوک قپوسنده طورت دربانان خاصانه
تشبیه اولنمشدر بام هفتمدن مراد فلک سابعدر که فلک زحلدر بابنده مذکوردر
فقره توحید وقدرت وحکمت باری تعالی اوده درج جل جلاله وتقدست اسماوه
کیاست ذکاوت ضد حماقتدر ف کیرا کیر جنک وجدال ایله دوتشمق ف کیش
دین وخصلت بکیش بیدین دیدکلری وتیرکش معناسنه وسمور کوره که دینلور بمنعم بز زیر بفت
ونیرکش مانند نرصد پاره خرقه بدروتیر مانند وجزیره قیسلنا سمید دوکوستنک
معناسنه ملوک کیش یعنی ملوک جزیره قیس بکیش آمدند جزیره قیسه کلدیلر دیمکدر
سواد وپیاده درعرصه کیش امدند فرود یعنی آتلو وپیاده جزیره قیسده مهیا
وآماده اولملرین امر ایلدی ف کیخت صغری دیدکلری دریدرکه اندن تیرکش وجعبه
بغچه وسایر آلات حرب طرف ایشلنور ب سر برنج کیخت باز کرد ۰ دراه هرجه بدمرغ پرواز کرد

يعني تير كش برجنك قبوني كشاد ايدوب آنده اولان مرغان سهام بالجمله بر دانه
ايلدي ج ر حرفنده بالي ابيات بشله ذكر و شرح اولنشدر ف كيسو صاج اوركي
كيميا باقري التون ايله برده داود يا خود عمل مذكوره علمدر سيميا علمي ديدكلري كبي
كيميا علمي مخصوصدر ادويه ايله و سيميا علمي طلسمات ايله شي صورتنده اخر صورته
قلب بلر موجود الاسم و معدوم الجسم اولان جواهر يا اعمالدندر ف كي بك واو
سلطان ف كيان جمعيدر ف كيانيان عجم پادشاهلرندندر لر س يكي داد خاك
سيه در كشند يكي داد تخت كيانه بر كشند يعني كيمي خاك سياه فقرده نه
علو مقام چكوب عزيز و دولتمند ايدر و كيمي تخت شاهيدن خاك مذلته
چكوب خوار و حقير ايلر يكي را بچاه افكند بيگناه يكي بر كنند بر نشاند بگاه
كيمي حضرت يوسف كبي گناهسز چاه غمه براقور و كيمي مستغرق چاه گناه ايكن
سلطنت تختنه گچيرر يكي را بكند نيك بيش آيدش فلك بنده بخت خويش
آيدش برين كملك ايلر او كيمسنه اوكوكب فلك آكا فرمانبر اولور يكي خر بنكي
جهان نسپرد يكي اذن نيك فرو برحرد بري جهاندن ايو ايكن عزيز ير سني
اصيملر يعني دنياده وقتي خوش كيچر و كيمي غصه و قيغو و تغير حالدن صولر
و ضعيفا اولور يكي بر فراز و يكي بر نشيب يكي با فروغ و يكي با نهيب
كيمسي رتبه عاليه ده و كيمي الحق حالده و بري كونه بكونه ازدياده و آخري
خوف و غصه ده اكر سال كردد فزون از هزار همينست روزي همينست كار
اكر عمرنك بو حسرت زياده اولورسه دخي دوركارده نصيب بودر و دهرك
كاري بونك اونر يزدر راضي يا نا راضي وضع جهان و طبيعت دنيا بو حال
اوزره مبني و مجبولدر و لله حكم حق لا تدركها العقول و التسليم لها من
اخلاق الفحول كي شد ايله داغ يعني باقي معناسنده ف كيا پادشاه مملكت
وانيش كوچ و عناصر ادنيه و مملكتي دشمندن محافظه ايدجي پادشاه مرزبان
معناسنده ف كيرا الغا ايله كرفتن لفظندن مبالغه دريعني شديد الاخذ و البطش

كيو نكلا مشلي اسم در وفي نوروز عيد مغل جمادي الاولينك مخصوص اولان كيجي تكز
كوني مغل طايفه سي بيرام ايدرلر ايدي ف كيك پره ف كيلك كيلان مملكتنك
دهقانلري بز ديلوه كلك بلاد يا دخي لغتدر نيك بدحال سخت سست
قوي ضعيف بود يعني ايو يرامز حالده و بيرك كوشك و قوتلو ضعيف ايدي
اصلده بو مقوله محاورات كيلك محاوراتلرندندر مصنف بونده مز بودلولك
لساني اوزره اداء عبارت ايتمشدر جمع بين الضدين صورتنده استعمال غريبدر
معني مراد زياده بد حال و مبالغه ايله سست و فوق الحد ضعيف ايدي ديمكدر
كيت و كيت كذا و كذا معناسنه بويله و بويله ديمكدر حكايات و احوال مبهمه دن عبا
كيت برقلعه نك اسميدر

باب اللام فصل الالف

لا اله الا الله علم توحيددر و محمد رسول الله علم اسلامدر اكر كسي عقراض
لا نفي سر شمعه الا الله بر نداد بلام الف تيغ كه يعني و اقتلوا المشركين كافه است
شخص اوراهيت دال دهند يعني اكر بر كمسنه و بر فرد لا نافيه مقراضي ايله
مثبت وحدت معبود بالحق اولان الا الله شمعنك تنويرو كثرت اضافي بحو
انفي الماسوا اول شمعي زياده تنوير ايتمز ايسه لام الف هيئتنده اولان تيغ نفي محكم
اقتلوا المشركين كافه ايله امك قامت شخصه هيئت حرف دال ويررلر مراد مبا
ضرب تيغ ايله قامتي ايكي قات بوكرلر ديمكدر س الا الله است شمعه انوار حق
مقراض وار از ان جهت آمده حرف لا يعني مثبت وحدت الوهيت حق اولان الا
الله شمعه انوار اسرار توحيددن بيكاه و بيكاه شمعي تنوير ايچون مقراض لا دن مدد
ما سواي نفي ايدجي لا نافيه اول جهتدن هيئت و صورت مقراض بعلقوب ملازم
شمعدان شمع الا الله اولمشدر لاهوت اكر لغت عربيه دنسه لاه يليه دن و دخي
فعلوت در تستر و علا معناسنه صفت مشبهه در و اسم جلالك اشتقاقي
لاه كلمه سندن اولديغي تجويز اولنمشدر لاهوتي طرف قدسي منسوبا و لاه احوال

وحالات ومجردات وروحانيات وعالم روحانيلر دينلور ع ا • حرفنده ذکری واردر

لاذال لا زال نعماه اوکلی لا زال دائما معناسنه ما برح وما انفك بابندندر وایکنجی

زایل اولمسون معناسنه اولکی بر خبردر ای لا زال باقیا نعماه اولا زال نعماه باقیا

لام عرابنده لامی نسبت ایلهدر بنی لام کینتا ایله بنام اولاه طایفه‌نك جد اکبرلریدر

حالیا بغداده تابع موجود قبیله‌در لازم غیر مقوم ماهیتدن انفکاکی ممتنع اولن

عرضه دینلور که عرض مفارق معناسنه مجالتدن احمرار وخوفدن اصفرار

وجر کبی لازم مقوم ماهیتدن انفکاکی ممتنع اولان عرض کبی کرلزومی خا ماهیت

اولانلر انسانده بالقوة اولان ضحك وصنعت کتابت کبی لامر هموز اذرغ معناسنه

لامات جمیعدر دروع معناسنه وجلودهم تغنی عن اللامات مثل وصفنده در

یعنی حرویده ظاهر بدنلری زرخ عملن ایدوب انلری زرخ کیمدن مستغنی ایلر

لام ولا مرهول واهوال معناسنه • وافحام الاهوال من وقت حام • واصطلام

الابطال من وسط لام همیشه عادت دارند • یعنی جنك وجدال ومهول برلره

دخول ایتمك حام بن نوح زمانندن وابطال وشجعانی هول واهوال میدانك

جاق وسطنده استیصال ایتمك دائما عادتلریدر ف لال دلی دوتوق سویلمز کمسنه

لوم ضم لام وهمز ایله بخل لئیم بخیل لئام جمیعدر م • حرفنده ذکری واردر

اللئیم من قصر عن الواجب من غیر قصر فی تدبیر او قصور فیما الدبیر • یعنی بخیل اول

کمسنه در که اکتساب جهتندن الندء قصیرلق یا تمول جهتندن یاننده قصوری

اولمیوب خالده اوزرینه لازم کلان بذل وعطیه‌دن تقصیر ایلیه لوم باشده

تا انثی ل • و • حرفنده ذکر اولنمشدر لا عیان جمیعدر ف لا غ اریق ف لا راسم شهردر ف

لاغ خراطه یعنی تمسخر ولغویات وهزلیات • سرپسر جهان وکار اولاغ است وبازی

ومغرور بمموهات مجازی آن دایم مبتلای جار میخ مجازی یعنی دنیا وکار دنیا

بالمره باشدن باشه تمسخر واویوندر وانك غیر حقیقی اولان مزخرفات وملبساتنه

مغرور اولان کمسنه جار میخ معنوی بر باخود جا وبریجی جار میخ بلالر مبتلادر

وعلى كل حال جائز محذوفدر مراد اهل دنیا واهل جاه ومنصب واصحاب ثروة همیشه

شکنجه الم وعذابده اولدوغندن عبارتدر مجازی ومجازی بیننده على احد الوجهین

جناس محرف واردر لاغیة لغویات ایتمك وکلام بیهوده سویلمك مصدردر ودخی لاغی

ولاغیة اسم فاعل اولوب لغوایدیجی معناسنه اولور لا سع اصیربجی لا ابا لکم دعاء فی

المعنی وخبر فی اللفظ یقال لمن له اب ولمن لا اب له شتم مقامنده در لولو ابجو ل

و • حرفنده دخی ذکری واردر لالا لولو لالا یکدانه ابجو دز یتیم دیدکلری کبی

لآلی جمع لولو ف لا لا بر کمسنه‌نك باباسی قولنه دینلور که کندوی بسلمش وتربیه ایتمش

اولور وکلن چیچکی لالاء مد ایله فرح تام ولمعان برق کالشمس سنبلتر اذیال لالاء

یعنی شمس پرتوی زمینه براقدوغی کبی اولدخی افراط حسنندن برق ولمعان

دامنی یره واریجه اوزنمش ف لابی کلبتا ولوبق واورمك وصیرتمی هـ • د

حرفنده ذکری واردر ف لا یبدن مثله وحیمك معناسنه لا یدل لاقراق دیمکدر البته

معناسنه لالئ نعمان شقایق دیدکلری لالهدر ملوك عربدن نعمان ابن منذر ای

صحرادن کتورب بلدیی وبستانی ایتدیکیچون اکا نسبتا ولنور ف لای دردی شراب

لا لطه صیغه فعل الیلح معناسنه ف لادن معروف شهردر ف لا بر بلوا درتوعملوت

اتمك حیله ایتمکده استعمال اولنور لا عزقی ای لا عجب لا یرلع قلوبنا یعنی قلبمز ابدا

وتخویف اولنمزی • ر حرفنده ذکری واردر لانعباء نون تاکید ایله لا ابالی معناسنه

یعنی مبالاة ایتمز • قضت النفوس باهلها وخرابها • لانعباه بلدة وخرابها

یعنی اول بلده‌نك خراب اولماسندن مبالاة ایتمز که بالجمله خلایق اول بلده‌نك اهلینی

فنا ووفاتنه ومملکتنك خرابنه حکم ایلدیلر لا واهمز ایله احتباس وشدت وشدا

لائید ملتجی یعنی صیغه‌نجی لاذ صیغه فعل ایله صیغندی دیمکدر لاذه فرمزی بر نسنه

نسج اولنمز نوث لاذ جمیعدر • منعود البس الدروع تحالها • فی البردخز او الهواجر

لاذا • یعنی بر عسکر که لبس دروعی عادت ایدوب بر آن اتی اوزرلرندن چقرمدقلرندن

ظن ایدرسن اول دروع قیش شتاده فروه خز وموسم صیفده حریر بر جزدن منسوج

قنا وجامه لردد لاحب طریق واضح ومتسع لاح لمع معناسنه ف لاث بلا حقیقت
اوکتمک دردق ربیا لاشه قالب حیواني که بلا روح اوله

فصل ل ب

لبید شاعر معروفدر که بلا غبثیله ضرب مثل اولنور ف لب دودع ف لب برلسب
دودع دودعه دیمکدر ف لبالب یعنی پر ومالا ف لب وسنك سکوت ایلد یمکده
لباد بر شهرك اسمیدر لبد بجه لباد جمعیدر وبیمونه کچك یعنی لغت دیلور لبنان
شام قرهنده بر جبلدر جبل لبنان دیلور دلبق بوکلمه طوغانی وصفنده در یعنی
قنادینك یلکلري بر بیرنه اوپغون ویاپشق وصوق دیمکدر لیاقت حسن ودلالت
ولایق واقع اولمق یعنی بر شئی محلنه موافق اولمق وحذاقت ورجل لبق ای حاذق
فیق بما یعمله لب بالضم والشد عقل جمع الباب در عقول معناسنه وهر شیئك
خالصی لباب حکایات یعنی منتخب وکزیده اخبار لباس کیجك لباس ظلام پوشیده
یعنی سیاه پوش اولمش لبوس زرخ لبان بالفتح سینه بلبان واغوشی که کردن
اوجر بلبان واغوش بر سینه باشد بلبان واغوشی آتا بکیلرده ایکی شهزاده نك
اسمیدر هر بري بابنده مذکوردر یعنی بلبان واغوشی که آنلرك کردا نلری
دایرلرك سینه واغوشلرندن غیری بیر دکمامش اوله یعنی هر کاه که همیشه کوکش
وقوجقلرده بسلنمش وتربیه اولنمش اولا لر انجا روي عنا جرنت ومبادرت
روي آورند بو حال ایله بسلنن مخدوملرنه مناسبت که حبنك وقتالر یوزن
قویرلر وتاب وطاقت کتوره لر لبن سود لبان ضم ایله اوشق ابتدا طوغدقده
ویردکلری سوده دیلور ن و حرفنده ذکري وارد لبث لزوم مکان

فصل ل ت

لت شد ایله دق واوفق ایتمك وسحق معناسنه لتوت
جمع لتد لتم الطعن فی النحر والضرب والرمي لتم تحریك ایله جراحت ولصوت
وثبات وطعن

فصل ل ث

لثم تقبیل لثام اغزه باغلنن یاشمق لثغه
ضم ایله لسانده راء حرفنی غین یا لام مخرجندن تلفظ ایلمك مثلا کرم دیمك
مراد ایلسه کغم یا کلم دیر کذلك سین حرفنی تاء مثلثه مخرجندن نطق ایلیه

مثلا

مثلا سماحت مراد ایتدکده ثماحت سویلیه فتی تجتنب لایوم العطاء کما تجتنب ابن
عطاء لثغة الراء یعنی دون عطاده لا دیمکدن تجتنب ایلدي نیجه که ابن عطاء هر بار
عن عیب اللثغه راء حرفنك نطقندن اجتناب ایلدي ابن عطانك لساننده
لثغه اولمغله تکلم ایتدکچه راء حرفنه مشتمل اولان کلمه یی اصلا لسانه کتوردمیوب
ارتجالا اول کلمه نك مرادفندن راء حرفندن خالي بر کلمه ایراد واداء معنای مراد
ایدر ایدي نقلدر که جمیع عمرنده اقتضاء ضرورت لغتا ایله راء حرفني لسانه
کتورمامشدر

فصل ل ج

لجب صیاح وجلبه واضطراب امواج دریاء ل
حرفنده یلب ماده سنده بیتی وارد رلجام آت اویانی یعنی کم لجم جمیدر لجه ضم
اول ایله دریا لجة البحر لجة الماء یعنی زیاده عمیق یري ترکیده آنك دیکلر بیده
که دریانك بر یر یدیر که قعرینه لنکر ایرشمز مطلق دریا یرده دیخی دیلور لج بر شیئه
اصرار ایتمك لجاج مثله لجلجه کلامده تردد ایتمك وخوف وهراسدن لسان اغزده
محتبس اولوب بر جوش دولشامق وبر امرده متردد اولمغه دیلور ولکن قیمة لجالجة
کلام وایکنجي بر لجلجة لسان واوجنجي بر لجلجة قلب دیلور لجین تصغیر ایله کومش
جاد الغمام بدمع کاللجین جری لجذلنا بالتي في اللون کالذهب یعنی سحاب کومش
بیاض لکننده وصفا سنده ماقی نثار ایلدي امدي اي ساقی سنده اول لون لوننده
اولانی یعنی شراب سرخ برنه کرم ایله وبخل ایله که وقت کرمده بیتده مراعات نظیر
وارد رف لجی جکه ف لجك عورتلر جکه لري آلتندن کیجوروب باشه باغلدقلری
دکرمیدر

فصل ل ح

لحد قبر لحظ کوز اوجیله بافمق لحاظ مثله لحمه
بز طوقمسنك اوزغیري لحم وسدا یعنی اوزغنه وطوقمه رشته لري سدا بابنده
مذکوردر بحیث لا یوهن مرور الملوین قواها ولا یقطع انقلاب الامور لحمتها
وسداها یعنی اول قانون ودستور العملي بر مرتبه محکم ومرتب ایلدیکه تعاقب
لیالی وانهر بنیا دینی ضعیف وتقلبات امور ودول رشته تار وپودینی
قطع ایتمکه قادر اولمز لحم آت لحن لغت فصیحه لحن موزون طلب بدیه ناموزون

بخش یعنی طالب وراغب شعر فصیح وبخشنده بدرات درهم ودنانیر بحساب
وزن وعیان کلامده طباق صنعتی واردر ودخی قراءته خطا ایتمکه دینلور لحنه
فی قراءته یعنی قراءتنده اني تخطئه ایلدي ودخی تطریب وتشویقه دینلور یقال
لحن فی قراءته ای طرب فیها یعنی قراءتنده مستمعی طرب وشوقه کتوردی الحان
جمیعدر ولغات معناسنه لحسبطریق واضح لحس یلامق لعق معناسنه بابنده
مذکوردر **فصل لخ** لخلخه بر نوع معجوندر که بنجه مطیبات ایله
ترکیب اولنور ودخی خوشبو اشیادن براراده سحق وصوایله خلط ایدوب بدنلر
سورلر اکا دخی لخلخه دینلور لخلخه ساز یعنی لخلخه یاپیجی ودوزیجی لخت
پاره معناسنه اکثر پارهٔ جکرده استعمال اولنور وبرعمود یعنی دیرکدر که انکله
جنک ایدرلر حاصلی آلات حروبدندر بداده کوش تا جنک باز افکنی وکر جند
دانی که شان بشکنی وکرزا نکدا فتد بناچار جنک جکرها بید لخا ولختی ورنک
اولکی وکرز کلمه سی وصلبدر که نقیض مدخولنده معنی مراد طریق اولویت ایله
حکم اولنور وایکنجی شرطیه در وشان ایشان معناسنه در بابنده مذکوردر
یعنی اکا سعی ایله که جنکی کیرو بر او قوب تأخیر ایلیه سن هر چند سن دشمنه غالب
اولمق امیدنده اولورسک دخی واکر بویله اولدی که ناچار ایلک ایله جنک اقتضا
ایده پس جکر یعنی جرأت وآلت جنک ومکر وحیله لازمدر **فصل لد**
لدم بر تقیل نسنه ایله اورمق بویله که صوت ضرب مسموع اوله ولطم معناسنه کلور
یعنی آل ایله چهره یه اورمق لاتکن کالضبع تسمع باللدم فتصاد یعنی پاسلی
قورت کبی اولمه که آل ایله ضربکی ایشته ده سن واول سبب ایله آولنورسن مراد
طوتلمامقدر اوزره ایش کورمکدر لدت شدت ایله شدید لدید دوه نک بوینی تقریر
ایچون دکلکری دوادر سن هم حرفنده ذکری واردر لدود مثله لدغ اصرمه
اکثر نعوذ بالله تعالی ایلان وعقرب اصرمسنده وصوقمسنده استعمال اولنور
فصل لذ لذت صفا الم در مقوله وجدانیاتدندر اولکی موجب انبساط

ولكن

وایکنجی موجب انقباضدر لذات جمیعدر لذیذ شراب معناسنه وکل ما یلتذ به
لذة مثله **فصل لر** لرضم ایله اکرادده بر قبیله در محل سکنالری
بغداد سرحدینده وترتیب بولنرده اولورلر لر زیده درتمک لرزه اسم مصدردر
مثله قرغده وترعشه دینکلری علتک اسمیدر لرزان صفت مشبهه در زیاده
دترمش لرزان بودنده یعنی دترمشلر ایدی **فصل لز** لزکی طاغستان
خلقنه دینلور شافعی المذهبدرلر لزوب لصوق یعنی بر شیئ بر شیئه یاپشمق
وثبوت معناسنه لزب کثیف قلیل معناسنه **فصل لس** لسع اصرمه
اکثر حیه وزنبورده استعمال اولنور لقد صدقوا والراقصات الی منی
بان مودات العدا لیس ینفع ولو انني دارت عمري حیة اذا امکنت یوما
من اللسع تلسع عمری طول عمري معناسنه ظرفیتدر وزره منصوبدر والراقصاتدن
مراد موسم حجده ابطحدن منا یه یا جبل عرفاتدن منایه نزول ایلین حجاج نامدر لریدر
جمله معترضه قسمیه در یعنی کمال تبختر ونشاط ایله منایه واروب نزول
ایلین شریف ونجیب ناقه لرک حیاتلوینه یا شترلرینه قسم ایدرم که دشمنک وداد
ومحبتی انسانه فایده ونفع ایتمز دیمکدر کلاملرینده صادقدرلر زیرا بو سکلمه
که اکر مدت عمرمده بر حیه یه لطف ومدارا ایلسم برکون بنی اصرمغه متمکن
اولورسه فرصت بکیجه یه البته اصیرر دشمنک دخی حالی حیه یه مشابهدر
لسن لحذر دللو ودلباز معناسنه صفت مشبهه در **فصل لش**
لش بلادروح قالب لاشه دخی دینلور بابنده ذکرا ولندی لشوش جمیعدر
فصل لص لص حرامي لصوص جمیعدر لصق بر شیئ بر شیئه یاپشمق ومتصل
اولمق لصوق مثله **فصل لط** لطم الجهره یه اورمق لطیمه اول قافله در که
بوکلری طیب مقوله سي اوله وعطار لر سوقنه دخی دینلور ومسک معناسنه
وهر طیب که عذار محبوبه سوره بلور لطیمه طیب شکرکرده طیب بنجه اجزادن مرکب
بر نوع کیبدر اجزادن بر جزئی دخی مسکدر یعنی حزیره بحرینه فحقه زیا فحنک

لسان زبان ورسالت ولسان القوم متکلمهم عن جل
حرفنده ذکری واردر صح

طيب شكر نطيبده اولان مسك مقامنده ضميمه ايلدي **فصل لع**
لعاب رطوبت فم يعني آب دهن لعاب دهن مثلا لعاب عنكبوت عنكبوت دهننده
چقروب اورديكي تار بار يكدر تار عنكبوت معناسنه پادشاهي كه هنكام دوست
نوازي لعاب عنكبوتي دالخ الفقرات هنكام وقت معناسنه دوست نواز
دوستان روي الثقات كوستريجي وا وخشيجي هر بري بابنده مذكوردر
حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك اذن وفرمانيله رسول اكرم صلى الله عليه
وسلم مبادي هجرتده حلد يوشر نص اذ يقول لصاحبه لا تحزن ان الله معنا
حضرت يار غار صديق اكبر عالي تبار ابو بكر رضي الله عنه ايله معا جبل ثورده
اولان غاره وارديب قرار دن خفيت ايتدكده بوحي الله تعالى والهامه عنكبوت
دار غارده نسج خانه وكبوتر بوه واشيانه يابوب عنه داير فقرات بابركاتدر
لعاب النحل بال لعاب الشمس وقت ظهيره ده شدت حرارت شمسدن روي
زمينده كورينن الاوه دينلور لعاب قلم مركبدر لعج احتلاج صدر ديقال
ايضا لعج النار الحطب اي اوقدها والقلب ذو لعج اي ذو خلج واضطراب وتحرك
لعجه تسوق وحرقت وخلجان صدر لعبا وبنمق وصالنمق وحركت ايتمك لعبت
تمثال ونرد وشطرنج كبيلر لعبت باز خيال باز لعبتبان مثلا لعاب بر مشهور
اسميدر لعبه كهمزه مسخره لعوب تاب دلال وغنج محبوبه دينلور لعق يالمق
لحس معناسنه **فصل لغ** لغوب برشيدن اوصنمق وعجز كتورمك
ف لغزيدن سورچمك لغب لقب معناسنه استعمال فارسيدركه قافي
غينه تبديل ايدلر آغا ديدكلري كبي در اصل آقا قافيله در بابنده مذكوردر
لغو كلامدن وغيريدن معتد بر اولميوب اعتباردن ساقط اولان شي وباطل
معناسنه لغت اصوات مستندة على مخارج الحروف يعبر بها كل قوم عن
اغراضهم لغز كصرد كلن وفاد وير نوع دلكلري وكلامده مرادا ولنان شي
كيزلمك ومبهم اولان شيئه الغوزه دينلور بابنده مذكوردر لغز بالفتح والسكون

بر شي طريق وجهتندن آخر طرفه مايل ايتمك **فصل لف** لفت بورمق
وچويرمك لفت كسر ايله دوتوب كوزه اوجيله باقمق ومنه الالتفات لفو ضم ايله
جمع معناسنه لفقت تفعيل بابندن صيغه مجهول ايله ضممت وجمعت والحق
بعضها بعضا ومنه التلفيق بين كلامين متغايرين في الظاهر بابنده مذكوردر
لف صارمق لفيف ملفوف معناسنه برشي ايله صارلمش نخ وجمله ومجموعا
معناسنه لفيف مقرون اول كلمه دركه عين الفعل ولام الفعلي حرف علت اوله طوى
كبي ولفيف مفروق اول كلمه دركه فاء الفعل ولام الفعلي حرف علت اوله وقى كبي
لفج ذل لفج محاجره يعني كوزلرينك دايره سي ونقابدن كورينن مواضعي صنق
وذليل محبوبه لفاء يعني طولو ممتلي قالچه لو عورت هي حرفنده ذكري واردر
لفح ضرب واحراق معناسنه لفحه بالسيف اي ضربه ولفحت النار بحرها اي احرقت
لفحا ولفحانا الفينك عسير واحمق كمسنه لفظ برشي اغزدن اتمق وكلمه وكلام ملفوظ
معناسنه وقول لفاع كتاب عورتلرلور تجك شي ويورغان وكساير وردا
دخي دينلور لفع بالشد على صيغة الفعل تلفيعا چوقي يرد ديمك **فصل ق**
لقا بولشمق وكورشمك روز لقا روز حرب معناسنه دشمن ايله كورشمكدن
ماخوذ در يوم اللقاء روز قيامت لقية كورشمك لقية منية يعني دنيا سرورندنك
بري دخي مطلوب ايله بولشمقدر لقطه كهمزه بولنمش شي بابنده لقطه يعني بولنمش
بولنجي من قتل قتيلا بابندندر لقب علم يشعر بالمدح او الذم قصدا س ع
حرفنده سعد الدوله ماده سنده ذكري واردر لقب مقلوب خود را سعدت
كه لقب سعد الدوله يهوديدر مقلوبي دعندر يصدق كبيلره حشوايله كلدي
حشو تابنده دينلور يعني لقب مقلوبي كه حشو الدوله در الخ يا خود مراد نحس الدوله
دیمك اولور والاول اشبه لقاح جماعت ابل وناقه حلوب ذات اللبن الغزير
انه اللقاح بمصر بعدك قد دارت البلاد بها فقال لانكم اعجفتم ولدها حضرت
امير المؤمنين ذي النورين رضي الله عنه عمرو بن العاص ديدوكي كلامدر يعني

يا عمر مصرده سنه نصفكره ناقه حلويا ونر بلا لو حدوث ايدوب سودي
ناقص ايلدي مراد محصول وخراجي قليل اولدي ديمكدر پس عمرو بن العاص
جوابنده ديديكه يا امير المومنين زيرا عمالكز ناقه حلوبك اولادني ذبوت
وضعيف ايلديلر مراد رعايا سني زبون ايلديلر ولهذا خراج ناقص اولدي
ديمكدر واصل تمثيل بويله دركه ناقه حلوبك يورسي زبوت ومريض اولوب
ضعفندن اناسنك سودي عادت صحت اوزره مقر وجذب ايتمزايسه ناقه نك
سودي نقصان بولوب وادرار چكيلور مضرك ادرادانتي ناقه حلوبر ورعايا يي
يورسينه وتكلف تكاليف شاقه بي مرض وضعف رضيعه تشبيه ايتمشدر ودخي
ادركك دوه نك ناقه آشمه سنه لقاح دينلور يقال لحقت الناقه اي قبلت اللقاح
وما. فحله دخي دينلور وادكك نخلك تخم ويرديجك طلعنه دخي دينلور لقح خرما
اغجنه فحل نخل طلعندن تخم ويرمك معناسنه مصدر در لقام لجام معنا
يعني آت اويني لقد انصفت القارة من راماها قاره قبيله عربدر بر قبيله دركه
تير اندازي وكما نداريلتا ايله مشهوردرلر يعني قبيله قاره كندولرله مراماه
ومراماة سهام اتيلنلري اصابت سهام ايله تنصيفا ايلديلر يعني نصفلري اهلاك
ايلديلر ضرب امثالدندر

فصل الكاف

فلكد ديمر وملعقه وسكه
فلكلكوب ديمرزت اسب لكلكوب ديمه زن آت لكز الك ايله كوكسه وبوغازه
التنه اورمق ودورتمك لكام لجام معناسنه آت كمي

فصل اللام

لمّ شدّ ايله دوشورمك وبرابر جمع ايتمك • ش • ع • حرفنده ذكري واردر
لمم قولق حدينه ايرشن صاچه دينلور كاه اولوركه محل لممه يعني باش اطلاق
اولنور وصغاير ذنوب معناسنه ليّ • ب • ر حرفنده برهان ماده سنده
مذكوردر

فصل النون

فلنكي دموري معروفدر

فصل الواو

لواقح اشجاره تخم ويريجي رياح واهوير لوم فتح ايله لايق اولمين افعال
اوزره ترتيب ايتمك واينيلي ياني پشيمان ايتمك لواعج شدايد امر والم وحرارت

هموم وحرقت قلب ايراث ايدجك اشيا وحرارت شوقده دخي استعمال اولنور جمع
لاعجه در لواعج توقان العبد المخلص الى شمس الشتاء الحظلال المصيف الى الغمام الى
الهلال الخ تعديد اوصاف طريقيله ترك حرف عطف ايتمشدر يعني بنده خالص
الفوادك اول شتا شمسنه وصيف سايرسنه وكرم بولودنه وعيد هلالنه يعني
غره وجهنك لمعان برقيله تنوير چشم ايتمك وعلياي حضرتيله مستسعد اولمغه
شدت حرارت اشتياقي زبان قلم شرح وعرصه كلامه كشف وبيان ايتمز اللائحة
من معاطف صدايغ الاخلاص محياها • يعني اول شواهد اشتياقك زلف اخلاصي
بوكلمندن دوي شوقي لا يجدها المطرين في كوس الوداد حمياها واول اشتياقك
مي روحبخشي كوفي وداد ومحبتدن نشاط بخش ونشئه انكيزدر ما انفكت
عنتها مجذرة بجباه الصناديد • ومقبلة بشفاه السلاطين والملوك الصيد
مجدره كما سده جدير معنا سندندر اسم مكاندر جاي لياقت وسزاواري معناسنه
يعني هميشه باب سعادت مابي اولو وسيد وشريف كسنه لرك وضع جباهلرينه
جاي لياقت وسزاواري وشم الانوف متعظم ملوك وسلاطينك شفه لريله
تقبيل اولنمش اولهصيد بابنده مذكوردر متكبرين ومتعظمين وملوك
اوصافندندر اذا افلت عن القيد فافض الصيد بالايد مكتوب مذكوردن
تمثر سيدكه مكتوبا يله معا ارسال ايلدوكي بازك وصفنده در يعني اول باز
تيز پروازه وقتا كه اسكفه باشنده وكوستك ايغندن الوب صيده صالنه صيدي
مع القوة ساعتنده فجاة شكارايلر صعوده لاستنزال الصيود ضامن ونزول
اجالها في صعوده كامن • كلامده صنعت طباق واردر ضمير تانيث صيوده
راجعدر يعني اول باز كه هواير پرواز وصعودي شكارلرك مصيودايره ايمزلرينه
كفيلدر واجال الصيود انك صعودنده دركيندركه صعود ايتدوكي حين نزوله
وجان شكاري بلا توقف الور لوز بادام لوزينه مثله لوزينج بادام ايله شكر
باره حلواسنه دينلور حشو لوزينج حشو مليح معناسنه اصطلاح بديعده اعتراض

الكلام دينلور نحويونك جملهٔ معترضه ديدكلري بو معردندر ● ح ● ش ● حرفنده ذكر
واردر لوح ضم ايله هوا معناسنه اين معنى دركوش صاحب كماطن في لوح الهجير
ذباب تماثير نكردد يعنى ● وقت شدت حرارت شمسده قره سنكك ضعف صوتي
متابرسنده بو سوزلر دخي صاحب ديوانك كوشنه تاثير ايتمدي وكجدي ● عدم
اصغاي سمعدن كنايه‌در ● زيرا اول وقت سنكك طنيني غايت سست وضعيف
اولمغين لو حرف شرطدر وتمنى معناسنه دخي كلور باليت واي كاش معناسنه
٭ لو ترى خواند مجرمان بهشت ● مراد ولو ترى اذ المجرمون ناكسوا رؤسهم عند ربهم آيت
كريمه‌سيدر اذكرم آيت ولكن دا ● بر نخواند زهي كريم ورحيم ● زهي حرف تحسين
بابنده مذكوردر ● ولكن دن مراد ولكن حق القول مني لاملأن جهنم من الجنة والناس
اجمعين آيتيدر ● مراد مجرمان وكنهكاران مقابلهٔ شاهيده باش اشغنه كناهلرينه
مقر طورديلر وجناب الجنابي انلري مؤاخذه ايتميوب كناهلرين بالجمله عفو ايتدي ●
ديمكدر ● لو ادرك صاحب الراي لقال انا قادم لمدحتك والقاف خاء لديك قاف
قادم خاء معجمه‌يه تبديل اولنجه خادم اولور يعني قصيدهٔ دانيه صاحبي انك
عضنه ايريشديكي ديرايديكه بن دنيا ايرمدحتك ايچون كلمشمدر خالاكه سكا
قادم خادم وخادم قادمم ٭ لولا حرف شرطدر لولا مخاطبتي اياك لم ترني
يعني برمرتبه نحيل ونحيف اولمشم كه اكر سنكله تكلم ايتميدم بني كورمز ايدك يعني
بونده ومقابلكده اولدوغمي حتى بصر ايله حس ايتمز ايدك لوعه عشق ومحنتدن
حاصل اولان حرقت قلبه دينلور لوعتي اي حرارة قلبي من العشق والمحنة لواقح جمع
لاقح در باد سموم معناسنه يعني حرارتيله ياقوب يانديريجي هوا لوم ضم وهمز ايله
بخل ● لا ● حرفنده دخي ذكر اولنمشدر   فصل الهاء   لهب شعله آتش لهيب مثـ
مثله لها ضم ايله كمكز يعني سقف دهن ٭ والريق يجمد في اللهاء ● والصوت يجمد
في الهواء ● شدت برد وصفنده‌در يعني شدت سرديدن رطوبت دهن
كمكزده منجمد اولور ● وصوت هواده منطفي اولور وصولي ما بين كلمتين‌ده جناس

لاحق

لاحق واردر ● وجايزكه ايكي كلمه دخي جيم ايله اوله ● نسخهٔ اولى تكريردن سالم و نسخهٔ
ثانيه معناده ابلغ در لهو لعب وكاهي جماعدن كنايه اولور ● ليس بو جهتدن بنا
دخي اطلاق اولنور كذا في مختار الصحاح لهف حزن وتحسر لهم اغز ايله كيلمك لهث
عطش يا تعبدن لساني اغزدن اخراج ايدوب ترادف نفس ايتمك لهثان عطشان
لهث تحريك ايله صوسزلق   فصل الياء   ليت ولعل حروف تمني وترجيدر
٭ فليت وصالك العامرية عامر ● لعل الجوى يسلو وتفنى الحرايق ● يعني وله كه عامريه‌نك
وصالي دايم اوله وامد اولسونكه بو سبب ايله حزنم تسلي وحريق فؤادم منطفي اوله
٭ وما يغني عن الحدثان ليت ● يعني حوادث دهردن اي كاش ايتميديم يا خود اي كاش
ايليديم ديو وعلى هذا القياس تمنيلرك فائده‌سي يوقدر ليت شعري يعني اي كاش علم
لاحق اولسيدي لين يومشقلق لين شديا ايله يومشق وملايم لين مضجع دوشك وجاى
منام يومشقلغي راحت وامن وفراغت عيش دن كنايه‌در يقال الحمد لله على لين المضجع
اي على الامن والاحتر ليان ملايمت وكوشكلك ونعومت ٭ وان هي اعطتك الليان
فانها ● لغيرك من طلابها ستلين ● ثنا ذمنده در جواب شرط حذف اولنوب علتي
قايم مقام جواب اولمشدر اي فلا تصدقها فانها الخ ● يعني اكر اول سكا ملايمت
ومحبت كوستروب بن سنكم ديدي ايسه اينانمه سندن غيري طالبلرينه دخي سنكله
ايلديكي معامله‌يي ايلر ● دنيا وصفنده وذمنده دخي مناسب بيتدر لينة الاطراف
يعني اعضا وجوانبي ملايم ● محبوبات اوصافندندر ليلى معشوقات عربيه‌دن عاشقي
مجنوندر ليلى اخيلية كذلك معشوقات عربيه‌دن عاشقي توبه بن الحمير در ● اخ خر فنده
اخيليه ماده‌سنده حكايتي واردر ليل كيجه ليلاء مد ايله زياده قرانكلو كيجه ليلة
ليلاء شديد الظلمه ليل ديمكدر ليل اليل مثله ليلية الشعر سياه صاچلو ● ليس للملك
ان يغضب لان القدرة من وراء حاجته ● القدرة كلمه‌سنده الف لام عوض مضاف
اليه‌در اي لان قدرته تقديرينده‌در يعني پادشاهه غضب ايتمك لايق دكلدر
زيرا غضب اخذ انتقام ايچون غليان دم قلبيه عبارتدر وپادشاهك قوت

وقدرتی دست تطاولی اَخذِ انتقام اولان احتیاجنك فوقنده وماوراسنده
یعنی اندن زیاده در که انتقام احتیاجی اولور زیرا قوی وضعیف ورفیع ووضیع
زیردستِ قوت وقدرتنده اولمغله اَخذِ انتقام احتیاجی اولمز مثلا سیدلك
عبیدِ مملوکلرندن اَخذِ انتقام صددنده اولمغی مالا یعنی مقولهسندن اولدوغی
کبی زیرا غضب واخذ انتقام مقابلِ مضرتده اولور وکا احتیاج حین مضرتده
اقرانده اولور که زیردستِ قدرتنده اولمیه وپادشاهلك ایسه قدرت ودست تطاولی عام

باب المیم فصل الالف

ماشطه بزدیجی زهره ماشطه ترك بزم عنوق کرد یعنی زهره مشاطهلکیجهده نوبتن اولان
شراب مجلسنی ترك ایلدی نسخهده ناشطه نون ایله بولنمغله نون حرفنده دخی ایراد
اولندی طوافه معناسنه وله وجه وهذا اوجه وذاك اشبه ماء الحیوة آب حیوان
مانی مرجع مانی مشهور نقاشدر صنعت نقشده برمرتبه بیرابرسده مش ایدیکه
کویا معجزه جنسی ایله متشابه اولدوغندن چین ملکنده نبوت دعواسنده اولدی
نوره خالق الخیر وظلمته خالق الشر اعتقادنده اولان طایفه مانویه اکا منسوبدرلر
مالیخولیا برمرضدر که نوعی مانع اولور صاحبی هذیان سویلر مازنی ائمهٔ
عربیهدن معروف نحویدر مانند شبیه ونظیر معناسنه ماننده مبدل درطرفی
طرح استعمال کنند نحویلرك البدل هو المقصود بالنسبة والمبدل منه فی حکم
السقوط دیدکلری اوزره متبنیه یعنی مبدل منه کبی افی حکم سقوط ونی
اعتبار ایلکده استعمال ایدرلر مانند الف وصل ونون تنوین ساقط اکاردی یعنی
الف وصل کبی لفظدن ونون تنوین کبی خطدن ساقط عد ایدرلر زیرا الف وصل
لفظا کلمز اما تحریره کلور ونون تنوین تحریره کلمز اما لفظه کلور مراد افراد فرد نه
یا دایله لسانه وتحریر ایله قلمه کلمزدر دیمکدر یعنی لفظا وخطا ساقط مرتبهلرنده
دوترلر ف ماکیان طاوق ف مادیان قصراق ف مایوف آفت اوروش شی مالك
مراد امام المذهب مالك بن انس حضرتلریدر ف مالامال طولو ماجری قضیه

وخصومت دباشته کان حوادث دهرها ماوراء النهر نهر جیحونك اوته یقهسی یعنی
طرف شمالیسی ما دبر طویر باغیر یرا تخاذ اولنان طعام ف مادحیه ما انفك
دایما وهمیشه معناسنه معنی لازمیسیدر مامن جای امن مامنی کیچمش
زمان وسیف قاطع معناسنه واموردنده جری وجسور اولان کمسنه برصف
اولور وحکم نافذ معناسنه ماثر مکارم ماثرات مکرمتها معناسنه مفرد دیدر
یعنی نیکی بر هر طریق که باشد ف ماهچه خیمه عمودینك باشنه قوندقلری نقره
یاخود قوردن طوپر دینلور ف ماتم یاس ف مالیده آل ایله سوردی واوردی
واشیندردی وپاره لدی ف مالیدن مصدریدر ف مال مالیدندن
وصف ترکیب اولور دشمن مال وصف ترکیبدر یعنی دشمن آریجی وخفیجی
کوشمال قولق آریجی تادیب وتنبیه ده استعمال اولنور ماحی محو واذاله ایدیجی
ورسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك اسماسندندر ماسکه انساننده
بر قوتدر که مدام عملی معدهده اولوب معدهده غذا اوزره محتوی ایدکه
شویله که معدهده خارجدن وارد اولان غذا یه ماسك اولور خدام اربعهنك بریدر
ماسور همزه ایله اسیر اولمش ف ماهی بالق ف ماهی دال بیوك بالق موذین بللرنه
ازاد باغلشلر م و حرفنده دخی ذکری واردر مانی کوز بجغی ف ماده کاونك
مادبه حاجت معناسنه مادب جمعیدر مادر صیغهٔ فعل ایله ممارست برشیه
وبرعمله ملازمت ایدوب چالشمق وادمان تحصیل ایتمکه دینلور یعنی ادمان
تحصیل ایلدی مادسته ای علجته یعنی کا ملازمت ایدوب سعی وتجربه ایلدیم ماد
دیو ف مانا بسکزره دیمکدر ازباد نسیم عنبر آید مانا که زکوی دلبر آید باد
نسیمدن رایحهٔ طیبهٔ عنبر کلور یعنی اشتمام اولنور بنکزر که کوی محبوبه اوغرایوب
اندن کلیور که بو رایحه بی اندن اکتساب ایتمشدر والا بو رایحه اندن کلمز ماج
مضطرب بحر مائج یعنی کثیر الموج والاضطراب بحر موزرده شدید الا یله اویقو
بحقولرتر چشم ونتلا فی الجفون المورقه یعنی اویقوسز کوزلرك قپاقلری

بر بر ملاقی اولمرادا اویقوسی کوزلرخواب راحت کسب ایلیه دیکدرم ما مـا
جنکیلر عصرنده بر شخصک اسمیدر ماترصیغهٔ فعل ایله مال معناسنه مایس
متبختر یعنی غرور ردن یوردکده صاغنجی ویمین ویساره صیلانن ایدیجی مایسا
صالبی صالبی یورین محبوبلرمیاس متبخترلرسلانرر دینلور بابنده مذکوردر
مؤتنف مجدده مؤتنفات جمعیدر مجددات معناسنه درم و حرفنده دخی ذکـر
اولنمشدر مؤتنفات اوقات یعنی اوقات جدیده وانمنهٔ حادثر مؤاخذه بر کمسنه یی
جرمیله اخذ ایتمك وجزالندرمك مانح عطا ایدیجی مال انکیزی تحصیل اموال
ایتمك میتم حروب اوصافندندر میتمة مثله یقال الحرب میتمة للنساء یعنی حرب
وقتال نساءی ایتام ایدر سنك طول وازبیز فالمسنه محل ومکاندر زیرا جنکده ازواج
نساء قتل ولنوب نساءلری طول وازبیز قالور وبو جهتدن ارسلانه دخی اطلاق
اولنور ن ی حرفنده زنا فرماده سنده ذکری واردر ف مالش کسر لام ایله
مهره وجلا وبرجك آلت مال فتوه وبقر وسایر مواشی یه اطلاق اولنور ف مالش
کسر لام ایله مال اینشان معناسنه در عوض مالش که دهند بالش ذد دست ابنند
یعنی خراج دیوانیه ویره کلری اموال که مواشی مقولهٔ سیدر عوضنه مسکوك
التون کیسه لری الارز مالش و بالش تجناس مضارع واردر و بالش بابنده مذکوردر
ماتر عقود اعدادك اونجی عقدیدر مائین جمعیدر یوزلر دیمکدر ما احسن
الصبر لولا ان ینفق علیه من العمر یعنی صبر ایتمك عجبا توشیدر اکر اوقات
صبرده منقضی اولان ایام ولیالی مدت عمر محسوبه دن عدا اولنمیدی حاصلی
کرچه صبرك آخری فرج وانجاح مطلوبه مؤدیدر لکن مدت عمر اوقات صبرده
نافذ اولمغله ایام فرجه دك عمرده دخی برشی قالمز تاکه لذت ذوق ونشاطی
صبرده چکد وکی مرارت الم وغصه یه مقابل وله دیمکدر ودخی ایام صبرده
انفاد اولنان اوقات عمر غیر ضایعات مقوله سندندر ولولا ذلك فما احسنه
مادوام معناسنه ماء دوامیه دینلور مالاح بدره وفاح ذهره وناح طیره وساخ

فکر تجیع ومواززنر بابندنده یعنی مادامکه بدرسما لمعان وانوار نباتات نشر
روایح وطیور خوش آوا اغصان اشجارده نغمه وتصویت وافکار حادثه فنیم
صحاری معانیده سیر وسلوك ایلیه مادیتر باض وبراق محبوبه عورت ماد یتر
الغیل اخت الظبی فا زبها بل یتر الغیل اخت الضیغم الشرس ن اخت الظبی
مادیتردن واخت الضیغم یتر الغیلدن عطف بیانندر یعنی اورمان محبوبه جیلان
همشیره سی بوق بلکه اورمان ارسلانی بدخو و کسکین ارسلان همشیره سنه نایل
اولدی مراد بو روزنبک برادری قیزیدر که ترغان حاجی انی حبالهٔ تزویجه کوتردی
وبونلر بیشه وصحرا نشین ایدیلر غیل اورمانه دینلور بابنده مذکوردر ماثل محل مجد
وشرف ماثل جمعیدر ماثل هنکام یعنی عظیم وشریف اوقات لوماثل مسرجه کدانده
چراغ یاننده الندوزر چراغ معناسنه در ی ل حرفنده یلب ماده سنده ذکری واردر
مؤنثر قونث ماموت هرون الرشیدك جاریه حبشیه دن اولان اوغلیدر خلفاء عباسیه نك
نامدارلرندندر ماهیت ذات ماحل بلده ماحل یعنی سزبلد وارض ماحل یابس
واونتسز یرهی رب الماحل یعنی صوسز وبعمورسز بلد وزمینك کمال وزرده صوعیدر حیسی
ما ان علی الخراب خراج ان زایده در که ما نافیه دنصکره زیاده اولنمق مطردر
من از خراج چه ترسم چو خود خراب شدم نرکفته اند وما ان علی الخراب خراج باب
تضمین دندر یعنی بنم خراجدن نه قورقم واردرکه نفسمده بالفعل خراب اولشم فقها
دیمشلرمیدرکه ارض خراب اودنرر خراج یوقدر مؤاجر اجرت ایلدوتیلی کمسنه
م و حرفنده دخی ذکر اولندی فصل م ب مباهات افتخار ایتمك یعنی
اوکمك وجنات دنیا اعرصات ان دوزخ طرح نهاده در مباهات بهی اصفهان
وصفنده در یعنی صفهانك نزهتکاهلری مباهات حسن هوا ومنظرده جنان
اربع دنیایی بالنسبه دوزخ هیئت وجهنم شکل ایلدی مبارز میدان جنکه
چقیجی جنکجو کمسنه مبارزان جمعیدر مبادیا وایل مبهوت متحیر مباد کشاه
منکوقا آن اوغلنك اوغلیدر مباداة معارضه وبرابرلك مبترز فاصل متن

یعنی قرانده فایق مبسم اولك دیشلره دینلور مجاز مرسل طریقیله اغزه دخی
دینلور وحقیقت اولمق دخی جایزدر علی ما یعطیه اللغة مباسم جمیعدر مبضع
اول آلتدر که اکاتك ودری مقوله‌سن شق ایدوب قانن اقیدر بچاق ونشتر معناسنه
المبضع کمبض ما یبضع به العرق ای یقطع مبرات سندموحده ایله خیرات وصدقات
مبره مفرددیر مبرم محکم اصلده طاقاتی بر بری اوزرینه بوکلمش وبرخوش
فتل اولنمش حبله دینلور مبرمات مواثیق یعنی قوی ومحکم عهود وشروط
مبارك فتح ایله دوه لرچوکدوکی وجمع اولوب یاتدوغی یرلر مباسط وسعتلو
منبسط مفرددیر ✿ اذا ضاق امر او تعذر مطلب ‥ فعند اله العالمین مباسط
یعنی وقتا که حال تنك وانجاح مطالب متعذر یا متعسر اوله آله العالمین جل
جلاله قتنده چوق سعتلر وتیسیرات امور واردر مبادرت اسراع مبدد
دوکلمش وطاغلمش مبتشر بشارتلنمش مبتهج مسرور مبغض جای بغض
کوردن زیاده مبغوض اولان کمسنه‌لره وصفا ولور کویا بالجمله بغضك مجتمعیدر
مبرح مرض مبرح کسر وشدد ایله یعنی شدید اشواق مبرحه متوقده ومشتعله
معناسنه شدت شوقده استعمال اولنور مبرز فتح ایله محل قضاء حاجت
بشتر چون براز در مبرز کریحت یعنی غایط ایتی بولنور قرار ایتدوکی یا ولدخی
سمت قرار کاهنه قرار ایلدی مبدع بر شئی من غیر سبق ایجاد ایدیجی مبیضه شویردن
بر فرقه در که عباسیونه اظهار وتحقیق مخالفت ایچون بالجمله بیاض اثواب
کیمکی کمند ولره شعار ایتشار ایدی زیرا عباسیونك شعاری سیاه البسه
کیمك ایدی وشویر نابنده مذکوردر مبرق یلدرم چقیجی وضیا لندیجی بولوت
فصل مرت متخیله انسانده بر قوتدر که صور محسوسه واندن منتزع
اولان معانی جزئیه ده تصرف ایدوب کاه ترکیب وکاه تفریق ایلر حاصلی
دایما صور ومعانی بر بر قالب نسج والباس ایتمك بو قوتك شانندندر وبو
قوت عقل کلیاتده استعمال ایدرسه مفکره دینلور واکر وهم جزئیاتده استعمال
ایدرسه متخیله دینلور وبو قوتك محلی وسط دماغدر عالم دنیاده نفس ناطقه
عالم شهوده حدوث ایدجك یا حدوث ایتمش اشیا واحوالی عالم ملکوت ومثالده
عقل فعالدن تلقف ایلدوکی معانیه دوخا خیر اشبو قوت بر صورت وقالبه
الباس ایلرکه رویای صادقه بو کیفیتدن عبارتدر والله سبحانه وتعالی اعلم وبو
قوته قوت خیالیه نك غیریدر کذا فی الغنی مترتب ترتیب اولنمش مترتب باید
یعنی حاضر ومهیا دوزلمش بولور متکلم مراد علم کلامه مشغول اولان علمادر
منطق طوق کیجه ایله کلمك یعنی کیجه کلیجی متن هر شیئك سطح ظاهرینه متون
جمیعدر ✿ بایدیهم بیض عتاق کانها ‥ متون اضاء صففتها شمالها اضا
غدیره دینلور بابنده مذکوردر یعنی اول عسکرك اللرنده هندی قلیجلر کویا
بر غدیر یوزینه که باد شمال انی تحریك وتصویت ایدیور قلیجی غدیره یعنی کوله
واول قلیجده اولان جوهری اول غدیرك متنده نسیم شمالدن حاصل اولان
موجه تشبیه ایتمشدر متینه متنك تثنیه‌سیدر ظاهر جسم معناسنه متمایل یمینی
ویساره میلان ایدیجی شارب المتمایل شراب ایچمش سرخوش کبی صالنیجی متبسم
تبسم ایدیجی یعنی خنده معناسنه متظلمان مظلومیت اظهار وظلمدن شکایت
ایلینلر متناسق بر بر اوزینه دوزلمش منتسق مثله متناسق یعنی بوبومش
واوزنمش متوج باشنه تاج پادشاهی کیدرلمش متضایل نحیف وایجه
وحقیر اولمش دیشنه متعاودرکورلك کوسترمك باب تمارضدندر متون الخیل
ظهور الخیل معناسنه متبلج مشرق ومضئ بلوج اشراق واضائت معناسنه‌دن
متوقل برشئی اوزرینه استعلا ایتك صاعد معناسنه متداعی تداعی البنیان
اذا انهدم متداعی ارکان نشود یعنی ارکان دولتی یا عمری منهدم اولیدر عادر متطاول
طویل الید وصاحب قوت وعند التناهی یقصر المتطاول یعنی صاحب قوت واقبالك
استعداد وکمالی بولوب متناهی اولدقده الی قصیر وقوتی ضعیف اولور ✿ اذا تم شئ
بدا نقصه ‥ توقع الزوال اذا قیل تم متورد جری ولادسلان معناسنه متساجم

سایل ومنصب صوویغوب ودمع اوصافندندر متخلفان کیرو قالیجیلر متنبی
بلا حقیقة ادعاء نبوتده اولان کمسنه واحد بن الحسین بن الحسن ابو الطیب الجعفی
المتنبی الشاعر المشهورك لقبودر زیرا ادعاء نبوت ایدوب بعده تایب اولدی متغانی
متطالب ودینی طلب ایدیجی متفادی محترز متالف مهالك معناسنه متمرن صیغهٔ
مجهول ایله عادت اولمش متمرن صیغهٔ معلوم ایله عادت ایتمش متغابی متغافل
متنزهات تنزه تباعد معناسندن ونزهت اسمدر ومكان نزه كجبل ونزیه واض
نزهة یعنی عیوصولو وكثرت اشجار وزروع وقرا وذباب ودریالرو خماتدن
وفساد اهویه‌دن بعید وصفا بخش ومعتدل الاهویه سواد ابنیه مدینه‌دن
خارج امكنه‌یه متنزهات دینلور متنزه صیغهٔ مجهول ایله مفرد دیه‌در فضل
ربیع وصیف متنزه خلاینوشه یعنی بوایکی فصلده اهل ولایتك محل اقامتلری
ومحل کشت وكذارلری اولدی متبرم متحتم یعنی جزم ودعلنه قطع اولنمش متادد
متعوج یعنی اکری متبدد متفرق یعنی پراکنده متی صیغهٔ فعل ایله مطی معناسنه
ای جد فی السیر تقول متوت الارض ای اسرعت فی السیر والضیغم الذی متی فوق
النجوم الثواقب یعنی اول یاوز ارسلان که نجوم نیرات اوزرنده اسراع سیر وجد
سیر ایلدی ودخی ظرف زمانندر متدحرج یوه‌لنمش ذبالای قبه قصر متدحرج
کرد انید صیغهٔ مجهول ایله‌در یعنی کلجه‌نك سر بریه سنی اعلا قصردن اشعر
یوارلدی متلجلج لساننده دوتقنلق وكلامده تردد ایتمکه دینلور بکی سویلردیدکلری
کبی زبانها متلجلج یعنی دوتقن السنه متعه وطنه یعنی دنیا سروریك بری دخی جاع الیه
انتفاع ایتمکدر متاح امر مقدر معناسنه وهذا قسمة الامر المتاح ای هذا نصیب
الامر المقدر لا راد لما قضی ولا مبدل لما حکم ۹ بنو دارین قسم باری در شمارش یعنی
باری صایسنه بوقسمت اولمیدی غیری قسمتلره تحمل وصبر ایلمك ممکن اولوردی
وباری لفظنده ایهام واردر متحمل متکلف تحمل صیغهٔ فعل ایله ای احتمال
وتکلف لرفع الحاجة متقلنس قلنسوه کیمش کلاه یاعرقچین عادت لاثبر اعتباری الله

باشه

باشه کیجك سنه در بابنده مذکوردر متالی اسم فاعل من متلته ای زعزعته وحرکته
مزعزع ومتحرك معناسنه متجح فهناك متجافی مکانیندن آیریلن کمسنه دینلور
تقول تجافی ای لم یلزم مکانه ومتباعد معناسنه متماحل المتباعد من الدود
متصدی متعرض تصدی له ای تعرض متقلقل متحرك ومضطرب مثلا شی
پراکنده ویکباره بر ترکیب اجزاسی بوزیلوب متفرق اولمق معناسنه متحدب
وسطی مرتفع واطرافی منخفض اولان اجسام وصفیدر ولو موج متحدب
یعنی موج مرتفع متقشف بخق قوت وحرفقر ایله قانع اولان کمسنه‌یه وصفدر متلمس
سالوس کمسنه یعنی ظاهرا زهد وصلاح کوستریجی‌یه دینلور متلمسان جمیعدر
متزهد زهد وترك دنیا ایله تکلف ایلین کمسنه متزهدان جمیعدر متلمس الیلم
لمس ایتمك یوقلیجی وجریر بن عبد المسیح لقبیدر وجه تلقیب وذاك أو أن العرض
لهن ذباب زنابیره والازرق المتلمس بیتنی دیدکده اکا متلمس دیو لقب وضع ایلدیلر
ازرق متلمس لمس ایله یوقلیجی بورین اعمایه دینلور وعرض یمن وادیلرندن بر
وادینك اسمیدر بر شئی میمنتسز اولورسه اکا اشأم من المتلمس دیو ضرب مثل
اولنور متمرن صاحب ادمان متشدد اساس متشد مضبوط ومستحکم من اشتد
ایدا اشتد وقوی ورفق ومهل ایدیجی معناسنه من تید یقال تیدك یا هذا
ای ارفق وتیدك زیدا ای امهله مصدردر وکاف اسمیه در اضافتا ایله مجرور در
با اسم فعلدر وکاف مجرد خطاب ایچوندر متناوب نوبت ایله متعاقب متالق
لامع یقال الق البرق اذا لمع واضاء متیم عشق وحب آفی اسیر وبنده ایتمش
عاشق ۵ ه ۵ حرفنده ذکری واردر متجعد بوبیجوق صاج متجانف طرفی خلافه
مایل اولان کمسنه متهلهل فرح وسروردن یوزی کولج وبرتو اولان کمسنه متصنافت
مثلا صو معناسنه بربنز یاپشوق دیمکدر

فصل م ث

متارایق الشدید مرتفع اولان توز وغبار متارثا انگیخته یعنی طلب
قصناص توزنی قوپردی وقالبردی متلبه عیوب متالب جمیعدر متقب دکر

انجم وتخته دلجك آلت مثابت منزل مثابت مرکز دارد یعنی دایره دن مرکز
منزلرسنده در منزل اولو کیمسه نك قارشوسنده آل بغلیوب طوغرو طورمق متری
صاحب ثروه یعنی مال ونعمتی چوق مثانی ثنا ذا وتاردن اوکیکی تاردن صکره اولا
اوتاره دینلور مثالث ایکنجی تاردن صکره اولان اوتار مثانی ومثالث ایکی قسم
سازدر دوتاری سه تاری دیدکلری کبی مثلی ضم اول ایله مقصورا فضلی معناسنه
افعل تفضیلدر امثل ومثلی اولکی مذکر وایکنجی مونثه وصفدر طریقه فضلی افضل
طرق واحسن قوانین دیمکدر مثلث ذات اضلاع ثلثه اولان شکل هندسی یه دینلور
مثلث کافور یعنی مکررا صاف اولمش یالخود اولمرتبه نجخته اولمش اوله کرایکی ثلثی
کیدوب برثلثی قالمش اوله مراد کافورك غایت اعلاسی وصافی دیمکدر مثلثه صم ایله
بریرده انف وکوش وکنددن چشم برای زشتی روی کبی متابرت برششه مواظبت ایتمک
کاهی جنکده استعمال اولنور مثانی سوره کریمه فاتحه لنزولها مرتین اولنکرها
فی الصلوة منجح منصب معناسنه ربیع منجح یعنی ربیع کثیر الامطار والخصب کثیر
الازهار والانبات دیمکدن کنایه در ك • ب • حرفنده ذکری وارددر مستحجرها سایل
ودمع منحدره وسط دریا معناسنه • متنحجر بطبی الصوارم مبرق • تحت الغبار
وبالصواهل مرعد • عسکر وصفنده درظلی حد سیفه دینلور بابنده مذکوردر یعنی
تحت الغبار سیوفك اغزی ایله یلدرم چقرق وکشنیجی اتلر کرکر ایدرك یغمور کبی دوکیجی
وافیجی عساکر سیال **فصل مج** مجازفه تخمین وفی الشرع هی الحدس فی
البیع بلا وزن ولا کیل یعنی تخمینا بلاوزن وبلا کیل کومه ایله بیع ایتمکه دینلور مجازفات
تخمینات مجردات مراد عقول عشره در مجره مجوردان مجاز استعمال اللفظ فی غیر ما وضع
له وبوا وج قسمدر اکر انجق نفس اسنادده اولورسه کبنی الامیر المدینة مجاز عقلی دینلور
واکر ذاتده مع القرینه اولورسه کجاءنی اسد وانت تریدا لرجل الشجاع مجاز لغوی
دینلور واکر تشبیه طریقیله اولیوب بعض مناسبت وملابست طریقیله اولورسه
کقولك لرعندی یدای نعمة زیرا ید نعمته علت فاعله در مجاز مرسل دینلور وکوبری

وجه مناسبتی فیما بعد ذکری کلور مجد بیل شرف وکرم ذات یاخود باباطرفندن
اولان شرف اصله دینلور مجر جیش عظیم والکثیر من کل شیء • ولا تحسبن المجد زقا
وقینة • فما المجد الا السیف والفتکة البکر • یعنی قیاس ایتمه کرشیل شرف شراب طولوی
وجواری مطربات ایله در یعنی می نوش ایدوب جواری مطربه دکلمك ایله در بلکه اراد
پادشاهی برشرف حاصل اولمز الا ضرب سیف ومثلی سبقت ایتمامش قتال عظیم ایله اولور
وتضرب اعناق الملوك وان تری • لك الهبوات السود والعسكر المجر • تضرب سیف
اوررسز مقطوعدر ودخی اعناق ملوکی ضربا یله وسنك ایچون اوکلکده سیاه توزلو
قالقوب دوی آسمانی بورودکی وا وکوکده جیوش عظیم قتال ایتملرین مشاهده
ایتمکله مجد حاصل اولور مج شد ایله برشیئی اغزدن براقمق معناسنه مجرب احوال
عالی دکرمش کمسنه مجرب صیغه مجهول ایله تجربه اولنمش معروفدر مجون ابالدوکی
مکروهاتدن لا ابالی کمسنه یه دینلور مجنده جمع اولمش جنود عساکر مجاهره اشکارا
ایتمك مجال محل جولان مجاولت میدان قتالده جولان ایتمك مجاری قضا محل جریان
قضا وقدر الهی ولان اشیا که لا یتحلوه کی ظهور اولسه کوکده مجره کهکشان مجاوبات
اطراف واکنافدن جلب اولنان وکثر یلان امتعه وتفاریق وسایر اشیا یه وصفدر
مجادلات بر بیله مماشاة ومسایره وبرابرلك ایتمکه دینلور مقاومت ومجادلرده دخی
مجازا استعمال اولنور م • خ • حرفنده ذکری وارددر وایکی معناده استعمال اولنمشدر
مال باعلمکی مجال مجادلات یابد یعنی مال العلم ایله نیجه وقتده مماشاة وبرابرلك ایتمکه
میدان بولور وشتان ما بینهما مجدل کسر ایله قصر معناسنه مجادل فتح ایله جمعیدر
قصور معناسنه مجال صاحب جدل مجانیق قلب مکانی ایله جمع منجنیقدر
معروفدر م • ن • حرفنده ذکری وارددر مجنته قلقان مجان شد نون ایله جمعیدر
کالمجان المطرقة بنوا فتطو اکر طایفه اتراکدر وصفنده در یعنی یوزلری حداد
طوقماغیله دوکلمش قلقان کبی یعنی مجددل محکم بورلمش وقتل اولنمش مجبول بوخلقت
وطبیعت اوزره مخلوق اولمش مجاذبت کشاکش معناسنه مجداف کمی کورکی مجدافی

یاء نسبت ایله کی ملازجلری یعنی کوزکچیلر مجنون عشاق عربك بریدر معشوقه سی لیلی‌در مجدل شدّ دال ایله مصروع معناسنه یعنی یره براقلمش و آق تیمش صیده دخی دینلور ع • ق • حرفنده ذکری واردر مجدل کسر دال ایله اسم فاعلدر یامن غدا مجدلا فوق الثرا • هل یجلب الکفران الا ما ترى • یعنی ای خلایقی و سایر ذیر دستنده اولان کمسنه‌لری روی زمینه صرع ایدوب اضرار ایدیجی کیمسنه موجب زوال نعمت اولان کفران نعمتی سکا جلب ایتمز الا سنك بو فعللك بونده کفرانه ذوال نعمت معناسنه‌در من اقامة السبب مقام المسبب مجاز مرسل بابندندر مجّان شد جیم ایله مفت معناسنه بلا عوض اولان شیٔ مجافات تباعد معناسنه مجادیح السما • انواء سما معناسنه و نوء بابنده مفصلا ذکر اولنمشدر مراد سماء سقالری دیکدر ذیرا عرب مطرنا بنوء کذا دیو انکله یغموره استدلال ایدرلر ایدی مجادیح انواء اضافه‌ٔ بیانیه‌در و بونده مراد امطاردر مجدح منازل قمردن دبران دیدکلریدر مجدّ جد ایله ایدیجی اللهم ایدّه کبی فانّ علیه قیامی • و قوم محدی فانّ مجدّی یعنی دین حنیفی محمّدی زبان حال الهیدر کن بنیانی تایید و نصرت ایله کرقیام ایلک اوزرینده‌در و مجدد و شرحی تقویم ایله که اولیعنی اسکیمیش ایکن جدید و تازه ایدیجیدر دیو دفع دعا ایلدی رکن دین مراد رکن الملّه و مجدّ دن مراد مجد الدین دیو وصف ایتدوکی مولاء اعظمه ایهامدر مجاز جسر و کوپری مشاهدان تقریر کردند که اشخاص غرقیان و جنث مراکب دوان مغاص بجلاص وخلایب دوران ثاب مجاز جندان باز ماندکان قافله‌ٔ انهزام کشت خلاب چرکاب و جمور معناسنه و مغاص بتق یره دینلور هر بری بابنده مذکوردر یعنی اول وقعه‌ده حاضر اولنلر بویله تقریر ایلدیلر که اول بی نجات اولان بتق و چرکاب و جامورلق یرده غرق اولنلرك اشخاص و لشوش دوابلری اول مرتبه‌یه بالغ اولدیکه بر نیجه معدود بقیه قلان فراریلر قافله‌سنه جسر و کوپری اولوب اول بتقی اول لشوش اوزرندن کچدیلر مجلّی اول اتدر که میدان حلبه‌ٔ اسباقده جمله

افراسی

افراس رهانی سبقت و محل نشانه‌یه ایلرو وارر و مصلّی ایکنجی وارن آته دینلور بابنده مذکوردر ما صلّوا بالمجلّی و اجلّوا بالمصلّی ای عقّبوا المصلّی بالمجلّی و عظّموا الرّبّ المجید بالمساجد و ما دوامیه‌در یعنی مادامکه میدان حلبه‌ٔ ابنا بقده سبقت ایلین آتك عقبنده ایکنجی آتی سوردوب ایرشدردکلر و مساجده حق سبحانه و تعالی‌یه تمجید و تعظیم ایدرلر مراد مادامکه بو ایکی عمل بعلله کتورلوندیکدر مجدرة کثرت اولویت والیقیت مکانی ماسده دیدکلری کبی ارشالق معناسنه ما انفکت عتبتها مجدرة بجباه الصنادید • یعنی همیشه عتبه‌ٔ علیاسی اولو و شریف کمسنه‌لرك وضع جبینلرنه جای کثرت لیاقت و مکان و قربت اولویت اولمغله مجوس عبدهٔ نار و عبدهٔ ملائکه

فصل

محتشد مجتمع محظوظ صاحب نصیب وافر محلّل المعظم

م ح

بر صودرکه اکا دواب کیروب مکدر و بولنق ایتمش اوله • ن • م • حرفنده ذکری واردر محفه کجاوه و تخت روان جنایب محفه یعنی کجاوه کوترن آت و دوه یدکلری مجمل اجمالی یعنی مجمل کیدرلمش افسام جلیدن اتقده مجل الدیه یلرك مثابرسنده‌در و ایقلرنده بیاض نشان اولان آته دخی دینلور محصنات عفیفات معناسنه و عرف شرعده توجه بر وار مش عورتلره وصف اولور محصنه مفهردیدر محض ولوکشی‌یه و صفدر مجتر موسیقیده بر مقامك اسمیدر و حیرت زده کمسنه‌یه دینلور محتاج و جبر • د • ق • حرفنده ذکری واردر محلّه زقاق محلات جمعیدر محنّك کمرضع اول کمسنه‌درکه عمر ایدوب صاحب تجربه و مجرب عالم اولمش و اول اوشغه دینلور که ابتداء ولادتنده اغزینه خرما یا غیری طتلوسی ایله اجرلر و ذکی و هر شیئ علی حقیقته فهم ایلینه دینلور محال امکان حقیقی یا عادیدن خارج اولان شیئه وصفدر عین محال یعنی محال لذاته لا محال لغیره محور کره یا دولابك بر سطحندن بر سطحنه مرکزه اوغرموق اوزره حقیقة یا وهما کیجن میل یا خط مستقیمه دینلور محور فلك کره

فلكك مركز عالمه اوغرمتو اوزره سطحنك بر طرفندن بر طرفنه واصل اولان خط
موهوم مستقيمدر محصول علم كلامده بر مصنف جليلك اسميدر محمد بن ادريس
حضرت امام شافعينك اسميدر محمول اصطلاح منطقده محمولدر خبر ديدكلري
مثابرده در العالم متغير والانسان حيوان ناطق كبي محمول غير مقوّم كسر وشدواو ايله
اول محمولدركه معناسنده موضوعك ماهيتنه داخل بر شي بولنميه الانسان ضاحك
كبي محمول مقوّم اول محمولدركه معناسنده موضوعك ماهيتنه داخل شي بولنه
الانسان ناطق كبي زيرا انسان خارجا وذهنا اندن خالي وجود بولمز فصل
مقوّم وفصل غير مقوّم دخي دينلور وشاديش چون عرض محمول غير مقوّم يعني
دنيانك فرح وسروري كالعرض محمول غير مقوّمدر مراد ذاتي اولميوب همشه
عرض مفارق كبي بالفعل معرض زوالده در محبره دوات محاوله جستن وطلب
كردن محيط دايره محاذات من كل وجه برابرلك بونده مراد تقابل فيتين در
محترفان ارباب صنايع واهل حرفت محظورات ممنوعات محجور ممنوع محالفه
هي المعاهدة بين القوم يحلف كل لصاحبه انه لا يغدر به وتتناصروا وصداقت
دخي دينلور محمد امين هرون الرشيدك زبيده خاتوندن اولان اوغليدر محمره فرقه
ضالّه دن اباحه وابطال الظواهر شرايع حقه يه ذاهب بر طايفه در بعينها اسمعيليه
ديدكلري فرقه در دكر القاب سبعه ايله ملقب ايديلر باطنيه زيرا قرآن عظيمك
على زعمهم باطني ايله اخذ وفي الحقيقة ظاهرين ترك ايدرلر ايدي اول زعم ايله كه
قرآنك ظاهري وباطني واردر ومراد باطني در ظاهري دكلدر وايكنجي قرامطه زيرا
رئيسلري حمدان بن قرمط ايدي اوچنجي حرمتيه كسر ايله زيرا محرماتي مباح ايتمشلر ايدي
دردنجي سبعيه زيرا ديديلر كه شرايع ايله ناطق اولان رسل ايجق يديدر ادم نوح ابرهيم
موسى عيسى محمد ويدنجيسي محمد مهدي در بشنجي بابكيه زيرا انلردن بر جماعت
بابك نامنده بر كمسنه يه پيرو لق ايلديلر التنجي محمره زيرا ايام بابكده قرمزي اثوابي
كيدولر مخصوص شعار وعلامت ايلديلر يدنجي اسمعيليه زيرا امامتي حضرت

امام جعفر الصادقك اسمعيل نامنده بيوك اوغلنه تخصيص واثبات ايدرلر ايدي
محاق قمر تحت الشعاع اولمغه دينلور اجتماع معناسنه سلخ شهورده واقع اولور محقق
اصل وطبيع واسطي محقق قلم وصفنده در يعني واسطي الاصل بغداد مضافاتندن
واسط نام شهرك ازوارينده حاصل اولان قلم جودت اصل وفعل ايله مشهور آفاقدر
محاك التون وكومش عيارده اولديغن بلمك ايچون سورديكلري طاشدر محل
مكر وحيله وغبار وشدت وانقطاع مطر وقيلق معناسنه محرم سر دانش واقرب
اقربا محق محو معناسنه محجه طريق واضح محبر كه معظم نقش ايله تزيين وتحسين اولنمش
والتحبير التحسين محول كه معظم موضع في غربي بغداد محدب فلك الافلاك يعني
فلك تاسعك سطح ظاهري كه محدد جهاتدر تناهي ابعاده قايل اولنلر
اندن اوتهنده خلا ونه ملا واردر ديرلر محجر كوزك نقابندن اچق كورينن جزئيدر
محاجر جمعيدر ودائره حدقه عينه دخي دينلور محفوف احاطه اولنمش مجلس
الانس محفوف باكياس يعني مجلس انسيت ومواهمت اذكيا وظرفا ايله احاطه
اولنمش محفل مجمع ناس محافل جمعيدر محدو دامنه لو محدودين جمعيدر محموم
معناسنه محلق جاي حلقه زدن مرغ در جو هوا محلق العقاب دونر ارتفاع
قلعه وصفنده در وقره قوش غايت مرتفع پرواز ايتمكله معروفدر يعني سوري
اول مرتبه مرتفعدر كه قره قوشك منتهاي پروازي كاهي اندن الچقده در وما اظل
السحاب متواتر ودخي بولوت نقدر مرتفع اسه بر وقتده انك اوزرينه سايه
برا قمشدر مراد بولوددن دخي زياده مرتفعدر ديمكدر محوى مظروف معناسنه
افلاك سبعه نك هر برينه حاوي ومحوي واردر شكلي كتب هيئتده
محرردر ما يتبع الجسم المحوي الحاوي يعني مادامكه جسم محوي حاوينه يعني مظروف
ظرفنه تابع اولدر وقد تقرر ان حركة الظرف يستلزم حركة المظروف محابا خاطر
كوزدوب نصرت وميل ايتمك محتال حيله كار محبور مسرور محبورة مسروره
محاسن خصايل حميده وصفاته دينلور محاشاة كما هدن ذمتي بري ايتمك

وبو طايفه حالا هندستانده
احمد اباد نام شهرده
موجوددرلر وانلره
بهره دينلور

حاشا كلمه سندن تنزه معناسنه مأخوذدر ودخي كناره كيرلك وبر شيدن آلق
واوزاق طورمق حاشيه دن طرف معناسنه مأخوذدر محدثات

فصل م خ

مخيم خيمه كاه يعني جاي خيمه زدن مخايل حسن هيئات وانسانك سمت وحركاتندن
حتى اولان نشانلر اولديكه بمرتبه نك آدمي اولدغي اندن بيلنور مخايل رشد يعني
علائم رشد مخرجه صفقر وبتجره مخاض صوينك بوغ ويرديري كه كيجيجي اني ابقدن
كيجر ومعبر قربنده بر نهرك اسميدر كان لم يكن بين المخاض وحازم كتايب
يشجين الفلاة وخيايم ان مخففة من المشددة در وخيايم كتايب ورزينه معطوفدر
وحازم انطاكيه قربنده بر شهردر نابنده مذكوردر اول مابينده وقايع سلفدن
وقعه عظيمه واقع اولمشدر يعني كويا مخاض ايله حازم اراسنده اولان صحاري
وبراريي حزن كتورن عساكر وخيايم اولمش ديوق ايمش بر شيئك مقدمه ده
وجودي اولوب بعده بالكليه فراموش ومطموس الاثر اولدوغنه تمثيلدر مخاض
بوغوردو وعورتك حين ولادتده چكدوكي بوغوغو يعني بچيدن شكم براي طلق
مخض بوغوردك كره سي المق مخيض كره سي الينمش بوغورد صرح المخاض عن الزعوة
يعني بوغوردي كره دن آيروب اشكاره ايلدي معنا وبين بنين اولان دعواجي
اجوق ايتمكده ضرب اولنور دعوه كره وكپوك معناسنه بابنده مذكوردر بنت
مخاض برسنه لك دوه يوريسي مختط ابتدا خطي كلان غلام مخدرات پرده
نشين محبوبه لر مخدره مفردينه خدر پرده يه ديرلر يعني خانه ده طشره چقمين
عفيفات مخلب يرتيجي قوشن چنكالي يعني طرنغي مخبوآت ضمير قلبده كيزلو اولان
اشيا ومعاني مخازي اوشنه جق شيلر مجددتلدا ديها ومجاديها ومحاربها
محاربها ومخازيها دعادر اولكي چوبيه ايكنجي محودن اوچنجي حربدن دردنجي
خزيدندر يعني اكا مدادا ومماشاة ايلينه ايام وزمانه تجديد ومتناسط اولسون
وانكله محاربه ايليلري واني اوشنه جق كسنه لري حق سبحانه وتعالى ازاله ومحو
ايليسون بين الكلمات الاربع صنعت جناس خطي واردر محاشنت درشتلك

مزخرف مكذبه معناسنه يعني كذب وبيهوده كلام اصل مورده كلمه خ ر حرفنده
مذكوردر وطرنق معناسنه مختلات بوزرقيق امور واحوال مختلة مفرديدر
خلالدن كدك معناسنده مأخوذدر مخترع الموجد لشي من غير سبق وجوده مخلق
اخلقدن اسم فاعلدر اسكيجي معناسنه وطول قيام المرء في الحي مخلق لديباجته
فاغترب تتجدد فرضعم يضنك زياده ياتمه دن اسكي ياني چوريدوكي واسكند
كبي انسانك دخي وطننده طول مكثي اطرافني اسكيدوب چوردجيده اميدي
غربته سفر ايله تاكه تازه وتر اولوب نشاط تحصيل ايده سن في الواقع كسنه نك نفسنده اهل
علم وبر معرفت اولورسه وطننده چندان اعتباري اولماز اما غربتده بضاعة
قليله ايله اكثريا صاحب اعتبار اوله كلمشدر مخنجنة الساقين بالذي
وفوقلتري ممتلي هي حرفنده ذكري واردر مخزوم مقطوع عروضده مفاعلن
جزؤنده ميم حذف اولنمغه خزم وجزؤه وبيتيه مخزوم ديلور مخنث زنانه
كسي واوغلانه ديلور مخانيث جمعيدر مخضوب اليمين الي حنالو عورت مختضب
مثله ي ل حرفنده آبيا في واردر وليس لمخضوب اليمين يمين عورتلرو صفنده
يعني الي حنالو كه مشترك مراد مطلقا نسا طايفه سنك ايمانه وعهوده وفالري يوقدر
ديمكدر كلامده جناس تام صنعتي واردر مخلى قويو ويرلمش خواجه نظام الدين
مخلى كردند يعني حبسدن رها ايلديلر مخامر مخالط واوريجي معناسنه مخمد آتش
سوندريجي مخمر خمار يعني باشقلمش والصبح يرنق عن جفون مخمر
والليل يرفع عن ذيول مشمر كيجه كيدوب كونش اولقدن كنايدر حاصلي صبح
كندو باشمغندن كوزنكه وليل كندو ظلمتنك اتكلريني دوشورمكه وقالدرمغه
شروع ايلدي ديمكدر مخمر ومشمر تجنيس بابندندر مختلف مكان اخذ واختلاس
م ت حرفنده ذكري واردر

فصل م د

مدى غايت تعول
مدى البصر لي غاية رؤيتها ولا تعل منا البصر وان طال المدى يقترم يعني
عمر بقدر اوزونسه وبعيد الغاية اولورسه آخر الامرده كوزده منقطع اولوب

مدّ صوتك زياده لكنه ديلور اكثر ده يانك اوجلرنده صويك كلمسي وكيمسي اولوب
كلمسنه مدّ وكيمسنه جزر ديلور مدام شراب مدامه مثله وشرب المدام بماء
الغمام يعني آب صافي ايله مزج اولنمش شراب نوش ايتمك مداين ساسانيانك
پاي تختيدر مشهور آفاق اولوب الى الآن بر بنا اولان طاق كسرى اولان شهردر
مدقه شدّ فافا ايله طوقمق مدف يوغورد ايرايي مدلهمّه مظلمه مديل اذ الهدن
غلبه معناسنه مزيل الظلام مديل الضياء شراب وصفنده در يعني بويله شراب
كه وقت ليلده مجلسه كتورلدكده شدّت بريقندن ظلام ليلي ازاله وضياء نهاري
غالب ايدوب وجوده كتورر مدار درواني ايچي مدارات فلكي دايره معدل النهاره
موازي ودوائر مقنطرات ايله متقاطع دواير غير عظام مدركه كوكبك فلك اعظم ايله
اولان حركت يومية لرندن سطوح افلاكده مرتسم اولان دوائردر مداهن قادوره
روغن مداهن جمعيدر مدمج منفتش مدمج ادمج دن بربرينه متداخل اولوب طو
اولمش قطن مدنف هلاك قريب مرض ع تظلّ الشمس ترمقنا بلحظ مريض
مدنف من خلف ستر تحاول فتق غيم وهو يابي كعنين يريد نكاح بكر يعني
بويله برخوش وقتده ايديكه كونش پرده اكسه سندن يعني سحاب دقيق خلفندن
بزه باقيجيكن مريض باقيشي ايله غايت ضعيف نظر اهل استر وطلب ايلركه پرده سحا
شق وسوكه حالاكه سحاب فتق اولمقدن ابا ايدر بس شمس بوحال ايله بر عنين
بنكزركه بر باكره قيزك بكارتني بوزمق سود اسنده اولوب اما هيهات هيهات
مراد لطافت وقت وهواي تصوير وتمثيل ايتمكدر زيرا كونش بو كيفيتده اولدقده
وقت نهايت لطافتده اولور مدعر هلاك قلمش مدلّ معتمد معناسنه مدقع
محروم وممنوع قل لليهود المدقعين الا اخسئوا يعني سويله اول ممنوع ورحمت
حقدن محروم اولان يهوديلره مطرود وبعيدا ولكز اخسئوا كلمه طرد
وزجردر اكثر كلب واسده استعمال اولنور بابنده مذكوردر مدارع قيون
يونسندن اسكلنور بر نوع اثوابدر كه اهل حشم كيرلر مدبر مفرد بدر مدابير

مدبرلر نعوذ بالله تعالى دولتلري دونمش كمسنه لر مدبر مفرد بدر مقبلك ضدّ
فصل م د مذيل اتكلنمش وكلام مذيل برجمله يي برجمله ايله تاكيد
معنيٰ جملۀ اولى ايچون تعقيب ايتمكه تذييل وجملۀ مؤكده يه مذيل ديلور ومذال
اجزاء عروضيه ده برجزؤك اخرنده اولان وتد مجموعه برحرف ساكن مثلا
برالف زياده ايدلركا اذا له وجزوه وبنيه مذال ديلور مستفعلان ومتفاعلان كبي مذعان كسر ايله زياده منقاد معناسنه مذكره حواس باطنيه
بويه مذروب كسكنلنمش مقاتل مذروبه يعني كسكين وحاده دوكنجيلر
مذارع الآت ذرع يعني ارشونلمق آلاتي مذرعه مفرد بدر ارشن معناسنه
مذيل مضارده يرا نمش آت مذيل سم يعني يرانمش سياه اتلر مذكر صيغۀ مجهول
ادكك معناسنه فصل م ر مرسل ضم اوله وفتح سين ايله
وصاح اوركي مراسيل جمعيدر مراسل ول عورتلردر كه صاحبلري زياده طويل
اوله يا فوجرسي كند ويه طلاق ويردكده آخر فوجه بر بنزر ودخي كندويه خطب
ايچون خطابرادم ارسال ايليه وزلف معناسنه نسبون بطيب الاغاني فرسل
المعاني مراسل العوالي يعني طويل الشعر خداد ايله بزكلن مستغني محبوبه
لطيف معاني وطيب اغاني ايله سبي واسير ايدرلر اغاني جمع غنادر بابنده
مذكوردر وكردن بند معناسنه كرحلي مقولۀ سندر مركب معروفدر مداد
وحبر معناسنه مرتجي هزم ايله متاخر معناسنه مرتجي بلاهمزه رجا ايديجي مراغه
تبريزك غربيسنده نزهتكاه بر موضعدر مروان بن محمد انده نزول ايتدكده
بر مدينه بنا ايدوب مراغه ايله بنام ايلدي وخارجنده واقع بر ديرده خواجه
نصير هلاكو ثانيه زيج استخراجي ايچون جاي رصد كواكب بنا ايلدي ودخي طوا
ييتاغي ويرده يوارلنمق معناسنه وروي شوهر در خوي خجلت وحسرت
مراغه زن مي كذارد يعني تا كه ملكه خاتونك زوجي چهره سني خجالت و
حزن عرقنك ايچنده يوارلنرق براقمز معنيٰ فقرم وصافنده حكايت قضيه

واصغده غلطیده معناسنه ف مرغ فتح اول ایله سؤال خرّم موضعده که انده
درلو درلو زینتلر اوله اکثر اوت وچایر وچنا ایله مزین یر معناسنه استعمال اولنور
مرغ زاد فتح ایله اوتلق یعنی اوت وچایر چمنی چوق زینتلو یرلر دیدکلری کبی ه
بساتام وشام کرده مرغزار بنالدم شوق دردون مرغ زاده یعنی بنجه صباح وبنجه
اخشام چمنستانده اقسام طیور حوادث دردی ایله ناله وافغان ایلدی مرغزار
مرغ زاد بیننده جناس مفروق محرف صنعتی وارد مرتیق صودوکیجی ادا فنده نود
ی ت حرفنده ذکری وارد مراد فتح ایله اول یردر که خلایق اکا وارد اولور وکلورلر
یعنی جای تردد ناس مرموق منظور یعنی نکرشته وکوزدلمش مرجع اسره انسانك
قوم وقبیله واقرباسی اولان شهر ومکانه اسره بابنده مذکوردر مریخ کواکب سیاره نك
برینه منجمین قتنده سپاه واهل سلاح وکرد وترك وعیارانه وحرامیلر کوکبیدر
وبروج اثنی عشرده حمل وعقرب مخصوص خانه لریدر غضبناك وتند دوکلمه
وصفا ولنور مریخ صورت یعنی عبوس الوجه وغضبناك مریخ چهره مثلو وخشی
متحیره دنا اولوب کاهی سیرده رجعتی اولور مریخ وارد رجعت فرمود یعنی مریخ ایلدی
کبی غضبناك وترش روی رجوع ایلدی والوانده قهری لون ایله معروفدر اقداح
مریخ بیکر شراب وصفنده دنمراد احمر اللون جام شراب دیمکدر ف مرغ قوش وخاصة
طاوغه دخی دینلور ف مرغ بچه قوش یوریسی وطاوق جوجه سی ف مرغ نوادن
یعنی نواخوان مرغ خوانده ف مرغ نامرود بغدادکوکرچینی کرقندی ایله بر
ولایتدن اخرو ولایته نامه کوتورر وبوکوکرچین بغدادده مخصوصدر ف مرغ شوم
بیقوش ف مرز سرحد مملکت واورتجق یربوا وتلوتر معناسنه وبحرینده برفریر نك
ه سلام علی مرز ومن حل بالحما یعنی منزل وقمروا ولا اطرافنده نزول ایلینلره سلام
وخوشحا اللك اولسون وجایز که مرزدن مراد قریر مذکوره اولیه وچمن واقلیم وسوداخ
وسامانه وقرب وخریف فصلنده بنی اوذم اصمری سی معناسنه ف مرزبان اوج
یعنی سرحدبکی وزحل یلدیزه دخی دینلور کویا فلك سابعده افلاك سبعه نك

سرحدبکی سیه ف قرارب جمیده ف مرزبوم کیشینك کندو اقلیمی که انده طوغمش
وسرحدی واورتجق ف مرزنکوش خوش رایحه لو بر نبتدر مرزنجوش مثلو معربیدر
مر بالضم والتشدید اجی مرعتیق شراب مرکز دائره یا کره نك حاقی وسطی وممالکینك
اطراف وحدودینك میانی وپای تخت ومضافنده قلب صفوفنده طوردیغی عسکرکه
جای وقوف سردارد مرّوری بر نهینه دینلور که اصلا انده اوتمز وآبادان کیدن
برشی بولنمیه مرقدات جمیده ف مرهف قلیج اصلده اغزی یوفقه قلیجه دینلور مرهف
مثله مرهفات جمیده ویوفقه مزراق حنبر سنه دخی دینلور قراب مرهفات کشته
یعنی قلیج قینی اولسیلر اشدّ قتله ایله مقتول اولدقلرندن کنایدر دمرد شدّ
دال ایله سؤال جواب دونندرمك وونت قفول ورجوع ف مرد کیشی وارد
مرد فوت اولدی دیمکده مرد امردك جمیده صقالسز کنج یکیتلر ه رجال وکو — اصلده بالحلقه بونده / ترتیبین رجال وصفدر
کالجبال سوقهم ه ومرد ولکن لامرد لصایل ای لصایلهم معناسنه یعنی کرچه بزم
آدم معدد لکن جبال قوتنده وبرکلکنده ظهورلری وارد ووصقالسز کنجلر
لکن انلردن هجوم ایلینلره بر دوننده یوقتمز بیتده صنعت استدراك وارد
مرتیه میتك محاسنی یاد ایدوب اغلمق واغلتمق معناسنه واولبابده نظم اولنه
شعره دخی دینلور ف مرك اولوم کوی سعادت انکسی برد ادمیانه کربیش مرك
مرد وزیست خرم بیت ناموزونده یعنی سعادت کویی او کیمسنه قابدیکه موت
حقیقیدن مقدم مجازا فوت اولدی وشادوخرم عمر ایلدی من ترك الدنیا فقد
ملکها مضمونندن کدنشتم ادس مطلب تمام شد مطلب وقد قیل موتوا قبل ان
تموتوا ه سپاهی لادرکه کاه ستیز ره مرك بوینه نرداه کریز یعنی بویله برعسکرکه
جنك وقتنده موت یولنده یلدرروسعی ایدرلر وفرار یولنی بلمزلر مرتع اوتلق یری
مرتاع مثله مربع خانه دن جلوس ایده جك مکانه مرسوم وظیفه معنسنه مرکب
سفینه وهر بنجك حیوان مراکب جمیده ف مرکب جمل یعنی هوا وجمدن مراد
حضرت سلیمان علیه السلام مرتعبر شدموجه ایله محله مرتبع کمعظم اشکال

تاسیس دن ذات اضلاع قایمه متساویه اولان شکلدر ویر وضع جلوس

سایر اوضاعات جلوسدن زیاده راحت بخشدر دیو مربع استقامت مربع نشیند

یعنی جایگاه استقامتده راحت وتمکن جلوس ایلیوب استراحت وتمکن مصلحتدن

عبارتدر مربع ومربع بیننده جناس محرف وارد در مربع مستطیل ذاتی وتر قایمه اولوب

ذات اضلاع غیر متساویه اولان شکل یعنی ضلعین متوازیین متساویین

اخر ضلعین متوازیین متساوین بیننده اطول اولور

ف مردم دیده انسان العین یعنی کوزك بتبکنده کورینن صورتدر ف مروارید اینجو

مرصاد بوصی مرصد مثله مرابر محکم قتل اولان ایلیر ف مرغول تاذکلك واوزولش

صاچ وتوپرجق زلف فرزانه کسر ایله مصوت معناسنه من رنت ای صوت مراوده

طلب وسیل مرفق مصفا مروج رایج ومرغوب یعنی کیجکن مرابط مواظب وملازم

مرتبط اخور مرابط جمعیه مرابط خیول آت آخورلری مرافدت معاونت مرداد

کسر ایله شبهه وتردد بیمرداد یعنی بیشبهه وبی تردد ف مرداد ماه تموزك اسمیدر

مراشفت مص معناسنه یعنی امك مراق قوقمش دی مرقاة نردبان مراجادلر مرتاد

طالب الفی یاء مکسوره دن مقلوبدر مرتاد مطلوب الفی یاء مفتوحه دن مقلوبدر

کذلك هر مفتعل وزننده اولان کلمه نك عین الفعلی حرف علت اولوب سالم فاعل

واسم مفعولی بر صورتده کلور واعتبار مقلوب عنه اولان حرفك حرکتنه در تقول

الله تبارك وتعالی فاعل مختار ومحمد صلی الله علیه وسلم نبی مختار ودولت

مغتاب ای یغتاب الناس ومغتاب ای یغتاب الناس مرتاض باب مذکوره دندر

مذلل ومطیع شده اسب وشتر بعد از سرکشی وصعوبت مرتاض اسم فاعلیدر

مرصوص مستحکم مرصصه اذا احکم لصقه من نوس مفتوحه مرکب کل ما ترکب من جزئین

فاکثر وجبر معناسنه مرکبات مختلفة الطبایع اولان اجزادن ترکیبا اولنان

اجسام ومعاجین وغیریلی ادم کبات که در صدد تجاذب طبایع مختلفه وتنازع

امور مادی اند چشم دوام واستمرار داشتن خطاست یعنی عناصر اربعه دن مرکب

اولان اجسامه که طبایع مختلفه کشاکشی وامور مادة اصلیه تنازع وتنافی

صددنده درلر چشم امید دوام واستمرار حال دوتمق غلط وخطادر زیرا طبایع

متضاده دن مرکبا اولان اقتضای ذاتیسی بوزلمق وچوزلمکدر زیرا هر جزء

بالضروره کندو طبیعتنه منجذبا اولوب مخالفتنه تنافر وتدافع ایتمکدر انجق

علت ترکیبا ایله قسرا مجتمع اولمشلردر لکن مع هذا هر بری همیشه عمل انجذابده اولوب

برآن عملیدن فتوری اولمغین تمادی زمانه وباذن الله تعالی مرغذاة وکر عتی الیه

قوت اسباب ایتلافه ضعف بولدقده مقتضای طبیعت اوزره افتراق اجزاء

وتلاشی ترکیب محقق در کما لا یخفی علی المعتبر حال البنیاء والجدران ع ابن ادمی

که زبدهٔ ارکانش می نهند پیوسته در کشاکش این چار اژدهاست ع چار اژدهادن

مراد عناصر اربعه در دیا بنده مذکوردر یعنی انسان که زبدهٔ ارکان مرکبا تندندر

جسمی مدام عناصر اربعه مختلفة الطبایعك کشاکش وتجاذب وتنازعنده در

یعنی مدام افتراق وزوال وتلاشی ترکیب صددنده در نیجه دوام واستمراری ممکن

اولور کما تقرر برهان این بیت آنست که اعتدال حقیقی در بسایط مجتمعه ممکن نیست

الخ المبحث یعنی ذکر اولنان بیتك ما صدقنه حجت وبرهان بودر که جسم مرکبا تده

اولان اجزای بسایطده اعتدال حقیقی ممکن دکلدر زیرا اکر مرکبا تك بسایطنده

مقادیر قوای کیفیات متساوی اولسه وتفرق بسایطدن بر مانع موجود

اولسه لابد مرکب اجزاسندن بر جزؤك لا علی التعیین حیزینه میل ایتدیکی

وبوندن تخصیص بلا مخصص لازم کلور زیرا اجزاء مادیسی متساوی اولدیغی

تقدیرجه مرکبنك اجزاسندن اول میل ایتدوکی حیزه مرجحی قالمز بلکه احیانا زده

بر حیزه مایل اولمغی ممکن اولدقده اوندن لابد هر بر جزؤك علی الانفراد مانعی

وعایقی اولمغله کندو حیز طبیعیسنه میل ایتمك لازم کلور والا اکر حیز طبیعیسنه

میل ایتمسه مطلوب بالطبع اولاکه هر بر نیك من غیر قاسر حیز طبیعیسیدر

متروك بالطبع اولمق لازم کلور هف پس لازم کلدی که اکا یعنی مرکبه بر مکان

حاصل اولمق ایچون اندە انجذاب طبایع اجزاء مادیسی سببی ایلە اقتضا ایلر
تفرقندن مانع بر تمسك اولە و الا بر و قتدە وجودی اولمق ممکن اولمزایدی لکن
بسایط مختلفة الطبایعدن مجتمع اولوب ذاتندە علت افتراق وتلاشی
طبیعی اولمغلە دائما تجاذب وتنازع اجزا بالفعل موجود اولدوغی اجلدن
تعاقب ازمان ایلە قوت تمسکە و ائتلاف هتری ضعف بولدقدە یا منعدم
اولدقدە افتراق اجزا وتلاشی ترکیب محقق اولور وهو المدعی وبوجهی دیگر
شک نیست کە ما تحت فلك قمر عالم کون وفسادست وقضیهٔ کل کاین
فاسد قاعدهٔ ممهدا ست الخ یعنی وجه آخر ایلە دخی اشبو مدعانک برهانی
بودر کە ما تحت سماء دنیا عالم کون وفساد اولدوغی اولیات نظریە مقولەسندندر
وکل کاین فاسد قضیەسی بالاتفاق ممهید کردهٔ اصحاب نظریات ندامیدی
کیمکە بر شیئك فسادندە منکر ایسە بالاقتضا اول شیئك وجودندە منکر اولمش اولور زیرا
کاین اولمق فسادی اولمیدی کاین ثانینك وجودی اولمزایدی مثلا ماء ك تاثیر
حرارت ایلە فسادی اولمیدی ابخرە کاین اولمزایدی وهوا فسادی اولمیدی کوزەنك
ظاهرندە قطرات مجتمعە کاین اولمزایدی وفساد منی اولمیدی وجود مولود اولمزایدی
وفساددن مراد دفعة تغییر صورتدر وبو قضیەیی میزان عکس مساوی ایلە اوردقده
تقدیر جر مدعا ثابت اولور بیانی بودرکە اولا مذهب متقدمین اوزرە کل کاین
فاسد قضیەسی عکس ایدەلم یعنی محمولنك کە فاسددر مقابلنی یعنی نقیضنی
کە لا فاسددر موضوع قضیە ایدەلم وموضوعنك کە کاین در مقابلنی یعنی نقیضنی
کە لا کاین در محمول قضیە ایدەلم پس کل کاین فاسد قضیەسنك عکس مساویسی
کل لا فاسد لا کاین اولور وعلی هذا بر شیئك فسادی نفی ایتمك وجودنی نفی
ایتمکە دلیل اولور ورای متاخرین اوزرە کل کاین فاسد قضیەسنك بعد العکس
ای بعد جعل الموضوع محمولا والمحمول موضوعا عین موضوعی کە کاین در عین
محمولنك کە فاسددر مقابلندە یعنی نقیضندە کە لا فاسددر سلبا ییدرز

تا کە کل کاین فاسد قضیەسنك عکس مساویسی لیس کل لا فاسد کاینا اولور
ایکی مذهبك مآلی بردر انجق قضیهٔ اولی موجبهٔ معدولة الطرفین در و ایکنجی
قضیه سالبهٔ معدولة الموضوع محصلة المحمول در وعلی کلا المذهبین مدعی ثابت
اولور کما قال المص پس ازین مقدمات مبرهن شد کە هستی خواستن تخصیص هستی
نخواستن اوست یعنی مقدمات مذکورەدن مبرهن اولدیکە بر شخصك وجودنی
طلب ایتمك وجودنی طلب ایتمامکدر زیرا کل کاین فاسد و نیستی نخواستن اونیستی
خواستن اوست ودخی انك عدمنی استمامك عدمنی استمکدر زیرا کل لا فاسد
لا کاین علی مذهب المتقدمین ولیس کل لا فاسد کاینا علی مذهب المتاخرین پس
بو وجه اوزرە دخی ذکر اولنان مرکب ولجسامده دوام واستمرار امیدی خطا
اولدیغی ثابت اولدی والله سبحانه وتعالی اعلم مرتجل بدیهی فکر یا شعر مرتبض
سور مدینە وما وای غنم وقوت وکفایت قدر بوغور دم راغمه مغاضبه وتباعد
وهجران مرتقی فتح فا ایلە دیر تسلی و نیز اتکا ایتمك وبصدد وغیر دائیمو مصدر
واسم مکان واسم زمان ایچون دخی اولور مرجع جای مراجعت کردن ملجا، و مرجع
خلایق معناسنە مرعه تخویفا ولمش مرتبع فضل ربیعدە منزل قوم وادی
اولمجتی یرە مرتعش رعشە مرض معروفدر وبو مرض صاحبنە مرتعش دینلورە یعنی
الدوایغی وسایر اعضاسی دیرینی کمسنە نیزه چوب عضوم تعش لرزان یعنی
مضافندە مرافق عضوم مرتعش کبی درتمده یعنی عمل جنکده مرزم شعر اوشعراء
عمیضا یرقریب ایکی بلیندە مرشد ماوراء النهردە شیخ مرشد ایلە بنام بر معروف
شیخدر جان کلید هشت جنت را ز روی فتح باب ... از حروف شیخ مرشد
هفت دندان یافتە یعنی مستمد اولیا و مشایخ اولان جان سکز جنت کلیدینی
فتح ابواب جنت ایچون شیخ مرشد کلمەسنك یدی حرفندن یدی دندانلو بر کلید
بولدی مراد شیخ مرشدك ارشادی ایلە مسترشد اولنلر قوت ارشاد ایلە جنت
کلیدینە نایل اولوب دخول جنتە ظفر بولورلر دیمکدر فضل مز

مزن ضم اولا ایله یغمورلی بولوت مزمن دایمی دیکدر مرض مزمن دایمی خسته لك عزر
کسر ایله بر نبط مردیات محقرات مزددی محقر اسم فاعلدر مزدری محقر اسم مفعولدر
مزجاة بضاعة مزجاة سو مایه قلیل عزهلر نیبلالك مزایل جمعیدر ازاد کسر ایله پشتال
موضع ازاد اسانیدن پشتال نعلندوغی موضع مزهاد فستدن اولوب آغز ایله چالنن
سازه دینلور مزاهیر جمعیدر مزوقه ساخته وکذب مزاح له معالجه وسعی مزیته هر شید
مغشوش اولانه دینلور دعزیز طویل وجسیم مزبز صب یعنی طویل القامة وممتلی اللحم
اولدوغندن اکی تات قات اولوب یاتلریده دوکلمش ❁ ذی ملح عاص ولخط طایع وعزبز
صب وردف سایل ❁ آ ویجك یری عاصی وعمزه سی طایع وقامتی طویل وجسمی ممتلی
وکفلی بیوکلکندن صارقمش محبوب عاصی ایله طایع بیننده صنعت طباق واردر
مزعج قلع ایدیجی وبر شی مکاننده اوینیدیجی یقال ازعجه یعنی اقلعه وقلعه من مکانه
مزعجاة جمع مزعجه در ❁ وما حرکات مزعجات الی العلی • تا ان فان الشمس لا تحرك
یعنی لا تحرك الی فوق تقدیرنده در ما استفهامیه در یعنی سنده بو علاوارتقایه
قوبر یجی حرکت ندر کر طور مهوب صعود ایتمه سن بر مقدارتاق ایله کر شمس بوفرد
حرکت ایتمز مهدوجی افتاب تشبیه ایتمشدر ای لانك کالشمس والشمس لم تحرك الی
ما فوق الفلك الرابع بیننده مذهب کلامی صنعتی واردر فصل م س

مسار تخفیف را ایله سیر ایتك وموضع سیر مسرح ارسال ومحل ارسال مواشی مرعی
وبان بصید مسارح جمعیدر مسرح اوتلق کردوکلری اکا اوتلغه ارسال ایدرلر
مسرح شد را ایله اول اوق چوق یر درکه چوبان مواشییی اکا قصدا سوروب کوتورد
واول مال ومواشی یه سرح دینلور سعیدة المسار والمسارح بادوصفنده در یعنی
میمونة السیر والارسال مسار شد را ایله مسرود والحق اخبار وغیری مسرة
مفرددر مسرات جمعیدر مسادات شد را ایله کیزلو سوزلر وکیزلو سویلمك مستهد
اوتفویسی قاچلش مستاکله رشوت خواره مسحت یولمش وقشر اولنمش مسحبل
اول مباح ومبذول شیدر که بر دوفاجر کوزدلیوب برفردن منع اولنمز مسحوق

سحقا ولنمش یعنی اوفنمش مستنقع بر مکاندرکه انده صو جمع اولور مساح مقدر
زمین ورعایانك برین اولچوب خراج دیوان الن کیمسنه جربیجی معناسنه
مساحان جمعیدر مساحت یری اولچمك وتقدیر ایتمك مسامته طریق واحد
وهیئت واحده اولمق ومقارنت معناسنه واجرام علویه دن یا دوایر موهومه دن
بری سمت راس اهل بلده برابر اولدوغنه اطلاق اولنور مستوکی فوشك بوه یا بیدع
مکان مستعدیانی تعدی اولنمش مظلومان معناسنه مستبغ واسع وبول مساجل
مردم کاردار معناسنه دوکش ایری دیدکلری کبی مساجلت جنکده اکی خصمك
بیننده ضرب ومناوبت نصرت وغلبه یعنی که اکا وکاه بوکا الحرب سجال دن
ماخوذ در یعنی تارة لهذا وتارة لهذا ومطلق محاربه ومقاتله یه دینلور مسبات
شتوم مسبه مفردیدر شتم معناسنه مساجرت اتش برلفز یختن وتنوری قیزدرمق
مستوحش نفرت ایدیجی یعنی کنهکاد والمسئ مستوحش یعنی کنهکاردایما خوف
وحذر اوزره اولوب مستنفر اولور زیرا ایدوکنك جزاسندن خوف ایدر الخاین
خائف دیدکلری کبی مستنفر قاچیجی مستانس مؤالف ضد مستوحشدر مساوی
فتح ایله عیوب یعنی معایب وقبایح معناسنه ضد محاسندر ❁ واضع الجاو لغاوی
دعاتور بر حاوی ما الرفی کل کلب فی المساوی یعنی مساوی یعنی حاوی ایجاد واختراع
ایلیی تحقیقا ضال ومضل وهر محقراید عد ایتدکك شنیعه جامعدر وجمیع
معایبده کلاب بیننده اکا مساوی وبرابر اولور بر کلب یوقدر مساوی ومساوی
اراسنده جناس محرف واردر وجا ویاینده مذکوردر مساوی برابر مسك
معروفدر مسکیة النشر یعنی مسك رایحه لی مستنشقان روایح علوم یعنی علم رایحه
نوفلمغه طالب وراغب اولنلر مسود بنده ورعیت ❁ س ی حرفنده ذکری واردر
مستطرف اطرافه احاطه ایدیجی وبر طرفده طوریجی طرف کیرنده معناسنه ومال
جدید اطراف فضایل یا مستطرف یعنی محیط وجامع اطراف وجوانب فضایل
ف مستمند غمکین وشکایتلو مسمار میخ مستقیل عثرات یعنی زلات وخطیئات

فتح وعنوا ایدیجی مستهل شدّ لام ایله السنه ده رفع صوت ایله سویلمش وذکر اولنمش
وادایل معناسنه وکسر هاء ایله حین ولادتده رفع صوت ایلین وشق وجه یاغمور یر
احرام بندا اولوب تلبیه ایله رفع صوت ایلین کیمسنه ومستهل ایام دولت فتح هاء ایله
یعنی هنگام دولتك آوایلنده مستهام صاحب عشق مفرط • ر ش • حرفنده ذکری
واردر مستعصم آخر خلفای بنی عباس که دولت عباسیه هلاکو بیدیله انده
منقرض اولدی مستعصمی مخصوص سکه نك اسمیدر مستوثق فتح وشدّ واو ایله
آلنه سوار یعنی بلزك کیدیه لشر مسوّرین بالقیود یعنی آل وایقلری بزدمور دخی
بلزك اورلشلر مراد بوقاعی وبکجکدر مستطیر منتشر واشکارا اولمشدر یقال
استطار الفجر ای انتشر وعمّ شرّ مستطیر یعنی منتشر کرهر کسه اصابت ایتمش اوله
شرّ عام معناسنه مستطار اجنّه اختطاف واختلاس ایتمش کیمسنه مستجم قضاء
حاجت بشرتر ایتدکده اوفق طاشلر ایله استنجا ایلین کیمسنه مصدری استجمار در
مستهنه صیغه معلوم ومجهول ایله هذیان ایدیجی یا هذیان اولنمش مسانهه
یعنی فکل سنة کذا یللات ایله دیمکدر مشاهره ومیاومه کبی آیلق وکونلك
معناسنه مستنیه من اسناه اذا دفعه عزا او جاها هجوم المنیة عندنا غایة المسنیه
یعنی اولوم قتنده غایت رفعت عز وجاهده مسنی صاحب علو مقام مستوفز
خوفدن اویومیوب متقلب ومضطرب کیمسنه مستیز یعنی جنك انمه حرف نفی
وستیزدن مرکبدر مسالمت مصالحت مسالم دوست ومعاهد مستعر آتش یاقیجی
مسعاد آتش حرب یاقیجی مساعیر جمیعدر مساعیر ابطال یعنی آتش حرب ایقاد
ایدیجی ابطال وشجعان مساورات صحرا اقوق معناسنه مسحب حریص ومحرص
ایتمك مستوفی دفتردار مستوفیان جمیعدر مسکه بقیه حیات مسکه از طعام
یعنی طعامدن سد رمق حیات اولجق قدر که ادنای قوت در مسلمی بر شهرك اسمیدر
مستضام مظلوم منجد المستضام یعنی معین مظلوم مستشعر بر کیمسنه وصفده
که کوکلنده خوف اولوب خوفنی اظهار ایتمیه مستجیر امداد وخلاص طلب ایدیجی

مسجل اولجقدر که عنوانده قاضی امضاسیله حکم تحریر اولنه مستغل کرانبر
عقارات ف • مس با قر مسوّغ ماکان سهل الانحدار الی الحلقوم مستقرض قرض
طلب ایدیجی ف • ر • حرفنده ذکری واردر مستسلف سلف ایله یعنی موجلا
عین اشترا ایدیجی بیع سلم معناسنه مستبعد ارسلانی چوق زمینه دینلور
مأسده معناسنه • ومن رعی غنما فی ارض مستبعة ونام عنها تولی رعیها
الاسد • یعنی کیمکه قیون سوریسنی کثیر الاسود اولان یرده اوتلدوب وانلرك
محافظه سنده اولیوب اویور وغفلت بلیه اول سوریسنك چوبانی ارسلان اولور
پس اول قیون سوریسنك وای حالنه که چوبانی ارسلان اوله مسام انسانك بدننده
اوکلر منافذ الجزء که منبت شعرده کورینور قیش ایرکبی چقورلره دینلور مسامات
جمیعدر وانشدّت منافذ الجزء وادخنة الاراضی مسام جبال درسنده افتاد یعنی
یعنی یرهن لقدیه اول قدر یبوست عارض اولدیکه شدت کثافت الجزء وادخنة الاراضیدن
جبالك منافذ بدنینه سده واقع اولوب یعنی مجاری ینابیع آب که انسانده عرق
منزله سنده در مسدود اولوب چشمه وعیون منقطع اولدی سده منافذ بدنی
سدّ ایلین بعض الجزء اخلاطیدر دینلور بابنده مذکوردر مستنون یشمش با الجق صفتی
معناسنه مسوس وسائس رعایا وحاکم مسبل آنکی یره صارقمش پرده • ملك اذا
لحظ الامور بفکره • رفعت له ستر الغیوب المسبلا • مسبلا صفت ستردر یعنی بر ملك
که اموری نظر فکری ایله ملاحظه ایلسه اول فکرت استار طویل الذیل غیوبی دفع
ایلیوب محجبات احوال ومکنونات اموری اکا کشف ایلر پس اصابت تدبیر اموده
هربار موفق اولور دیمکدر مسحنه کمکنسه طاش یتر اجق آلت ودخی بر التدر که انکله
دموری رفتو ایدرلر مساحین جمیعدر وقیاس مساحن در وبکلی طاشنه دخی
دینلور • ی ل • حرفنده ذکری واردر مسطبه اول دکاندر که اهل محله جمعیت ایدوب
اوزرینه اوتوررلر مستشده ارسلان معناسنه مستنا جرتا معناسنه یعنی نجود
ایلدك • ر ی • حرفنده ذکری واردر

فصل م ش

مسك بالفتح

طلوم وبالکسر مسك معناسنه کاثر مسك المسك یعني کثرت رایحهٔ طیبدن
کویا مسك طلومیدر کلامده جناس محرف صنعتی واردر مشقتین یعني سوره
کریمتین معوذتین مشاهره ایلق ایله تعیین اولنان عطایا مشاهرهلکن قالدروب
چرهنش کیمسنه مشرفیات یوکسك یرلره هادی آتلو ص ر حرفنه ذکری واردر
مشرفی قلیچ معناسنه ایشلندوکی بلده یه نسبتدر مشرفیات جمیعه حد مشرفیات
یعني قلیجك چالم یرلری مشرف برشیئه مطلع اولان کیمسنه ودخی برشیئه قریب اولمغه
وکاتب ومحاسب ممالك واوقاف وناظر معناسنه مشارف زمینهای بلند
ومرتفع مشهور سیف مشهور ومسلول معناسنه یعني یالین قلیچ ومعروف کرهر کیمسه
بلنمش اولمشاهیر جمیعه مشکول مقید یعني باغلو وایلیشمش شحذ کعظم
کسکنلنمش اضحی الصیقل شحذا عضائه یعني قلیچ انلن ضرب واعمالی ایله کسکین
وحاد اولدی مشور بال اریسنك بتکیندن استخراج اولنان عسلدر الابی المشور
یعني استخراج اولنمش بال ادی بالدر دیلوز بابنده مذکوردر مشت اوج ایچی آیا
دیکلرینه دیو عرف معناسنه ویابو جبل مشتي یعني طوقنمي مشاعر علامات
ومناسك وتعبدات حج ودخی حجده اول معالمدرکه انده حاج وقوف ندب
اولنمشدر موافق حج معناسنه مشعر مفردیدر مشعر الحرام مزدلفه درکه حجاج
عرفه دن افاضه ایتدکده انده نزول ایدرلر مشاعرك بریدر بعده انده رحلت
ایدوب منی یه نزول ایدرلر مشبع برکلام یا برخبر غنای خاطر حاصل اولجق
مرتبه تفصیل ایله اولمغه دیلور ومتکلم ومخبره دخی وصف اولور یقال کلام
وخبر مشبع ومتکلم ومخبر مشبع مشعل معروفدر مشاعل جمیعه مشعوف
محبت وعشق قلبني یاندرمش ومریض ایتمش مشغوف بالمحبه مثل مشاحه
شدتا ایله بخل ایتمك ولا مشاحة في التلقیب یعني وضع القابده بخل
یوقدر مراد وضع اعلام والقابدر حد محدود وقاعده مضبوط یوقدر
موضوع له یه مناسب اولمش یا اولمش من حیث الوضع دایکاندر یمکدر مثلا
زنجی

زنجی بر کافور غلامه ترکی بر ادهم دیو لقب ایتدکلرنده مانع یوقدر معناسنه دروکل
ان یصطلح بما شاء دیدکلری کبی مشیب صقال الغرسی شحون طلو مشعبذ
کوزباغجی یعني برشیئی خفت ید ایله یا آخر صنعت ایله آخر صورتده کوستریجی
مشیمه انا قرنده اولان محل جنین مشرعة الماء انهاردن صو الهجق ایچون دوزدکلری
یولدکه شریعه دیلور واردین صویی اول محلدن آلورلر دواء حاجات ایچون جای تردد
اولان ابواب کبار مشرع ومشرعه دیو مجاز اولور مشاجب جیم ایله جای مهالك
مشجب مفردیدر مشاجره منازعه ومخاصمه مشتا قشلاق مشتری کواکب سیاره
بریدر منجمین قولنده سعد اکبر ایله بنامدر بروج اثنی عشردن قوس وحوت برجلری
اکا مخصوصدر فقها وعلما واشراف واصحاب دین ودیانت وجاه ومناصب یلدزیدر
مشتری در بحر مهر کو وطن ساز در چو حوت ۰ هردم از قوس تش خدنکی بر دل بدخواه
باد ۰ ذکر اولنان برجین مذکورین خصوصیت مذکوره مناسبتی ایله در یعني کوکب
مشتری دریای محبتکه مخصوصی اولان حوت کبی وطن دوتمسده دایما منسوب
اولان قوسندن بدخواهلری دلنه تیر آتلسون واورلسون مشایعت متابعت
ومسافری یا زایری معا چیقوب یوللمق وتشییع ایلمك وبر قومك رایی واحد اولمغه
اولمق مشرب الخضر آب حیات معناسنه مشبوب مشتعل مشبوب العزیمه صحیح
العزم وصمیم المضی مراد کرمیت عزم وقصدده لازم کلان معنادر مشق سرعت
طعن وضرب واکل وکتابت مشاطه کلینلری دوزوب بزوب زلفلرین طرایجی
مشمول اوزرینه بادشمال اسمتش شی مشمولا بالشمول یعني بادشمال ایله هوالنمش مشوب
مخلوط ومعتنی مشنف اصی غلمش یعني اصی غرکیمش مششدر اول مهره درکه
نرد اویوننده بالجمله نردك ایتلری قاپوب کندی اویونن قالمیه نرد اویوننده
مات دیدکلری وضعدر مهره مششدر یعني عاجز وبیچاره وعمل مانده مشعبذ
قضا مهرهای سیاه سفید لیل ونهار بر نطع زمانه مششدر کرد اینده بوده
یعني دست نرد بازی ۰ قضاء موجد الاشکال سیاه وسفید شب وروز مهره کبي

سفره‌ٔ یوزدن زمانرا اودن یرده کوکب وخانه‌لری طولدروب ایقلریمی قابمش ایدی
مراد بر فرزانه طریقی بازی وراه مجازی ومسلک اختیار فالمشدی دیمکدر ﴿ دو رقعه
هیچون قطب وزنشش چار دو وبر کعبتین ﴾ ازسه سو برون ونعش فرقدان انکخته
رقعه‌دن مراد رقعه‌ٔ نرددر یعنی رقعه قطب عالم وکعبتین نردده اولان ستش وچار
ودو نقوشیله نقش اینمک ایچون اوچ طرفدن ثریا ونعش وفرقدانی تقدیر ایلدی
مراد نرد قضا تخته‌ٔ نرد وکشاده وکعبتین دوزدکن تصویر ایتمکدر زمان نرد تخته‌
نرده وسیاه وسفید لیل ونهاری مهره‌لره وقطب عالمی رقعه‌ٔ ذاته واطراف قطبده
واقع ثریایی که التی کوکبدر کعبتینده اولان ششدر نقشنه ونعشی که دردت
یلدزدر چار نقشنه وفرقدانی که ایکی
یلدزدر دو نقشنه تشبیه ایتمشدر وبو اوچ نقش اوزره اقتضا ایدوکنک
حکمتی بودر که رقعه‌ٔ نردده شش نقشنک مقابلنده یک اولمق وچار نقشنک
مقابلنده سه اولمق ودو نقشنک مقابلنده پنج اولمق متعین اولدوغی کبی
ثریانک که التی یلدزدر مقابلنده عیوق بک متابرسنده زیرا مطلع‌لری مواد
ونعشک که درت یلدزدر مقابلنده بنات نعش سه متابرسنده وفرقدانکه
ایکی یلدزدر مقابلنده بقیه‌ٔ کواکب خمسه‌ٔ بنات نعش اصغر پنج متابرسنده
اولدوغی دخی متعین‌دن ولهذا ازسه سو دیو اختصار کلام واکتفا مرام ایدوب
باقی اوچ طرفن اصحاب ذهن نقاب خاتم یابا ولنلره حواله ایلدی پس تموق
جهانک ست ظاهر اولمغله تشبیه تام اولور مشافهت لب برلب سو لیشمک
مشاحنت معادات نهال مشاحنت را بیخ نبری وشاخ بثریا رسیده یعنی
مابینده تخم عداوتک عروقنی یدنجی طبقه‌ٔ یره ودالی وبداغنی ثریا یه ایرشدردی
کمال عداوت وثبات قواعد وارکان معاداتدن کنایه‌در دمشمس کسر میم مشدده ایله
عبده‌ٔ شمس مشمس فتح میم مشدده ایله مفلس معناسنه فصل ص
مصباح چراغ ﴿ ویشتعل المصباح عند انطفائه ﴾ چراغ اخرنده یاغی دوکونب

سو بیجک وقنده بر اذاجق پارلسی وشعله لنمسی وارد رکه اکا اشارتدر کیجک
مریضده بو حالت واقع اولورکه اکا صحوة الموت دینلور برکیمسه اولوم ایدی
اولدقده اظهار کمال جرأت وتحریک دست وپا ایدوکنه عفیلدر مصتر شدت
دا ایله معاند العفو الی المقر اقرب منه الی المصتر منه اولان ضمیر مجروردر واقربده
اولان ضمیر مرفوع مستتر عفوه راجعدر وعفو بنفسه ایکی اعتبار ایلههم مفضل
وهم مفضل علیه‌در مقره نسبتله مفضل ومصتره نسبتله مفضل علیه‌در من حیث
المقاد لا من حیث الاعراب مسئلهٔ کحل بابندندر یعنی عفوک مصتره اولاندن قریبیدر
مقره اقربیدر مصحف صود وکتاب بر مصحف شد وفتح حا ایله اول کلمه درکه صورت
خطیه‌سی ابقا اولنوب علی حسب الغرض کلا یا بعضا حروف مهملی معجمه یا معجمی مهمله
تغییر اولنه چون حاج را در حریم کعبه جوت مصحف لقب جود حلال شمردی سعد
الدوله‌ٔ یهودی حقنده‌در حاصل کلام اول کافر بی دین حرم کعبه‌ده حاجلک قانینی
دوکمکی تغمورکبی حلال غدا ایلدی دیمکدر زیرا مزبور یهودینک لقبی سعددر وسعدک
مصحفی سغددر وسغد تغمور معناسنه‌دن یقال اغضب الله بسغد معناه مطر
لیتن ناعم بابنده مذکوردر مصحف کتاب یعنی کتاب مصحف تخفیف وتثلیث
میم ایله ما یجعل فیه الصحف وکتب سماویه‌یه دینلور وکاه اولورکه سیاهی ابروان
وچشم وغمزه وعذار وخط نو رسته در سفیدی صفحه‌ٔ روی مصدوق فتبارک
الله احسن الخالقین علامتیله محبوبک روینه اطلاق اولنور مصحف حسن ومصحف
جمال دینلور دین روز پسر اوغلان جوانی که سنین عمری ماه چهارده را چهار
مصحف افزود چهار مصحف سماویه‌دن تناسب مجازی ایله مصحف حسن
وجماله ایهام ایدیور یعنی بوکادز ار کوننده پسر اوغلان بر تازه نو رسته جوان که
سنین عمری اون دردت کیجه‌لک قمرک بدری اوردر چهار مصحف حسن وجمال
ارتورمش ایدی مراد اون سکز یاشنده اولدوغندن کنایه‌در زیرا قمرک هر کونی
انسانک بر سنه عمرینه موازی اعتبار اولنور باخود مراد اون دردت یاشنده

اولدوغنداشادت ولکن مصحف حسنی جهان مرتبه ماه بدردن زیاده اولدی عبده
عبارت اولر مصری بر مخصوص سکه نك اسمیدر مضافات جوار یعنی قربت یرلر
یقال الجار احق بصقبه ای بجاره وبما یلیه ویقرب منه مصاف شدفا ایله
موقف صفوف حرب وقتال وجنك معناسنه مجازمرسل بابندندر بی مصاف
مضاف ممالك کرد ایند یعنی بجنك وقتال ممالکه مضاف اولندی مراد صاحب
ملك اولدی دیمکدر مصاف ولر قتال واورشمق وبربری اوزرینه هجوم ایتمك مصیف
یایلادق مصون محفوظ مصارعت کولشمك مصقع بلیغ وعالی الصوت معناسنه
خطیب مصقع یعنی بلیغ مصاقع جمیدر بلغا معناسنه مصانعت حیله
ورشوت ومدارات ومداهنه مصادقت بربرینه بغتة ملاقی اولق مصادقت
بربرینه شدت ایله طوقنمق مصادقت بربرینه دوستلق ایتمك مصاهرت کیشینك
زوجه سی طرفندن اولان قرابته دینلور مصنع حوض مصنعه بمعنی صوحی جمع
اولق ایچون حوض کبی اتخاذ ایلدکلری بر کهدر مصانع جمیدر مصلته
سیف مصلته یعنی یالین قلیج ومصقول قاطع قلیج مصقول مثله مصغی برکلام
قولاق دوتیجی وامتثال ایدیجی مصابرت صبر ایلمك وسداد امر وجنك ده ثابت قدم
اولق مصدور کوکسی اغریان کیمسه یه دینلور نفثة المصدور یعنی وجع
صدردن شاکی اولان کیمسه نك نفسی ونفخه سی نفثه اذا جق بیوق اوفرمق ایله قاورشوق
نفخه یه دینلور بابنده مذکوردر ومصدورك نفسی لعاب دهندن خالی اولمز
مصافحة آل اله ویرمك یعنی محبت ومسالمت طریقیله ایکی کیمسه الدین بربرینك
النه صونمق مصرع یره یاتمق وبراقیلان یره دخی دینلور اکثر قتال ومحل قتال
استعمال اولنور مصلی کسره وشد لام ایله استباق حیلنده نشانگاه حجله دن
ایلرو وارن آتك عقبندن وارن ایکنجی آته دینلور اولکی وارن آته مجلی دینلور
بابنده مذکوردر مصلی شد وفتح لام ایله شیرازده بر نزهتگاهدر
درحلبه رهان لطافت شمال مسك افشان مصلح هوا مصلی اوکشته

شیراز

شیران وصفنده در یعنی لطافت مسابقه سنك میداننده باد مشك افشان
شمال شیرازك هواء کلکشت مصلاسنه یتیروا ولوب ایکنجی فرس رهان
مثابه سنده اولدی حاصل کلام باد شمال میدان لطافتده هواء مصلی شیراز ایله
کفرسی رهان اولوب استباق ایتدکلرنده هوای مصلی شیراز باد شمال مشك
افشانه سبقت ایلدی دیمکدر رهه حرفنده دخی ایراد اولنمشدر مصلی شیراز
یعنی شیرازك معروف کلکشتنده رهان وحلبه هر بری بابنده مذکوردر مصلی
ومصلی بیننده جناس محرف واردر مصادره بغیر حق ظلما مال الموجرمه
معناسنه مصلعب چتین ومشکل اشیا واحوال مصلحت رای یعنی خاطر صلح
وموافق اولان شی منتج عمل یا رای مصلحت انکیز مثله مصندل حریردن منسوج
ثوب مصطلی یانمش آتش مصلع سیف ایله مضا دبر ایتمك مصلع فتح وشد
لام ایله حیة یا دزه مصفاة سوزکج مصطنبا ولصود که اقرقره بوبرنجی الو
طا الغلغله وجاپلی مصطح مصباح وقتنده ایچیلن شراب مصقل آلت صقل
که کاغده سوروب آق یومشق وشفاف ایدرلر

فصل م ض

مضافات منسوبات معناسنه مضرج کمعظم قیرمزی لون ایله بویانمش شی مضرجة
الخدین یعنی قیرمزی یکاقلی کویا حمره ایله بویانمشدر مضمخ کمعظم ملطخ معناسنه
اوزرینه ادهان مطیب سورلمش شی المضمخة بالند والعنبر یعنی انواع طیب ایله
بولشمش وسوریلمش مضطرم مشتعل مضطرب متحرك معناسنه اکثر اکنا
عمومدن حاصل اولان عدم سکوننده استعمال اولنور مضض وجع مصیبت
اعاذنا الله منها والسامعین واشکی یوغورده دخی دینلور مضا برامرعزم
ایدوب تنفیذ فی قصد ایتمك کلهیب النار مضا یعنی نفوذ وتاثیر جهتندن
آتش الاوی کیدر مضغوط صیقلمش ضغطة صیقمق معناسنه بابنده مذکوردر
مضاعف بر شینه که اوزرینه مثلی زیاده اولنمش وکلمه ده ثلاثی ومزید فیدر
اولد فعلده کمعنی الفعلی ولام الفعلی جنس واحددن اولدرد وعد واسترد دا

كبي وربا عيدت فاما الفعلي ولام الفعل اولاسي جنس واحددن وعين الفعلي ولام
الفعل ثانيسي جنس واحددن اوله دمدم وزلزل كبي معتل ناقص ذات لفيفي مقرون
بمضاعف صحيح النسبي ددا ولتك هم شر البرية سعد الدولة يهودي زمننده اولوب
اصطلاح فخر اوزره مبتني فقره دريعني بر كلمه معتله دركه ناقص الذات معتل العين
ومعتل الآخر كبي المفسدة مضاعف الفساد صحيح النسب بحر الانساب شر اشرار مخلوقات
عنوانيله اولئك هم شر البرية ده مشار اليه در معتل ناقص ولفيف مقرون هر بري
بابنده مذكور لكن عبارت شرحدن معنالري فهم اولنور مضاهي مشابه ومحاكي
مضر بن نزار ابو قبيلة عرب در بر قبيله دركه جد اكبرلرينك اسمي ايله تسميه اولنورلر

فصل م ط مطر آب تازه وجديد مطريا به شدن ايله مجددا ان معنا
مطريان بلا ديرعادت ديرين يعني قانون وعادت ماضيه نك واخبار سلفك لسانيسي
تجديد ايد يجيلر مطري لمقضي مخبر يعني مورد اخبار نغز اد سلف ثقات روات تواريخ
مطيه هر يجك طواره دينلور اكثر دوه ده استعمال اولنور مطايا جمعيدر ٩ مطايا
في مطايا في مطايا يعني قطار قطار بر بر سونكيمش تحف وهدايا يوكلو دوه لر مطاف
مكان ازدحام تردد خلايق مطيفان خدمتش مراد نديم ومصاحبلر دركه بلا
اذن خدمتنه وار يجيلردر مطرب جنكي معناسنه معرب مطادير جمعيدر
مطربان مثل مطنن طنيندن اسم مفعولدر وطنين صوت ذباب دينلور يعني برشده
كوش ازطنين ذباب مجوف اسماع زمانرا مطنن كرد اسيد يعني مقعر صماخ كوش زمانه
بو اخبار اصواتيله طولدي يعني مشهور عالم اولدي مطلع زمان يا مكان طلوع
وطلوع وابتدا معناسنه كلور مطالع جمعيدر بونده مطالع كواكب مراد اولنمشدر
مطارد ان ميدان جنكده ايكي صفدن آت قاوشنلر مطواع مطيعدر صفت
مشبهه در يعني ملازم الاطاعه مطموره حفيره يعني چقور مطمح صلاح امرك
كورنه جك محلي مطاول عقل مطاول يعني خفت بولمش عقل مطاولت تعدي
وظلم وبر بيرنه دست دراز ليك ايتمك دست مطاولت كشادند يعني تعدي

يتجاوزالي اوزنديلر مطارحت مفاذنت مطاوحت داوايله مثله مطوقه
تخته كوكرچين بوينينده طوق كبي نشانه اولور ك ب حرفنده كبوتر ماده سنده
حكايتي واردر مطوس يا بمش ومحو اولمش مطايبه مما زحه يعني بربر يله لطيفه
ايتمك مطرز دكمه نقشلو مطل نديون دا ينيه يا واعد موعودلرينه بوكون ياربن
ديو وعده خلاف ايتمك مطلق برشي ايله مقيد اولميان يعني مخلي بنفسه ايتمك
كوبر را مطلق كرد اسيد يعني كبري في قفسدن چقروب كند وباشنه صالي ويردي
چند تن بصولت ناب وچنكال بجو ابا سيد يعني اول كبري في الحال فاره لردن فرجي
ديشيله وپنجه سيله بره يتوردي مطلق العنان ديزكيني قويو ويرلمش مطهم كعظم ايدن
وغيريدن زياده سمين ومحبوب صاحب جمال اولنلره دينلور بطون كعوب مطهم
ازظهور سلاهب مطهم نعم البدل شمرد محمدشاه ارسلغورك تدبير ملك ودشمن
كيرليكدن غافل اولوب لهو وسهو اشيانه مشغول اولدوغندن عبارتدر وحكايتدر
يعني ممتلي الجسم محبوب كنج قيزلر قارني اوزره نيمكي وبا تمغي عظيم الجسم مشهور منظور
سمين آتلرك ادقرسنه نيمكدن خير البدل عدا يلدي مراد شهواتنه تابع اولوب نيمك
وايتمكدن فارغ اولدي ديمكدر سلهب كموكي اري جسيم آتدر دينلور بابنده مذكوردر
وبطون ايله ظهور بيننده صنعت طباق واردر مطابعت باء موحده ايله تربيتك
سجيه وخلقي ايله متخلق اولمق معناسنه موالفتدن كنايه در مطوي بوكلمش سخت
وقلبده كيزلو اولان اشيا مطويات جمعيدر مط مد وجذب مطيطه اسفل
حوضده قوقمش صو مطيطا تبختر ويوردكه مطار عالي پرواز قوشلرك پرواز
ايده جك جو ويوه لري اولدوغي امكنه مرتفعه

فصل م ظ مظله كوچك يعني چادرق مظل اسم فاعلدر سايه بو ابيجي ١٠ اذا بلغ الحوادث منتهاها
فرج بعيدها الفرج المظلة يعني مصايب كمال بولدوقده يعني شدت وتماديسي بالغ
نصاب اولدقده سايه انداز خلاص اولان فرجي عقبنده عن قريب رجا واميد ايله
منتظر اولمق شيدي ازمتر ستغر جيا تري بومعنايه دليل واضحدر مظاهرت معاونت ونصرت

ولا مظاهرة كالمشاورة كلام حكمادندر يعني بر امرده حسن مشاوره ايتمك كبي بر
معاونت كامله يوقدر **فصل ع** معلول اول عقول عشره ده
عقل اولدر كه اول مخلوقات ابداعيه در يعني بلا ماده امر كن ايله موجود اولمش
وجميع اشيايي على وجه الاجمال مشتملدر وهذا كام الكتاب وقلم اعلا ولوح قضا
ديلور حديث شريف نبويده اول ما خلق الله العقل واول ما خلق الله نوري
توفيقيله اكا نور محمدي دخي ديلور وبعض دنيا بيج كتب حكما اسلاميه ده رسول
اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك ذكرنده والصلوة والسلام على المعلول الاول
من مخلوقاته ديو وصف اولندوغي كورلمشدر معجز امر خارق للعادة واعلاء رتبه
بلا غتده اولان كلام بليغه دخي ديلور وشرعده هو امر خارق للعادة داع الى الخير
والسعادة مقرون بدعوى النبوة قصد به اظهار صدق من ادعى انه رسول من
الله تعالى **ف** معجزنما معجز كوستريجي معقل جاي پناه اوردن وحصن ودربند
معناسنه وبصره قرهسندن بر عظيم قريه در وبهر نهر معقل ديلور اصلده
اسم نهردر معاقل جمعيدر معمول رعيت معناسنه عامل ومعمول امير ورعيت
وايشلنمش شي معناسنه معركه قتال وجاي قتال معارك جمعيدر **ع** نزاهم في
جنوح النقع اسدا تهم في معاركها غضابا يعني انلري دوز وغباده توز
وغبار التنده اسود كبي مشاهده ايدرسن كه جاي معركه لرنده غضبناك
نعره اوروب تصويت ايدرلر تقول لها العداة اذا رأت الا يا ليتنا كنا
ترابا يعني اعدا ايله بولشوب كورشدكده شدت خالتده اي كاشكي طپراق اولیدق
ديو كوكدن كورسيدك ديوتمني ايدرلر بعض تعبير ايله آيت قرآنيه دن اقتباس
اولنمشدر معتكر جاي احتشاد وجمعيت عسكر واختلاط قتال معري بالشد
عاري قلنمش معري كسر وشد ايله ابو العلا ايله مكني شاعر معروفدر معزي
شد وفتح زا ايله تعزيه اولنمش كمسنه تعزيه صاحب مصيبته تسليه ويرمكه ديلور
بابنده مذكوردر معروف خير لو عمل وعطا وكرم ومن يعرف كل احد ضد مجهول

معارف

معارف ات يلوبي جعده معرفه كمي جلة مفردي ده آتن يلو موضعنه ديلور وعلى
طريق المجاز المرسل يلو يره دخي ديلور معطوف عطف دن اسم مفعولدر ميل اولنمش
ودونلمش معناسنه ومرحبا ولنمش معناسنه دخي كلور معوج الطلوع عرضي
مواضعدن بعض عرضنده بعض بروج منكوسا يعني ابتدا اواخري تعبده اوايل طلوع ايلر
يني وضع ايله بروج مذكوره يه معوج الطلوع ديلور ووضع مذكور بر موضعده
اولور كه عرض تمام ميل كلي اوندن يعني التمش التي درجه ويكرمي بش دقيقه اوزرندن
زياده اولور اما عرض تستعينه بالغ اولميه شويله كه قطب البروج شمالي تحريك فلك
الافلاك خط نصف النهار موضع مذكوره كلدكده سمت راس موضع مفروضدن
طرف جنوبيه بر بالضروره ميل ايليه ويكون هذا الميل على حسب مقدار زيادة المفروض
على قدر تمام الميل الكلي وقد ذكر بر اول مواضعده على خلاف التوالي جوزا ثوردن اول
وثور حملدن وحمل حوتدن وحوت دلودن ودلو جديدن اقدم منكوسا طلوع ايلر ديو
تفصيل محلنده طلب اولنه بونده مراد بخت واقبالك بركشته اولدوغنه اشارتدر
معادي خصومت ايديجي معلم اعلامدن اعلام ايديجي معلم شد وفتح لام ايله حيوان
شكاري معلم اذا طير فهو المعادي بلا ياء باز وصف ايدرده يعني برباز معلمدر
كه صيده براقلدوقده مع الخصوم ترصيدين شكار ايدوب كيرو صاحبنه رجوع ايلر
ومعني رجوع بلا ياء ييدندن اخذ اولنور زيرا معادي بلا ياء اولنجه معاد اولور كه
رجوع معناسنه در ومصنف معنيء مذكوره الفاظ ايتمشدر معلم كسر وشد لام ايله
شيخ واوستاد وخوجه ودنيا يرانسلين كميلرده خاطي وقبله نمايه ربانو بقنما
اولان كمسنه يه ديلور معالي شرف ورفعت معطرة الصبا يعني باد صباي عطرنا
وخوشبو ايديجي معادي يادنريا اعلمشرات وسموزات رقيب ورقيب ذاتر ديلور **ع**
وكم ملك نزعنا الملك منه وجبار بها دمه جبار وكم بلد شتنا هن فيه
ضحي وعلا منابرها المعاد يعني ونيجه پادشاهلرك سلب ملك ايلدك ونيجه جبارلرك
محل معركه لرده دمي هدر وضايع اولوب بركمسنه يه دن اماني وقصاص طلب ايتمكه

قدرتي اولمدي ونيجه بلدلر ويردي وقت صحاده من كل وجه عسكر دوكدك وهجوم
عام ايلدك حالا كه مرتفع وبادز بر ليوي اوزره بر ايمش وهنوز دآنلر عزم مستعلي اولدي
جبار ايله جبار بيننده جناس محرف واردر وعلى منابر هذا المعاد جمله سي حال مقدره
معشار اون جزودن بر جزودر معالجه فتح لام ايله مصدردر سعي معناسنه وكسر
لام ايله مريضه دوا ويرمك اذا الم الالم فالمعالجة بالمعالجة حسن اولكي فتح لام وايكنجي
كسر لام ايله در يعني وقتا كه مريضه مرض استيلا ايدوب شدت بوله كا دوا ويرمك
سعي ايتمك حسنه در حاصلي مريضك چاره سي تدبير دردديمكدر معصم الدنه بلزك
كيلي موضعدر والده دخي ديلور من تسمية الكل باسم جزيه معاصم جميعدر معجز
عورتلر باشنه صاردقلري مقنعه در اع حرفنده ذكري واردر معسل باللو
طعام قبله معسل يعني طتلو بوسه نارنج ملعل والخير معسل وشفتالوي
ملون يعني لعلكون نارنج وعسلي المذاق الخير ورنكين شفتالو معسول
الرضاب يعني آب دهني بال ايله قارشمش فى كانهن من المحبوب حين تريء مثل
الرضاب ومثل الخد والقبل ذكر اولنان نارنج والخير وشفتالو وصفنده در
لف ونشر غير مرتبدر يعني باديء نظرده كويا نارنج محبوبك خددر يعني بكاقي والخير
آب دهن وشفتالو بوسه لر مثابه سنده در معده انسانده موضع طعامدر ديلور
معازلت بربرندن عزلت ايتمك وجدا اولق معانات برشيه تكلف نفس ايتمك
معبر قايق معابر جميعدر وساحل دريادن برشنه رك اسميدر معاهد عهود ومحل
عهود كرقوم انده جمع اولورلر معاقد مثلدر معتق هرشيئك منتخبي ونفيسي زبده سي
معتق كمعظم مجرب وجهاندیده کمسنه یه وصفدر معاقرت مدام شرب خمر ایتمك
ومجلس شراب وبر بريله شراب ايچشمك معاطب مهالك معلاق قناره وجكر
مناسنه معاليق جميعدر معفر درخالك غلطانيده سي يعني طپراغه بوليمش
معاطاة مناولة معناسنه وبرشيده خوض ايتمك وبرشيئه عادت ايتمك
معصفر قرمزي لباس معلى القدح للمعلى السابع من سهام الميسر ق د

حرفنده يتيح ماده سنده تفصيل معنى معوردي ذكر اولنشدر معادي دشمن معادات
فارسي جميعدر معجون بوغماز ومعروف تراكيبه ديرلر معاجين جميعدر في عجبت
لاخلاق اللئام كانهم عن الكرم المعجون في شيء نهوا ع نهوا خبر كان در وعن كرما متعلق در
وفي معجونك صله سيدر يعني بخيللرك اخلاقلرندن عجبلنودم كه بنم جبلتمده
متمكن اولمش ويوغرلمش كرمدن برحيده عاريدرلر كه كويا لسان شرع ايله اندن
نهي اولنمشلردر معرس كمعظم اول موضعدر كه مسافرين آخر ليلده انده نزول
واستراحت ايدنه ايليلر معنا معتبلو وبر مشهور آتك اسميدر قلب معنا يعني
يوز چوندن كوكل معضل مشكل معضلات مشكلات معضله معرم ديدر داء معضل
مرض مشكل يعني علاج نايزيرندر معاذف نلاي مجه ايله آلات لهو معول مستعان
من عول عليه اي استعان برمعول كسر ايله كلنك معول اعولدن بكا ايله صوتي
مرتفع ايليين كمسنه معتري مندتب معتلات اشياي معلوله وحرف علته
مشتمل اولاني افعال بونده مراد علت مرضدر معوق موخر قويقيدن تاخير معناسنه
معره كناه واثم واذا وجريمه ودية وخيانت كوپيا انمعره دو عتاء وعاسيذ بوي
بردشمن نهان بود وهر موي بر اعضا يعني برات وساير برايشان موكلي جانستان
يعني انك اذا وجزاسي خوفندن كويا هر كس ديسنده محبوس اولوب اعضا سنده هر
بر موي كندو ير بر تيغ كشنده وكندو سايري قبض روحنه موكل ملك الموت ايدي
مراد كمسنه دريسنده حركت ايدن معيوب كندو كوكه سندن خوف ايدرايدي ديمكدر
معشش توسكليوه دوتد يعني مكان وجاي اقامته دخي اطلاق اولنور بو بيت اسبات
جامه سوداي فاسد در معشش دماغ شهزاده ابنادچي بايض شد سوداي دماغنده
فساد بولدقده جنون موردي اولور يعني بوسبب ايله كبوتر سوداء افكار فاسده
شهزاده ابنادچي دماغنده يوه ايدوب يومردلدي مراد فتنه وفساد دماغنده
متمكن اولدي ديمكدر ارشاهان كيتي در لطف وعنف ده روزه پنج نوبت
زندكاني كي زدكه كردن زاين هفت دولاب سيماي بناچار در تبعات ثلث

اورا مثلث ومعشّش جا ودانر نكرد هفت دولاب سيما بيت مراد دائم الحركة
اولان افلاك سبعه در بنا چار ذربعات ثلثدن مراد اوج وسيله نك بربيرى كه
انسانك چاره ونا چار اندن مفرّى يوقدر بري انتهاى عمر طبيعى وبري عارض مرض
موت وبري قتل پس معنى سلاطين جهاندن قنغى بري لطف ياشدنده اون كونلك
پنج نوبت حياتى دوكدى كه بو سيماب وار سقرادا اولان افلاك سبعه نك حركت
وضعيتى امر ضرورى اولان احد وسايل ثلث ايله يعنى تناهى عمر طبيعى يا عارض
مرض موت يا قتل ايله آنى شكل مثلث كبى اضلاع ثلثه ايله محاط وفنا يرجاى
اقامت ابدى ايتمدى ديمكدر مخفى اولميه كه مصنف اواخر كتابده اقسام فقراتدن
بربنر موقوف ومعلق اولان فقره سنى دورت قسم ايتمشدر هر دو مثبت وهر دو
منفى ومقدم مثبت تالى منفى ومقدم منفى تالى مثبت پس بونده متلازم اولان
قرينتين مقدم مثبت تالى منفى قسمندندر فقدتر معوده يعنى عادت ايتمش
معوده غضب العقول كانما لها عند الباب الرجال ودايع يعنى عقولى
اصحاب عقولدن غضب وسلب ايتمكى عادت ايتمشدر كويا اولوا الالباب
نجالده عقوللى وديعه ايتمشدر كه استرداد ودايع ايليور معاطل عورتده
جاى مواقع حلى بر ديلور كانن نسجت من فضة ضربت وزينت بدنانير معاطله
خيمه مرحنه دن واو برزقار دنغو عن وصفا ايده يعنى اولرزير برحده قار
يغديكه كويا كندويا رسيمدنه نسج وجاى مواقع نقوش وزينتى دنانير ايله تزيين
اولنمشه دونبدى ان قرا ليل كمى النيران ساكنة اوجاد عنث فلى بغشاه
هاطله اكر كيجه زياده صادق اولورسه اول مرتبه فقيز كه اكيجنده اولنلرى
آتش يا قمه دن مستغنى ايلر واكر يغمور زياده ياغرسه اول يغمورلك اندركى
صودكدوكى اندن اولنلره اصابت ايتمز معظم تعظيم اولنمش رجال عظام وامور
عظامه وصفا ولور معنا ابن زايده كرمانك بريدر معمه نيشتانر آتش
دوشدكده حاصل اولان صوتتر ديلور معبد اسخياء عربدن بريدر معدّ

شدّ دال وفتح عين ايله رسول اكرم صلى الله عليه وسلمك جد اكبريدر مغفر
الاصداغ يعنى زلفى ذنب عقرب كبى قيوريلمش كالبدر تم مقتر ببرج العقرب
يعنى چهره سى زلف معقربى ارا سنده عند المشاهدة كويا ماهتاب چارده شبه
برج عقربده در معافى خلق كندودن وكندو خلقدن ايمن اولان كمسنه يه ديلور
معتو شيخ كبير من عتا الشيخ اى كبر ن ع حرفنده ذكرى واردر ومعتو عليه
معنا سنه من عتا عتيا وعتوا اى استكبر وتجاوز الحد پس معنى متجاوز عليه
ديمك اولور معتوه بيرلكدن عقلنه خلل كلن كمسنه معاد كوره زمين مراد آفتابدر
معنعن اخبارده فلان عن فلان عن فلان ديو روايت اولنان خبره وصف
اولور عرف عامده وصف مذكور تاكيد صحت اخبارده استعمال اولنور لكن اصطلاح
محدثين ده طرق اسنادك طريق ارزلنه ديلور ع ن حرفنده عنعنه ماده سنده
تفصيلى واردر معتب عتاب ايديجى هات التى فيها لذى معتب وما ثم
ومنافع للناس مأثم ومنافع لديّ اوزرينه معطوفدر معنى جهتندن معتب اوزرينه
عطف اولنمغه جوازى يوقدر آيت كريمه دن اقتباس اولنمشدر ومعتاب
تجريد ندركه كندو نفسندن كندويه كلام وعتاب ايديجى تجريدا ايتمشدر يعنى
اول خمرى كتور بونى ايديم كه انى نوش ايتمه كندو نفسمدن زاجرم ولايم واردر
ودخى اندن نجه مأثم ومنافع واردر

فصل م غ

مغرفهر جحيد
مغتال اليجى معنا سنه الفى يا مكسوره دن مقلوبدر مغتال الدانمش
الفى يا مفتوحه دن مقلوبدر اسم فاعل واسم مفعولى هيئت واحده ده اولان اسماء
صفا تدندر مغرفت التونر ياتمش وبويتمش م مغل ماوراء النهر تتارى وكرجستانه
كفا دى مغافصت مفاجاة معنا سنه غفلة اخذ ايتمكه ديلور قالت الحكماء
رأس العقل مغافصة الفرصة عند امكانها والانفصال عما لا سبيل اليه يعنى كمال
عقل اولدر كه عند الامكان فرصته اينهاز ايدوب على الفور اخذ ايده سن واول
نسنه كه طريقى بولميه سن اندن منصرفا اولوب ترك ايده سن ف مغالك جنود

مغمور کشت صو یر باتدی دیمکدر یقال غمره الماء یعنی صو باشندن اشدی نعمت
وعطاده وَاحیانا کنا هذه دخی استعمال اولنور مغافر ذلت بو بر یله غفر لخوانلت
ایتمك مغفر یعنی باشه کیجك زرخ وهو زرد من الدرع یلبس تحت القلنسوة ترکیده
ایشق دیرلر مغافر جمیعدر ❊ مغافرهم تیجانهم وحیاتهم • حمایلهم والقرع یمنی
الی الجذم • طایفه مغل وصفنده در قرع کیجالك وجذم جذام مرضی در یعنی بر قوم
که مغفرلری بورکلری دروا اسفار ده چادرلری حمایل سیفلریدر و کیجالك جذام
مرضنه دلالتا اینه بوراده بر عسکرك که صفتی بو اولدر اندن استدلال ایله کرم تیه
قوی البنیه شدید القوا لایکل ولا یعجز بر مکروه طایفه در دیمعناسنه تمثیلدر
ارسال المثل بابندندر مغبوط محسود مغنا اول موضعدر که اهلی ابجنده او لمش
اولر مسکن معناسنه ع ❊ ه ❊ حرفنده ذکری واردر مغانی جمیعدر ❊ مغانی
الشعب طیبا فی المغانی • بمنزلة الربیع فی الزمان • وافر بحرندندر یعنی شعب
بوانك فصول اربعه ده مساکن ونزهتکاهلری اعتدال اهویه وحسن منظر
جهتندن سایر بلاد ومساکن بیننده فصل بهار مثابه سنده در اشجار بهار
اجناس طیور مختلف بر انواع اشجار با صناف اصوات مؤتلف اغانی ایرمعانی
ترجمه سیکنند • یعنی فصول ربیعده اشجارنده اجناس طیور مختلفه الفصول
انواع اشجار متفقة الحقایق اوزره صنوف واقسام اصوات ایله برده واحده
بوذکر اولنان بیتك معناسی لسان منطق الطیر ترجمه ونظم ایدوب ترنم ایدرلر
اسحار واشجار بیننده جناس خطی واردر ومختلف ومؤتلف بیننده طباق
واجناس وانواع واصناف بیننده مراعات نظیر واردر مغامرت وسعت خلق
وسخاوت مغیض الجمع چقور یرلر ❊ ف ❊ مغان کیشیش ف مغ ترسا ف مغبچه
پسر ترسا ف مغز بیت وایج ❊ هر چیز آن جز اوست بکسر مغز و پوست • اوست
یا هم دوست یا هم اوست اوست • ما حصله ما قال ابو طالب المکی رحمه الله ما
الانسان الا قوالب واجساد واشباح یجری فیها مقادیر الاحکام مغفل
کمعظم احمق مغرد تغرید ایدن در هو من رفع صوته بالطرب یعنی طرب ایله
رفع صوت ایلین کمسنه مغوار کسر ایله زیاده یا صبحی وهجوم ایدیجی کثیر الاغاره
معناسنه مغاویر جمیعدر ❊ ض ❊ ر ❊ حرفنده ذکری واردر وقلد السیف المغوار
یعنی اعدایی نهب وغارت ایدیجی قلیجی قوشندی مغاص بطن یرن ❊ م ❊ ج ❊ حرفنده
ذکری واردر مغاصه مثله مغاصات جمیعدر بطق برلر معناسنه مغتبق
فتح موحده ایله احتشام وقتده ایجیلن شراب مغیره بن شعبه دهاة صحابه دندر

فصل ف

مفاخم معظم کمسنه لر مغلق اقلوقدن مفجع معناسنه
حکیم مغلق ای حاذق مفجب مغلوك فلك زده مدبرا ولان کمسنه مفهوم
اصطلاح اصولده اکا دیرلر که منطوق ایله مسکوتده بر حکم ثابت اولنه کذا اول حکم
منطوق له ثابت ولان حکمك مخالفی اوله • مثالی امر الله تعالی بالصلوة الخمس بو
منطوقدن بعینه مسکوت اولان نهاك النهی عن ترکها حکمی ثابت اولور مفعم سیل
مفعم یعنی کثیر الماء مفوف کمعظم یقال برد مفوف یعنی ایجنه بیاض خطوطلی برد
مفضی افضادن دونیجی ومؤدی معناسنه مفضی بتطویل خواهد بود یعنی تطویل
کلامه مؤدی اولور مفجوع فوت اولوب اوزرینه حزن اولنمش کمسنه بوندن مفجوع
علیه معناسنه حذف وایصال بابندندر مفجوع خبر موت یا خود بر مصیبت ایله
حزین اولمش واجاع اولنمش کمسنه اصلده فجع انسانك قیتنده بر شئ عزیز وکریم
اولوب انك فقدی ایله ایجاع واحزان اولنمق دینلور مفقود ضایع مفاوضت
بر بریله برابرلك ایدوب سوز سویلمك ومنه شرکة المفاوضة ومصاحبت کلام ومشاوره
معناسنه مفاضه درع واسع ❊ مناجد لنا سوی کل مفاضة • یعنی واسع زرخ
کیمش مقاتل وبطلدر کانه غدیرا فاض منه علی الجسم • حلقات زرخ زیاده آبدار
اولدیغی وصفنده یعنی اول زرخلرك هر بری کویا بر غدیردر یعنی بر کولدر که
لا بسنك بدنی اوزرینه طاشوب قاپلمشدر دراثنای مفاوضات شکر ریز بنات
که بار شیرین سمع فرهاد وقت اوسزد • یعنی شکر ریز اولان محبوبلر ایله مصاحبت

کلام اثنا سنده اما بو بیله مصاحبت کر شیرین استماع اولان یار یعنی شیرین
خسرو وادل وقتل فرهادی اولمغه ذکر یعنی شیرین معشوق اول حسن کلام
شیرین مذاقه فرهاد عاشق اولمغه لاجرم مفزع جای فراغ مفزع بالعین المهملة
جای پناه آوردن خایف برای استغاثه وجای اغاثه کردن مفاصات مهمله ایله
خلاص ورها بولمق وایکی شیئک ما بینی فصل ایتمک نسخهٔ مفاصات
یعنی خلاص وفیصل کاغذی اکثر حساب کوروب خط خلاص وقطع حساب ده
استعمال اولنور مفاوصه مهمله ایله تباین وآیریلوب بعید اولمق محمّص زمین دن
قیل قویروغی توه دوتوب یاندوغی مقداری یره دینلور وقیل قویروق توه سی
معناسنه مفاحص جمیعیدر محمّص کمال یعنی کمال توه سی مراد بر کمال دیکدر
مفرق باش دیرسی مفصل اعضادن ایکی کموکک بربرینه ملتقاسی وپیوند وموصول
اولدوغی محلدر مفاصل جمیعیدر ؎ کانه لسحت من فضة ضربت ؞ وزینت
بدنانیه مفاصله ؞ خیمه واوزرینه قادیغدوغی وصنفنده دن جایزکه
مفاصلدن مراد قطع خیمه نک جای ملتقاسی اوله که دیکیش یرلرینه وجایز
که نسخه معاطله اوله ومعاطل عورتدن جای مواقع حلی یره دینلور مراد مواقع
زینت خیمه اوله وبو نسخه التزام ما لم یلزم طریقیله بیت آخرده هاطله قافیه سنه
مطابقدر ؎ ان قرکیل کفی النیران ساکنه ؞ او جاد غیث فلن یغشاه هاطله ؞
دبو ایکی بیت ؞ م ؞ ع ؞ حرفنده معاطل ماده سنده ذکر وشرح اولنمشدر مفطور
اصل فطرت وجبلتده اولان شیٔ مفطور همت یعنی صاحب همت فطری وجبلی
نه عارضی واکتسابی مفلوج الی وایغی دوتمز کمسنه مفتاح کلید معروفدر
مفاتح جمیعیدر مفتح مثله مفاتح جمیعیدر مفعول ما لم یسم فاعله بناء مجهول
اوزرینه اولان فعلک مرفوعنه دینلور ضرب زید کبی هر یکی دابراهی مجهول
چون مفعول ما لم یسم فاعله بعلت کشته مضمر که مظهر کشته بود دروان
شدند ؞ نفره قواعد نحو اوزرینه مبنیدر یعنی طایفهٔ معتادی جفا نتایدی

قلرا ایلین دوریتون نفرا ودنرا رسال اولنان سر عسکرلرک مقدما ظاهر
اولان عدد وتک علت اضماری ایچون مفعول ما لم یسم فاعله کبی یعنی بو فعلک
فی فاعلی بلنمامقلا وبنده هر بری بر مجهول طریقیله عسکر ایله اوزرلرینه دوانه
اولدیلر مفسّر بر شیٔ بیان وکشف ایدیجی ؎ در نغمه ها مفسّر سر آست نوع طیر ؞
یعنی انواع طیورک اغصان اشجارده عشاق واهل اشواقک قلوبنده اولان متون اسرار
قصهٔ عشق وشوقی لغات نغمات متنوعه ایله شرح وبیان ایدیجیدرلر ودر بوی
خلد اوی صد قست داغها ؞ ودخی کونا کون اوراد وانهار ایله مشحون ومزین
اولان جبال رواح جنتدن باخبر یدن ذوی عدل وثقه درلر بر کمسنه اسرار
قلوب عشاقه مطلع اولمق وحسن وبهجت بهشت بر بیدندن خبر صحیح الموا سترا
طیور اغانی وجبال عوالیدن خبر السون وعند جهینة الخبر الیقین مفلج
الاسنان اوک دیشلری ویا نلرنده اولان رباعیات دیشلری سیرک اولان
کمسنه بر وصفدر مفوقة متتابعة ومتوالیة من رمینا السهم فوقا ای
رشقا یعنی متتابعة متوالیة ؞ ف ؞ و ؞ حرفنده ذکری واردر واول اوقه
دینلور که کریشی قیرلسی اوله ای مکسورة موضع الوتر من السهم من فقت السهم
اذا کسرت فوقه ای موضع الوتر منه فوق بابنده مذکوردر

فصل م ق

مقل حدقه چشم مقل جمیعیدر مقل ابو جهل قانیوزی وبیل بیراغی وصمغ
مقفرات اوتلقدن خالی واوت بتورمیون نسیلر مقطع سره جای ولادت
مولود ؞ ا ؞ س ؞ حرفنده ذکری واردر مقالید مفاتیح مقلاد مفردیدر کلید
معناسنه مقالد مثله مقلد مفردیدر مقوذات یعنی یلرک یولایی وبولاد
باغنه دینلور ؞ م ؞ ه ؞ حرفنده ذکری واردر مقراض معروف التیر ؞ ل ؞ ا ؞ حرفنده
ذکری واردر ؎ مقراض فراخ دوش چندانی ببرید ؞ کین سوزن خرد کام شواند
دوخت ؞ کام کاف فارسی ایله در یعنی بوک وواسع واریجی مقراض اول قدر
کسمدی واجمدی که بو اوفق ادملی وخرده یوره شلی یکنه انی دکمکه قدرتی اوله

اتسع الخرق على الخارق ديدوكى مراد مصلحت چاره وتدبيردن چقدوغى حالده
عتنلدر مقرطس اوقى ايله اورلمش نشان اصلده قرطاس اول دريدر كه اوق
نشانلر نصب اولنور بابنده مذكوردر وكاغد پاره لرى معناسنه مقامر قماربازه
مقامرت رهن ايله قمار اوينمق وقمارده مغلوب اولمق من قامرته فقمرته اى غلبته
فيه مغالبه بابنده مقتل جاى قتل وزمان قتل جنكگاه دخى ديلور و
انسانده جان اوى ديدكلرى موضع ومذبح معناسنه مقترحات
مطلوبات يعنى استكلر مقبل صاحب اقبال ضديه مدبردر مقصوص الجناح
قنادى كسلمش معناسنه عاجز ودرمانده لره استعاره اولنور مقصصات
قنادلرى كسلمش قوشلر وايام الهموم مقصصات وايام السرور تطير طيرا
يعنى ايام هموم قنادى كسلمش قوشلر كبى اولدقلرى يرده دوشوب قالورلر
فاما ايام سرور تيز پرواز قوشلر كبى بر يرده اكلنميوب هر ساعت براخر محله
پرواز ايدرلر مقاسات مكابده تعب يعنى جفا چكمك مقدم اصطلاح
منطقده قياسات شرطيه دن جزو اوله ديلور وجزو ثانيسنه تالى ديرلر
نقيض مصالح اولدوغى استثناء اذ عين مقدم منتج مرادات داريدر مصطلح
منطق اوزره مستنبيدر توضيحى بودركه قياس استثنائيده عين مقدمه نك
استثناسى صحيح الانتاجدر مثالى اذا كان هذا انسانا بو مقدمه در فهو حيوان
بو تاليدر لكنه انسان بو عين مقدمه در استثنادر فهو حيوان بو نتيجه در كه
عين تاليدر پس معنى قياس استثنائيده عين مقدمه نك استثناسى صحيح
الانتاج اولدوغى كبى انلك دخى مخالفتنده اولوب نقيض مصالح
خواهشلر در قضيه صحيح الانتاج دوقترلرابدى مقتله قلمدان مقطع اخى
اذ مطلع تا مقطع اولندن اخره دك ديمكدر مقدام كسر ايله دشمنه زياده
اقدام ايدبجى وجنكده ايلرو واريجى منيه مقدام ومنيه قادم اذا اخذ
السيف الصقيلة والقلم لف ونشر مرتبدر يعنى الينه قليجى الذقده

ابطال وشجعانك موتيدر والنه قلمى الذقده طلب معروفه كلنلره مراددر
منيه ومنيه بيننده جناس محرف واردر مقل شد لام ايله مقلى وفقير مقفى
شد لام ايله منتهى واخر اولمش كاد مقيل فتح ايله وقت ظهيره ده كسب راحت
ايچون اويوجق واكلنجك مكان مقيم ضديه مسافر مقعر اسماع قوت سامعه
موضوع اولان تجويفدر مقعر افلاك كرة افلاكك سطح باطنيسنه ديلور مقعر
زمين طبقات ارضك منتهاسى يعنى طبقه ثرى كه طبقه سابعه زميندر
مقرعه بالكسر قمچى وباشه دوكجك آلت وهرقا قمچى آلت كاه اولور كه باشه قاقمجى
كلامه استعاره اولنور مقرع بالفتح محل قرع مقرع ابواب استرفاد طلب
عطا وكرم ابوابنك قاقجق محلى مقادعه مضادبه ومقاتله ومساهمه مقاسمه
مقبض قليج قبضه سى مقابض جمعيدر مقابضها فارسى جمعدر مقت بغض
مقتنيات انسانك زخارف اموالدن وانعامدن نفسى ايچون جمع ايتدوكى
اشيايه ديلور مقنطرات انخفاض تحت الافق دايره افقه موازى اولان
دوايرغير عظامدر مقنطرات انحطاط مثله مقنطرات ارتفاع فوق الافق
دايره افقه موازى اولان دوايرغير عظامدر وبو دوايره دواير مدارات ايله
متقاطعه لردر مقانب جماعت خيل مقنب مفرديدر اصلده اوچيوز آت مقداريه
ديلور وبر تعبيرده كسكين قوتلر المقانب الذئاب الضوارى مقصورة هى امرأة
قاصرة الطرف اى لم تمد عينها الى غير بعلها يعنى كوزى صنيق محبوبه
مقصورات يعنى خانه نشين قاصرات الطرف محبوبات مقناطيس معروف
طاشدركه دمورى برندن جذب ايدر مقناطيس جهل تيغ بلادرا نجود كشيد
جهلى مقناطيسه وبلادى تيغه تشبيه ايتمشدر ومقناطيس ذكر اولندوغى
اوزره بولادى جذب ايتدوكى مناسبتيله تيغ بلادى تخصيص ايتمشدر
يعنى جهل سبوى ايله بلادى اوز نفسنه چكدى مقدم قدوم ايدجك محل قدم
اذا وجدت مقدما يعنى سكا وارجق يير ومنيان بولورسك اكا وار وتوقف

اینه فالجری بالظفر حری زیرا صاحب جرأت وجسور اولان کمسنه مطلوب
ظفر بولمغه اولی واولیدر والهایب خایب وجرأتسز وهیبت چکن کمسنه مطلوبندن
محروم وتهی دست اولور والجاسر للعدو کاسر وجراتلو اموزنده ماضی اولان
کمسنه غالبا دشمنی صیندیرمق عادتدر هایب ایله خایب وجاسر ایله کاسر
بیننده جناس لاحق واردر مقرط قرطه دن دز قولغنه صرغه کیدرلمش کمسنه
کوش جان را ببین سخن ازاده طبع حکما متقدم مقرط یعنی تاکه جان قولاغنی
حکماء متقدمینک نتیجه طبعلرندن اولان اشبو جواهر کلمات ایله کوشواره لنده
لا ملک الا بالرجال ولا رجال الا بالمال ولا مال الا بالعمارة ولا عمارة الا بالرعیة
ولا رعیة الا بالعدل والسیاسة پس نتایج النتایجی لا ملک الا بالعدل والسیاسة
اولور الناس بالاحسان ولا احسان بالسلطان والسلطان بالزمان والزمان بالامکان
بالامکان علی قدر المکان یعنی جمعیت وکثرت ناس وایتلاف وتوابع ولواحق اولمز
الا احسان ایله احسان اولمز الا پادشاه ایله وپادشاه اولمز الا مساعدهٔ وقت ایله
ومساعدهٔ وقت اولمز الا امکان ایله یعنی قدرت وقوت ایله وامکان یعنی قوت
وقدرت اولمز الا قدر مکان ایله یعنی مقدار مساحت ملک ایله پس نتیجة
النتایجی الناس علی قدر المکان اولور یعنی جمعیت وکثرت ناس وایتلاف وتوابع
ولواحق اولمز الا مقدار وسعت ملک ایله اولور ودخی تمامت احکام جهانگیری
وجهانداری ومصالح بطالت کدازی وحق کذاری دیرین کلمات مندرجست
یعنی بالجمله شروط واحکام جهانگیرلک وجهانداری واغراض نظام سلطنت
وسعت ملک ومملکته موافق ومطابق ودفع بطالت وتقریر حق ایلین امور
بو ذکر اولنان کلماته مندرجدر پس بو ایکی قیاس منطقیدن حاصل اولان
لا ملک الا بالرجال ولا ناس الا بالملک قضیه‌لریدر که فی بادی النظر دور
صورتنده کورینور لکن بونده دور لازم کلمز زیرا ناسدن مراد غیر رجالدر
بالجمله عدل وسیاست اوزرینه متوقفدرلر زیرا مقدمات اخیره مقدمات

اولما اوزره رد اولنور هکذا وقدر المکان یعنی قدر الملک علی قدر الرجال
وقدر الرجال علی قدر المال وقدر المال علی قدر العمارة وقدر العمارة علی قدر
الرعیة وقدر الرعیة علی قدر العدل والسیاسة پس نتیجة النتایجی الناس علی قدر
العدل والسیاسة اولور والله سبحانه اعلم مقنعه عورتلر باشنه صاردقلری
اورطه دیرلر کو مقنعه عورتک مترجله ومدبره وصاحبهٔ رأی اولدوغندن
کنایه‌در زیرا مقنعه متعارف دوکز ونیم درلر پنج کز اولنجه حد مقانع نسادن
چقوب دستار رجاله قریبا اولور یعنی ناقصة العقل حدندن چقوب کامل
العقل سمتنه داخل اولور مقطرات الربا یعنی بو یله زمین که دیرلری یغمورلمش
واوت بتمش جودت امطاره اشارتدر وبرلره مدخنده در مقتر بخیل وفقیر
مقنع کمعظم باشنده طاولغه اولان کمسنه‌یه وصفدر وبر اوقدر توایله اوتمش کمسنه
مقادیر اکتساب مقرنس بنیانده اصلنده بنادن طشره چقمش شرفه‌لره دینلور
مثلا منارده اولان شرفه کبی مقبوض عروضده اول جزوده که ایکنجی حرف
ساکنی حذف اولنه مثلا مفاعیلن دن یانک حذفی کبی انده مفاعلن قالور
وبو عمله قبض وبیتیه وجزوه مقبوض دینلور مقلقل متحرک ومضطرب
ویرینده اویمش یعنی قلوب مقلقله یعنی مضطرب وجایکاهندن اویمش قلوب
مراد قلبه عمقیده جهتندن یا خوفدن عارض اولان اضطراب وحرکتدر مقدمه
غریبه اول مقدمه‌در که قیاسده نه بالفعل ونه بالقوه ذکر اولنمامش اوله مثالی
ا مساوی ب و ب مساوی ج پس نتیجه ا مساوی ج اما بو نتیجه اقتضاء ذات مقدمات
مذکوره‌دن لازم کلمز بلکه بر مقدمهٔ اجنبیه واسطه‌سی ایله صحیح اولور وهی ان
مساوی المساوی لشیء مساو لذلک الشیء پس اشبو مقدمه‌یه مقدمهٔ غریبه دینلور
مقابله اصطلاح منجمینده کوکب سیاره‌نک بری آخره مقابل اولمق وضعنه
دینلور مثلا زحل م درجه ودقیقه‌ده حمل برجنده اولدوغی تقدیرجه مشتری
درجه ودقیقه‌ده میزان برجنده اوله

فصل م ك

مکاوحت

واو ایله قتال ومقاتله ومجاهره ایله مشاتمه وخصومت ایتمك معناسنه مكافات
تحریر المملوك یدًا فی الحال ورقبةً فی المآل سید عبد مملوکنی منجمًا اقچه یر كسمكله
اندن فی الحال رفع ید تصرف واداء مشروطدن صكره رفع رقیت ایتمكه
دینلور مكاتب فتح تاء فوقیه ایله عبد مذكوره مكاتب كسرایله سید مذكوره
مكلس كلس نوره طاشنه دینلور یعنی نوره ایله صوانمش مكوكب كسر كاف ثانی ایله
خالق كواكب جل جلاله .. فاذا نظرت الی الكواكب نظرةً .. فعلی الكواكب للمكوكب
شاهد .. مراد اثر مؤثرا اوزرینه دلیل وشاهددر دیمكدر یعنی خالق الجود كواكب
اوزرینه كندو نفسندن شاهد واردر مكفوف ممنوع مكاییل كیله لر مكیال
مفردیدر مكیلات اولجات ظرفلرا ولجك معناسنه مكیلات بیعی كیل ایله مشروع
اولان حبوبات مقوله سیدر كیلی دیو نسبت اولنور ف مكسل امرد كسنه واوزنه
دیمكدر مصدری كسستق درمكوت بشدید كسر واو ایله لیلی ونهاری بر بیرینه متعاقب
ایدیجی مكانت دنعجر وبایر درجه مكانت باشد یعنی نزبایر ونز درجه ده
اولور مكحول اثمد تقسیرده بریده وكوزی سورملو كمسنه یر وسیاه كوزه وصف
اولور مكامن كیزلو یرلر وپوصیلو مكمن مفردیدر مكادحت دال ایله بربرینه
كملك ایتمك وبربرینك چهره سن طرملق مكادم افعال كرم مكرمت مفردیدر
یعنی كرم مكلل بالجواهر یعنی جواهر ایله مزین اولمش مكلل باشنه تاج كیدرلمش
اكلیل تاج معناسنه بابنده مذكوردر مكرع جای خوردن آب بدهن مكنت
قوت وقدرت مكیدت كید ومكر وحیله مكسنكش افركمك ایچون كسق كسنی
دیدكلری اسم صوتدر اسم فاعلدر مكنسنه كسر ایله سپركه مكالحت مباشرت
وعصا ایله اورشمق وبربرنده كلام سوی رد ایتمك مكابدت رنج وسختی
كشیدن مكفتات مجموعات معناسنه اوانی مكفتات یعنی البویت
یاكومسندن یا غیریدن بربر انختا باولنوب جمع اولنمش قاب بچق مكظوم
اچقی یوتدرلمش بتر المكظومی یعنی اچقی یوتدرلمش كمسنه نك حزنی

وحالكبی مكنوف احاطه اولنمش مكتوف اللری اكسه سنه باغلو مكاشرت
بربرینه عداوت ایله دیش صیرتمق معادات معناسنه مكاسفت ایكی كمسنه
بربرینه من حیث الصداقة یا من حیث العداوة دروننده اولان صداقت
یا عداوتی اظهار ایتمك غالبا اظهار عداوت ومشاتمه ده استعمال
اولنور وارباب معنی قتنده هی رفع حجاب حضور القلب فی مشاهدة اسرار
الغیب مكاكل مشحون وپر مكافات فعلنه كوره مقابلنده جزاویرمك
والمكافات فی الطبیعة واجبة یعنی انسان بربرینه خیردن یاشردن مجازات
ایتمك اقتضای طبیعیدر مراد ضرورت طبیعتدندر دیمكدر یعنی طبیعت
انسانیه اذا خلیت ونفسها بالضروره مكافات ومجازاته مائل اید مكفی
مفوض فصل م ل ملك ما الكا ولد غلب شحم لبس ملك
الذی یموت بملك .. انما الملك ملك من لا یموت .. خاصلی دنیا ملكی ملك
دكلدر بلكه عاریتدر زیرا مالكی البته فوت اولسه كرك واول ملك اندن
نزع اولسه كركدر وبو قسم ملك صورت عاریتده در لكن اخرت ملكی ملك
حقیقی در زیرا مالك ومملوك ابدی البقادر بر وجهله سلب ونزع قبول
ایلمز وجایزكه من لا یموت دن مراد حق سبحانه وتعالی اوله لكن معنی اولده
ملك آخرت ترغیب واردر ملك الیمین ابتیاع خانداد سلغری یعنی خاندان
سلغرینك مشتر اعبدی ملك پادشاه وآفتاب واسماء حسناده بر اسمدر
ملحمه وقعه عظیمه وقتال معناسنه ملاحم جمعیدر ملحمه كوزبردهلرندن
بر برده در درقماط ملحمه یعنی ابتداء طفولیتده كوزبرده سنك قماطنده
بسلنمش وقماط ابتدا اطفالی صاردقلری خرقه در بابنده مذكوردر ف
مل شراب بشنو حكایتی كه بدان صدق ملحواست .. نزد یك عقل شاهد
كل دوی ومل خواست .. اولكی ملحق الحاق دن كلمه بسیطدر ایكنجی سی مل
وخفتن دن مركبدر ومابین كلمتینده جناس مفروق صنعتی واردر یعنی

بو غریب حکایتی استماع ایله که اکا صدق ملحقدر مذهب عقلده محجوب
کلرو شراب سرخ دو حقده در شاهدندن مراد دواعی عشق و ملدن مراد مجی استغراق
ملحود لحده دن الحد ایتمش یعنی مقبور اولمش ملحد من الحده مثله و مضروب سیف
الله لا بد ملحد یعنی سیف الهینك مضروبی البته مقتول و مقبوردر اولسه کرك
ملت دین و شریعت ملل و نحل یعنی بالجمله اهل ادیان حق و باطل کتابی و غیر کتابی
و قهستانی تالیفاتندن بر مشهور کتابدر که جمله اهل ادیانی و معتقداتلرینی
انده جمع ایتمشدر ملق لسان ایله ظاهرا ایندوکی تودد و محبت یعنی نفاقدن
فریبده و محض سکانکی در ایتجل قاصیخ لیس من اخلاق المؤمن الملق مضغی کرد اسند
و اجنبیلك یعنی مسلمان اولدوغنك محبتینی حاکم محکمه امتحان لبس النفاق
من شیمة المؤمن امضا سیله ممضی ایلدی ملاح محبوبلر ملیح جمعدر ملحه مفردیدر
کوزل و کلام حسن معناسنه هنکام ملح یعنی ظریف و حسین احادیث ایجاد
و ترتیب ایلدوکی وقتده ملاح شد لام ایله کمی خدمتکاری ملاح ضم ایله جمعیدر
ملاحین مثله ملاحان جمع فارسیدر مثله ملواح کسر ایله محل لمعان چیزی
ملواح اسباب مناجح حصول مطالب و حاجات اسبابنك لمعان و ظهوری
ایدجك محلی دیمکدر و اول بیقوشدر که انیکنه ایپ باغلیوب اوچورزلر که انکله
طوغان اولنیه لر حبایل خدعیه ملواح یعنی صید ایچون دوزدیکی ملواح مکر و حیله
طوزاقلری بونده ملواح دن مراد ذکر اولنان بیقوشدر و دخی ارق و اوزون
کمسنه یه و مهزوله عورته دینلور ملهوف محزون و متحسر ملوك ساسانیان و آل
بویه پادشاهلرندن اطلاق اولنور پادشاهان دومه سلاطین دیدکلری کبی و علی
هذا القیاس ملکداری صاحب ملك اولمق یعنی پادشاهلق ملیك و مملوك
پادشاه و بنده ه وان ملیك الخافقین و فعله .. لکالدهر لا عادما فعل الدهر
یعنی مغربین و مشرقین پادشاهی ولان ملك اعظم و ایتدوکی فعل و عمل
دهر و فعل و عمل دهر کبیدر که دلخواه اولوب نه ایسه ایسه عیب اولنمز هرچه

سلطان بر پسندد هنر است ملکه نفس ملکه بر صفتدر که نفس انسانیده
راسخدر توضیحی بو ایله در که نفس ایچون افعالدن بعض افعال سببی ایله بر هیئت
مخصوصه حاصل اولور اول هیئته کیفیت نفسانی دینلور پس اول کیفیت
سریع الزوال ایسه اکا حالت دینلور اما تکرار سببی ایله نفسده مارست
حاصل اول کیفیت مرتسم اولوب عدیم الزوال یا بطیء الزوال اولورسه اکا ملکه
دینلور ملاصقت خانه لرین برینه متصل اولمق جار ملاصق خانه لری متصل قونشو
و اشتباك انساب و انسالده استعمال اولنور ملا بالقصر صحرا دیمکدر
بر شهر در ملاء مهر ایله اعیان و اشراف ملاء اعلی ملائکه مقربین ملمات نوازل
و حوادث و مصایب دهر اعاذنا الله منها و الشامعین و سایر المسلمین ملتقی الجمعین
ایکی عسکر بربر ایله بولشمق و طوقشمق ملوین لیل و نهاردر ملث شد مثلثه ایله دایم
و مقیم ملعل لعل ایله مرصع اولمش معناسنه و دخی لعلکون معناسنه کلور
قرط ملعل یعنی لعل ایله مرصع التون کوپه ملوث بولنمق و چرك ملوث الماء اذا
کدره ملاذ صغنجق محل ملجا معناسنه ملاذ شد لام ایله کیسی که پناه اوداننا
اجاره می کند ملحفه عورتلرك صارندقلری ازاردر ملسنه کمغظه اوکجیر
لسان هیئتنده سیوری و نحیف و مستطیل اولان شیئه دینلور مثلا سوسن
یپراغی کبی و طوبلتا اللسان عورته دینلور دلنبازه دیدکلری کبی سوسن سیمادن
زیر قبه سما ه ملسنة اللسان یملاذ فیها .. تقول الا انشروا بوده و ذده ..
ملسنه دن مراد سوسن یپراغیدر که لسان انسان شکلنده در یعنی شکل لساننده
صاحب لسان اولان سوسن نقره سیما اغزی طوپلسجه ورود اذهاد ایله سکابناد
اولسون دیو بیت مذکوری زبان زد حال ایلدی و خبر تخصیص زیرا سوسن بالجمله
انوار ازهاردن ایلدو اچیلور ملثم محبوبلرك تقبیل ایدجك دهنی ذی ملثم
عاصی یعنی تقبیلی کیمسنه بر میسر اولمز و الکبر عزدهن صاحبی

فصل م

ممنون مقطوع غیر ممنون غیر مقطوع معناسنه و دخی منت اولنمش

معناسنه وغير ممنون بلا منّت دیمکدر ممرّد مطوّل بناء ممرّد بناء مرتفع ممرّغ
چایری چوق روضه مموّه قابلمه اقا ویل مموّه یعنی نفاق آلود ظاهری باطننه
مخالف سوزلر ممنوّع بستلّانع • حرفنده ذکری واردر ما صعت قلیچ یاسوطیله
اورشمق مثلّات اول افلاکدر که سبعهٔ سیاره نك افلاك حاملی نك تخننده در
ومرکزی مرکز عالمدر وحاوی ومحوی واوج وحضیض مستمدّ ناصلده افلاك
مذکوره نك حرکاتیندن هر بری نك سطوحنده حاصل اولان دوایر موهومه
دینلور ممثل حامل آفتاب ذکر اولندی یعنی اوذره فلك حامل تمسّسه که خارج
المرکز ایله بنامنده مشتمل اولان فلکدر مماذق دوستی ومحبتی خالص اینمین
کمسنه • حاصلی منافق دیمکدر ممالك قرنشا یعنی مالکی اتفلیچی حاصلی ممالك کبیر
دیمکدر مملوك بنده ممالیك جمعیدر کوله لر معناسنه ممارست براشده ملازم
اولوب اکا سبق ومهك وادمان معناسنه ممتحن فتح مهمله ایله مختبر معنا کسر مهمله ایله
مختبر معناسنه والحر ممتحن با ولاد الزنا فتح مهمله ایله در یعنی حرّ الاصل اولاد
زنا وبد اصللره مبتلا اولمغندر مراد عادة زمانه بونك اوزره جاریدر دیمکدر
ودنیه حکمة ممقوت مبغوض مخصوص مخصوصدر طلوعی ممارات مجادلة مماطلت
تاخیر وفا و وعد تسویف معناسنه

فصل م ن

منایح عطا منحه مفردیدر منح صیغه فعل اعطی معناسنه • درینك ونکهرانکه
نباسند متابعت • محنت ودرا چو محنت وعذابش عذاب باد • محنت آورا معناسنه
یعنی اکرینك واکر بدهوا اولد کمسنه که سکا متابع وفرمانبر اولمیا انك عطیه سی
محنت وطناوسی یعنی آوفاتك خوشلکی عذابا ولسون محنت ایله محنت
بیننده جناس قلب بعض وعذب ایله عذاب بیننده جناس ناقص واردر
مناوشه جنك وقتال مناسب فتح میم ایله عالی نسب وقرابت معناسنه
تجاوزت القربی المودة بیننا • واصبح ادنی ما بعد المناسب • یعنی
اتحاد ودوستیده علاقهٔ مودّت بینمزده قرابت نسب درجه سنی کچدی بوبله که

قرابات نسبیه بزه نسبت ادناء علاقه قرعتنا ولنودا ولدی منکر وادمنکر معرفه دن
نکره اولاندر اسمه دینلور کقولك جاء بی زید وانت تزید زیدا من الزیود سلطان
بابك کوبالجی منکر وار درمیان لشکر دشمن افتاد • یعنی پادشاه بر نفر کرزدار ایله
علم منکر کبی اعدا بیننه دوشدی • یعنی علم کبی معروف ایکن دشمندن برفرد ایکی
بعینه بلمدی منغص وزنا ومعنی مکدّر معناسنه • بوغازنده لقمه دوکولن
کمسنه دینلور منغص علیش مکدّر عیش منجنیق حصار قلعه ده قلعه یه طاش
اندوقلری آلت معروفه در مناجیق جمعیدر ز دلکش بندن • سرحلهٔ حاصل
جهان جز غم نیست • من دلکش امید ندامت باقیست • یعنی سرتاسر حاصل
دنیا متاع غمدن غیری دکلدر واول غمدن امید ندامت باقیدر • مراد حاصل
اولان عمومدن ماعدا اخرالامر عمر کذشته یه ندامت جهت امیدی دخی باقیدر
دیمکدر مناصل اوق دمرنلری وغرراق حربرلری معناسنه مناضل ضم ومعجمه ایله
مناضل جمعیدر ن ض حرفنده ذکری واردر
قارشو قارشو یراوق اتیجی مناضلت مراماة یعنی بربرینه اوق آتشمق مناظره
بربرینه باقشمق وبرمسئله ده اظهار حق ایچون دلایل نظریه وبراهین عقلیه ایله
مباحثه ایدوب صوابا امر ظاهر اولنجه یه دك هر کس علی حسب ما عنده
سوق دلیل ایتمك لعمر الله الخاطرة بعد المناظرة اجتناب یادعاء بلفظ الخبردر
معنی اول نظردن بعبر معناسنه ومعنی ثانی نظردن فکر وتامل معناسنه
یعنی برخصوصده مناظره اولنوب صواب امر ظاهر ومنقح واتفاق مناظرین
واجماع جمهور واقع اولدقدنصکره تکیدنه حدوث ایلین مخالفتی یعنی مخالفت
صاحبنی حق سبحانه وتعالی رحمتندن دور ایتسدر ایلسون معناسنه
منیب معصیتنه نادم اولوب طاعة الله رجوع ایدیجی واینمش کمسنه نیز وصف
اولور عادت سلامته واظهر دهرهم • ندم المنیب وتوبة المستنصح • ندم
بحر کاملدندر
المنیب وتوبة المستنصح ظرفیت اوزره منصوبدر اولکی حذف مضاف
واحدا ایله وایکنجی حذف مضافین ایله وهو غیر عزیز ای مدة ندم المنیب
ومدة بقاء توبة المستنصح یعنی ماد امکه منیب ایندوکی معصیته نادم اولور

ونوبه نصوح صاحبنك توبه سی باقیدر سلامتی دایم اوله ودهر کندو بر مسا
آیلیه بر نعیا ایتده بو قسم فقراته مساوات دینلور منفسح واسع وکشاده
منحسر منکشف منجمد طوکمش منکوب مدبر ونکبت زده ویره دوشمش مطروحه
دخی صفت اولور منفتل کلدوکی یره کیرو دونمک منوط متعلق من اطغاه
السعد الاتفاقی ارداه البخت الاستحقاقی یعنی اتی که بلا استحقاق سعد
اتفاقی معهود باغی ایلدی آخر الامر دخی اصل مستحق اولدوغی بخت ذلیل
وحقیر ایلدی سعد اتفاقی عوامک کور دولت دیدوکیدر بابنده مذکوردر
مناسک تعبدات حج منجد معین مناجد جمعیدر مناجد بمعنی منجد
منزحف یره سورنجی منقل کسر ایله قزنمق ایچون اتش قودقلری ظرفدر
منجوق عمود خیمه نک باشنه وسنجق ومناره دیرسنه وضع ایلدکلری یاقردن
طوپه منطوق عبارت منابت اوت بتجک یرلر منکد کمعظم عسیر
وشدید قلنمش من قولهم نکد عیشه اذا اشتد وعسر منیه مراد یعنی
خواهش مناضم ایله جمعیدر مناکسر ایله مکة مکرمه ده محل معروفدر که
حجاج مزدلفه دن رحلت ایدوب انده نزول ایلرلر موافق حجک بریدر منهاج
طریقت واسلوب وفقه شافعیه ده بر کتابک اسمیدر منکوفات
ابن نولی ابن جنکزخانه قاآن اولو پادشاه معناسنه بابنده مذکوردر
منصوبه آلات عدد وجنک دوزمک وطوزاق معناسنه وشطرنج اویوننک
ابتدا چقیشنده بنجه دکلو انواع ترتیب آلات واردر هر برینه منصوبه
دینلور مناقشت حسابده استقصا وتدقیق ونقیره وارنجه حساب
ایدوب مسامحه ایتمامکه دینلور مباحثه ومجادله ده مبالغه ایتمکده
استعمال اولنور مناجزه مقاتله منکبا ومنز وناحیه کل شی ای طرفه
زرع حرفنده ذکری واردر مناکب جمعیدر ودخی قوشک قنادینک
ایکی طرفنده قوادم بلکلرندن ما عدا اوچ بلکلریکه اکا مناکب دینلور

دبوندن

دبوندن صکره اولان بلکلره خوافی دینلور بابنده مذکوردر منقار قوشک
بورنی منقاد مطیع منقصه عیب مناقص جمعیدر مناحس جمع منحسه در
نحس معناسنه واوقات نحسه دخی دینلور منبر معروفدر منبر هفت پایه
مراد افلاک سبعه در مناقب مفاخر وافتخار ایدیجک اوصافدر دینلور
منکسف بال خاطری دوتق منصه عروسلر ایچون تخت کبی قوریلن فراشه
دینلور منش طبع وکوکل خوشلغی وکبر وآدنوه همت واولولق مناص جای
خلاص وملجأ مناطحه باش باشه طوقشمق واوردشمق مناغات بر بریله غزل
اوقشمق وفرحجشی کلام ایله تکلم ایتمک مناظر بنجرلر منظره مفردیدر
وکوزلک دیدکلری شیشه درکه بیر کرانکله باقرلر مناجح حصول مافی وروانی
مطالب منجح محل حصول مطالب مندل عود اغجی عطر هندلی مراد عود اغجیدر
منیه بفتح الاول وشد الیا موت منیات جمعیدر منون مثله منایا مثله
منایای حمر موت احمر جمعیدر قتل یا شدت ایله اولان اولومه دینلور ترکیده
قزل اولوم دیدکلری کبی ولکن المنون لها عیون تکر لحاظها فی الانتقاد
یعنی موتک کوردکوزلری واردرکه اعلا وتمام العیار اولان کمسنه لری انتخاب
ایدوب المقدم دونردونر نظر ایلر اولمیکه برینه غفلت ایتمش اوله مناوات
معادات مناوی اشکارا عداوت ایلین کمسنه منار علم معناسنه صحرالرده
یول بلمک ایچون بنا ایتدکلری میللره دینلور واذان اوقیجق بنیان
معروفدر مناره مثله مناة بر بت اسمیدر مناور ختن قرینده بر شهردر
منازلت جنک میدانینه ایتمک وکیرمک مناعت قوت معناسنه درکه
کشی کندو نفسندن بالجمله مکروهاتی دفع ایتمکه قوت وقدرتی اوله
وعالی ومحصن قلعه یر ذو مناعت دیو وصف اولور منفت مثله منبع
عالی ومرتفع جبل یا قلعه یا جای پناه منافیات ساحرات معناسنه
منتضی سیف منتضی قیننده چکلمش قلیج یقال نضو السیف ای سله

مناهضت ایکی کسنه بربرنه خصومته برندن قالقمق م منك كسلاغ برشهر
اسمیدر م سفلاذی چرخرجی یعنی طلیعهٔ عسکر منغله مثله منهل مشرب الماء
یعنی جای آب کرفتن از نهر برای خوردن وصو بیز صحرالرده اولان منزل وقم دن
جمع اولمش دیه دکه اوندنده قم صو کبی اقه م منغرضتم مجمه ایله طاس وشراب
قویجق اناء مثمینه بما ویریجی منذ وجتر سعت و بوللق وچند سخن دیکر بیرایه
منذ وجتر للکذب فرایافته یعنی کذب ودروغه سعت طریق وفراخ محل ودستکاه
اولجق برنج مزخرف سوزدخی بولدی ودر مطاوی ان درج کرده وانك مضمونه
ادخال ایلدی منضغط صقلمش منقذ تخلیص ایدیجی مضورابن دلزل بر
مطربك اسمیدر من شدنون ایله کزنکو ومنت ایتمك منضوح اولشدرکه
اندن صو صزه طرف من الدماء منضوح یعنی بر کوزکه قاندن صزنتلی اولمش
یعنی چشمی که از خون مجکد مهوك مقطوع وعروضده اول بیتدرکه ایکی
ثلثی قطع اولنوب بر ثلثی قالمش اوله مثالی رجز فان ما لوا لنا بو بر بیتدر
رجز بحرندندر اصل التی کره مستفعلن در ایکی ثلثی کیدوب بر ثلثی قالمشدر
ایکی کره مستفعل درص ر حرفنده ذکری واردر منضله کمعظمه اوکرتلمش
منقی معناسنه منوی بطانه عبایی منشر منقاد مناسر جمعیدر منشور العراق
بغدادك مجبوب اوغلنلری واخبت منشور العراق لانز یذکر فی نشرا ووشیا
غوانیا یعنی بغدادك درمنشور کبی فلانه ولدانه محبت ودل ویردم زیرا
رایحه وخوشنمازی البسه جهتندن شیرازمحبوبانی خاطره کتوردی نشرا
ووشیا تمیز اولنور وغوانیا مفعولتی اوذرینه منصوبدر لم ووشی نقش
ونزك معناسنه منثره ذره بهاد مراد مور سلیماندر که حضرت سلیمان
وادی النمله وارد قده یا ایها النمل ادخلوا مساکنکم لا یحطمنکم سلیمان
وجنوده وهم لا یشعرون دیو اصحابنی انذار ایلدی مناجی سرداشی منفله
نفلدندر زیاده معناسنه اکثر کرم وعطایا یرا اطلاق اولنور وغنایم معنا

مخر سرسی یعنی بورنك اوجی رحیب صدرو منخرات وصفنده در یعنی
کوکسی کلکش و بورنی واسع یعنی مجرای نفسی بول ورحیب المنخر اولان آت طویل
الجری وکثیر العدو اولور بو ایکی صفت اتلرده قوت ونجابته دلالت ایدر
منشب معتلق یعنی آسیا ایله الشمش مناصبت عداوت وجنکی ایغفال الدرمق
منقشع ذاهب المال سحاب رصیف منقشع یعنی مال یاذ بولود نر بکرر برازاجق
یاغر وعلی الفور کوك یوزندن زایل اولور وذوره طیف مسرع ویتز کیجیجی خیالك
کلسنه مشابهدر که براز اجق کلوب صاحبنی زیارت ایلر وکیدر منمنم دکمه
دکمه منقش منثلم رخنه دار یعنی کدلمش منثال بمعنی منصب نصوب اددو
منثال شد یعنی اردو طرفنه صو کبی اندی منخرم مقطوع منزل باقی دار اخرت
تا ایشان از عقب بمنزل باقی رساند تاکه اتلوی انك عقبنده قتل ایلیه دیمکدر
من عرف صدقه جاز کذبه ومن عرف کذبه لم یجز صدقه یعنی برکیمسه که صدق ایله
معروف ومشتهر اولور انك کذبی دخی صدق یرینه کچر ورایج اولور وبر کمسنه
که کذب ایله معروف ومشهور در انك صدقی دخی کذب عدا ولنوب اینانلمز مثل
سایردندر که یفوتك من الکذاب صدق کثیر مهنیان خبر ویریجیلر مندمل
جبانك صاغلمسی خراجات آن حادثه براهم شفقت مندمل کردانید خراجا
شد ایله جمع خراجدر جبان معناسنه بابنده مذکوردر یعنی اول مصایبك
جبانلرنی شفقت ومعدلت مرهمیله صاغلتدی منهمر اقیجی ودوکیجی صو بیتا
ماء منهمر ای سایل والعرف منهمر یعنی وکرم وعطاسی صو کبی اقروا فیجیدر
منزه مکروهاتدن پاك وبعید دیمکدر منجسم منقطع بمعنی بریده شده منسجم
آب ریخته شده منال دستکاه دست وسلاح آل ایرشه بیلمدی میدانی معنا
قدرتدن کنایه در وزایل ولحوشنی معناسنه منافست بر نفیس شیئه محبت
ورغبت ایتمك از بهر مناقست بر کمال حصانت آن اول قلعه نك کمال مناعت
وحصانتنه رغبت ایتدکلرندن دیمکدر منجعان اوتلق طالبلری النجعت

طلب الكلاء في موضع انتجعته اي طلبته منتجع مفرديدر اهل ابل وغنم وغيرهما

مواشيلرينك اوتلغي محلندن طلب ايليلره دينلور طالب معروف واحسان

معناسنه دخي مجازا استعمال اولنور منتجع فتح جيم ايله المنزل في طلب الكلاء

منزعج منقلع دلهاي لشكريان منزعج يعني طايفه عسكريرنك قلوبي بو امرلك

هولندن يرندن قوپمش واوينمش منقح كمعظم مهذب وپاك منشي كاتب وعطا

بلنلره دينلور

فصل و

موازات برابرلك ومقابله مواخي

يعني طبع موالف ه و ى حرفنده ذكري وارددر مواتاة اتفاق كردن وچين

مواطاة مثله وايشي بجشين تدارك ايتكده برابرلك ايتمك موير جيجوي قريب

برشهردر مؤلفة الالحان مرادي زهره يلدزيدر موسى فاجر مومسة فاجرة

موساة جميده وموش فجوره دينلور بابنده مذكوردر موكب عسكر اصلده

برمقداردوه واتلره بنوب زينت ايچون الاي كوسترمكه دينلور موقف

عجزسكون جيم ايله مقام عجز مواشي فتوت وصغر كبيلركه عرب اكا مال ديرلر نظم

حال مواشي ناشي كردد ما نافيه دريعني حال مواشي لاشي اولدي يعني برلشيا

حال اولديلر ف موي توي موج درياطا لغرسي موسوم علامتلنمش مولده

قواي انسانيدن مخدومات ثلثه نك بريدركه اول قوت قوت غذادن جزو

بعد الهضم التام قطع وفصال ايدركه اول جزو اول نوعدن برشخصه مبدا اولو

موايل جمع مايله ف مورقر نجه م مول جاوه هند جزيره لرندن برجزيره در

م موجلكا محبت وتذكره مولي كسر وشد لام ايله بريني ولي عهد يا والي

ولايت ايدبجي ودخي اكسه ويروب كيدبجي كيمسنه موتنفات اين احوال يعني

بو احوالك مبادي واوايلنده ف موليان يغما جيلر مواليان دوست وتابعين

مواليان مغل در موالات حنيفي بصدق اعتقاد قدم كذاردند وجاي كه لشكر

موليان بلاد الف الحمليه يعني سلطان محمود غازان شرف اسلام ايله مشرف

اولدقدن كوره طايفه مغلك دوست وتوابع اولنلري ياخود مغل يغماجيلري

محبت ملت حنيفي يريعني اسلامه صدق اعتقاد ايله قدم باصديلر مراد سلما

پاك اعتقاد اولديلر ديمكدر موافق جنكده صفوف عسكر ايچون ترتيب

اولنان مواضع ومطلق جنك كاه معناسنه وجاي ايستادن براي حساب

ومواقيف حج معروفدر موقف مفرديدر مواجب علايف مواضعر غير نسبله

موافقت ايدوب سكاصوتي حقدن وشرعدن كلوب حيله ايتمك وخراج ايچون

قرار ويريلان ماله دخي مال مواضعه دينلور موالي ثلثه حيوان ونباتات

ومعادن موازرت نصرت ايتمك ومعاونت معناسنه موجز قليل اللفظ

كثير المعنى اولان كلامه دينلور واوصاف بلاغتدندر مواسات برابرلك يعني

برينه اورتقلق ايتمامك مواة فتح ايله اكن اكلمبوب متروك اولان زمينلر موشيه

نقشلنمش موشحه كلمش مولع حريص موضح بياض وظاهر معناسنه مودة ايچ

ودخي جزمه يه دينلور موئل ملجا مواجر واو صرف ايله خايف معناسنه

وجوندنه خوف معناسنه مواجرهم ايله اجرت ايله دوتيلن اجير م ا حرفنده

دخي ذكر اولنبدي مودي آتش با فتحي الموريات قدحا بوكرك آتلر وصفنده در يعني

حين مركضده شدت جريدن طرنقلرندن آتش با فتحي بوكرك آتلر موش كمعظم

علامتلنمش وتزيين اولنمش موالي اعتقا ومحب وناصر مولي مفرديدر ف موش

فاره مصادقت موش باكربه در كليله ودمنه فاره نك كربه ايله صلح ايتدوكنك

كتاب مذكورده حكايتي بويله در كه صحراده برعظيم شجره اولوب اسفلنده دوموي

نامنده بريربوعي كبي بناغي والكا قريب فريعين ايله بنام برفاره دلكي وار ايدي

صيادلر اكثر اصطيادا ايچون اول موضعه تردد ايدلر ايدي كونلردن بركون

صيادك بري اول اراده شبكه سن نصب ايدوب كيدير اتفاقا وقت غروبيده

دوموي بناغندن چقوب ناكاه اول شبكه اوزرينه اوغرويوب حكم قضا وقدر ايله

انده مصيود اولور پس فريعين دلكندن چقوب دوميدن احتراز ايدرك

ويمين ويساري كوزدرك معيشتنه كيدركن كوردكه دومي حباله صياده

دوشوب دبرنجك حالي فالمامش بادي نظرده اندن فاره بر عظيم فرح وسرور
آل ويرر لكن النظرة الاولى حمقاء اكسه سنه التفات ايليوب كوردكه كلر
فاره ديرلك سكردوب كليور وباشني يوقرو قالدروب باقركه بنجره مذكوره
اوزرنده بيقوش هذه نصيبي ديرك اني خطف ايتمكه منتهز اولور بحال الله
جارميخ حيرتده كوروله قالور اكر ايلرو وارديسه روميدن خوف ايدر واكر يمين
يا يساره كيدرسه بيقوشدن امين اولمز واكر كرو رجوع ايدرسه كلوردن
قورقر پس نفسنده قرعه انداز فكر ومشاوره اولوب ديركه كرچه بو متعدد بلالر
احاطه ايلدي لكن لله الحمد عقلم بنمله بيله در وعاقلك بر حال ايله جمعيت
خاطرن دهشت وتفرقه لاحق اولمز ايمدي بو بليات محيطدن مخرج اولدركه
رومي ير قريب واروب انكله مصالحه ايدهيم زيرا اول دخي بنم ديلك بنم كبي بلايه
مبتلا اولوب دردبر چاره جوده اميد ولورکه بر مقدار بو بنم هواسي ايتوب
اكا ملايمت وموافعت خاصل ولسه اولسه اما الدين النصيحة اكر كلامنه
اصغا ايدوب نيت خالص ايله بنمله مهادنت ايدرسه ايكيمز دخي اشبو ورطه‌دن
خالص اولورز پس فاره بو فكري تقديم ايلدكدنصكره روميك قريبنه واروب ديديكه
يا رومي كيف الحال كبي ديديكه انتم الحال والحمد لله على كل حال لكن اي فريدون
حالم اول حالدركه سن همیشه اني بنم ايچون رجا وتمنا ايدردك وقد بلغت الله
لما تمنيت جريدي ديديكه نعم بونلر مقدم حال ديدوكك كبي ايدي لكن بوكون
بلاده سكا شريك يا ولسمه نظر ايله كه كلر اكسه دنه بنم ديو كليور وبيقوش اوستنده
بنم ديو حاضر بنور وخالا بنم وخبر خلاصم سنك خلاصكه منوط در وبو كلام
نفاقدن منزه كلام صدقدر اكر بكا امان مديد وعهد سديد ويررايسك سكا
ياقلشوب بو شبكه بلانك رشته‌لرين قطع ايتمكله هم سن صياد دام اماندن سن
زيرا بوسنك شهرده غايت نافذ ورايج در وهم بن بو كوردكك ظالملردن
امين اولورز زيرا ايكيسي دخي سندن خوف ايدوب بكا يا قلشمزلر ايمدي بو كلام

مصلحت وزجامي بندن قبول ايله وموافقت مصالحه‌ده تاخير ايتمه
زيرا عاقل امر صوابده تاخير ايتمز وبعد اليوم قلبك اوزريمه صاف
اولسون وقلبم اوزريكه خيرخواه اولسون زيرا بو دنيانك كه جاي محنت وبلادر
نر شبكه سي اكسكا ولور وبزكلر وبومي معدوم اولور پس هر بريمز رفيقنك
معاونتيله نجات وخلاص بولمق اميد ورجا اولنورکه هرميسن كبي لجه بحارده
سفينه راكبي ايله ورا كبي سفينه ايله لنكر اندازساحل نجات اولورلر رومي
زهيعندن بو كلام حكمت انجامي استماع ايدكده نظر ايتديكه كلامنده مخايل صدق
ورشد ولوايح كمال النصح وار درجان ودلدن قبول ايدوب اكا امان صادق
وعهود واثق ويروب نكين خاتم دست انجازه والله على ما اقول وكيل نقشني ثبت
ايلدي فاره بعد اخذ الايمان والعهود كيدير يا قلشدقده كلر وبيقوش مايوس
دونوب كتديلر اول دخي قطع حبال حبالهء بر مشغول اولدي فاما مصلحتده
بر مقدار دوعي تاني كوستردي رومي اني كارنده استبطا ايدوب يا فريدون
كوردم كه كارده تاني اوزره سن ظاهرا دشمنلر كتدن امين اولمغله نيتكي تغيير
ايلدك اما كريم اولكمسنه دركه حاجتي روا اولدقدنصكره رفيق وصديقنك
حاجتنده تقصير وتواني ايتميه جريدي ديديكه كلا ولا والله نيتمي تبديل ايتمدم
لكن دوست ايكي قسمدر بري بالطبع صديق طابع ودخي مع العسر صديق اضطراريدر
ايكيسي دخي التماس منافع واحتراز مضادده متشاركدرلر اما صديق طابع لا يزال
بربرلرمرافقت وموافقت واسترسال مواصلت ايلرلر واما صديق مضطر
بربرلركاه مرافقت وكاه بربرندن اتقا ايدرلر وبز ايكيمز قسمدن معدودوز
وصدا قتمز اضطراريدر خالا بن انجاز وعد ايدرم لكن خوف ايدرم كه نرشيدي
فرار ايدوب مصادفتكدن التجا ايتدم اسيه بنه اول ستنه دوچار اولورم ايمدي
بو شبكه‌نك بالجمله رشته‌لرين قطع ايدوب اندن بر رشته ابقودم تا اول
وقته دك كه صياد كلوب كوره وال وقت سن جوفكدن الوب وير سني جانكه

مشغول اولدی اولحینده اول عقده یی دخی قطع ایدوب ومن نجا براسه فقد
ربح هر بیری بر طرفه راحیلوب وعلی هذا موش شبکه نك بالجمله ایپلرین قطع
واندن انجق بر عقده سی قویوب بکرا ولدی پس صیاد علی الصباح عصاسی
اویوزنده وسکینی الینده اوزاقدن کورندکده روميلك کیروسی دوشوب
وعقلی باشندن بچریوب وبدننه رعشه دوشوب ونطقی توتیلوب الاکی یا فرهاد
روحی فداك وقد ذاحمنا الصیاد دیو فریاد ایلدی فرهدون دخی علی سوء ظن من
السنور وعلیه باقی بر عقده یی دخی کسوب کدی اول شجره یه دوشوب فاره
دخی کدینک غایلهسندن امینا وسالما دلکنه فرار ایلدی وصیاد خانه
خراب کلدی کوردیکه حبالری دل عاشق کبی صدپاره اولمش ایچنده بر حاصلی
یوق ان نجامانده واز انجا رانده شبکه پاره لرین الوب یالیتنی سلمت علی راس
المال لالی ولا علی دیرك خانه سنه رجوع ایلدی بعده بر کون فرهدون دلوکندن
چقوب اوزاقدن روميی یی کوردیکه شجره مذکوره نك فضاسنده کزینور دروی
دخی انی کوردوب ندا ایلدیکه ایها الصدیق الناصح ما یمنعك من الدنو منی والله
لاجازیك باحسن الجزاء اقبل الی ولا تخف فان لك عندی الید البیضاء وعلی هذا
کدی ایمان مغلظه ایله عهود ومواثیق ویردیکه فرهدون دوبجوف ابیته
فاره ابنا ممنوب جوابنده دیدیکه رب عداوة طبیعیة ظاهرة بالمحبة وهی اشد
ضررا من العداوة الظاهرة ومن لا یحترز منها هلك نیش عقرب نه از پی کین است
مقتضای طبیعتش این است ایدی سکا اولی اولدرکه صیادك شبکهسندن
بعیدا ولسن وبکا اولی اولدرکه سندن دور واوزاق اولیم سنکله اوزاقدن
مرحبا السلم وبکا ایدجك ایولکی غفلت ایله اولادوغك فاره لره ایله وخالا بکا
لازم اولحق شرکدن امین اولمقدر اول ایولکك سنك اولشوائی روحی بزم فاره لرك
تمثیلندرکه کدی یی طوزاقدن کمی یی کاغذده صوبی برداقدن کوره سن برهن
حال سنکله اجتماع معقوله ومناسب دکلدر ۞ ای برادر فهم معنی ابحر

ان في ذا عبرة للمعتبر

فصل ۞

مهرمه ماه ایلول مهذب باك
وخصال حمیده ایله آراسته ف مهره ضم ایله بوغجق دیرز بولی وکاغذ وکوباسی
صیقل ایدوکلری آلت وبعض مخصوص کوکه دخی دینلور ومهرة البرذون ماخوذ
اذا انفردوا در دست اولان نسخه ده مهرق قاف ایله واقع اولمشدر وله وجه
لکن قافك بدلنه هاء تانیث اولمق احتمالیله بونده دخی تحریر اولندی وهذا
اوجه واصوب ومضرع مهرق ماده سنده شرح اولنمشدر ف مهر کسر ایله محبت
معناسنه ومهره ماه ایلول وآفتاب ف مهر فتح ایله کابین ۞ ومن خطب الحسناء لم
یغلها المهر یعنی کیمکه محبوب عورتی تزوج طلبنده اولورسه کابینك چوقلغنه
نظر ایتمز زیرا حسناء اولان عورتك کابین چوقلغی بها اولمز ۞ عمرو بن ملك که مهر
بریده کشت بتیغ مکن بتیغ مراو را طلاق بتوان داد یعنی عمرو بن ملکی که نکاحی سیف ایله
عقد اولنمشدر انجق اکا طلاق سیف ایله ویرمکه قدرت اولور حاصلی سیف ایله
الناه ملك انجق ینه سیف ایله نزع وسلب اولنمغه محتاجدر والا طریق آسانی ایله
الهکیر مك ممکن دکلدر دیمکدر ف مهر معشوقات جمعه برینه عاشقی وفا دیر
مهره تحریك ایله جمع ماهردر یعنی حذاقت صنعت مهره ضم ایله کنج اوکی آتلر
۞ وزاحمت مهری والمهند فی الوغا فلم یبق الا مفوذا وقرابا حاصلی جنکده
اولمیته امه وقلیجمه بقلت واوکچه ایدر مکه ایکیسی دخی کثرت تکاپو ووفرت
ضرب ایله التمده والمده افنا اولوب قلیجك صانع المده واتمده صول المده
قین وبولارده عنبری بر شی فالمدی یبقی نك فاملی ذاحمت دن اخذ وفهم اولنان
مزاحمه دن مهره مونثیدر ف مهر سکه واعضاده یا قتغلری دوکون ویمغا
کبی بره تصوب نشان ایدرلر ومهر خاتم مهلب مشهور شاعردر مهذار کسر ایله
صابقلق کبی هذیان کو کیمسنه مهندس مقدر مجاری قنوات آب آب انداز دن
معربدر مهندز مثلا وهرهفته مساحت زمین وعلی حسب الطبیعه مرتب
ومقتر طرح بنیان اولان استاده دینلور مهندسان جمیعدر ف مهرجان

شمس راسِ میزانه تحویل ایلدوکی کونه علم دن • بعضیلر انی ابتداء سنه عد ایتمشلردر
نوروزه مقابل کوندر • مهلهل انوا بدن وصاحبدن رفیق اولانه دینلور • ولقب
عدی بن ربیعة الشاعر ف مهربان شفقتلو دوست معرّبی فرا ایدیجک یر ف
مهین کسر ایله مهین بیوك اوغل ف مِهْ کسر میم ایله مثله • ومطلق اولو کمسنه
ف مِهتر مثله • ویقال ایضا بِسِر مِهتر مَهین فتح ایله حقیر و بی اعتبار مُهین
ضم ایله اهانت ایدیجی مهنّد کمعظّم هندی قلیج والمهنّد یقند یعنی کاه اولورکه
سیف قاطع قیتنه قونیلور • هنر درکمسنه لرك اثر والز با حجر اولنلر بز ممتثل
اولنور مَهْ فتح ایله کلمهٔ زجر در مهاجه بر بری اوزرینه هجوم ایتمك مهادنت
مصالحت مُهَل بالضم ایمش باقر یعنی بخاس مذاب مَهَل فتح ایله تانی و تاخیر
مهادات بر بریله هدیه لشمك مهجه قان معناسنه بعضیلر دیدی خاصّة
دم قلبه دینلور • ودوغ معناسنه ع بخوت باحدی مهجتیك قریحة • وحلفت
احدی مهجتیك تسیل ع ایکی مهجه نك بری جان و بری قان معناسنه در یعنی
روح ایله بالطبع نجات بولدك و قانکی سیلان ایدرك برا قوب کیتدك • حاصلی
روح قالبی ترك ایدوب کیتدو کیدن عبارتدر مهجات جمع مهجه در ع کان
جواریا المهجات ماء • ع تعاودها المهند من عطاش ع جنکده دوکیلن دم
وصفنده در یعنی اتنه ؛ دوکیلن قان ساقیلری برصودر که هندی قلیجلر
صوسزلقلرینه اکا ورود و معاودت ایدرلر تاکه اول ساقیلردن حوت
اعدای نوش وعطشلری ساکن اوله ف مهمان ضیف ف مهمانخانه اضیافه
ایچون مفروز اولان خانه مهاد بونده مراد زمین مستویه در و فراش معناسنه
مهد بیشك مهفهفاة انجه بللو محبوبه لر مهفهف مفردیدر مَهْمَه
اسسز و سنکسز بر یر وصحرای دوراه دور مهامه جمیعیدر مهیض مکسود
ومدقوق من هاض العظم یهیضه ای کسره بعد الجبور ع وجابر العظم
الکسیر المهیض ع مکرّرا صنق واوفنمش کوکی جبر ایدوب صاغلدیجی وصد

بیت • یا رازق النعاب فی عشه • ن ع • حرفنده شرح وحکایتی وارد در مهنا
عیش مهنا بی تعب اولان زندکانی مهازلت ملاعبت مهدی هدایت
اولنمش • ونسل طاهر رسول خدا محمد المصطفی دن صلی الله علیه وسلم آخر زمانده کلجك
امام منتظر و موعودك لقبیدر یملأ الارض قسطا وعدلا کما ملئت جورا وظلما
مهزه انجادده ومحبوبلردن انجه بللیدر که هوا اسدکجه یا حرکت ایتدکجه
اوكل محلدن واول عضوندن تمایل ایلیه وقصا النورلرمها وشه حنك ایتمك مهول
مخوف معناسنه مهتبل ملازم امر بن قولهم اهتبل هبلنا ای الزم شانك هبال وحی
دینلور ملازم جایکاه صید اولدوغی ایچون نتد با بنده مذکوردر مهتبل وقت
غنیمت سند یعنی ملازم وقت فرصت قلع وصرع اعدا اولدی مهموم غصه لو
مهمومان جمیعیدر تجلیت مهمومان یعنی غصه لو کمسنه لردن کشف غم والم ایتمك
مهاوی یوکسکدن دوکیلن صوبك ایجاد دوکجك یرلری • ومطلقا الجق یرلر که
آکا یوقریدن اشغه دینلور مهاجرین ابتداء اسلامده فتح مکه یرکلجه قبل
الفتح مکه یی ترك ایدوب مدینه یه سفر ایدن کلان اصحاب کرامدر رضی الله تعالی
عنهم اجمعین مهجن عیب ایدیجی تهجین دنندر مهجن فناء حشر وبالفنا والحشر
اولکی فنا کسر ایله وایکنجیسی فتح ایله در یعنی حشرك یری و یرك فنا عرضی افنا
واضرا ایله عیبدار ایدیجی فنا و فنا بیننده جناس محرف وحشر وایله
حشر بیننده جناس ناقص وارد در مهتوك مکشوف الستر یعنی رسوا شده
مهمل عمل مانده ومتروك المهملة فی قوة الجزئیة اصطلاح منطقییندر توضیحی
بویله در که قضیه یا موجبه یا سالبه در زید کاتب زید لیس بکاتب کبی وهر بری
یا مخصوصه و شخصیه در مثال مذکور کبی ویا کلیه مسوره در کل انسان کاتب
ولا شیء من الانسان بکاتب کبی ویا جزئیه مسوره در بعض الانسان کاتب
وبعض الانسان لیس بکاتب کبی ویاهر بری ذکر اولندوغی وجها اوزره دکلدر
یعنی موضوعی نه مخصوص و مشخصدر و نه کلیه مسوره و نه جزئیه مسوره دن
دن

الانسان كاتب والانسان ليس بكاتب كبي بو قسمه قضيهٔ مهمله دينلور زيرا كميت
افرادي اهمال اولنمشدر ومخصوص ومشخص اولمدوغي خود ظاهردر وبو عمل
اِنتاجده قضيهٔ مهمله قوت جزئيه ده وقضيهٔ مخصوصه يعني متشخصه قوت
كليه ده اعتبار اولنور وهذا شكل اولك قسم ثالثنده كه صحت انتاجي مقدمتين
موجبتين اولوب صغراسي جزئيه اولمق شرطدر ونتيجه سي جزئيه در بو ايكي
قضيه يعني مهمله ومخصوصه معتبردر نحو هذا زيد وزيد انسان نتيجه سي
هذا انسان در وبو شكل وانتاج بعض الجسم مؤلف وكل مؤلف حادث نتيجه سي
بعض الجسم حادث وزانده در فتدبر وازن حتى يتضح لك المدعي بتصور
المهملة في قوة الجزئية الخ بو كلام ذكر اولنان قاعده اوزرينه مبتنيدر لكن مهمل
متروكه وجزئيه شئ جزوي وحقيره ايهام وتوريه ردر زيرا قضيهٔ مذكوره نك
بو مقامده معنئ قريبي اصطلاحيسي در ومعنئ بعيدي لغويسيدر ليس
ترتيب كلام ميزان المهملة في قوة الجزئية تصور وبرهانيله سنهٔ ماضيه ده
تحصيل اولنموب اهمال وترك اولنان خراج قوت جزئيه ده در دربو يعني شئ
جزوي وحقيردر سوداسيله حالا اصا قنوب اداده اهمال وتركي اوزريكره
وبال عظيم اولور نظامنده در مهرق كمكرم صحيفه معربيدر ومهرق النرد
ماء خوذ اذا انفردوا دردست اولان نسخه ده قاف ايله واقع اولمشدر يعني
نرد صحيفه لري البته اليوردر فناكه صحيفه ده نرد بوللري منفرد اولور لسر
وجايز كه نسخه ومهرة النرد اوله هاء تانيث ايله زيرا اذا انفردوا نك ضمير
جمعنه مناسب واقع اولور كلمهٔ فارسيه عربيده استعمال اولنمشدر يعني نرد
بوللري وفناكه منفرد ووحيد بولنور لر البته النور لر تمثيلات بابندندر
وبو قسمه ارسال المثل دينلور مهاة آفتاب وبقر وحشي مها مثله اخ
حرفنده ذكري واردر ف مهاذا وزنكيده بر دموز دركه آتي اكله سودرلر
وسكردرلر

فصل مى

ميمون مبارك ميامين جمعيدر ف
ميغ بولوت ف ميان بيل وهر شيك وسطي ميا فارقين بلد منهو ددر
ميكال دريالره موكل اولان ملك عظيمك اسميدر ف ميكسار شرابايله
باشي خوش اولان كمسنه ف ميزراي معجمايله ضيف ف ميزبان قونقجي اولان
صاحب خانه يه دينلور وديده بان ونكهبانه دينلور ميزبان زمان ازباد
بزاك بيرك ريزد زانك موكب خزان نوا بي ساخت بزان وزان معناسنه درباواو
مقلوبدر وبرك يپراق نعمت وموسيقي ده بر پرده در يعني زمانك قونقجيسي يوزم نكلند
يپراغي دوكيجي باد وزان صداسندن عساكر خزان ايچون مقام نواده برساز دوزدي
كرمسا فربي اكلنيه باخود معني زمانك باد وزانايله يوزم يپراغني دوكوب موكب
خزان ايچون خوان نعمت چكدي ديمكدر ولمين فتح ايله دروغ معناسنه ميناد
شد بايله مايل م فما الرمح ميناد ولا النصر خاذل ع ولا النصل خوان ولا السهم ظالع
يعني نيزه راق مقصودن اخرجانبه ميل ونصرت عملي ترك ونراوق دمرني اصابتدن
خيانت ايليجيدر ونراوق طريقنده اقتسوب تقصير ايليجيدر نيقف ميناد
المسالك يعني مسالك مستقيمه دن ميل ايدوب تايرا ولنلري انك تدابير صايبي
طريق جادهٔ هدايته عالم وحاذق ايلي ميثاق عهد نكث ميثاق نقض عهد
مياقاي كافر نعمت يعني احمقان ناكذارندكان شكر نعمت ولي نعمت
يقال احمق ماي لصاحب حمق في غباوة ميسرة غنا وضد مشكل وطرف يسار
مياس جمعيدر ميلاد طوغرمق اقا الكريم فليلة الميلاد يعني عادة الله بونك
اوزرينه جاريدر كه كريم طوغورن خاتونلر ولود اولمزلر وهذا كما عزيز الوجوددر
وبو كلامك مفهومي ام اللئام كثيرة الميلاد ولهذا لئام چوقدر ميتاس متبختر
يعني يوردكده صالني صالني ميل ايدرك يورين كمسنه دا حرفنده ذكري واردر
مير فتح ايله طعام وزاد ميركسر ايله والي وحاكم ف ميرباب ديوان چاوشي ف
ميراخور معروفدر ميزاب اولق وبونده مراد كعبهٔ معظمه نك التون اولوغيدر كه
ميزاب الرحمه دينلور ميلاب صاج طرامغنك بر نوعي كه بعضيسي بوكرلر وبعضيسي

ارسال ایلرلر ومتمایل القامه معناسنه ه ی حرفنده ذکری وارددر ف میثو کسر ایله
جنت وصحرا ف میناصحرا وبر قوشدر مینا ومه کونلکلر اولان عطا واجرت
سانهنه ومشاهره کبی یللك وآیلق معناسنه میثما قاصداً معناسنه ع یارا کبا
نحو الحجاز میثما تطوی الفلا بنجایب ونیاق یعنی ای نجایب دوه لر وناقه لر ایله
صحاری بی طی ایدرك جانب حجازه مع القصد سایر اولان کمسنه فاذا وصلت
الی المدینة سالما وبلغت منیة غایة العشاق یعنی غایت مراد ومقصده نایل
وواصل اولعقده ان عاینت عیناك طیبة یثرب وبلغتها من بعد طول فراق
مافیلنده اولان بیت مآلنده در ویاخود طیبه یثربدن مراد حجرهٔ شریف
نبوتیه علی ساکنها افضل الصلوة والسلام لکن ان کلمه سی ایراد ایندوکندن
غرض باوجودی کرمقام مقام اذا دراول مقام عالی یه وصول امر عظیم ونعت
جسیم اولوب بو دولته نایل اولمق عزیز اولدیغنه اشارتدر فقل السلام علیك
یاخیر الوری واعز مخلوق علی الخلاق مخفی اولمیه که کتاب وصافده بو وصیته
دایر اولان ابیات ارکان وصیته جامع اولمغله زیرا مکتوبك علی طریق الاجمال
بررکنی بحثت ورکن آخری اعلام خاللهم بناء علی هذا التمهید بو فقیر حقیر
شوق اندازا جرام ایتر تتمیم وصیت ایچون اثنای تسویدا ترده بو بیتی علی ماهو
الواقع کشیده صحیفه املا قلدی ع تشکو الیك حنین بعد فراقه عطفا
الی ذاك العهید ونیاق ف میخ معروفدر ع اکر دهی درم بیم مستحق را خیام
ملك تراهیچو میخ ذر بنیست یعنی اکر بر مستحقه بر درهم صدقه ایدرسن اول
درهم دولت ومملکت خیمه سی اطنابنه آلتوندن ایشلنمش وتد اولور یعنی بر خیمه نك
کدا وتاد اطنابی سیم وزردن اولدر اول خیمه نك مرتبه عالی وپایدار اولمق کرکدر
ف میستان میخانه در ن ی حرفنده ذکری وارددر

باب النون فصل الالف

ناموس صاحب سرك المطلع علی باطن امرك امور خفیه واحکام شرعیه ده صاحب

سر اولا دینلور ومدار عالم اولدر دایر اولان شیده وغیرت معناسنه دخی
استعمال اولنور ناموس اکبر جبریل یعنی صاحب اسرار الهی ورسول وحی اسرار خیر
وامین وحی احکام شریعت ناموس اصغر درهم ودینار زیرا نقدینك اوزرینه مدار
عالم دایر اولدیغیچوندر ف ناف سره ومشك معناسنه وذکری تصدیق ف نافه
مثله ع زبانك زخم کرد آن چشم کودك هی اخول شد انه ناف مادر طفل صغیر
نعره دن سکنمك علتی ایله شاشو اولدوغی مشهود ومجربدر یعنی دلیر پهلوانلرك
اول جنکده اوردقلری نعره زخمندن وهیبتندن جنین انسی قارننده وشره سیندر
سکسنوب شاشو اولدی ناظر معجمه مثنا الرایله یا فتیحی ناصر ضاد معجمه ایله
حسنادر وبریق ناصر مهمله ایله نصرت ایدیجی ناصری بر مخصوص سکه در
کدا الملك الناصره منسوبدر ف نای دوینی بوری ونفیر ف نای مثله ف نای
بوغاز دکلی ف نای کلو مثله ع فروبسته در آن غوغای ترکان زبانك نای
ترکی نای ترکان یعنی اول کادرزار غوغاسنده بوری ونفیر صداسی توکلرك
بوغازلرینی قاپادی ع حریر سرخ بتیر قبها کشاده یعنی اول جنکده قیرمزی جامه لو
بیر افلر اچلدی کشته ومجروحلرك لباس وجامه لری قرمزی قاندن بویندوق
اشارتدر نیستانی باتش در فتاده باب قلبدندر مبالغه افاده ایدر یعنی آتش د
نیستان فتاده معناسنه من باب قوله ع فلما انجری یمن علیها کما طینت بالفدن
السیاعا یعنی کما طینت بالسیاع الفدن معناسنه در ف ناسره کیجه الجه ومتاع
بایر وبیرواج ناص ونص شعر ایله مسکوك درهم ناقه دیشی دوه نازلر شدایدر
دهردن برشدتدر اعاذنا الله منها والسامعین ف ناب صاف وخالص ف
ناب معطر شراب ناب اول دیشلر بینك ایکی یاننده اولان سیوری دیشلر ناب
احد کسکین آزو دیشلری ف ناردان فوامه کلمش آب رمان یعنی انار دیجی
وحبات بحته انار معناسنه ف نادرون موزون الهیه معروف بجهد ناجح
کلب ناج اودیجی کلب ناشط ثور وحشی یخرج من بلد الی بلد وهو اولکوکبه

دینلورکه بر برجدن اخر برجه انتقال ایلویس کواکب سیاره اثر مخصوص وصف
اولور زهره ناسطه ترك بزم عنوف کرد یعنی زهره طوافة الجالس والبروج کیجه
نوبتی اولنان شراب مجلسینی ترك ایلدی جا برکد نسخه ماسطه اولدر یعنی برکجی م ا
حرفنده دخی براد اولندی وهو اوجه وهذا اشبه نایبات مصیبات معناسنه
نایبه مفردیدر ع الیس وکیل المکرمات اناملة . الیس کیل النایبات صوارمه
استفهام تقریریدر یقرر ما بعد لیس وهذا یجاب ببلی یعنی کفی نفس مکرمات
وکیلی دکلمیدر وسیوف قواطعی مصایبی روی زمیندن ازاله ایدیجی دکلیدر
جمله انامل بر نمق اوجلرندر دینلور بونده مجاز مرسل طریقیله مراد کف درنا اصابع
نافق رایج ف نابیندهر اسیدر ف ناستوده خوار وذلیل ف ناکام بیمراد
وناچار معناسنه استعمال اولنور ف ناوذان اولوق ناصور جراحت
عتیق ناقور صور اسرافیل ف نازبوی فسلکن ف نابدید بلوریز وبولنمز وکورنمز
ف نابینا اعمی ف ناجود بمعنی ساغر نافوره مشربه ف نااستوار خاین ف
نابی کوز عزف نازین تر وعزین ف ناخدا مهتر ملاحان یعنی ملاحلر باشی وبیوك
کمیلرك سرکاری وکتخداسی معناسنه وملاکنه دخی اطلاق اولنور نواخذ جمیدر
نادی مجلس ع انما الدنیا ابا دلف . بین نادیه ومحتضره . فاذا ولی ابا دلف .
ولت الدنیا علی اثره . بین نادیه ومحتضره ابا دلفدن بدل اشتمالدر وابا دلف
نصب ایله علم کنیه در یعنی مجموعی صورت علمده در اعرابی تقدیریدر تبت یدا
ابو لهب قراءتی کبی ویاخود ان اباها واباها بابندندر وابا دلف
کرمانك بریدر یعنی دنیا ومکارم دنیا ابا دلفك مجلس ومحضرنده در وقتا
ابا دلف دنیادن رحلت ایلیه دنیا ومکارمی دخی عقبنجه رحلت ایدروزایل
اولور ناعی موت خبرینی ویریجی ع ومن یسئل الرکبان فی کل منزل . فلا بد ان
یلقی بشیرا وناعیا . یعنی کیمکه هر منزلده مرور ایلین قوافله ماورادکم
دیو قوم وافرها واصدقا واهل بلدا حوالندن سؤال ایلر البته انلردن

کیمینك ولادتندن تبشیر ایدیجی وکیمینك موت وفقرندن خبر ویریجی بولور زیرا
احوال دنیا بو ایکیدن خالی اولمز نای صیغه فعل ایله بعد معناسنه نای مصدر
بعد معناسنه ع وان حلفت لا ینقض النای عهدها . فلیس لمخضوب البنان
یمین . یعنی نسا وصفنده در اصل جواب شرط محذوفدر ای فلا تصدقها فلیس جمله
مقامنه اقامت اولنمشدر وهو من اقامة العلة مقام معلولها لدلالتها علیه یعنی اکر
سکا محبوب یمین ایدرسه که بعد زمان یا بعد مکان عهود مواصلتنی نقض ایتمز
اکا اینانمه که الی حنالولرك یعنی نسا طایفه سنك یمین وعهدی یوقدر بلکه عهده
خلاف ایتمك شانلرندندر نای اسم فاعل صیغه سیله بعید معناسنه لدانی ونای
ای للقریب والبعید نائی کهدی خیمه نك اطرافنه بچوردن قازدقلری چقوره
دینلور نا کس کسر کاف ایله باش اشغه ایدیجی ف ناه اتمك نا تره مثلثه ایله حمام
حوضنك لولهسی مصره معناسنه ج ل حرفنده ذکری واردر ف ناکس
فتح کاف ایله نامرد معناسنه ناقص معتل اللام اولان کلمه یه دینلور دنا وسعی
کبی اصطلاح صرفیندر وکم معناسنه نابض انساندن نبض طری متحرك اولمغه
دینلور نابض شد یعنی عروقك نبضی زیاده حرکت ایتمکه باشلدی وبالنفس نبض
معناسنه ن ب حرفنده ذکری واردر ناسوت عالم سفلی بشریت ناطح کبش ناطح
بوینوزلر ایدیجی کبش اقرندر وصفندر ناطق وصامت حیوانات وجمادات ناساز دوز
شی ناواه صیغه فعل ایله عاداه معناسنه ناعب غراب مصوت من نعب الغراب
اذا صوت غرابیب عزیب ناعب یعنی غراب اسود ناعق ناهدة الثدیین هنوز
ممه لری یومرلنمش وعرتفع اولمش فتیه قیز هـ ی حرفنده ذکری واردر ناقوس
نصاری دیرلرنده چالدقلری چانکدر ناب صیغه فعل ایله قطع ایلدی معناسنه
غیر ناب غیر قاطع معناسنه ناب عنه ای قام مقامه ناب ناقه مسنه جمعی نیب
ناحیه جانب نافذ ذهن تیز ووقاد فهملو ناقد طبع قاف ایله بصیرتلو
طبع صاحبی نابغه برنیجه شاعرك لقبیدر وها تانیث مبالغه ایچوندر

مقام طلب وترشینه حوس ایتمکده استعمال اولنور دکلهی
ومقت غضبده دفع استعمال اولنور النابض الغضب
م ع حرفنده ذکری واردر ع

علامه کبی بلیغ معناسنه نادمه صیغهٔ فعل ایله ای ضنا دمصاحبا لر
ندیم مصاحب معناسنه نابنده مذکوردر نادم پشیمان ف ناخن طرنوق
ه فوطهٔ فستقی فلك چاك زند چو فندقش .. هر سرده قواره را دم کند
چوساحری .. زهره زرشك خون دل در بن ناخن اوردد .. چون سر ناخنش کند
بارك چنك تشتری .. نعره دن مراد نعره بنت ریحانهٔ مغنیهٔ بغدادیهٔ در
فوطه لغت سندیر اولق اوزره برلباسدر که سند ولایتیندن جلب اولنور
جمعی فوط کصرد . ده قواره دن مراد سینه اولان دلکدر که سکزی یوقرو اکیسی
اشغه ده در وهر بری سازلردن بر پرده به مشابر سنده دن فندقند
مراد معلومدر بن ناخن طرنق دیبی نشترالت فصد در یعنی وقتاکه نعره
بنت ریحانه نیك هر پرده سنده سحارلك یعنی صید قلوب اهل مجلس ایلیه
فلك شوقندن فستقی کون لباسنی نعره نك فندقی کبی چاك ودخی ایلر
ودخی سر ناخنی عروق چنك ایله نشترلك عملن ایلدکده یعنی چنکی الینه الوب
سر ناخن ایله اوناره حرکت ویروب سوزش اهنکیندن مجلسده قانلر
دوکلدکده مطرب فلك اولان زهره رشکندن خون دلینی بن ناخنه کتوردنامیه
قوای انسانیه دن مخدومات ثلثه نك بریدر که اقطار جسمه هیئت
تناسب طبیعیسی اوزره زیاده ایتمك عملنده اولور تاکه غایت نشو وارنجیه دك
بو عملده دربیراران توقفنا سیوب غاذیه عملده اولور تاکه اول دخی علجز اولنجیه دك
که آخر بقاء جسمدر ف نالش اکلیش ف نالان اکلیجی واکلیرلك معناسنه ف
نالیدن اکلمك نادموجی نور تجلی ربانی تاریخ معروفدر ناصر الدین محتشم قهستانی
بادشاهیدر نایره آتش وعداوت معناسنه دخی کلمشدر ف ناکزیر چاره سز ناطل اول
ونحیف ف ناطف انواع حلویات وقوز حلواسی اصلده عربیدر لکن لغت مهجوره دندر
ف ناطفی قناط معناسنه یعنی شکر اتیلری واقراص سکر باین کمسنه عربیده قبطی وقناط
دینلور نارخ بعید معناسنه ف ناهید زهره یلدزی اوجنجی فلکده در ناهید پرده

سازدر شیوهٔ دمسازی وراه کامیابی ارغنون نوازکشور بهیم کشت توحید
باری تعالی ده در یعنی صنعت وصنع خالق بیچون ایله پرده دوزیجی مطرب
فلك حرکت خوش ادای موافقت وراه نیل مراداتده اقلیم ثالث فلکك سازنده
ارغنون نوازی اولدی یعنی زهره یلدزی مطرب فلك واختر سعد عدا اولنوب
طبع انسانیه بعض تاثیرات مجازیسی اولدیغنه اشارت وارددر تاعتها الکفین اقی
محبوباتدندر یعنی الکری بوشوق تاجم شر یعنی موقت ومؤجل نتر ف نازان مفتخر
یعنی کوبنجی ف نادان جاهل ه هر خاك که زیر پای هر نادانیست .. زلفین بتی
وعارض جانانیست .. هر خشت که بر کنکرهٔ ایوانیست .. انکشت وزیری وسلطانیست
حاصلی هر ذرهٔ خاك که روی زمینده وهر کرپیچ کدا بنیه ده در اموات عظام
رمیمه دندر زیرا روی غبراده بر ذراع یر یوقدرالا اوانده بر انسان دفن اولنمشدر
ونادان کلمه سنده اکر بو معناده جاهل اولنلر خبردار اولوب غافل اولمیه لر
بر فرد برده تبختر وغرور ایله قدم باصمز ایدی وبر کمسنه فوق حاجة المطلة طاقی
طاش اوزرینه قومز ایدی معناسنه تلویح وارددر ناجع مؤثر ف نانیوشان ناکهان
معناسنه نونلك یا اوزرینه تقدیمی ویادن تأخیری جائزدر ف ناکهان بیوقت
دیمکدر بالمفاجاه والبغتة معناسنه ف ناوك اوق معناسنه اصلده شوك
اولوق کبی تسنه درکه اوقی انك ایچندن اترلر واول آتیلدن اوقه بیتر ناوك
دیرلر بعده اوق معناسنه استعمال ایلدیلر ه ناوك عصمت بدوزد چشم روز
کرکند در سایهٔ حیرت نکاه .. شاه خاتون وصفنده در یعنی ناوك غیرت عصمت
دوزکر نکاهیبی بر شصت ایله بو بر بزد کر اکر اولدوغك چترك درونه نظر ایلیه
بیش مهدك چاوشان بیروه کنند .. افتاب سایه را از شاهراه بر امید انکه
از راه قبول .. رفعت چترتو یابد جرم ماه .. پوشد انده غرصه کاه هر صوف
کسوفی چون کسوت چترت سیاه .. مهد بیشکه دینلوب بابنده مذکوردر
افتاب سایه دن مراد نفس افتابدر یعنی مهدك خدمتنده اولان چاوشلر

ونبا وللرا آفتابی قمرك شاهراهندن طشره ایدیلوا ول امید ایله كه جرم قمر
كرسیاهدر كندو خواهش وطلبیله بلا مانع چیترك دفعنی بولوب اول معنا
وصول بوله واصناف مخلوقاتدن هر بر صنفك عرصه كاهنه چیترك لباسی كبی
بر سیاه لباس كیوره تاكه جنس خلایقدن بر فرد سنی كورمیه كلامده چیتر
مذكور آفتابدن عالی اولدوغنه بالاقتضاء دلالت واردر ف نابیوسان باء موحده
وسین مهمله ایله بلا امید معناسنه ف ناياب هیچ بولنمز نسنه ف نامور اولو
ناموار مثله ف نانخورش اتمك قتغی ف ناورد رزم ومبارزت یعنی جنك ف نامزاد
نشانلو قیز ف نال قلم ایچنده اولان تارلره دینلور ف نافرجام عاقبتی خیر اولمیان
نسنه وعیبلو ایش وفایده سز نسنه ف ناگوار ناهضم معناسنه نایل عطا معنا
ونالدن وصل معناسنه اسم فاعلدر

فصل نون ب

نبیه شریف
وعالی وصاحب فطنت خامل ونبیه یعنی ساقط وشریف نباهت شرافت وعلو نبه
فطنت واویقودن بیدار اولمق والممت فی شرح الاخبار بنهایتها نبهاً نبتها ینبها
وتعانبها نبهاً مفعول لردر وبتها ینبها ده جار ومجرور نبهاً كلمه سنه متعلقدر یعنی
شرح وبیان اخباری كنهیله جمع ایلدم تاكه بلا تعب ودوات كیمه منسوب اولدوغنه
تفطین وایقاظ ایتمك ایچون ما بین الكلمات جناس خطی صنعتی واردر نبا قصر ایله
یقال نبا السیف اذا لم یعمل فی الضرب بر شیدن عجز سببی ایله دونمكده استعمال
اولنور نبا سمعی یعنی قوت سامعم ایشتمكدن عجز كتوردی ودونیا وعدم موافقت
وبعد معناسنه نبا نبا ای ابعدینا كلامده جناس خطی واردر نباء همزه ایله خبر
معناسنه نبل اوق نبیل هر شیك افضلی وذكی ونجیب معناسنه نبهره نبهرا الجه
وشی فاسد ونبذ اصل معناسنه دخی كلور نبش قازمق وایشتمك نبیذ احمر شراب
ف نبشته یازلمش یاوودن مقلوبدر نبراس چراغ نبوة آدام نكرفتن ویارجستن
حاصلی اضطراب معناسنه در یقال نبا جنبه عن الفراش نبوة اذا لم یطمئن علیه
ن ع حرفنده ذكری واردر ف نبرد جنك ف نبیره ابن الابن ف نبیوسد

یعنی امید ایلمز ب ی حرفنده ذكری واردر

فصل نون ت

نتیجه هر شیدن حاصل ومتولد اولان وحاصل معنا ومآل نتایج جمعیدر
واصطلاح منطقده قضایای مسلمه ترتیبندن بذاتها او بواسطة مقدمات اجنبیه
تولد ایلین حكمه دینلور ع تتبع النتیجة للاخس الارذل بو كلام منطقیونك النتیجة
من اخس المقدمتین دیدكلرندن مأخوذدر زیرا مقدمتیننده جزئی وكلی معا بولنور
نتیجه جزئیدن تركیب اولنمق ویا خود ایجاب وسلب معا بولنورسه نتیجه سالبه دن
تركیب اولنمق ویا جزئی موجب وسالبه معا بولنورسه نتیجه جزئی سالبه دن
تركیب اولنمق شرطدر پس كلی جزئیدن وایجاب سلبیدن اشرف وجزئی كلیدن
وسلب ایجابدن احط اولدوغی احكام طبیعیه دندر مثال اول الجسم مولف
وبعض المولف حادث نتیجه فبعض الجسم حادث مثال ثانی كل جسم مولف ولا شی
من المولف بقدیم نتیجه فلا شی من الجسم بقدیم مثال ثالث بعض الجسم مولف
ولا شی من المولف بقدیم نتیجه فبعض الجسم لیس بقدیم پس نتیجه مدام اخس واحط
مقدمتینه تابع اولمق قانون میزاندر ولعله عادة دونیادر بروز انجاح مطالب
ومآرب اخسا وارذله تابع ومیسور اولدوغنه تمثیل اولنمشدر نتایف
منتخبات نتف تحریك ایله مفردیدر جمله دن بر مقدار وبر جانب اوكردنمش وانتخا
اولنمش نتایف انشا یعنی انشادن بر مقدار وبر جانب انتخاب اولنمش من نتف
من العلم شیئا ولا یستقصیه ع ولقن النجم من اطباره نتفا ای جانبا من الفتوی
والغناء ش ع حرفنده شغف ماده سنده باقی ابیات ایله شرح اولنمشدر

فصل نون ث

نثار سپمك وطاعتمق نثر منثله وكلام مسجع
ومقفا غیرلره اولنه عروضیده نثره منازل قمرك بریدر

فصل نون ج

نجاح كیشی حاجت ومطلبنه وصول بولمغه دینلور نجد مرتفع یرلره ودلیل ماهر
واول شجیع كمسنیه دینلور كه غیریسی عاجز وعمل ماندن اولیه النجد المقدام
یعنی سید قوم واولو نسنلو شجیع جری وامرینده ماضی ونافذ نجود جمعیدر

ع. و. حرفنده ذکری واردر نجدین ثدیین یعنی ایکی مه نجدت شجاعت
نجدت همت علو همت معناسنه نجل سکون جیم ایله آقرصو وجبالدن وادیلره
سرتن صوو ولده ووالده دینلور نجل الظعن کوچ واسفار اولادی دیمکدر مراد
سن صغیرده کوچ وسفر ایتمکدن بختنه وقال اولمش کمسنه لر دیمکدر نجل نجر نجله
سعت حدقه چشم نجل العیون ای واسعة احداق العیون ٭ ابا دیة الاعراب
اهلك انني .. ببادیة الاتراك نیطت معالقی .. ودارك یا نجل العیون فانني
شغفت بذاك الفاتر المتضایق .. الف حرف ندادر واهلك ودارك منصوب
علی الاغرا در ای الحقی او الزم اهلك ودارك طلاقتدن کنایه در فخر سنه خطاب
ایدوب دیورکه ای بادیه نشین اعرابیه شمد نکرو قوم واقربا که لاحق اول که شمدی
حسنای دروم بالجمله ترك طایفه سندن بر بادیه نشین محبوبه یه آویخته اولدی
وتعلیق ایلدی ای کوزلری واسع ومعوق نجاتو نز اوزخانکه ملازم اول کرشمد نکرو
بنده سکا حیرت یوقدر زیرا اول کوزلری بیما نو متضایق ترکیه نك محبتی ایله قلبم
مملو ومریض اولدی دخی اندن دونمق ممکن اولمز اولدی نجل ایله متضایق
بیننده صنعت طباق واردر ونجل ضرورة شعر ایچون ساکن اوقنور اعرابیه نك
کوزی واسع وترکیه نك کوزی متضایق اولدوغی مشاهد ومعروفدر هر بیننده
بر ملاحت ونشئه آخر واردر ٭ ونجل العین للشکاب سالا وحدقة واسعه چشم
اسلك دوکمك ایچون سیلان ایلدی نجف حضرت علی المرتضانك مشهد منورلری
اولان ارض مقدسه یه اسمدر نجم ناجم یعنی کوکب سعد وکوکب نیر معناسنه
لیل الیل ویوم الیوم کبی نجوت ایکی کمسنه نك بیننده اولان ستر نخوت کبر وتعظیم
اسراری دیمکدر کلمتین بیننده جناس لاحق واردر نجیع بر نوع نجات یراغندر
که سحق قتی صو ایله غار سند روب لاجل التداوی دوه نك انفنه دوکرلر ش م
حرفنده ذکری واردر ودخی سیاه قاندر دینلور وقال الاصمعی النجیع خاص بدم القلب
در خریف نجیع ذابح سعد الرهمی خاصل میکرد یعنی زمانی خریفده بوغازلنت

ایدی

قبونلرك جامد سیاه قانلری ایله سد رمق حیات وقوت بدن حاصل ایدرلر
نجعة اوتی وچایری یرندن طلب ایتمکه دینلور نجار عنصر واصل ویعرق معناسنه
من عرق نجارك عن نجاره فلا تجاره لا ناهیه جازمه در یعنی کیمك که بو عرق دغلك
بوعرق وعنصردن خارج وبوشر حقیر یعنی بوعرق وعنصر قارشو بوعرق اودمغه قدرتك
اولمیه اکل صاتقوب برابرلك ایلمه واکا قارشو قومه ٭ ومن قصر حسامك
عن حسامه فلا تسامه ٭ وکیمك که قلیجك قلیجندن تقصیر ایلیه یاخود قصیر
اوله انك اطرافنده کزمه واوزرینده قتت چالمه یاخود اکله بازار چنك
قومه یاخود معامله ایلمه دیمکدر فلا تسام ونر معناسنه نسامه وتسام
بابنده مذکوردر نجاره ونجاره بیننده صنعت جناس لاحق محرف واردر ٭

فصل النون نحر اعلای صدر وانساندن موضع قلاده یه دینلور نحور
جمیده نحیب اشد بکا نحبه فرهعه نحب حاجت ونذر ونفس واجل وموت
قضی نحبه ای مات کان استوفی وقته وحاجته من العمر وبری بکا ایدکه شدت
بکادن سینده حاصل اولان تردد نفسه دینلور نحریر فاضل وعلامه کمسنه یه
وصف اولور ٭ وحبر توصیفده کان نحر العلم ودلله دیمشلردر نحاریر جمیده نحل
بالل ادویی نحل القول ای اضاف الیه قولا قاله غیره وادعاه الیه انتحال غیرنك
کلامنی کندو نفسنه ادعا ایتمك بابنده مذکوردر نحول ارق وضعیف اولمق
نحلة عطیة ودعوی معناسنه نحی کسر اول ایله یاغ طلومی اشغل من ذات النحیین
ای صاحبة ذی السمن ضرب امثالدندر اصل مورودی بو ایله دکه تیم بن ثعلبة
قبیله سندن بر عورت زمان جاهلیتده بادیه دن شهره یاغ جلب ایدردی
برکون خوات بن جبیر الانصاری شرف اسلام ایله مشرف اولمزدن مقدم قربنه
کلوب یاغ مشا ومر ایدرکن چاشنی بوقلمق بهانه سیله اولا بر طلومك اغزینی
اچوب یاغی بوقلدقد نصکره عورته دیدکه بونی برخوش دوت کا اول بر طلومی
دخی اچوب بوقلیم دیو طلوملك اغزینی الینه ویردی بعده اول بری اچوب بوقلدقد نصکره

انی دخی اعرابیه نك اول برالنه وین ایکی الینی اچوق باغ طلو ملری ایله مشغول و عمر
ایتکله من بعده دن کرهًا اینی قویف ایشنی کوردی اعرابیه دخی کمقول الکردی
جان طنلو و حلوا طنلو اما حلوا جانندن طتلو باغ دوکیلور اندیشه سیله باغ حرصندن
اللرین طولملردن بوشتمدی تا که نفسندن دفع سوء ایلیه تبن بعد قضا المصلحة
والانصراف اعرابیه لاهنالك الله دیوشتم و بو حزی ایله منصرف اولدی پس بو
کمسنه مهمی ترك ایدوب جزئی یا مالا یعنی شیئه اشتغال ایدرسه اکا ضرب مثل
اولندی نحس نامبارك نحو جانب و مثل معناسنه نحیف اروق و اغلیش و ضعیف
اولملی فصل نخ ف نخستین ابتدا و اولین کادو کرا بخت
بر تخت شاهی نشاند .. نخستین قضا نامه غزل خواند .. نخست قضا نامهٔ
غزلش خواند تقدیر بنده دن یعنی کیمی که بخت و اقبال سریر سلطنته اجلاس ایلر
ابتدا قضا انك عزل نامه سن اوقود نخل خرما اغجی نخیل جمیدر نخلات جمع
نخیله نخل باسقات یعنی طویلات ف نخجیر صید معناسنه و جیرلنر دخی
دینلور نخز دفع ودق ا ص حرفنده ذکری واردر نخره ا مهمله ایله جود علت
ف نخلبند اغجدن دونهمبر الندرکه سوز و افراح ایامنده انواع نقیش شیلر ایله
و کونا کون اذهار ایله تزیین ایدوب مجلس سوزده وضع ایدرلر مرتبات و مهمات
سورك بر بیده نخس دکنك ایله یا غیر نسنه ایله دورتمك نخبه اوکربلمش مختاد
معناسنه نخب جمیدر فصل ند ندیم مصاحب ندمان ضم
اوّلله ایله شرب خمرده هم مجلس اولانره دینلور ندامی جمیدر نحیی الندامی بر یحیا
یعنی اول برکیز روضه سی ندیملر مجلسه کلدکلرنده هر بر بینك النه بر ریحان
برکی بر کذار دیر وب خوش کلدیکز دیو استقبال ایلر با خود رایحه طیبه سیله
استقبال ایدوب خوش کلدیکز دیر ندمت مصاحبلك ندم تحریك ایله پشیمانلق
ندامت مثله ندا فتح ایله کرم و سخاوت انده اکرم و اسخی معناسنه ندی تحریك ایله
نرد اویوننده کروی زیاده ایتکه دینلور ند بر ضم ایله میت اقرانه بکا ایدوب

محاسنی بربر یاد ایتکه دینلور نوحه کرلك معناسنه ددند بر هلك و یعنوانك
دفایق ما عتندره . ندنکی چون صراحی خون دل از زجاجی دیده روان ساختند
یعنی نوحه کران خون دلی ماننده صراحیٔ می پردهٔ زجاجیٔ دیده دن روان
ایلدیلر ا ستك کوزك پردهٔ زجاجیسندن کلدوکی محترز دنبی زجاجی دید
وشیشهٔ صراحی جمیتنده اولان حسن تشبیه و صنعت کلام مخفی دکلدر ندا
فتخله مطرخفیف و بلل و جود و سخا و شبنم معناسنه و بصعد بالندا صنوء
الشموس با تعبیر اجوبنه بر نوا فتاب شبنمی آسمانچه مهوش با کسین نام زرد
کیرد یعنی با قر اکسیره مقارن اولدقده التون نامی ایله بنام اولور بر حقیر کمسنه
بر عزیزه مقارن اولورسه اندن عزت و شرف کسب ایدوکنه بر نهشیلدر
ندا کسر ایله طلب آمدن کبی ند فتح اول و شدیدنون ایله طیب بر نوعدر ند
کسر ایله شریك و نظیر جمعی انداد در فصل نذ نذل الخسیس
من الناس و خسة و نقل العذل علی البذل بفعل النذل یعنی بذل و انفاق
اوزرینه لوم ایتمك خسیسلر فعلیدر بذل بذل عذل ما بینلرنده جناس لاحق
واردر فصل نر نر ادکك نره شیر ادکک ارسلانه نجو
تهی کردد از نره شیر شغال اندر ایدبر بیشه دلیر یعنی و قتا که او نهان ادکک
ارسلاندن خالی اوله چقال اول اداییر چرانلو کلوروپ پر واکرد تر بینه مثله
فرزند بر بینه یعنی ادکك ولدن عیان بر پهلوان اسمیدر نرجس نرکس دن
معربدر معروف چچکدر نرد طاولی دید کلری آلت لعبدر اصل و صنعنده وضع
حکما دن عبرت نما و عبرت کیرنده بر ترکیبدر لکن واردق نمادی ایام و تسافل
انام ایله عبرتی کیمش و ذایل اولش مجرد نما بوع کیرنده سی قالمش ف نرکه سوکی
آوی ایچون قوربلن خیمه ف نرم یومشق فصل نز نزق احمق نزنده
قاف ایله خفت و ذهاب عقل عرفرده استعمال اولنور س ب حرفنده
ذکری واردر نزال کسر نون ایله خصمدن ایکی فرقه ده دن ایتوب آتلره سوا

وجنك ومقاتله ایتمکه دینلور وفتح نون ایله انزل معناسنه ویستوی فیه
الواحد والجمع والمذکر والمؤنث وهو مبنی علی الکسر نزل ضم اول وثانیله ضیفه تقدیم اولنان
طعام ماحضری دیدر جمعی انزال در نزل فتح ایله نذل معناسنه خسیس کمسنه یه
دینلور نزهت مکروهات وقذورات ووسخ وفساددن بعید اولمق معناسنه
انشانده وامکنه ده استعمال اولنور نزیع مشتاق وغریب نزع قلع وسلب معناسنه
مانزع السلطان اکثر مما نزع القرآن ما موصوله در وتمییز واکثر خبریدر یعنی سلطانک
خلقی افعال بددن قلع وسلب ایلدوکی قرآن عظیم الشانک قلعندن زیاده در
زیرا سلطان وعید عاجل ایله انذار ایلر وقرآن کریم وعید آجل ایله تخویف ایلر
واعوام ناسک اکثر واغلب بنی آدم دار آخرت عذابندن که اشد وابقیدر چنداندن
احتراز ایتمزلر اما عقوبت عاجلدن احتراز ایلیوب افعال بددن منزجر
ومنقلع اولورلر نزع خافض حروف جر ایله تعدی ایلین فعلک معمولندن
حرف جری حذف ومعمولنی نصب ایتمکه دینلور بونده خافض حرف جاره معناسنه در
لکن فقره آتیه ده کلمه مزبوره نک ونصب کلمه سنک معنی لغویسنه توریه ایتمشدر
رایت دولت واقبال بنزع خافض نصب کرد اینده قاعده نحویه مذکوره اوذره
مبتنیدر یعنی اعلام دولت واقبالی حفض ایدیجیلرک قلع وتعمیله قایما علی
الارض نصب ایلدی مراد اعدا دولتنی منکسر ایتمکله دولت واقبالنی پایدار ایلدی
دیمکدر ف نزار ضعیف وارق ف نزاری ضعیفلک وارقلق وانحلالک ف
نژاد زای فارسی ایله اصل ونسب مراکب تازی نژاد یعنی عربی الاصل والنسب
نجیب آتلر نزغ بمعجمة الآخر وسواس ف نژند زای عجمیله هیبتلو ودخی غصه دن
یاضعف ویژمرده لکدن حالی متغیر اولمش کمسنه و یکی اندار دکر بکنبرد کسی نز
که چرخش برپی نسپرد یعنی کیمی وجوده کتوردی واخرینی عدمه کتوردی جهانده
برکمسه یوقدر که کیدوب دوراننی کیروبراصم ایلمش اوله یکی بدکند نیک
بپیش آیدش فلک بنده بخت خویش ایدش یکی جز بنیکی جهان نسپرد

یکی از نژندی فرو پژمرد بو بیتده ایکنجی یکی اولکیسنه مقابل دکلدر بلکه
تاکیدا یچون تکریر اولنمشدر یعنی بری بدایشلر وایولک کوردی و فلکک مرادی اوزره
حرکت ایدوب اکا بنده فرمان بر اولدی و بری دنیاده ایولکدن غیری بر عمل
ایشلمز ایکن قیغو وغصه ایله تغیر حالدن پژمرده اولور وصولر نیست من سلم
امره اراح نفسه ولا حکمت حکیم لا یسئل عما یفعل محاط دایره تنگ عقل
بشری یاملکی اولمق غیر ممکندر نژم قلیل حز و نژم نیل بغایت رسید یعنی نیل
مصرک چکلسی وقلت آبی غایت ونهایته ایرشدی کلمتین بیننده جناس
لاحق واردر نژوان وعیر نژوان وثوب یعنی بچر مق ویرتلوا ایتمک وبحل دیشیسی
اوینر ایتمق وعران یمنده برجبلک اسمیدر وعیر فتح ایله مدینه مشرفه ده
برجبلدر ع ی حرفنده ذکری واردر **فصل ن س** نسیم
هوا لطیف نسایم جمیدر نسخ ابطال الحکم ومطلق ابطال عادت بیشین
وشرعده حکم اولک انتهاسی وحکم جدیدک ابتداسی اولدوغنی بیان ایتمکدر
نسج طوقومق نسیج طوقنمش شی نسایج جمعیدر نسایج طبع یعنی طبیعتک
تاروپودی نظر وفکری ایله نسج ایلدوکی کلام یاقصیده یاانشا یاآرای نسج ثیاب
مذهب بر منوال مصحف اونسخ فرمایید نسجک مصحفی نسخ اولدوغی معلوم در
یعنی ثیاب مذهبی نسج ایتمکی لحرمته فی الشرع منوال مصحفی اوزره نسخ ایتمکه
فرمان ایلدی مراد اسلوب دیرینه حریر وتارسیم وزر ایله نسج اولنان ملابسک
نسجنی لحرمته ابطاله فرمان ایلدی دیمکدر منوال الجولاهه الرقی بین ضاد مقالحو
قودقلری معترض اغجد دینلور یعنی بر منوال مصحف اودید وکنده اکا ایهام
واردر نسب وتالیف واصلی علم موسیقی یه متعلق موضوعات مخصوصه در ف
نسترن نسرین چچکی نسرین معروفدر نسر کرکس قوشی نسور جمعیدر نسر طایر
نسرین تثنیه ایله ایکی کوکبدر بریته نسر طایر وبرینه نسر واقع دینلور وبدیعی
حالة الاسترجاع بالماخوذ من اجنحة النسرین بالماخوذ ده مراد اوجیلر قوشی

قنادندن دوزب تعلیم باذ ایندکلری بفنزه در یعنی بر باز شکاری دیدرکه شکاردن
آلدقدن صکره رجوعنی طلب ایتدکده نغظما الدرسنزین فلك جناحلرندن دوزن
دبابلمش بفنزه ایله طلب اولنور کلا مدح نسرین فلك شکاریندر الشد وغنید دحی
اشارت واردر نسك بضمتین عبادت نساك عباد نسناس مخلوقاتدن
بر نوعدر که هر بیننك رجل واحدی واردر سیحه برك یوریر حدیث شویله در انّ
حیّا من عاد عصوا رسولهم فمسخهم الله نسناسا لکل انسان منهم ید ورجل
واحد من شقّ واحد ینقزون یعنی سیچرلر کما ینقز الطایر ویرعون کما ترعی البهایم
در اصل بنی آدمدن اولدوغنی ایید واردر بعضیلر دیدیکه صورت انسانده
بر مخلوقدر لکن نوع انسانیدن دکلدر نسام صیغه مجهول متکلم ایله سوم مددر
بیعه عرض ایتمك وقیمت طلب ایتمك معناسنه ع تکلم حضر یوم الروع انفسنا
ولو نسام بها فی الامر اغلینا یعنی دوزجر بده نفسمزی بیعه اوجوز ایدرز
زیرا اولکون قتمزده نفسك قیمتی یوقدر لکن امورده بر امرك تدبیر و تنسیق
ودهاء وقایع ایچون نفسمز بیعه عرض اولنوب اکا قیمت تقدیر اولنورسه
قیمتنی سنکین وغالی ایدرز زیرا اول وقت نزدیسك ذکر بر حضر واغلینا
بیننده صنعت طباق واردر نسیه بر شیئی موجلا بیع ایتمکه دیلور نقدك ضدیدر

فصل النون مع الشین

نشوه سرخوشلك نشوه سرخوش نشوان ف نشوه
انکیر سرخوشلك قوبریجی ع انّ الشراب یهیج الشر نشوته فمن الشر عنه واشر
الباقی یعنی شرابك سکری آتش شری یاندروب الا ولکنه بس شربی شر ایله بید
ودور ایله و باقی قالورسه آنی نوش ایله بیننده صنعت بو درکه لفظ شرابدن
شرکیتدکدن صکره اندن آب قالور یعنی چونکه شراب موقد آتش شردر پس
اندن شر کلمه سی قالدیروب باقی قلادن آبی نوش ایله مراد شرابی عقل ایدی لا زایل ایدن جك
قدر ایچمه دیمکدر یاخود مراد شراب ایچمکدن مطلق منع ایدر ف نشستا ووردی
ف نشستن مصدریدر نشاوی قصر ایله کنج یکیدلر ف نشیب الچق یر نشانه

سؤال خبر معناسنه استخبار ایتمکدر نشابر اوق نشب تحریك ایله مال وعقار
یعنی وینش حرفنده ذکری واردر ف نشیمن قوش یوه سی ومطلق جلوس ایدلجك
مکان ف نشیم مثله نشوز فتح اول ایله امرأة نشوز ای عاصیة لزوجها باغضة له
فعول بمعنی فاعلدر یستوی فیه المذکر والمؤنث ف نشونش نشدنشر خلع شیا برد یلود
ع بکویم از کجا طالع شود خورز نشنوشت ز نشونت ز نشونش یعنی سکا تقریر
ایده یم که آفتاب نه موضعدن طلوع ایلر سنك خلع شیابکدن طلوع ایلر محبوبك
بدننی آفتابه وشیابنی افقه تشبیه ایتمشدر وشیابندن عاری اولدوغنی طلوع
آفتاب مثابه سنده عد ایتمشدر یعنی سکا افاده ایده یم که خورشید نره دن طلوع
ایلر محبوبك خلع شیابندن طلوع ایلر نشابتین اول اوقدر که بر صیده رمی اولنوب
اول صیده اصابت ایتدکدن صکره اندن خلاص بولوب ایکنجی جانوره اصابت ایلیوب
انی دخی شکار ایلیه کویا که بو بر اوق ایکی اوق حکمنده اولور تثنیه صیدین دندر
نشابر بر نقل اولنمشدر نیجه که بر اوق ایله ایکی نشانی اوردی دیو تمثیل ایدرلر
تا احراز فضیلت نشابتین کنند ذکر اولنان معنا اوزره شبیه ایدر یعنی تا که
بر اوق ایله ایکی صید شکار ایتمك فضیلتن جمع ایده لر نشر رایحه طیبه وبسط

فصل النون مع الصاد

معناسنه نصب تحریکیله تعب وبلا وشقت وعنا
ح حرفنده ذکری واردر وسکون صاد ایله بر شیئی قائما علی الارض دیکمك نصیل
اوف دمر قی وعزراف حجر بری نصال ونصول جمعیدر نصر ونصرت اعانت نصح

فصل

دروبی خیر خواهلق نصاحت مثله نصیحت وعظ و نوصیه خیر

ن ص

نضرت حسن ورونق ونعمت وعیش نضارت مثله وتازه شدن
نضر تحریك ایله مثله ناضر حسین نضیر مثله نضر کتف مثله وهر بونده
حسن وشدت لونه دیلور یقال احمر ناضر واخضر ناضر واصفر ناضر نضار
نضار فتح ایله آلتون وکومش وکانما هو فی ذری اغصانه قطع النضار اذا رهی
مدون الخیر وصفنده در یعنی شجرنك اغصانی ذروه سنده کویا که اول

التون قطعه لري دركه صياغ قدرت الى كرّي الشكل صوغ ايتمشدر ❀ ويقول

ذائقه لطيب مذاقه الله اكبر والخليفة جعفر ❀ يعني اني تناول ايلين كمال

تعجب حسن مذاقيندن الله اكبر والخليفة جعفر ديو جعفر خلفاء بني عباسدن

منصور بالله دوانيقي در مقام تعجبده بو نوع كلامي ايراد ايتمك متعجب عنهك

تعظيمنه دلالت ايدر نضار ضم ايله هو الجوهر الخالص من التبر مراد تبردن

خالص اولان ذهب بريزه دو ❀ فلاح هلال مثل نون اجادها ❀ بجاري النضار

الكاتب ابن هلال ❀ جاري النضاردن مراد ماء الذهب دن دوزيلن مداددر

اجادها صفت نون در يعني بر نون حطي بر مشابه هلال سماوي كوريندي وظاهر

اولديكه اول نوني ابن هلال خط طما الذهب ايله مع كمال الاعتنا چكمش وتحرير

ايتمش اوله هلال ايله ابن هلالك جمعيتنده اولان حسن اهل دوقه مخفي دكلدر

نضاخ چشمه جاري نضاختان تثنيه در ❀ فعيناي عينان نضاختان

يعني ايكي كوزم ايكي جاري چشمه لردر ايت كريدن امتناسدد نضخ صيغه

فعل ايله قليچ چكدي معناسنه نضخ مصدردر بيدا نضخ مثلا بانيده من كوردي

نضال الحرب بريزه اوق اتمق ❀ فلا نوتر القسي للنضال الا عند اتضاح الحجة

يعني مراماة سهام ايچون اقواسه كيريش كچورمزز الا ابعد وضوح طريق الصلاح

للطرفين اكر اصلاح قبول ايدرسكز فبها ونعمت والا آخر الدوا الكي تيردوكما

خاصمزدر ❀ اذا اليس تقتضي سؤلنا بر رسولنا ❀ فنرسل اخبار السان المناضل

اخبار مفعول له در يعني وقتاكه مطالبمز لسان رسول ايله بقية مراماة

سهام لاجل الاخبار ارسال ايدرز ❀ والنضل ابلغ انباء من الكتب نضاضت

خالص نت وصافلك نض خالص وصاف نضب الماء اي غار الى الارض فلم يسق

نضج پشمك نضج الثمر والتمر ونضج اللحم اي ادرك جنا وطبخا نضح دوكلت

وسرپمق وصوپسكه حي ديلوز زمعناسنه نضد ديشنه بر ايچو باغيري

دوزمك نضيد ايچو باغيري دوزلمش ديشنه فصل نظ

نطاق مقنعه كبي ثياب نسادن بر مستطيل شقه كي باسدركه نساء عرب اني كيرلر

وميانلردن بغلیوب باغدن يوقر وطرفين اشغه صالقيدرلر وطرف اسفلي

يرده سوريتور افلاك وعالم وعالي ابنيه ومرتفع طاقلرده عالي ومرتفع معناسنه

استعمال اولنور ❀ فوقهم جبل اشم منطق كمعظم اي مرتفع لا يبلغ السحاب

راشنه نطق سويلمك نطع دريدن كليم نطع سماي فلك البواينه استعاره درن

كوبي بساطيت كه كواكب در اوچون حباب سيماب باشيده نطاس بر حاذق

طبيبك اسميدر طب نطاس لمن حب وجدلمن ودّ يعني حقا كه نطاس طبيب

محبوبنه مكر كبجه طبابت ايلدي وسوكلوسنه كما ينبغي سعي ايلدي بر كمسنه ضد بقنك

حاجتنده زياده نضح ايله سعي ايتمكه ضرب وتمثيل اولنور فصل نظ

نظم دوزمك وشعر معناسنه نظم باذي مشاعر ايتمك وشعره هوس ايتمك نظام

يافته يعني دوزكلك بولدي نظر مهموز دن وفكر معناسنه نظرة حضرة يعني دنيا

سروريتك بري دخي بشللك وچمنستان ومتنزهاتر نظر ايتمكدر فصل نع

نعاب صوت غراب نعاب شد عين ايله قرغه بوريسي ❀ يا رازق النعاب في عشه

مناجاتدر يعني قارغه يوريسنه كما العرتبه ضعيف وناتوان وبيكس ايكن رزق كوندر يجي

بروردكارا مصرع ثاني م ❀ ه ❀ حرفنده در وتخصيص مذكورك وجهي بودركه ابتدا

قرغه يمرطه سي قيروب يوري چيقردقده فرخي بياض آت لوننده خروج ايلر اناغراب

سائر طيوردن زياده حذرا ولغلدحتي مقام تمثيلده احذر من الغراب ديو تمثيل

ايدرلر اذكي اني اول هيئتده كوردكده خايف ونافر اولغن جفتيني دخي ضرب

واجبا ايله آلوب بوزيلرين براقوب كيدرلر پس رازق ذو القوة المتين جل جلاله

انده فرمسنك خلق ايدوب يوربتك اوذر فونارلر با وبري آغذه متآلم اولدقعي

علت ايله كندودن دفع ايتمكا ايچون منقاريني تحريك برلر احدقده اول سنك

خلق ضروري ايله اغز بر كيرود وياوري انكله متغذي اولور بو حال ايله قرق

كون معيشتنده صكره توي بتوب سياه نوشا ولنجه بابا وانا اكا رجوع ايدرلر

فسبحان من حكيم يفعل بالضعيف ما يتعجب منه القوي نعمان بن ثابت الكوفي
حضرت امام اعظم ابي حنيفه نك اسميدر رضي الله عنه نعمان ابن المنذر ملوك
عربدن بر پادشاهدر نعماء ضم اول ايله مقصورا نعما، فتح ايله ممدودا جمع نعمتدر
نعم تحريك ايله فرح معناسنه لم يعثر نعمه يعني اصلا آيقي اورمامش وسورچمامش
زلات وخطادن پاك اولان كمسنه بر وصفدر اولور وهر صحراده اوتلين مواشي كبي اكثر
دوه ده استعمال اولنور وسكون ايله نعم مبني حرف جوابدر تصديق يوده استعمال
اولنور اذا قلت في شيء نعم فاتممه فان نعم دين على الحر واجب قليج وصفنده در
يعني وقتا كه بر شيئه نعم ديو وعد ايدرسن البته اول سيفي اي وجوده كتوروب
انجاز وعد ايله زيرا نعم حر اوزرينه دين واجب الادادر دراصل مراد صاحب سيفك
مدحنه نعم نصيدر نعم كسر اول وسكون ثاني مبنيا على الفتح افعال مدحدندر نعم
الكليم مراد حضرت موسي در نعمش مرهون بلا دنيادمنده در يعني نعمتلري بلايا ترمرهون
ومقروندر وجايزكه بلا كسر با ايله اولمه جوريمك معناسنه يعني مرهون فنا وزوالدر
ونعمش مقرون بلا ونعم ديمرسي يعني وعد وقبولي واجابت مسئولي لا نافيه ايله متعلق
نعش ونعمش بيننده جناس محرف وبلا وبلا بيننده جناس متشابه تركيب واردر
ثما فتح ايله ثودن زياده اولمق وبيومك ثما ضم ايله كوستريجي ثمانش كوسترنجي
ثمانش فتح ايله همه ثمانش دان ضم ايله يعني ثمو وطراوتي بالجمله صورت اداي جيا
اولدوغنه حكم ايله ميان كلمتين ده جناس محرف واردر ومغرور بامالش سراي
مالش يعني آمال واميدلر الدانمق اومق وشكيجه ايتمكه لانو مستحقدر نو زمانه
يعني زمانك آرامش والطمينانسز مكانيدر نعرادجاي اضطرابدر ديمكدر ونوبر
حدثان وحوادث دهر نوازليدر كشندة اشراف كشندة سفساف اشرافي قتل
ايديجي واداني ناسي مقام عاليه چكيجيدر اشراف سفساف بيننده صنعت طباق
وكشنده كشنده بيننده جناس محرف واردر ودهره دهره وعصره عصره يعني
دهرك خنجري وعصرك محبسي والت شكنجه سيدر كلامده جناس تام واردر

ونوش ونيش وكم وبيش اي نا فرجام دردوداعجام وطتلو واجيسي وقليل وكثيري ثبت
بيغايه ويتريجيدر نوش ونيش وكم وبيش ما بيننده صنعت طباق ونيش
وبيش ما بيننده جناس لاحق واردر محتال مختل يعني حرامنده خلل بذير
ومحتال مختل وحيله كننده مخلت العهد فروك تقتلك طول الدهر مهرها فروك
فعول بمعنى فاعلدر يستوي فيه المونث والمذكر يعني زوجنه باغض همیشه اندن فيز
تزويج ايلين صيهرنك قتل وجرحنه فرصت كوزه دركه غفلة اي قتل ايليه ولا
تقبل الا بعد عدة القهر مهرها الا طلاق وبرن فرج حذادن مهرفي الوب فرقت
ايتمزنا الا عدة قهر في يعني تصاب فهري انما منيجة من نظر اليها استحلي السم
الارقم كيمكه الا چشم رغبت ايله حجيه نك نقش ونكارينه نظر ايلر والجه بولجه سنه رغبت
ايدوب حسنه داد عدا يمش كبيدر اما بركونه لابتا اي اسروب قتل ايلر ومن ذاقها
استحلي طعم العلقم وكيمكه اي لذت ايله دادنا جي فاوي شيرين صايوب
خوشنه كلمش كبيدر اما لابد بر كون اي ذهري ايله زهرلنر سنبها غير معاف
عن غير يعني نفسي ناطريقي يا جاينكاهي نغير اتدن امين دكلدر جميع اهل الادب
فيها مهرة بالاداب يعني بالجمله علما وفضلا انده تعب ايله مبتلا وجاي تزلزل
واضطرابدر وكل اتراب الكمال معنو بالادلال ولا الاتراب اولكي اتراب فتح ايله واپكجي
كسر ايله در وبينلرنده جناس محرف واردر يعني كمالده اقران وهم سن اولنلر
يابالنفس كمال ايله پاشداشي ولنلر ادلال وخاك مذلتله پير اولمشلردر
من عتا الشيخ اذا كبر يا خود معنو معنو عليه معناسنه حذف في من عتا عتوا استكبر
وجاوز الحد فهو عات وذاك معنو يعني درياب كمال ادلال وخاك مذلتله مستكبر
عليه ومجاوز عليه دير ولا الاتكال بحبال حريمها حبال وانك حريمك يعني
پناهكاهنك پناهنه متوكل ولوب امين اولمق فساد عقلدندر حبال وحبال
بيننده جناس خطي واردر اكي مطالعاه ابن تشبيب مخلصي طلبندالخ يعني
اكي بو ذكر اولنان تغزلك اتش فروزه مطالعه ايليلر بو مقدمه تر نتيجه وبو حجاب

فذلكه بسته حاصل وبو مجمله تفصيل طلب ايدرلرسه يعنى اكر بو نوطه دن غرض
نه ديو وارلسيه حالا سربسته حكايت كرمانه بدبست راوى روايت ايتدى يعنى
حالا واقعه كرمانه حكايتنك سربسته دوك وكلفى راوى صدق روايت الينه
دوشدى مراد بالنفى مستقدر ونقاب فكر ثاقب كوهرشب افروز روايت
برسربسته عرض بدبست دلال من رغب فى سوم لوالى الفضل داد ونقاب فكر
ثاقب جواهر سفته بو روايتك جواهرشب تابى رشته عرضه تنظيم ايدوب
بازاردن يريده من رغب فى شراء لوالى الفضل ويوسف القصص دلالنك
الينه ويردى مخبر اذا نكح الح نعاف جبلك صعب يريله دره سنك ما بيننه
ديلور • ت ح • حرفنده ذكرى واردر نعى خبر موت نعاة موت خبرين ويرجيلر
جمع ناعيه نعى خليفه يعنى خليفه نك خبر موتى نعره صوت عالى وفرياد • ع •
حرفنده ذكرى واردر نعش جنازه نعامه دوه قوشى نعق صوت غراب
نعت وصف

فصل ن غ

نغز ايو وخالص وپاك زنغزه يعنى
زنكى معناسنه در نغبه بر ايچم صو نكجرعه معناسنه • اذا خاض بحر الم يسق
صدوره لا بحاره فى البحر نغبة شارب • يعنى بر عسكر كه كثرتندن بر عظيم
شجر شطه اوغرسه واندن صو ايچسه اول صوى آواليده اوكنرى برعرتيه
قورتيركه آواخر نر انده بر ايچم صو البقوم نغمه صوت موزون ان النغمة
نطق روحاني يعنى نغمه روحه منسوب بر نطق موزوندر يعنى انلذتي وجدا
وحاليا اولوب كيفيتنك ترجمه سى قوالب الفاظه كيرمز والاستماع بالسماع
سر سبحاني يعنى روحاني ومعنوي اولدوغى تقدير جراى كوش جسمانيله
درك ايتمك اسرار سبحانيه دندر بر سردر نغر راء مهمله ايله قيزان وجوشمق
وانسانك دروني غضبندن ملان اولمق من نغرت القدر اذا فارت
ونغر الانسان اذا امتلأ جوفه غضبا

فصل ن ف

نفس كلى ولدركه عقل اول انسان كبيره يعنى عالم كبيره روح متابرسنده
اولدوغى كبي نفس كلى دخى عالمه قلب متابرسنده در عقل اولده على وجه
الاجمال اولان اشيا ير نفس كلى على وجه التفصيل مشتملدر پس بو اعتبار ايله
اكا لوح محفوظ ولوح محو واثبات ولوح قدر ديلور وبو نفسلر افلاكه نسبي
نفس ناطقه نك ابدانه نسبتى كبيدر نفوس مفارقات ابتدا ابدان انسانيه
رحم مادرده جنينى ايكن تعلق ايدوب بعد خراب الابدان مفارقت ايدوب
باقى قلان نفوس ناطقه انسانيه ير اطلاق اولنور نفس انسانى عبارة عن
الانسان وهي النفس الناطقة يتعلق فى البدن تعلق التدبير والتصرف
نفس مدركه معناسنه در نفس اماره نفس مذكوره ير طبيعت دنيه يه ميل
ولذات وشهوات حسيه ير امر ايتدوكى اعتبار ايله اماره ديلور وما ابرئ
نفسى ان النفس لامارة بالسوء وصفى بو اعتبار ايله در وبو صفت منبع شرادر
وبو نفسك • ا ي • حرفنده ذكرى وفقراتى واردر نفس لوامه نفس مذكوره ير على
قدر التوفيق متنبه اولوب اندن اعمال سيئه ظهور ايتدكجه نفسنى لوم وتوبيخ ايلدوكى
اعتبار ايله لوامه ديلور ولا اقسم بالنفس اللوامة وصفى بو اعتبار ايله در نفس
مطمئنه نفس مذكوره ير صفات ذميمه دن متخلع واخلاق حميده ايله متخلق
الامر ساكن اولوب معارضات دواعى شهوات اى مضطرب ومتحرك ايتدوكى
اعتبار ايله مطمئنه ديلور يا ايتها النفس المطمئنة وصفى بو اعتبار ايله در
بركوشه شبستان عطلت وبطالت از اعمال مخصوصه بازمانده وروح ونفس
مطمئنه چو دواينه روى درروى آورده وبنقوش عالم متحلى شده بديده خيا
ملاحظه رفت كردون نجم اورا بستر بسياست كاه بردند درميان بيشه محوف
ناكاه شخصى نورانى از بيشه بيرون آمدى شمعى افروخته در دست كرفته وصاحب
ازين مقام وحشت خلاص دادى صاحب ديوانه وقت ضيقده كوردوكى
روياى صالحه دن روح ديدوكى روح القدسدر كه لسان حكماده عقل
عاشر وعقل فعال ولسان شرع غراده جبريل وروح القدس ديلور بركوشه

شبستان عطلت وبطالتده دیدوكی حالت نومدن عبارتدر وازاعمال
مخصوصه بازمانده دیدوكی انسانك حین منامده حواس خمس ظاهرهسی
رؤیت وسمع وذوق وشم ولمسدر اعمالندن بطال وفارغ اولمسندن عبارتدر
كه نفسی بوذكر اولنان اعمال حواسدن فارغ اولمسیله رؤیایه مستعد اولمز
وتدبیرهٔ خیالدن مراد قوت متخیله در وعالم رؤیانك توضیحی بویله دركه
نفس ناطقه حین نومده ابدانیده حواس خمس ظاهره یه اشتغالدن منقطع
وبر مقدار فراغ وكسب راحت ایتدكده مناسبت اصلیه سببیله عالم ملكوته
كه عالم شهادتده ماكان ومایكون بالجمله صور ومعانی ایله اول عالمده بلكه
جمیع مبادئ عالیه وملكیه سماویه ده علی طریق الازدحام موجود ومنقوش
اولوب شیئا فشیئا علی حسب التقدیر والارادة بو عالمده جلوه كر ظهور
اولور تعلق واتصال ایله انده عقل فعال یعنی روح القدسدن تلقف
معنوی روحانی ایله مرتسمات ومنتقشات مذكوره دن بعض نقوش
ومرسومات ایله منتقش اولوب نساج المعانی وخیاط الصور اولان قوت
متخیله دائما نسج معانی وخیاكت صور شانندن اولمغله اول معانی ونقوشی
كندویه مناسب بر قالبه افراغ ایدر اندن اول صور وقوالب افق متخیله دن
حس مشتركه بر متحدر وانده مشاهده ومحسوس اولور اندن خزانهٔ صور
محسوسات اولان قوت خیالیه ده محفوظ ومستقر اولور رؤیای صالحه
بو تفصیلدن عبارتدر پس متخیله نك مغایر الباس ایلدوكی صورتك
ملبوسنه شدت مناسبتی اولورسه اول رؤیا تعبیره محتاج اولمز صاحب
دیوان مذكورك رؤیاسی كبی كه اول پیر نورانی اعمال صالحه دن بر عملی ایدی
واكر ضعف متخیله سببیله مناسبت بعید اولورسه تعبیره محتاج اولور
زیرا انتقالات وقهقری وغیرها یه متوقف اولور وكاه اولور كه صلاح
وصفوفیت باطن سببیله رائی اهلی واولادی واولدوغی اقلیم بلكه

مصالح ناسی احوالنه اطلاعی اهتمام ایدرسه اكا انده بعض اشیا لایح اولور وده
اولیاء اللهه حین مراقبه ده حاصل اولان تلقف اخبار علویه وكسب اسرار
ملكوتیه اشبو كیفیت اوزره افاضه اولنور اما بعض اسباب بدنیه ودواعی
طبیعیه وعلل واخلاط امزجه ایله تخیلات منامیه اضغاث احلام اولوب تعبیری
اولنمز واغلب واكثر منامات اضغاث احلام مقوله سندندر وكیفیت مذكوره
اوزره رؤیای صادقه عزیزدر قال صلی الله علیه وسلم رؤیا المسلم جزء من ستة
واربعین جزءا من النبوة اخرجه احمد والدارمی وابن ماجه وصححه ابن حبان
والحاكم وابن دقیق العید وقال انه علی شرط مسلم ورؤیاء مذكوره دن مراد رؤیای
صادقه در والله سبحانه اعلم ف نفسی سرد غمگین ومتأوه ومحزون كمسنه لرده
استعمال اولنور یقال فلان نفسی سرد دارد یعنی محزون ومتأوه در نفق زیر
زمین ده یردلیكدر كه بر اوجنك آخر یرده بر كیزلو مخرجی اوله نفاق كسر ایله معروف در
نفق معناسندن مأخوذدر نفاق فتح ایله رواج معناسنه ونافق فالنفاق
لنفاق یعنی منافقت ایله زیرا شیمدیلك منافقتك رواجی واردر نفاق ونفاق
بیننده جناس محرف واردر ف نفرین قارغش یعنی بددعا وبو شیدن اكرمك
وبیزار اولمق نفصة دفعة من الدم نفط معروفدر نفاط نفطی استخراج ایلیجی
نفیر معروف بوریه صور معناسنه نفر اوندن اقل اولان جماعت وجماعت
ناسه دینلور نفیر مثله نفیر عام جمعیت عام نفار نفرت ایتمك واوركمك
احذروا نفار النعم فما كل شارد بمردود یعنی عدم امتثال اوامر وانتهاء نواهی
منعم حقیقی سببیله سزه احسان اولنان نعمتك اوركمكیندن وقاچمسندن
حذر ایدیكز زیرا هر قاچیجی برده خی اله كیرمز وكیرو دونمز وآخر شیانك
فائده اینمز كلام مرتضویدندر كه اذا وصلت الیكم اطراف النعم فلا تنفروا اقصاها
بقلة الشكر نفور فتح ایله زیاده نفرت ایدیجی واوركیجی نفیس هر شینك
مرغوب فیه ومطلوبنه دینلور نفاست طلب نفیس نفض بر شیئی تمام ایله

قابندن چقرمق وایچنده اولانی سلکمك نفض الجراب یعنی جرابنده هر نه وار ایسه سلکمك وتمامًا چقرمقدر وبر کیمسنه ظاهر وباطننده اولانی جمله ظاهر واشکار ایلسه نفض الجرابی کرددیو تمثیل اولنور جراب بابنده مذکوردر نفاذ حکم اجراء ومضی امر حکم جاری ومطاع دیمکدر نفث نفخ مع رطوبة الفم نفثه مثله نفثات جمعیدر کویی رسالة الحنین الی الاوطان از نفثات خاطر ایشان اورده بودند یعنی کویا رسالة الحنین الی الاوطان نام مؤلفی انلرك انفاس نفحاتلرندن جمع وتالیف اولنمش کبی مشتمل ایدی نفحة مهمله ایله انتشار رایحهٔ طیبه نفحة سوربود یعنی اولکون سورکوننك رایحهٔ طیبهسی منتشر اولمش ایدی نفخ معجمه ایله اوفورمك نفخه مثله

فصل النون مع القاف نقاب پرده والرجل العلامة

نقاب اشتباه برداریعنی پردهٔ شبهه یی رفع ایله ف نقشبند نقاش معناسنه نقطهٔ مشرق اول نقطه درکه دایرهٔ افق معدل النهاری ایکی نقطه اوزدنه تنصیف ایدوب اول ایکی نقطه دن جانب مطلعده اولان نقطه یه نقطهٔ مشرق ووسط المشارق ومطلع الاعتدال دینلور زیرا دایما نقطهٔ اعتدال اول نقطه دن طلوع ایلر وجانب مغربده اولان نقطه یه نقطهٔ مغرب ووسط المغارب ومغرب الاعتدال دینلور لمثل ما مر فی نقطة المشرق وبو ایکی نقطه بربرندن برنر واصل اولان خط مستقیم مفروضه خط مشرق ومغرب وخط اعتدال وخط استوا دینلور بابنده مذکوردر نقیض قضیهٔ موجبه نك نقیضی سالبه وسالبه نك نقیضی موجبه در دین قضیه یی تصور نقیض مقدم برصحت تالی حکم کرد یعنی مجرد ان کانت الشمس طالعة تصوری ایله فالنهار موجوددیو وجود نهاره بالشخص حکم ایلدی اما انی فکر ایتمدیکه شمس طالع دکل ایسه وجود نهار بالفعل محال اولور یعنی مستعصم خلیفه ابن علقمینك دوزدوکی شکل قیاس استثنائی مقدمینك تصور نقیض بلا صحت تالیسنه حکم ایلدی اما اکر مقدم مذکورك نقیضی ظهور ایدوب کلامی

بعنی لكن الشمس ليست بطالعة فالنهار غير موجود تصور فی ایتمکسزین وجود نهاره حکم ایلدیکه

صورت

صورت پذیر اولمز ایسه حال دشوار ونجات محال اولوردی فکرین ایتمدی نقب جرب یعنی ویوزلق نقب کصرد جمعیدر ومفردی معناسنه دخی استعمال اولنمشدر نقب دیوار دلمك ونقاب دیوار دلیجی وتیز فهم وتیز فکر کویا جودت عقل ودن جواهر معانی یی دلر فضلا کیمسنه لره وصف اولور نقاب دخی دینلور کتاب وقد سبق ذکره نقیبت جودت فکر ونفس وعقل ومشورت وامر وحال ونفاذ رأی وطبیعت ه وانی لمیمون النقیبة منجح وان کان مطلوبی سنا الشمس فی البعد یعنی بن مبارك نفس صاحبی یم وهر مطلوبه نایل اولیجی کرا استرا مطلوبم بعدده شمس ارتفاعنده وبعدنده اولسون واذرك سؤلی حین ارکب عزمتی ولو انه فی جبهة الاسد او لوزد وقتاکه اسب عزیمته سوار اولوردم مرادیمه ظفریاب اولوردم واکر مسئولم کسکین وجری ارسلانك جبهه سنده دخی اولور سنا ارتفاع ووزد جری معناسنه هر بری بابنده مذکوردر ف نقد ناسره کبجه لحیه نقد مزیف باقر ایله مغشوش لحیه نقش قاف وسین مهمله ایله سیاه مرکب نقاوه اوکرنتی وبر نبتدرکه صابون یرینه انکله اثواب یقیرلر نقاوی جمعیدر نقیر خرما چکردکنك ظهرنده اولان چقوره دینلور غایت حقیر اولان شیده استعمال اولنور نقوع نحله ما ینقع فی الماء من اللیل للدواء اونبیذ نقیع شراب یتخذ من زبیب ینقع فی الماء من غیر طبخ خوشاب دیدکلرینه نقل قلت یعنی نقل سروردینك بری دخی محبوبی یوبن ایتمکله تنقل یعنی مزه لنمك نقض بوزلمش ایلك فتلینی بوزمق واکثر اوده استعمال اولنور نقض عهد بو معناده استعاره در عهدی نفسنده مفتول ومبرم حبله تشبیه ایتمشدر ونقض معناسی ابطالدر استعارهٔ تصریحیه قرینهٔ استعارهٔ مکنیه در نخلا فا لصاحب المفتاح یعنی عهدی بوزمق نقل ضم ایله مزه نقل مدام شرابك مزهسی نقاره معروف نقر طاش یونمق وطاش برشینه منقاری ایله دوکمك وتوزی چقرمقده یوغرطسن قرمق

نقد پاك وخالص ايتمك نقف مثله نقاد صراف نقد خلاف نسيئه نقد
سيم وزردن مسكوك اولان اقچه نقد مسكوك اقچه نقی پاك وخالص نقاهت
محض مرض ومحض صحت بيننده اولان حد مشترك ممتد وبرزخ نقل معرو

فصل نك

ف نگار نقش ف نگاشت نقش ايلدی ف
نگاشتن مصدرندن ف نگارين مثله ف نگين فص خاتم نكايت جراحت
زدن بدنمن شكايت نكايت امين يعنی جراحتله مخلوط شكوی كلمتين بيننده
جناس لاحق صنعتی واردر نكبت مصيبت عاذنا الله منها والسا معين
نكبا صبا ايله شمال بيننده اسن يل در نكهت قوقو معناسنه روايح طيبه ده
استعمال اولنور نكد بحركات ايله صعب وطشوار وعسر معيشت نكد سكون
كاف ايله كم خير اولق فهو نكد اي لاخير فيه نكسها صيغه فعل ايله يعنی اخی
باشن اشغه ايلدی نكس دندن نكس ضم ايله كيرو دونمك مرض نكسی خسته لكدن
بر مقدار افاقت بولشكن نكرار خسته لكه دينلور يعنی مرض رجعی نكث
نقض معناسنه عهود وايمان نقضنده استعمال اولنور ف نكوسار باشی
اشغه نكول ويردوكی سوزدن رجوع ايتمك يتر او مسافت سيصد فلاح مع
رسيداز منتصف بالای قلعه نكول كرد يعنی قلعه نك ديواری اوله تبر مرتفع
ايديكه خاكدنك آتدوغی اوق اوچيوز قولاچ مسافه تركيبه كن لاجل التجربه
قلعه يه اوق اتدقده ديوارينك قايما النجو بصفنده ايرشوب نكول ايدردی
يعنی كيرو رجوع ايدردی نكص صيغه فعل ايله رجع معناسنه نكوكاری زشت
يعنی قبيح ف نكوهيدن ضم نون ايله خورلق بادل نكوهيده يعنی خور وحقير

فصل نم

ف نمك طوز ويافی يا قی اوردنر
كوكل وخاطر ايله
اولدی نما فتح ايلر زياده لك ف نوامی جمع ناميه در نوامی املاك يعنی محصول
وغلات املاك نما ضم ايله كوسترجی رهنما ومعجز نماكبی نماينده دن وصف
وصف تركيبه در ف نماينده كوسترجی ف نمايش كوسترش نمايش نمايش

دنياده منده در يعنی نمو وتازه لكی يا فايده سی بر صورت خيال ونقش ديوار دير
كلمتين بيننده جناس محرف واردر تمس شد ميم وصيغه فعل ايله ای كنم الشر الفم
بروم كل من تمس فيه والكاس يقول كل من تم سفنيه مجلس شراب وطرب وصفنده دار
يعنی اول مجلسده می نوش ايلين دهن حفظ وكتم اسرار ايليوب طلب ورغبت ايلردی وكاس
شراب لسان حال ايله هر كيم چوغلق ايدر سفينه دردر ايدی تمس فيه تم سفنيه كلمتين
بيننده جناس مركب مفروق واردر ف نمود كوستردی ف نمودن مصدرندن غط بروم
وجاعتدر كه امورلری ما بينلرنده على كلمة واحدة اولوب اصلا مخالفت ايتميه لر اسلوب
وقاعده وقانون وطريق واحدده استعمال اولنور نمری شاعر محض سيد تمام چوغل
نميمت غيبت ايتمك وچوغلق نمادق ديبادن نيصد قلر نمد كبچه نمير كامير پاك وطتلو
وصاف صو نماري مفرد غداها نمير الما غير محلل يعنی پاك بی نظير دوضه لركه همشه
اكا بولنما مثر زاكی وپاك صو اقوب كيدر محلل اول صويه دينلور كه ابچنه دوه يا غير دواب
كيروب اني بولندرمش اوله بابنده منكوردر غير محلل ديدوكی يعنی اول صويه دوه
يا غيری كيرمشدر وبولندرمشدر يمكدر نمل قرنجه جمعی نمال درنمر بابدس

فصل نو

نورد افتاب راس حمله تحويل ايتدوكی كونه دينلور
ف نوع الانواع مراد نوع انساندر كه جامع جميع انواعدر رتبه سی رتبه جنسده در ف
نوا موسيقی ده بر مقام اسميدر وبانلق ونغمت ورونق حال وغنا يعنی اير لمق
طوطی نوا يعنی طوطی كبی ايرليجی وصف تركيبه در ف نوانداز فيجی واير ليجی ونالات
معناسنه ف نول قاذ بورنی وطا بجق معناسنه فارسيدر نول اجرت سفينه
معناسنه عربيدر نواح شد ايله متك اوصافنی بربر عد ايدوب اهل ماتمی
ومستمعينی زياده اغلتيجی كمسنه نواهس مهمله ايله جمع ناهسه در دیشلیجيلك
معناسنه من نهسه الحيه اذا عضته نواهش معجمه ايله جمع ناهشه در مثله ف
نورديدن دورمك ودوشورمك زمين نورديدن يعنی طی ارض ايديجی ف
نورديد دوردلمش ودوشورلمش نوب ضم ايله نزول امر نوايب جمع نايبه مصايب

دهر نوب کصرد جمع نوبه مثلدر ی. ل. حرفنده ذکری وارددر نوازل وقایع وحوادث
دهر مصایب معناسنه مفردی نازله در نواطیر باغ بکجیلری مفردی ناطوردر
ف نوش عسل ولذت وشیرین وعافیت وایجك معناسنه ولذتلو شربتلره دخی
اطلاق اولنور ف نوشین لذتلو وشیرین خواب نوشین طاتلو اویقو نونک بالق
ودوات وحروف هجادن برحرفدر نور فتح ایله کل وچچك ع والنور مخجل القناع
کما بدت للناظرین محاسن العذراء یعنی کللر وچچکلر نقابلری آچوب ومرتفع
ناظرینه محاسن ابکار کوروندوکی کبی عرض جمال ایتمهدر نور شد وبناء مجهول ایله
کللندی وچچکلندی دیمکدر ونوردن ضم ایله اشقلندی دیمکدر نواب
وزیر اعظم کلهء عربیهدر واستعمال عجمیهدر ف نود عقود عددن طقوزنجی
عقده دینلور ف نود واند یعنی طقسان وبربچه عدد عربیده نیف وتسعون
بضع وثمانون دیدکلری کبی ف نوعروس یکی کلن اولمش قیز نوال عطیه ونصیب
نوال عظام نوین بیاین لسان خوارزمده شهزاده معناسنهدر م نوین بیاء
واحده مثله ونونک فتحی دخی جایزدر م نوینیان جمع نویندر شهزادهلر
دیمکدر م نوینیان جمع نویندر وهرنسنهنک اعلاسی وعزیزی ف نوک فتح وضم ایله
قلم اوجی وقلیج اوجی وبلماجی وکیپك اوجی وادك بورنجی نور ضم ایله ضیا وشعله
ودخانندن خالص صرف آتش وقرآن وسایر کتب سماویه ورحمت وهدایت ودلیل
وآفتاب ومنور معناسنه دخی کلور ف نوازنده اوخشیجی ف نواخت اوخشدی
ف نواختن مصدریدر اوخشمق معناسنه ونغمه ایله ساز چالمق ودوست وفرزندی
ایتمك ف نوجدید ف نوید مژده ونوال ووقت نوی قصد وبعداد النوی
مبتدا وخبردر یعنی بغداد جای مقصودمزدر وبعد وافتراق معناسنه ع وکان
النوی یکفی لتشتیت شملی فکیف اذا کان النوی والنوایب ایکنجی کان تامهدر
یعنی بعد اوشتات جمعمزه کافی ایدی پس بعده مصایب دخی منضم اولوب
ایکیسی دخی موجود اولورسه حال نیه وارهجقدر ودخی بردارندن یا مکاندان ام

کوچکه دینلور ف نواده اوغل اوغلی ف نومید مأیوس نا امیددن مخففدر
ع نومیده شده دلیر باشد یعنی جاندن مأیوس اولان جرأتلو وشجیع اولور
نوایر جمع نایرهدر آتش عداوت وشحنا معناسنه ف نوشتند کسر اول وفتح ثانی ایله
دردیلر ودوشردیلر دیمکدر ف نوشتن مصدریدر درمك ودوشرمك ف نوشتن
بکسرتین یازمق ف نوبند شیرازه وترتیب نواحیدر نوابغ جمع نابغهدر شعرای عرب
برنجی سنفینک شاعرلری لقبیدر نوابغدن مراد مذکور شعرادر وعظیم القدر کیمسنهلره
دینلور م نوکر ضم ایله هم مشهور لغتدر خواددمیده نواد سفینهیه دینلورکه
نیصی وپلوب خیمه اتکلرینه دکولور شربت معناسنه فارسیده خرکی دینلور ف
نوبرسنکان تازه ایریشملو دایه سحاب درتغذیه نوبرسنکان بلبان پستان نحو
لبان بنات ربیع مسلولك نکره اولوب لبان ضم ایله سود معناسنهدرکه خاصه اوتی
طوغدقده ابتدا ویردکلری سوده دینلور وایکنجی فتح ایله لب کلمهسندن جمعدر
دودقلر معناسنه دایه اطفال سود ویرمکله تعیین اولنان مرضعه عورته دینلور
یعنی دایه سحاب باغ نوبرستهلرینك تغذیه سنده امجکنك سودندن بنات
ربیعك یعنی نباتاتك دودقلرینی اصلتمدی بالکلیه امسالنا امطاردن عبارتدر
لبان ولبان بیننده جناس محرف وارددر ف نوباوه میوه طرفهسی نوء جمعی انواءدر
هو سقوط نجم من منازل القمر فی المغرب مع الفجر وطلوع رقیبه من المشرق یقابله فی
ساعته الی ثلثة عشر یوما وهکذا کل نجم الی انقضاء السنة ما خلا الجبهة فان
لها اربعة عشر یوما والعرب تضیف الامطار والریاح والحر والبرد الی الساقط منها
قال الاصمعی الی الطالع فتقول مطرنا بنوء کذا ع بانوا فامطرت الاجفان
بعدهم بنوء عینی علی الخدین نوعین حتی اذا ان فضت عینی مدامعها بقیت
ابکیهم دمعا بلا عین دمعا بلا عین دن مراد دم دیمکدر قان معناسنه
زیرا دمعدن عین کیتدکده اندن دم قالور یعنی احباب بندن اوزاق اولوب
منقطع اولدیلر پس بو سببیله کوزلرم آنلردن صکره مواسم امطار ایله خدینم

اوزرینه ایکی نوع یغمور یاغدردی بری صو بری قان ابتدا آب دموع ایله بکا ایلدم
وقتا که کوزم مدامعنی کثرت بکادن دوکتدی فاذا غلمه تبلدم ایکنجی بیت
نوعین کلمه سنک محلنه تفسیر واقع اولمشدر اری لطف لم یزلی پادشاهی که مجاریح
انواع رشحه دلو فراش رحمت اوست فراش اول زمینده که نباتاتی چوق اوله بابنده
مذکوردر یعنی نعم اول پادشاهک الطاف غیر متناهیه سیدر که امطار رحمت سماوی
جهنسانه رحمتی دلوینک عرقی و ترشحیدر ذهاب انفضال دابمداق تشنه دلان
دورکاریمی چکاینده انفضال و تفضل بین تفسیری تشنه دلان روزکارک دهاننه
چوق کره متقاطر اولمشدر **فصل نون** نهضت مشقت و تکلف ایله
قالقمق نهل وه نلنا اول کره صو ایچمسنه دینلور فی النهل والعلل علل دونوب
ایکنجی دفعه صو ایچمسنه دینلور بابنده مذکوردر یعنی اول دفعه وایکنجی دفعه صو ایچمکده
نهیب کسر ایله خوف واورکمک وغضه نهب یغما ف نهادند فوند بلر ف نهادن
مصدریدر نهنهت صیغه فعل مؤنث ایله ای کفت و زجرت نهنهه منع و زجر
معناسنه مصدردر ف نهان کیزلو ف نهفته کیزلو وکیزلنمش ف نهفتن مصدردر
پرده نهفت موسیقیده الجق پرده یه دینلور ف نهنک حوت ه نیشت نهنکا
کنشتی براب زبر ایکه درکار کردن شتاب یعنی نهنک بالقلر دفترسنه بنوب
دریایی قطع ایتمک کارده عجله ایتمکدن بکدر مراد ترک تعجیلده مبالغه در نیجه که
حافظ شیرازی دیمشدر مجنون مینر نسوز و غم دم ازادی مکن مرادم دم ازارکلد
مبالغه ایله نهی ایتمکدر والا مأمور اولنلر جوازنه رخصت دکلدر ه علی ظهر
تمساح عبورک لجة لا جنة من فعل الامور معجلات ذکر اولنان بیتک ترجمه سیدر
و تمساح دریا جانورلرینک بریدر ولجة دریانک زیاده عمیق یریدر واجند
النو معناسنه هر بری بابنده مذکوردر ف نهال تازه دکلمش شجر ترکی فدانه
دینلور نهشت صیغه مجهول ایله صانجلدی و دیشلندی نهش مصدردر
نهس مهمله ایله مثله صانجمق و ایسرمق معناسنه یلانه و عقرب دیشلمسنده

وصو قسنده استعمال اولنورلر ه روحی نهشت وانت راقی یعنی جانمی عشق
ومحبتک حیه سی ایصردی حالا کرسن مادکرنیده اولنلره رقیه و تعویذ ایدیجیلی
پس بنه دردیمه سن دوا ایله غربده مادکرنیده اولنلره رقیه ایتمک عادتدر فایده
مقوله لره سوره کریمه فاتحه ایله رقیه ایتمک ماثوردر حدیثده عن ابی سعید
الخدری قال کنا فی مسیر لنا فنزلنا منزلا فجاءت جاریة فقالت ان سید الحی سلیم
وان نفرنا غیب فهل منکم راق فقام معها رجل ما کنا نأبنه برقیة فرقاه فبرأ
فامر لنا بثلثین شاة وسقانا لبنا فلما رجعنا قلنا له اکنت تحسن رقیة او کنت
ترقی قال لا ما رقیت الا بام الکتاب قلنا لا تحدثوا شیئا حتی نأتی او نسئل
رسول الله صلی الله علیه وسلم فلما قدمنا المدینة ذکرناه للنبی صلی الله علیه وسلم
فقال وما کان یدریه انها رقیة اقسموا واضربوا لی بسهم قوله ما کان نأبنه برقیة
ای ما کنا نتهمه بانه یعرف الرقی وسلیم یقال لمن لدغته الحیة والعرب کانوا
یتفألون بها لصحته والحدیث اخرجه البخاری ومسلم وابو داود والترمذی
نهشه بالثاء المثلثة مثله نهمت مصدریدر نهم اکل طعامده افراط اشتها ایدنلو
ویمکده کوز طویمق و بر وجهله طعامده غنا حاصل ایتاملک و بلوغ معناسنه
نهامه مثله نهمت حاجت و بلوغ همت و بر شیئه تولع ایتمک و بر شیئه شهوت
نفس ایتمک ف نه حرف نفیدر واستفهام تقریری ایچون دخی کلور ه نه هر چه
یافت کمال ازینش بود نقصان نه هرچه داد ستد باز چرخ مینایی بونده استفهام
تقریریدر اما معناسنه نهیق صوت حمار نهنک اشد عقوبت وعروضده بیتک
ایکی ثلثی کیدوب بر ثلثی قالمق مثلا رجز فاذن مالوا لنا عن موعد هر بری بر مصرع
رجزیدر و بو عمله نهک و بنیته وجزوه منهوک دینلور ه لما داوا زاسه
یطاف بر وقد علاه القتام والنهک یعنی سعد الدوله یهودینک سر
مقطوعی نور و غبار و شدت عقوبت قابلدی یعنی حالده الذی الروبردن
بره کزدرلدوکن کوردکده لسان حال دیدیکه فاعتبروا سادتی بمصرعهم

ثم انل يا ذا البيان كم تركوا اي اولوا الاعتبار بن يهودينك دولتده بايي معنا
ايلين قوم يهودك بر بري اوزره مقتول اولدوغندن عبرت كيما ولكز وسندجي
اي خطيب بليغ كم تركوا من جنات وعيون ومقام كريم ونعمة كانوا فيها فاكهين
آيتني قرات ايدوب حالنلرين تمثيل ايله نهج طريق واضح منهج مثله منهاج مثله

فصل نى

في قامش في نيشكر شكر قاميشي في نيستان
قامشلق اورماني يعني قامشلق ولا ام بخجر زمين چون ميستان كنيم • سبزه هوا جو
نيستان كنيم • يعني اكر امتثال امر ايدوب طاعت ايدر سكز فيها والا اوزديكره
واروب زميني ريخته خونندن شرابستان وكثرت نيزه عسكر ايله جو هوا جي
رمحستان ايدرم • بر يني ميخانه واولر ين بيشه زاري ايدرم ديمكدر حسن تدبير
عقلا دران معرض همان نسبت داشته باشد كه سغلة اتش نه پوشيده وباكوه
الوند بقوت بازو كوشنند ودريا را باباستش تخويف كنند وافتاب وماه را
باستنزال وعيد نمايند يعني اول اثناده حسن تدبير عقلا اكا بكزر ايديكه
اتش بالاكيري قامش ايله سوندرمك استيه لر ياكوه الوند ايله بيجه لشمكه سعي
ايليه لر يا دنيايي سيمك وصويي طاعتمو ايله تخويف ايليه لر يا آي وكونش يره
ايندرمكله اتندارايليه لر خاصلي اش تدبير وچاره دن في بنو بنها دروت اناقي
كستر ايله يوق ديمكدر في نيلكون كوك رنكلو في نيرنك جادو وحيله وآل اتمك
ونفش وافسون وهر شيئك اصلنه وهيولاسنه ونقشا شلرك ابتدا طرح ايلدكلري
رسم شكل وصور تر ديلوركه بعده اكا رنك تبيلات ايدرلر مركب نيرنك يعني
قدرت قلميله رسم وتصويرا اولمنش آت م رنك ونيرنكي اعادي هر ازدري شكل
بودنادي كه كسى در شكم شيشه دميد • يعني اعاديك نقشبند هيولي وصورت
خدعه لري في المثل بربادة بنكزركه بر شيشه يه اوفوره لركه اول شيشه لابد
اول هوادن شكست اولسه كركدر • يعني آخر الامر قادورة مكرلري شكست
اولوب ايدوكلري عمل وجود بذير اولميوب هوا ير منقلب وضعر اعمالري كندولره

راجع اولسه كركدر م بنكي اوغل جغتا بن جنكزك اوغلي وغليدر م نير نجات
طلسمات معناسنه بعضيلر ديدي لكيم عزايم معناسنه در خاصلي ساحرلر وكوز
بايجيلر وشعوذه بازلر اعمالندندر نيلوفر بنفشه لوننده بر چچكدر تيغ نيلوفر مثال
قليجده صويك وفرندك كنايه در كثرت آبندن بنفشه لوننده كوستر ر في نيك
اي في نيك تنك يعني زياده ضيق وطار كلمتين بيننده جناس خطي صنعتي
واردر نيل معروف بويادر و نهر مصر قاهره وبغداد مضافاتندن حله قربنده
فراتدن متشعب بر نهرك اسميدر وصافده ذكري واردر اصلده اننده بر قريه نك
اسميدر في نيزه مزراق في نيستي فقر ويوقلق در دنيانا يافت اذغم يافت
ونايافت يافت بهتر واندوه نيستي ازين هستي مولم تر يعني في الحقيقه
دنياده بر شيئي بولمق بولوب وبولدوغني ايتورمك غصه سندن يكدر • وفقر بعد
الغنانك يعني وارلوق غصه سي اشد واشددر ايكيجي فقره اولكيدن ابلغدر
نير اعظم افتاب نيط صيغه مجهول ايلداي تعلق في نيرو قوت في نيم دوداسم بكدر
نيب جمع نابدر ناقه مسنه يردينلور لا آتيك ما حنت النيب يعني ما دامكه نا قه
مسنه كوچكي فوتندن حزن ايلي واكلر نشكله كوزشهم ديمكدر طول هجردن كنايه در
زيرا ناقه مسنه نك ياوريسي وذوبنر حزني واكلدمسي تمادي زمان ايله خاطرندن
كيتمدوكي عربده مشهوردر وكلامده مساوات صنعتي واردر نياح نوحه
معناسنه ميتا اوزره اغلمق • عيني لريني دخي اغلادن عورت في نيش سم
يعني زهر في نيش اغولو عقرب وزنبور كبيلرك ايكنه سي ونيشتر معناسنه
في نيشتر آلت فصد معروفدر نيام قليچ قيني في نياز احتياج في نيازي
احتياج نيوب جمع نابدر ايكي طرفندن ازودديشلري م اذا رايت نيوب الليث
بارزة • فلا تظنن ان الليث مبتسم • يعني وقتا كوره سن كه ارسلانك
ازودديشلري آچق وظاهردر ظن ايتمه كه تبسم ايديور زيرا ارسلانك آماني
يوقدر مراد اعدا يا ظلمه يا جبابره نك بوزه كولدوكنا ينا نموب اندن حذر

اوزره اولمغه تمثیلدر م نیکوزده برقلعه اسمیدر ف نیروز نوروزدن معربدر
افتابک راس حمله تحویل ایلدوکی کوندر دیلور ع لقد اقبل النیروز جذلا لان
فاسعد بونده مراد نوروزبکه نوبیردر که عظیم فتک و هتکدنه صکره صلح
ابیوب اطاعت کوستردی یعنی نوروز مسروراً اقبال ایلدی یس خوشحال
اول وان کنت مسعود اکما کنت فازدد واکرچه اصلده مسعود وخوشحال
ایسک شمدی انک قدومیله خوشلق اوزرینه خوشلق زیاده ایت نوروز ایامی افراح وسرور در

باب الواو فصل الواو

واقیه حافظ ان علی الکریم واقیة من فعله یعنی کریمه کندو فعلیندن تجربه
اولنمش حافظ وبکجی واردر ولهم حصن حصین من فضله وانک تفضلندن
کندو ایچون برحصن حصین وارد تجربه یا بندنه فاذا زلت النوایب زلة
وضالت علیه الدهر زلة اولکی زلة ایاق قایمق ایکنجی یعنی نقص یا خطا معناسنه
یعنی وقتا که نوایب زمانک ایاغی قایدروب بره دوشره ودهر نقص یا خطا
جهتندن اوزرینه هجوم ایلیه اقامته بذلحسانه اولوقت انی احسان وکرمنک
ساعد نصرتی یردن قالدیرر وانتزعته مکارمه عن مخالب زمانه ودخی
مکرمات افعال واخلاقی انی پنجه سخت کیر زمانه دن خلاص ایلر ف واشکو
آکری وباتراشعی ف وازکون زای فارسیله مثله ف واپسین بارنکی کون
ف دوز واپسین قیامت کونی معناسنه دن بابنده مذکوردر وادی جبال
یادیپرلر ما بیننده اولان مستوی یرلره دیلور جمعی اوداه واودیه واوداة دن
الوادی منفرج ما بین جبال اوتلال او آکام وادی فوادین محلک اسمیدر واضح
ظاهر واضحة الغره یعنی واسعة الجبهه واصل بن عطا معتزله دن ابتدا مذهب
اعتزالی اختراع ایلیندر وادی انشی یافتحی وال من والاه وعاد من عاداه حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرت علی رضا بر ایلدوکی دعادر ف وام
دین یعنی بورج ع اشکم که هر نفس چکد از دیده درکنار مدت فراقت دامنده کی نم

میدهد یعنی اشکم که هردم کوزدن دامنه صودوکر بغیر فراقک زیاده لکعه
اول صودن دین وینه آب دموعدن کنایه ردر ف وادرون اکری ومتکوس
مقابح عیب درون وادرون اومعلوم کشت یعنی درون نفاق آلودینک
مقابح عیوبی معلوم اولدی ف وادرون اختر اقبالی دوشمش کمسنه یر وصفد
دشمن وادرون اختر ظفریافت بونده مراد بد دعادر یعنی اقبالی دوشمش بخت
دشمن ظفر بولدی دور وادرون برعکس مراد دور وحرکت ایدن زمانه واجی
برشی قصد ایدیجی تواخیت الثنا ای قصدت المدح والثناء وارسی عمان
ف وآلامرتفع وعالی وامو عشاق عرب بریده معشوقه سی عذرادر
واسطة عقد بو بیناغک وسطنده وضع اولنان التون مصوغ مرصع جوهر قطعه در
واسط قلاده مثله وس حرفنده زیاده معنی ایله ذکر اولنمشدر واسطة
قلاده بلاد یعنی اعیانه واکابر بلد واهی ضعیف وبتمال من وهی الحائط
اذا ضعف وهم بالسقوط ای هم ایله وعد معناسنه انجاز الوایه یعنی
ایدوکی وعده وفا ایچون واجب الوجود هو الذی یکون وجوده من ذاته لا
یحتاج الی شی اصلا ویختص بذات الباری تعالی وتقدس واله محیر
وادف متسع وطویل وممتد واو محنت بهفده رسید مراد انفا واو عاطفه ایله
عد ایلدوکی اوندبیری محنت بدعتده که ازحکم یرلیغ قضا نفاذ برای کتاب
قانون دار الملک واعمال کلامنده واقع اولمشدر یعنی که ظلم حاکم وضیق
اهل بلد ورعیت بابنده بعضیلر اون بیری حصلت عدایدوب نظم ایتمشدر
اعاذنا الله منها والتسعین هوای وافلاس ویهدینی ظالم وذل وحبس ثم ضنک
مکابد وقهر عدو واعتداء مظالم وکل عیال فی فنائک راکد واسعاد باد
وغضب ورد وعز وغمز وان یلقاک فی الذل حاسد وحب بنیب الکبد من
وهج ناره ووعد من المحبوب وهو مجاحد الهی فنجی عشر او سبعاً فاننی الیک
منیب مستجیر وعاید واردجری وکسکین ارسلان واصب دایم وملازم

وابل زیاده دوکیجی یغمور وال الحیا طل وعقباه وابل یعنی یغمورك اوایلی
خفیف وقلیل بدا اما وادرق بکلشوب مطر عظیم اولور تمثیلاً تننه بنجه که
آتشك اوایلی شراره وآخری نار مشتعله اولور دیکلری کبی

فصل و ب

وبل یعنی وابل کاه وبلاء ام حرفنده مذکوردر سقاك الله العرش صوب
رحمة بمنسکب وبل ومتعنجر قطر مرثیه ده در یعنی الله عرش عظیم تربنکی رحمت
یغمورندن عظیم القطر وکثیر الحدود والانصباب باران ایله ریان ایلسون وباء مرض
عام وباء مستشنع یعنی مرض عام مفرط وبر تحریك ایله دوه توکی وبیل وخیم
وثقیل ونا موافق وارض وبیلة اوتلغی ناخوش زمین

فصل و ت

وتد فاذق اوتاد اربعة فلکیة او حرفنده ذکر اولنمشدر وتین قلبده بر طمر دکه
کسیلورسه صاحبی فوت اولور وتر فتح ایله تنقیص معناسنه عدا وتده استعمال
اولنور وتر صیغه فعل ایله وتره ماله ای نقصه وتر کسر ایله فرد معناسنه
تواتر تتابع وتر تحریك ایله یای کریشی وساز کریشی جمعی اوتاردر وتیره طریقه
وانفك ایکی دلکی مابیننده اولان حجاب وپرده

فصل و ث

وثاق بوقاغی وبغلنجق ایپ وعهد وثایق حجج وتمسکات وثیقه مفردیدر
وثل تحریك ایله حبل من اللیف او القنب وثیل لیف معناسنه وثوب برشی
اوزرینه آتلمق وثبة مثله وثبات جمیدر ولغت حمیرده بر یرده جلوس ایلکه
دیرلر وثباتهم تزری علی الوثبات یعنی بر لشکرکه دشمن اوزرینه هجوم ایدوب
آتلمری اوزرینه تسخر وعیب ایدر

فصل و ج

وجور الدواء
یوجر فی الفم یعنی اول دوادرکه اغزه دوکیلور وجر خوف وجر منه کفرح ای
خاف منه وجار کسر وفتح ایله یابانی قورت وغیری سباع وحوش اولان
جانورلرك دلیکی

وجوب هو اقتضاء الذات عینها وتحققها
فی الخارج یعنی ذات عینی وجودینی بالفعل اقتضا ایتمکه دیرلر معنای

وجود واجبش الخ وجود باری تعالی وتقدسدر یعنی بر موجوددرکه
ذاتی ذاتی اقتضا ایدوب وجودده غیره افتقاری یوقدر قدیم لذاته وازلی
بلا ابتداءدر وجیز امام واحدینك تفسیرینك اسمیدر وموجز معناسنه یعنی
کلام قلیل اللفظ وکثیر المعنی وجبت صیغه فعل متکلم ایله قطعت معناسنه
وجب مصدریدر قطع معناسنه وجلت خوف وجل تحریك ایله مثله وجل
کسر ثانی ایله محذر خائف وجد حب وحزن ولما تجاهشنا علی البکاء ولم نطق
علی الوجد قلا عا عذرنا البواکیا یعنی وقتاکه بکا یه اغاز ایدوب حرارت حب
وآتش حزنی چکمکه وکیدرمکه قادر اولمدق نساء باکیاتی بکالرنده معذور
دوندق مکر بر اختیار بکا وحزن ایدر ایمش عذرنا جمله سی جواب لما در
وجد ضم ایله وارلیلق وجدان مثله لا تجد مع الوجدان یعنی وارلیلق ایله
مجدداً وارلیلق تصور اولنمز زیرا تحصیل حاصلدر محللنده تحصیل حاصله
تمثیل اولنمشدر وجنه یکق وجنات جمیدر وجوهات وظائف وعلائف
دروی مصادف وجوه مثله وجوهی کمتر بخزانه رسید یعنی بعض وجوه مصادف
سببی ایله خزینه یه بر مقدار نقصان ومضایقه واقع اولدی وجه معروفدر
وجوه جماعت اشراف قوم یعنی اشتهارلری وجوه قرآت واحادیث یعنی قرآن
عظیمك طرق قرآنی وآثار نبویه اقسام وطرق اسانید وجیب طپیدن
دل توپرلمك اتمرسی معناسنه ع ی حرفنده ذکری واردر وجا فتح ایله اشد
جفا

فصل و ح

وحشت بیکانه لك وحوش صحراده اوزناشنه
کزن واوتلین جانورلر وحی اشارت وکتابت ورسالت والهام وکلام خفی
وصوت او حرفنده ذکری واردر

فصل و خ

وخامت تقلت
وخد اسراع س ق حرفنده ذکری واردر فقد کلت من الوخد الخطایا
وملّ الرکب من طول التهاد یعنی بندیکمز طوارلر اسراع سیر سببی ایله عجز
کتوردیلر وعسکر تمادی علم نومدن بیزکلك کتوردیلر وخز مزراق ایله

طعن ایتمك دوردر تمك لكن كیجور مهمان ورده **فصل ود** ودیعت
امانت و وُد ضم ایله محبت و محب معناسنه و وَد فتح ایله وتد معناسنه و بر
صنمك اسمیدر وَدی رعایا اودونلر اولان رسم معتبر **فصل ور**
وَرِث شدیا ایله فعیل بمعنی فاعل مشتعل و متقد وردر قرمزی یكل كه كل
محمدی دیلور و هر كل لكن مع القید استعمال اولنور و هر قرمزی لونه و قرمزی
ارسلانه و آجق قرمزی كمیت ایله اشقر آراسنده اولان آته دخی اطلاق اولنور
وِرد و وارد و مستورد جری معناسنه و اصلان الاسد الورد یعنی كسكین و یاوز
اصلان **ن** **ق** حرفنده ذكری واردر ورد متضاعف برساقده ایكی كل
و قتمیز كل وِرد كسر اول ایله اوقات معینه ده اولان وظایف اذكار و عبادات
غیر واجبه وردصو اوزرلر مشرف اولق و صو اوروق وردطه هلاك **ف** وردید
اونكندی و بر نسنه یر عادت ایلدی **ف** وریدن مصدر بید و ورید و وریدان
بیونك ایكی طرفنده ایكی قالون طمردر حبل الورید دخی دینلور ورج دونق
ورقه عشاق عهدی بریده معشوقه سی كلشاد در ورقا مرغ حمام یعنی
عراقی كوكرجین ورق جمیددر **د** **ا** حرفنده ذكری واردر ورنق بیراغی چوق
انجم **و** وعضر شبابا غض وریق و نقل شرابا غض وریق **ه** اوكلی وریق ده
داوجوهر كلمه دندر ایكنجی عاطفه در یعنی بخلکمز اعضانی تازه و كثیر الاوراق در
و نقل مجلس شرابه محبوبی یكا غندن دبسلمك ولبلربندن امكدر غض و غض
بیننده جناس مضارع وریق و ریق بیننده جناس متشابه یا جناس ناقص
واردر **فصل وز** **ف** وزیدن اسمك **ف** وزدا شرابو لع اهوئیده
استعمال اولنور وزیر اعتماد الدوله پادشاهی **فصل وس**
وسیط امام واحدینك تفسیریدر وجیزدن غیری بر آخر تفسیرینك اسمیدر
ودخی واسط و متوسط معناسنه وسط نزموجز و نزمطنب و هر شئك
میاننه دینلور وافضل معناسنه وسیله بر كمسنه دریا بر عمله كه انكله

مطلوبه تقرب و وصول حاصل اوله وسایل جمعیدر وسیع بول و كنش اولو وسن
نعاس نوم خفیف یعنی اوز غمق ودخی اویقو اغیر لغنه دینلور وسنان اوز غمش
ت **ح** حرفنده ذكری واردر وسمه واسیق وسمی ابتدا فصل بیعده یاغن یغمور
و وسمی منهم یعنی اول بهارده زیاده دوكیجی یغمور وسایط قلایدیه جمع واسطه در
بو بینا غلولك رشته سنه ایكی طرفنده لعل و یاقوت و حبات ذهب نظم ایدوب
میان رشته یه وضع ایلدكلری بر قطعه مرصع آلتونه دینلور اذ وسایط قلاید كانت
یعنی رشته جواهر منظوم كلام حكمانك افضل و ابلغندندر كه اذا كانت الشهوة
فوق القدرة كان هلاك الجسم دون بلوغ الشهوة یعنی وقتا كه بر انسانده شهوت
قوت و قدرتندن زیاده اوله البته اول كمسنه مرادنه بالغ اولمزدن اقدم هلاك اولور
زیرا شهواته مقابل قوت و قدرتی لازمدر كه شهواتندن ظهور ایلین مفاسد
وغوایله جلب ایلدوكی مضرتلره قارشو قویوب دفع ایتمكه استعدادی اوله
لیكن انوك خانك شهوات ایله منهمكا اولوب آخر الامر اول سببدن اموالی قتل ایلدی كلورنر
بیاننده و بو كلامده اخذ اولنور كه شهوات مفرطه صاحبنی اغلب اجل مشتمل اربونه
قبل بلوغ الامل هلاك ایلر وسق صیغه فعل ایله جمع معناسنه واللیل وما وسق
ای اقسم باللیل و ما جمع تحت ظلامه من الجبال والاوهاد والاشجار والنبات
وكل ما یدب علی الارض **فصل وش** **ف** وشكرده كسر اول ایله
مستعد و دوزلش و مهیا معناسنه و معتمد ودوربین وخابك كمسنه لنره
دخی اطلاق اولنور وشی فتح ایله دكمز نقش ملابس وشی یعنی دكمه زرنكار منقش
البسه وشایت چوغلق و شاة جمع واشیدر چوغلر و دقیلر معناسنه وشی
شدیا ایله قرمزی وشك سرعت وشك رنحال یعنی سرعت ارتحال وشاق
نوكر یعنی كنج خدمتكار ایچ اوغلانی دیدكلری كبی وشاقان جمیدر **ه** دیدی كه چرخ كرد
عاقبت درخق تو **ه** كردون كه وشاق كمترین بود ترا **ع** یعنی بعد ما ادنا بنده و خدمتكار
اولان زمانه یا فلك كوردكی آخر كار حقكده نه خیانت و غدر ایلدی وشاحه

بو بیناغ اصلده بر سفیفه دیرکه نساء عرب اکا جواهر والتون قطعه لری
وطلسمات ومعوذات دیکوب بر اوجنی باشنك بر طرفنه بکیدوب واول بر طرفنی
سینه لری اوزره صالیقدیرلر ووشح ترائب الحمد بتمیمة انعامه یعنی حمدك سینه
مکارم واحسانلرینك تعویذ اغیله وشاحلندردی یعنی نعمتلرینی بر یاد ایلیو
مقابلنده حمد وثناسنی ادا ایلدی **فصل وض** وصل ضد فراق
وبر شیئی آخره تعلق واولشدرمق وصلت صلة یعنی دنیا سرورینك بریکی
یتکینه واصل اولمقدر وصمت عیب وفساد وعار وکسل وفترة بی وصمت
یعنی بلا عیب وفساد وصب تحریك ایله مرض ودخی دائم معناسنه کلور
واصب دائم وملازم معناسنه بابنده منکوردیل خرفزه ذکری واردر
وصر عهد معناسنه وصك سجلات که دروننده سجلات قید اولنور
فصل وض وضیع الحق محسوس ومعقولده استعمال
اولنور ضد رفیع در وضع قومق وبر نسنی الچلمق وحودا ایتمك من تکبر علی اقه
وصنعه بو بابده در وضع حمل طوغرمق وضح تحریك ایله بیاض صبح وماه وبرص
وغرة ناصیه وتحجیل قوائم خیل وغیرنده دخی مجازا استعمال اولنور وضاح
براق ومتلالی **فصل وط** وطأت اتو ایله باصمق وموضع
قدم وشدت اخذ وبطش هذا الذی تعرف البطحاء وطأته والبیت یعرفه
والحل والحرم اصلده بیت فرزدقکدر زین العابدین علی بن الحسین بن علی المرتضی
حضرتلرینك مدحنده دیمشدر نقلدر که ملوك عضوض بنی امیه دن هشام
ابن عبد الملك بن مروان بر سنه حجه ایکن بر کون طواف بیت شریفه واروب
مطافده کثرت ازدحام طائفیندن طواف ایدمیوب بر طرفده جلوس ووقت
فراغ مطافه منتظر اولدی بو اثناده امام مشار الیه حرم محترم بیت اللهه
لاجل الطواف داخل اولدقده طائفین مذکورین جناب امامی کوردکلری
ساعت جمله بر طرفه طوروب مطافی اکا تخلیه ایلدیلر وتعظیم ایله جواب

مطافده مزدحما منتظر اولدیلر عبد الملك بو حالی مشاهده ایدوب تعجب
بولر بن خلیفه وقت ایکن طائفیندن بر فرد بکا مقید اولمشکن آیا بو کیمدر که
خلایق بو مرتبه تعظیم ایله مقید اولدیلر دیو سوال ایلدیکی حاضرینده نکسنه
جواب ویرمیوب اول حینده فرزدق ارتجالا اشبو ابیاتی انشاد ایدوب
عبد الملکه جواب ویردی ومنه هذا ابن خیر عباد الله کلهم هذا التقی
النقی الطاهر العلم ما قال لا قط الا فی تشهده لولا التشهد کانت لاؤه
نعم پس بو سبب ایله عبد الملك فرزدقی بر نیجه زمان حبس ایتدوکی نقل
اولنور معنی بیت بو کوردکك فی الحقیقه مجهولك کمسنه دکلدر بلکه بو اولـ
کمسنه درکه بطحاء مکه هر بر موضع قدمنی رزانت حلم ووقار وکرمنی بیلوب
اوزرنده سیری ایله افتخار ایدوب جلوه لنور ودخی بیت وخارج وداخل
حدود حرم آنی وآنك مکانت ومنزله سنی بیلوردیمکدر بر کمسنه مثلا عین
اهل بلد وسید قوم ومتبوع انام اولورسه آنی بلد ومحلات ودروب وخانه
وبام ودیوارلری بیلوردیو کمال شیوعندن کنایه اولنور ودخی جمیع عمرنده لا دیدوکی
بو قدر الا کلمهٔ شهادتده اول دخی کلمهٔ ضروریدر شهادت اولمیدی انی دخی لساننه
کتورمزدی نهایت کرمدن کنایه در وطر حاجت ایاك والبطر اذا اتانا الدهر بالوطر
واحذر عجایبا لقدر یعنی دهر هر حاجتکی ویروب روا ایدرسه غفلت وغروردن
خوف ایله ودور اول وعجایب قضا وقدردن حذر ایله که مغرورلری من حیث لا یحتسب
اخذ وبطش ایلر وانما هی اقبال وادبار ونعوذ بالله تعالی من الحور بعد الکور وطی
شدیا ایله دوز ویوموشق زمین والحق زمینه دخی دینلور وطفاء اول بولوددر که
کثرت آبندن آشغا اینمش اوله ووراء ذلك للعفاة منایح هطلت هطول الدیمة
الوطفاء یعنی اندن ماعدا عطایا طالبلرینه نیجه عطیه لری واردرکه اول عطایا
صوبی چوق بولودك متوالی ومتتابع دوکدوکی یغمور کبی جود وکرمی انك بر مقلرندن
دوکیلیر وطد شد یطد وصیغهٔ فعل ایله تدریت حکمت خلقت باری تعالیده

یعنی جبال عظیم ایله کرهٔ زمینی بکیتدی که بر جانبه میلان ایلمیه سم معناسنه

یعنی میخ میخلدی وطاد وتدك **فصل وع** وعل طاغ کچیسی

وعول جمیعدر وبناطح وعولها قرن ثور الخضراء ٠ قا ٠ م ٠ حرفنده ذکری وبادیه

اولمشدر وعث یومشق زمین که اوستنده یورودکده ایاق وقدم باتر وطریق

عسیر که انده سلوك طشوار اوله **فصل وغ** وغا حرب وغمر

کینه دار اولمق وغد تحریك ایله دناءت وغد سکون وسط ایله احمق وذلیل

قارنی طوقلغیچه خدمت ایلین کمسنه ٩ ان خلف الوعد من خلق الوغد یعنی

وعده خلاف ایتمك دینلرك اخلاقی وخصالیدندر اکر کلام موزون ایسه

غین معجمه علت اجتماع ساکنین ایله مکسور اوقنور واکر منثور ایسه اسکان ایله

فصل وف وفد رسالتیله کلمکه دینلور وفد کفرح فعلیدر

ای اتی بالرسالة وفود مصدریدر وفود جمع وافد رسول معناسنه وفد قافله

وذروة الجبل من الرمل المشرف وفا انجاز وعد وفا عشاق عجمك بریدر معشوقه

بهره دن **فصل وق** وقاحت قلت حیا یعنی بحیالك ورسوالك بحث

روی سندن وقع فتحله اعتبار وکوکلده یر ایتمك وبر شیٔ مناسب محرمانه واقع

اولمق وطمن معناسنهدر وقود فتح ایله اتش یاندرجق اودون وغیره وقود

ضم ایله اتش یاقمق وقا اشد جفا وزنا ومعنا وجا معناسنهدر وقاف

کسر ایله دوشمق وقار درزانت وحلم ٩ وقار توسنکی نهاد بر دل کوه ٠٠ برو

بقهقهه خندید کبك کهساری ٠ یعنی سنك وقار ورزانتك ایله کوه همسنك لك

ادعاسز ایدوب موازنت ایتدکلرنده وقارك اغر کلوب کفهٔ کوهده دل کوه

اوزرینه بطانه قودی واتی داغ ایلدی بو سببدن کبك کهساری کوه اوزرینه

صوت عالی ایله خنده ایلدی وقیعت نمیمه وغیبت ایتمك وقتالره دخی دینلور که

انده بر برینک عقبنده صدمات واقع اولور وقایع حسی ومعنوی حفظ اینده حك

شئ بادشاه اسلام چون اذین واقعه که بر حاشیهٔ محتای دولت او خالی بود

دقایقه چشم با خبر شد یعنی سلطان غازانه چون مصریلرك غلبه وعسکرینك

انکساری واقعه سندنکه اول واقعه صحیفهٔ روی دولتك کنارنده دفع ضرر چشم

بدایچون بر خال ایدی خبر اولدی بو قسم حشو ملیحه محسنات بدیعیهده اعتراض

الکلام دینلور **فصل وك** وکالت معروفدر وکادا انلغه دخی

دینلور وکالت کبری وزارت عظمای پادشاهی وکف صیغهٔ فعل ایله میل

ایلدی معناسنه وکف اسکان ایله مصدریدر میل معناسنه وجود وعیب

واثم وشقت والدمع قد وکفا یعنی کوز یاشی اشتداد بولدی الف اطلاق ایچوندر

فصل ول ولیمه سوریچون اتخاذ اولنان طعام واسباب

لاغر که ولیمهٔ نسور وعقاب را درخور بودند یعنی وادرق مهزول اتلر که کرکس وقوم

قوشلره دوکون طعامی ولقمه لایق ایدیلر وکرکس اکل جیفه ولاشه ایله مشهوردر

فصل وم وله شدت حرص یا عشقدن حاصل اولان ذهاب عقل وتحیر

ومیض لمعان برق وشعلهٔ خفی وخفیف ٠ ب ٠ ا ٠ حرفنده ذکری وارددر ٩

بنوا الغدر مهما فتش البحث عنهم ٩ اراك ومیضا خالیا وسرابا ٠ یعنی اولاد

غدر ومغادره اولنلرده نوقتکه تفحص متفحصین تفتیش ایلیه اول تفحص

سکا انلردن شعلهٔ فارغ یعنی بیفایده وسراب بیطایل کوسترر ومس فجور یومس

فاجر وموسس فاجره یر دینلور بابنده مذکوردر ٩ **فصل ون**

ونی صیغهٔ فعل ایله ضعیف اولدی دیمکدر توانی ونی دن تفاعلدر ضعف

سببی ایله عملده تقصیر ایلدی دیمکدر بابنده مذکوردر یکدیکر زانوی خس

بر زمین نهادند مراد دیز بدیز جلوس ایلدیلر دیمکدر بر ذکر اولنان مجلس خاص ده

تحسر وتحزن اظهار ایدوب دیدیکه ٩ ونبی السوء عن تلك التثنی وأثنیا

علی تلك الثنایا ٠ یعنی شرور ومصایب دهر بنی ضعیف ایدوب اول طرفه

منعطف اولمدن الیقویوب انلر ایله همراه وهم مجلس اولمقدن محروم ایتمکله

ساکن اولدقلری اراضی وعقبات سلام ارسال ایلدك یاخود معنی چونکه

وسنا فجر معناسنه زنی حرفنده ذکری وارددر ٩

بولنمدوچون

غوایل دهر بنی مجلسلرنده بل بوکوب جلوس ایتمدن محروم ایلدی یس انلره سلام
ارسالی ایله مستلّی و لدی دیمکدر وعلی هذا تثنی بل بوکوب جلوس ایتمك
معناسنه‌در **فصل الواو** وهاد الحق یرلره و وادیلره دینلور وهله
فزع وخوف اول وهله یعنی اول حال بابنده مذکوردر وهن ضعف وهی
مثله یقال وهی الحایط ای ضعف واشرف علی السقوط اوهی اضعف بابنده
مذکوردر وهاج مشتعل ومتوقد وهشت ایام خمسه مسترقرنك دردنجی
کوننه علمدر اولکون عروق وبدن انسانده کمال غلبه دم واقع اولمغله عند
الاطباء فصد لازم کلور وقتی که دراو دشت جهان همچو وهشت است
دوج مجی صرفر که کل سرخ بیارد بهادو صفنده در دوج بغرسق وصرفه
زیادتی خون در بدن انسان هر بری بابنده مذکوردر می استعاره مکیند در
نفسده قان تشبیه اولنمشدر دوج تخییلیه وصرفر ترشیحیه‌در وبو بنده
روجدن مراد عروقدر یعنی روجهاء خون یعنی وقتی چون چهارم ایام
مسترقر دشت وصحرادا آن وقت دوج می زاید شده بود تا که در چمن کل
سرخ بیارایدیعنی بر وقت که خمسه مسترقرنك دردنجی کوننده خون
زاید وغالب اولدوغی کبی اول وقتده دخی شراب مباح اولمغله شراب نوش
اولنوب زاید زمینه دوکلکلرندن دشت وصحرانك دخی عروق وباغرسقلری
می زاید ایله پر و ممتلی اولدی تا که قرمزی کللر بتوروب چمنستانی زینت ایله تزیین
ایله بر ده ه وللارض من کاس الکرام نصیب بو انشاده ذکر اولندوغی
اوزره شراب ایچوب زیاده سن یره دوکدکلرینه تمثیلدر **فصل الیاء**
ویل عذاب معناسنه ودرکات جهنمك برینه علمدر اعاذنا الله منها

باب الهاء فصل الهمزة

هابه جراتنه معناسنه
هاجره نصف نهار که ابتداء زوال شمس وقتیدر وشدت حرارت معناسنه
هابیل حضرت آدمك علیه السلام اوغلیدر که اخی برادری قابیل قتل ایلدی
هالع شدید الیسرا ولان دوه قوشنه وصفدر هامتر شدیم ایله حشرات ارض
جمعی هوامدر هام تخفیف میم ایله باش وهر شینك باشی هامه مثله هامات
جمیدر هاتف صایح ومصوت یقال هتفت الحمام ای صاحت ع ی حرفنده
ذکری واردر وشعرا اجنه یه دینلور هاج صیغه فعل ایله اسریدی وجوشه
دیمکدر اذا هاج غیظا حسبت الصخر مخدرا والریح عاصفة والموج یلتطم
غیظا تمییز یا مفعول له در وفا و ومعناسنه در یعنی وقتا که غضب
جهتندن یا اجلندن اسریمش دوه کبی اسریر قیاس ایدرسن که طاغ قایر سیدر
یوقاردن اشغه یوره لنیور یا باد صرصر اسیور یا امواج دریا بر برینه چالینور
هاج الغبار توز قوپدی وقالقدی وقوبردی وقالدردی هایل مخوف ومخوف
کسرو او ایله هایل هیوفی دیو وانلرك خورنسیا زدر یعنی مهیب المنظر دیو
سکرتلو ارنیشلو اوزاق وارشلو جاره اندك ایله بسیار بیننده صنعت طباق
واردر اذا هاج بر ده کرو در بومبر و در تاختن یعنی میدان استباقده یلمك
وسکرتمکده جیرانلری سبقت ایدوب انلرده کرو یعنی دوتوالدی هایم صوسز
اذا اختصر المعنی فنثرتر هایم یعنی وقتا که معنای موجز ومختصر ایلیه
عطشان اولان کمسنه‌نك صو ایچسنه یا صوینه مشابهدر مراد غایت لذیذ
وطتلو اولوردیمکدر وان لم اشهنا اتی الفیض بالمد یعنی واکر مقتضای
حاله مطابق اطناب ایدر سه صوینك فیضانی کبی کثیر المنافع اولور هاشم
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینك جد امجدلرینه هاروت معروف
ملکك اسمیدر ب ا حرفنده ذکری واردر هاص من غیر بینونه کسر ایلینه
وصفدر هصر مصدر یده بابنده مذکوردر هادم قاطع هادم اللذات
مجماز ایله یعنی قاطع اللذات مراد موتدر هلاك موتر دخی وصف اولور سر لا یا بن در
هادم یتیجی وخراب ایدیجی هادره طویل وچوق وشدید النمو معناسنه
یقال ارض هادرة العشب ای کثیرتر ش ق حرفنده ذکری واردر هاته

اسم فعلدر کنور دیمکدر هاضمه بر قوتدر که غذایی بر حاله تغییر ایدر که معتد بدن
بالفعل بر جزؤ اوله صالح اوله خدام اربعه نك بریدر ها حرف تنبیهدر حاضر
ومهیا اول معناسنه ف هان تیز وسریع اول دیمکدر وبدانه وصاف معناسنه
هان ای خامهٔ سودایی مزاج یعنی بلکل وحده ایله ای قلم سودایی مزاج مراد قلمك
همیشه مرکب ایله مألوف اولوب متمزج اولدیغنه اشارتدر تاکی سالك مسالك
مجاز باشی بنجه یردك مجاز نظریقنه سالك اولورسن وادذوی تکلف برسنی وصورت
بینی بر منظرهٔ تقلید چشم بازی منظره کونلك دیکلریدر وبنجه بر تکلف
برسنی وصورت بینی جهتندن منظرهٔ تقلیدده چشم باز ایدرسن یعنی
تقلید کوزلکیله کونکی اچوب بغرسی کاه کاه قیاسات عقلی وبراهین حکمی ودلایل
انی ولمی نصب العین ضمیر ساز وبدیدهٔ تعقل تأمل کن یعنی وقت بوقت قیاسات
منطقیهٔ عقلیه وحجج حکمیه ودلایل انی ولمیی نصب العین ضمیر ایله ودیدهٔ
هشیار ایله تأمل ایله انی لمی برهانك ماده سنده مذکوردر وانه نهی لا تسبوا
الدهر فانی هو الدهر فانی اقلب الدهر منزجر شو یعنی مجاز بیلك ایدوب وقایع
دهری دهره نسبت ایدوب انی شتم ایتمدن منزجر ومنتهی اول زیرا فاعل مختار
ومؤثر مطلق حقیقی افرینندهٔ دهردر که بحسب تعلق اراده الازلیه دهری تقلیب
وتغییر ایلر دورکار زینر هیچون تودرد قید تسخیر تقدیر مقدر قدیر وصانع
خبیراست یعنی دورکار دخی سنك کبی تقدیر ازلی مقدر قدیر وصانع خبیر جل
قید تسخیری ایله مقیددر زیرا جمیع ما سوی الله زبونه مملوکیدر اولوب انجو خنثی
تحت القیدا وثق نا ممکندر خردمند روشن رأی از عشام بوادی کل طرقی پیوسد
یعنی صاحب عقل بنیه اشجار صحاری وبوادیدن کل تازه امید ایلمز وانبجه
تهی چناردن رود بنار توقع نکند ودخی تهی دست اولان چنار بی باردن ذد
ودینار توقع ایلمز مکر کوردلی چون انکور از شاخ بید امید بهی دارد یعنی مکر انکور
کبی بر کوردل اوله که سوکوت انجنده انوا میوه سی امید ایلیه مخفی اولمیه

بو فقره مطارح انظار اهل معاد فدندر زیرا چون انکور از شاخ بید امید بهی
دارد کلامنك معناسنك ظاهرا اصلا مناسبت استقامتی یوقدر اما مصنف
انار الله برهانه چون لفظی ایله انکور کلمه سنك مماثلنه ایما ایتمشدر که تصحیفك
بر قسمیدر ومراد مدایف کاف عربیله انکوره دیمکدر یعنی مکر کوردلی که آن کور
از شاخ بید امید بهی دارد دیمکدر وله دره با تنك حوصله بی چون غنچه از باد
التماس پرده داری کند ودخی مکر غنچه کبی بر تنك حوصله اوله که هوادن پرده دارلق
رجاسنده اوله ها وبر جهنم ف هامون صحرا هادی مقدم عنق تعبیر یلقی
الرماح بصدره لیس له ظهر وهادی جواد ماله کفل تجنیع وصفنده در وهادی
صنه اونه نر معطوفدر ولیس له جمله سی صدره وماله الجمله سی جواده موقع صفتده
واقع اولمشدر حاصلی حربده دائما اعدا رمحنی سینه سی ایله وبند وکجه کوبك
مقدم عنقی ایله قارشولر اما کویا که اصل خلقتده کندونك ظهری وعر کوبنك
کفلی یوق ایمش دیمکدر مراد حربده بر حال ایله وبوجه من الوجوه اکسه ویرمدی کندن
وفرار ایتمدوکیدر کنایدر رهامیه نزول ایدوب الحقلمش شی ث ج حرفنده
ذکری واردر ها بط مثله هاطل بی الله دیو کبی تعبیر هایی مطرها یعنی
نازل هادم دیرسندن اقی قم واذا رجوت المستحیل کانما تبنی الاموت
علی متغیر هادی یعنی وقتا که محال سنك حصولنی رجا ایده سن کویا اقی قم دیر
کنارینه طرح بناء امور ایدیورسن ها تیك حرف اشارتدر که کاف خطاب موصول
اولمشدر ذلك واولئك کبی الحور لقیتها فی الخلد ذا عجب هاتیك حوراء
قد امت الاطاقا یعنی حوریلر انجو جنتده اولورلر زیرا مخلوقات جنتدندرلر
بو عجیبدر که بو کوردکك حور الاطاقی قصد ومکان ایتمشلردر والاطاق بر موضعدر
بابنده مذکوردر ها جس انسانك قلبنه خطور ایلین قلق ووسواس
هاحلو ضیق لوان وضعته فوادك لم یخطر بقلبك هاجس زرخ وصفنده در
اجا وضعت فیه حذف وایصال بابندندر یعنی اول زرخك حلقاتی برمرتبه

تنك وطاردكه اكر قلبكى اول حلقات منسوجه‌نك درونه وضع ايليسك
قلق ووسواس امر معنوي ايكى قلبكه دخول ايتمكه يول بولمز

فصل الهاء مع الباء

هبا دوزنر خانرده خانه‌يه روزندن توا فتابده وشكده ايچنده كورينن ذرات
ديلور محقرلقده وزوال پذير اولان اشياده استعمال اولنور هبوه غبار

فصل الهاء مع التاء

وتوز هبوات جمعيدر م ج حرفنده ذكري واردر
هتك ارا يردن پرده‌يي يرتمق انهتك انفضح معناسنه ا حرفنده ذكري
واردر هتف تحريك ايله تصويت طورده استعمال اولنور هتف جمع هاتفدر
تصويت ايدجيلر

فصل الهاء مع الجيم

هجوع اويومق عفت الهجوع يعنى
اويومقدن بيزار اولدم وترك ايلدم هجو ضد مدحدر وما هجوتك فالهجو
نيكم مدح كنى فعالك في ذا الزمان ان يمحوك يعنى سنى هجو وذم ايتدم زيرا
ما بينكرده هجو مقام مدحده عد اولنور مثلا سزه بخيل وظالم ديلورسه
محظوظ اولوب مباهات ايدرسز ايمدي سنك مع الرعية ايشلدكك افعا
في الحقيقه سكا ذم وهجو اولمغه كافيدر پس نيچون سنى هجو ايتمكله مسرور
ومحظوظ ايلرم هجير نصف نهار ونصف نهارده اولان اشتداد حر شمس

فصل الهاء مع الدال

هديل صوت قمري هدير صوت حمام هد تشديد دال ايله
يقمق هدم معناسنه هدهد طاير معروفدر هدهد واريعنى حضرت
سليمانك معهود هدهدي كبى هدهد وقرقور دقلري نشان هدد
ما الدنه ودمنه ضمان يا عوض يا قصاص يا فداسى باطل اولمق معناسنه
هدء صيغه فعل ايله سكن معناسنه هدو سكون معناسنه هدي كغني
عروس معناسنه يعنى كلين هدي الملك يعنى عروس ملك وسلطنت هدله
صيغه فعل اي ارسله الى اسفل وارخاه ض ر حرفنده ذكري واردر
يقال هدل الستر والثوب اي ارخاها وارسلها الى اسفل هدل مصدريدر

فصل الهاء مع الذال

هذيان صايقلمق وما يتدري اولان كلام

فصل الهاء مع الراء

ف هرزه

بيهوده وباطل وكلام غير مستقيم ف هرزه لايى باطل سوز سويلمك هراء چوق وبى
نظام وبيمعنى كلام هروي ايمه اعلام علمادندر ف هراس قورقوق ف هراسان خايف
م هرغنه جنكزيلردن بر نامدار خاتونك اسميدر كه منكوقاآن اوغلنك ذوجه‌سي
ايدي ف هراة اقليم خراساننده معروف شهردر ع يهنى بالامير هراة اذ قد
علا عن ان يهنى في هراها وكيف يهنى من الدنيا جميعا بناحية من الدنيا
احتواها يهنى يهنى دن وهراها هراة ها دن مخفف در وضمير مؤنث
دنيا يه راجعدر ومن اولى جارة وثانيه اسم موصولدر يهنى كلمه سنك
قايم مقام فاعليدر اي كيف يهنى من احتوى الدنيا وما فيها بناحية من جميع
الدنيا وهي الهراة يعنى بلده هراة بو اميرايله تهنيه اولنور زيرا بو امير اندن
عاليدر كه جاه هراة ايله تهنيه اولنه بلكه جمله دنيا ير محتوي اولان يعنى
تام نامى جهانكير آفاق اولان كمسنه جميع دنيادن بر ناحيه ايله تهنيه
اولنور هرج ومرج فتنه وفتور واختلاط امر وقتله دخى ديلور هرموج بحر
فارس كنارنده هرمز ديدكلري اسكله درخالا اكا بندر عباسي ديلور ف هرآينه
البته معناسنه هرم كبري هرم مثله در كمسنه كمالك ايتكه ديلور لا يعرف الهر من
البر يعنى كيي يى فاره دن فرق ايتمز يا بدلك آيليني ايولك آيليندن فرق ايتمز ديمكدر
بر كسر اول وشدد ر ايله فاره يروايتلكه ديلور يا بنده مذكوردر هراي كلب
وساير درنده جانورلرك صدا وقدرتي اولنمني هرير مثله ع نزاواي مرغ ونه
هراي ددست زبان زمان بسته از نيك وبد كيجه‌نك سكوني وهر كس منامده
وسكون وسكونده اولدوغنك وصفنده در يعنى كيجه‌نك بردقتنده كه اول
وقت نه آواز طاير ونه جانور ادي وار ايدي حتى زمانه دخي ويقوير وادوب
ايوكم سويلمدن وايشلمدن زبان ودست بسته ايدي ف هرپاس عمود يعنى
سقف يا خيمه وغيرها ديركي وامراء هرپاس يعنى امراء عمود يعنى توغ وسنجق
وعلم وبيراق خدمتنه تعيين اولنان توغجي وسنجقدار وعلمدار وبيراقدار

فصل هز در معناسنده زینت کرد هفت هر اف امراف اولان پادشاه
هزت تحریك ف هزار عقود اعداددن عقد الفه دینلور وکسر ایله بلبل معنا
اصلده نوع بلبلدن بر قسمدر ف هزار میخی یعنی جامه یعنی دلق دروشاه
ف هزار میخ مثله خرقه معناسنده ف هزاره بیك وبیکدن مبجاوز اتلوسی
بولنور ایل بکنه دینلور و منصب وعلوفه هزاره وزرا وامرا وخوانین وبکلره
علی حسب الرتبه هفت هزاره دن یکهزاره یه وارنجه منصب وجاه اولدوغی
کبی بهزار بهاء معهود یعنی مقرر ومعهود اولان مناصب وعلوفه لری ایله
هزاهز تحریك بلایا هزهیت فراهز برکسر اقل ایله ارسلان هزج عروضده
بر بحردر اجزاسی التی کره مفاعیلن دد واغانیدن زیاده ترنم ایله اولان غناسر
دینلور یقال هزج المغنی اذا ترنم واطرب فی غناءه ف ۱۰ حرفنده ذکری
واردر هزیع من اللیل ای طائفة من اللیل وثلثه اوربعه ودع دیارا
لن تراها بعد ذا الا هزیع اللیل بعدا لکرا یعنی اول دیار ایله مواداعت ایله
ترك ایله که بعد الیوم انی کورمیجکسن مکر کیجه نك بر اولوشنده اوبقویه
واردقده کره کورهسن مراد مکر خیال منامده کورهسن والا دنیا کوزی ایله
کورمك نصیب دکلدر ف هزار دستان بلبله مشابر بلبلدن قباجر بر طایردر
هزار دستان بصد دستان عشق فرو میخواند یعنی اول جای نزهتکاهده هزار
دستان یوز مکر وحیله وشیوه وحرکت وادا ایله عشق حکایتن اوقودی
صد دستاندن مراد اول کتابدر که یوز حکایه مشتملدر یعنی صد دستان
کتابندن دستان عشقی اوقودی دیمك اوله **فصل هش**
هشیم قوروواوت قریعنی که زیاده یبوستندن کندوکندویه اوقوب یره
دوکیلور ف هشیار عاقل وبیدار مستك ضدیدر چو هشیار دلرا بچیز
نهاد نمیسی هم چیزش ایدبکاد یعنی بیدار اولان کمسنه کوکلی بر شیئه
تعلیق ایدوب دروننده کیرلرسه حالت مستیده بعینه اول شیئك

لسانندر کلور هشت شد معجمه وضیعه فعل ایله نشاطه کلدی وفرحناك
اولدی دیمکدر هشاشت مصدریدر نشاط وفرح معناسنده هشت کسر اول
وشد معجمه ایله مثله وانسانك رغبت ایلدوکی شیئك فعلنده خفت
وامتزاع عمل معناسنده وکانت العقول بالجد هشت بحر خفیفدندر یعنی کویا
عقول کلام صحیح وخبر صادق ایله نشاطه کلدی وغیر وتجر الورد اذ هش جالسا
وتجل قد البان اذ دل ماشیا یعنی جلوس ایدوب لین وبشاشت روی کوستردکده
کلك رویی رشکندن تغییر ایلدی وحسن شکل وهیئت ایله رفتار ایلدکده
شجر البانك قدینی قد وتجل ایلدی وبان شجر معروفدر که محبوبلرك قامتنی اکا
تشبیه ایدرلر بابنده مذکوردر **فصل هص** هصور ارسلان
یلنك هصور یعنی ارسلان خولو وقوتلو قپلان هصرکش طال التلهف علی هلال
استتر قبل ان یتم وغصن هصر قبل ان یثمر مرثیه دهدر یعنی تحسر وتحزن متمادی
اولدی اول هلال اوزرینه که بدر اولمزدن اقدم استتار ایلدی واول تازه نها
اوزرینه که باد وبرمزدن مقدم باد فنا ایله منکسر اولدی هصم ارسلان والرجل
القوی هصام جمیعدر **فصل هض** هضبه یوکسك ومرتفع زمینه
دینلور دراصل اول جبلدر که یکپاره حجر واحددن خلق اولنمش اوله ودخی یرینه
منبسط ودوشنمش یصو طاغه دینلور هضبات جمیعدر هضب مثله
بعزمة لوان هبتها للریح لم یثبت لها هضب ای لم یثبت للارض یعنی بر قوی
وشدید عزم وقصد ایله که اکر ثورانك قوتی ریحده اولورسه یریوزنده جبال
ثابت اولمزایدی بلکه جمله جبال ارضی مکانندن قوپوب اترایدی چون هضم
ثانی یعنی صودن ایکی جبل کبی اصل کلام کهضبتین من الماء تقدیرنده در هضم
هضم رابع دردنجی هضم که غذانك اعضاده اولان انهضامیدر قالت الاطباء
الغذاء اذا وصل الی المعدة حصل له هناك هضم واذا وصل منه الی الکبد حصل له
هضم ثان واذا وصل منه الی العروق حصل له هضم ثالث واذا وصل منه الی الجواهر

الاعضاء حصل له هضم رابع وحينئذ يصير الغذاء جزؤا من المتغذي انسانده
وسائر حيوانات توالديه مني بو هضمك فضله سندن متولد اولور که مبدأ
جنينده که بتقيه نوع را مبدأ شخصي ديکر کردد يعني فضله هضم رابع که مني در
حکمت ابقاء نوع ايچون بر آخر شخصك يعني ولدك مبدأي اولور ودر مقعر رحم
شهوت نايافت واولمني سطح باطن رحم ماده ده ارتفاع بولور وقوت ماسکه
محافظت آنرا قيام نمود وقوت ماسکه که خدام اربعه نك بريدر اول مقعر رحمه
مرتفع اولان قطره منينك حدردن محافظه سي خدمتنده قيام کوستر کيفيت
توالد وتوليد بو ترتيب اوزره در فتبارك الله احسن الخالقين فصل هط
هطل تتابع قطرات امطار وسيلان اشك چشم فصل هف
هفتاد اعداده يدنجي عقده ديلور ما هي عمر در شست هفتاد افتاد
يعني سنين عمر التمش سنه يه بالغ اولدي ما هي عمر لجين الما بلند ندر وشست
مرتبه هفتاد مجرده در ٩ اناخ الشيب ضيفا لم اردده ولكن لا اطيق له
مردا يعني پيري تنفورنا ولان ضيف دوه سي درخانمده چوکردي لکن الذن
ترکلو برديتر قدر بو قدره رداء للردا فيه دليل تردي من بر يوما تردي
يعني اول متشيب فنا يردلالت ايده برجامه دركه کيمکه اني کير البته هلاك
اولور ردا اوردا بينده جناس محرف وتردي ايله تردي بينده جناس تام
متماثل واردر ٩ چو شست آمد نشست آيد بر يلاد يعني عمر التمشه بالغ
اولدقده انسان حرکت واسفاردن اوتور مقلق کلور چو هفتاد امد افتاد
آلت اذکات ووقتا که يتمشه واصل اولدر حواس وقواء انسانيه قوت اغالب
اصليه دن تقصير ايلر مراتب احوال واعمار بني آدمده اولان رساله منظوم دندر
ف هفتخواه رستم نالك بر مخصوص جنکيدر که انده سباعدن يدي ارسلان ايله
مقاومت ايدوب يدسين دخي قهر ايلدي ٩ رخت ميان نست بهر دام ودد مکر
يکخوان بود که شرح نرمکه هفتخوان دهد يعني سنانك هر اولودا اولمز اوفق تعکه

شد ميان قتال وجنك ايتمدي مکر بن يکخوان ميدان شجاعت کسنه ير وهنر ايله
رستمك ميدان هفتخواني شرح وانده خبر ويره ف هفتجوش معادن سبعه دن
دوزيلن شيدر که جمله دن بر نسنه يا برلن مثلا کوش وکوز کبي ير هفتجوش ديلور
ف هفته ايامدن معروفدر ف هفت اعداددن معروفدر ف هفت کشور
يدي اقليم کاه اولور که افلاك سبعه ده استعمال اولنور ف هفت چوب قانون
جنکزيده دستور العمل ايديکه رفيع يا وضيعدن کاينا ما کان بر کمسنه حضور
پادشاهيده ترك ادب خلاف طبع بر کلام يا بر حرکت ايدر سه اکا يدي سوط اوردوب
تعزير ايدرلر ايدي وبو قانونه هفت چوب ايله وچوب ياسا ايله نام ايدي
هفت چوب زمود زدن يعني تعزير حد ني اورمغه امر ايلدي ف هفته خصل
نرد باز يلکده بر شکل مخصوصدر در خ ص حرفنده ذکري واردر هفوه زلت يعني
بلمزکله باغرور ايله ايشلنن کناه هفوات جمعيدر ف هفتورنك بنات نعش
ترکيده يدي قرداش ديدکلريدر ف هفتورنك مهين بنات نعش کبري ف هفتو
رنك کهين بنات نعش صغري فصل هل هلاکوخان بن تولي بن
جنکزخان هلم اسم فعل تعال معناسنده هلموا واو جمع ايله کليکز ديمکدر هلم جرا
برامر وبر حال نمط واحد اوزره مستمر اولمقده استعمال اولنور هلال اول غره ده
کورينن آي والهلال يبدو يعني وهلال وادرق نام الاستداره بدر اولور هم کوچك
غالبا بوز معناسنده تمثيلدر هلال نماينده کان باشارت انکشت ن والقلم
مصور ديدند يعني هلالك کوستريجيلر اشارت انکشت ايله نون والقلم هيئتي
کوستر ديلر انکشتي قلمه وهلالي نونه تشبيه ايتمشدر هلا هلا اسم فاعل هلهله
مثله ف هلاج وضيع حمل مولودك غايلدي ومطلق اوقات طارلغنده استعمال
اولنور ف هليد مي هليد يعني صالفقدي وصاليوبردي بلي بديه فروهي
هلد قضا برده يعني بلي قضا وقدر کوزي اوزرينه پرده يي صالفيدر وکوزه کوزمز دن
قالدر اذا جاء القضاء عمي البصر هلع بخيل ايله اشد جزع هلوع اصابت تردده

فصل هم

جزع ایدیجی وحریص وشحیح علی المال اوّلن لایصبر علی المصائب
هزم سلب اولهرم دکه کلمه اوذرینه داخل اولوب معنی مدخولنی نفی ایلر نحو
اَفلسه ای اذال عنه الفلوس الهام الملک العظیم الهمة ف همجو ابرز وجز الرجل
ف همجو ابر عدم موتدن کنایه در ف هراهتان خطابدر هراهانت وهراهان
تو معناسنه علی خلاف القیاس تاء خطاب اداة جمع اوذرینه تقدیم اولنمشدر
دنفای طریقک وطریقتک معناسنه هر آومق وصیقمق ودودتمک ودفع وض
واصرمق هرات شیاطین وساوس شیاطین رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضو
معناسنه تفسیر ایتمشدر ف هرازسرداش ف هراسانه هم حکایت وهم وقایع
یعنی برنجا للوف همرستان بلا الف قایع معناسنه حشم تیز برای مصلحت وقت
باوی همرستان شد یعنی رعایا دخی لاجل مصلحة الوقت انکله قایع اوللیلر
هموع اشک چشم ف همیا ابق داش ویولداش وقفادار ف هاضم ابله برمبارك
معروف طایردرکه همیشه جو هواده اولور دینلورکه روی زمینده سایه سی
کیمک اوزرینه واقع اولورسه اول کیمسه پادشاه اولور ظاهراکه شنودیده
ونادیده اولنلردندر ف همیده همیشه معناسنه ف هکیا انجله ف
هکنانه راز دادان یعنی سرداشلر واقرانه وامثال همراه کوزیاشنده طاشو
دوکلمه سی ف هالضم ابله برکمسنه دوستلق ایلمک وهمسر وشریک واکثر لغتده
همتا ونظیر معناسنه ذکر اولنمشدر کلمه فارسیده درزجولت وفرزانکی
هال نداشت محمدشاه بیهرهلغو وصفنده در یعنی اکا رجولیت ودانش
وحسب ونسب واعتبار وقوتده شریک ونظیر یوق ایدی ف همز یعنی برابر
برسینه همز نشستند یعنی قارشو قارشو بر جلوس ایلدیلر ف همسر باشباشه
یولداش دیدکلری کبی وزوج وزوجه یه دخی دینلور ف همان انجلیق
وانجق واول وقت ومدام معناسنه ف همیشه مدام ف همشیره اخت
ف همنشین مصاحب وهم مجلس وهم سلوک ف همشین مثله هیچ نحر ایله

قره سنکه مشابه اننت اوفق بر نوع سنککدر مواشی یونی اوشرنجا عتبار احمق
کمسنه لرده استعمال اولنور ف هلاچ قوتسز والکسر ضعیف باکیره دینلور ف همدست
موافق دوست وهم موافق سنه یر دینلور ف همسایه قونشو جار معنا

فصل هن

ف هنگام وقت هنگام انکه انحلول غزالی برغزاله
حمل جهان لباس فستقی در برگرفت یعنی اول وقت که غزاله آفتاب حمستان
برج حمله تحویل ایتدکده دنیا پشل حبی لباسی اوزرنه الدی وکیدی دودن
نوروز فصل بیع اولدوغندن کنایه در ف هنگامه دنک واوین بری
وبازار جیلر جمعیتکاهی هنا بکتاب قطرانه ف هنجا بعضه بتاخیطی
دیوک وطریقت وبرابر یورمک ویوله کیچمک ودپرتمک وسنجاب هنجار بازآمد
سنجار معروف بلده تعداد مدحته یعنی سنجار نظام وطریقت قدیمه سنه
رجوع ایلدی بوننده هنجار طریقت معناسنه در ف هنجاره قیغلو اینکار
پیه هنجار یعنی بوکارکه عقبنده عضه ودنج مقرردر م هندسه حد معناسنه
علم مجاری قنوات وطرح اشکال ابنیه تقدیر وتحدیدینه ودخی معرفت اشکال
تربیع وتثلیث وتکعیب وغیرها من اشکال التأسیس ومعرفت زوایای
ثلثه قایمه وحاده ومنفرجه که بالجمله اشکال حق دایره وکره نک اصل ماده لری
بوادی زاویه نک بریله در ومعرفت دایره تامه واقواس ودوتر وسهم وجیب
ومعرفت کره وکریتنک من حیث الحجم مساحتده بربرینه نسبتی ومعرفت قطب
ومرکز ومحور واضلاع ومقادیر سطوح علومنه دینلور ف هنگ هوش یعنی عقل
وادب ووقت وبرعمله قصد ایتمک وموج دریا ومغاره و مانند نهنگ وقت
هنگش · پیکان دو شاخ درختنکش یعنی حین قتالده چتال دمرنه اوقلنک
ذنبنده درمانک وقت موجنده حوتر مشابر ایدی اصلنده اوقی حوتر واوقلک
چتال دمرنی حونک چتال ذنبنه وحین حربه میدانی جنکی دریا یر ودریا
موجنه تشبیه ایتمشدرلکن مجموع هیئتی مجموع هیئته تشبیه قصد ایتمشدر

تشبیه مرکب بایندندر هنی بلا تعب ولا تشی طعام هنی بلا دغا ایله وخوشکوار
دیمکدر ف هنوز شمدی ف هندام اصول وانتظام ف هین التحق ف هیچ بالکلیه ف
هندازالت ذرع اندازه دیکلرینه وعربیده هندسه معناسنه معربدر

فصل الهاء والواو

هوام خشاش ارض یعنی حشرات زمین مفردی
هامه در تشدید ایله هوان استخفاف وذلت هون ضم ایله مثلا هون
فتح ایله سهل ولین وسکینه ووقار معناسنه وحقیر معناسنه دخی کلور
هونا ما یعنی بر مقدار ملایم کبی احبب حبیبك هونا ما لعله یصیر بغیضك
یوما ما یعنی دوستلق ایلدککسنیه ملایم محبت ایله وهر رازکی اکا کشف ایتمه
واحوالکه واقف ایتمه اوله که برکون سکا عداوت ایلیوب اطلاع سببی ایله اضرار
ایلیه وابغض بغیضك هونا ما لعله یصیر حبیبك یوما ما ودخی دشمنکه
ملایم بغض ایله وبردن یوزدن چقوب شوق عصیا ایتمه اوله که برکون سکا دوست
اوله وانده خجالت چکوب ایندوککه نادم اولمیه هوینا هونك فتح ایله تصغیر
اهسته سکینه ووقار وسهل معناسنه یحل الکافة الارض الهوینا یعنی کافه
خلق راحت ولین ومسهل مکانه حلول ایلیه لر ودتصغیر تعظیم ایچوندر
هوا عشق ومراد هوی صیغه فعل ایله یوقاروده اسقمه دوشمك ف هوش
عقل ف هوشمند صاحب عقل هوت طرف من الجنون هواجر جمع هاجره نصف
نهارده اشتداد حرمتسنه دینلور وقت هواجر یعنی اشتعال اتش حرارت
وقت هواجر هوی ضم ایله کوی وچوکانه بازان طوپا ایچون حفر ایتدیکلری
چقوره دینلور هوادی جمع هادیدر مقدم وعنق معناسنه واوایل
لیله دینلور هوادی طیور یعنی طیورك مقدملری مراد طیور صف
بغلیوب کتدکده اولدن بری جمله دن ایلرو وارویب دلیل مقامنده
کیدن قوشدر ایتز دورساله علی طریق الاستعاره استعمال اولنور هواطل
جمع هاطله در سحب هواطل کثیر القطر اولان بولودلر که یغموری

زیاده دوکر هواجسی مفردی هاجسه در یعنی خواطر قلب ف هواداد
تابع م هور ضم ایله آفتاب لغت خوارزمیه در هوامع جمع هامعه در
سیلان ایدن قطرات اشك یا قطرات باران ع افضت عقود ام افیضت
مدامع وهذا دموع ام نفوس هوامع تجاهل العارف باینده در وعربیه ده
یعنی دامنمه دوکیلن دانه لر آیا بوینباغ دانه لریمیدر که رشته سی منقطع اولوب
حبابی دوکیلور یا قطرات اشك میدر که کوزمدن فیضان ایدیور یاخود
بود وکیلن دموع دموعمیدر یا روحمیدر که بدنمدن چقوب طشره سیلان
ایدیور هوالع سریع المضی یعنی عملنده نافذ وجرأتلو هوالع جمیعدر ع تبسمت
والخیل العتاق عوابس واقدمت و البیض الرقاق هوالع یعنی حین دخول
میدان حربده نشاطلکدن بشاشت ایله تبسم ایتدم حالا که شدت ابتدامکده نجیب آتلر
ترش روی وغضبانلردر ودخی میدانه وغایرا اقدام ایلدك حالا که رقیق الحد
یعنی اغزی یوفقه سیوفلر نافذ وسریع المضی والقطع دردلر صدعت
بصبح النصر لیل جموعهم وکیف بقاء اللیل والصبح صادع یعنی صبح نصرت ایله
سواد لیل کبی کثرت جمعیتلرین شق ایلدك وصبح شق فجر ایلدوکی حالده لیلك
بقاسی نه ممکندر هوجا اول ریحدر که شدتندن ابنیه واشجاری مکانلرندن قوپره
هوج جمیعدر تصد الریاح الهوج عنه مخافة وتفزع فیه الطیر ان تلتقط
الحبا اسدین هولناك مواضع وصفنده در ومخافة مفعول له در یعنی
ریاح شدیده مع شدتها خوفندن اول موضعه اوغرمدن یوز دوندرر وطیور
اول ادا پرایسوب التقاط حبوبات ایتمدن قورقر

فصل الهاء والیاء

هیجان جوشمق وطاشمق هیاج شدت قتال ع وجوه کالکبادا المحببات
رقة ولکنها عند الهیاج صخور یعنی برکسنه لرکه دوست واحبابه ملایمت
ورقت جهتندن قلوب عشاق کبی دردلر فاما شدت قتال وقتنده طاش
کبی سخت وقویدرلر محسنا تده بوقسما استدراك دینلور ف هیجا جنك

ه وفي الهيجاء ما جربت نفسي ولكن في الهزيمة كالغزال جبان ولكد كسنه لر
لسان حاللري دينده يعني جنكده بر لحظه قيام كوستروب نفسيمي تجربه ايتمدم لكن
كرات ومرات ايله تجربه ايتدم كه حين فرارده جيران كبي قاچرم م هيلا دريا يه
ايشليين ملاحلرك كمي ده ايشلدوكلري حينده نطق ونغمه ايتدكلري لفظ
مهملدر كه انكله بردن هيلا هيلا ديرك اصولنه دوترلر ه هلا يقول لنا في المدام
خذوا لقول ملاحي عش وانتعش هيلا مغنيه بغداديه احضار ايله تفرج
ايچون كشتي يه سوار مجلس ساز وبزم شراب قوردقده انشاد اولنان بيتدر
يعني مجدافيه كشتي عش وانتعش هيلا ديرك بربر نغمه واصولنه دوتوق
اول نغمه اوزره مجداف كش اولدقلري ايچون بيچون ساقي بزم طربانلره امتثال
ايدوب سبب عيش وانتعاش اولان خام شرابي تأخير ايدوب بزه صونميور
بلكه مع التكليف صونسن هيما زياده صوسزده يه ديسلور كه صو بر كلدوكي
وقتده بر نوع علة حرارت عطشي سونيمز اوله هيم جميعه هيچ كاه اولور كه
تحقيق معناسنه كلور هيهات اسم فعلدر بعد معناسنه وبعيد
معناسنه دخي استعمال اولنور هيبت شكل هيبت مخافت م هيلاج
رب البيت معناسنه كتخدا وخداوند خانه ديمكدر ف هين شتاب ايله
واكا اول معناسنه ف هيهات مثله هيفا اينجه بللو عورت لفاء طللو
بوذلو ميلا تازه وطراوتدن متمايل قامتلو سهلاء سوادي قرمزي يه
مشرب كوزلو حمراء بيضاء قرمزي يه مايل بياض يوزلو دعجاء سياه واسع كوزلو
مضرجة الخدين قرمزي يكاقلو فاترة العينين ضيق وبيمار كوزلو ناهدة
الثديين ايكي ممه سي هنوز تازه قبرمش ويومرلنمش ناعمة الكفين يومشق اللو
خدلجة الساقين بالدرلري ممتلي كحيلة الماقين ايكي كوزينك زاويه سي
فنه شي نه سورملنمش ذات ثنايا نات يوكسك ممه لو وطبع مواتي واينيش
طبيعتلو ورضاب شاة وصافوف لعابلو ردف عات متجاوز الحد

يوكسك صاغرلو ردف اصلده كثرتيدن يوكم ويول يول اولمش شحم ولحمه
ديلور لكن كفلدن كنايه اولنور خفيفة الارداح سكروح تكاد عند القعود
تنهضها تكاد ده اولان ضمير خفيفته راجعدر يعني لطيف وسبكروحدر كه
جلوس ايتدوكي حينده لطفندن قريبا اولور كه اياغه قالقه فالاردف لان كل
خفيف يطلب العلو بالطبع ثقيلة الارداف اغر كفللو تكاد تقعدها عند
القيام يعني بر مرتبه ثقيلة الارداف در كه قيام ايلدوكي وقتده قريبا اولور كه اني
كيرويه اوتورده لان كل ثقيل يطلب السفل بالطبع خشنة الاقوال سوزي اغر
رعناء لينة الاطراف اعضاسي ملايم خفيفه ايله ثقيله وخشنه ايله لينه
مابينلرنده صنعت طباق واردر بدرية الوجه يوزي ايله ممتلي مدور چهره لو
درية الثغر ايجو ديشلو ليلية الشعر سياه صاچلو مسكية النشر مسك قوقولو
واضحة الغهر واسع جبهه لو بلالية السرة بللوره كوبكلو ه كالشمس كالغصن
مثل الغصن شبه رشا وجها وقدا وارداقا واجيادا لف ونشر مرتبدر
وتشبيه ملفوف باسندر دع حرفنده شرح اولنمشدر هيف تازه اينجه
غصن ش غ حرفنده ذكري واردر ف هيزم اودون اودون هينون
لينون يعني سهل الوجوه ولين القلوب ساكن وحليم ومسامح وبر امري عسير
دوتمزلر وخلق ايله يومشق وكوكيوزي ايله معامله ايدجيلر صفات اولياء
الله دندر ف هيون شتر جمازه على طريق الاستعاره نجيب آتلره دخي ديلور
هيون بيكر يعني دوه بدنلو وهيكلو آت

باب اليا فصل ا

ف يابد بولور ف يابيدن بولمق مصدردن يايي همزه ايله آن لفظندن فعل
مضارعدر يقرب معناسنه المرباي يعني وقتي قريبا قلدي يا جازمر ايله
حذف اولنمشدر م ياسا خوارزم لغتنده حكم پادشاهي وجنكزخانك تدبير
مملكت ايچون دوزدوكي قانون نامدر ياسه مثله بيا سار ساينديد يعني حكم

پادشاهی ایله قتل ایلدیلر م یاسامیسی پسندیده معناسنه وتدبیر وترتیب
مملکت م یاساول قانون نامه جی یعنی اول حکمی ضبط واجرا ایدیجی حواله
م یاساور مثله م یاساق تدبیر لشکر وترتیب عسکر وهمواره کردن معنا
وقورق معناسنده دخی استعمال اولنور یاس انقطاع امید ورجا ف یافت
بولدی ف نیافت بولمدیم یایلق بلاد حارهده قره اولان سرین یرلر
ووادیلر ف یارد وست ف یارا قوت وقدرت ف یارد قوتی اولور ف
نیارست قدرتی اولمدی ف نیارد قدرتی اولمز ف یاور ناصر ومعین
ف یاوری امداد ایتمک ف یارانه قوت وقدرتی یوق یاقوت جوهر معروف ولذ
لب محبوب وشرابده استعمال اولنور ع یا ضیعة الملك والدین الحنیف
یعنی یارسول الله اشکو الیك ضیعة الملك والدین الحنیفی الخ هلاکو بغداده
استیلا ایتدکده انشا اولنان قصیدهدندر ان جئت یثرب اوشادفت
ساحتها فقل لمن نزلت فی فضله صاد ع یا ضیعة الملك والدین الحنیف وما
تلقاه من حادثات الدهر ببغداد ع یثربدن مراد مدینهٔ منوره در نزلت
فی فضله صاد مراد رسول اکرم حضرتلریدر یام اولاق آتی که پادشاه آتی
هر منزلده تعیین ایدوب بسلرلر استعمال خوادزمدهدر اکا اسب یام دخی دیرلر
بابنده مذکوردر م یامات اولاق بارکیرلری یاساء یامات بو وجهی معین کوردکلری
یعنی اولاق ومنزل بارکیرلرینك قانونی وقاعدهسی بو وجهله تعیین ایلدیکه
آب موبردن حدود مصره واریجه هر درت فرسنك مسافهده معین اولان
بارکیرلر اکرلنمش وکملنمش واولاقجیلر وساعیلر بجماعت مخبرین دامن درمیان
استعداد تام ایله کیجه تاصباح اولجه حاضر اولالر وحکم برلیغ صادر اولدیکه
سواری کیجه وکوندزده التمش فرسنك وپیاده ساعی قرق فرسنك لاام الاام
بلاتعب کیدهلر ودخی اول مکتوب که انی محل معهودده ایصاله مامور درلر
اوزرینه بر مهر اصوب اول مهرك اوست یاننده بر مقدار بیاض براقوب

واران سواری یا پیاده ساعینك صورتیله نقش اولنمش بر نشان تمغا اوردلر ایدی
وتمغانك یاننده فلان اولاق یا فلان ساعی فلان وقتده وفلان روزده روانه
اولندی دیو تحریر ایدرلر ایدی بعد از وصول منزلجیلر بارکیرلرین حاضر ایدوب
مکتوبه نظر ایدرلر اکر زمان موعود ووقت معهودده کرانکلوب شبانروز التمش فرسنك
وپیاده ساعی یر قرق فرسنك تعیین اولنمش ایدی منزلره یرشوب شرط اسراع وحرکت
استعجالی یرینه کتوردیلر ایسه مکتوبده مرسوم اولان صورتك التنده بر دایره
چکوب میاننده بر خط قطری چکرلرکه خط مذکورك بر طرفی اوج دایرهٔ وبر طرفی
حضیض دایرهیه واصل اوله واکر اندك وقت تاخیر وتقصیر ایدرلر ایسه دایرهٔ
مذکورهنك خط قطرینی خط مشرق ومغرب وضعنده چکرلر ایدی هکذا

دایرهٔ قبول　دایرهٔ ناقبول

واکر بو مقولهلر اولقجیلردن یا ساعیلردن بر مقدار
تقصیر مشاهده اولنور ایسه منزلجیلر حکامه اعلام
واولاغی سؤال وعتابسز تعزیر دکنکی اوردلر ایدی م یامجی جوبان واولاق آتلرینه
خدمت ایلین م یامجیك اولاق م یارغو یساق وتهدید وخوادزم لغتنده توره
مابیننده اولان دعوا وقضیه یه دیلور یرغو ویرغوجی علی احتمال اللغتین
بابلرنده مذکوردر م یارغوجی ذکر اولنان دعوایی فصل ایدیجی یه دیلور ی د
حرفنده ذکری واردر ف یازه معجم ایله یوشنز یعنی لغو هرزه وبیهوده
ف یاد داشت صاحب ومالك با حسن تقریر یاد داشت یعنی حسن تقریره مالك ایدی
وحسن اداء کلام صاحبی ایدی ف یاوه ایتمش ویاوقلمنش وهرزه معناسنه ف
یاوکی مثله ف یاوه تاز عبث کزیجی م یادامیشی تنکدست یعنی فقیر لغت
خوادزمیدر ف یاران اصحاب ف یال آت یلوبی معروفدر وپهلوان وبازو
وقامت معناسنه یانع الرطب خرمانك ابتدا پیشمشی وایرشمشی تازه خرما
معناسنه یاسمین معروف چیچکدر ف یازید برشیئه ال اوزاتدی ف یازیدن
مصدریدر ال اوزاتمق معناسنه وتوتقلمق وبالاته کفاح دست یازید

یعنی جنك ومنع ورد الاثنه ال اوزتدیعی وال قودی یا ابن سبکتکین اکرمک الله
کما اکرمت واردیث نقلدر که سلطان محمود ابن سبکتکین غزنوی همیشه خاطرنده
اوچ نسنه کوز ایدیعی بری آیا ابن فی نفس الامر سبکتکینك اولادلری سندنمیم وبریده
آیا دوز قیامتده مستحق مغفرت رب رحیم اولورمیم اوچنجیسی العلماء ورثة
الانبیاء حدیث صحیح میدر یا موضوعمیدر بو مشکلاتك حلنده بر پریشان
خاطر ایکن برکون علماء عصردن بری زیارتنه کلوب واکا کمال مرتبه تکریم وتوقیر
ایتمکله اولکون اخشامی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری عالم رؤیاده
کوروب اکا زبان معسول جامع الکلم ایله یا ابن سبکتکین اکرمك الله کما اکرمت
وارثی دیو خطاب ایله مشکلات ثلثه سن دفع ایلدی یا ابن سبکتکین کلامیله
خاطرهٔ اولی اکرمك الله کلامیله خاطرهٔ ثانیه وارثی کلمه سی ایله خاطرهٔ ثالثه
مندفع وزایل اولور فصل ی ب ف یباب خراب وچورك بورق
ف یبابکر خراب ایدیجی م یبب یتر معناسنه ترکیده دخی دیکلرینه اهل سمرقند
لفتیده یبید یهلك معناسنه من الابادة بمعنی الاهلاك یبس قورولق ع
یرجوا النجاة ولم یسلك مسالکها ان السفینة لا تجری علی الیبس یعنی نجات
رجاسنده در حالا که نجات حاصل اولجق طریقه سالك اولمز تحقیقا سفینه
قورودیرا اوزرنده یورمز بلکه مسلکی اولان دوی آب ملازم اولمق کرکدر بیتده
ارسال مثل صنعتی واردر فصل ی ت یتضوع قوقمق معناسنه
روایح طیبه ده استعمال اولنور من ضاع المسك ای تحرك فانتشرت رایحته
تتعتع تعتعه سویلکده لسان دونوب تردید کلام ایتمکه دینلور لا یتعتع
ای لا یتردد فی کلامه یتسبب قیویوریلور یتسیب مهما زلال یعنی اندن آب
زلال اقریتر اقصون اوینرلر یتشق ینتظم یترقرق یتلالا ویلمع ع اما حجی
السیف المریق وصبابتر من الجد ادمنه دم یترقرق مرثیة قبیلده دخی
وجیئی جیادن نعل ماضیدر وصبا برضم ایله بقیهٔ ماده وبقیه لبنه دینلور

مفعولیت اوزره منصوبدر عاملی مرتق در معتمدا علی الموصوف وصبابتر من
الجد دیدوکندن مراد قتیل مزبوردر که کابرا عن کابر امجاد واشرافدن بقیه
قالمش ایدی وعربق قبیلده کنایه در یعنی مجد وشرف ابوینده بقیه قلان
صوبی یره دوکن سیف آیا ایدوکی تغلبندن حیا ایمدیمی وقتاکه اندن قان
دوکیلوب تلالا ولمعان ایدردی یتیم باباسی فوت اولان دون البلوغ اوشق
یتامی جمیدر یتیمه درشاهوار که مثلی بولنمیه بنت کلامه الیوم بالحقیقة
کالدرة یتیمه وان کانت ایضا ضرة الیتیمة بو فقرهٔ دخی مرثیه مزبوردندر
یعنی زادهٔ طبعی اولان بنات افکاری بوکون کندودن صکره در یتیم کبی یتیمدر
واکرچه در یتیمك کونیسیدر یعنی فستقبحیدر یتیمه بجره در یتیم سوق صیغهٔ
فعل ایله ای یتناق یتصرم ای ینقطع انقطاعا باینا فصل ی ث
یثرب اسم مدینة النبی صلی الله علیه وسلم یترد یبا معناسنه
فصل ی ج یجب صیغهٔ نقل وشد موحده ایله یقطع معناسنه
یجبی صیغهٔ مجهول ایله یجمع معناسنه یجری ولا یجری حسابده مقبول ومردود
قلم یجری ولا یجری جاری کردند دفتر محاسبه ده مقبول اولان موادده علامت
قبول خطی ومقبول اولمیان موادده علامت رد خطی چکدیلر دیمکدر یعنی دفتر
تنقیح ایلدیلر یجاری السد الاسکندری یعنی بر حصن که رسوخ وشباتده سد
اسکندر ایله برابرلك ومماشاة ایدر یجنی صیغهٔ فعل ایله هر بنده اولور سه
دوشورر دیمکدر فصل ی ح یحلق بالصید المراد عن مقعر
السماء یاذ وصفنده در یعنی مطلوبجا اولان صیدی زیر سقف بام سماده
یره دوشورر یحصد صیغهٔ مجهول ایلدر یعنی بیجیلور حصاد دنیلر که اکن
واصل اولدقده بیجمکه دینلور یحیه یحیط معناسنه در ت ح حرفنده
ذکری واردر فصل ی د یدحضون ادحاضدن یبطل
معناسنه دحض بالحق بالقدیر ایجوندر ای ابطل الحق فصل ی ذ

یجاری برابرلك ومماشات ایلر مجارات بر برله
برابرلك ومماشات معناسنه ودخی مقاومت
ومجادله معناسنه کلور مابینده مذکوردر صح

يذدي من ذرت الريح التراب او من اذرته يعني صاوردو قوبورر م لوكان يذري
صوب مزن هاطل. حسان في مدح بني غسان. ها انني منهما اول مراتبا
اذري دما لبني ابي غسان. مدح لاجل الوزن كسري اشباع ايله اوقوندي بيت
بحر كاملدندر. يعني اكر حسان شاعر مدح بني غساندە وجود وكرملرندە كثير القطر
بولوت يغمور يني صاوورراسه يعني ياغدررسه بن مرثيه ديدوكم خالده نوت
وزوال بني ابي غسان ايچون سحاب ديده دن قان صاووردم وياغدردم

فصل يا ر

يرليغ نشان پادشاهي وبراتە دخي دينلور لغت
خوارزميدە فرمان معناسنه در يرليغ شده يعني فرمان اولدي م يرغو سياق
وتهديد ولغت خوارزميدە دعوايه دينلور يارغو الف ايله دخي كورلمشدر
ولهذا يا حرفنده دخي ذكر اولندي م يرغوجي دعوايي فصل ايدن حاكمه دينلور
يا حرفنده دخي ذكر اولندي يرغوجي آفتاب در اردوي آسمان بر صندلي
نشست ويا ساولان اشعه ضيا انجمن انجم را چپلد مستي كرده متفرق كردانيد
نفرم ده براعت استهلال صنعتي وارد يعني فاصل دعوا وحكم مدعيان اولان
خسرو آفتاب اردوي آسمانده كرسي حكومته جلوس ايدوب اعوانه ويساولان
اشعه سي دور جمعيتكاه كواكبي كه تواضع برله سلام ايدوب متفرق وكتش ايتدي
كيجه كيدوب كونش چقمسندن عبارتدر چونكه كلام دعوا ومرافعه ده در يارغوجي
آفتاب ديو براعت استهلال طريقيله آفتابي دعوا دكلو فصل خصومت
ايلين كمسنه يه تشبيه ايتمشدر وعلاقه تشبيه زيرا آفتاب ليل ايله نهارك دعوا
ونزاعنه فاصل اولدوغيچوندر حكم يرليغ شد تا اتابك در يرغو خاص شد يعني
پس فرمان اولديكه اتابك دعوايه خاص اولسون يراع صيغه مجهول ايله [illegible]
ديمكدر لا يراع قلوبنا بتهديد يعني قلوبمز تهديد ايله قورقودلمز يروي السمر
يعني مزراق صوارلور يرق صيغه فعل ايله اي يلمع وتلألأ يردوت يعني صوت
كلورلر ناكه صوايچه لر يراع فتح ايله قامش م ستعلم اذا دارت رحى الحرب بيننا.

يراع بناني ام قناتك اطول. سين تهديد ايچون در يراع همزه استفهام ايله مقدر
اي ايراع بناني وجمله يراع وما بعدها لها ستعلمه مسته مفعولي تعلم در يعني وقتا
آسياي حرب وقتال ما بينمزده دونر اول وقت بيلورسن كه برمقلرمك سناني
زياده طوبليميدر يا سنك مزراقك زياده طوبليميدر براعه يونلمش قلم خامه معناسنه
يرقان تحريكيا ايله بر مرضدر كه بدنه صاريلق كتورر تركيده صاريلق ديدكلري
مرضدر ف يرم بمعني بر نبط ف يرنداق ثتمه يعني صرم وقايش برنو صيغه فعل ايله
برشيئه سكون طرف وادامت نظر ايله باقمق معناسنه در نوذنه وهو ادامة
النظر بسكون الطرف م وطرف آنوهم لتاهم يرنو. قصاري مجده العالي محالا
يعني ديدكه وهم وخيال وقتاكه انك عالي ومرتفع اولان مجد وشرفنك
غايت ونهايتنه كوز ديكوب ادامت نظر ايلدي غايت ارتفاعندن ايره مدي
اكري واحول اولدي ياخود معني كبيره رجوع ايلدي وحيره اولدي ديمكدر
م يرت محل اقامت ياساز وسلب واهل عيال يورت واو ايله دخي كورلمشدر

فصل يا ز

ف يزدان باري تعالي تبارك اسمه وتقدس م امر [illegible]
دا نيست درين مرتبه آري. يزدان نزهد رتبه جز مرتبه دانرا. محسناتدن
بو قسم كلامه ارسال مثل دينلور يعني جاه ومرتبه قدريني بلدوكي وحقني كرچكجه
ويردوكيچون بو عالي مرتبه يه نايل اولدي نعم حق سبحانه وتعالي عالي مرتبه يي
احسان ايتمز الا مرتبه قدريني بيلوب اداي حقوقنت ايلينه وداد رتبه يي ويرت
كمسنه يه ويرر يزري صيغه فعل ايله عيب ايدر معناسنه ف يزك اردوي
عساكر قراولي كرك شبان صفت يزك كوسفند نميداشت يعني تاتار عوم
عدلندن قورت چوبان كبي كيجه لرده قيون سروسنه قراول ومحافظه جي
اولدي يزف صيغه مجهول وسند فا ايله زفاف عروسندر كلني قوجه سي
خانه سنه كوتورمك معناسنه م وما كل مطلوب يزف لطالب. يعني عادت
دهر بويله دركه هر مطلوب اولان شي طالبنه ايلتلمز برجي يوما بيوم ايكنجي يوم

اوكي بومك غيريدير كما هو الاغلب في تكرير النكرات وسيأتي تفصيله يعني بر
كوني آخر كون ايله دفع ايلمز مراد ماطله ايلمز ديمكدر يزدجرد آخر ملوك اكاسره نك
اسميدر كه دولت اعجام صمصام عمر ايله انده منقرض اولدي فصل ي س
يسود صيغه فعل ايله اولو وشريف ايله معناسنه يسار دست چپ وغنا
معناسنه م بيسار تو يمين خورد فلك كفت مترس بيمين تو دهم هرچه مراد است
يسار همتش بانك براورد نكهدار ادب كان يمين راز يسار تو همي آيد عار
اولكي يسار دست چپ وايكنجي واوچنجي غنا معناسنه واولكي يمين قسم وايكنجي
واوچنجي دست راست معناسنه در يعني فلك صول الك قسم ايدوب ديدي كه
عطا ايله واندیشه چكمه كه غنا يه متعلق اشيادن نه كه مراد ايده سن مصدر
كرم اولان صاغ الكه تسليم ايدهم پس همتي بلند پروازلك نعره سن اوروب ديديكه
اي فلك ادب كوزت بو كلامي سويلمه كه اول دست يمينه سنك غنالكدن وسندن
شيء الوب قبول ايتمكدن عار كلور زيرا اول يمين مدام كرم ايده كلمشدر كرم اله
كلمه مشدر بيتده جناس تام وارددر يسر غنا وتكرار يسر بر سبيل استينافست
بخلاف عسر اي ان مع العسر يسرا ايت كريمه ان مع العسر يسرا ان مع العسر يسرا
تفسيرنده در يعني تكرار يسر طريق استقلال ايله اولوب ايكنجي يسر اولكي يسردن
غيريدر اما عسر ثاني اولكي عسرك عينيدر واظهار في مقام الاضمار بابندندر
ومعنى ان مع العسر يسرا وان معه يسرا آخر حكمنده در توضيح مرام بويله دركه
قاعده عربيه ده كلمه ده لام تعريف عهدي واكر جنسي بولنورسه غالبا تكرار ايله
مغايرت قبول ايتمز بلكه ايكنجي عين اولكيسيدر اما منكر اولان كلمه نكره اولورسه
ايكنجيده على سبيل الاستقلال غير اولكي مراد اولنور قالوا ان المعرفة المعادة
يراد بها الاولى وان النكرة المعادة لا يراد بها الاولى وعليه قوله صلى الله عليه وسلم
لما نزلت الآية لن يغلب اليوم عسر يسرين ثم قالوا وهذا الحكم اكثري لا كلي يستنسخ
انتخاب ايده ديمكدر نيسه تملي لسان ياصورت نسخه دن تحرير ايده معناسنه م

يسا ولان قانون نامه جيلر يعني حكم قانوني ضبط واجرا ايديجيلر م يساول مفرديدر
ياساول الفا ايله دخي كورلشدر وهذا ی ا حرفنده دخي ذكر اولندي يسيرنديجي
يعني اوزديرا استعلا ايلرم يسون عادت معناسنه لغت خوارزميده يستنبوا
اي يمتطعوا فلم يستنبوا النصح اي لم يمتطعوا بصحته ولم يقبلوه
فصل ع ش يشم معروف يشل طاشدر يشب موحده ايله مثله م
يشمت شهزاده بن هلاكو خان يشين صيغه فعل ايله چركين ايده معناسنه
شين دنده چرك وچركين معناسنه م ولا النشب الشهي يزين شاني
ولا الكرب الكبير يشين امري يعني مرغوب فيه اولان مال وعقار شانمي
وحاليمي كوزللندرمز واديت ده ونرسنده ايدكه شه زماننه امر وحاليمي چركين ايده
واكسلدمه هنا يرعرع عندي رخاء وكل عنا الذي شبه فقر م ودخي يح
شديد عندمده ريح لين وباد نسيم متابه سنده در وهر غنا وترفه فتنه
وفقر منزله سنده در مراد كمال متانت ورزانت واستحكام امر وقوت طبع وعدم
مبالاتي وصف ايتمكدر كه بر وجهله زمانلرنك رطب ويابس وغنا وفقرندن
متغير اولمز معناسنه يشاب صيغه فعل ايله خلط معناسنه م يشاب
بماء مثل ماء الفواصل يعني انسانك مفصللرنه صويجه سريان ايدوب
قارشور ايسه اول باغ اشجارينك دخي عروق واعضاسنه صو لطف ايله سريان
ايلر مراد حد اعتدال وحسن ربع ونماير لا يبقى قدر يتاني اولور ديمكدر يشتام شامدن
يفتعل وزننده در يقال شام البرق اي نظر اليه اين يقصد واين يمطر يشتار
شاردن يفتعل وزننده در من شار العسل اذا استخرج من الوقبة م فلا
بارق يشتام الا من الحيا ولا عسل يشتار الا من النحل اولكي من اجلته وايكنجيسي
ابتدائيه در يعني بيلدم كوزدلمز لا يعمر اميدي ايچون كه نزدده ياغمور وبال
استخراج اولنمز الا بال آريسي طرفندن مرادشي حاصل اولمز الا محل واميد اولنان
موضعدن حاصل اولور ديمكدر يشيم اي يتخيل لا يشيم يعني تخيل ايتمز

فصل ی ص م یصاولغ حواله و یساقچی و اجرای حکمه

تعیین اولنان کمسنه اصلده سین ایله در لکن صاد ایله دخی املادر ونطق

ایدرلر . ای . ون . حرفنده دخی ذکر اولندی م یصاولان جمیع یساولر

کبی یصدف عن صیغه فعل ایله اعراض ایله معناسنه . ث . ج . حرفنده ذکری

واردر یصرع یطرح معناسنه یعنی مقاومتی یره براقور فالبغی یصرع اهله

یعنی جور وظلم آخر الامر صاحبنی یره یاتوردر مراد اهلاکدر ایدر دیمکدر یصفو

صیغه فعل ایله ال الرجال دیمکدر یصمی فوادیا ای یرمی فوادی ویقتله

وهو ینظر الیه من اصمیت الصید اذا رمیته وقتلته وانت تراه ومنه

الحدیث کل ما اصمیت ودع ما انمیت س غزال اکحیل العین یرمی جفونه

بسهم قتیل الجلد یصمی فوادیا اصلده فراق ایچون دینلمشدر یعنی سیاه

کوزلو بر محبوبم نفقدا ییدم که تیر غمزه ایله قلبمی شکار ایدوب رأی العین

قتل ایدردی یصرخن صیغه فعل مضارع ونون نسوه ایله تصویت

ایدرلر معناسنه یصدع عن یعنی شق ایدرلر یقال صدع عنه ای شقه

وکشف عما فیه ب وتناوبت دجع الصفیر حمایم . غاضت مدامعها الی

الاحشاء . یصرخن فی عذب الغصون وانما . یصدع عن قلبی عن جوی

البرحاء . یعنی کبوتران اغصان اوجلرنده تیز و پست نغمات مسجعه

نوبت ایله بربرینه دونده هرک تغنی وبکا ایدوب مدامعلری احشالرینه

چکلدی اما کرچه اغصان اشجار او سنتده بو نوع تصویت وترنم ایدیلر

لکن فی الحقیقه قلبمی ایکی پاره شق ودر قوننده او لاله اذا احرقت عشق وسود

حرمتدن کشف ایلیوب ظهوره کتوررلر یصبو صیغه فعل ایله میل ایلر

معناسنه **فصل ی ض** یضام بنا مجهولا ایله ای یظلم

ویجار علیه ضیمدنه جور وظلم معناسنه بابنده مذکوردر وجارنا الانضام

یعنی تو کتمز ودایره پناهمزده اولنلر ظلم وجور اولنمزلر هرقوی صاحبی

اولدقلرندن کنایه در یضاهی صیغه فعل ایله بیشابر معناسنه یعنی بکزر

فصل ی ط یطرقن نون نسوه ایله ای یاتین باللیل یطرق یعرض معناسنه

دخی کلور **فصل ی ع** یعوق بر مخصوص صنمک اسمیدرکه

حضرت نوح علیه السلام قومی اکا پرستش ایدرلر ایدی وعوقده یحز معناسنه

کلور یعسوب بال آریسنک امیری یعسوب الدین مراد علی المرتضادر جلد القابندندر

یعل یعنی صوریلور علکلرده دره یرایکیجی دکنه صوو پرمکه دیلور . ز . ف .

حرفنده ذکری واردر **فصل ی غ** ف یغانا راج وثالاث یغرینی

ای یقهرنی ویغلبنی یغسل دمانیم قانی قان ایله یبقر معناسنه یعنی فتنه

وفسادی ینه فتنه وفساد ایله دفع وازاله ایدر دیمکدر قوت وغلبه ده

مبالغه دن مثل مشهوردر قانی قان ایله یبقرلر قانی صو ایله یبقرلر دینجزدن

دشمن ایله صلح ومدارا ایر اشارتدر اما بونک مداراسی احتیاجی اولیوب

سیف قاطع وقوت بازو ایله دفع سترد دنواعدادن اخذنا ثاریلر معناسنه در

فصل ی ف یفاع فتح ایله ماارتفع من الارض ومنه ایفع الغلام

یعنی غلام بیودی وقامتی مرتفع اولدی بیفاع تمیز رسید یعنی اول قدر

بیودی وبوی چکدیکه ابتداء سن تمییزه واصل اولدی **فصل ی ق**

یقق صیغه فعل ایله یغض ایدر معناسنه یقظ کچه زیاده ایق اوموده متعرس

اولمقدر وکوز اچقلغندن وکارده حاضر باش اولمقدر کنایه در یقطین فوق

شجرم یقطین فوق کلکی یقق شدید البیاض یقال ابیض یقق ای شدیده یقدم

رجل ویوخر اخری بر امرده مترددا اولمقده تمثیل اولنور **فصل ی ک**

ف یکسو بر طرف معناسنه ف یکساله راه برسنه لک مسافه یول

ف یکسا لر حیواندن برسنه عمری اولانلر دینلور وبر یللک معناسنه ف یکرو

ساده دل اولمق وخلوص واخلاص معناسنه ف یکسواره برآتلو ف یکسواره

چرخ مراد آفتابدر ف یکسا عنتر جماعتدن تعبیردر ف یکرانه قولات وجلات

وفستقي دنك ه خنك اشقر سنده سيه يكران يعني ال جنكده كثرت جراحتا
ودمادن بوز آت قرل طوري دقولات سياه فيطاس ولدي يا خود بالعكس
ف يكتا برقات ومفرد وبي نظير معناسنده ف يكتا جامه برقات كوملك
معناسنده ف بايكتا جامه يعني كوملكجك ف يكچشم زد بركره كوز يومو
اجو معناسنده طرفة العين ديمكدر يكاد يقرب معناسنده لا يكاد لا يقرب
ف يكچندي يعني برنيچه وبراز وقت ف يكانه فريد ويالكز وغالب وعجيب
وغريب معناسنده در ابجرد مختصرترين كوده از كوره هاي يكجكانه فارس است
درعهد او معروف گشت وانجا نوبت بيكجا نرزد . دارابجرد كه شيرازه تابع
بر قصبه نك آدناسي ايدي نظام الدين عهدنده شيرازدن مفروز القلم
اولوب انده نوبت بيكجا نه پادشاهي اورلديا ه زهي يكانه كه در معرض
دو دوي چرخ زچار عنصر وهشتم بهشت بيشتري . بيت صنعت تعرضيه
متضمندر . دارابجرد قهرسنه خطابا بيوب ديركه چرخ بيوفانك ايكي
يوزلو لكنه تحسين ايدجكدر كه دون كون سن بر كوچك قصبه ايكي بو كون
پاي تخت سلطاني اولوب حسن بنياد وسنظرده عناصر اربعه وجنان ثمانيدن
ايلروا ولدك . نظام الدين مذكور بر وضيع كمسنه ايكن پادشاه اولدوغنه تعريض
ايتمكدر ف يكسان برابر ف يكانكي جانبر برده وستلق ف يكان يكان برر برر

فصل يل

يلج بيخل معناسنده يلتوي صيغه فعل ايله بور بلود
ديمكدر . مصدري التوادر بورلمق معناسنده يلملم جبل على مرحلتين من مكة
شرفها الله تعالى ميقات حجاج اهل يمندر كه اندن احرام بند حج اولورلر
علت منجنيق كه ازدواه تدقيق بجر انتقال اجزاء يلملم را بدقتو مشابهت دهند
دقتو عند الاطلاق غالبا بغداي اونه ديلور يعني خطا ايلردن كه دقت
نظر وفكر جهتندن جر اثقال علمليله جر اجزاء جبل يلملمي اجزاي دقيقه
سنا بر سهل عدا ايدر بيت خاطر فعل منجنيق كتوردبلى تدقيق ايله

لرك
بدقيق بيننده جناس خطي يا جناس تركيب لاحق . وارد ر ف يله يله خوانده
حشو اصول غنا ايلكلري الفاظ مهمله در ف يله باشلو باشند صاليو رلمش
طوار ف يله كرد يعني صاليو يردي ف يله امدا شعنه كلدي م يلمق يرمجلو فقتان
نتار لغتيدر يلامق جمع يلمق در عنبر اليلامق يعني بوز طونلولي يلتيم جراحتي
اوكولور معناسنه در ليلتيم جروح المجهود يعني تا كه اعيان واشراف قومك
باره لري صاغلمه ف يل پهلوان ف يلان مثله ف يليله مثله يل تيغ زن يعني
ضرب تيغده ماهر پهلوان يلين صيغه فعل ايله ملايم اولور يلين الآن دن ملايم
ايلر يلندر الخصم الشحيح الذي لا يزيغ الى الحق اي لا يميل ه وكيف يلين الطبع
وهو يلندد يعني نيجه طبعتي ملايم ايلر حالا كه اول ماددنادر بر خصم معاند در
كه بر نوع الى خصمه مسامحه ايلمز ه وكيف يقود الجيش وهو عرم ه ودشمني قصد
ايدوب اوزدلونر واندقده نيجه معا عسكر حكمكه احتياجي اولور حالا كه كندو
تنها نفسيله بر عظيم عسكردر ف يلاغ يالق ديكلريدر ف يلدا اخر درازشك
شب بر حسب عرض بلدكه اول كيجه دن صكره كوندز كيجه دن كسب اتمكه شروع
ايلر ف شب يلدا اول كيجه يه ديلور وبو اول وقتدركه عروض بلاد شماليه يه
نسبته آفتاب راس جديه وعروض راضي جنوبيه يه نسبته شمس راس سرطانده
بولنه وحال الطول نهارده امر بالعكس در يلل بر موضع اسميدر ف يلبه جوش
يلب نجزك ايله قلقان ودريته ذرخ يا دربيدن ديكوب جنكده باشه كيدكلر
وبولاد وخالص دمور معناسنه ه الحمد لله ذلت دولة الصهب ه وعز بالترك
دين المصطفى العرب . صهبدن مراد فرنكدر كه عكه وقربنده اولان صورنام
قلعه يي ملك اشرف قلاون بن سيف الدين سلطان مصر قاهره انلرك دست
تغلبلرندن انتزاع ايلدي . وبيت مذكور ذكر اولنان قلاعك فتحي ايجون انشا
اولنان قصيده نك مطلعيدركه خانجا بعض ابيات معلقه سي شرح اولندي
ومنها . انا الحروب فكم قد انشأت فتنا . شاب الوليد بها هولا ولم يشب . يعني حرب

نجه ونجه فتنه لر انشا وایجاد ایلدیکه انك هول وخوفندن اطفال هنوز
بویومدین وصبی مراهق وقتی اولمدین پیر واختیار اولدیلر • تسموها ولم یترك
بناهم فی ذلك الافق برجا غیر منقلب • یعنی عسکر اسلام اول قلعه نك
اوزرینه استعلا ایدوب ذروه وسنامنه بینیلر بویله که دست غالبلری
انده بر برج الیقومدی الا وقلب ایلدی مخفی اولمیه که افق قرینه سیله
بروج مقلوبه مذکوره یی بروج متعوج الطلوعه تشبیه قصدین ایتمشدر • وهو
اخفی من دبیب الذر فی لیل بهیم • تسلموها فلم یخل الرقاب بهانه • من فتك
منتقم او کف منتهب • یعنی قلعه مذکوره یی فتح ایتدکدن عنوة قبض ایلدیلر
وطایفه مذکوره دن بر نفس قتل منتقم یا دست منتهبدن خالی قلمدی
وخاضت البیض فی بحر الدماء فما • بدت من البیض الا ساق مختضب • یعنی
اول حصارده سیوف دریای خونه کیردی واندن خون قتلی ایله مخضوب
ساقدن غیری برشی ظاهر وپیدا اولمدی مراد سیوف خون ایله بویندکی
دیمکدر زیرا سیفك قبضه وبالجمله ماعدا بالجمله ساق عد اولنور
وغاص ثمر القنا فی زرق اعینهم • کانها اشطن تهوی الی قلب • یعنی رماح
قرهلك کوك کوزلرینه اویله باتدی که کویا حبال دلودرکه ابیاره نزول ایدوب
توقدت وهی تروی من نحورهم • فزادها الری فی الاشراق واللهب • یعنی
اول رماح مشتعل اولوب حالا که اعدانك منحرلری قانینی حرارتندن
ایچرلر اول ایچمك انك حرارت واشتعالینی زیاده ایلدی کم ابرزت بطلا
کالطود قد بطلت • حواسه فغدا کالمنزل الخرب • یعنی ولحرب اعدادن
نیجه نیجه جبله مشابه قوای بدنلری قوتدن وعملدن قالوب خراب منزله
دوندی کانه وسنان الرمح یطلبه • برج هوی فی ذراه کوکب الذنب • کوکب الذنب
مراد عوامك قوبرقلو یلدیزدیکلریدرکه بعضا دخنه مدسمه کرهٔ اتشه صعود
وانده اول دخان مدسمك برطرفی کرهٔ اتشدن متقد اولوب اول اشتعالت

اول
برنوع دخان مذکورك سایر جسمنه تعلق ایمکله بیاض وممتد بر جسم کورینور نیجه
دخان مدسم بو کیفیت اوزره فتیله کبی شیئا فشیئا یانوب تا دوکنجیه دك
بیت سابقده اولان بطلی برج آسمانی یه ودمحی ذوات الاذناب ولان شهب
وسنانه که تشبیها یتمشدر لکن تشبیه المرکب بالمرکب بابندندر یعنی اول بطل
ترسا سنان عسکر اسلام مطلوب وسربهید اولدی طعنه کاه رمح اسلامیان
اولدی خالده کویا بر برجدر که ذروه سی اوجنده شهب ذات الذنب قرار ایتدوکی
هیئتده قرار اسماندن فرودی زمینه ساقطا اولور وجایز که کوکب الذنبدن
مراد ذنبده واقع اولان کوکب حقیقی اوله که سنانی تیغنه وسنانده اولان
حربه یی التماع علاقه سیله ذنب تیننده واقع اولان کوکبه تشبیه ایتمش اوله والاول
اقرب وراس وذنب وتنین هر بری بابنده ذکر اولنمشدر • سوران بر وبحر حول
ساحتها • دار ان ادناها نائی من العطب • بر وبحر سوراندن بدلدر یعنی بویله
بر قلعه که بر بر طرفندن وبحر طرف آخردن اطرافنده ایکی سوردر که ادناسی هلاکدن
دکنادن بعیددر • خرقا امنع سوریها واحصنها • غلب الکماة واقواه علی النوب
یعنی بر عنیف وذات خشونت قلعه که ذکر اولنان سورینك امنعی مهر عساکر
ونوازل دهر اوزرینه فوقیه مصفح بصفاح حول شرفت • من الرماح وابراج من
الیلب • بیوك وعریض احجار ایله بنا اولنمش وکار ملاحدن کنکره لر و بولادن
برج وبارولر واردر وحصنتها بالمساجین التی رفعت • امام اسوارها فی جحفل
لجب • فاتح قلعه یه خطابدر یعنی اول قلعه یه طاش قیرجق النلر ایله که
سورینك اوکنده مرفوع الایادی ایدی کثیر الاصوات عظیم الامواج جیش
کبیر ایله دخول ایلدك • ومساجین جمع سجندر بابنده مذکوردر وجایزکه
تسخه مساجینی بدلنه مناجیق اوله وهو اظهر واصوب کما یوئیده البیت الذی
یتلوه • مرفوعة نصبوا حقا فهنا فلت • للجزم والکسر منها کل منتصب •
یعنی حالاکه اول الات رفع اولنوب الترنده نصب ایتمشلر ایدی اسوار قلعه دن

هر بر منصب ولان دیوار واحجاری یاداذ ودیاری قطعه وکسره قرنیا یلدی
فقدت صیحتها بالزحف فاضطربت رعبا واهوت بجذبها الی الترب
یعنی اول قلعه نک صیحه سنی عساکر منصوره یوریشی ایله بتقطع ایلدک پس خوف
اضطراب ایدوب ایکی خرتی ایله طپراغه دوشدی ولطخت بالدم الاسواد
فانبعث طیبا ولولا دماء القوم لم تطب واول قلعه نک اسواری قان ایله
بولشوب طیب وعطر دیوانکله مسرور اولدی واکر اول قان اعدای دین قانی
اولمیدی اکل طیبا لنفسی ولمزاییدی وابرزت کل جود کاعب نبرزت لها الزوج
فقد شقت بلا طرب یعنی اول عسکر یا اول قلعه محبوبر ابکار قیزلری طشره
چقردیلر که اوزرلرنده جامه زینت وار ایدی که اول جامه لر واویلا ایله
بلا سرور وطرب شق اولنمش ایدی وبلا طرب قیدی زیرا که اولور که جامه لر
لاجل الطرب والشوق شق اولنور کقوله وشققت جیب اللهو فی صدر المنا
ولقد شققت من السرور جیوب پس بیتده احتراس صنعتی وار در
وافلت البحر منهم من یخبر من یلقاه من قومه بالویل والحرب اولکی من مفعول
افلت وایکنجی مفعول یخبر در یعنی دریا بیچه وبیچه سنی غرق ایلدی ناکه لشو
راست کلدکاری قوم وهمجنسلرنه قلعه نک ودروت قلعه ده اولنلرک خراب
وهلاکندن خبر ویره لر وتمت النعمة العظمی بلا تعب بفتح صور بلا حصر
ولا تعب ای بلا احصار قلعه وبلا تعب قتال صور قلعه سنک فتحی ایله
نعمت عظمای باری تعالی وتقدس کمال بولدی وصور انده بر اخر قلعه در که
عکه دن صکره امان ایله فتح اولندی اختان فی ان کلا منهما جمعت صلیبیة
الکفر لا اختان فی النسب حاصل معنی عکه وصور ایکی همشیره لردر نسب
همشیره لری دکلدر لر دیمکدر لما رات اختها بالامس قد خربت کان الخراب
لها اعدی من الجرب یعنی وقتا که صور قلعه سی عکه شهرینک کوردیکه دنکی
کون بو مرتبه خراب اولدی پس بکه بو خراب کندویه اویوز مرضندن

تیز اوجر دیو نفسنی طوعا قبضه تصرفنه ویردی سما بک الملک حتی ان فتنة
علی الثریا غدت ممدودة الطنب یعنی ملک ومملکت سنکله عالی ومرتفع اولدی
اول مرتبه که ذروه خیمه سی ثریا اوزرنده الطنابی کردی ودوقوردی قلعه دی که حرس
ان زمزمه ملایک شنوند یعنی بو مرتفع قلعه که سورنده نوبت بکلین بکجیلر آسمان ده
تسبیح وتقدیس ایله زمزمه ایلین ملایکه نک صوتنی استماع ایلرلر

فصل

یمین دست راست وقسم معنا سنه یم دریا یمین صیغه فعل ایله

یم

یکذب معنا سنه مینذ بنده کذب معنا سنه لا یمین ای لا یکذب بنج صیغه فعل ایله
یعنی اغزندن برافق یهل صیغه فعل ایله امها الله ایشده تانی ایدر دیمکدر
اسمی مهلت ضد عجله یمتان صیغه فعل ایله مونردن یفتعل دن عیال دن
اوزرینه کثرت انفاق ایدر معنا سنه ببنت الکرم یمتان الکرام شراب وصفنده
یعنی کرماء ناس بنت کرمک مهرینه واوذرینه کثرت انفاق ایله مکلف اولور بنت
الکرم دن مراد شرابدر یمکث صیغه فعل ایله یقیم ویستقر معنا سنه من مکث
ای اقام یملی تحریر ایچون نقریر ایلرم یملیخا اصحاب کهفدن برینه اسمدر
بجای بر بطم اندر کنار مصحف هست بجای زخمه بدستم دعای یملیخا یعنی
لله الحمد بالجمله مهیا اندن فارغ اولوب شمدی ساز بدلنه قوجعمده مصحف
وزخمه ساز بدلنه الیده دعاء یملیخا وار در یعنی ربنا اتنا من لدنک رحمة
وهیئ لنا من امرنا رشدا دعاسیله دست برداشته بارکاه کبریا اولمشدر
اصحاب کهف غاره توجه ایلدکلرنده ایتدکلری دعادر بیامر کوک کوزلو بر
جاریه نک اسمیدر که اوج کوننک مسافه دن آتلو یی کورر ایدی وبیاده دن
فرق ایدر ایدی

فصل ین

یتشقون صیغه فعل ایله
تشق دیندر قوقلر معنا سنه اویتشقون من الحظی ریحانا یعنی مراقدن
بوی ریحان قوقلر یناغی صیغه فعل ایله ای یغازل یعنی غزلخوانلق ایدر
ودخی مودت سرور اولاه کلام ایله تکلم ایدر ودخی قریب اولور معنا سنه

کلورم ینا غی عزالا ساجی لطرف الحلاء یعنی باقیشی ساکن سیاه کوزلو
محبوبلر ایله خوش آینده کلام ایله تکلم وصحبت ایلر سیفنق صیغهٔ فعل ایله یدواجدا
اولورد یمکدر ینبوع چشمهٔ آب وچوق صولو نهره دینلور ا ر حرفنده ذکری
واردر ینتابر صیغهٔ فعل وضمیر متصل مفعول ایله ای یاتیه مرة بعد اخری
وبتردد الیه حیاة لمن ینتابر وهو قانع ومونت لمن یغشاه وهو مقنع یعنی اکا
تردد وقصد ایلینه حیات در حالا که کندو بما قسم الله راضی در واخذ وبطش ایله
قصد ایند وکنه موتدر یعنی سبب موتدر حالا که باشنه قولاددن بیضه کیمشدر
له نفخة ان جاد یجوا بتجسج ولخری اذا ما اغتاظ نکباء زعزع بتجوا بتجسج خبر
مبتدأ محذوفدر وجمله سی جواب شرط مذکوردر ای فهی یجوا بتجسج وجملهٔ شرط
وجواب صفت نفخه دن وایکنجی مصرع دخی بو قیاس اوزره در واخری نفخه اوزرده
معطوفدر ای وله نفخة اخری یعنی اکا بر هوا واردر که اکر جود وکرم ایدرسه اول هوا
ساکن ومعتدل یللر مراد اول وقت تشا تشلو وخوش وقت اولوردیمکدر واخر
بر هوا واردر که وقتا که غضب کله شدید الهبوب نکباء یلیدر که اوغراد وغی
اشجاری وبنیانی وعماراتی برینه قوپرر ولغات مذکوره هر بری بابنده مذکوردر
ینثال صیغهٔ فعل ایله ای ینصب ویتتابع بعد که لمن ینتاله الوزراء والفضلا
وقبله هل ختام عویصات العلوم فضله مرتبه ده در که کله بی جوابا استفهامدر
یعنی اول موت اولدقدن صکره وزرا وفضلا کیه دوکیلوب متتابعا کلورلر واندن
اقدم ایا مشکلات علومك ختامی ومهری بوزیلوب حل وتعمیمدی یوق
اولنما مثلیدی یعنی بو سؤالك جوابی لا اولدوغی متعیندر انکار یا مکابره قبول
ایتمزدیمکدر فضلاء وفضله میاننده جناس مفروق صنعتی واردر بو بابده
الف لام وشده اعتبار اولنمز ینتاب صیغهٔ فعل ایله اقرب یمکدر ینتقض
سلکنور معناسنه

فصل الواو

م یونانی بر مملکتك
وبر قومك اسمیدر ف یوغ بویندرق ف یوح آفتاب ف یوز یادس

ویرنا وایتمك ف یوزه مثله ف یوزیان یاربیجی م یورت یوه ووطن بنیر واودخی
کورلشدر یوشك یسرع معناسنه یوسی صیغهٔ مجهول ایله یداوی ویعالج معناسنه
جوح للمال یوسی یعنی مال ضایع اولمغنك جراحتی خلف وعوض ایله معالجه
ومداوات اولنور یوغر القلوب یعنی قلوبی کینه دارا ایلر م یوت لسان مغلده وبا
وطاعون معناسنه دری یونق منظرها یعنی کوستریشی فرحبخش وموجب سروردر
یوبق مخبرها یعنی فاما اکا یوقلمق ایچون یقلشتموم هلکدر فقرتین دنیا وصفنده در
یونق ایله یوبق ما بیننده جناس لاحق واردر م یوسوه عادت وقاعده یسون بلادی
دخی کورلشدر با بنده ذکر اولندی یوسفی بر مخصوص سکند دیوم نبلی اسلارم مراد
دوزقیا متدرکه اوله کون خلایقك خبایای اعمالی وزوایای عقیده سی استخبار
اولنوب ظاهر حقدر یعنی تختبر وتظهر ف یویر آدرزومند معناسنه ف یوهر مثله

فصل الهاء

یهفو یقال هفا الطیر بجناحه ای خفق وحرك یعنی
قنادینی تردد وحرکت ایدر یهفوا العقاب علی العقاب یعنی قره قوش قرغه
اوزرینه صید ایتمك ایچون قنت چالر ع ف ق حرفنده ذکری واردر جایزکه ایکی
کلمه دخی ضم ایله اوله یعنی قره قوش هم نوعی اوزرینه قنت چالور دوزینکاره
قرینی قرینی اوزرینه قنت چالور دیمکدر یهجون بنا مونه معناسنه یهمل اهمال
ایدر معناسنه مراد انشی کبذ وحالنه قویوب اکا متعرض اولمز دیمکدر ان الله یمهل
ولا یهمل یعنی حق سبحانه وتعالی عاصی بنده سنه تأنی واستدراج ایدوب
مواخذه سنی تاخیر ایلر لکن اکر توبه وانابت ایتمزسه البته ولو بعد حین مجازات
ومواخذه یی ترك ایتمز بس صاحب انتباه اولدر که امتداد ایام استدراجه
مغرور اولیوب مدت امهالده توبه واستغفار ایلیه تا که فیما بعد نتیجهٔ قهاریدن
خلاص بوله یمهل ویهمل بیننده جناس قلب بعض واردر یهزم اسیل الجود
علی الخود یعنی بر نسیم که خود از لفلرینی اعلاء بیننه لری اوزرنده تحریك ایلر
خود ایله خود بیننده جناس ناقص واردر یهیم ای یذهب عقل من شدة

العشق وبحيره بهيج نوبر بهيج كبيراتُ الامور صغيرها يعني صغار امور كبار امورُ تودُني قوپر نجه كه شرارهُ وادرق آتش بالاكبرا اولور مراد كوزه كلميك محقرات امورو ايرق بيورو فسادكبيره موّدي اولوردي مكدر فيهم آرد ز ومنه معنا

شرح رسالهٔ بيانيه در تاريخ وصاف

مجاز هو اسمٌ لما اريدبه غير ما وضع له لمناسبةٍ بينهما اقسام مجاز بيست وپنجكانه مخفي اولميه كه بو شرذوعَدا ولنان مجازات طريقتِ اصوليّين اوزرينه در قالوا ان العلماء حصروا العلاقةَ المصحِّحةَ للتجوّز في خمسةٍ وعشرين بالاستقراء بكي اطلاق علت بر معلول بونده علت ومعلول سبب ومسبّب مترادف استعمال اولنمشدر نحو كثرت ايادي فلانٍ عندي اي نعمتُهُ زيرا ايدي نعمته علتِ فاعليّه در دوم عكس آن يعني اطلاق معلول بر علت نحو امطرت السماء نباتًا اي غيثًا زيرا نبات تجب المقارنتِ بمورك معلوليدر يعني مسبّبيدر سيوم لازم بر ملزوم نحو قوله قوم اذا حاربوا شدّوا مآزرهم دون النساء ولو باتت باطهارٍ زيرا شدّ مآزر نسادن اعتزال اتمكه لازمدر پس مآزري اعتزال عن النساء اوزرينه اطلاق ايلدي مراد اذا حاربوا اعتزلوا نساءهم وان بِتنَ على طُهرٍ دردنجي چهارم عكس آن يعني اطلاق ملزوم بر لازم كالنطق للدلالة في نطقت الحال بكذا اي دلّت زيرا نطق ملزوم دلالتدر پنجم محل بر حال نحو قوله تعالى فليدع ناديه اي اهل مجلسه لحال فيه مخفي اوليه كه بو قسمه اطلاق مضاف اليه على المضاف داخلدر وبو قسم عند الاصوليين مجاز بالنقصان ايله تسميه اولنور اما بيانيون ايجاز الحذف ديو تسميه ايدرلر ونحو اقامة المضاف اليه مقام المضاف ديو تعبير ايدرلر ششم عكس آن يعني حال بر محل نحو قوله تعالى واما الذين ابيضّت وجوههم ففي رحمة الله اي في الجنة والرحمة حالّة فيها بدليل قرينه واما الذين اسودّت وجوههم ففي النار هفتم اطلاق احد المتشابهين على الآخر اي في صفةٍ شكلًا او غيره كالاسد للشجاع او للانسان او الفرس للصورة التي على الجدار هشتم اطلاق احد الضدين على الآخر كاطلاق

الكافور على الزنجي في التمليح والشجاع على الجبان في التهكم نهم اقامة محذوف مقام مذكور كقوله قال لي كيف انت قلتُ عليلٌ اي انا عليل والمحذوف في حكم المذكور بدليل انّ مفعول القول لا يكون الا جملةً او بمعناها والا لنصب عليل دهم تسمية الشيء باعتبار ما كان كقوله تعالى وآتوا اليتامى اموالهم اي البالغين منهم الخارجين عن حدّ اليتم لكن وصف قديم اعتباريله يتامى ديو تسميه اولنمشدر يازدهم مضاف بر مقام مضاف اليه نحو انا ابن جلا اي ابن رجلٍ جلا وبو قسمه نحويون اقامة الصفة مقام الموصوف ديرلر دوازدهم مذكور مقام غير مذكور نحو شاد السلطان على بلدكنا اي هو وجنوده او اي جنوده سيزدهم باعتبار ما يؤول نحو اعصر خمرًا اي عنبًا ومنه قوله صلى الله عليه وسلم من قتل قتيلًا فله سلبه چهاردهم باعتبار ما يتعلق اي اطلاق شيء على ما يتعلق بر من المعنى كاطلاق من على ابتداء الغاية والباء على الالصاق وكي على الغرض وفي على الظرف ونحوها زيرا معاني معدوده نك معانيلري دكلدرلر والا حروف معاني اسم اولمق لازم كلوردي هپ بلكه متعلقات معانيلريدر قال صاحب المفتاح المراد بمتعلق معاني الحروف ما يعبّر بها عنها عند تفسير معانيها پس مجاز حروف معانيده اولوركه متعلقلري اعتباري ايله معاني مذكوره يه مجازًا اطلاق اولنورلر پانزدهم اطلاق نكره بر عموم نحو ما جاءني من احدٍ في النفي وتمرةٌ خيرٌ من جرادةٍ وقوله تعالى علمت نفسٌ في الاثبات شانزدهم معرفت بر نكره نحو ادخلوا الباب سجّدًا اي بابًا من ابوابها ونحو ادخل السوق اي اي سوقٍ كان هفدهم اسم شيء بر ما يدل نحو فهمت كلامك او قولك او الفاظك اي معناه هژدهم آلت شيء بر شيء نحو وجعلنا لهم لسان صدقٍ عليًّا اي ذكرًا حسنًا زيرا لسان آلت ذكردر نوزدهم اطلاق جزء بر كل كالوجه للذات بيستم عكس آن يعني اطلاق كل بر جزء كقوله تعالى يجعلون اصابعهم في آذانهم اي اناملهم واَنملهُ اصابعك بعضيدر بيست ويكم مطلق بر مقيد كاطلاق اليوم على

يوم القيمة والانف على المرسن زيرا مرسن جاي رسن مقيدا ولوب انف دابر بر
مخصوص دن وانف مطلق در بيست ودوم عكسيدر يعني اطلاق مقيد بر
مطلق كالمشفر للشفة مطلقا زيرا مشفر خاصة دوه نك شفه سنه ديلور
وكالمرسن على الانف مطلقا وقد عرفته بيست وسيوم عام بر خاص كاطلاق
الكوكب على الشمس وهى خاصة بالكوكب النهاري بيست وچهارم عكسيدر
يعني اطلاق خاص بر عام نحو وحسن اولئك رفيقا اي رفقاء زيرا رفيق
نفس واحده بر خاص در عامة رفقا بر اطلاق اولنمشدر لكن كاطلاق الدابة
على كل ما يدب على الارض في تخاطب العرف نحو قوله تعالى وما من دابة الا على الله
رزقها مثالي دخي اوضح واشهدر زيرا عرفده دابة ذوات قوايم اربعه يه خاص در
بيست وپنجم وصف نحص بمصدر نحو زيد عدل اي عادل پوشيده اوليه كه
اشبو تفصيل ايله حواشي كتبده صولنده اولان تفصيلك بش ماده ده مخالفتي
واردر بري اقامت مقام مذكور ايكنجي اقامت مذكور مقام محذوف اوچنجي اسم شي
بر ما ايله دردنجي باعتبار ما يتعلق بشنجي وصف شخص بمصدر بو ذكر اولنانلرك
بدلنه اولنلر بري مجاوره كالميزاب للماء ايكنجيسي احد البدلين للاخر نحو الدم
للدية اوچنجيسي حذف نحو يبين الله لكم ان تضلوا اي ان لا تضلوا دردنجيسي
نحو ليس كمثله شي بشنجيسي حذف مضاف نحو واسئل القرية والله سبحانه اعلم
وانكر مجاز نسبت يا لغويست الخ مجاز لغوي هو الكلمة في غير ما وضعت له
في اصطلاح التخاطب على وجه يصح مع قرينة عدم ارادته اي عدم ارادة ما وضعت
له كالاسد للرجل الشجاع وبو قسم مفرده اولور والمركب منه هو اللفظ المستعمل
فيما شبه بمعناه الاصلي تشبيه التمثيل وهو ما يكون وجهه منتزعا عن
امور متعددة كما يقال للمتردد في امر اني اراك تقدم رجلا وتؤخر اخرى
بو قسم مجازده تمثيل ايله بنام در يا عقلى ودخي مجاز حكمي ومجاز في الاثبات
واسناد مجاز ديلور وهو اسناد الفعل او معناه الى ملابس له غير ما هو له

بتاول اي غير الملابس الذي ذلك الفعل او معناه له حقيقة پس بو تقدير جبر
مجاز فقط اسناد ده اولور مع حقيقة المسند والمسند اليه ودخي جمله ده
واقع اولور زيرا بالضرورة اسناد ومسند ومسند اليهه محتاجدر وعقلى
منقسم بكلام خبري يا انشائي الخ هر بيري را اذان يا طرفين حقيقت يا مجاز
يا مختلف يعني دبو قسم يا خبري يا انشائي وهر بريلك طرفيني يا حقيقي
يا مجازي يا اول حقيقي وثاني مجازي يا بالعكس اولور مثال خبري مع حقيقة
الطرفين انبت الربيع البقل ومثال خبري مع مجاز الطرفين احيى الارض شباب
الزمان ومثال خبري مع حقيقة الاول ومجاز الثاني انبت البقل شباب الزمان
ومثال خبري مع مجاز الاول وحقيقة الثاني احيى الارض الربيع مثال انشائي مع
حقيقة الطرفين يا هامان ابن لي صرحا مثال انشائي مع مجاز الطرفين فليحي الارض
شباب الزمان مثال انشائي مع حقيقة الاول ومجاز الثاني فلينبت الارض شباب
الزمان مثال انشائي مع مجاز الاول وحقيقة الثاني فليحي الارض الربيع مجاز مرسل
هو ما كانت العلاقة غير المشابهة بل بحسب العلية والمعلولية والكلية والجزئية
والحالية والمحلية وغيرها مما ذكر في اقسامه استعارة هي ادعاء معنى الحقيقة في الشيء
للمبالغة في التشبيه مع طرح ذكر المشبه نحو اسد وانت تعني الرجل الشجاع استعارة
تصريحيه تحقيقيه اولدر كه مشبه به مع قرينة عدم ارادة معناه الحقيقي
ذكر اولنه نحو رايت اسدا في الحمام استعارة مكنيه واستعارة تصريحيه تخييليه
اولدر كه ان يشبه شي بشي في النفس فلا يصرح بشي من اركان التشبيه سوى المشبه
ثم ما يدل على التشبيه بان يثبت للمشبه امر مختص بالمشبه به مثالي واذا المنية انشبت
اظفارها منيه نفسده اسده تشبيه اولنوب مشبه به حذف ومشبه ذكر اولندي
استعارة مكنيه واظفاركه اسده مختصدر قرينة للتشبيه منيه يه اثبات
اولندي استعارة تخييليه در وتصريحيه ديمكدر زيرا اصلده اظفارها
دخي على ما يلزم من قول السكاكي منيه ده اظفاره مشابه بر شي توهم اولنوب

اطفاد اول امر هنو همه استعاره در پس بو طریق ایله استعاره تصریحیه
اولور وبو بابده اولان اقوال وانحاتك عرض عریض واوج وحضیضی واردر
هر بری اصلی وتبعی الخ اصلی اولدر که لفظ مستعار اسم جنس اوله مثلا اسد کبی
تبعی اولدر که لفظ مستعار فعل اوله یا فعلدن مشتق اولان اسماء صفات
یا حرف اوله مثال اول نطقت الحال بکذا ای دلت مثال ثانی الحال ناطقة
بکذا ای دالة بو ایکی قسمده تشبیه اصلی معنای مصدریلرنده در یعنی نطق
ودلالت مثال ثالث نحو قوله تعالی اولئك علی هدی من ربهم وبو قسمده تشبیه
اصلی متعلق معنای حرفده در یعنی حروف معانیده علی للاستعلاء ومن للابتداء
الغایة والباء للالصاق وعلی هذا القیاس متعلق اولدقلری معانیلرده جاریدر
ازان جمله مجرد ومرشح الخ استعارهٔ مجرده اولدر که کلام استعاره ده مشبهه
ملایم برکلمه اوله استعارهٔ مرشحه اولدر که انده مشبه به ملایم بر شی اوله مثالی
لدی اسد شاکی السلاح مقذف له لبد اظفاره لم تقلم اسد استعارهٔ
مصرحه شاکی السلاح شایك معناسنه مجرده در زیرا مشبهه ملایمدر له لبد
اظفاره لم تقلم مرشحه در زیرا مشبه به ملایمدر اما کنایة الخ مقصود
منتقل الیه تعرف موصوف ایچون اوله یا تعرف صفت ایچون اوله مثال اول
قولنا کنایة عن الانسان حی مستوی القامة عریض الاظفار مثال ثانی قولنا
کنایة عن طول القامة طویل النجاد وطویل النجاده قرینة کنایه در مطلوبه
بغیر واسطة انتقال اولنه کقولك رایت اسدا وانت ترید الرجل الشجاع
ظاهر علی هذا التقدیر انتقال سهولت ایله حاصل اوله مثال مذکور کبی
خفیة علی تقدیر عدم الواسطة ایضا انتقال هرکسه ظاهر اولمیه مثالی کنایة
عن الابله عریض القفا زیرا عریض القفا ابلهدن کنایه اولق هرکسك معلومی
دکلدر بعید اولدر که انتقال واسطه یا وسایط ایله اوله مع ذکر الموصوف
تلویح علی هذا التقدیر بین اللازم والملزوم وسایط چوق اوله مثالی قولنا

کنایة عن المضیاف زید کثیر الرماد زیرا کثیر الرماددن قرغانلر التنده کثرت
احراق حطبه واندن کثرت طبایخه واندن کثرت اکله یه واندن ضیفانه
انتقال اولنور رمز واسطه قلیل وخفی اولدوغیدر مثالی قولنا کنایة عن الابله
عریض الوساده زیرا عریض الوساده دن عریض القفایه واندن ابله واحمقه
انتقال اولنور لکن بو انتقال اکثر ناسه خفیدر ایما واشارت واسطه قلیل
وغیر خفی اولدوغیدر کقوله اوما رایت المجد القی رحله فی آل طلحة ثم لم یتحول
بو ایکی قسمده موصوف مذکوردر تعریض اولدر که مقصود ذکر اولنمیه کما یقال فی عرض
من یؤذی المسلمین المسلم من سلم المسلمون من لسانه ویده زیرا کلام موذیدن
صفت اسلامی سلب ایچوندر وبو معنی نفس کلامده ذکر اولنمشدر وقولك
اذ شئی فستعرف وبو قسم مخاطب ایله بر انسان اولوب ایچون قصدك اول انسانه
اولدر ونه المخاطب وبو تعریضدندر اقول لك یا جارتی فاسمعی انت یا ابنتی دیو
تعبیر اولنور واما التشبیه راحداح حد ذکر طرفینی قرینه دلیل ارادهٔ تشبیه
مراد کلامده تشبیه مصطلح قصدا ولدوغیدر مشعر بر حالت اوله دیمکدر
زیرا زید کالاسد دیدیکیمزده یعنی فی الوجود قصدا ولنور سه تشبیه مصطلح
بابندن اولمز جهت خاصهٔ مشتبه بر کالشجاعة فی الاسد والنور فی الشمس
علاقة ووجه دخی دینلور هو المعنی الذی قصد فیه اشتراك الطرفین کالشجاعة
بین زید واسد غرض اثبات امر غریب للمشبه بحیث یمکن مخالفة الناس فیه
وادعاء امتناعه کلفظ الاسد اداة کاف وکان ومثل ونحوه واقسام شانزدکانه
الخ جوهر عقل ونفس وجسم کبی عرض لون وسایر کیفیات کبی محسوس احد
حواس ایله مدرك اولان اشیادر محسوسین مشبه ومشبه بر محسوس اولق
مثلا سبصراته خد وورد مسموعاتده صوت ضعیف وهمس مشموماتده
نکهت وعنبر مذوقاتده ریق وخمر ملموساتده جلد ناعم وحریر کبیلر معقول
احد حواس ایله مدرك اولمین معانیدر معقولین مشبه ومشبه بر معقول

و فارسیده جون دیو وهمچو وهمچو کله لریدر

معقول ی

ادلق مثلا علم وحیات جهل وموت کبیلر اول معقول دوم محسوس یعنی مشبه
بر محسوس اوله منیّه وسبع کبی یا بر عکس یعنی یا خود مشبه محسوس ومشبه بر
معقول اوله عطر وخلق کبی ودخی جوهرین وعرضین اوله جوهر وثانی عرض
وبالعکس اقسام محسوسات ومعقولاته مندرجدر وحسیدن مراد نفسی
ترکیبی یا مادّه‌سی ترکیبی حواس خمسه‌نک بریله مدرک اوله نه حسی بر خیالی داخل
اولور مثالی کاعلام یاقوت نشرن علی رماح من زبرجد زیرا اگرچه بو ترکیب محسوس
باحدی الحواس اولمشدر لکن ماده‌سی که اعلام ویاقوت ورماح وزبرجدد
مدرک بالحواس در ملحق بالمحسوس علی ما قرر خیالیدر وعقلیه‌دن مراد ما عداء
حسیدر پس عقلی بر وهمی داخل اولور یعنی نه ترکیبی ونه ماده‌سی حواس خمسه‌نک بریله
ادراک اولنماش اوله ایجق وهمی نک عقلیدن اولمقدر فی وارد که بالفرض والتقدیر
بولنسیدی حواس خمسه‌نک بریله ادراک اولنور ایدی مثالی ومسنونة زرق کانیاب
اغوال زیرا انیاب اغوال لعدم تحققها حسا ادراک ایلمیز اشیادندر اما بولنسیدی
حس بصر ایله ادراک اولنوردی ملحق بالمعقول علی ما قرر وهمی در وجدانی کذلک
قسم عقلی دندر زیرا حواس خمسه‌نک اکا مدخلی یوقدر قوای باطنیه ایله ادراک
اولنور مثلا لذت حلو وحامض کبی والم وجع وجرح کبی بساطت جهت هو
ان یکون الجهة مفرداً کالشجاعة وحدها ترکیب جهت هو ان یکون الجهة فی
المشبه هیئة حاصلة من عدة امور بساطت طرفین هو ان یکون طرفاه مفردین
نحو زید کالاسد ترکیب طرفین هو ان یکون طرفاه مرکبین کقوله کانّ مثار النقع
فوق رؤسنا واسیافنا لیل تهاوی کواکبه وعرابت هشتکانه تشبیه یعنی
باعتبار الضعف والقوة والتوسط بری حذف وجه واداة نحو زید اسد
ایکنجی حذف واداة ومشبه نحو اسد فی مقام الاخبار عن زید وبو ایکیسی
مجاز واستعاره‌دن خارج اولورلر وچنجی حذف اداة فقط نحو زید اسد
فی الشجاعة دردنجی حذف وجه فقط نحو زید کالاسد بشنجی حذف اداة

ومشبه نحو اسد فی الشجاعة فی مقام الاخبار عن زید التنجی حذف وجه ومشبه
نحو کالاسد فی مقام الاخبار عن زید یدنجی بدون حذف شی نحو زید کالاسد
فی الشجاعة سکزنجی حذف مشبه فقط نحو کالاسد فی الشجاعة فی مقام
الاخبار عن زید اولیکی قوتده واخرکی ضعفده متساویدر لرو ما بینها
اولان درت مرتبه قوت وضعف بینده متوسطدر کیفیات چهارگانه
مخصوص بالکمیات یعنی طول وعرض وعمق واقسام اعداددر کیفیات استعدادیه
قبول طرفنه مستعد اولانه ملاست ولینه‌ کبی بو قسم ضعف ایله تسمیه اولنور
یا خود لا قبول طرفنه مستعد اولانه خشونت وصلابت کبی وبو قسم قوت ایله
تسمیه اولنور کیفیات نفسانیه ذکا وعلم وغضب وحلم وسائر غرائز کرم وقدرت
وشجاعت وما اشبه ذلک وبخل وضعف وجبانت وما اشبه ذلک کیفیات
جسمیه لین وصلابت وخشونت وملاست وخفت وثقل وما یتصل بها
بلل وجفاف لزوجت وهشاشت ولطافت وبو کیفیت اولدر که اجسامده
مدرک اولور یا بصر ایله الوان واشکال کبی یا سمع ایله اصوات ضعیفه وقویه
وبین بین کبی یا ذوق ایله طعوم کبی یا شم ایله روائح کبی یا لمس ایله ذکر اولنان
کیفیات کبی واما فصاحت لخ تعقید اولدر که کلام معقد اوله یا نظمده
تقدیم وتاخیر وفصل اجنبی سببی ایله یا انتقال معناده ظاهر الدلالة
علی المراد اولمیوب بعید الانفهام اولدوغی اجلدن معقد وصعب المنال اولر
مثالی نظمده وما مثله فی الناس الا مملکا ابو امه حی ابوه یقاربه ترتیب
کلام وما مثله فی الناس حی یقاربه الا مملکا ابو امه ابوه اودر ودر وتعقید
لفظیسی ظاهردر ومثالی انتقال معناده ساطلب بعد الدار عنکم
لتقربوا وتسکب عینای الدموع لتجمدا جمود عیندن موجبات وصال
اولان فرح وسروره انتقالده خطا وانعقاد معنا واردر وبیح داخلی
اوچی فصاحت مفردده که کلمه تنافر حروفدن مستشزرات کبی مرتفعات

معناسنه وغرابتدن يعني غير مانوسة الاستعمال اولمقدن تكاكأتم كبي
اجتمعتم معناسنه وافرنقعوا كبي تنحوا معناسنه ومخالفتدن يعني تتبع لغت
عربيه ده قانون مستنبطه مخالف اولمقدن اجلل كبي وقياس اجل اولمقدر
وايكنجي فصاحت كلامده كه كلام ضعف تاليفدن ضرب غلامه زيدا كبي
زيرا قوت تاليف ضرب زيدا غلامه ده در زيرا بو بابده مفعولك فاعل اوزرينه
تقديمي واجبدر تا كه اضمار قبل ذكر مرجع لازم گلميه وتنافر كلماتدن كه اجتماع
كلمات ايله نطقده ثقل حاصل اوله وليس قرب قبر حرب قبر كبي خالص اولمقدر
محسناتك ذاتي يا عرضي ذاتي در بلاغت منحصر يعني محسنات كلام ايكي
قسمدر ذاتي وعرضي اما ذاتي بلاغتده منحصردر وبلاغت اينست كه وصاف
بواسطه حسن عبارت نكته مقصود از سخن ميرسد مع ايجاز بلا اخلال
واطالة من غير املال وصاف كلمه سنده مصنف كندو نفسنه حسن تعريض وايهام
ايتمشدر وبلاغت اولدر كه وصاف واسطه حسن اداء كلام ايله عبارتدن
مقصود لذاتدر بر نكته تحصيل وايصال ايليه مع ايجاز في اللفظ بلا اخلال
في المعنى ويا خود مع اطالة في اللفظ على ما يقتضي الحال والمقام بلا املال
للسمع والمستمع اولمه يا عرضي معنوي يا لفظي پس عرضي ايكي قسمدر
معنوي ولفظي معنوي بالاصالة تحسين معنايه راجع اولان صنايعدر
اگرچه تحسين لفظده دخي خالي اولمز ولفظي بالاصالة تحسين لفظه راجع
اولان صنايعدر معنوي دو نوع تزيينات وتبيينات معنوي دخي ايكي
قسمدر تزيينات وتبيينات تزيينات تزيين معنايه راجع اولان
صناعتلردر وتبيينات كلامده افادهٔ معناء زايد ايچون ايراد اولنان
كلامدر اما تزيينات الخ مطابقه وطباق وتضاد دخي دينلور اولدر كه
كلامده معنيين متقابلين جمع اولنه اسميزده ايقاظ ورقود كبي فعلده
يحيي ويميت كبي حرفيزده لها وعليها كبي اسم وفعلده اومن كان ميتا

فاحييناه كبي وعلى هذا القياس طباق ايكي قسمدر طباق ايجاب كالمثال
المذكور وطباق سلب ولكن اكثر الناس لا يعلمون يعلمون ظاهرا من الحيوة
الدنيا كبي مشاكلة اولدر كه بر شيئي بر شيئك صحبتنده واقع اولدوغيچون
انك لفظي ايله ذكر ايراد اولنه كقوله قالوا اقترح شيئا نجد لك طبخه قلت
اطبخوا لي جبة وقميصا اي خيطوا بزا وجه اولدر كه شرطده وجزاده واقع ايكي
معنايي برينك اوزرنه مرتب اولان معنى بعينه اول برينك اوزرنه مرتبا اولمقده
مزدوج ايليه سن نحو اذا احا صديقي فاعطيته الدرهم والدنانير اغار على عدوي
فاعطيته الخيبة شرط وجزاده واقع مجيئي واغاره‌يي اوزرلرينه ترتيب
ايليان اعطاده مزاوج ايلدي ومنه قوله اذا احتربت يوما ففاضت دماؤها
تذكرت القربى ففاضت دموعها شرط وجزاده واقع احتراب وتذكري
اوزرلرينه مترتب اولان فيضانده مزاوج ايلدي مقابله بو قسم قسم طباقدندر
لكن سكاكي وغيريسي على حده بر قسم آخر اعتبار ايتمشلردر مثلا ايكي معنايي
موافقيني يا اكثر ايراد ايدوب بعده انلره مقابل معاني على وجه الترتيب
ايراد ايليه سن نحو فليضحكوا قليلا وليبكوا كثيرا ومنه قوله ما احسن
الدين والدنيا اذا اجتمعا واقبح الكفر والافلاس في الرجل لف ونشر اولدر كه
بر نيچه متعدد شيء على وجه التفصيل ايراد اولنه بعده ثقة على ذهن السامع
من غير بيان هر بيرينه مناسب بر شيء رد اولنه يا مرتبا نحو قوله تعالى جعل لكم
الليل والنهار لتسكنوا فيه ولتبتغوا من فضله بو قسمه لف ونشر مرتب
دينلور يا عكس الترتيب كيف اسلو وانت حقف وغصن وغزال لحظا
وقدا وردفا فالحظ غزاله وقد غصنه وردف حقفه رد اولنور بو قسمه
لف ونشر معكوس دينلور يا مختلط الترتيب اوله شمس واسد وبحر جودا
وبهاء وشجاعة كبي جود بحره وبهاء شمسه وشجاعت اسده رد اولنور
بو قسمه لف ونشر مشوش دينلور جمع اولدر كه بر نيچه شيء تحت حكم واحد

ایراد اولنه کقوله تعالی المال والبنون زینة الحیوة الدنیا وقولدان الشباب
والفراغ والجدة مفسدة للمرء ای مفسدة مال وبنون تحت الزینة وشباب
وفراغ وجده تحت المفسده جمع اولنمشدر تقسیم اولدرکه بنجه متعدد شی
ذکر ایده سن بعده هر برینه علی التعیین بر شی ایراد ایلیه سن پس بو قسم قید
تعیین ایله لف ونشردن ممتاز اولور کقوله ولا یقیم علی الضیم الذی یراد بر
الا الاذلان عیر الحی والوتد هذا علی الخسف مربوط برمته وذا یشج فلا یرثی
لاحد عیر ووتدی ذکر ایتدکدن صکره اولکو بر ربطی وایکنجی بر شجی حرف
اشارت ایله تعیین ایلدی تفریق اولدرکه مدحده یاغیر مدحده ایکی امرک
بر نوعدن اولدق اوزره ما بینلرنی بحسب الجهة مباینت ایقاع اولنه
کقوله ما نوال الغمام وقت ربیع کنوال الامیر یوم سخاء فنوال الامیر بدرة
عین ونوال الغمام قطرة ماء ایکی امر متحد المعنی انجق بحسب المتعلق
بر برندن تفریق اولنمشدر جمع مع تقسیم اولدرکه اشیاء متعدده تحت حکم
واحد جمع اولنوب بعده تقسیم اولنه تقسیم مع الجمع بعکس المذکور یعنی اول
تقسیم بعده جمع اولنه مثال قسم اول حتی اقام علی ارباض خرشنة
یشقی بر الروم والصلبان والبیع بو جمعدر للسبی ما نکحوا والقتل
ما ولدوا والنهب ما جمعوا والنار ما زرعوا اولا روم وما عطف
علیه ده مشقی جمع ایلدی بعده مشقی تقسیم ایلدی مثال ثانی قوم
اذا حاربوا ضروا عدوهم او حاولوا النفع فی اشیاعهم نفعوا بو تقسیمدر
ممدوحک صفتنی ضر اعدا ونفع اولیا یه تقسیم ایلدی سجیة تلک منهم
غیر محدثة ان الخلائق فاعلم شرها البدع سجیة منهم تلک جملهسنده
تقسیم سابقی جمع ایمشدر جمع مع التفریق اولدرکه ایکی شی تحت معنی
واحد ادخال ایدوب لکن ادخالک جهتینی تفریق ایده سن کقوله
فوجهک کالنار فی ضوئها وقلبی کالنار فی حرها وجه حبیبی

وقلبنی معنای اتشه ادخال ایلدی لکن ادخال جهتینی متباین اولمغله
وجه حبیبی حسن ولمعان جهتندن وقلبنی حرارت وسوزش جهتندن تفریق ایلدی
جمع مع التفریق والتقسیم اولدرکه ابتدا جمع بعده تفریق بعده تقسیم ایلیه سن
کقوله تعالی یوم یأت لا تکلم نفس الا باذنه بو جمعدر فمنهم شقی وسعید بو تفریقدر
فاما الذین شقوا ففی النار الایة واما الذین سعدوا ففی الجنة الایة بو تقسیمدر
تاکید المدح بما یشبه الذم بر صفت ذمیدر که اول صفت بر آخر شیدن نفی
اولنه اول صفتدن بر صفت مدح اخراج واستثنا ایلیوب اول شیئه اثبات
ایلیه سن کقوله ولا عیب فیهم غیر ان سیوفهم بهن فلول من قراع الکتائب
توضیحی بودرکه عیب صفت ذمیدر اندن بر صفت مدح اخراج اولنمشدرکه
اول مدح سیوفلری کثرت ضرب کتائب اعدادن کدلمکدر اما عیبدن کویا بر
فرد اولدوغی اعتباریله در یعنی اکر سیوفلری وفرت قراع کتائب اعدادن کدلمک
عیب ایسه اول عیب انلرده واردر انکار اولنمز ویو صفت بالحقیقة اوصاف
مدحدن عد اولندوغی ظاهردر ومنه قوله سبحانه وتعالی لا یسمعون فیها
لغوا ولا تأثیما الا قیلا سلاما سلاما علی ان الاستثناء متصل لا منقطع والا صل
فی الاستثناء الاتصال ایهام توریه دخی دینلور اولدرکه بر لفظ ایراد اولنه
که ذات المعنیین اوله قریب وبعید ومراد معنای بعید اوله وبو ایکی قسمدر
بری مجرده که انده معنای قریبه ملایم بر شی بولنمیه کقوله تعالی الرحمن علی العرش
زیرا استوانک ایکی معناسی واردر قریب وهو الاستقرار وبعید وهو الاستیلاء
ومراد معنای بعیدیدر والله سبحانه اعلم ایکنجی سی مرشحه که انده معنای
قریبه ملایم بر شی بولنه نحو والسماء بنیناها باید زیرا ایدن مراد معنای
بعیدیدر که قدرت معناسنه اوله حالا که معنای قریبنه که جارحه
مخصوصه در ملایم بنیناکلمهسی ایله مقروندر اعتراض کلام اولدرکه اثنای
کلامده یا خود بین الکلامین المتصلین بر جمله یا اکثر لا محل لها فی الاعراب

لنکته ایراد اولنر کقوله تعالی ویجعلون لله البنات سبحانه ولهم ما یشتهون
سبحانه که جملهٔ تقدیس وتنزیهیدر بین جملتین متعاطفتین واقع اولوب اعرابدن
محلی یوقدر ونکته قبل کمال الکلام تنزیه وتقدیسه اسراع اولنمقدر طرد وعکس
اوچ نوع اولنور در بری مصرع بر صفتده اوله که اگر نصف آخر مصرع نصف
ثانی اولنور تقدیم اولنورسه ینه بیت تمام الوزن والمعنی اولور مثالی مدد
حیات بادت قدحی که نوش کردی قدحی که نوش کردی مدد حیات بادت
ز الم نجات بادت تو اگر نجات خواهی تو اگر نجات خواهی ز الم نجات بادت
نوع ثانی مصرع واحدی ایکی قسم ایلیه سن وهر قسمنی تقدیم وتاخیر ایله معکوساً
تکرار ایلیه سن مثالی ساقی قدحی درده درده قدحی ساقی باشاهد و با مطرب
با مطرب و با شاهد نقل از وی و می از من از من می و نقل از وی بستاند
قدح و برکن برکن قدح و بستان نوع ثالث هر بر مصرعی لا علی الترتیب
مشوش تکرار ایده سن مثالی انکس که ترا فروخت یا رب چه خرید انکس که ترا
خرید یا رب چه فروخت توجیه اولدر که کلامی وجهین مختلفینه محتمل
ایراد ایلیه سن کقول من قال لاعور اسمه عمرو خاط لی عمرو قباء لیت عینیه
سواء جایز که رضا سببی ایله خیر دعا اوله یا سخط سببی ایله بد دعا اوله
حاصلی ابهام مراددر مراجعت رجوع دخی دینلور اولدر که کلام سابقه
نقض وابطال ایله عودت ایلیه سن کقوله قف بالدیار التی لم یعفها
القدم بلی وغیرها الارواح والدیم اولا دیارک تمادی زمان ایله مندرس
اولمدیغندن خبر ویردی بعده انی نقض وابطال ایدوب تغیر واندراسندن
خبر ویردی وبو اسلوبده نکته اولدر که گویا ابتدا بغتةً گوردکده زیاده
حزننده وشدت بکادن گوزلری گورمیوب صفت دیاری فرق ایتمامکله
علی طریقة الاصولیین حکم استصحاب ایله لم یعفها القدم دیدی بعده
بر مقدار افاقت بولمغله خطادن رجوع ایدوب واقعیدن خبر ویردی

اشارت براعت استهلال دخی دینلور اولدر که ابتداء کلامده مقصود وموضوعه
مناسب کلام ایراد اولنه که انده ما یساق الکلام لاجله یه اشارت اوله مثلا
تهنیهٔ ولدده بشری فقد انجز الاقبال ما وعدا وکوکب المجد فی افق العلا
صعدا وعر ثیه ده هی الدنیا تقول بملاء فیها حذار حذار من بطشی وفتکی
وبر کلامه دخی دینلور که انده امر قلیل ایله معنی کثیره اشارت اوله کقوله
ومن اشار تر فی الحرب کم فهم الانصار معنی بر فاذوا بسطرهم ای معنی کثیرا
مع ان الاشارة امر قلیل ارسال مثل اولدر که مقصوده مناسب صورت
تمثیله بر کلام ایراد اولنه کقوله یهون علینا فی المعالی نفوسنا ومن
طلب الحسناء لم یغلها المهر ومنه قوله خسنت باتفاق ملاحت جهان
گرفت آری باتفاق جهان میتوان گرفت ایتلاف اولدر که لفظ معنا ایله
مؤتلفا وله نحو تالف اللفظ والمعنی بمدحته والجسم عندی بغیر الروح لم
یقم یعنی تالف اللفظ والمعنی بمدحته کتالف الجسم والروح فاللفظ هو
الجسم والمعنی هو الروح فتالفا یا لفظ لفظ ایله مؤتلفا اوله نحو واللفظ
باللفظ فی التاسیس مؤتلف فی کل بیت بسکان البدیع سمی فائتلف لفظ
البیت وهو المسکون فیه بلفظ السکان وهم الذین یسکنون فی البیت حسن مطلع
حسن ابتدا دخی دینلور ابتدا قصیده یا نثرده حسن السبک صحیح المعنی موجب
سرور وافراح بیت یا فقره اوله کقوله قصر علیه تحیة وسلام خلعت علیه
جمالها الایام وقوله افق سینه دن ایدی ینه بر مهر ظهور که رخ صبح سعادت
اولور اندن پر نور فصل و وصل فصل اولدر که ایکی کلمه نک بیننده لفظا ومعنی
یا خبرا وانشاء مخالفت اوله و وصل موافق اولملریدر حسن فصل یعنی حسن
مواقع فصل اولدر که جملتین لفظا ومعنی خبریة وانشاء بیننده مخالف
اولدوغندن ما بینلرنده وجه جامع دخی ولمیه کقولنا یا ابیک زینا الذیب
یراود غنمک بو مثللوده ترک عاطف ایتمک حسن وصل جملتین اسمیت

و فعلیتده و فعلیتین مضی و مضارعده متناسب اولا قام زید و قعد عمرو
یقوم زید و یقعد عمرو و زید قائم و عمرو قاعد • زید قام و عمرو قعد • زید یقوم عمرو
یقعد • و بو مثللرده عاطفه ایراد ایتمك حسن تخلص ترکیده کریزگاه دیدکلریدر
اوایل قصیده‌ده جمال یا عشق یا ادب یا افتخار یا شکایت ایله تغزل
و یا تشبیب بعضکره ذکر مقصوده مع رعایة الملائمة بینهما انتقال ایتمکه
دینلور گویا تغزل ایله ذکر مقصود مابیننده حد مشترك متابه‌سنده
واقع بر بیتدر کقوله فی قصیدة النبی صلی الله علیه وسلم • و لا تزودت
قبل الموت نافلة • ولم اصل سوی فرض ولم اصم • ظلمت سنة من احیی
الظلام الی • ان اشتکت قدماه الضر من ورم • محمد سید الکونین والثقلین
والفریقین من عرب ومن عجم • هو الحبیب الذی ترجی شفاعته • الابیات
ظلمت سنة بیتی هم ما قبلنه و هم ما بعدینه ملایم و مناسبدر • حسن طلب
اولدر که شاعر ممدوحندن یا محبوبندن بر نسنه‌یی ظریفانه و حسن تعبیر ایله
طلب ایلیه کقول الفرزدق • لولا رجاؤك قد قتلت اولادی • و قوله نوعی
زلبت بوسه نیارد طلبیده • کی خدمت کدای مسکین باشد • حسن خاتم
حسن انتها دخی دینلور اولدر که قصیده یا خطبه یا رساله‌یی احسن خاتمه ایله
ختم ایلیه کقوله • بقیت بقاء الدهر یا کهف اهله • و هذا دعاء للبریة
شامل • باقی نماند آنکه نخواهد بقای تو • و آخر دعوانا ان الحمد لله رب
العالمین • ایجاز اداء مقصود بلا اخلال فی المعنی عبارت متعارفه‌دن
اقل ایله اولمه • و بو ایکی قسمدر بری کلامده حذف اولمیه نحو ولکم فی القصاص
حیوة • و جار و مجرور متعلق اولدوغی فعل مقدر محذوف بونده حذف
اعتبارنده دکلدر • زیرا ظرف مستقر مستدعی ایتمکله واجب الترکدر و تادیه
اصل مرادك اکا احتیاجی یوقدر حتی ذکر اولنورسه تطویل بابندن عد
اولنور پس کلامده حذف بولنامش اولور انجق تقدیر فعل رعایت امر

لفظی ایچوندر که حروف جاره لابد بر فعله متعلق اولور ترکه اصل مرادك
تأدیه‌سنده مدخلی اوله • ایکنجی قسم ایجاز حذف یعنی کلامده حذف اوله بمعنی
لا یتأدی المعنی المراد الا باعتبار ذلك المحذوف لکن حذفه لظهوره فی المعنی
و بو قسم ایجاز حذف ایله موصوفدر • نحو واسئل القریة ای اهل القریة یأخذ کل
سفینة غصبا ای سفینة صحیحة و نحو انا انبئکم فارسلون یوسف ایها الصدیق
ای فارسلونی الی یوسف لاستعبر الرؤیا فارسلوه فأتاه و قال له یا یوسف
تضمین اولدر که شعرده شعر غیردن بر بیت یا اکثر یا بر مصرع یا اقل تضمین اولنه لکن
اول شعر غیرك اولدوغی یا مشهور اوله و یا خود غیرینك اولدوغنه نفس نظمده
تنبیه اولنمق شرطدر • استعانت مضمن بر بیتدن زیاده اولدوغنه دینلور ایداع
مضمن مصرع یا مصرعدن اقل اولدوغنه دینلور • مثال تضمین بیت مع التنبیه
کقوله • اذا ضاق صدری وخفت العدا • تمثلت بیتا بحالی یلیق • فبالله
ابلغ ما ارتجیه • و بالله ادفع ما لا اطیق • و اگر معلوم ایسه تنبیهه حاجت یوقدر
مثال تضمین مصرع بغیر تنبیه لشهرته کقول الحریری • علی انی سأنشد یوم بیعی
اضاعونی و ای فتی اضاعوا • مصرع ثانی عبدالله بن عمرو بن امیر المؤمنین
عثمان رضی الله عنه شعرندندر اولدوغی مشهور و تمامی • لیوم کریهة و سداد
ثغر • اقتباس آیت قرآنیه یا حدیث نبویدن اولوب لکن کلامده اندن اولمق
نیتی و قصدی ایله ایراد اولنه مثال آیت قرآنیه کقوله • ان کنت قد ازمعت
علی هجرنا • من غیر جرم فصبر جمیل • و قوله بایدت داده سر خود بیشتر او • لن تنالوا
البر حتی تنفقوا • مثال حدیث نبوی • قال لی ان رقیبی سیئ الخلق فداره
قلت دعنی وجهك الجنة حفت بالمکاره • ادراج و جبر مشروح اوزره اولوب
انجق قرآندن یا حدیثدن اولمق اوزره کلامنه کلام غیری ادراج ایتمکه دینلور
مساوات فصاحتده اداء مقصود بعبارت متعارف خالی از ایجاز
و اطناب نحو قوله تعالی و لا یحیق المکر السیئ الا باهله • و بدیعیاتده

اكثر دعاده واقع اولور بر وصفى ويا براعري بقا وثبات بر وصفه تعليق
ومساوي ايليه سن كه اول وصفده بقا وثبات مسلم الثبوت اوله مثالي
وابذن لسحب صلوة منك دائمة • على النبي وهل ومنهج • ما رنحت
عذبات البان ريح صبا • واطرب العيس حادي العيس بالنغم • استدراك
اول كلام صورت ذمده اولوب اخرى مدحه مشعر اوله نحو لا تقل بشرى
ولكن بشريان • غرة الهادي ويوم المهرجان • ازمير نخواهم كه بماند بجهان
مير نخواهم كه بماند بجهان دنا ناند • ويا اولى مدحه واخرى صورت
ذمه مؤدي اوله كقوله • حسبتهم دروعا وامنات • فكانوها ولكن للاعادي
وخلتهم سهاما صائبات • فكانوها ولكن في فؤادي • وكقوله • قالوا اقتصبت
فهل عادوا فقلت نعم • لكن عن العهد والايفاء بالذمم • مراعات نظير تناسب
وتوفيق دخي دينلور اولدركه برشئ يا براعري مناسبي ايله جمع ايده سن
نحو الشمس والقمر بحسبان • ونحو قولي ابراهيمي الخلة • اسماعيلي الوعد احمدي
الخلق • صديقي الصدق • عمري العدل • عثماني الحيا • علوي الشجاعة والكرم
تجاهل العارف سوق المعلوم مساق غيره لنكتة ديو دخي تسمية اولنور بو
تسميه سكاكي نك وضعيدر وديمشدركه لا احب تسميته بالتجاهل
لوروده في كلام الله سبحانه وتعالى وقرآن مجيده واذ قال الله يا عيسى ابن
مريم أانت قلت للناس اتخذوني وامي الهين من دون الله آيت كريمه سي بو
بابدندر كقوله • ايا شجر الخابور مالك مورقا • كانك لم تجزع على ابن طريف
ابداع هو ان تأتي بشئ لم تسبق بمثله مثالي عالي نك قصيدة الفنه سندن
ديدوكي بيت كبي شط بغدادي زين ايدن شجري • نخل خرما صنوبر كوردن اما
طوغلر دركه قالدي منزلده • چكلوب كتدي لشكر خلفا • دجله بغدادك
شاطيسنده برباشدن برباشنه وارنجه دوزكن نخيل باسقاتك توصيف
وتشبيهنده بو مضمون ايله متقدمين سلفدن بر فرد اني سبقت ايتمامشدر

تحسين المستهجن اولدركه بر مستهجن اولان كلمه يا كلام بر عبارت ايله اداء اولنه
كه انك استهجاني اذاله ايده وكذا عيري تزيين ايليه بو ايله كه حين اسماء عده
اول نغير سبب ايله مرغوب فيه اوله كقوله تعالى نساؤكم حرث لكم فاتوا حرثكم
انى شئتم وامّا تبيينات بروفق بروج اثني عشر تزيينا انى بيان ايلدكده يعني
تبيينا تر شروع ايلدي يعني تبيينات دخي اون ايكي قسم در حسن بيانه هو تبيين الشئ
باحسن الوجوه واظهرها يعني باقرب الوجوه واشهرها من غير تعقيد ولا تعسف
كقوله حتى بنيت بديعي في محاسنه • حسن البيان واشدوا في محاذهم • فاظهرات
جميع وصفه في اهل مكة • حسن تعليل اولدركه بر وصفه اعتبار لطيف ايله بر
علت مناسب ادعا ايليه سن كه اول علت حقيقة كا علت اولميه كقوله ما به
قتل اعاديه ولكن • يتقى اخلاف ما ترجو الذئاب • يعني في الحقيقة قتل اعادي
دفع مضرت يا وسعت ملك ايچون اولور شاعر انى انكار ايدوب قتل اعادي
قورتلره خلف وعد خوفندن واتخاذ وعده علت ايتمشدر كويا ديابر الحوم
قتلك اعدائي وعد ايتمش ايدي بر قتل اعاديده خلف وعددن خوفا ايدر
اتخاذ وعد ايچون ايدر ديمكدر ايضاح اقسام المنا بدندر وبو اولدركه برشئي
بعد الابهام ايضاح ايليه سن تاكه معنى نفس سامعده زياده متمكن اوله
نحو قوله عليه الصلوة يشيب ابن آدم ويشب معه خصلتان بو ابهام
الحرص وطول الامل بو ايضاحدر توشيع عين مهمله ايله اقسام ايضاحدن
ذكر اولنان معنا بعينه توشيع دينلور كه عجز كلامده بر كلمة مثنى يراد
اولنه واول كلمه متعاطفا ايكي اسم ايله تفسير اولنه وبو طريق انسانده حرص
وامل غريزي اولدوغني افاده ايدر زيرا اختصار مراد اولنوب نكته مزبوره
قصد اولنمز ايسه يشيب ابن آدم ويشب فيه الحرص والامل دينلور تفريع هو
ان يثبت لمتعلق امر حكم بعد اثبات ذلك الحكم لمتعلق امر اخر كقول الكميت
يمدح بها اهل البيت • احلامكم لسقام الجهل شافية • كما دماؤكم تشفي عن الكلب

كلب بحرانك ايله جنونه مستابر بوداء دركه انسانلر اذعنى كلب اصر مسندت
عارض اولور • وبوداء شرب دم ملوك واشراف اقرب ادويه در • بس ممدوحلر خلفاى
دين وملوك يقين اولملريله دماءلرى داء كلبه شفا اولدوغنه حكم ايتدكدن صكره
ارباب عقول اولوب عقللرى داء ... جهله شفا اولدوغنه حكم ايلدى متعلق
احلامكم ودماؤكم وامر سقام وكلب وحكم شافية ويشفى در • ايغال اولدركه بيت
بر كلام ايله ختم اولنه كه بدونه ذلك الكلام تام المعنى اوله كقول الخنساء • ترثي اخاها
صخرا • وان صخرا لتأتم الهداة به كانه علم في راسه نار • زيرا كانه علم اي جبل مقصود
وافيدر لكن في راسه نار ايرادي ايغال وزيادة مبالغه ايچوندر • لكن ارباب
نهايه مخفى اولميه كه مصنفين بيت مذكوري ايغاله مثال ايرادا ايتمشلردر
اقول وفيه نظر زيرا مقصود هداة ليل ونهارا اني قصد واخذا استدلال طريقي
ايلرديو وصف ايتمكدر • واكر في راسه نار اطلاقى ايله قيد اولنمسه هداة
ليل مجرد علم ايله استدلال واني قصد ايتمك ممكن اولمز ايدي وبيت مقصوده
وافى اولمق لازم كلوردي • بس هدايته تعميم تحصيلي ايچون في راسه نار ديو قيد
ايلدى • وكقوله كان عيون الوحش حول خبائنا • وارحلنا الجزع الذي لم يثقب
زيرا بيت ذكر جزع ايله تام المعنادر لكن زيادة في التشبيه لم يثقب ايله ايغال اولنمشدر
تتميم اولدركه كلامده بر لفظ على طريق الفضلة ايراد اولنه كه اول كلام خلاف
مقصوده دخي موهم اولميه ايچون اننه قصدا افادة نكتة اوله • وبهذا القيد
خرج عن حد الاحتراس كقوله تعالى ويطعمون الطعام على حبه اي على حب
الطعام على احد التفسيرين • وبو لفظ ايثارده مبالغه افاده ايدر زيرا معنى
طعامه غايت احتياجلري اولدوغي حالده مساكين وايتام واسرايه اطعام
وايثار على النفس ايدرلر تاويلنده در • مع انه بدونه قوله على حبه كلامده خلاف
مقصوده موهم برشي يوقدر بلكه افادة نكتة مزبوره ايچون ايراد اولنمشدر
احتراس اولدركه خلاف مقصوده موهم اولان كلامده وهمي دفع ايده جك

كلام ايراد اولنه • نحو اذلة على المؤمنين اعزة على الكافرين • زيرا شق اول اوزره
اقتصار اولنور ايسه وهم اولنور كه ذلت ضعفلرندن اولدر • بس وهم مذكوري
دفع ايچون شق ثاني على سبيل التكميل والاحتراس ايراد اولندي تا كه ذلت
تواضعا للمؤمنين اولدوغي متعين ومقصور اوله • تاكيد هو التذييل وسنذكر
ان شاء الله تعالى • استطراد اولدركه شاعر معانى شعردن تغزل يا غير تغزلده
برشيئى قصد ايله اثناى كلامده بر غيرينك ذكرينه اطرا ايليه بعده ينه اصل مقصوده
عودت ايليه • مثالي • هجرتني هجر عذالي منازلهم • لشغلهم بي فلم اهدأ ولم انم • بيت
قصد هجرتني فلم اهدأ ولم انم در • بس هجرتني دنصكره استطرادا هجر عذالي
منازلهم لشغلهم بي ديو عذالك ايله احوالني بيان وذكر ايلدي بعده مقصوده
كه فلم اهدأ ولم انم در عودت ايلدي • تكميل هو الاحتراس وقد ذكر • نحو فبشرهم
بعذاب اليم وكقولك للبخيل يا حاتم وللجبان يا اسد • وايكنجي مثاله تمليح دخي ديرلر
تذييل اولدركه بر جمله يي بر جمله ايله تعقيب ايده سز كه اول جمله جملة اولينك معناسنه
مشتمل اوله واندن غرض تاكيددر • وبو ايكي قسمدر بري ان لا يخرج مخرج التمثيل
نحو قوله تعالى ذلك جزيناهم ببغيهم وهل نجازي الا الكفور اي وهل نجازي
ذلك الجزاء المخصوص معناسنه دركه خاصة على وجه التاكيد ما قبلنه متعلق
اولور • قسم ثاني ان يخرج مخرج التمثيل نحو قوله تعالى وقل جاء الحق وزهق الباطل
ان الباطل كان زهوقا • وهذا مثل ساير كل باطل • اما محسنات لفظيه تجنيسات
عشر مفردات آن هفت است • محسنات معنويه يي بيان ايتدكدن صكره محسنات
لفظيه يه شروع ايلدي • تجنيس مفردي ايكي قسمدر • جناس تام وبو اولدركه ايكي كلمه
معناده متغاير وانواع حروف واعداد وترتيب وهيئتده يعني حركاتنده متفق
اولالر • وبو ايكي قسمدر متماثل • اولكي قسمي متماثل دنلدي • وبو اولدركه مع شرط التوافق
المذكور لفظين متجانسين نوع واحددن اوله اسمين يا فعلين يا حرفين • مثال
اسمين ويوم تقوم الساعة يقسم المجرمون ما لبثوا غير ساعة • اولكي ساعتدن روز قيامت ايكنجي

ساعت زمانیه معناسنه • وفعلین وحرفین بو قیاس اوزره در مستوفی ایکنجی
قسم مستوفی در • وبو اولدر که مع شرط التوافق المذکور لفظین متجانسین ایکی
نوعدن اوله اسم وفعل یا اسم وحرف یا فعل وحرف • مثال اسم وفعل • ماءات
من کرم الناس فانه • یحیی لدی یحیی بن عبد الله • اولکی حیاتدن فعل وایکنجی
اسم علمدر • ناقص • ایکی لفظک بری آخرندن بر حرف ناقص اوله ساق ومساق کبی
زاید حرف زاید ایکی اوله جوا وجوانح کبی فی قول الخنساء • ان البکاء هو
الشفاء • من الجوا • بین الجوانح • مطرف حرف زاید بر اولور
آخر کلمه ده اوله کقوله • یمدون من ایدٍ عواصٍ عواصم • تصول باسیافٍ قواضٍ
قواضب • مکرر ایکی قسمدر بری لفظین متجانسین مکرر اولوب لفظ اولده بر
حرف زاید اوله نحو فلان نزاد وزا راست وکقوله • ابا العباس لا تحسب بانی
لشیء عن حلی الاشعار عارٍ • فلی طبع کسلسالٍ معین • زلال من ذوی الاحجار جارٍ
وبر قسمی دخی بیتده الفاظ مکرره اوله کقوله • کررت مدحی حلا فی الزاید الکرم
ابن الزاید الکرم ابن الزاید الکرم • بعض فقراته وابیاته جمی جمی دامی دامی
کفه کفه سو نسو موبموا براد ایتدوکلری بینه بو با بدنده خط مشوش تجنیس
خطی دخی دینلور کقوله غرک عزک فصار قصار ذلک ذلک فاخش فاحش
فعلک فعلک تهدا بهذا ومنه قوله تعالی حکایة عن ابراهیم علیه السلام والذی
هو یطعمنی ویسقین واذا مرضت فهو یشفین • اشارت اولدر که تجنیس لفظا ایله
ظاهر اولیوب اشارت ایله ظاهر اوله • ومرکب سه متشابه مفروق مفرق • ٥٠
متشابه اولدر که متجانسینک بری مرکب وبری مفرد اوله لکن خطده هیئت
واحده ده بر اولنه کقوله • اذا ملک لم یکن ذا هبة • فدعه فدولته ذاهبة •
اولکی ذا دن وهبه دن مرکبدر ایکنجی ذهابدن اسم فاعلدر • مفروق اولدر که
علی تقدیر الترکیب والافراد خطده دخی متغایر بر اولنه کقوله • کلکم قد
اخذ الجام ولا جام لنا • ما الذی ضر مدیر الجام لو جاملنا • مفرق اولدر که علی

تقدیر الترکیب والافراد مرکبا فلان بو کلمه دن وبعض کلمه آخردن مرکبا اوله کقول
الحریری • ولا تله عن تذکار ذنبک وابکه • بدمع یضاهی الوبل حال مصابه • ومثل
لعینیک الحمام ووقعه • وروعته تلقاه مطعم صابه • ایکنجی متجانسیم مطعم دن
وصاب دن که بر آجی شجره نک عصاره سنه دینلور مرکبدر • واولکی فتح میم ایله
صاب المطر اذا نزل دن مفعلدر یعنی مصدر میمیدر حال نزولی معناسنه وبو قسمه
مرفو دخی دینلور رد العجز علی الصدر اولدر که احد لفظین مکررین یا متجانسین
فقره نک یا بیتک اولنده وبری آخرنده وضع اولنه مثال المکرر • سریع الی ابن العم
یلطم وجهه • ولیس الی داع الندا بسریع • مثال متجانسین • فقلت استغفروا
ربکم انه کان غفارا • لان الصدر والعجز یجمعهما اشتقاق واحد • قوله تعالی قال
انی لعملکم من القالین • لانه یجمعهما شبه الاشتقاق ویسمیان بالملحق بالمتجانسین
وذلک لانه قال وقالین وان کانا فی صورة المتجانسین لکن لم یجمعهما اشتقاق واحد
لان الصدر من القول والعجز من الاقالة بمعنی الترک والفسخ الا ان التسمیة بالملحق
لکونهما فی هیئة واحدة • ومدار الباب هنا فی ما یتعلق بالالفاظ قلب اولدر که
ایکی لفظک حروفی بر نوعدن اولوب لکن ترتیبده متغایر اوله • حسامه فتح
لاولیائه وحتف لاعدائه • ونحو اللهم استر عوراتنا وآمن روعاتنا • اولکی قلب
کل ایکنجی قلب بعض ایله تسمیه اولنور • وانواع جهادکا ترآن تسجیع نثرده فاصلتین
حرف واحد اوزره متواطی اولمقدر وبو اوچ قسمدر سجع مطرف که فاصلتین
وزنده متغایر اوله کقوله تعالی ما لکم لا ترجون لله وقارا وقد خلقکم اطوارا
سجع ترصیع اولدر که فاصلتین مختلف اولیوب احد قرینتین ده اولان الفاظ
یا اکثری وزن وتقفیه ده مقابلنده اولان کبی اوله مثالی فهو یطبع الاسجاع
بجواهر لفظه ویقرع الاسماع بزواجر وعظه سجع متوازی اولدر که احد قرینتین ده
وزن وتقفیه مثاله ما یقابله من الاخری بولنمیه نحو فیها سرر مرفوعة
واکواب موضوعة سرر واکواب وزن واحد وتقفیه واحده ده کلدر یا تقفیه ده

364

مماثل و وزنده غیر مماثل اوله • والمرسلات عرفاً فالعاصفات عصفاً کبی یاوزنده
مماثل نفقفیه ده غیر مماثل اوله نحو حصل الناطق والصامت وهلك الحاسد
والشامت یاخود قرینتینده هر برنڭ آخرنده مقابل بولنمه کقوله تعالی
انا اعطیناك الكوثر فصل لربك وانحر • توشیح حاء مهمله ایله تترنیع وزن والقافیتین
دخی دینلور • و بو اولدر که بیت ایکی قافیه اوزرینه مبتنی اوله که هر برینك اوزرنده
وقف اولنسه معنی تام و وزن صحیح اولور • کقوله یا خاطب الدنیا الدنیة انها شرك
الردی و قرارة الاکدار • بیت بحر کامل دندر شرك الردی اوزرنه وقف اولنورسه
معنی تام و بیت بتامه ذات الاجزاء الاربعة اولور • واکر اکدار اوزرنه وقف اولنور
اصل بحراولور بر بیت ذات الاجزاء الستة اولور • اخی جزء آخری مضمر و مقطوع عدد
تردید بیتده بر کلمه یی تکرار ایلمکدر لکن هر بری بر معنای آخره تعلیق ایده رك •
کقوله • حلت فتوحاً وحلت معشر اکفروا • طرداً وحلت بیاجی الاعصر التهم •
وقوله • ابدا البدیع له وصنعنا البدیع وفی • نظم البدیع حلا تردیده بفم • عطف
تعدید کقوله • والال والصحب ثم التابعین لهم • اهل التقی والنقی والجود والکرم •
وکقوله • یا خاتم الرسل یا من علمه علم • والعدل والفضل والایفاء بالذمم • حذف
اولدر که کلامده حذف اوله کقوله • آل الرسول محل العلم ما حکموا • لله الا وعدوا
سادة الامم • ای ما حکموا فی شیء ابتغاء لوجه الله الا وعدوا بسبب ذلك الحکم
سادة الامم لرضاء جمیع الامم بذلك واذعانهم الیه • ومنه قوله صدری بفقرهم
فی سورة ویری فی سورة غرقتی فی یوم نعیدهم ای فی سورة الم نشرح وفی سورة
والنازعات • تجزیر شاعر حالنی یا حال ممدوحی بر بجهه
تجزیر ایلمکدر • مثال اول • وربت فی کلی جزیت فی قسمی ابیت من
حکمی حلیت کل عمی • عمده مراد مشکلاتدر • مثال ثانی • تدبیر معتصم بالله
منتقم لله مرتغب فی الله مرتهب • خبر تدبیر بیت اتیه ده لم یئم قوماً
ولم ینهد الی بلد • الا تقدمه جیش من الرعب • تشطیر اولدر که بیتك هر بر

شطرینی بر سجع ایله سوکرا اوله بر شطرك سجعنه مخالف اوله بر بیت متقدم کبی
زیرا شطر اولك میم اوزرینه و ایکنجی شطری با اوزرینه مبنیدر • نظرین شملی بنظر بر
مدحی فیه منتظم • یا طیب منتظم یا طیب منتظم • تسمیط اولدر که بیتی درت
حصه ایلیه اوچ حصه سی بر قافیه ده دردنجیسی غزل یا قصیده بنا اولندیغی
قافیه ده اوله • مثالی • لطیف و نازك ادتن چو جانست و بجسم من • خطا باشد
دلا دوشی • کرا و را ابنت کویم • ونحو خل ادکارا الاربع • والمعهد المرتبع • والطاعن
المودع • وعد عنه ودع • بو مطلعده در • موصل بیت یا نثرك کلمه لری من
حیث الاملاء ایکیشر یا اوچر یا دردر حرف ایله متصل اوله • مثال • موصل ثنائی •
با مرکب عجم غالب صدمت • بر عرصه خاطر آسانی تاخت • مثال موصل ثلاثی •
تیر فلك جفا شیم • منا بحش شکافته • مثال موصل رباعی • لیکن کمند سپهر مقلد •
ببند محکم سففذ نفسش بسته • مقطع اولدر که بالجملة حروفی من حیث الاملا
مقطع اوله • مثالی • اوزار زادا ازادر دودان دوزازد وادرزد دردوادد
ذل آزدت دل دواه • حیفا اولدر که کلامده بر کلمه معجم و بر کلمه غیر معجم اوله •
مثالی • کرده نقش مهتم بخشش ملك • نقش کادم جنین خوالبحین •
رقطا اولدر که بر حرف منقوط و بر حرف غیر منقوط اوله • مثالی • سید قلب
سبوق مبر • فطن مغرب عزوف عیوف • مخلف متلف اغر فرید • نابر فاضل
ذکی نوف • موادیر اولدر که شاعر بیتی بر وجه کلام ایله ایراد ایلیه که اندن
اونبر لوم و عتاب توجه ایدوب انکله عتاب اولنورسه کلام مذکورده ادنی
تصرف ایله مثلا تحریف یا تصحیف یا زیاده یا نقص ایله اول لومی نفسندن
دفع ایتمك ممکن اوله • کقوله • لقد ضاع شعری علی بابکم • کما ضاع در علی خادم
خارجه خلیفه نك جاریه سی ایدی • بیت مذکور کوش زدی اولدقده قایل
بیتی احضار و اکا تعزیر و عتاب مراد ایتکله شاعر انی انکار بر له بیتی انشاد
ایلدوکم بیت • لقد ضاء شعری علی بابکم • کما ضاء در علی خادم • لفظی ایله در

دیو نفسندن لوم وعتابی دفع ایلدیکی نقل ولنور که جادیر مزبوره تحسین ایدن
اول ساعت او زرنده اولان بالجمله حلیسی شاعر مذکوره اعطا ایلیکی دیدیکه
هذه لك وان كنت قد قلتها وحافظ شیرازینك بخال هندویش بخشم سمرقند
وبخارارا بیتنده علی ما نقل سه مرقندی ودوحرمارا دیوب تصرف
ونفسندن عتاب ولومی دفع ایلدوکی اشبو بابدندر بو قسم نوازیر ادب
عقل معنا سنیرا ولنور اوزره درلکن بعضیلر جاده مسلوکه دن خروج
معناسنه الورلر اشبو بیت ایله تمثیل ایتمشلردر سقیا لاخوان سوء
قد لقیت بهم • معرة فرصتهم یوم نغیهم • سقیا دیدوکی دعا بالخیردر
ای سقاهم الله سقیا منصوب رحمته یس اخوان سوءه دعا ایتمك خروج عن
المسلوکدر • وکقوله یا عاذلی انت محبوب لدی فلا • توارب العقل منی واستفد
حکمی • عاشق عاذله انت محبوب لدی دیمك طریق مسلوك دکلدر زیرا طریق
مسلوك عاذل عاشقك مکروهی اولمقدر سلخ المام دخی دینلورا ولدر که بر
شاعر اخر شاعرك بیتندن انجق معنا ومضمونی اخذ ایتمش اوله کقول
ابی الطیب • ومن الخیر بطوء سیبك عنی • اسرع السحب فی المسیر الجهام •
سیب عطا وکرمه دینلور بابنده مذکوردر • وجهام بغمور سز اولان
بولوده دینلور وقد ذکر فی بابه وبو مقوله بولوت سریع السیرا ولمندر
پس بو بیت ابو تمام بیتنك معنا ومضموننده اخذ اولنمشدر • هو الصنع
ان تعجل فخیر وان یرث • فللریث فی بعض المواضع انفع • وریث بطوء
دینلور وبو اوج قسمدر بری ایکنجی اولدن ابلغ اوله کما فی هذا یا اندن
دون یا مثله اوله مسخ اعاده دخی دینلورا ولدر که مع التغییر فی النظم
والترتیب الفاظی بالجمله یا بعضیسن اخذ ایتمش اوله کقوله حلفنا لهم
فی کل عین وحاجب • بسمر القنا والبیض عینا وحاجبا • وقوله
حلفنا باطراف القنا فی ظهورهم • عیونا لها وقع السیوف حواجب •

وکقول ابی تمام • لو حار مرتاد المنیة لم یجد • الا الفراق علی النفوس دلیلا
وقول ابی الطیب • لولا مفارقة الاحباب ما وجدت • لها المنایا الی
ارواحنا سبلا • نسخ اهمال دخی دینلور اولدر که غیرینك شعرینی بعینه
لندو نفسنه انتحال ایلیه کقوله • اذا انت لم تنصف اخاك وجدته
علی طرف الهجران ان كان یعقل • ویرکب حد السیف من ان تضیمه • اذا لم
یکن من شفرة السیف مزحل • بو ابیاتی عبد الله بن الزبیر رضی الله عنهما
لندو نفسنه انتحال ایلدیکی مع ان معن بن اوسك • لعمرك ما ادری
وانی لاوجل علی اینا تعدوا المنیة اول ایله مصدرا ولان قصیده سندندر
بو قسم شعر ده مذموم مردود دور ان لیا قیل له فیه فقال ان اخی من الرضاعة
وانی احق بشعره دیو جواب ویردی من غیر تغییر فی النظم ماخوذ الحق
هر بر کلمه یی معناده مرادفنه تبدیل ایتمش اوله کقوله • دع المکارم لا ترحل
لبغیتها • واقعد فانك انت الطاعم الکاسی • وقوله ذر الماثر لا تذهب
لمطلبها • واجلس فانك انت الاکل اللابس • بعینه اولکی نظم ومعناده دی
انجق هر بر کلمه نك مرادفنی ایراد ایتمشدر من لزل اولدر که حرکت وسکون تغییری ایله
مدح یا ذم اوله مثالی فلان بیوسته در کادر زاد رست کلمه کاد سکون ایله مدح
وکسر ایله ذم در یعنی زادوا نعات عملنده در کقوله • سخن هر سری راکند تاجدار
کلمه تاج سکون ایله مدحدر وکسر ایله ذمدر یعنی دار اعجنك تاجی ایلر که صلبدن
کنایه در اطراد اولدر که اسماء ممدوحی یا غیری آبا واجدادی علی حسب ترتیب
الولادة من غیر تکلف فی السبك ایراد ایلیه کقوله • ان یقتلوك فقد
ثللت عروشهم بعتیبة ابن الحارث ابن شهاب • ومنه الکریم بن الکریم بن الکریم
ابن الکریم یوسف ابن یعقوب بن اسحق بن ابراهیم تنسیق صفات اولدر که موصوف
بحر صفات متناسقه ایله وصف اوله نحو حسن السیرة نقی السریرة
طیب الاعراق کریم الاخلاق طاهر النسب زاهر الحسب حمید الشمایل کثیر الفضایل

ومنه هو الله الذي لا اله الا هو الملك القدوس السلام المؤمن المهيمن العزيز
الجبار المتكبر سبحان الله عما يشركون اعنات والزام مالم يلزم دخي دينلور
اولدركه من غير لزوم اثناي كلامده يا قافيه ده تزيين كلام ايچون كلمه ده ايكي
حرف ايله متوافق ايتمكي الزام ايلمكه دينلور مثلا كتاب وعتاب حلت دلت
حلت تجلت كبي زيرا بو طريقك سجعده يا قوافيده لزومي يوقدر مثلا كتاب
كباب حلت جنت التفت كبي ذو طرفين تشابه الاطراف دخي دينلور كقوله
لم ادر قبل هواهم والهوى حرم ان الظباء تحل الصيد بالحرم وكاه اولوركه
بو قسم ايجاب وسلب بيننده جاري اولور كقوله عز وجل ولكن اكثرهم لا يعلمون
يعلمون ظاهرا من القول الاثر ذو قافيتين توشيح وتشريع دخي دينكلريدر
وقد ذكر ودخي سجع وقوافي رعايتنده بعضكره بعض الفاظ ايراد اولنه كه
وزن وقافيه ده متفق اولالر مثالي نثردن زين بعلمه الاجم ومجده الاشم
زمانه وفاق بفضله الباهر وحسبه الزاهر اقرانه ومثالي شعردن
اي از مكارم تو شده در جهان خبر افكنده از سياست تو آسمان سپر
با موكب سيادت تو همكنف شرف با مركب سعادت تو همعنان ظفر
مزدوج كلامده احد متجانسين آخر بيلك من غير فصل يا نده واقع اولدر نحو
وجئتك من سبأ بنبأ يقين زيرا سبا ايله نبا بيننده جناس لاحق واردر
ونحو من طلب شيئا وجد وجد زيرا جد ايله وجد بيننده جناس ناقص واردر
ومنه النبيذ بغير النغم غم وبغير الوسم سم ومنه عواصم عواصم وقواصم
قواضب وقولك حسام للاوليا وللاعدا فتح وحتف زيرا مثال اخي
تجنيس قلبدندر التفات كلامده غيبت يا خطاب يا تكلم برندن آخرينه
انتقال ايتمكه دينلور مثال الالتفات من الخطاب ومالي لا اعبد الذي
فطرني واليه ترجعون مكان ارجع وتكلمدن غيبته انا اعطيناك الكوثر
فصل لربك مكان لنا وخطابدن تكلمه طحا بك قلب في الحسان طروب

بعيد الشباب عصر حان مشيب يكلفني ليلى وقد شط وليها وعادت
عواد بيننا وخطوب طحا بكدن مراد نفس شاعردر فاعل يكلفني ضمير
قلب در وليلى مفعول ثانيسيدر وعلى هذا ظاهر بو ايديكه يكلفك ديو ايراد
ايليه پس نفسنه خطابدن يكلفني ديو تكلمه انتقال ايلدي وخطابدن
غيبته حتى اذا كنتم في الفلك وجرين بهم مكان بكم وغيبتدن تكلمه والله
الذي ارسل الرياح فتثير سحابا فسقناه مكان ساقه وغيبتدن خطابه
مالك يوم الدين اياك مكان اياه نعبد وبو طريقك حسني زيرا بر اسلوبدن
اسلوب اخره انتقال اولنورسه نشاط سامعه تجديد وتازه لنه حاصل
اولدوغندن غيري انده اصغاي سمعه دخي تنبيه واردر تفويف اولدركه
بيتده برنج جملة تام المعنى ايراد اولنه كه هر بري آخرنده منفصل ومنقطع
اوله مثالي فاعدل وجر واقتصر وطل وعز وهن وانقص وزد وامض
وارجع وانقطع ودم تصحيف كلمه نك معجمني اهمال ومهمليني اعجام ايتمكه
دينلور مثالي انت الحبيب المحبب تصحيفي انت الخبيب المخبب اولور بعطوع
الذكر معناسنه كلام مدح ايكن ذم افاده ايلر وعلى هذا القياس الغاد ده
وتعبيه ده ونحو طرايف ولطايفده وعلمهانده وتكهانده استعمال اولنور حشو غير
مفسد كقوله واعلم علم اليوم والامس قبله ولكنني عن علم ما في غد عمي بيتده قبله
كلمه سي حشودر لكن افساد معنى ايتمز حشو مفسد كقوله ولا فضل فيها للشجاعة
والندا وصبر الفتى لولا لقاء شعوب بيتده ندى كلمه سي حشودر اما مفسد در للمعنى
زيرا شجاعت وثبات قدم لقاء موتده هنر عظيم در اما جود وسخاوت وبذل مال
لقاء موتده غايت هنر در حتى بخيللر اول وقتده بذل مال وسخا ايدرلر پس بو
مقامده شجاعت وصبر ايله ندايي جمع ايتمك مناسب اولمز حشو مليح اثناي كلامده
لنكتة اعتراض كلام ايتمك لكن اصل مقصوده اصلا مدخلي اوليه كقوله ان
الثمانين وبلغتها قد احوجت سمعي الى ترجمان وبلغتها كلامي جملة معترضة

دعائیه در وهی حشو ملیح کما تری وبو قسمه اعتراض کلامه دخی دینلور سلطان

خدابنده محمد اولجایتونک عرض اولنان دعانامه در

آیت تائید حق صورت امر وامان ٭ نص کتاب ظفر مهدئ آخر زمان

مهدیدن مراد معنئ لغویسیدر یا تشبیه بلیغ با بندر که لطف محض

یعنی نعمت ظاهرهٔ حق سبحانه وتعالی ونور مشخص یعنی روح مجسم وسایهٔ

اخص اوزیدکا راست یعنی حضرت باری تعالینک مظهر تجلیات خاصی در

ومعنئ اخصیت یعنی اشبو تجلی بین المظاهر عام اولیوب اکا مخصوص در

که اول سلطنت کبری وسیاست عظمای انامدر وبهذه الخصوصیة زیر

دست ملیک اعظم اولنلر دخی ملکلرینه مظاهردرلر کلام بعض اکابر الناس

علی دین ملوکهم اشبو مظهریته اوزدرنر مبتنیدر وفی لفظ للدیلمی وابی نعیم

وغیرهما من جهة قتادة عن انس مرفوعا السلطان ظل الله ورمحه فی الارض

فمن نصحه ودعا له اهتدی ومن دعی علیه ولم ینصحه ضل ولهذا ملک اعظمه

ظل الله دیو اطلاق ایدیلر ساکنان ابد پیوند بنوید راحت جهانبان

در حصن حمایت وکنف رعایت محفوظ ومحمی داراد یعنی ساکنان خاکدان

زمینی نوید راحت صاحب ربع مسکون ایله حصن حمایت وکنف رعایتده

محفوظ ومرعی اوله‌لر اقبال چنانکه محیط در پیرامن مرکز کردد عتبهٔ

خانیت اوکردد یعنی دایره اطراف مرکزده دوندوکی کبی اقبال دخی مرکز عالم

اولان عتبهٔ سلطنتنک جوانب واطرافنده لایزال دوران ایلیه وکردون

مسند پرچون خط مستقیم که سر از سمت نقطه نکرداند اوامر اورا متابع

الخط المستقیم هو الذی یصل من نقطة الی نقطة بحیث لا یمیل فی امتدادها

بشیء عن النقطة الواصلة الیها فما مال منه فهو الغیر المستقیم معنئ فقره

وچرخ مستند بر خط مستقیم کبی که نقطه دن لذاته باش اماله ایدوب دوندرمز

انک اوامرینه سرکردانیده اولیوب همیشه امرینه متابع اولردیمکدر من باب

تشبیه الشی بضده وسکان اقطار آفاق چون مدار ما بین القطبین منطقه

بنده کی بسته مطاوع مدار ما بین القطبیندن مراد دایرهٔ معدل النهاردر

زیرا معدلدر که نقطهٔ راس حمل ونقطهٔ راس میزان مدارات یومیهٔ شمسیدن

بر مداردر ودخی خط وسط ما بین القطبین اولان اجزاء فلکیه بر مداردر

یعنی سکان اقطار آفاق عالم دایرهٔ معدل النهار کبی منطقهٔ عبودیت ایله کمر بسته

مطیع ومنقاد اولالر وبخت تالی صفت که بر عقب مقدم باشد بر پی ارادت روان

وبخت قیاس استثنا منطقیده اولان تالی کبی که لایزال عقیب مقدمده اولور

انک مقدمهٔ ارادتنک عقبنده بر دپی اوله وسعادت چون عرض لازم که بجوهر

قایم بود بر آستان ملازم قایم نماینده عرض ایکی قسمدر لازم ومفارق اما لازم اولدرکه

جوهردن انفکاکی ممتنع اوله کالکاتب بالقوة الی الانسان واما عرض مفارق

اولدرکه جوهردن انفکاک وانعدامی ممتنع اولیه کحمرة الخجل وصفرة الوجل والشباب

والشیب وموجودات ما سوی الله تعالی اکثری جوهر یا عرضدر پس طریق حکمت ایله

تمامت کلیات عالمی جمع ایتمشدر یعنی سعادت عرض لازم کبی که جوهرده قایمدر

عتبهٔ علیاسنده لایزال خدمت ملازمتده اولوب منفک اولمیه حاصلی مادامکه

عرض لازم جوهره ملازم در سعادت ایشکندن دورا ولمیون دیمکدر ونصرت

مانند هیولی که از لزوم صورت منفک نباید از سایهٔ چتر خورشید پیکر

انفکاک ناپذیر بوده هیولی محل وصورت حالدر پس عالم اجسام اکرافلاک

واکر عنصریات هیولی وصوردن اولمزلر وصورت وهیولی بر برندن منفک

اولمزلر زیرا حال محلسز ومحل حالسز اولمز معنئ فقره نصرت سایهٔ چتر آفتاب

پیکری ایله هیولی وصورت کبی بر برندن انفکاک قبول ایلمیه دیمکدر سایهٔ

چتری هیولی ونصرتی صورته تشبیه ایتمشدر امافی دو جهانی جون ایجاب

ضروری الوجود وسلب ضروری العدم ضروری الوجود واجب الوجود

معناسنه کوجود الباری تقدست ذاته وتنزهت اسماؤه وصفاته زیرا

ذاتي ذاتني اقتضا ايتمشدر وضروري العدم ممتنع الوجود معناسنه كالشريك الله
سبحانه وتعالى بس اولكي قسمت اثباتي وايكنجي قسمك سلبي تحصيل حاصل
منابه سنده در زيرا ضروري الوجود ديمك بعينه ايجابه وضروري العدم
ديمك بعينه سلبه متضمندر بس معنى فقره اسبابك دوجهانيني بديهي
الحصول ومحصل قبل التحصيل اولوب يعني دنيوي واخروي مطالبنك طلب حصولي
وتصوري انجلي تحصيل حاصل مقوله سندن اولدر ديمكدر الفاظ فحل ومعاني بكر
قيلندنده ودواعي سلطنت در انتاج مطالبكلي جون شكل اول كامل اشكال
اربعه منطقيه نك اكمل وافضلي شكلي اولدركه انمدة حد اوسط صغراده محمول
وكبراده موضوع اوله زيرا بين الانتاج وميزان علومدر زيرا اشكال باقيه جمله
شكل اوله مردود اولور يعني مقدمات امور سلطنتي انتاج مطالب كليده شكل اول
كبي كامل اولوب بين الانتاج اولدر وهيبت تيغش دراستعجال دشمن كذاذي
بر اجال ايشان جون علت مادي مقدم علت در قسمدر مادي وفاعلي وصوري
وغائي اما مادي مثلا اخشاب سرير كبي جمله يه مقدمدر بعده فاعلي بعده
صوري بعده غائي اما غائي ذهنده جمله يه مقدم وخارجده جمله دن موخردر
ومعنى صيت وصداي تيغ برآي دشمن كشلك استعجالنده واعدانك آجال
مسمى يا معلقه لري اوذر نه علت مادي علت فاعلي اوذرنه مقدم اولدوغي كبي
مقدم اولدر ديمكدر مراد هيبت حسامي انلري قبل حلول الاجل وعرض السيف للعمل
افنا ايليه ديمكدر وطليعه ظفر از طلوع رايتش جون علت صوري از غائي مكرم
مكرم غائي بر صفتدر زيرا علت غائي مقصود بالذات وعلل باقي مقصود لغيره در
وطليعه موكب پادشاهينك يعني بيوك عسكرك ايلروسنده كيدن عسكره
دينلور چرخه جي معناسنه در يعني طليعه ظفر طلوع رايات وقيادت
عسكردن نسبتي علت صوره نك علت غائيده نسبتي كبي اولدر مراد طليعه
ظفر هيشه راياتنك مقدمنده كيده ديمكدر زيرا علت صوري علت غائينك

لايزال مقدمنده اولغندد موالي را اسباب خوشدلي على الوجوب جون فيض
علت اولي بي پايان حكما حضرت باري تعالى تبارك اسمه وتعاليه علت اولى دو
اطلاق ايدرلر يعني محب وناصر وتوابع ولواحق وربقه اطاعتنده اولنلره موجبات
افراح ومسرات اولان اسباب راحت على طريق الوجوب فيض لايزالي كبي بي نهايت
اوله ودشمن را قدرت وامكان جون تحصيل ممتنع نابوسان ممتنع ديدوكي
ضروري العدم معناسنه در ودشمنه قدرت ومكنت تحصيل ممتنع الوجود
كبي اميد ورجا اولميه ودعاي دولت روز افزونش در اصناف قضايا جون
اوليات واجب القبول باد قضاياي اوليات بديهيا ولان قضايا دركه عند
الخصم مسلم الثبوت وواجب القبولدر زيرا انكاره مجال يوقدر وانكاري عند
ارباب الاداب مكابره ده عدا ولنور مثال الماء جوهر سيال يسكن العطش
والهوا جوهر لطيف يروح القلب يعني دعاي دولت روز افزوني اصناف قضايا
بديهيات كبي حيز قبولده واجب الحصول اولدر مصنفك آخر كتابده ديدوكي
دعا نامهٔ خاتمه نك شرحنده در آفتاب سايه گسترش كه آفتاب در ساية
اوست وساية آفتاب بيكرش كه آفتاب همسايه اوست تاكه آفتاب آسمان
نوردد وساية زمين گردد تابنده وپاينده است تابنده وپاينده باد وطالع
كاميابش در مطالع پادشاهي بيشتر توفيق وبيشتر عطاي كبرا را تقدير
يابنده وگردش چرخ اخضر وجنبش ماه واختر فرمان مضاء خاكر پابنده
ايكنجي تابنده وپاينده صدر فقره يه مربوطدر يعني شفقت ومرحمت سايه سي
دوشيجي آفتاب وجودي كه نير اعظم فلكك ظل حمايتنده در ودخي آفتاب
بيكر اولان سايه وجودي كه خورشيد انور چرخك جاري وفوكشيدي
مادامكه آفتاب آسمان نوردد تابنده وساية زمين گرده پاينده در تابنده
وپاينده اولسون لف ونشر مرتبدر تابنده آفتابه وپاينده سايه زمينه ردر
اولنور ودخي طالع كاميابي مطالع افق پادشاهيده توفيق وافر وعطاي

کبرا ایر تقدیر انلی بوله ودور چرخ اخضر وحرکت ماه واختر فرمان قضا تاثیر
یا تقیید بنده سی اوله دو قرینهٔ پارسی نثر عذب التناول سهل المتناول میان
خاص وعام اتفاق افتاده مشتمل بر سی کلمه بیست وسه اصول وهفت روابط
مخفی اولمیه که بو کلامی حل ایتمك الهام ریا قوت قدسیه یه محتاج در خاطر فاتر
حقیره بویله کلدیکه ولا اثق بنفسی بونده کلمه دن مراد ما یقابل الجمله در ولهذا
اصول دیو تقیید ایتمشدر بو کلامك توضیحی بودر که زیرا اصل کلمهٔ مفرده
مع وصفه یا مع ما اضیف الیه حکم افرادده در رجل عالم وغلام زید کبی وعلی هذا
قرینتین اوتوز کلمه در دیکری اوچی اصول ودیدیسی که اوچ موضعده که وایکی
موضعده اوست وبر موضعده تا وبر موضعده است لفظی در روابط در
حروف جر که بونده بر ودر در حرفلریدر مجرورلریله کمال اتصالی اولدوغی معلوم
ومشهور اولمغله مجرورلری ایله معدود در هکذا   آفتاب سایر کستریش ۱ که

آفتاب ۲ درسایه ۳ اوست ۴ وسایه آفتاب بیکرش ۳ که ۵ آفتاب همسایه
اوست ۶ تا که ۷ آفتاب آسمان نورد ۸ بر سایه زمین کرد ۹ تابنده
۱۰ وپاینده است ۱۱ تابنده ۱۲ وپاینده ۱۳ باد ۱۴ وطالع کامیاب
۱۵ در مطالع افق پادشاهی ۱۶ بیشتر توفیق
۱۷ وبیشتر عطای کبرا ۱۸ تقدیر ۱۹ پاینده ۲۰ وکردش چرخ اخضر
۲۱ وجنبش ماه واختر ۲۲ فرمان قضا مضاد
۲۳ چاکر پاینده   ودر خلال این کلمات اندك ومجال مضیق هفده

صنعت از اصول فصول صنایع وفصول فصوص نصوص بدایع ادراج کرده
چنانکه سیماب تکلف بر حاشیهٔ عارض عروس سخن ننشسته وغبار تصلف
بر دامن نازنین خواص تراکیب آن ننشسته که از ترکیب آسمان بی عیب تر است
مشاهده بتوان کرد   ذکر اولنان قرینتین صنایع بیانیه ده اون بدیع
حصلته محتوی اولدوغنه تنبیه ایتمشدر اول طرد وعکس آفتاب سایر کستریش

بو طرد در وسایهٔ آفتاب بیکرش دوم حسن تکریر معنی حسن تکریر بودر که
الفاظ مکرره ده حشو وتاکید اولمیه بلکه بالجمله عمدهٔ کلامدن اوله نسب
قرینتین ده بر موضعده آفتاب وبر محلده سایه ومکرر تابنده وپاینده که
هر بری فقره ده عمدهٔ کلام مقامنده واقع اولمشدر حسن تکریر درلر سیوم تشبیه
بلیغ وبو اولدر که تشبیهده اداة تشبیه ذکر اولنمیه زید اسد کبی وفقره ده سایه
آفتاب بیکرش تشبیه بلیغ بابندندر زیرا معنی بیکر سایه اش همچو بیکر آفتاب
تقدیرنده در پس اداة تشبیه که همچو کلمه سیدر کلامدن حذف اولنمشدر چهارم
اعتراض کلام وبو اولدر که ایکی کلامین یا کلمتین متطالبتین بیننده من غیر
دخل فیهما واقع اوله فقره ده که آفتاب در سایه اوست وکرا آفتاب همسایه
اوست جمله لری آفتاب سایر کستریش وسایه آفتاب بیکرش کلمه سیله تا کرا آفتاب
آسمان نورد بیننده مقام وصفده معترضه واقع اولمشلردر ولا دخل لها فی اصل
المعنی غیر انه تزین فی الکلام پنجم حشو ملیح که همین است فقره ده قسم مذکور زیاده
حسن ویها ویردوکیچون علی حده بر قسم ایتمشدر بری اصل موضوع دبو زیاده
علی اصل الموضوع الحق بونده تکثیر سواد لك ایتمشدر ششم تضمین مزدوج
که در اثنای سخن شیش سجع کسجع القماری واطواقها وان الهزار وا تواقها
ان ایننده یعنی کانین العنادل واشواقها امراد کستریش بیکرش تابنده پاینده
وپاینده هفتم مطارده تجنیس خط چهار قراین مذکوره بیننده جناس خطی صنعتی
وادر نهم لف ونشر که تابنده آفتابه وپاینده زمینه رد اولنور دهم مساوات مثالی
فقرتین مذکوره در که تا آفتاب وسایر بویله در آفتاب وسایری بویله اولردیدو
یازدهم مراعاة نظیر آفتاب وسایر که آفتاب آسمان نورد وسایه زمین کرد
جمعیتی کبی دوازدهم حسن بیان وبو اولدر که متکلم ذهننده اولان معنایی
ذهن مخاطبه عبارات رایقه ایله نقل ایلیه مثالی اصمعی دن معنی المعی
سؤال اولندقده جوابنده بیان ایدوب دیدیکه الالمعی الذی یظن بك الظن

نفعا مضا
هفتم دعا وهو ظاهر
مثالی بو فقیر قلیل البضاعة اخر کتابده ایراد ایلدوکی حسن خاتمه در

كأن قد دنا وقد سمعا • پس فقره‌ده حسن بيان آفتاب ساير گسترش وسايه‌
آفتاب سپكرش قرينه‌لري نا آفتاب آسمان نورد وساير زمين گرد فقره‌لريله
اعادت وحسن بيان اولنمشدر سيزدهم فصاحت كه قراين مذكوره تعقيددن
وغرابتدن وتنافر حروف وكلماتدن وضعف تأليفدن خالص اولدوغيدر
چهاردهم بلاغت متكلم ضميرنده اولان معناني مخاطبه بر وفق مقتضيات
حال سوق كلام ايليه كما تراها في القراين المذكورة پانزدهم جزالت بو اولدركه
لفظ وثيق ومعني مبين اولەر بويله كه هذا هو الكلام ديرلر يعني الفاظ را
وتام المعنى كلام كه من كل الوجوه خال من الخلل وله شانزدهم سلاست وبو اولدركه
ما تقوله اللسان وتقبله الاذان قبل ان يتأمله الجنان • پس گوش هشيار ودل
عرفان يار ذكي اولنان فقرات سمع جان وجان سمع ايله قبول ايده هفدهم
سهل يعني لفظ ومعنيده تعقيد وتعسف اولميه • آفتاب گردون كلمه‌سي مع وضوح
ثبت ايتدكي ومبتديلرك لسانلرنده وترسلنده آفتاب دولت تابنده
وسايه مبارك پاينده باد شايان اولدوغي كبي • وهكذا • قد سهّل الله سبحانه
وتعالى علينا ما رمناه من المقاصد الغالية • والحمد كل الحمد لربنا رب
المبدعات من العشرة العالية • والمكونات من السبع الدايرة • والمحدثات
من السفليات البالية • والصلوة صفو الصلاة على سيد الصافات
من النفوس الفاضلة • وقوم القادسات من العقول
الهادية • نبي جلا دياجر الريبة واذال عماءها •
وعلى آله وصحبه ما انزلت السماء سماءها •
واخرجت الارض
سماءها •

تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب على يد افقر العباد واحوجهم الى الله الصمد
يوسف بن درويش محمد وذلك في يوم الثلثا في سبعة عشر صفر الخير سنه ١١٢٠